

Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku

Analiza kształcenia branżowego pod kątem potrzeb pracodawców w powiatach województwa podlaskiego

Białystok, październik 2022 r.

Zamawiający:

Województwo Podlaskie –
Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku
ul. Pogodna 22
15-354 Białystok



Wykonawca:

Instytut Badawczy IPC Sp. z o.o.
ul. Ostrowskiego 9
53-238 Wrocław



Zespół Badawczy:

Jarosław Sawicki – kierownik badania
Emilia Pokropińska
Aleksandra Szelezin

Redakcja: dr Marcin Haberla

Białystok, październik 2022 r.

1 Spis treści

1	Spis treści.....	3
2	Streszczenie.....	6
3	Summary	13
4	Wprowadzenie do problematyki badania.....	14
4.1	Cele badania.....	14
4.2	Czym jest kształcenie branżowe	14
4.3	Rynek pracy w województwie podlaskim	19
4.4	Uzasadnienie realizacji badania	25
5	Metodologia badania	26
6	Potencjał szkół kształcenia branżowego funkcjonujących w woj. podlaskim.....	35
6.1	Aktualna i prognozowana oferta szkolnictwa branżowego w woj. podlaskim.....	35
6.2	Współpraca szkół z lokalnymi pracodawcami	42
6.3	Rekrutacja na kierunki kształcenia branżowego.....	53
6.4	Zdawalność egzaminów zawodowych oraz praktyczne i teoretyczne przygotowanie absolwentów szkolnictwa branżowego do pracy w wyuczonym zawodzie	55
6.5	Podsumowanie.....	64
7	Losy zawodowe absolwentów szkół kształcenia branżowego w województwie podlaskim	66
7.1	Gdzie pracują absolwenci kształcenia branżowego i jak szybko znajdują zatrudnienie w wyuczonym zawodzie.....	70
7.2	Przyczyny pozostawania bez pracy	74
7.3	Podsumowanie.....	77
8	Dostosowanie kształcenia branżowego do potrzeb pracodawców	79
8.1	Popyt na pracowników z wykształceniem branżowym	79
8.2	Zawody deficytowe i nadwyżkowe w woj. podlaskim zidentyfikowane w badaniu Barometr zawodów 2022	86
8.3	Kwalifikacje i kompetencje absolwentów poszukiwane przez pracodawców oraz ocena jakości kształcenia branżowego.....	93
8.4	Podsumowanie.....	103
9	Ocena jakości kształcenia branżowego	104
9.1	Program kształcenia	106

9.2	Zaplecze warsztatowe szkół.....	108
9.3	Kształcenie teoretyczne	111
9.4	Kształcenie praktyczne.....	113
9.5	Przygotowanie kadry pedagogicznej	115
9.6	Współpraca szkół z pracodawcami	118
9.7	Organizacja praktyk zawodowych.....	120
9.8	Działalność promocyjna szkoły	121
9.9	Syntetyczna ocena jakości kształcenia branżowego w powiatach województwa podlaskiego	123
9.10	Podsumowanie.....	125
10	Potencjał kształcenia branżowego a zawody, w których zatrudniają lokalni pracodawcy – analiza w ujęciu powiatowym	131
10.1	Powiat augustowski	131
10.2	Powiat białostocki	136
10.3	Miasto Białystok.....	144
10.4	Powiat bielski	153
10.5	Powiat grajewski	163
10.6	Powiat hajnowski	169
10.7	Powiat kolneński	175
10.8	Powiat łomżyński	180
10.9	Miasto Łomża	185
10.10	Powiat moniecki.....	189
10.11	Powiat sejneński	196
10.12	Powiat siemiatycki	202
10.13	Powiat sokólski.....	208
10.14	Powiat suwalski.....	216
10.15	Miasto Suwałki	224
10.16	Powiat wysokomazowiecki	229
10.17	Powiat zambrowski	236
11	Jakość miejsc pracy oferowanych przez lokalnych pracodawców w zawodach szkolnictwa branżowego	243
11.1	Kluczowe branże i najwięksi pracodawcy generujący popyt na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego	243

11.2	Ocena atrakcyjności lokalnych miejsc pracy w zawodach szkolnictwa branżowego w perspektywie absolwentów.....	255
11.3	Przyczyny niepowodzeń w rekrutacji osób młodych na stanowiska pracy w zawodach szkolnictwa branżowego	273
11.4	Przyczyny zatrudniania cudzoziemców	281
11.5	Podsumowanie.....	283
12	Możliwości wsparcia szkół kształcenia branżowego w dostosowaniu oferty do potrzeb lokalnych pracodawców	284
12.1	Potrzeba i sposoby wsparcia szkolnictwa branżowego w województwie podlaskim	285
12.2	Kształcenie w zawodach deficytowych i nadwyżkowych w powiatach województwa podlaskiego	288
13	Podsumowanie	292
13.1	Potencjał szkół kształcenia branżowego funkcjonujących w woj. podlaskim	292
13.2	Poziom dostosowania kształcenia branżowego do potrzeb pracodawców	295
13.3	Analiza i ocena jakości miejsc pracy oferowanych przez lokalnych pracodawców w zawodach szkolnictwa branżowego	297
13.4	Możliwość wsparcia szkół kształcenia branżowego w dostosowaniu oferty do potrzeb lokalnych pracodawców	299
14	Wnioski i rekomendacje z badania.....	300
15	Raport z panelu eksperckiego	304
16	Wykaz cytowanej literatury.....	309
17	Wykaz tabel	309
18	Wykaz wykresów	318
19	Wykaz map	321
20	Aneks	322

2 Streszczenie

Celem głównym badania pn. Analiza kształcenia branżowego pod kątem potrzeb pracodawców w powiatach województwa podlaskiego było ustalenie, czy i w jakim stopniu kształcenie branżowe jest dostosowane do potrzeb pracodawców funkcjonujących na powiatowych rynkach pracy woj. podlaskiego.

Dane niezbędne do przeprowadzenia analizy pozyskano wykorzystując różnorodne metody badawcze. W ramach badań przeprowadzono:

- analizę danych zastanych,
- ankietę telefoniczną z udziałem podlaskich pracodawców,
- ankietę telefoniczną z udziałem przedstawicieli szkół kształcenia branżowego,
- ankietę internetową z udziałem młodych osób, które w latach 2019-2021 ukończyły edukację w szkołach kształcenia branżowego,
- panel ekspertów, w którym uczestniczyły osoby uznane za ekspertów w zakresie kształcenia branżowego oraz regionalnego rynku pracy.

Potencjał szkół kształcenia branżowego funkcjonujących w woj. podlaskim

W roku szkolnym 2021/2022 kształcenie branżowe w województwie podlaskim było realizowane w 144 szkołach. Naukę prowadzono w 108 zawodach składających się na 25 branż. Zdecydowanie najbardziej dostępne i najczęściej wybierane przez kandydatów są kierunki branży hotelarsko-gastronomiczno-turystycznej. W roku szkolnym 2021/2022 na kierunkach tych uczyło się łącznie 4 077 osób. W latach 2019-2021 kształcenie branżowe ukończyło łącznie 32 712 osób. Absolwenci techników stanowili 56%, a absolwenci szkół branżowych 29% tej grupy. Co piąta szkoła kształcenia branżowego w regionie rozszerzy w najbliższych latach swoją ofertę edukacyjną o nowe kierunki. Najczęściej będą one umożliwiały kształcenie w zawodach branży opieki zdrowotnej.

Niemal połowa spośród szkół kształcenia branżowego, które zostały objęte badaniem ankietowym, prowadzi rozeznanie na lokalnym rynku pracy w zakresie zapotrzebowania pracodawców na absolwentów określonych zawodów. W ciągu ostatnich pięciu lat w 30 spośród 101 badanych szkół otwarto nowe kierunki kształcenia, które były odpowiedzią na zapotrzebowanie zgłoszone przez lokalnych pracodawców. Większość placówek (60%) wysoko oceniła swój potencjał do otwierania nowych kierunków kształcenia. Potencjał ten stanowią przede wszystkim odpowiednio przygotowana kadra dydaktyczna oraz dobra baza techniczna i lokalowa. Ważnym atutem jest także rozwinięta współpraca z lokalnymi pracodawcami. Odsetek szkół kształcenia branżowego, które współpracują z lokalnymi pracodawcami, wynosi niemal 80%. Współpraca ta zazwyczaj polega na realizacji kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki zawodu, organizacji stażów absolwenckich lub zatrudniania praktyków z zakładów pracy współpracujących ze szkołą. Zarówno szkoły, jak i pracodawcy bardzo wysoko oceniają wzajemną współpracę oraz płynące z niej korzyści.

Niemal 60% szkół kształcenia branżowego stosuje strategię skutecznej rekrutacji uczniów. Realizowane w jej ramach działania to przede wszystkim promocja szkoły w Internecie i za pośrednictwem lokalnych mediów oraz organizacja dni otwartych. Popularne jest także organizowanie spotkań w szkołach potencjalnych kandydatów na uczniów (szkoły podstawowe, licea). Największą popularnością wśród kandydatów cieszą się zawody kucharza i technika informatyka.

W roku 2022 zdawalność egzaminu zawodowego wyniosła w województwie podlaskim 83,7%. Najwięcej zdających podeszło do egzaminu zawodowego w kwalifikacjach branż: hotelarsko-gastronomiczno-turystycznej (1465), rolno-hodowlanej (1459) i teleinformatycznej (1164). Certyfikat kwalifikacji zawodowej w danym zawodzie otrzymało łącznie 8439 osób. Najwyższą zdawalność egzaminu odnotowano w powiecie łomżyńskim (94,1%), a relatywnie najniższą w powiecie suwalskim (69,7%).

Zdecydowana większość ankietowanych pracodawców (88%) ocenia przygotowanie absolwentów szkół kształcenia zawodowego dobrze lub bardzo dobrze. Na oceny złe lub bardzo złe w analizowanym zakresie wskazało łącznie około 6% badanych pracodawców. Absolwenci szkół kształcenia branżowego okazali się być nieco bardziej krytyczni w badanym temacie niż ankietowani pracodawcy. Łączny odsetek wskazań na dobre lub bardzo dobre przygotowanie przez szkołę do wykonywania wyuczonego zawodu wyniósł 70,8%. Co czwarty absolwent wskazał na ocenę umiarkowaną. Najlepiej swoje przygotowanie do wykonywania wyuczonego zawodu ocenili absolwenci kierunków z branż budowlanej i ekonomiczno-administracyjnej, a stosunkowo najgorzej absolwenci zawodów z branż hotelarsko-gastronomiczno-turystycznej i elektroniczno-mechatronicznej. Byli uczniowie szkół kształcenia branżowego w województwie podlaskim generalnie są zadowoleni z poziomu nauczania. Część z nich (blisko 30%) zwróciła uwagę na to, że kształcenie powinno obejmować większą liczbę godzin praktyk, najlepiej u pracodawców. Także same praktyki zawodowe powinny być bardziej jakościowe – dawać możliwość realizacji większego zakresu zadań praktycznych.

Losy zawodowe absolwentów szkół kształcenia branżowego w województwie podlaskim

Około 22% zarejestrowanych bezrobotnych w województwie podlaskim to osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym lub branżowym. Podobny udział w grupie bezrobotnych mają osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym. Struktura zawodowa osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy nieco różni się pomiędzy poszczególnymi powiatami. Jednak wśród dziesięciu zawodów o największej liczbie bezrobotnych zazwyczaj występują sprzedawca, kucharz, mechanik pojazdów samochodowych oraz technik żywienia i usług gastronomicznych.

Zgodnie z wynikami przeprowadzonej ankiety, blisko trzy czwarte osób (74%), które w latach 2019-2021 zdobyły zawód w podlaskich szkołach kształcenia branżowego, obecnie pracuje. 64% osób jest zatrudnionych, 7,5% prowadzi własną działalność gospodarczą, a 3,5% pracuje w gospodarstwie rolnym (własnym lub należącym do członka rodziny). Osoby bezrobotne

i nieaktywne zawodowo stanowią łącznie 10,5%. Co piąty absolwent (19%) kontynuuje edukację. W 62% przypadków jest to kontynuacja nauki w tym samym zawodzie, ale na wyższym poziomie. Niemal 80% respondentów, którzy obecnie pracują, deklaruje, że wykonywana przez nich praca jest zgodna z posiadanym wykształceniem zawodowym. Ponad 90% z nich podjęło tę pracę w ciągu 12 miesięcy od ukończenia edukacji. Najszybciej pracę zgodną z kwalifikacjami znajdują absolwenci zawodów z branży budowlanej i motoryzacyjnej – odpowiednio: 41,7% i 46,4% podejmuje ją przed upływem trzech miesięcy od zakończenia kształcenia.

Wyniki ankiety wskazują, że branżami, w których absolwenci mają największe szanse na zdobycie zatrudnienia w wyuczonym zawodzie, są:

- branża elektroniczno-mechatroniczna: 86,7% ankietowanych absolwentów pracuje i jest to praca zgodna z wykształceniem;
- branża budowlana: 95,8% ankietowanych absolwentów pracuje, 83,3% w zawodzie;
- branża elektroenergetyczna: 93,3% pracuje, 80,0% w zawodzie.

Z kolei najwyższy odsetek bezrobotnych odnotowano w zawodach branż: mechanicznej, hotelarsko-gastronomiczno-turystycznej, drzewno-meblarskiej i handlowej. Absolwenci kształcenia branżowego rejestrują się w powiatowych urzędach pracy jako bezrobotni przede wszystkim w celu skorzystania z pomocy w poszukiwaniu pracy – doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy. Co trzeci ankietowany bezrobotny chciał skorzystać ze szkoleń i kursów oferowanych przez PUP. Znaczący odsetek respondentów (36%) wskazał, że status osoby bezrobotnej jest im potrzebny ze względu na prawo do ubezpieczenia zdrowotnego. Najczęstszymi powodami, przez które absolwenci szkół kształcenia branżowego nie podejmują pracy, są brak ofert pracy zgodnych z ich kwalifikacjami oraz to, że dostępne oferty są nieatrakcyjne pod względem finansowym.

Dostosowanie kształcenia branżowego do potrzeb pracodawców

Pracodawcy, którzy wzięli udział w badaniu, zatrudniają łącznie 5438 pracowników z wykształceniem branżowym. Osoby te reprezentują 111 zawodów wchodzących w skład 28 branż. Najliczniej reprezentowane są branża budowlana (19,1%) i branża transportu drogowego (14,5%). Zawód, który występuje najliczniej wśród pracowników ankietowanych firm, to kierowca mechanik (14,5%). Wśród zawodów, których udział w ogóle pracowników ankietowanych firm osiągnął 4%, znalazły się także: technik leśnik (7,6%), sprzedawca (5,8%), technik budownictwa (4,4%), opiekun medyczny (4,0%). Około 17% ankietowanych przedsiębiorstw poszukuje obecnie pracowników. Praca oferowana jest łącznie na 187 stanowiskach w 70 podmiotach. Najczęściej poszukiwanym zawodem jest kierowca mechanik. Znacząca liczba pracowników jest poszukiwana także w zawodach z branży budowlanej i branży hotelarsko-gastronomiczno-turystycznej.

Według wyników badania Barometr zawodów 2022 zawodami deficytowymi w województwie podlaskim będą głównie zawody branż budowlanej i transportu drogowego, a także cukiernicy, elektrycy, kucharze, magazynierzy, opiekunowie osób

starszych lub niepełnosprawnych, ślusarze i spawacze. Z kolei do zawodów nadwyzkowych zaliczono techników ekonomistów oraz zawody z grupy rolników i hodowców.

Pracodawcy poszukując kandydatów do pracy największą wagę przywiązują do dobrego przygotowania praktycznego do wykonywanego zawodu. Bardzo ważny jest także zapał do pracy i inicjatywa przyszłych pracowników. Te dwa elementy są jednocześnie najczęściej wskazywane przez pracodawców jako to, czego brakuje absolwentom szkół kształcenia branżowego.

Poziom przygotowania absolwentów szkolnictwa branżowego do podjęcia pracy w zawodzie jest pochodną jakości tego kształcenia. Pracodawcy ocenili jakość kształcenia branżowego jednoznacznie dobrze. Oceny pozytywne przyznane poszczególnym aspektom takim jak program kształcenia, kształcenie teoretyczne i praktyczne, współpraca szkół z pracodawcami, zaplecze warsztatowe szkół, stanowiły średnio 61% wszystkich wystawionych.

Wśród absolwentów szkół kształcenia branżowego z terenu województwa podlaskiego oceny oferty szkół, do których uczęszczali, były jeszcze bardziej pozytywne. Średni łączny odsetek ocen dobrych i bardzo dobrych oscyluje wokół 70%. Najlepiej zostały ocenione kształcenie teoretyczne i kształcenie praktyczne.

Jakość miejsc pracy oferowanych przez lokalnych pracodawców w zawodach szkolnictwa branżowego

Przedsiębiorstwa, które tworzą najwięcej miejsc pracy dla absolwentów szkolnictwa branżowego w województwie podlaskim, to w większości podmioty zajmujące się budownictwem, transportem i gospodarką magazynową, przemysłem spożywczym, przemysłem maszynowym i handlem. Znaczącymi źródłami popytu na pracę są też instytucje lecznicze (szpitale), przedsiębiorstwa usług komunalnych i nadleśnictwa.

Absolwenci szkolnictwa branżowego w województwie podlaskim w większości pozytywnie oceniają jakość dostępnych miejsc pracy w swoim zawodzie. Natomiast występują różnice pomiędzy mieszkańcami poszczególnych powiatów. Relatywnie najniżej oceniana jest atrakcyjność miejsc pracy dostępnych w powiatach zambrowskim i siemiatyckim, a najwyżej w największych miastach regionu (Łomża, Białystok, Suwałki) oraz w powiecie wysokomazowieckim. Jako czynnik najistotniejszy dla oceny atrakcyjności miejsca pracy należy wyróżnić stabilność i bezpieczeństwo zatrudnienia. Wysoko oceniono także znaczenie atmosfery w miejscu pracy. Relatywnie najmniejszą wagę mają dla ankietowanych absolwentów benefity pozapłacowe i prestiż danego pracodawcy. Aspekty, które badani absolwenci szkolnictwa branżowego uważają za najistotniejsze, są przez nich oceniane najlepiej. Dwóch na trzech ankietowanych oceniło, że miejsca pracy w wyuczonym zawodzie, które są dostępne w powiecie ich zamieszkania, charakteryzują się dobrą atmosferą pracy (dają komfort psychiczny), stabilnością i bezpieczeństwem zatrudnienia oraz dają satysfakcję. Ponad połowa respondentów zadeklarowała, że oferowane warunki zatrudnienia odpowiadają ich oczekiwaniom (co czwartemu badanemu odpowiadają w pełni). Jedynie 5,8% badanych wyraziło przeciwną opinię.

W zakresie formy zatrudnienia oczekiwania absolwentów szkół kształcenia branżowego i oferta podlaskich pracodawców korespondują ze sobą (preferowanie zatrudnienia na podstawie umowy o pracę). Polem niezgody jest natomiast wysokość wynagrodzenia. Średnie wynagrodzenie, jakiego oczekuje absolwent szkolnictwa branżowego za pracę w wyuczonym zawodzie, wynosi 4311 zł netto miesięcznie. Ankietowani pracodawcy oferują tej grupie wynagrodzenie w wysokości średnio 3177 zł netto miesięcznie.

Co piąty pracodawca z terenu województwa podlaskiego doświadcza trudności w rekrutacji pracowników w zawodach kształcenia branżowego. Najczęściej na występowanie tego problemu wskazują pracodawcy z powiatów sokólskiego (45,0%) i siemiatyckiego (43,8%). Zmienną silnie różnicującą w badanym zakresie jest typ działalności wykonywanej przez przedsiębiorstwo. Największe trudności w pozyskiwaniu nowych pracowników mają podmioty zajmujące się zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (47,8%). Stosunkowo wysoki odsetek wskazań odnotowano także wśród pracodawców z sektora budownictwa i przetwórstwa przemysłowego. Główną przyczyną trudności w rekrutacji absolwentów szkolnictwa branżowego jest brak pracowników w zawodach poszukiwanych przez przedsiębiorców (89,8%). W przypadku ankietowanych pracodawców z powiatów augustowskiego, kolneńskiego, monieckiego, suwalskiego, zambrowskiego i miasta Suwałk było to jedyne wskazywane uzasadnienie.

Wśród przedsiębiorstw, które wzięły udział w ankiecie, odsetek podmiotów zatrudniających pracowników z zagranicy wyniósł 7,7%. Najczęściej cudzoziemców zatrudniają firmy z branży transportu i gospodarki magazynowej (32,1%). Wśród podmiotów zajmujących się budownictwem odsetek ten wyniósł 15,8%.

Główne wnioski i rekomendacje

1. Problemem szkolnictwa branżowego jest niedobór kadry pedagogicznej, szczególnie w zawodach nauczyciela przedmiotów zawodowych i nauczyciela praktycznej nauki zawodu. Wynika to ze starzenia się kadry i braku zastępowalności pokoleniowej. Możliwość częściowego uzupełnienia tych braków stwarza zatrudnianie przez szkoły praktyków z zakładów pracy, z którymi współpracują.

Rekomendacja: Należy promować i premiować współpracę szkół kształcenia branżowego z lokalnymi pracodawcami, szczególnie w zakresie zatrudniania przez szkoły praktyków ze współpracujących zakładów pracy.

2. Z punktu widzenia wysokości wynagrodzenia i łatwości zdobycia zatrudnienia, jednym z najatrakcyjniejszych kierunków kształcenia branżowego jest zawód kierowcy mechanika. Wielu podlaskich pracodawców zatrudnia w tym zawodzie pracowników z zagranicy i uzasadnia to brakiem dostatecznej liczby wykwalifikowanych kierowców na lokalnym rynku pracy.

Kształcenie w zawodzie kierowcy mechanika jest realizowane tylko w czterech szkołach w regionie (znajdujących się w Białymstoku, Łomży i Suwałkach). W roku szkolnym 2021/2022 w zawodzie tym kształciło się łącznie 197 uczniów. W świetle wyników

ankiety z pracodawcami jest to jeden z najbardziej poszukiwanych i najmniej dostępnych zawodów kształcenia branżowego. W związku z rozwojem eksportu, zapotrzebowanie to będzie rosło.

Rekomendacja: Należy podjąć działania zmierzające w kierunku zwiększenia podaży absolwentów zawodu kierowcy mechanika.

3. Badanie ankietowe z pracodawcami oraz analiza wyników prognozy Barometr zawodów 2022 wskazują, że podaż absolwentów zawodów branży budowlanej jest niewystarczająca wobec zapotrzebowania rynku. Część zawodów deficytowych w tym zakresie w ogóle nie jest kształcona w województwie podlaskim lub skala kształcenia jest wysoce niewystarczająca (np. dekarz, operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych, monter konstrukcji budowlanych, monter sieci i instalacji sanitarnych).

Rekomendacja: Należy podjąć działania zmierzające w kierunku zwiększenia podaży absolwentów zawodów nauczanych w ramach branży budowlanej (murarz-tylnik, dekarz, operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych, monter konstrukcji budowlanych, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie).

4. W badaniu z udziałem pracodawców zidentyfikowano duże zapotrzebowanie na pracowników zawodów branż opieki zdrowotnej i pomocy społecznej (opiekun medyczny, opiekun osoby starszej, asystent osoby niepełnosprawnej). Zapotrzebowanie to potwierdzają wyniki badania pn. Barometr zawodów 2022. W województwie podlaskim zawody te kształcone są głównie w Białymstoku, Łomży i Suwałkach.

Rekomendacja: Należy podjąć działania zmierzające w kierunku zwiększenia dostępności kształcenia w zawodach branż opieki zdrowotnej i branży pomocy społecznej także poza największymi miastami regionu. Tym samym należy dążyć do zwiększenia podaży absolwentów tych zawodów.

5. Wyniki analizy zakresu działalności największych pracodawców w regionie oraz wnioski z panelu ekspertów pozwalają wskazać branże związane z przemysłem elektromaszynowym jako te, które w najbliższych latach będą się intensywnie rozwijać i generować miejsca pracy dla absolwentów branż: mechanicznej, metalurgicznej, elektroniczno-mechatronicznej, chemicznej i mechaniki precyzyjnej.

Rekomendacja: Należy zwiększyć podaż absolwentów zawodów branż mechanicznej, metalurgicznej, elektroniczno-mechatronicznej, chemicznej i mechaniki precyzyjnej; w szczególności: operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych, operator obrabiarek skrawających, ślusarz, technik spawalnictwa, mechanik precyzyjny, operator maszyn i urządzeń przemysłu metalurgicznego.

6. Podaż absolwentów zawodów branży ekonomiczno-administracyjnej (technik ekonomista) i teleinformatycznej (technik informatyk, technik programista) znacznie przewyższa popyt na ich kwalifikacje. W roku szkolnym 2021/2022 w zawodach tych

kształciło się łącznie 4736 osób. Większość pracodawców poszukując pracowników branż ekonomicznej i informatycznej preferuje osoby z wykształceniem wyższym.

Rekomendacja: Należy podjąć działania zmierzające do zmniejszenia podaży absolwentów zawodów branż ekonomiczno-administracyjnej i teleinformatycznej (w szczególności technika ekonomisty, technika informatyka i technika programisty).

7. Kształcenie branżowe nie cieszy się dużym zainteresowaniem wśród kandydatów. W społeczeństwie funkcjonuje wiele negatywnych stereotypów i uprzedzeń dotyczących poziomu kształcenia w szkołach branżowych. Część kierunków kształcących w zawodach deficytowych nie zostaje uruchomiona z powodu braku chętnych.

Rekomendacja: Należy budować pozytywny wizerunek szkolnictwa branżowego i jego adeptów. Może być to realizowane poprzez kampanie społeczne oraz poprzez działania samych szkół, np. organizowanie dni otwartych i wizyt studyjnych dla uczniów szkół podstawowych (nie tylko jej ostatnich klas) i ich rodziców, i w ścisłej współpracy z pracodawcami.

8. Niemal połowa ankietowanych pracodawców prowadzących działalność związaną z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi doświadcza trudności w rekrutacji pracowników w zawodach kształcenia branżowego. Wskazują oni, że na lokalnych rynkach pracy brakuje pracowników w poszukiwanych zawodach. Jednocześnie mniej niż połowa absolwentów kierunków branży hotelarsko-gastronomiczno-turystycznej wykonuje pracę zgodną z wyuczonym zawodem.

Wnioski z panelu ekspertów wskazują na to, że uczniowie zawodów tej branży często wybierają kierunek kształcenia bez pełnej świadomości, z czym wiąże się praca w gastronomii i hotelarstwie (jaka jest jej specyfika oraz poziom wynagrodzeń). Po ukończeniu edukacji nie są zainteresowani podjęciem pracy w zawodzie.

Jeden z wniosków płynących z panelu ekspertów mówi o tym, że młodzież kończąca szkołę podstawową nie zna oferty szkół branżowych i techników. Uczniowie szkół podstawowych zazwyczaj nie są jeszcze gotowi na wybór ścieżki zawodowej. Nie wiedzą, z czym wiąże się specyfika pracy w poszczególnych zawodach, jakie są perspektywy zatrudnienia.

Rekomendacja: Działania z zakresu doradztwa edukacyjnego i zawodowego kierowanego do uczniów powinny być wdrażane już na etapie 5-6 klasy szkoły podstawowej.

9. Z analizy badania pn. Barometr zawodów 2022 wynika, że w części zawodów, poza kierunkowym wykształceniem bardzo ważne jest posiadanie specjalistycznych uprawnień. Zdobywanie ich jest umożliwiane przez część szkół kształcenia branżowego, jednak nie jest to regułą.

Rekomendacja: Należy premiować szkoły stwarzające swoim uczniom możliwość zdobycia kwalifikacji i uprawnień, które wykraczają poza podstawę programową, ale są zgodne z oczekiwaniami pracodawców.

10. W opinii ekspertów należy wspomóc dyrektorów szkół kształcenia branżowego w zakresie dopasowania oferty edukacyjnej do potrzeb lokalnego rynku pracy. Szkoły nie dysponują zasobami niezbędnymi do prowadzenia rzetelnego rozpoznania zapotrzebowania rynku na umiejętności i kwalifikacje. Potrzebny jest odrębny podmiot, który będzie ustawicznie diagnozował potrzeby pracodawców w zakresie zawodów kształcenia branżowego i wspomagał szkoły w przygotowaniu oferty odpowiadającej tym potrzebom.

Rekomendacja: Należy rozważyć możliwość powołania podmiotu, który będzie wspierał szkoły kształcenia branżowego w diagnozowaniu potrzeb lokalnego rynku pracy oraz przygotowania oferty edukacyjnej odpowiadającej tym potrzebom.

3 Summary

4 Wprowadzenie do problematyki badania

Przedmiotem badania pn. Analiza kształcenia branżowego pod kątem potrzeb pracodawców w powiatach woj. podlaskiego było ustalenie, czy i w jakim stopniu kształcenie branżowe jest dostosowane do potrzeb pracodawców funkcjonujących na powiatowych rynkach pracy woj. podlaskiego.

4.1 Cele badania

Celem głównym badania było ustalenie, czy i w jakim stopniu kształcenie branżowe jest dostosowane do potrzeb pracodawców funkcjonujących na powiatowych rynkach pracy woj. podlaskiego.

Cel szczegółowy 1: Analiza potencjału szkół kształcenia branżowego funkcjonujących w woj. podlaskim, ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia w zawodach poszukiwanych w poszczególnych powiatach województwa;

Cel szczegółowy 2: Analiza dostosowania kształcenia branżowego do potrzeb pracodawców w poszczególnych powiatach woj. podlaskiego;

Cel szczegółowy 3: Analiza i ocena jakości miejsc pracy oferowanych przez lokalnych pracodawców w zawodach szkolnictwa branżowego w poszczególnych powiatach województwa podlaskiego;

Cel szczegółowy 4: Analiza możliwości wsparcia szkół kształcenia branżowego w dostosowaniu oferty do potrzeb lokalnych pracodawców w poszczególnych powiatach województwa podlaskiego.

4.2 Czym jest kształcenie branżowe

Zgodnie z zapisami Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r.¹, kształcenie w zawodach szkolnictwa branżowego jest realizowane w szkołach ponadpodstawowych: branżowej szkole I stopnia, technikum, branżowej szkole II stopnia oraz szkole policealnej. Kształcenie w zawodach szkolnictwa branżowego jest realizowane również na kwalifikacyjnych kursach zawodowych prowadzonych przez podmioty, o których mowa w art. 117 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, oraz na kursach umiejętności zawodowych prowadzonych przez podmioty, o których mowa w art. 117 ust. 2a tej ustawy. Celem kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego jest przygotowanie uczących się do wykonywania pracy zawodowej i aktywnego funkcjonowania na zmieniającym się rynku pracy. Absolwent szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe powinien legitymować się pełnymi kwalifikacjami zawodowymi, a także być przygotowany do uzyskania niezbędnych uprawnień zawodowych.

¹ Źródło: Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. 2019 poz. 316 z późn. zm.)

Tabela 1 Wykaz typów szkół prowadzących kształcenie branżowe

Typ szkoły	Podbudowa	Absolwent otrzymuje
Branżowa szkoła I stopnia Cykl: 3 lata Wykształcenie: Zasadnicze branżowe	Szkoła podstawowa	<ul style="list-style-type: none"> • Świadectwo ukończenia branżowej szkoły I stopnia • Certyfikat kwalifikacji zawodowej w zakresie kwalifikacji wyodrębnionej w danym zawodzie • Dyplom zawodowy, po uzyskaniu certyfikatu kwalifikacji zawodowej w zakresie kwalifikacji wyodrębnionej w danym zawodzie • Świadectwo czeladnicze w zawodzie, po zdaniu egzaminu czeladniczego
Branżowa szkoła II stopnia Cykl: 2 lata Wykształcenie: Średnie branżowe	Branżowa szkoła I stopnia lub zasadnicza szkoła zawodowa	<ul style="list-style-type: none"> • Świadectwo ukończenia branżowej szkoły II stopnia • Świadectwo dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego • Certyfikat kwalifikacji zawodowej po zdaniu egzaminu zawodowego w zakresie kwalifikacji wyodrębnionej w danym zawodzie • Dyplom zawodowy, w przypadku uzyskania certyfikatów kwalifikacji zawodowej w zakresie wszystkich kwalifikacji wyodrębnionych w danym zawodzie
Technikum Cykl: 5 lat Wykształcenie: Średnie	Szkoła podstawowa	<ul style="list-style-type: none"> • Świadectwo ukończenia technikum • Świadectwo dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego • Certyfikat(y) kwalifikacji zawodowej, po zdaniu egzaminów zawodowych w zakresie kwalifikacji wyodrębnionych w danym zawodzie • Dyplom zawodowy, w przypadku uzyskania certyfikatu(ów) kwalifikacji zawodowej w zakresie wszystkich kwalifikacji wyodrębnionych w danym zawodzie
Szkoła policealna Cykl: nie dłużej niż 2,5 roku Wykształcenie: Średnie	Szkoła dająca wykształcenie średnie albo średnie branżowe	<ul style="list-style-type: none"> • Świadectwo ukończenia szkoły policealnej • Certyfikat(y) kwalifikacji zawodowej po zdaniu egzaminów zawodowych wyodrębnionych w danym zawodzie • Dyplom zawodowy, w przypadku uzyskania certyfikatu(ów) kwalifikacji zawodowej w zakresie wszystkie kwalifikacji wyodrębnionych w danym zawodzie

Źródło: https://media.biznes.gov.pl/v1/files/leaflets/315/WYKAZ_TYPOW_SZKOL_PROWDZACYCH_KSZTALCENIE_ZAWODOWE_FUNKCJONUJACYCH_OD_1992_ROKU.pdf

Pojęcie branży, którym operujemy w niniejszym opracowaniu, wynika z Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. z 2019 r. poz. 316). Branża jest elementem owej klasyfikacji. Każda z branż ma swoją specyfikę, która wypływa z kwalifikacji i umiejętności, jakie powinni posiadać absolwenci poszczególnych zawodów ją tworzących. Wobec powyższego, branżę można opisać poprzez specyfikę umiejętności zawodowych lub zakres, w jakim umiejętności te są wykorzystywane podczas wykonywania zadań zawodowych. W szerszym znaczeniu branża jest pojęciem z zakresu ekonomii. Jest to najmniejsza jednostka klasyfikacji

gospodarczej – gałąź handlu lub produkcji, która obejmuje usługi lub towary jednego rodzaju.²

Kształcenie branżowe realizowane jest w ramach trzydziestu dwóch branż³. Wymieniono je poniżej wraz z informacją o zawodach, które tworzą daną branżę.

Tabela 2 Zawody kształcenia branżowego w podziale na branże

Nazwa branży	Symbol	Zawody
audiowizualna	AUD	asystent kierownika produkcji filmowej i telewizyjnej, fotograf, fototechnik*, technik budowy i strojenia fortepianów i pianin, technik fotografii i multimediiów, technik realizacji nagłośnień, technik realizacji nagrań, technik realizacji nagrań i nagłośnień*
budowlana	BUD	betoniarz-zbrojarz, cieśla, dekarz, kamieniarz, kominiarz, mechanik maszyn i urządzeń drogowych*, monter instalacji i urządzeń sanitarnych*, monter izolacji budowlanych, monter izolacji przemysłowych, monter konstrukcji budowlanych, monter konstrukcji targowo-wystawienniczych, monter sieci i instalacji sanitarnych, monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych*, monter stolarki budowlanej, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, murarz-tylnik, operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych, technik budownictwa, technik budowy dróg, technik dekarstwa, technik drogownictwa*, technik gazownictwa, technik geodeta, technik inżynierii sanitarnej, technik inżynierii środowiska i melioracji, technik izolacji przemysłowych, technik montażu i automatyki stolarki budowlanej, technik obsługi przemysłu targowo-wystawienniczego, technik renowacji elementów architektury, technik robót wykończeniowych w budownictwie, zdun.
ceramiczno-szklarska	CES	operator urządzeń przemysłu ceramicznego, operator urządzeń przemysłu szklarskiego, technik ceramik, technik technologii szkła, zdobnik ceramiki.
chemiczna	CHM	operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych, operator urządzeń przemysłu chemicznego, technik analityk, technik ochrony środowiska, technik technologii chemicznej.
drzewno-meblarska	DRM	koszykarz-plecionkarz, mechanik-operator maszyn do produkcji drzewnej, pracownik pomocniczy stolarza, stolarz, tapicer, technik papiernictwa, technik technologii drewna.
ekonomiczno-administracyjna	EKA	technik administracji, technik archiwista, technik ekonomista, technik prac biurowych, technik rachunkowości, technik usług pocztowych i finansowych.
elektroenergetyczna	ELE	elektromechanik, elektryk, technik chłodnictwa i klimatyzacji, technik elektryk, technik energetyk, technik urządzeń dźwigowych, technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej.

² Słownik języka polskiego PWN (<https://sjp.pwn.pl/sjp/;2552620>)

³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. 2019 poz. 316 z późn. zm.)

Nazwa branży	Symbol	Zawody
elektroniczno-mechatroniczna	ELM	automatyk, elektronik, mechatronik, monter mechatronik*, technik automatyk, technik elektronik, technik mechatronik, technik robotyk.
fryzjersko-kosmetyczna	FRK	fryzjer, podolog, pracownik pomocniczy fryzjera, technik usług fryzjerskich, technik usług kosmetycznych.
górniczno-wiertnicza	GIW	górnik eksploatacji otworowej, górnik eksploatacji podziemnej, górnik odkrywkowej eksploatacji złóż, górnik podziemnej eksploatacji kopalin innych niż węgiel kamienny, operator maszyn i urządzeń przeróbczych, technik geolog, technik górnictwa odkrywkowego, technik górnictwa otworowego, technik górnictwa podziemnego, technik podziemnej eksploatacji kopalin innych niż węgiel kamienny, technik przeróbki kopalin stałych, technik wiertnik, wiertacz.
handlowa	HAN	sprzedawca, technik handlowiec, technik księgarstwa.
hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna	HGT	kelner, kucharz, pracownik obsługi hotelowej, pracownik pomocniczy gastronomii, pracownik pomocniczy obsługi hotelowej, technik hotelarstwa, technik obsługi turystycznej*, technik organizacji turystyki, technik turystyki na obszarach wiejskich, technik turystyki wiejskiej*, technik usług kelnerskich, technik żywienia i usług gastronomicznych, technik żywienia i gospodarstwa domowego*.
leśna	LES	operator maszyn leśnych, technik leśnik.
mechaniczna	MEC	blacharz, kowal, mechanik-monter maszyn i urządzeń, monter systemów rurociągowych, operator obrabiarek skrawających, pracownik pomocniczy mechanika, pracownik pomocniczy ślusarza, ślusarz, technik mechanik, technik spawalnictwa.
mechaniki precyzyjnej	MEP	mechanik precyzyjny, optyk-mechanik, technik optyk, zegarmistrz, złotnik-jubiler.
metalurgiczna	MTL	modelarz odlewniczy, operator maszyn i urządzeń odlewniczych, operator maszyn i urządzeń przemysłu metalurgicznego, technik odlewnik, technik przemysłu metalurgicznego.
motoryzacyjna	MOT	blacharz samochodowy, elektromechanik pojazdów samochodowych, lakiernik samochodowy, lakiernik*, mechanik motocyklowy, mechanik pojazdów samochodowych, technik pojazdów samochodowych.
ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia	BPO	technik bezpieczeństwa i higieny pracy, technik ochrony fizycznej osób i mienia, technik pożarnictwa.
ogrodnicza	OGR	florysta, ogrodnik, technik architektury krajobrazu, technik ogrodnik.
opieki zdrowotnej	MED	asystentka stomatologiczna, higienistka stomatologiczna, opiekun medyczny, ortoptystka, protetyk słuchu, technik dentystyczny, technik elektroniki i informatyki medycznej, technik elektroradiolog, technik farmaceutyczny, technik masażysta, technik ortopeda, technik sterylizacji medycznej, terapeuta zajęciowy.
poligraficzna	PGF	drukarz fleksograficzny, drukarz offsetowy, drukarz*, introligator*, operator procesów introligatorskich, technik cyfrowych procesów graficznych*, technik grafiki i poligrafii cyfrowej, technik organizacji

Nazwa branży	Symbol	Zawody
		reklamy*, technik procesów drukowania, technik procesów introligatorskich, technik reklamy.
pomocy społecznej	SPO	asystent osoby niepełnosprawnej, opiekun osoby starszej, opiekun w domu pomocy społecznej, opiekunka dziecięca, opiekunka środowiskowa.
przemysłu mody	MOD	garbarz skór, kaletnik, krawiec, kuśnierz, obuwnik, operator maszyn w przemyśle włókienniczym, pracownik pomocniczy krawca, rękodzielnik wyrobów włókienniczych, technik garbarz, technik obuwnik, technik przemysłu mody, technik stylisty, technik technologii odzieży*, technik technologii wyrobów skórzanych, technik włókienniczych wyrobów dekoracyjnych, technik włókiennik.
rolno-hodowlana	ROL	jeździec, mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych, pszczelarz, rolnik, technik agrobiznesu, technik hodowca koni, technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki, technik mechanizacji rolnictwa*, technik pszczelarz, technik rolnik, technik weterynarii.
rybacka	RYB	rybak śródlądowy, technik rybactwa śródlądowego, technik rybołówstwa morskiego.
spedycyjno-logistyczna	SPL	magazynier-logistyk, technik eksploatacji portów i terminali, technik logistyk, technik spedytor.
spożywcza	SPC	cukiernik, operator maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego, piekarz, przetwórcza mięsa, przetwórcza ryb, technik przetwórstwa mleczarskiego, technik technologii żywności, wędliniarz*.
teleinformatyczna	INF	monter sieci i urządzeń telekomunikacyjnych, technik informatyk, technik programista, technik szerokopasmowej komunikacji elektronicznej, technik teleinformatyk, technik telekomunikacji, technik tyfloinformatyk.
transportu drogowego	TDR	kierowca mechaniczny, technik transportu drogowego.
transportu kolejowego	TKO	mechanik pojazdów kolejowych, monter nawierzchni kolejowej, technik automatyzacji sterowania ruchem kolejowym, technik budownictwa kolejowego, technik elektroenergetyk transportu szynowego, technik pojazdów kolejowych, technik transportu kolejowego.
transportu lotniczego	TLO	technik awionik, technik lotniskowych służb operacyjnych, technik mechanik lotniczy.
transportu wodnego	TWO	monter budownictwa wodnego, monter jachtów i łodzi, monter kadłubów jednostek pływających, technik budownictwa wodnego, technik budowy jednostek pływających, technik elektroautomatyk okrętowy, technik mechanik okrętowy, technik przemysłu jachtowego, technik nawigator morski, technik żeglugi śródlądowej.

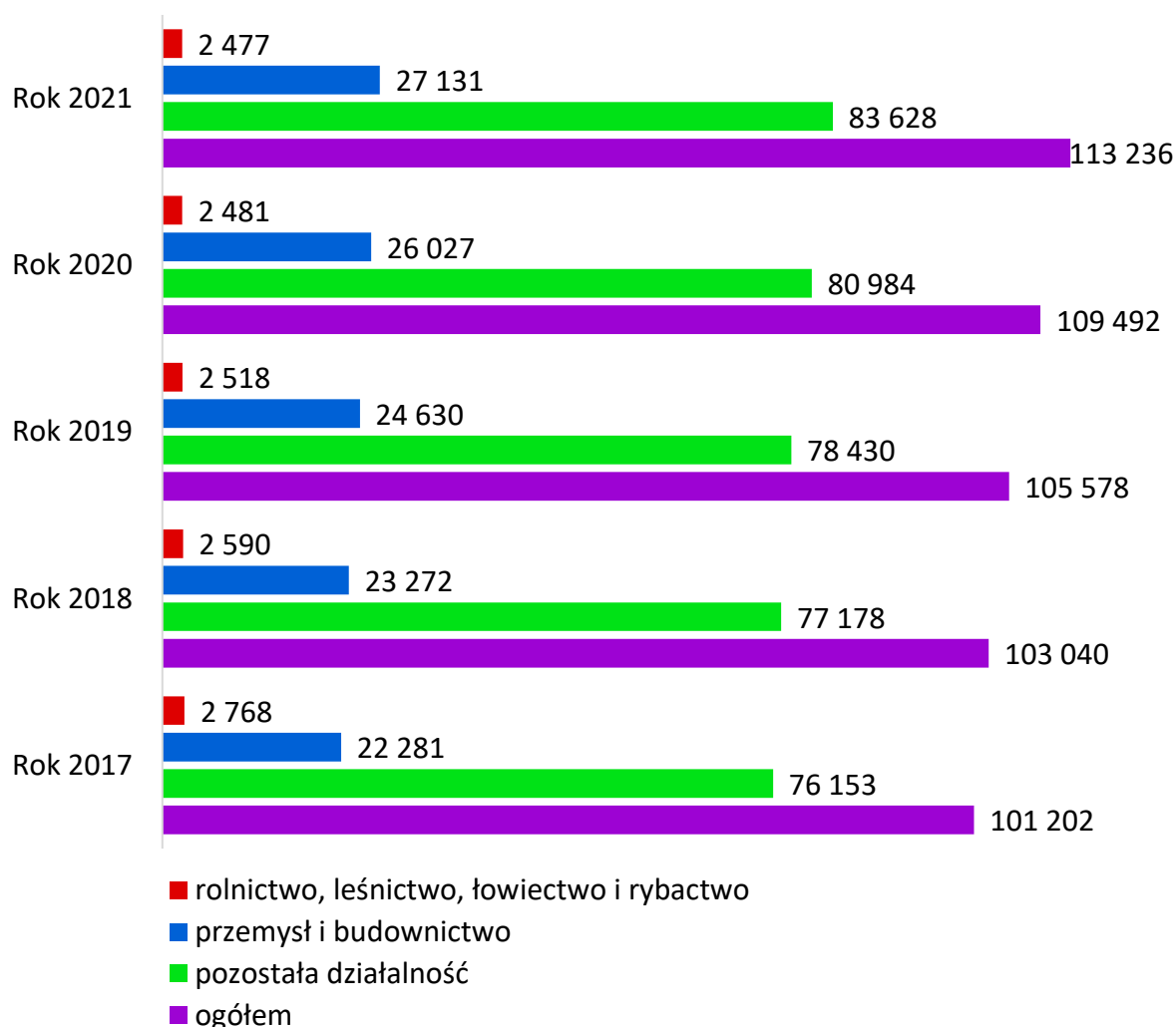
* W zestawieniu uwzględniono także zawody, które obecnie zmieniły swoją nazwę lub zostały połączone z innymi. Wskazano je w tabeli, ponieważ wśród absolwentów szkół kształcenia branżowego, którzy wzięli udział w badaniu, znajdują się osoby wykształcone w tych zawodach.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Rozporządzenia MEN z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. 2019 poz. 316 z późn. zm.)

4.3 Rynek pracy w województwie podlaskim

Liczba przedsiębiorstw w województwie podlaskim systematycznie wzrasta. Między rokiem 2017 a 2021 ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej zwiększyła się o 11,9%. Wzrost ten dotyczył przede wszystkim przemysłu i budownictwa (zwiększenie liczby podmiotów o 21,8%). Z kolei liczba działalności związanych z rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem zmalała w analogicznym okresie o 10,5%.

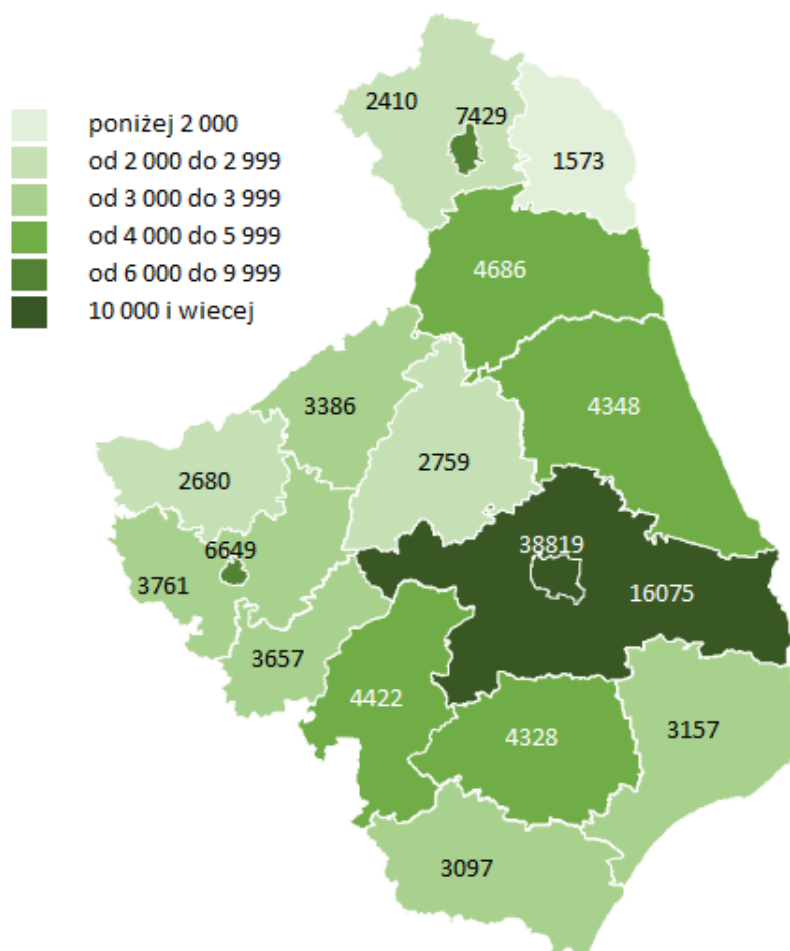
Wykres 1 Liczba podmiotów gospodarki narodowej wg grup rodzajów działalności PKD 2007, woj. podlaskie, lata 2017-2021



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS - Podmioty wg grup rodzajów działalności PKD 2007 w woj. podlaskim, lata 2017-2021

Zgodnie z danymi GUS, na terenie województwa podlaskiego znajduje się 113 236 podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON (wg stanu na koniec roku 2021). Najwięcej podmiotów zarejestrowanych jest na terenie Miasta Białegostoku – 38 819 oraz powiatu białostockiego – 16 075.

Mapa 1 Liczba podmiotów gospodarki narodowej w poszczególnych powiatach województwa podlaskiego, rok 2021



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Struktura populacji podmiotów gospodarczych pod względem wielkości zatrudnienia jest porównywalna w regionie podlaskim ze strukturą dla całego kraju. Zdecydowaną większość (96,7%) stanowią mikroprzedsiębiorstwa – podmioty zatrudniające poniżej 10 pracowników. Małe przedsiębiorstwa (od 10 do 49 pracowników) stanowią 2,63%. Średnie i duże podmioty stanowią łącznie mniej niż jeden procent ogółu podmiotów gospodarki narodowej w województwie podlaskim (podmioty od 50 do 249 pracowników – 0,61%; podmioty powyżej 249 pracowników – 0,07%).

Tabela 3 Struktura podmiotów gospodarki narodowej w poszczególnych powiatach województwa podlaskiego pod względem wielkości zatrudnienia, rok 2021

POWIAT	do 9 pracowników	od 10 do 49 pracowników	od 50 do 249 pracowników	250 i więcej pracowników
augustowski	4 543	117	23	3
białostocki	15 585	412	69	9
bielski	4 171	118	34	5
grajewski	3 268	97	20	1
hajnowski	3 014	112	30	1

POWIAT	do 9 pracowników	od 10 do 49 pracowników	od 50 do 249 pracowników	250 i więcej pracowników
kolneński	2 589	79	12	0
łomżyński	3 675	69	16	1
moniecki	2 679	62	17	1
sejneński	1 518	46	8	1
siemiatycki	2 980	99	15	3
sokólski	4 188	133	24	3
suwalski	2 344	57	9	0
wysokomazowiecki	4 285	114	21	2
zambrowski	3 547	85	21	4
Miasto Białystok	37 505	1 013	258	43
Miasto Łomża	6 407	177	62	3
Miasto Suwałki	7 181	189	56	3
Suma	109 479	2 979	695	83

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS - Podmioty wg klas wielkości w powiatach i miastach na prawach powiatu w woj. podlaskim, rok 2021

Pod względem rodzaju wykonywanej działalności gospodarczej w województwie podlaskim dominują podmioty zajmujące się handlem hurtowym i detalicznym oraz naprawą pojazdów samochodowych (PKD - sekcja G). Stanowią one aż 21,19% ogółu podmiotów z regionu. Wysoki odsetek stanowią także firmy zajmujące się budownictwem (PKD - sekcja F; 15,77%). Liczebności i odsetki podmiotów z poszczególnych sekcji PKD przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 4 Struktura podmiotów gospodarki narodowej w województwie podlaskim pod względem sekcji PKD, rok 2021

Sekcja PKD	Liczba podmiotów	Procent w ogóle
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2 477	2,19%
Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie	129	0,11%
Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	8 613	7,61%
Sekcja D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	305	0,27%
Sekcja E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	317	0,28%
Sekcja F – Budownictwo	17 767	15,69%
Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	23 871	21,08%
Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	7 959	7,03%
Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2 909	2,57%
Sekcja J – Informacja i komunikacja	4 449	3,93%
Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2 895	2,56%
Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	3 948	3,49%
Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	10 209	9,02%

Sekcja PKD	Liczba podmiotów	Procent w ogóle
Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	2 932	2,59%
Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1 093	0,97%
Sekcja P – Edukacja	3 711	3,28%
Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	8 258	7,29%
Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2 039	1,80%
Sekcja S i T – Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi	8 767	7,78%
Sekcja U – Organizacje i zespoły eksterytorialne	8	0,01%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS - Podmioty wg sekcji i działów PKD 2007 w woj. podlaskim, rok 2021

Mimo iż sektor rolniczy w woj. podlaskim jest tworzony przez stosunkowo niewielką liczbę podmiotów (sekcja A - 2 477 podmiotów), to znajduje w nim pracę niemal 35% ogółu osób pracujących⁴. Wśród powiatów charakteryzujących się najwyższym udziałem osób pracujących w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie znajdują się: powiat moniecki (69,6%), powiat suwalski (69,4%), powiat kolneński (69,3%), powiat sejneński (67,1%) oraz powiat łomżyński (66,2%). W przemyśle i budownictwie⁵ znajduje zatrudnienie ogółem 21,5% pracujących z woj. podlaskiego. Znacząco tę wartość przewyższa wskaźnik właściwy dla miasta Suwałk (34,7%).

Suwałki wyróżniają się także na tle pozostałych miast na prawach powiatu w regionie (Białystok i Łomża). W tych dominuje zatrudnienie w sektorze określonym jako pozostałe usługi⁶ (odpowiednio 44,7% i 43,8% pracujących), a zatrudnienie w sektorze przemysłu i budownictwa jest na poziomie przeciętnym dla województwa (odpowiednio 20,9% i 22,9% pracujących).

⁴ Dane dotyczą pracujących w podmiotów gospodarki narodowej o liczbie pracujących 10 i więcej osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących, pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie i pracujących w fundacjach, stowarzyszeniach i innych organizacjach społecznych wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

⁵ Pod pojęciem "Przemysł i budownictwo" rozumie się sekcje: Górnictwo i wydobywanie; Przetwórstwo przemysłowe; Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę; Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja; oraz Budownictwo.

⁶ Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; Administrowanie i działalność wspierająca; Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne; Edukacja; Opieka zdrowotna i pomoc społeczna; Działalność związana z kulturą rozrywką i rekreacją oraz Pozostała działalność usługowa.

Tabela 5 Pracujący wg połączonych sekcji PKD w powiatach województwa podlaskiego, rok 2020

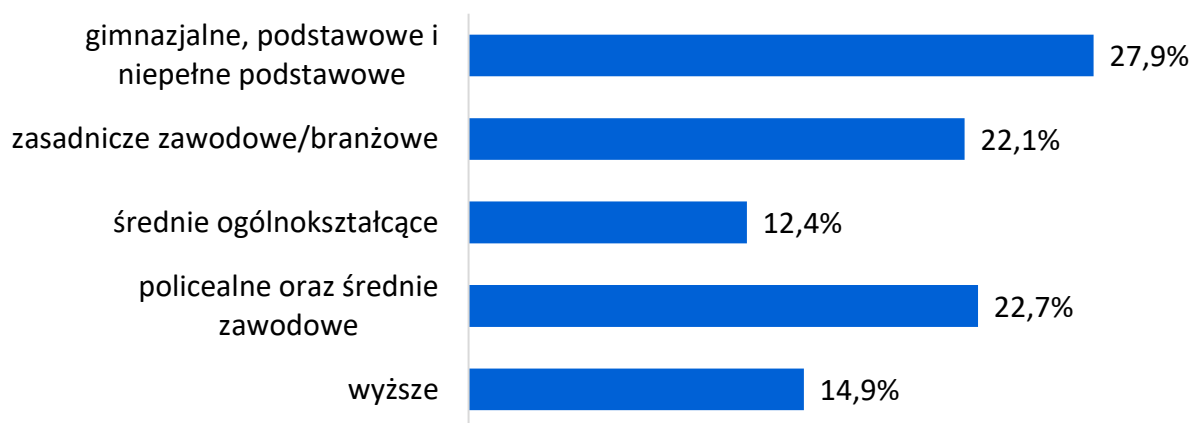
POWIAT	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		przemysł i budownictwo		handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja		działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości		pozostałe usługi		ogółem
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	
augustowski	6 524	39,7%	4 603	28,0%	1 873	11,4%	220	1,3%	3 203	19,5%	16 423
białostocki	14 487	38,6%	10 923	29,1%	5 180	13,8%	310	0,8%	6 630	17,7%	37 530
bielski	8 796	44,7%	5 743	29,2%	1 709	8,7%	253	1,3%	3 187	16,2%	19 688
grajewski	5 709	45,1%	2 843	22,5%	1 376	10,9%	137	1,1%	2 596	20,5%	12 661
hajnowski	4 525	33,8%	3 982	29,7%	1 537	11,5%	136	1,0%	3 213	24,0%	13 393
kolneński	8 473	69,3%	1 070	8,8%	765	6,3%	108	0,9%	1 812	14,8%	12 228
łomżyński	11 109	66,2%	2 956	17,6%	969	5,8%	137	0,8%	1 618	9,6%	16 789
moniecki	8 694	69,6%	1 054	8,4%	579	4,6%	116	0,9%	2 045	16,4%	12 488
sejneński	4 530	67,1%	239	3,5%	798	11,8%	43	0,6%	1 143	16,9%	6 753
siemiatycki	7 498	56,8%	2 110	16,0%	1 226	9,3%	112	0,8%	2 253	17,1%	13 199
sokólski	12 678	59,8%	2 635	12,4%	1 868	8,8%	200	0,9%	3 819	18,0%	21 200
suwalski	8 042	69,4%	1 530	13,2%	729	6,3%	55	0,5%	1 237	10,7%	11 593
wysokomazowiecki	13 840	60,3%	4 011	17,5%	1 804	7,9%	248	1,1%	3 052	13,3%	22 955
zambrowski	5 753	42,1%	3 227	23,6%	1 913	14,0%	177	1,3%	2 608	19,1%	13 678
Miasto Białystok	2 932	3,2%	19 413	20,9%	24 992	26,9%	3 973	4,3%	41 516	44,7%	92 826
Miasto Łomża	1 177	7,1%	3 805	22,9%	3 886	23,4%	460	2,8%	7 264	43,8%	16 592
Miasto Suwałki	1 079	5,1%	7 306	34,7%	4 451	21,1%	664	3,2%	7 569	35,9%	21 069
SUMA	125 846	34,9%	77 450	21,5%	55 655	15,4%	7 349	2,0%	94 765	26,2%	361 065

* Dane nie obejmują podmiotów gospodarki narodowej o liczbie pracujących do 9 osób, duchownych i pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS - Pracujący wg połączonych sekcji działalności PKD 2007 w powiatach, rok 2020

Statystyki dotyczące bezrobocia wskazują, że około 22% zarejestrowanych bezrobotnych w województwie podlaskim to osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym lub branżowym. Zbliżony udział w grupie bezrobotnych mają osoby legitymujące się wykształceniem policealnym i średnim zawodowym. Obserwowane wskaźniki na przestrzeni lat 2017-2021 utrzymują się na stałym poziomie.

Wykres 2 Odsetek bezrobotnych zarejestrowanych wg poziomu wykształcenia, województwo podlaskie, rok 2021



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS - Odsetek bezrobotnych zarejestrowanych wg poziomu wykształcenia, rok 2021

Procent osób bezrobotnych posiadających wykształcenie zawodowe/branżowe jest zróżnicowany w poszczególnych powiatach województwa podlaskiego. Wynika to głównie ze struktury wykształcenia ogółu ludności w powiatach. Ta z kolei ma związek z dostępnością szkół kształcących na danym poziomie. Przykładowo w powiatach grodzkich, szczególnie w Białymstoku, odsetek bezrobotnych z wykształceniem wyższym jest znacząco większy niż w powiatach ziemskich. Wyniki szczegółowej analizy w zakresie typów szkół kształcenia branżowego działających w poszczególnych powiatach zostaną przedstawione w osobnym rozdziale niniejszego opracowania (9. Potencjał kształcenia branżowego a zawody, w których zatrudniają lokalni pracodawcy – analiza w ujęciu powiatowym).

Tabela 6 Liczba i procent zarejestrowanych bezrobotnych wg poziomu wykształcenia, województwo podlaskie, rok 2021

POWIAT	zasadnicze zawodowe /branżowe		policealne oraz średnie zawodowe		ogółem
	liczba	% w ogóle bezrobotnych	liczba	% w ogóle bezrobotnych	
augustowski	554	27,2%	459	22,5%	2 037
białostocki	1 001	22,3%	1 117	24,9%	4 485
bielski	176	20,5%	223	26,0%	858
grajewski	452	24,2%	432	23,1%	1 869
hajnowski	271	22,8%	267	22,5%	1 186
kolneński	608	27,3%	436	19,6%	2 230

POWIAT	zasadnicze zawodowe /branżowe		policjalne oraz średnie zawodowe		ogółem
	liczba	% w ogóle bezrobotnych	liczba	% w ogóle bezrobotnych	
łomżyński	207	22,6%	202	22,1%	915
moniecki	193	20,9%	172	18,7%	922
sejneński	181	17,2%	298	28,3%	1 053
siemiatycki	194	21,1%	188	20,4%	921
sokólski	703	26,4%	619	23,3%	2 660
suwalski	144	26,7%	119	22,0%	540
wysokomazowiecki	377	25,3%	393	26,4%	1 490
zambrowski	286	26,7%	177	16,5%	1 072
Białystok	1 431	17,6%	1 785	22,0%	8 125
Łomża	335	21,3%	364	23,1%	1 574
Suwałki	263	18,3%	325	22,6%	1 437
SUMA	7 376	22,1%	7 576	22,7%	33 374

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS - Odsetek bezrobotnych zarejestrowanych wg poziomu wykształcenia, Bezrobotni zarejestrowani wg poziomu wykształcenia i płci, rok 2021

4.4 Uzasadnienie realizacji badania

Obserwacja regionalnego rynku pracy oraz realizowane cyklicznie badania (np. Barometr zawodów, Diagnoza długotrwałego bezrobocia w woj. podlaskim) pokazują, że zachodzi na nim jednocześnie niezaspokojony popyt na pracowników w wybranych branżach oraz relatywnie wysokie bezrobocie wśród absolwentów szkół kształcących w tychże branżach. W woj. podlaskim długotrwale bezrobotni to w przeważającej mierze osoby pracujące poprzednio jako robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 21,9% ogółu długotrwale bezrobotnych, pracownicy usług osobistych i sprzedawcy – 16,8% oraz technicy i inny średni personel – 12,8%.⁷ Co ciekawe, wiele z zawodów mieszczących się w wyżej wymienionych grupach to zawody, na które występuje duży popyt wśród podlaskich pracodawców. Taki stan rzeczy może świadczyć o niedopasowaniu kształcenia branżowego do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy.

Pracodawcy z województwa podlaskiego zgłaszają trudności z pozyskaniem pracowników o odpowiednich kwalifikacjach, umiejętnościach i przygotowaniu zawodowym. Jednym z powodów deficytów pracowników jest niedostateczne przygotowanie absolwentów szkół kształcenia branżowego do wymagań pracodawców. Kolejne roczniki młodzieży kończącej lokalne szkoły branżowe to nierzadko osoby bez doświadczenia zawodowego, nie mające kontaktu z nowoczesnym wyposażeniem stanowiska pracy, jednocześnie posiadające określone wymagania i niechętnie podejmujące pracę na warunkach oferowanych przez pracodawców.

⁷ *Diagnoza długotrwałego bezrobocia w woj. podlaskim w 2021 r.*, Białystok: Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku 2022, str. 16.

Stan trudnego do zaspokojenia popytu na pracę, szczególnie w branżach kluczowych dla rozwoju województwa: budowlanej, hotelarsko-gastronomicznej, przemyśle i transporcie, nierzadko związany jest z niską jakością oferowanych miejsc pracy, ich rotacyjnością oraz sezonowością, oferowanymi warunkami pracy, w tym niskimi wynagrodzeniami oraz systemem czasu pracy.⁸

W celu zweryfikowania tych hipotez przeprowadzono badanie, którego wyniki opisuje niniejszy dokument.

5 Metodologia badania

Dane niezbędne do przeprowadzenia analizy pozyskano z wykorzystaniem następujących metod badawczych:

I. Analiza danych zastanych (desk research)

Metoda desk research polega na zbieraniu i analizie danych wtórnych, czyli takich, które już istnieją i zostały przygotowane przez inne podmioty. Nie są więc wytwarzane przez badacza i nie wymagają prac w terenie⁹.

Analiza danych zastanych objęła:

- analizę literatury przedmiotu, uregulowań prawnych, wyników regionalnych i krajowych badań, analiz i ewaluacji oraz opracowań dotyczących problematyki dopasowania kształcenia branżowego do potrzeb pracodawców;
- analizę stanu kształcenia branżowego w układzie powiatowym, w tym: oferty edukacyjnej szkół, liczebności uczniów oraz absolwentów poszczególnych kierunków kształcenia również w perspektywie 3-5 lat wyznaczonej cyklem kształcenia;
- analizę danych statystycznych GUS, PUP i in., dotyczącą największych pracodawców na lokalnych rynkach pracy w woj. podlaskim;
- analizę danych i opracowań dotyczących sytuacji na rynku pracy oraz popytu i podaży pracowników w poszczególnych powiatach woj. podlaskiego, obejmującą m.in. wyniki badania pn. „Barometr zawodów”, statystyki dotyczące bezrobocia i zgłaszanych miejsc pracy.

Szczegółowy spis wykorzystanych pozycji wskazano w rozdziale 16. Wykaz cytowanej literatury.

⁸ *Diagnoza długotrwałego bezrobocia w woj. podlaskim w 2021 r.*, Białystok: Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku 2022, str. 21

⁹ Z. Bednarowska, *Desk research — wykorzystanie potencjału danych zastanych w prowadzeniu badań marketingowych i społecznych*, „Marketing i Rynek”, 2015, nr 7, s. 18-26; M. Makowska, *Analiza danych zastanych. Przewodnik dla studentów*, Warszawa 2012.

II. Badania ankietowe

Badania ankietowe zaliczają się do badań ilościowych przeprowadzanych zazwyczaj przy wykorzystaniu specjalnie skonstruowanych kwestionariuszy jako narzędzi badawczych. Respondenci odpowiadają na pytania zawarte w ankiecie, która może mieć formę tradycyjną - papierową, ale również może być ona np. telefoniczna lub internetowa. Duże znaczenie w tego typu badaniach ma dobór próby badawczej, jej rozmiar oraz charakterystyka. Powinna być ona dokładnie wyselekcjonowana z całej populacji.¹⁰ W przypadku doboru losowego jesteśmy w stanie oszacować wielkość próby reprezentatywnej o określonych parametrach (poziom istotności, wielkość błędu maksymalnego). Jeśli przeprowadzenie doboru losowego nie jest możliwe lub - ze względu na cel badania, dobór nielosowy będzie bardziej użyteczny, należy jak najlepiej poznać strukturę badanej populacji. W odniesieniu do niej oraz mając na uwadze cele badania ustalamy wielkość i strukturę próby badawczej. Dla potrzeb przedmiotowej analizy, w ramach badań ankietowych wykorzystano dwie różne techniki badawcze – ankietę telefoniczną CATI i ankietę internetową CAWI.

W ankiecie telefonicznej CATI osoba prowadząca wywiad obsługuje terminal komputerowy i przez telefon zadaje respondentom pytania, które wyświetlają się na ekranie monitora. Następnie koduje odpowiedź udzieloną przez osobę poddawaną badaniu i przystępuje do kolejnego pytania. System automatycznie filtruje pytania, nie pozwalając tym samym na pomyłki osobie prowadzącej badanie.

Ankieta internetowa CAWI polega na samodzielnym wypełnieniu internetowej wersji kwestionariusza przez respondenta, który jest mu udostępniany w formie internetowego linku, przekierowującego do przygotowanych pytań. Osoba badana odpowiada kolejno na pytania, a nad poprawnością wypełnienia czuwa oprogramowanie.

W niniejszym badaniu przeprowadzono trzy badania ankietowe (przy użyciu trzech różnych narzędzi – kwestionariuszy ankiety i z udziałem trzech różnych grup respondentów). Forma realizacji badań ilościowych była uzależniona od typu respondenta oraz możliwości dotarcia do niego. Wywiady kwestionariuszowe przeprowadzono w trzech grupach badawczych:

- 1) Szkoły kształcenia branżowego w województwie podlaskim (CATI);
- 2) Absolwenci szkół kształcenia branżowego z województwa podlaskiego, którzy ukończyli naukę w latach kalendarzowych 2019-2021, z uwzględnieniem kierunku i poziomu kształcenia oraz siedziby szkoły (CAWI);
- 3) Pracodawcy zatrudniających pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego z uwzględnieniem wielkości zatrudnienia, sekcji PKD przedsiębiorstwa i siedziby (CATI).

¹⁰ Z. Witaszek. *Miejsce i rola sondaży w badaniu opinii społecznej*, [w:] Zeszyty Naukowe Akademii Marynarki Wojennej, R. 48 nr 4 (171), 2007, s. 141–162.

Ad 1) Badanie ilościowe szkół kształcenia branżowego w województwie podlaskim

W badaniu szkół kształcenia branżowego zastosowano całkowity dobór próby. Oznacza to, że do udziału w ankiecie zostali zaproszeni przedstawiciele (dyrektorzy lub wyznaczeni przez nich pracownicy dysponujący wiedzą dotyczącą tematu badania) wszystkich szkół kształcenia branżowego działających na terenie województwa podlaskiego. Zgodnie z danymi Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych pobranymi na moment realizacji badania (<https://rspo.gov.pl>), w województwie podlaskim działa 213 szkół kształcenia branżowego (szkoły branżowe I i II stopnia, technika, szkoły policealne). Należy jednak zauważyć, że duża część tych podmiotów nie stanowi samodzielnych placówek oświatowych, tylko tworzy zespoły szkół. W związku z tym dane kontaktowe (adres e-mail, nr telefonu, osoba do kontaktu – dyrektor(ka)) się dublują. Dlatego jako populację badania potraktowano placówki o niepowtarzających się adresach i organach prowadzących, z indywidualnymi adresami e-mail i numerami telefonów. Takich unikatowych podmiotów znajduje się w pozyskanej bazie kontaktowej 104. Efektywne wywiady zrealizowano z udziałem przedstawicieli 101 [N=101] placówek. W poniższej tabeli przedstawiono liczbę ankiet przeprowadzonych w poszczególnych powiatach.

Tabela 7 Struktura próby ankiety CATI z udziałem szkół kształcenia branżowego wg powiatu i typu placówki

POWIAT	Szkoły branżowe I stopnia	Technika	Szkoły policealne	Zespoły szkół	Ogółem
augustowski	2	0	1	1	4
białostocki	1	1	0	2	4
Białystok	4	3	13	12	32
bielski	0	0	1	3	4
grajewski	1	1	0	3	5
hajnowski	0	1	1	1	3
kolneński	1	0	0	1	2
Łomża	3	2	2	4	11
łomżyński	0	0	1	1	2
moniecki	1	0	0	1	2
sejneński	0	1	0	1	2
siemiatycki	1	0	0	3	4
sokólski	3	0	0	3	6
suwalski	0	0	1	1	2
Suwałki	1	2	2	4	9
wysokomazowiecki	0	1	0	4	5
zambrowski	2	0	1	1	4
SUMA	20	12	23	46	101

Źródło: ankieta CATI z udziałem szkół kształcenia branżowego w woj. podlaskim [N=101]

Ad 2) Badanie ilościowe z absolwentami szkół kształcenia branżowego z woj. podlaskiego

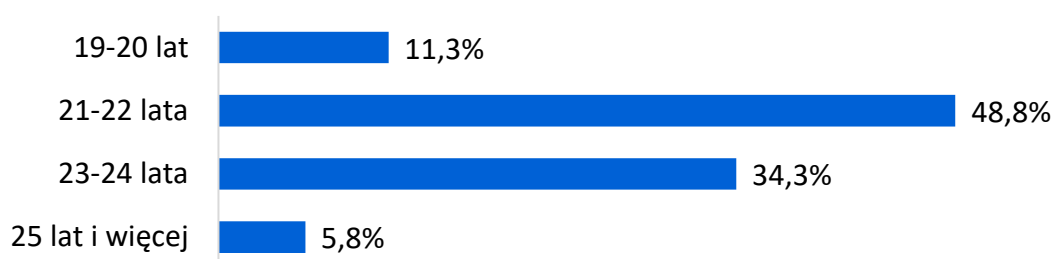
W badaniu wzięli udział absolwenci szkół kształcenia branżowego, którzy ukończyli naukę w latach 2019-2021. Wielkość próby wyniosła 400 [N=400]. W ramach badania kontrolowano zmienne niezależne: wiek i płeć respondentów; kierunek i poziom kształcenia; powiat zamieszkania; powiat, w którym znajduje się ukończona szkoła.

Zastosowano kwotowy dobór próby. Wielkości kwot zostały określone w oparciu o populację absolwentów szkół zawodowych, branżowych i techników oraz słuchaczy szkół policealnych z lat 2019 - 2021. Informacje o strukturze populacji pochodziły z danych przekazanych przez Kuratorium Oświaty w Białymstoku.¹¹ Strukturę próby ustalono w stosunku do następujących zmiennych:

- powiat, w którym znajduje się ukończona przez respondenta szkoła kształcenia branżowego;
- kierunek, w którym respondent zdobył zawód.

W badaniu wzięło udział łącznie 400 absolwentów szkół kształcenia branżowego, którzy ukończyli naukę w latach 2019-2021 (absolwenci 2019 – 39,8%; absolwenci 2020 – 34,8%; absolwenci 2021 – 25,5%). Większość (56,3%) stanowili mężczyźni. 63,0% badanych to mieszkańcy obszarów wiejskich. Najmłodszy respondent miał 19 lat, a najstarszy 28. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 21-22 lata (48,8%). Średnia wieku ankietowanych absolwentów szkół kształcenia branżowego to 22 lata.

Wykres 3 Struktura wieku respondentów ankiety CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego

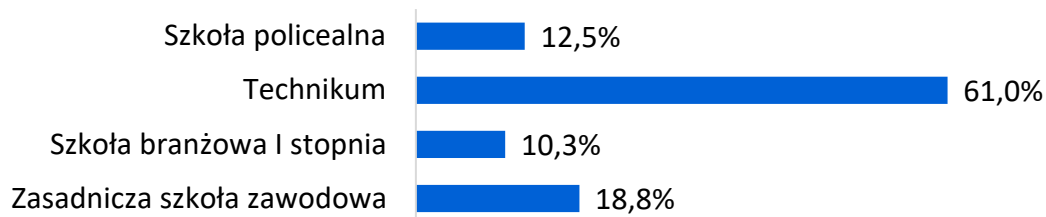


Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego [N=400]

Zdecydowana większość respondentów to absolwenci techników (61,0%). Osoby, które ukończyły zasadniczą szkołę zawodową lub szkołę branżową I stopnia stanowiły łącznie 29,1% ogółu badanych.

¹¹ Liczba absolwentów wg zawodów w latach szkolnych: 2018/2019, 2019/2020, 2020/2021 – źródło: System Informacji Oświatowej, dane przekazane Wykonawcy przez Zamawiającego w dniu 07.06.2022 r.

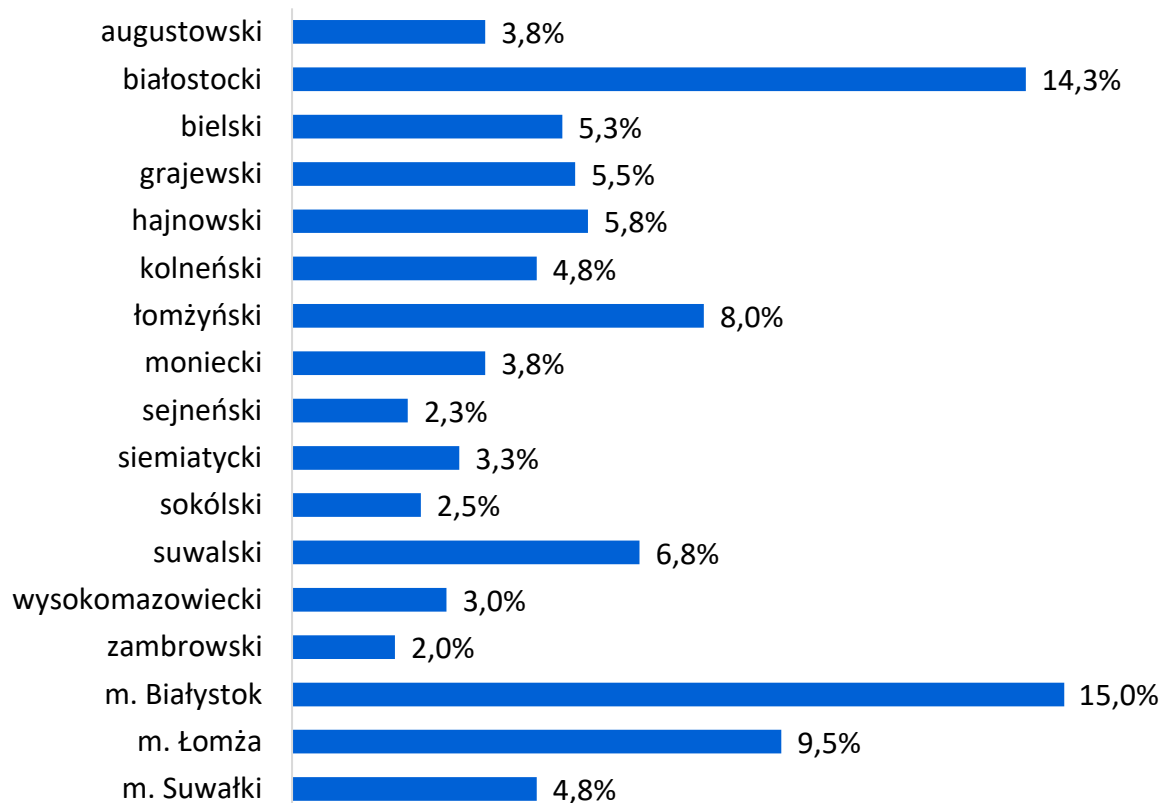
Wykres 4 Struktura próby ankiety CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego wg typu ukończonej szkoły



Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego [N=400]

Pod względem miejsca zamieszkania, w próbie dominują mieszkańcy Białegostoku (15,0%) i powiatu białostockiego (14,3%). Znaczący udział w próbie mają także osoby zamieszkujące Łomżę (9,5%).

Wykres 5 Struktura miejsca zamieszkania respondentów ankiety CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego



Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego [N=400]

Pod względem powiatu, w którym znajduje się ukończona przez respondenta szkoła kształcenia branżowego oraz branży, w której respondent zdobył zawód, struktura próby badawczej odzwierciedla strukturę populacji absolwentów szkół kształcenia branżowego z lat 2019-2021.

Tabela 8 Struktura próby ankiety CAWI z absolwentami szkół kształcenia branżowego wg powiatu, w którym znajduje się ukończona szkoła

Powiat w którym znajduje się ukończona szkoła	Liczba	Procent
powiat augustowski	27	6,8%
powiat białostocki	9	2,3%
powiat bielski	17	4,3%
powiat grajewski	16	4,0%
powiat hajnowski	4	1,0%
powiat kolneński	12	3,0%
powiat łomżyński	5	1,3%
powiat moniecki	12	3,0%
powiat sejneński	4	1,0%
powiat siemiatycki	6	1,5%
powiat sokólski	28	7,0%
powiat suwalski	4	1,0%
powiat wysokomazowiecki	22	5,5%
powiat zambrowski	16	4,0%
miasto Białystok	171	42,8%
miasto Łomża	20	5,0%
miasto Suwałki	27	6,8%

Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego [N=400]

Tabela 9 Struktura próby ankiety CAWI z absolwentami szkół kształcenia branżowego wg branży, w której respondenci zdobyli zawód

Branża	Liczba	Procent
audiowizualna	2	0,5%
budowlana	24	6,0%
chemiczna	1	0,3%
drzewno-meblarska	8	2,0%
ekonomiczno – administracyjna	15	3,8%
elektroenergetyczna	15	3,8%
elektroniczno-mechatroniczna	15	3,8%
fryzjersko-kosmetyczna	33	8,3%
handlowa	9	2,3%
hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna	72	18,0%
mechaniczna	14	3,5%
motoryzacyjna	28	7,0%
ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia	1	0,3%
ogrodnicza	3	0,8%
opieki zdrowotnej	27	6,8%
poligraficzna	6	1,5%
pomocy społecznej	2	0,5%
przemysłu mody	2	0,5%
rolno-hodowlana	45	11,3%
spedycyjno-logistyczna	8	2,0%
spożywcza	13	3,3%
teleinformatyczna	43	10,8%
transportu drogowego	13	3,3%
transportu kolejowego	1	0,3%

Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego [N=400]

Ad 3) Ankieta telefoniczna CATI z pracodawcami z woj. podlaskiego

Respondenci w badaniu ankietowym z pracodawcami zostali dobrani w sposób celowy.

Było to podyktowane założeniami analizy według których:

- wnioski z badania powinny odnosić się do rynków powiatowych;
- należy skoncentrować się na perspektywie pracodawców generujących najwięcej miejsc pracy.

W związku z powyższym konieczne było ustalenie minimalnej wielkości próby w poszczególnych powiatach. Dalszym krokiem było określenie struktury wielkości podmiotów gospodarczych w powiatach. Realizacja wyżej wymienionych założeń niosła za sobą implikacje wobec struktury branżowej próby (można zakładać, że struktura PKD wśród zakładów pracy różnych klas wielkości nie jest jednakowa).

Tabela 10 Struktura próby ankiety CATI z udziałem pracodawców wg powiatu i wielkości zatrudnienia

Powiat	do 9 pracowników	od 10 do 49 pracowników	od 50 do 249 pracowników	250 i więcej pracowników	Ogółem
Powiat augustowski	12	5	4	1	22
Powiat białostocki	22	15	10	3	50
Powiat bielski	9	5	4	2	20
Powiat grajewski	6	5	4	1	16
Powiat hajnowski	5	6	4	1	16
Powiat kolneński	6	5	3	0	14
Powiat łomżyński	9	5	3	1	18
Powiat moniecki	5	5	3	1	14
Powiat sejneński	3	4	2	1	10
Powiat siemiatycki	7	5	3	1	16
Powiat sokólski	9	6	4	1	20
Powiat suwalski	6	6	3	0	15
Powiat wysokomazowiecki	9	6	4	1	20
Powiat zambrowski	8	5	4	1	18
Miasto Białystok	14	36	25	8	83
Miasto Łomża	5	10	8	1	24
Miasto Suwałki	7	10	8	1	26
SUMA	142	139	96	25	402

Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego [N=402]

Strukturę próby pod względem rodzaju prowadzonej działalności ustalono w oparciu o dane BDL GUS na temat liczby podmiotów prowadzących działalność w poszczególnych sekcjach PKD (rok 2021) oraz dane Kuratorium Oświaty w Białymstoku na temat liczby absolwentów szkół kształcenia zawodowego i branżowego (lata 2019-2021). W ankiecie wzięło udział 402 pracodawców z terenu województwa podlaskiego [N=402].

Tabela 11 Struktura próby ankiety CATI z udziałem pracodawców wg powiatu i sekcji PKD

Sekcja PKD	Liczba	% w próbie
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	18	4,5%
Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie	8	2,0%
Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	30	7,5%
Sekcja D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	5	1,2%
Sekcja E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	26	6,5%
Sekcja F – Budownictwo	57	14,2%
Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	77	19,2%
Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	28	7,0%
Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	23	5,7%
Sekcja J – Informacja i komunikacja	15	3,7%
Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1	0,2%
Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	9	2,2%
Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	16	4,0%
Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	9	2,2%
Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	4	1,0%
Sekcja P – Edukacja	8	2,0%
Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	32	8,0%
Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	7	1,7%
Sekcja S i T – Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi	29	7,2%

Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego [N=402]

III. Panel ekspertów

Metoda badań społecznych pełniąc zarówno funkcję diagnostyczną, jak i analityczną. Jak sama nazwa wskazuje, w panelu biorą udział osoby uznane za ekspertów w danej dziedzinie. Ich zadaniem była dyskusja na określony temat, ocena dostępnego materiału badawczego oraz sformułowanie wniosków.

W panelu ekspertów wzięły udział osoby uznane za ekspertów w zakresie kształcenia branżowego oraz regionalnego rynku pracy:

- Profesor nadzwyczajny Instytutu Zarządzania Uniwersytetu w Białymstoku, przedstawiciel Zarządu Białostockiej Fundacji Kształcenia Kadr;
- Przedstawiciel Izby Rzemieślniczej i Przedsiębiorczości w Białymstoku;
- Przedstawiciel Kuratorium Oświaty w Białymstoku;
- Przedstawiciel Zarządu Podlaskiego Związku Pracodawców, członek Komitetu Sterującego Strategią Rozwoju Województwa Podlaskiego;
- Profesor nadzwyczajny Politechniki Białostockiej, Kierownik Katedry Zarządzania Produkcją na Wydziale Inżynierii Zarządzania.

6 Potencjał szkół kształcenia branżowego funkcjonujących w woj. podlaskim

6.1 Aktualna i prognozowana oferta szkolnictwa branżowego w woj. podlaskim

W roku szkolnym 2021/2022 kształcenie branżowe realizowane było w 144 szkołach: 49 szkołach branżowych I stopnia, 3 szkołach branżowych II stopnia, 57 technikumach i 35 szkołach policealnych.¹² Niemal co trzecia z nich (32,6%) to szkoła specjalna¹³. Łączna liczba uczniów wyniosła 30 386. Większość z nich (19 413) korzystała z oferty edukacyjnej techników. W latach 2019-2021 kształcenie branżowe ukończyło łącznie 32 712 osób. Absolwenci techników stanowią 55,6%, a absolwenci szkół branżowych I stopnia 29,4% tej grupy.

Tabela 12 Liczba uczniów i absolwentów szkół kształcenia branżowego wg typu podmiotu, województwo podlaskie

Typ szkoły	Liczba szkół	Liczba uczniów (2021/2022)	Liczba absolwentów (2019-2021)
Szkoła branżowa I stopnia	49	4 325	9 617
Szkoła branżowa II stopnia	3	68	0
Technikum	57	19 413	18 181
Szkoła policealna	35	6 580	4 914
SUMA	144	30 386	32 712

Źródło: opracowanie własne podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku

Nauka prowadzona była w 108 zawodach składających się na 25 branż. Zdecydowanie najbardziej dostępne i najczęściej wybierane są zawody kształcące w ramach branży hotelarsko-gastronomiczno-turystycznej. Kształcenie w tej branży dostępne jest w 70 szkołach znajdujących się we wszystkich 17 powiatach województwa podlaskiego. W roku szkolnym 2021/2022 zawodów z branży hotelarsko-gastronomiczno-turystycznej uczyło się łącznie 4 077 osób.

W tabeli 13 przedstawiono branże, w których prowadzone jest kształcenie na terenie województwa podlaskiego. Uszeregowano je malejąco począwszy od branży, której zawody są nauczane w największej liczbie powiatów. Zawarto także informację o tym, w ilu szkołach są dostępne kierunki w ramach danej branży, ilu uczniów z nich korzystało w roku szkolnym 2021/2022 oraz ile osób je ukończyło w latach 2019-2021.

¹² Zgodnie z danymi Kuratorium Oświaty w Białymstoku, aktualnymi na dzień 13 lipca 2022 r.

¹³ Szkoła specjalna to placówka edukacyjna, w której naukę pobierają uczniowie z orzeczeniem o niepełnosprawności. Sposób organizacji lekcji, zastosowane metody edukacyjne i wyposażenie szkolne dostosowane są do szczególnych potrzeb uczniów.

Tabela 13 Dostępność kształcenia w poszczególnych branżach, woj. podlaskie

Kształcenie w zawodach branży:	Liczba powiatów	Liczba szkół	Liczba uczniów (2021/2022)	Liczba absolwentów*
hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna	17	70	4077	5971
rolno-hodowlana	17	38	2597	3752
fryzjersko-kosmetyczna	15	43	2050	2700
budowlana	15	38	1930	1902
motoryzacyjna	15	38	1749	2317
spożywcza	15	32	559	1029
elektroenergetyczna	14	26	977	1217
teleinformatyczna	13	23	3657	3526
handlowa	13	26	763	766
drzewno-meblarska	13	26	373	636
ekonomiczno – administracyjna	12	27	2530	1201
spedycyjno-logistyczna	10	13	884	627
mechaniczna	9	20	763	1140
ogrodnicza	7	14	922	263
poligraficzna	6	11	824	512
ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia	5	12	1162	15
elektroniczno-mechatroniczna	5	11	1047	1229
opieki zdrowotnej	4	18	1917	2193
pomocy społecznej	4	9	633	202
transportu drogowego	4	6	312	1034
przemysłu mody	4	5	89	162
audiowizualna	2	6	321	170
leśna	2	2	202	113
chemiczna	1	1	31	12
mechaniki precyzyjnej	1	1	17	0

* Dane o liczbie absolwentów dotyczą roczników 2018/2019, 2019/2020, 2020/2021

Źródło: opracowanie własne podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku

Analogiczną do powyższej analizę przeprowadzono w podziale na zawody kształcenia branżowego. Najbardziej dostępnymi są zawód kucharza (36 szkół w 16 powiatach), mechanika pojazdów samochodowych (29 szkół w 15 powiatach), cukiernika (27 szkół w 15 powiatach), monterka zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (23 szkoły w 14 powiatach) i fryzjera (22 szkoły w 14 powiatach).

Z kolei zawodami najczęściej wybieranymi przez absolwentów szkół podstawowych i gimnazjów (przed reformą edukacji) były w ostatnich latach:

- technik informatyk (2825 uczniów),
- technik żywienia i usług gastronomicznych (2071 uczniów),
- technik ekonomista (1287 uczniów),
- technik administracji (1039 uczniów),
- technik usług kosmetycznych (1025 uczniów).

Tabela 14 Dostępność kształcenia branżowego w poszczególnych zawodach, woj. podlaskie, rok szkolny 2021/2022

Zawód	Liczba powiatów	Liczba szkół	Liczba uczniów	Liczba absolwentów
Kucharz	16	36	617	1339
Mechanik pojazdów samochodowych	15	29	628	1603
Cukiernik	15	27	269	492
Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie	14	23	433	1037
Fryzjer	14	22	424	1070
Technik informatyk	13	20	2825	3213
Technik żywienia i usług gastronomicznych	13	25	2071	2646
Stolarz	13	22	222	455
Technik rolnik	12	16	793	1460
Sprzedawca	12	17	158	393
Technik ekonomista	10	11	1287	845
Technik logistyki	10	10	855	500
Elektryk	10	14	189	426
Piekarz	10	14	44	271
Technik hotelarstwa	9	11	887	1703
Murarz-tylnik	9	14	64	172
Technik pojazdów samochodowych	8	9	887	322
Technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki	8	8	793	820
Technik budownictwa	8	8	722	330
Technik handlowiec	8	9	605	373
Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych	8	10	245	373
Rolnik	8	14	102	182
Technik administracji	7	16	1039	356
Technik weterynarii	7	7	558	724
Technik mechanik	7	9	541	820
Ślusarz	7	7	39	16
Monter sieci i instalacji sanitarnych	7	10	31	243
Technik usług fryzjerskich	6	9	586	743
Technik elektryk	6	7	537	686
Technik architektury krajobrazu	6	6	288	177
Elektromechanik	6	6	11	25
Technik bezpieczeństwa i higieny pracy	5	10	846	15
Technik mechatronik	5	6	713	696
Technik programista	5	8	624	0
Elektromechanik pojazdów samochodowych	5	7	164	165
Technik robót wykończeniowych w budownictwie	4	4	359	0
Technik technologii żywności	4	4	224	117
Asystent osoby niepełnosprawnej	4	4	152	64
Operator obrabiarek skrawających	4	5	103	143
Błacharz samochodowy	4	6	57	107
Technik usług kosmetycznych	3	14	1025	878

Zawód	Liczba powiatów	Liczba szkół	Liczba uczniów	Liczba absolwentów
Florysta	3	6	610	0
Technik grafiki i poligrafii cyfrowej	3	5	491	302
Opiekun medyczny	3	12	430	101
Technik organizacji turystyki	3	5	326	143
Technik reklamy	3	4	271	0
Technik teleinformatyk	3	3	208	294
Kierowca mechanik	3	4	197	128
Technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej	3	3	193	0
Technik technologii drewna	3	3	142	131
Opiekunka środowiskowa	3	3	130	0
Technik przemysłu mody	3	3	85	84
Mechanik-monter maszyn i urządzeń	3	3	78	138
Technik organizacji reklamy	3	4	55	202
Technik masażysta	2	13	675	523
Technik ochrony fizycznej osób i mienia	2	4	316	0
Opiekunka dziecięca	2	5	283	137
Technik leśnik	2	2	202	113
Technik geodeta	2	2	193	0
Terapeuta zajęciowy	2	6	176	252
Technik elektronik	2	3	157	406
Technik automatyk	2	2	129	0
Technik transportu kolejowego	2	2	115	68
Technik agrobiznesu	2	3	100	193
Technik farmaceutyczny	2	4	69	334
Opiekun osoby starszej	2	2	68	0
Technik rachunkowości	2	2	42	0
Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej	2	2	40	128
Magazynier-logistyk	2	3	29	0
Ogrodnik	2	2	24	86
Technik przetwórstwa mleczarskiego	2	2	20	103
Lakiernik samochodowy	2	4	13	120
Fotograf	2	3	11	25
Kelner	2	2	11	5
Pracownik pomocniczy gastronomii	2	2	11	4
Tapicer	2	2	4	26
Drukarz offsetowy	2	2	4	12
Przetwórcza mięsa	2	2	2	46
Technik fotografii i multimediiów	1	3	270	141
Technik sterylizacji medycznej	1	7	242	160
Higienistka stomatologiczna	1	5	147	250
Technik archiwista	1	1	133	0
Asystentka stomatologiczna	1	4	113	35
Technik inżynierii sanitarnej	1	1	66	0
Technik usług kelnerskich	1	1	60	0
Technik turystyki na obszarach wiejskich	1	1	49	3

Zawód	Liczba powiatów	Liczba szkół	Liczba uczniów	Liczba absolwentów
Technik chłodnictwa i klimatyzacji	1	1	47	80
Technik budowy dróg	1	1	45	24
Mechatronik	1	2	42	93
Technik realizacji nagrań i nagłośnień	1	1	40	4
Operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych	1	1	31	12
Technik dentystyczny	1	1	30	232
Technik usług pocztowych i finansowych	1	1	29	0
Protetyk słuchu	1	1	27	217
Technik optyk	1	1	17	0
Podolog	1	1	15	9
Dekarz	1	1	10	48
Technik elektroradiolog	1	1	8	89
Elektronik	1	1	6	34
Technik pszczelarz	1	1	6	0
Pracownik pomocniczy stolarza	1	1	5	24
Pracownik obsługi hotelowej	1	1	5	0
Technik gazownictwa	1	1	4	0
Krawiec	1	1	3	46
Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych	1	1	3	36
Operator procesów introligatorskich	1	1	3	8
Pracownik pomocniczy mechanika	1	1	2	23
Obuwnik	1	1	1	0

Źródło: opracowanie własne podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku

Zgodnie z wynikami badania ankietowego przeprowadzonego wśród szkół kształcenia branżowego z terenu województwa podlaskiego, 21,8% z nich (22 spośród 101 szkół) planuje w ciągu najbliższych pięciu lat rozszerzyć ofertę nauczania o nowe kierunki. Faktycznie liczba ta może być większa, bo 37 ankietowanych placówek nie udzieliło zdecydowanej - twierdzącej lub przeczącej odpowiedzi (36,6% wskazań „Nie wiem/ trudno powiedzieć”).

Wykres 6 Rozkład odpowiedzi na pytanie: Czy w ciągu najbliższych pięciu lat planują Państwo rozszerzyć ofertę nauczania w szkole o nowe kierunki kształcenia?



Źródło: ankieta CATI z udziałem szkół kształcenia branżowego w woj. podlaskim [N=101]

Zawody, o które podlaskie szkoły planują poszerzyć swoją ofertę edukacyjną, najczęściej dotyczą branży opieki zdrowotnej (8 wskazań). Relatywnie często wskazywano także kierunki związane z branżą fryzjersko-kosmetyczną, hotelarsko-gastronomiczno-turystyczną oraz spedycyjno-logistyczną (po 3 wskazania).

Tabela 15 Branże i zawody, o które podlaskie szkoły kształcenia branżowego planują poszerzyć swoją ofertę edukacyjną

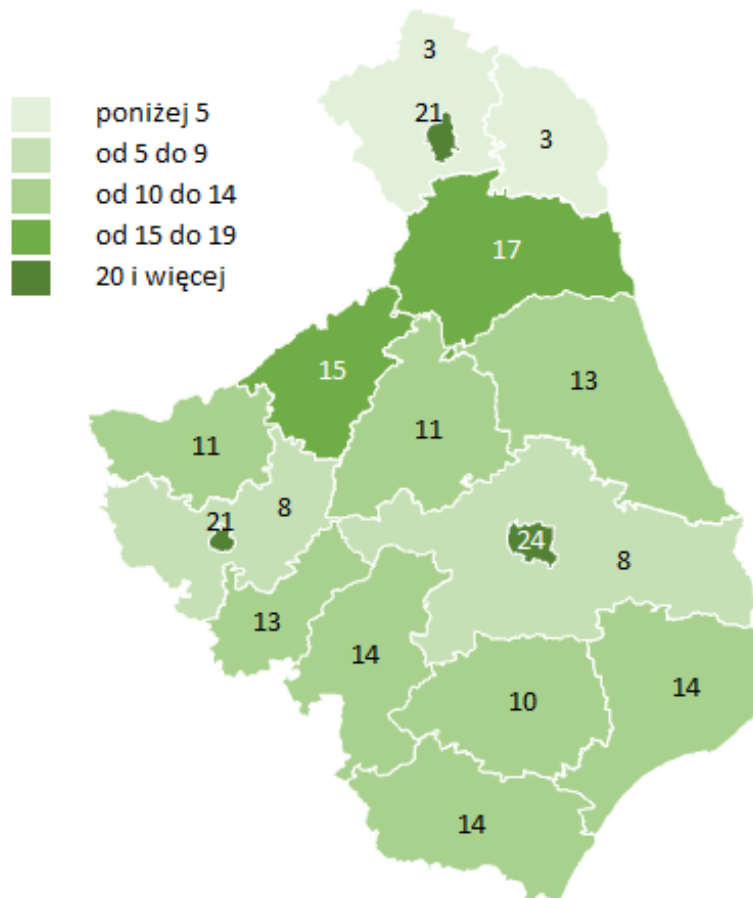
Branża	Zawody	Liczba wskazań
opieki zdrowotnej	asystentka stomatologiczna; higienistka stomatologiczna; opiekun medyczny; technik masażysta; technik sterylizacji medycznej; terapeuta zajęciowy	8
fryzjersko-kosmetyczna	podolog; technik usług fryzjerskich	3
hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna	kucharz; pracownik pomocniczy obsługi hotelowej; technik turystyki na obszarach wiejskich	3
spedycyjno-logistyczna	magazynier-logistyk; technik logistyk; technik spedytor	3
elektroenergetyczna	technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej	2
rolno-hodowlana	technik agrobiznesu; technik weterynarii	2
audiowizualna	technik fotografii i multimediiów	1
budowlana	cieśla	1
handlowa	technik handlowiec	1
ogrodnicza	technik architektury krajobrazu	1
poligraficzna	technik grafiki i poligrafii cyfrowej	1
pomocy społecznej	opiekun osoby starszej	1
spożywcza	piekarz	1
teleinformatyczna	technik programista	1

Źródło: ankieta CATI z udziałem szkół kształcenia branżowego w woj. podlaskim [N=101]

Województwo podlaskie jest regionem zróżnicowanym pod względem rozwoju gospodarczego i społecznego. Poszczególne powiaty mają odrębną specyfikę gospodarczą. Aby móc zbadać, czy oferta edukacyjna szkół kształcenia branżowego odpowiada potrzebom rynku pracy, konieczne jest odwołanie się do uwarunkowań lokalnych. W tym celu analizę potencjału szkół kształcenia branżowego przeprowadzono także w podziale na powiaty.

Dostępność placówek kształcących w poszczególnych branżach i zawodach jest bardzo zróżnicowana. W oczywisty sposób zależy to od wielkości powiatu, jego liczby ludności oraz faktu, czy na jego terenie lub w powiatach ościennych znajdują się duże ośrodki miejskie. Na poniższych mapach przedstawiono liczbę branż i zawodów, jakie są dostępne dla osób chcących się w nich kształcić w poszczególnych powiatach województwa podlaskiego.

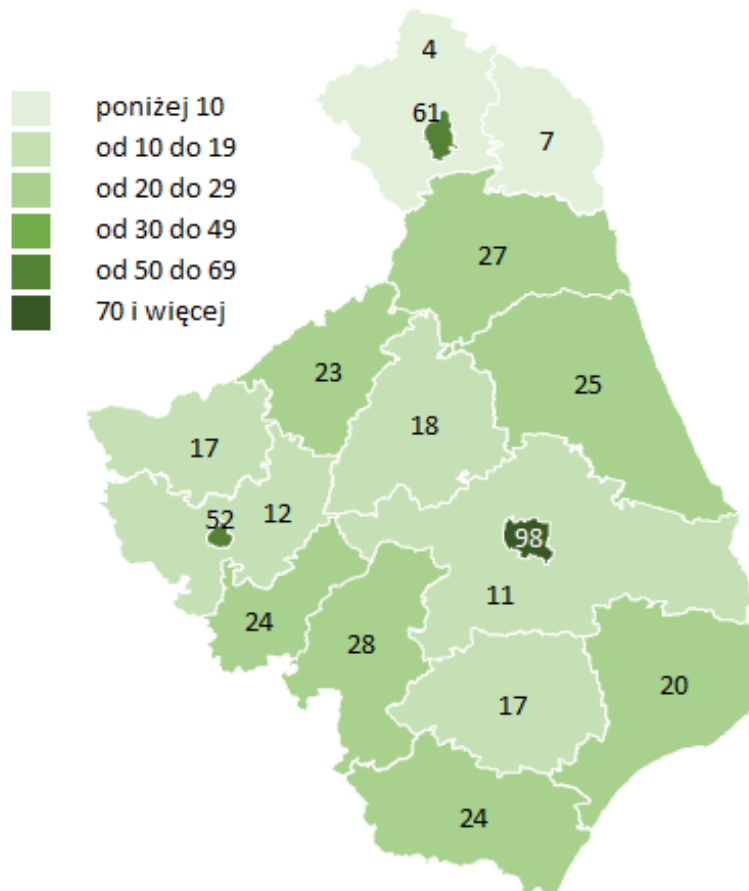
Mapa 2 Liczba branż, w których realizowane jest kształcenie branżowe w powiatach woj. podlaskiego, rok szkolny 2021/2022



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku

Największe możliwości w zakresie dostępności kształcenia branżowego mają miasta na prawach powiatu, w szczególności Białystok. W białostockich szkołach można uzyskać wykształcenie w 98 zawodach z 24 branż. W zestawieniu z pozostałymi powiatami, jedyna branża, w której nie jest prowadzone kształcenie na terenie Białegostoku to branża leśna. Uboższa oferta edukacyjna dotyczy powiatów ziemskich wokół miast na prawach powiatu (białostocki, łomżyński, suwalski) oraz części powiatów wobec nich ościennych (sejneński, kolneński, moniecki, bielski).

Mapa 3 Liczba zawodów, w których realizowane jest kształcenie branżowe w powiatach woj. podlaskiego, rok szkolny 2021/2022



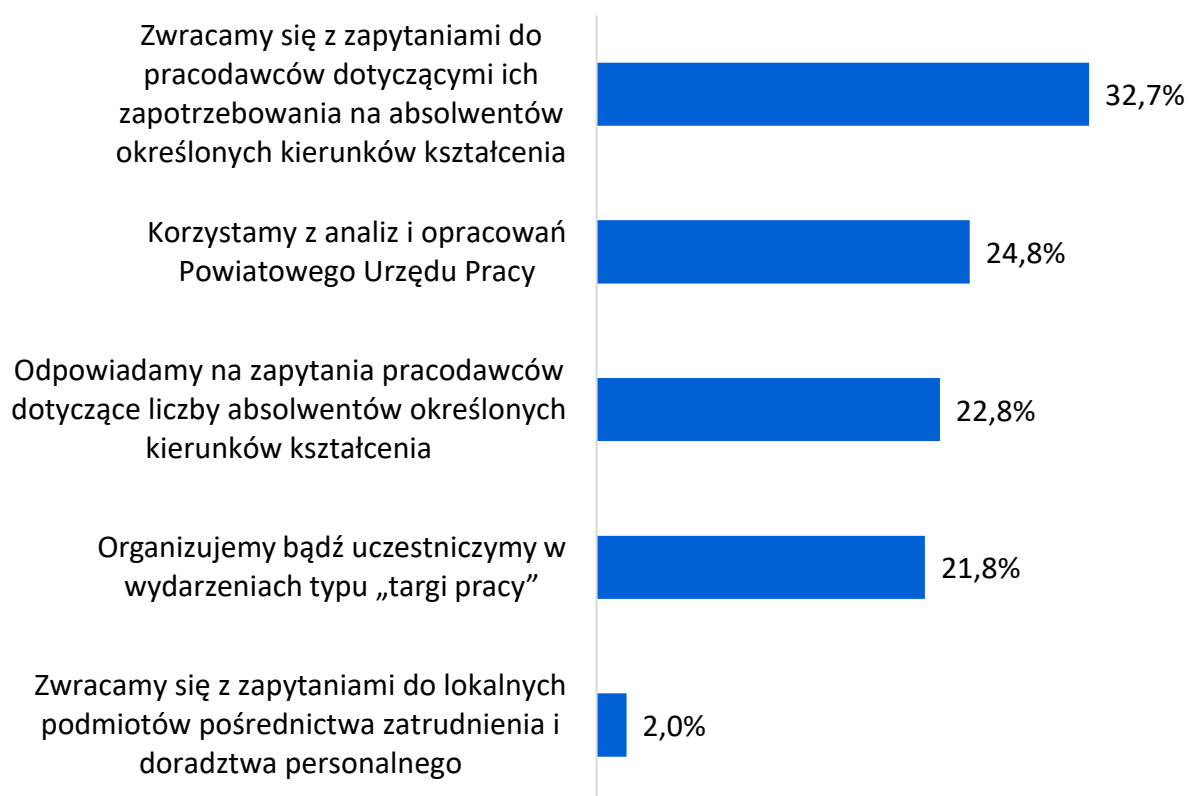
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku

6.2 Współpraca szkół z lokalnymi pracodawcami

Nowe szkolnictwo branżowe (branżowe szkoły I stopnia, branżowe szkoły II stopnia, technika i szkoły policealne) bazuje przede wszystkim na współpracy z pracodawcami. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst ujednolicony Dz. U. z 2021 r. poz. 1915, z 2022 r. poz. 583, 1116, 1700, 1730) nakłada na dyrektorów szkół kształcenia branżowego obowiązek nawiązania współpracy z pracodawcami przed wprowadzeniem nowego zawodu do kształcenia w szkole.

Mimo tych założeń, tylko połowa (49,5%) spośród ankietowanych przedstawicieli szkół kształcenia branżowego odpowiedziała twierdząco na pytanie o to, czy kadra zarządzająca szkoły prowadzi rozeznanie na lokalnym rynku pracy w zakresie zapotrzebowania pracodawców na absolwentów określonych zawodów. Odpowiedź przeczącą wskazał niemal co trzeci ankietowany (31,7%).

Wykres 7 Sposoby, w jakich szkoły prowadzą rozeznanie wśród pracodawców w zakresie zapotrzebowania na absolwentów określonych zawodów



* Respondenci mieli możliwość wskazania więcej niż jednej odpowiedzi

Źródło: ankieta CATI z udziałem szkół kształcenia branżowego w woj. podlaskim [N=101]

Najczęściej stosowanym sposobem prowadzenia rozeznania na lokalnym rynku pracy jest kierowanie bezpośrednich zapytań do pracodawców o to, w jakich zawodach poszukują kandydatów do pracy (32,7%). Co czwarta placówka powołuje się na korzystanie z analiz i opracowań powiatowych urzędów pracy. Nieco ponad jedna piąta szkół organizuje lub uczestniczy w wydarzeniach typu „targi pracy”. Respondentów, którzy odpowiedzieli, że nie prowadzą rozeznania na temat zapotrzebowania pracodawców na absolwentów kształcenia branżowego, zapytano, co jest tego przyczyną. Niemal wszyscy wskazali, że nie widzą takiej potrzeby. Kwestię tego, czy szkoły kształcenia branżowego prowadzą rozeznanie na lokalnym rynku pracy w zakresie poszukiwanych zawodów badano nie tylko poprzez pytania zadane w ankiecie z przedstawicielami szkół, ale także w ankiecie z pracodawcami. Jedynie 46 spośród 402 ankietowanych przedsiębiorstw (11,4%) wskazało na to, że szkoły kontaktują się z nimi w celu rozpoznania ich zapotrzebowania na pracowników. Może to oznaczać, że działania podlaskich szkół kształcenia branżowego koncentrują się na stosunkowo niewielkiej liczbie pracodawców.

W ciągu ostatnich pięciu lat w trzydziestu spośród stu jeden badanych szkół otwarto nowe kierunki kształcenia, które były odpowiedzią na zapotrzebowanie zgłoszone przez lokalnych pracodawców. Najczęściej wskazywanymi zawodami były: technik programista (5), opiekun

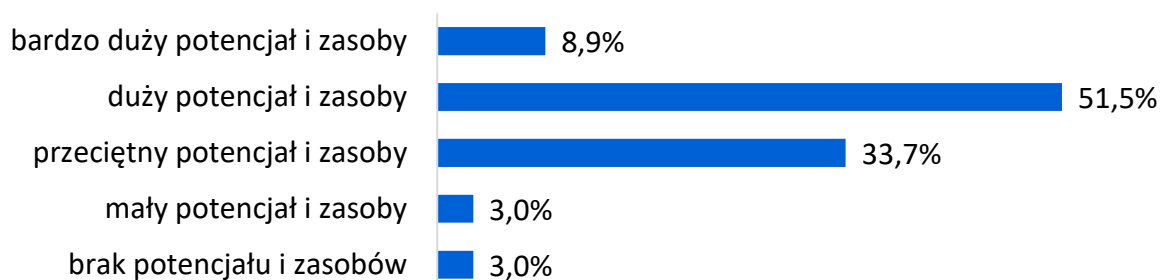
medyczny (3), technik masażysta (3), mechanik-monter maszyn i urządzeń (2), technik grafiki i poligrafii cyfrowej (2), technik rachunkowości (2).

Tabela 16 Kierunki kształcenia branżowego, które w ciągu ostatnich 5 lat zostały uruchomione w podlaskich szkołach w odpowiedzi na zapotrzebowanie pracodawców

Powiat	Kierunki kształcenia otwarte w odpowiedzi na zapotrzebowanie pracodawców	Liczba placówek, które otworzyły nowe kierunki
augustowski	elektryk	1 z 4
białostocki	operator obrabiarek skrawających	1 z 3
kolneński	monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, mechanik pojazdów samochodowych, piekarz	1 z 2
moniecki	kucharz, technik transportu kolejowego	2 z 2
sejneński	technik informatyk, technik programista, technik weterynarii	2 z 2
sokólski	mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych, technik programista, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie	2 z 6
wysokomazowiecki	technik grafiki i poligrafii cyfrowej, technik masażu, technik ochrony środowiska, technik turystyki na obszarach wiejskich, technik rachunkowości, technik programista	4 z 5
zambrowski	florysta	1 z 4
m. Białystok	cukiernik, fryzjer, monter stolarki budowlanej, podolog (w 2 szkołach), stylistka, technik cyfrowych procesów graficznych, technik dekarstwa, technik masażysta (w 2 szkołach), technik programista, technik pszczelarz, technik robót wykończeniowych, terapeuta zajęciowy	10 z 33
m. Łomża	opiekun medyczny, technik logistyki przygotowania wojskowego, technik rachunkowości	2 z 12
m. Suwałki	opiekun medyczny (w 2 szkołach), kierowca mechaniczny, technik automatyzacji, technik programista	4 z 10

Źródło: ankieta CATI z udziałem szkół kształcenia branżowego w woj. podlaskim [N=101]

Wykres 8 Ocena potencjału i zasobów szkół kształcenia branżowego umożliwiających otwieranie nowych kierunków w odpowiedzi na zapotrzebowanie lokalnego rynku pracy



Źródło: ankieta CATI z udziałem szkół kształcenia branżowego w woj. podlaskim [N=101]

Podlaskie placówki szkolnictwa branżowego w przeważającej większości (60,4%) oceniają swój potencjał i zasoby umożliwiające otwieranie nowych kierunków jako duży lub bardzo duży. Jedna trzecia przedstawicieli szkół kształcenia branżowego wskazała na posiadanie przeciętnego potencjału do poszerzania oferty edukacyjnej w odpowiedzi na zapotrzebowanie lokalnych pracodawców.

Wykres 9 Czynniki stanowiące o wysokim potencjale i zasobach pozwalających szkole na otwieranie nowych kierunków kształcenia

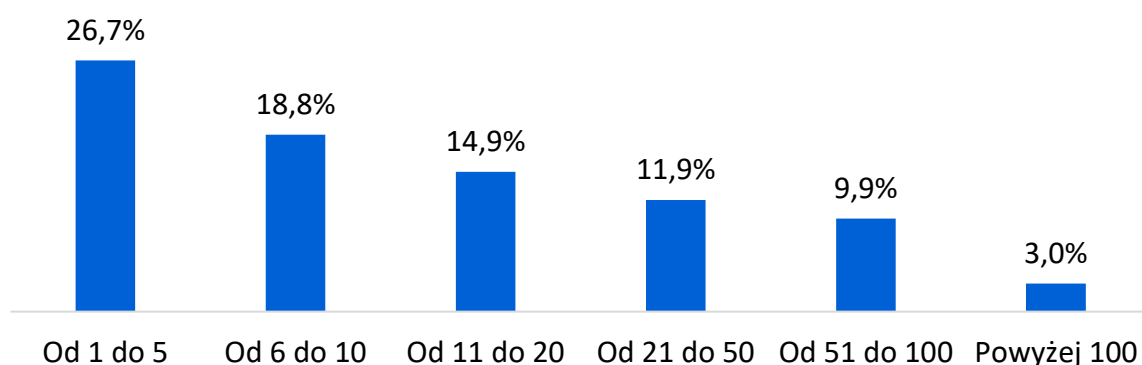


Źródło: ankieta CATI z udziałem szkół kształcenia branżowego w woj. podlaskim [N=101]

Szkoły, które wysoko oceniają swoje możliwości w zakresie otwierania nowych kierunków kształcenia, wskazywały przede wszystkim na posiadanie odpowiednio przygotowanej kadry dydaktycznej (46,5%) oraz dobrej bazy technicznej i lokalowej (37,6%). Dużym potencjałem jest także rozwinięta współpraca z lokalnymi pracodawcami (40,6%). Realizacja projektów unijnych oraz prowadzenie współpracy partnerskiej z zagranicznymi szkołami kształcenia zawodowego stanowią cenne doświadczenie nielicznych szkół z województwa podlaskiego. Na posiadanie takiego potencjału wskazało odpowiednio 7,9% i 2,0% ankietowanych placówek. Szkoły, które oceniają swój potencjał tworzenia nowych kierunków kształcenia jako mały lub żaden, motywują to niskim zainteresowaniem nimi ze strony kandydatów na uczniów.

Odsetek szkół kształcenia branżowego, które współpracują z lokalnymi pracodawcami, jest istotnie wyższy od procenta szkół deklarujących prowadzenie rozeznania w potrzebach lokalnego rynku pracy. Niemal 80% ankietowanych przedstawicieli placówek szkolnictwa branżowego wskazało na prowadzenie ścisłej współpracy z lokalnymi pracodawcami. 3% badanych odpowiedziało, że podejmuje taką współpracę, ale jest ona ograniczona.

Wykres 10 Liczba pracodawców, z którymi współpracują szkoły kształcenia branżowego



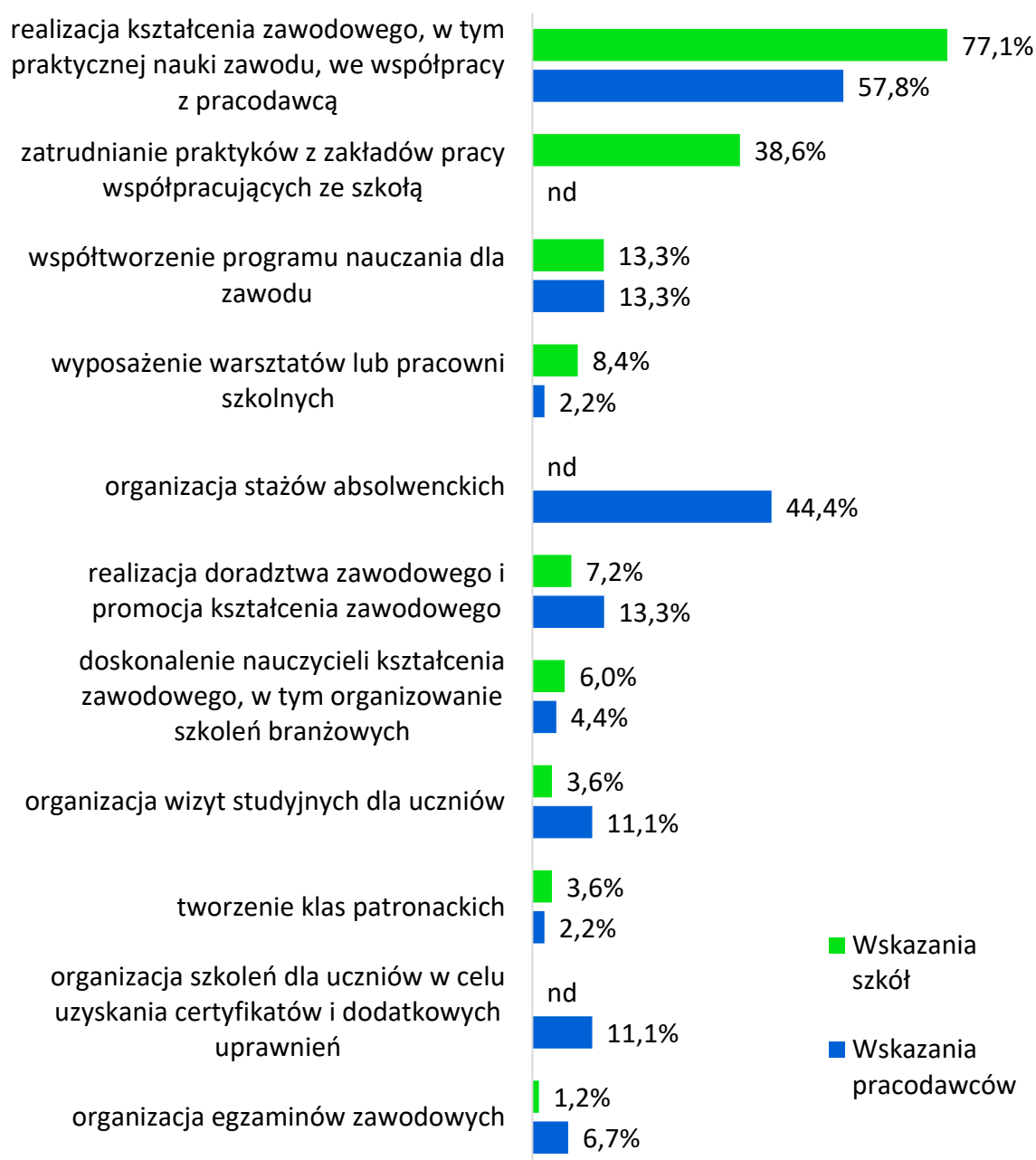
Źródło: ankieta CATI z udziałem szkół kształcenia branżowego w woj. podlaskim [N=101]

Liczba pracodawców, z którymi współpracują szkoły kształcenia branżowego, wynosi zazwyczaj od 1 do 10 (45,5% przypadków). Na współpracę z więcej niż pięćdziesięcioma podmiotami wskazało 12,9% respondentów. Szkoły, które współdziałają z największą liczbą pracodawców to według deklaracji ankietowanych:

- Zespół Szkół Rolniczych im. mjr Henryka Dobrzańskiego - Hubala w Sokółce – 200 pracodawców;
- Technikum Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku - 150 pracodawców;
- Zespół Szkół nr 6 im. Karola Brzostowskiego w Suwałkach - 120 pracodawców;
- Centrum Zawodów Medycznych i Społecznych - Szkoła Policealna Województwa Podlaskiego w Białymstoku - 100 pracodawców;
- Technikum Programistyczne Infotech w Białymstoku - 100 pracodawców;
- Zespół Szkół nr 10 w Białymstoku - 100 pracodawców;
- Zespół Szkół Zawodowych im. Elizy Orzeszkowej w Sokółce - 100 pracodawców.

W badaniu ankietowym z udziałem podlaskich pracodawców jedynie 9% respondentów wskazało, że ściśle współpracuje z lokalnymi szkołami kształcenia branżowego. 2,2% badanych odpowiedziało, że prowadzi taką współpracę jedynie w ograniczonym zakresie. Niemal wszyscy pracodawcy współdziałający ze szkołami oceniają tę współpracę dobrze (28,9%) lub bardzo dobrze (68,9%).

Wykres 11 Formy współpracy między szkołami kształcenia branżowego a pracodawcami z terenu woj. podlaskiego



* Kafeteria odpowiedzi do wyboru nie była identyczna w ankiecie dla szkół i dla pracodawców. Przy opcjach, które nie były dostępne dla którejś z grup zamiast etykiety wartości procentowej wpisano „nd” (nie dotyczy). 100% stanowią odpowiedzi osób, które deklarują prowadzenie współpracy ze szkołami/pracodawcami.

Źródło: ankieta CATI z udziałem szkół kształcenia branżowego w woj. podlaskim [N=83] i ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego [N=45]

Współpraca między szkołami kształcenia branżowego a pracodawcami z terenu woj. podlaskiego zazwyczaj polega na realizacji kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki zawodu (77,1% wskazań przez szkoły i 57,8% wskazań przez pracodawców),

organizacji stażów absolwenckich (44,4% wskazań pracodawców) lub zatrudniania praktyków z zakładów pracy współpracujących ze szkołą (38,6% wskazań szkół).

18 ankietowanych szkół (17,8%) wskazało na brak prowadzenia współpracy z lokalnymi pracodawcami. Ich oraz respondentów wskazujących na współpracę w ograniczonym zakresie poproszono, by podali czynniki wpływające na taki stan rzeczy. Najczęściej wskazywanymi barierami okazały się niewielkie zainteresowanie ze strony lokalnych przedsiębiorstw oraz ograniczone zasoby finansowe szkół. Z perspektywy pracodawców, najważniejszymi barierami współpracy ze szkołami kształcenia branżowego są ograniczony czas (41,0%) i zasoby kadrowe (24,4%), którymi dysponują przedsiębiorstwa.

Tabela 17 Przyczyny braku możliwości lub ograniczenia współpracy szkół kształcenia branżowego z lokalnymi pracodawcami – perspektywa szkół

Przyczyna uniemożliwienia lub ograniczenia współpracy z pracodawcami	liczba wskazań	% w ogóle próby
Niewielkie zainteresowanie współpracą ze strony lokalnych pracodawców	8	7,9%
Ograniczone zasoby finansowe szkół	6	5,9%
Ograniczone zasoby kadrowe szkół	3	3,0%
Ograniczone zasoby czasowe szkół	2	2,0%
Niewielkie zainteresowanie współpracą ze strony kadry pedagogicznej szkoły	2	2,0%
Niewielkie zainteresowanie współpracą ze strony uczniów/słuchaczy	1	1,0%
Wskazane jako „inne”:		
Nie ma takiej potrzeby - uczniowie szukają miejsca praktyk we własnym zakresie	2	2,0%
Nie ma takiej potrzeby - posiadamy swój zakład stolarski	1	1,0%

Źródło: ankieta CATI z udziałem szkół kształcenia branżowego w woj. podlaskim [N=101]

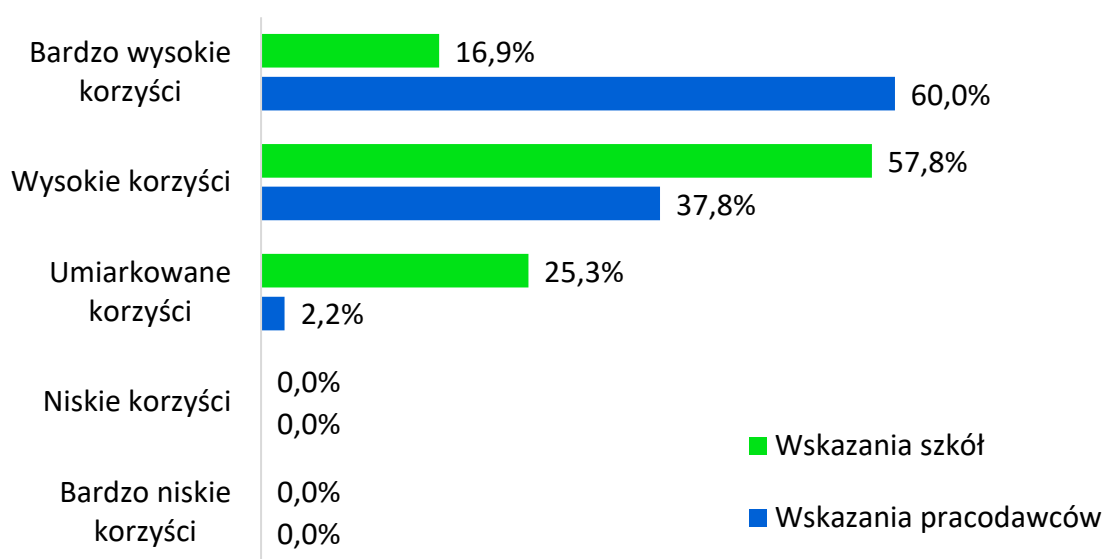
Tabela 18 Przyczyny braku możliwości lub ograniczenia współpracy szkół kształcenia branżowego z lokalnymi pracodawcami – perspektywa pracodawców

Przyczyna uniemożliwienia lub ograniczenia współpracy ze szkołami kształcenia branżowego	liczba wskazań	% w ogóle próby
Ograniczenia czasowe przedsiębiorstwa	165	41,0%
Ograniczone zasoby kadrowe przedsiębiorstwa	98	24,4%
Ograniczone zasoby finansowe przedsiębiorstwa	71	17,7%
Nie jesteśmy zainteresowani taką współpracą	38	9,5%
Niewielkie zainteresowanie współpracą ze strony lokalnych szkół kształcenia branżowego	16	4,0%

Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego [N=402]

Trzy czwarte szkół współpracujących z pracodawcami ocenia korzyści płynące z tej współpracy wysoko lub bardzo wysoko. Konkretnie korzyści, na które powołują się ankietowani, to przede wszystkim możliwość zdobycia przez uczniów praktycznej wiedzy i umiejętności oraz odbycia wartościowych praktyk zawodowych. Respondentów zapytano także o to, czy dostrzegają jakieś słabe strony współpracy ze szkołami. Twierdząco odpowiedzieli na nie nieliczni ankietowani (3). Tymi słabymi stronami były: trudności wywołane przez pandemię COVID-19; niechęć części pracodawców z powodu obawy przed uszkodzeniem przez uczniów kosztownych urządzeń (skomplikowane procedury bezpieczeństwa pracy); trudna sytuacja na rynku pracy powodująca, że dla przedsiębiorstw współpraca ze szkołami jest działaniem o niskim priorytecie.

Wykres 12 Ocena korzyści, jakie czerpie szkoła ze współpracy z lokalnymi pracodawcami



*100% stanowią odpowiedzi osób, które deklarują prowadzenie współpracy ze szkołami/pracodawcami

Źródło: ankieta CATI z udziałem szkół kształcenia branżowego [N=83] i ankieta CATI z udziałem pracodawców [N=45]

Wykres 13 Korzyści jakie czerpią szkoły ze współpracy z lokalnymi pracodawcami



*100% stanowi liczba szkół, które wskazały na czerpanie wysokich lub bardzo wysokich korzyści ze współpracy z pracodawcami. Pytanie miało charakter otwarty, część respondentów wskazała na więcej niż jedną korzyść.

Źródło: ankieta CATI z udziałem szkół kształcenia branżowego [N=62]

Znacznie wyżej korzyści wynikające ze współpracy ze szkołami kształcenia branżowego oceniają pracodawcy – 60,0% wskazań odpowiedzi *bardzo wysoko* i 37,8% wskazań odpowiedzi *wysoko*. Najważniejszą z nich jest wartość prerokrutacyjna praktyk i staży (46,7%). Dzięki nim przedsiębiorstwo może rozeznac się w poziomie i umiejętnościach uczniów szkół zawodowych w celu dalszego ewentualnego zatrudnienia po zakończeniu edukacji. Ponad jedna trzecia ankietowanych podmiotów gospodarczych (37,8%) wskazuje, że dzięki współpracy ze szkołami może promować wizerunek firmy. Ważnymi korzyściami są także możliwość zyskania dodatkowych, bezkosztowych pracowników (w przypadku oferowania praktyk i stażów) oraz przygotowania zawodowego absolwentów do wykonywania pracy na konkretnych stanowiskach w firmie.

Wykres 14 Korzyści, jakie czerpią pracodawcy ze współpracy ze szkołami kształcenia branżowego



Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego, podmioty współpracujące ze szkołami kształcenia branżowego [N=45]

Analiza SWOT w zakresie współpracy szkół kształcenia branżowego z lokalnymi pracodawcami

SWOT jest popularną techniką heurystyczną służącą do porządkowania i analizy informacji. Nazwa jest akronimem od angielskich słów określających cztery elementy składowe analizy (Strengths – silne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse, okazje i Threats – zagrożenia). Analiza SWOT polega na podzieleniu zebranych informacji na cztery grupy i przyporządkowaniu ich do czterech kategorii czynników strategicznych. Informacja strategiczna, posegregowana według opisanych kryteriów na cztery grupy, jest następnie zapisywana w czterodzielnej macierzy strategicznej, w której lewa połowa zawiera dwie kategorie czynników pozytywnych, a prawa – dwie kategorie czynników negatywnych.

Dane, które posłużyły analizie SWOT, pozyskano w toku badań, przede wszystkim w badaniach ilościowych z udziałem szkół i pracodawców oraz w panelu ekspertów.

Silne strony:

- Uczniowie zyskują możliwość zdobycia praktycznej, aktualnej wiedzy oraz faktycznego doświadczenia zawodowego;
- Nauczyciele mają możliwość aktualizacji swojej wiedzy i lepszego przygotowania uczniów do pracy na otwartym rynku;
- Praktyki i staże uczniów szkół zawodowych mają dla pracodawców wartość prerokratyjną (umożliwiają poznanie potencjału ucznia przed ewentualnym zatrudnieniem go po ukończeniu edukacji);
- Szkoły nawiązując współpracę z lokalnymi zakładami pracy zyskują możliwość zatrudnienia praktyków w nich pracujących;
- Współpraca z lokalnymi szkołami ma dla firm znaczenie wizerunkowe (promocja przedsiębiorstwa);
- Pracodawcy zyskują możliwość wsparcia przyszłych kandydatów na pracowników w zdobyciu umiejętności poszukiwanych na rynku pracy (także w swoim przedsiębiorstwie);
- Szkoła zdobywa renomę i miano placówki, której ukończenie zapewnia uzyskanie kwalifikacji i kompetencji cenionych na rynku pracy.

Słabe strony:

- Część pracodawców wskazuje na braki motywacyjne uczniów (brak chęci do odbywania nieobowiązkowych praktyk i staży);
- Niektórzy pracodawcy niechętnie przyjmują uczniów na praktyki zawodowe w obawie, że osoby nie mające odpowiednich kwalifikacji mogą doprowadzić do uszkodzenia kosztownych, zaawansowanych technologicznie urządzeń;
- Ograniczenia organizacyjne występujące po stronie pracodawców (brak wystarczających zasobów kadrowych, czasowych i finansowych do zaangażowania się we współpracę ze szkołami).

Szanse:

- Dynamiczny rozwój branż związanych z przemysłem, budownictwem i rolnictwem na terenie województwa podlaskiego powoduje wzrost zapotrzebowania na absolwentów kształcenia branżowego i sprzyja zawiązywaniu współpracy pomiędzy szkołami a pracodawcami;
- Szkolnictwo zawodowe dopasowane do potrzeb rynku pracy, współpracujące w procesie kształcenia z pracodawcami to jeden z głównych kierunków interwencji w ramach Celu operacyjnego 2.1 Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030;
- Praktyki zawodowe odbywane w nowoczesnych zakładach pracy umożliwiają wykształcenie kadr o umiejętnościach odpowiednich do dynamicznego rozwoju technologii i zmieniających się warunków na rynku pracy;

- Współpraca szkół kształcenia branżowego i pracodawców umożliwi premowanie kształcenia uczniów w branżach strategicznych dla rozwoju regionu;
- Działania na rzecz wsparcia rozwoju szkolnictwa zawodowego są zawarte w Projekcie programu Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021-2027 (Działanie 6.3). Zapisy programowe przełożą się na możliwość zawiązania współpracy przez szkoły i pracodawców w celu realizacji projektów unijnych.

Zagrożenia:

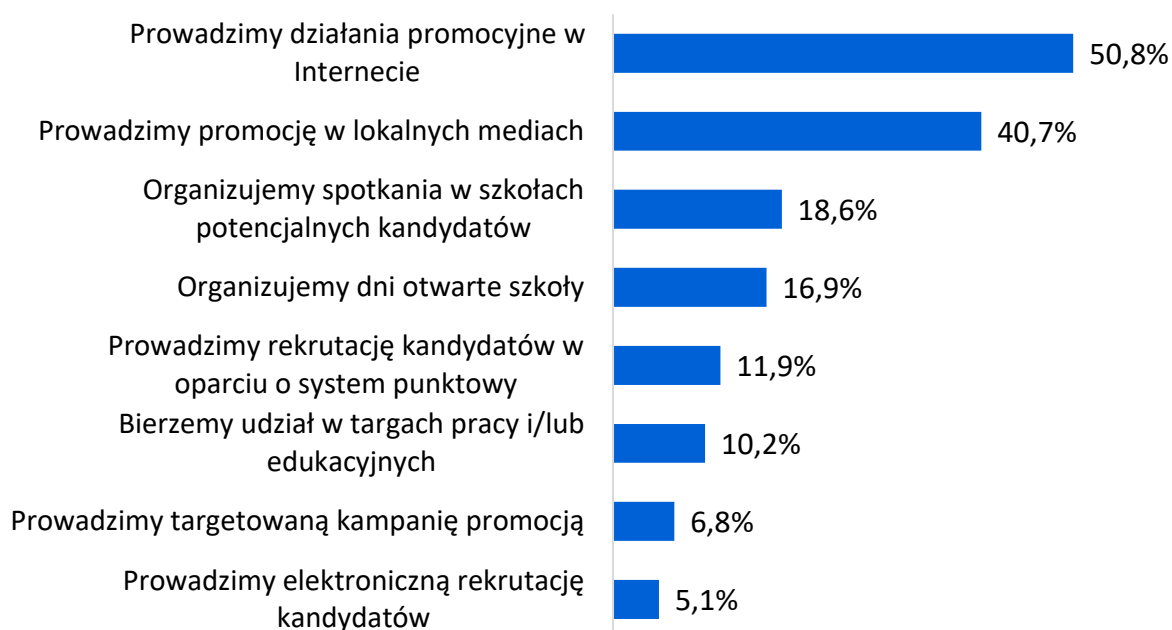
- Szkoły kształcenia branżowego są zobowiązane do zapewnienia uczniom możliwości odbycia praktycznej nauki zawodu w formie odpowiedniej dla danego typu szkoły i zawodu. Jednak brakuje systemowych rozwiązań zachęcających przedsiębiorców do nawiązywania i rozwijania współpracy ze szkołami.
- Trudna sytuacja gospodarcza powoduje, że dla przedsiębiorstw działania podejmowane we współpracy ze szkołami schodzą na drugi plan (nie postrzegają tej współpracy jako szansy na rozwój firmy);
- Przepisy prawa obowiązujące w przedsiębiorstwach niektórych branż nakładają na pracowników rygorystyczne wymagania np. w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Sprawia to, że praktykanci nie mogą bezpośrednio uczestniczyć w procesie produkcji (np. przy przetwórstwie żywności).

6.3 Rekrutacja na kierunki kształcenia branżowego

Przedstawiciele szkół kształcenia branżowego, którzy wzięli udział w badaniu, zapytano, czy szkoły mają i stosują strategie skutecznej rekrutacji uczniów. Twierdząco na tak postawione pytanie odpowiedziało 58,4% respondentów (59 ze 101 szkół). Przedstawiciele trzech placówek wskazali, że ich szkoły mają takie strategie, ale raczej nie są one stosowane. Strategie skutecznej rekrutacji uczniów są częściej stosowane w zespołach szkół (67,4%) niż w samodzielnych placówkach (50,9%) oraz zdecydowanie rzadziej w szkołach specjalnych (25,0%) niż w szkołach bez specyfiki (63,3%).

Działania realizowane w ramach strategii skutecznej rekrutacji uczniów to przede wszystkim promocja szkoły w Internecie (50,8%) i za pośrednictwem lokalnych mediów (40,7%) oraz organizacja dni otwartych (16,9%). 18,6% respondentów wskazało na organizowanie spotkań w szkołach potencjalnych kandydatów na uczniów (szkoły podstawowe, licea). Mniejsza liczba ankietowanych zwróciła uwagę na kwestię organizacji procesu rekrutacji i selekcji kandydatów. Blisko 12% szkół wskazało na prowadzenie rekrutacji uczniów w oparciu o punktowanie ich osiągnięć i wyników w dotychczasowej nauce. Należy zauważyć, że powyżej opisane działania nie były przedstawione respondentom w formie kafeterii, lecz udzielali oni spontanicznych odpowiedzi. Oznacza to, że poszczególne działania mogą być prowadzone przez większą liczbę szkół, niż wskazują na to zebrane dane. Uzyskane odpowiedzi pozwalają wnioskować o tym, jakie działania kadra zarządzająca szkół uważa za istotne w kontekście strategii rekrutacji kandydatów.

Wykres 15 Na czym polega stosowana strategia skutecznej rekrutacji uczniów?



* Respondenci mieli możliwość wymienienia więcej niż jednej odpowiedzi

Źródło: ankieta CATI z udziałem szkół kształcenia branżowego – szkoły, które stosują strategię skutecznej rekrutacji [N=59]

Przedstawiciele szkół, którzy wskazali, że nie realizują strategii skutecznej rekrutacji uczniów, poproszono o podanie powodów takiej sytuacji. Udzielone odpowiedzi koncentrują się na trzech aspektach: 1) są to szkoły specjalne, które rekrutują uczniów na podstawie orzeczenia o niepełnosprawności; 2) są to małe, jednokierunkowe szkoły przyjmujące wszystkich chętnych; 3) nie ma konieczności/potrzeby stosowania takiej strategii.

Tabela 19 Kierunki kształcenia branżowego najczęściej wybierane przez uczniów

Nazwa zawodu	Liczba wskazań	% w ogóle
Kucharz	14	13,9%
Technik informatyk	14	13,9%
Technik żywienia i usług gastronomicznych	9	8,9%
Fryzjer	8	7,9%
Technik bezpieczeństwa i higieny pracy	8	7,9%
Technik mechanik	7	6,9%
Opiekun medyczny	6	5,9%
Mechanik pojazdów samochodowych	4	4,0%
Technik ekonomista	4	4,0%
Technik grafiki i poligrafii cyfrowej	4	4,0%
Technik logistik	4	4,0%

Źródło: ankieta CATI z udziałem szkół kształcenia branżowego w woj. podlaskim [N=101]

Ankietowani wskazali łącznie 51 zawodów, które cieszą się największą popularnością w ich placówkach. Na szczycie listy są technik informatyk i kucharz (po 14 wskazań). Podobną

liczbę zawodów (49) wskazano jako takie, które nie są chętnie wybierane przez kandydatów. Część z nich (np. fryzjer) znalazła się zarówno wśród popularnych, jak i niepopularnych kierunków kształcenia. Świadczy to o tym, że nie tylko specyfika zawodu decyduje o tym, czy jest on wybierany, ale mają na to wpływ także inne czynniki (np. powiat, w którym znajduje się szkoła, otoczenie gospodarcze, renoma placówki). Jednak najczęściej udzielaną odpowiedzią na pytanie o to, na które kierunki zgłasza się najmniej kandydatów, była „nie ma takich” (13 wskazań). Aby uchwycić tę zmienność, kierunki najczęściej i najrzadziej wybierane przez uczniów przedstawiono w podziale na powiaty. Jest to element analizy zawartej w rozdziale 9. Potencjał kształcenia branżowego a zawody, w których zatrudniają lokalni pracodawcy – analiza w ujęciu powiatowym.

Tabela 20 Kierunki kształcenia branżowego najrzadziej wybierane przez uczniów

Nazwa zawodu	Liczba wskazań	% w ogóle
nie ma takich kierunków	13	12,9%
Fryzjer	4	4,0%
Piekarz	3	3,0%
Rolnik	3	3,0%
Stolarz	3	3,0%
Technik hotelarstwa	3	3,0%
Technik przemysłu mody	3	3,0%

Źródło: ankieta CATI z udziałem szkół kształcenia branżowego w woj. podlaskim [N=101]

6.4 Zdawalność egzaminów zawodowych oraz praktyczne i teoretyczne przygotowanie absolwentów szkolnictwa branżowego do pracy w wyuczonym zawodzie

W roku 2022 do obu części egzaminu zawodowego w województwie podlaskim przystąpiły łącznie 10083 osoby – 4176 kobiet (41,4%) i 5907 mężczyzn (58,6%). Certyfikat kwalifikacji zawodowej w danym zawodzie otrzymało 83,6% zdających spośród wszystkich, którzy przystąpili do obu części egzaminu.¹⁴ Certyfikat kwalifikacji zawodowej w danym zawodzie otrzymało 83,7% zdających spośród wszystkich, którzy przystąpili do obu części egzaminu.

Rysunek 1 Zdawalność egzaminu zawodowego, woj. podlaskie, rok 2022

CZĘŚĆ PISEMNA		CZĘŚĆ PRAKTYCZNA		CERTYFIKAT KWALIFIKACJI
przystąpiło	zdało	przystąpiło	zdało	otrzymało
10260	9224	10392	9327	8439
	89,9%		89,8%	83,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE w Łomży

¹⁴ Informacja wstępna o wynikach egzaminu zawodowego (formuła 2019), który odbył się w sesji ZIMA 2022 (styczeń, luty) w województwie podlaskim. Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży; Informacja wstępna o wynikach egzaminu zawodowego (formuła 2019), który odbył się w sesji 2. LATO 2022 (czerwiec, lipiec) w województwie podlaskim. Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży.

Najwięcej zdających podeszło do egzaminu zawodowego w kwalifikacjach branż hotelarsko-gastronomiczno-turystycznej (1465), rolno-hodowlanej (1459) i teleinformatycznej (1164). Wśród branż, do których egzaminów podeszło więcej niż stu chętnych, największą zdawalnością charakteryzowały się handlowa (93,2%), pomocy społecznej (92,3%), spożywcza (92,1%), budowlana (91,9%) oraz opieki zdrowotnej (90,3%).

Tabela 21 Zdawalność egzaminu zawodowego w poszczególnych branżach kształcenia zawodowego, woj. podlaskie, rok 2022

Branże kształcenia zawodowego	Podeszli do egzaminu	Otrzymali certyfikat kwalifikacji	
		liczba	procent
audiowizualna	88	40	45,5%
budowlana	708	651	91,9%
chemiczna	10	8	80,0%
drzewno-meblarska	95	83	87,4%
ekonomiczno – administracyjna	653	496	76,0%
elektroenergetyczna	306	264	86,3%
elektroniczno-mechatroniczna	411	349	84,9%
fryzjersko-kosmetyczna	589	474	80,5%
górnictwo-wiertnicza	2	2	100,0%
handlowa	281	262	93,2%
hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna	1465	1295	88,4%
mechaniczna	264	222	84,1%
mechaniki precyzyjnej	10	9	90,0%
motoryzacyjna	528	411	77,8%
ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia	219	133	60,7%
ogrodnicza	289	204	70,6%
opieki zdrowotnej	569	514	90,3%
poligraficzna	246	203	82,5%
pomocy społecznej	117	108	92,3%
przemysłu mody	28	24	85,7%
rolno-hodowlana	1459	1302	89,2%
spedycyjno-logistyczna	265	216	81,5%
spożywcza	164	151	92,1%
teleinformatyczna	1164	969	83,2%
transportu drogowego	102	35	34,3%
transportu kolejowego	51	14	27,5%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE w Łomży

Powiaty województwa podlaskiego są zróżnicowane pod względem poziomu zdawalności egzaminów zawodowych. Odsetek osób, które otrzymały certyfikat kwalifikacji, waha się od 69,7% w powiecie suwalskim do 94,1% w powiecie łomżyńskim.

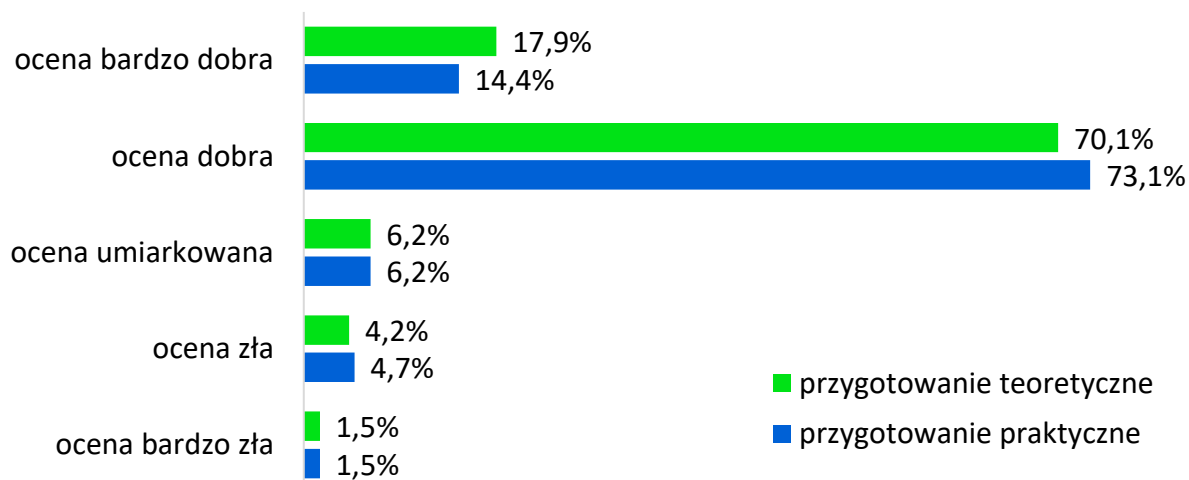
Tabela 22 Zdawalność egzaminu zawodowego w poszczególnych powiatach, woj. podlaskie, rok 2022

Powiat woj. podlaskiego	Zdawali egzamin	Otrzymali certyfikat kwalifikacji	
		liczba	procent
augustowski	449	391	87,1%
białostocki	374	328	87,7%
bielski	358	313	87,4%
grajewski	434	353	81,3%
hajnowski	168	126	75,0%
kolneński	131	98	74,8%
łomżyński	85	80	94,1%
moniecki	177	141	79,7%
sejneński	133	119	89,5%
siemiatycki	151	130	86,1%
sokólski	369	338	91,6%
suwalski	76	53	69,7%
wysokomazowiecki	595	529	88,9%
zambrowski	244	218	89,3%
m. Białystok	4256	3496	82,1%
m. Łomża	889	726	81,7%
m. Suwałki	1194	1000	83,8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE w Łomży

Zdawalność egzaminów zawodowych jest twardym wskaźnikiem kwalifikacji absolwentów szkół kształcenia branżowego. W ramach niniejszej analizy zbadano także wskaźniki miękkie – ocenę stopnia praktycznego i teoretycznego przygotowania absolwentów szkolnictwa branżowego do pracy w wyuczonym zawodzie. Oceny takiej dokonali respondenci ankiety telefonicznej – pracodawcy z terenu województwa podlaskiego.

Wykres 16 Ocena teoretycznego i praktycznego przygotowania absolwentów szkół kształcenia branżowego do wykonywania zawodu



Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego [N=402]

Zdecydowana większość ankietowanych pracodawców (88%) ocenia przygotowanie absolwentów szkół kształcenia zawodowego dobrze lub bardzo dobrze. Rozkłady ocen przygotowania teoretycznego i praktycznego są do siebie bardzo zbliżone. Na oceny złe lub bardzo złe w analizowanym zakresie wskazało łącznie około 6% badanych pracodawców. W poniższej tabeli przedstawiono średnie oceny w podziale na powiaty województwa podlaskiego. Relatywnie najwyższe oceny wystawili przedsiębiorcy z powiatu sejneńskiego, a najniższe przedsiębiorcy z Suwałk. Jednak wyniki te należy interpretować jako tendencję, ponieważ zastosowany w analizie statystycznej test porównania rozkładu udzielonych odpowiedzi (Test Kruskala-Wallisa dla prób niezależnych) nie potwierdza istotności zaobserwowanych różnic. Inne zmienne – sekcja PKD, wielkość zatrudnienia, także nie mają istotnego związku z przyznanymi przez pracodawców ocenami przygotowania teoretycznego i praktycznego absolwentów do wykonywania zawodu.

Tabela 23 Średnie ocen teoretycznego i praktycznego przygotowania absolwentów szkół kształcenia branżowego do wykonywania zawodu – perspektywa pracodawców, wg powiatów

Powiat	średnia ocen przygotowania praktycznego	średnia ocen przygotowania teoretycznego
sejneński	4,40	4,30
kolneński	4,29	4,14
augustowski	4,18	4,23
łomżyński	4,17	4,17
moniecki	4,07	4,14
suwalski	4,07	4,07
zambrowski	4,00	4,00
białostocki	3,94	4,02
m. Białystok	3,96	3,98
siemiatycki	3,81	4,13
wysokomazowiecki	3,90	4,00
hajnowski	3,88	3,94
bielski	3,90	3,90
m. Łomża	3,79	3,83
grajewski	3,75	3,75
sokólski	3,65	3,80
m. Suwałki	3,65	3,73
ogółem	3,94	3,99

* Zastosowano skalę pięciostopniową: od 1 - bardzo źle do 5 – bardzo dobrze.

Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego [N=402]

Pracodawców, którzy w pytaniu o przygotowanie absolwentów do pracy w zawodzie wskazali oceny co najwyżej umiarkowane, poproszono, by wymienili najistotniejsze braki w tym zakresie. Odpowiedzią, na którą wskazał co drugi z nich, są poważne braki w wiedzy praktycznej absolwentów kształcenia branżowego. Drugim najczęściej wskazywanym deficytem były poważne braki w przygotowaniu teoretycznym (36,5%).

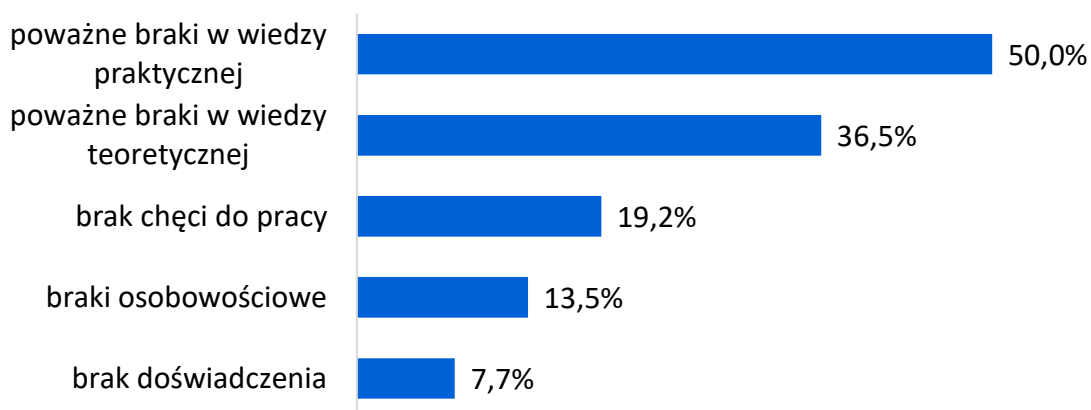
19,2% pracodawców, którzy źle oceniają przygotowanie zawodowe absolwentów uważa, że brakuje im chęci do pracy. Te trzy aspekty kilkakrotnie były wskazywane jednocześnie:

„Nie posiadają żadnej wiedzy teoretycznej, a jeszcze gorzej z wiedzą praktyczną. Za duże mają wymagania i nie mają żadnych chęci do pracy.”

Respondent ankiety CATI – pracodawca z terenu powiatu bielskiego

Dość wyraźnie zarysowała się także opinia o tym, że absolwenci szkolnictwa branżowego nie mają potrzebnych w pracy cech osobowościowych, takich jak kreatywność, poczucie odpowiedzialności, kompetencje komunikacyjne, odporność na stres czy umiejętność logicznego myślenia. Na braki w tym zakresie wskazało 13,5% respondentów. Ostatnim zasygnalizowanym problemem był brak doświadczenia kandydatów do pracy w zawodach kształcenia branżowego (7,7%).

Wykres 17 Najistotniejsze braki absolwentów kształcenia branżowego w przygotowaniu do pracy w zawodzie – perspektywa pracodawców

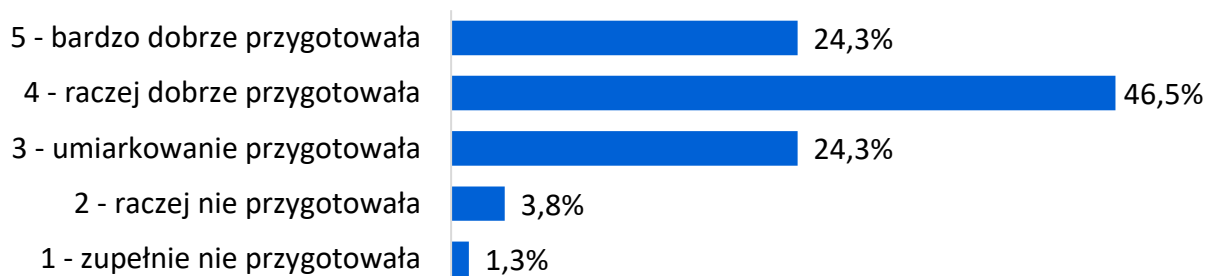


* Respondenci mieli możliwość udzielenia wielokrotnej odpowiedzi.

Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego [N=52]

Także absolwenci podlaskich szkół kształcenia branżowego odpowiedzieli w ankiecie na pytanie o to, w jakim stopniu szkoła przygotowała ich do pracy w wyuczonym zawodzie. Oceny dokonano w skali od 1 (zupełnie nie przygotowała) do 5 (bardzo dobrze przygotowała). Absolwenci kształcenia branżowego okazali się być nieco bardziej krytyczni w badanym temacie niż ankietowani pracodawcy. Łączny odsetek wskazań na dobre lub bardzo dobre przygotowanie przez szkołę do wykonywania wyuczonego zawodu wyniósł 70,8%. Co czwarty absolwent wskazał na ocenę umiarkowaną.

Wykres 18 Ocena przygotowania przez szkołę kształcenia branżowego do pracy w wyuczonym zawodzie – perspektywa absolwentów



Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego [N=400]

Średnie ocen przyznanych przez osoby, które zdobyły wykształcenie zawodowe/branżowe w poszczególnych powiatach województwa podlaskiego, wahają się od 3,42 wśród absolwentów szkół w powiecie kolneńskim do 4,15 wśród absolwentów szkół w Suwałkach. Podobnie jak w przypadku analizy ocen uzyskanych w ankiecie z pracodawcami, różnice pomiędzy wynikami ankiety z absolwentami należy interpretować z dużą ostrożnością. Zaobserwowane różnice w rozkładzie ocen przygotowania absolwentów do zawodu wg powiatów pokazują nam pewną tendencję. Jednak w świetle przeprowadzonych testów (Test Kruskala-Wallisa dla prób niezależnych) nie są one istotne statystycznie.

Tabela 24 Średnia ocen przygotowania do wykonywania zawodu - perspektywa absolwentów, wg powiatów

Powiat, w którym znajduje się ukończona szkoła	Średnia ocen	Liczba odpowiedzi [n]	Błąd standardowy
m. Suwałki	4,15	27	0,718
augustowski	4,00	27	0,784
hajnowski	4,00	4	0,000
sejneński	4,00	4	0,816
suwalski	4,00	4	0,816
m. Białystok	3,95	171	0,788
grajewski	3,94	16	0,854
m. Łomża	3,90	20	0,718
bielski	3,88	17	1,111
zambrowski	3,88	16	0,806
siemiatycki	3,83	6	0,983
białostocki	3,78	9	0,972
moniecki	3,75	12	0,754
wysokomazowiecki	3,64	22	1,217
sokólski	3,61	28	0,875
łomżyński	3,60	5	0,548
kolneński	3,42	12	1,443
ogółem	3,89	400	0,858

* Zastosowano skalę pięciostopniową: od 1 – zupełnie nie przygotowała do 5 – bardzo dobrze przygotowała.

Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego [N=400]

Za to istotna statystycznie różnica zachodzi pomiędzy rozkładami ocen przyznanych przez absolwentów poszczególnych branż kształcenia zawodowego w regionie. W analizie wzięto pod uwagę branże, które w ankiecie były reprezentowane przez co najmniej ośmiu respondentów. Najwyżej swoje przygotowanie do pracy w wyuczonym zawodzie ocenili absolwenci kierunków z branży budowlanej i ekonomiczno-administracyjnej (średnie ocen odpowiednio 4,50 i 4,47). Najniższe średnie ocen uzyskano wśród absolwentów kierunków branży elektroniczno-mechatronicznej (3,67) i hotelarsko-gastronomiczno-turystycznej (3,68).

Tabela 25 Średnia ocen przygotowania do wykonywania zawodu - perspektywa absolwentów, wg branż

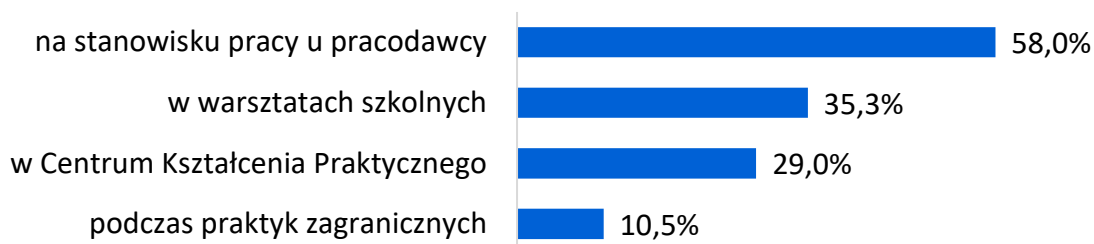
Branża	Średnia ocen	Liczba odpowiedzi [n]	Błąd standardowy
budowlana	4,50	24	0,834
ekonomiczno – administracyjna	4,47	15	0,640
spedycyjno-logistyczna	4,25	8	0,886
spożywcza	4,15	13	0,899
opieki zdrowotnej	4,04	27	0,706
mechaniczna	3,93	14	0,917
transportu drogowego	3,92	13	0,760
drzewno-meblarska	3,88	8	0,835
fryzjersko-kosmetyczna	3,85	33	0,972
teleinformatyczna	3,81	43	0,852
rolno-hodowlana	3,78	45	0,823
handlowa	3,78	9	0,667
elektroenergetyczna	3,73	15	0,704
motoryzacyjna	3,71	28	0,897
hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna	3,68	72	0,885
elektroniczno-mechatroniczna	3,67	15	0,816

* Zastosowano skalę pięciostopniową: od 1 – zupełnie nie przygotowała do 5 – bardzo dobrze przygotowała.

Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego [N=400]

W przypadku kształcenia zawodowego szczególne znaczenie mają umiejętności i wiedza praktyczna zdobywana przez uczniów. Dlatego tak duży nacisk kładziony jest na praktyczną naukę zawodu oraz możliwość zdobycia przez uczniów doświadczenia w zakładach pracy działających na lokalnym rynku. Absolwentom kształcenia branżowego biorącym udział w badaniu zadano pytanie o to, gdzie odbyli swoje praktyki zawodowe. Blisko 60% badanych jako takie miejsce wskazało stanowisko pracy u pracodawcy. Drugą najczęściej wskazywaną odpowiedzią były praktyki zawodowe zrealizowane w warsztatach szkolnych – 35,3%. Należy zauważyć, że co czwarty absolwent odbył praktyki zawodowe w więcej niż jednym miejscu. Na wyłączone praktyki w warsztacie szkolnym wskazało 14,5% badanych.

Wykres 19 Miejsce realizacji praktyk zawodowych

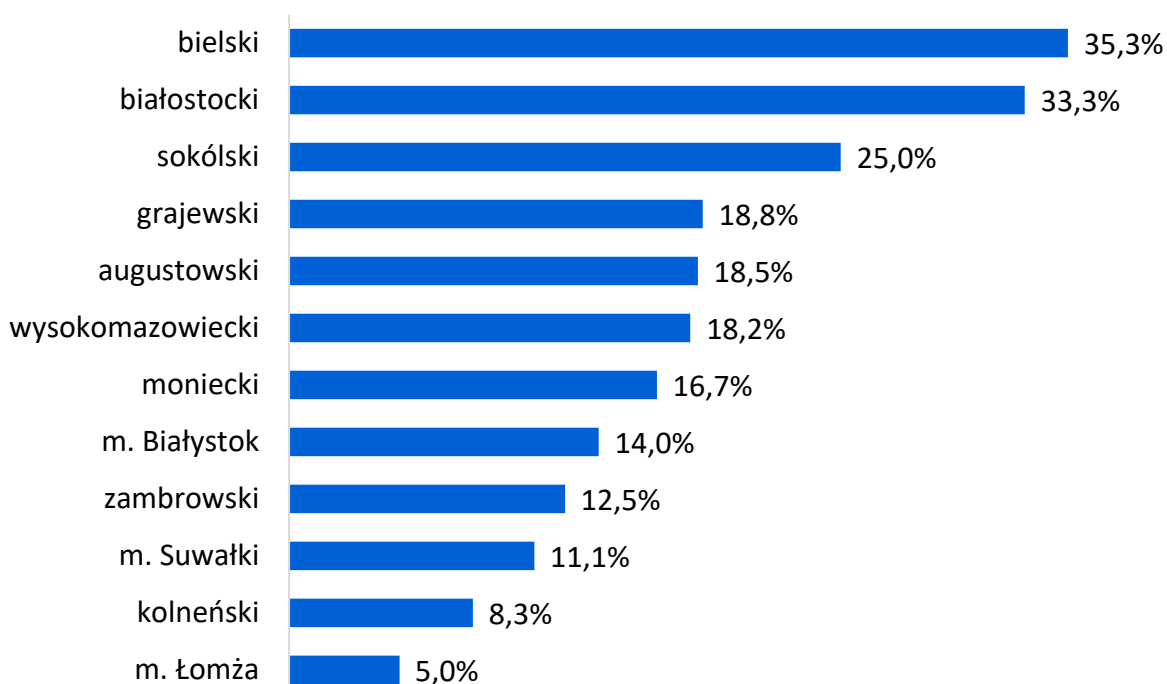


* Respondenci mieli możliwość wskazania więcej niż jednej odpowiedzi

Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego [N=400]

W części szkół zawodowych uczniowie mają możliwość zdobywania dodatkowych uprawnień zawodowych i kwalifikacji. Dotyczą one między innymi obsługi wózków widłowych, uprawnień spawalniczych, obsługi kasy fiskalnej, kwalifikacji barmana lub baristy. Wśród ankietowanych absolwentów, odsetek osób, które otrzymały taką możliwość, wyniósł 16,3%. Do analizy międzygrupowej włączono powiaty i branże, w których liczba udzielonych odpowiedzi wyniosła co najmniej 8.

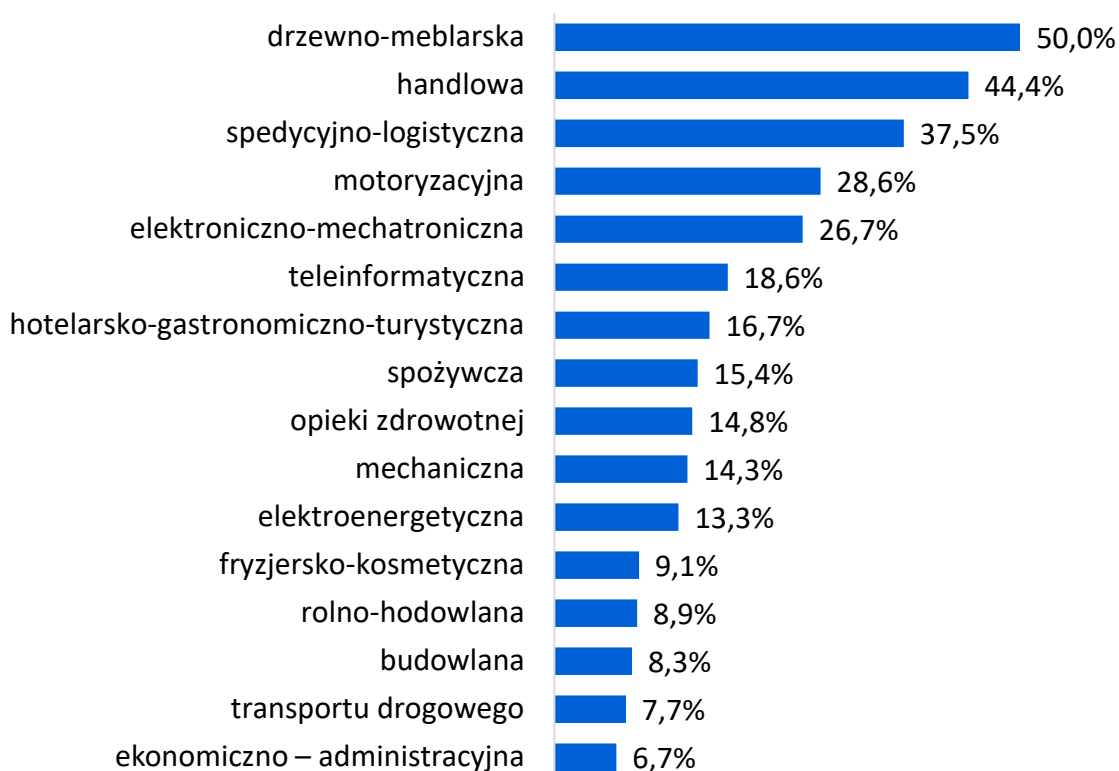
Wykres 20 Odsetek absolwentów, którzy mieli możliwość uzyskania w szkole dodatkowych uprawnień i kwalifikacji, wg powiatów



Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego [N=400]

Najwyższą dostępność możliwości zdobycia dodatkowych uprawnień i kwalifikacji zawodowych odnotowano wśród osób, które ukończyły szkoły zlokalizowane na terenie powiatów: bielskiego (35,3%), białostockiego (33,3%), sokólskiego (25,0%). Z kolei biorąc pod uwagę branżę, ta dostępność jest najwyższa wśród zawodów z branży drzewno-meblarskiej (50,0%), handlowej (44,4%) i spedycyjno-logistycznej (37,5%).

Wykres 21 Odsetek absolwentów, którzy mieli możliwość uzyskania w szkole dodatkowych uprawnień i kwalifikacji, wg branż



Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego [N=400]

W ramach ankiety absolwentom szkół kształcenia branżowego zadano otwarte pytanie o to, czego ich zdaniem zabrakło podczas nauki, żeby z powodzeniem znaleźć pracę w wyuczonym zawodzie. Co trzeci ankietowany (33,3%) odpowiedział, że dobrze ocenia ukończoną szkołę i jego zdaniem w nauczaniu nie zabrakło niczego, by móc rozpocząć pracę w zawodzie. Jednak duża grupa badanych (28,8%) zasygnalizowała, że ich zdaniem kształcenie powinno obejmować większą liczbę godzin praktyk, najlepiej u pracodawców. Także same praktyki zawodowe powinny być bardziej jakościowe – dawać możliwość realizacji większego zakresu zadań praktycznych. Około 4% absolwentów ma zastrzeżenia do przygotowania i podejścia kadry pedagogicznej. Ich zdaniem nauczyciele powinni być bardziej zaangażowani w pracę i dbać o to, by ich wiedza była aktualna. Pośrednio ten sam zarzut poparli respondenci wskazujący na to, że przekazywana im wiedza jest przestarzała (2%). Ich zdaniem brakuje nowoczesnych urządzeń i nowatorskich metod pracy. Około 2,5% absolwentów postuluje zwiększenie dostępności szkoleń i kursów, które umożliwiłyby uczniom zdobycie dodatkowych kwalifikacji, umiejętności lepiej dopasowanych do lokalnego rynku.

Wśród swobodnych wypowiedzi ankietowanych absolwentów pojawiły się sygnały o tym, że warto rozwijać umiejętności miękkie uczniów. Skuteczne poszukiwanie pracy wymaga nie tylko wiedzy i kwalifikacji, ale także umiejętności społecznych oraz wiedzy na temat tego, jak przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej, jak przedstawiać swoje atuty, jak negocjować warunki pracy.

6.5 Podsumowanie

W roku szkolnym 2021/2022 kształcenie branżowe w województwie podlaskim było realizowane w 144 szkołach. Naukę prowadzono w 108 zawodach składających się na 25 branż. Zdecydowanie najbardziej dostępne i najczęściej wybierane przez kandydatów są kierunki branży hotelarsko-gastronomiczno-turystycznej. W roku szkolnym 2021/2022 na kierunkach tych uczyło się łącznie 4 077 osób. W latach 2019-2021 kształcenie branżowe ukończyło łącznie 32 712 osób. Absolwenci techników stanowili 56%, a absolwenci szkół branżowych 29% tej grupy. Co piąta szkoła kształcenia branżowego w regionie rozszerzy w najbliższych latach swoją ofertę edukacyjną o nowe kierunki. Najczęściej będą one umożliwiały kształcenie w zawodach branży opieki zdrowotnej.

Niemal połowa spośród szkół kształcenia branżowego, które zostały objęte badaniem ankietowym, prowadzi rozeznanie na lokalnym rynku pracy w zakresie zapotrzebowania pracodawców na absolwentów określonych zawodów. W ciągu ostatnich pięciu lat w 30 spośród 101 badanych szkół otwarto nowe kierunki kształcenia, które były odpowiedzią na zapotrzebowanie zgłoszone przez lokalnych pracodawców. Większość placówek (60%) wysoko oceniła swój potencjał do otwierania nowych kierunków kształcenia. Potencjał ten stanowią przede wszystkim odpowiednio przygotowana kadra dydaktyczna oraz dobra baza techniczna i lokalowa. Ważnym atutem jest także rozwinięta współpraca z lokalnymi pracodawcami. Odsetek szkół kształcenia branżowego, które współpracują z lokalnymi pracodawcami wynosi niemal 80%. Zazwyczaj polega ona na realizacji kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki zawodu, organizacji stażów absolwenckich lub zatrudniania praktyków z zakładów pracy współpracujących ze szkołą. Zarówno szkoły, jak i pracodawcy bardzo wysoko oceniają swoją współpracę oraz płynące z niej korzyści.

Niemal 60% szkół kształcenia branżowego stosuje strategię skutecznej rekrutacji uczniów. Realizowane w jej ramach działania to przede wszystkim promocja szkoły w Internecie i za pośrednictwem lokalnych mediów oraz organizacja dni otwartych. Popularne jest także organizowanie spotkań w szkołach potencjalnych kandydatów na uczniów (szkoły podstawowe, licea). Największą popularnością wśród kandydatów cieszą się zawody kucharza i technika informatyka.

W roku 2022 zdawalność egzaminu zawodowego wyniosła w województwie podlaskim 83,7%. Najwięcej zdających podeszło do egzaminu zawodowego w kwalifikacjach branż hotelarsko-gastronomiczno-turystycznej (1465), rolno-hodowlanej (1459) i teleinformatycznej (1164). Certyfikat kwalifikacji zawodowej w danym zawodzie otrzymało łącznie 8439 osób. Najwyższą zdawalność egzaminu odnotowano w powiecie łomżyńskim (94,1%), a relatywnie najniższą w powiecie suwalskim (69,7%).

Zdecydowana większość ankietowanych pracodawców (88%) ocenia przygotowanie absolwentów szkół kształcenia zawodowego dobrze lub bardzo dobrze. Na oceny złe lub bardzo złe w analizowanym zakresie wskazało łącznie około 6% badanych pracodawców. Absolwenci szkół kształcenia branżowego okazali się być nieco bardziej krytyczni w ocenie

swego przygotowania niż ankietowani pracodawcy. Łączny odsetek wskazań na dobre lub bardzo dobre przygotowanie przez szkołę do wykonywania wyuczonego zawodu wyniósł 70,8%. Co czwarty absolwent wskazał na ocenę umiarkowaną. Najlepiej swoje przygotowanie do wykonywania wyuczonego zawodu ocenili absolwenci kierunków z branż budowlanej i ekonomiczno-administracyjnej, a stosunkowo najgorzej absolwenci zawodów z branż hotelarsko-gastronomiczno-turystycznej i elektroniczno-mechatronicznej. Byli uczniowie szkół kształcenia branżowego w województwie podlaskim generalnie są zadowoleni z poziomu nauczania. Część z nich (blisko 30%) zwróciła uwagę na to, że kształcenie powinno obejmować większą liczbę godzin praktyk, najlepiej u pracodawców. Także same praktyki zawodowe powinny być bardziej jakościowe – dawać możliwość realizacji większego zakresu zadań praktycznych.

7 Losy zawodowe absolwentów szkół kształcenia branżowego w województwie podlaskim

Zgodnie z danymi Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, około 22% zarejestrowanych bezrobotnych w województwie podlaskim to osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym lub branżowym. Podobny udział w grupie bezrobotnych mają osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym.¹⁵

Zawodem, w którym najwięcej osób rejestruje się w Powiatowych Urzędach Pracy jako bezrobotny, jest sprzedawca (6,8% ogółu nowo rejestrujących się bezrobotnych w regionie). Wyjątkiem pod tym względem jest powiat sejneński, w którym największą grupę zawodową wśród bezrobotnych stanowią technicy mechanizacji rolnictwa (5,3% ogółu nowo rejestrujących się bezrobotnych w powiecie). W poniższej tabeli przedstawiono ranking 20 zawodów związanych z kształceniem branżowym o największym napływie do bezrobocia w województwie podlaskim (dane za rok 2021). Zestawienie to zasadniczo pokrywa się z listą zawodów najliczniej rejestrujących się absolwentów kształcenia branżowego, jednak przy zdecydowanie niższych liczebnościach. Należałoby tu dodatkowo uwzględnić techników hotelarstwa (44 bezrobotnych absolwentów; 1,2%), techników logistyków (35; 1,0%), techników usług fryzjerskich (32; 0,9%) oraz techników weterynarii (31; 0,8%). W 2021 roku bezrobotni absolwenci w liczbie 3660 osób stanowili 9,6% ogółu bezrobotnych rejestrujących się w PUP w skali województwa.

Tabela 26 Nowo zarejestrowani bezrobotni wg zawodów, województwo podlaskie, rok 2021

Zawód	Liczba bezrobotnych ogółem	% w ogóle bezrobotnych [N=38211]	Liczba bezrobotnych absolwentów	% w ogóle bezrobotnych absolwentów [N=3660]
Sprzedawca	2580	6,8%	67	1,8%
Kucharz	850	2,2%	72	2,0%
Technik ekonomista	606	1,6%	66	1,8%
Mechanik pojazdów samochodowych	515	1,3%	30	0,8%
Stolarz	510	1,3%	13	0,4%
Ślusarz	487	1,3%	1	0,0%
Fryzjer	469	1,2%	55	1,5%
Technik mechanik	419	1,1%	33	0,9%
Magazynier	403	1,1%	8	0,2%
Krawiec	385	1,0%	2	0,1%
Technik żywienia i usług gastronomicznych	372	1,0%	121	3,3%
Murarz	299	0,8%	1	0,0%

¹⁵ Dane na temat liczby i procenta zarejestrowanych bezrobotnych wg poziomu wykształcenia w poszczególnych powiatach regionu znajdują się w podrozdziale 4.3 Rynek pracy w województwie podlaskim

Zawód	Liczba bezrobotnych ogółem	% w ogóle bezrobotnych [N=38211]	Liczba bezrobotnych absolwentów	% w ogóle bezrobotnych absolwentów [N=3660]
Piekarz	294	0,8%	8	0,2%
Technik informatyk	281	0,7%	59	1,6%
Cukiernik	268	0,7%	23	0,6%
Technik rolnik	263	0,7%	20	0,5%
Technik budownictwa	223	0,6%	31	0,8%
Kelner	216	0,6%	11	0,3%
Technik prac biurowych	212	0,6%	4	0,1%
Technik handlowiec	205	0,5%	36	1,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku

Należy zauważyć, że osoba bezrobotna jest rejestrowana w danym zawodzie na podstawie ostatnio wykonywanego zawodu przez okres minimum 6 miesięcy, a jeśli poprzednio nie pracowała, to według zawodu wyuczonego, do którego posiada kwalifikacje potwierdzone odpowiednim dokumentem (świadectwo (dyplom) ukończenia kształcenia szkolnego o charakterze zawodowym lub dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub świadectwo czeladnicze). Oznacza to, że jedynie część nowo rejestrujących się bezrobotnych według poszczególnych zawodów, to osoby posiadające kierunkowe wykształcenie branżowe/zawodowe. Z tego względu trafniejsze jest odwołanie się do liczby bezrobotnych w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki (w powyższej tabeli są oni uwzględnieni w kolumnie „Liczba bezrobotnych absolwentów”). W tej grupie najliczniej reprezentowanym zawodem jest technik żywienia i usług gastronomicznych (121 bezrobotnych absolwentów; 3,3%). Wśród zawodów, których absolwenci przekraczają 1,5% nowo zarejestrowanych bezrobotnych, znajdują się także: kucharz (72; 2,0%), sprzedawca (67; 1,8%), technik ekonomista (66; 1,8%), technik informatyk (59; 1,6%) i fryzjer (55; 1,5%).

Struktura zawodowa osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy nieco różni się pomiędzy poszczególnymi powiatami. Jednak wśród dziesięciu zawodów o największej liczbie bezrobotnych zazwyczaj występują sprzedawca, kucharz, mechanik pojazdów samochodowych oraz technik żywienia i usług gastronomicznych. W poniższej tabeli zawarto zawody kształcenia branżowego najliczniej reprezentowane przez bezrobotnych nowo rejestrujących się w poszczególnych powiatach woj. podlaskiego. W nawiasach obok nazw zawodów podano liczbę osób.

Tabela 27 Napływy do bezrobocia w poszczególnych zawodach kształcenia branżowego wg powiatów

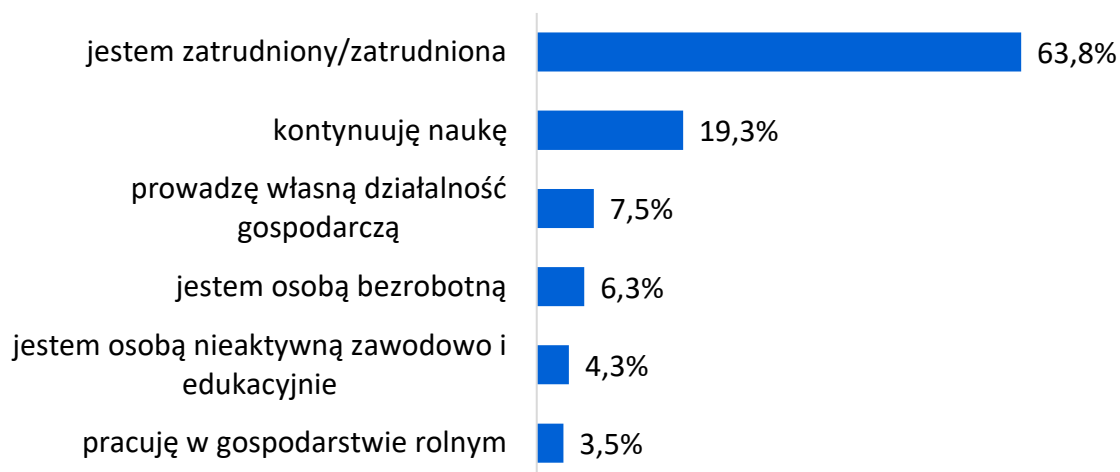
Powiat	Zawody kształcenia branżowego z największą liczbą bezrobotnych ¹⁶
augustowski	sprzedawca (199), kucharz (113), mechanik pojazdów samochodowych (48), technik żywienia i usług gastronomicznych (45), fryzjer (41), technik ekonomista (39), technik handlowiec (30), krawiec (30), kelner (23), monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (23), stolarz (23).
białostocki	sprzedawca (197), technik mechanik (88), ślusarz (61), technik ekonomista (57), kucharz (57), krawiec (55), mechanik pojazdów samochodowych (47), magazynier (42), technik budownictwa (32), murarz (32).
bielski	sprzedawca (84), technik ekonomista (36), mechanik pojazdów samochodowych (36), ślusarz (30), technik żywienia i usług gastronomicznych (23), fryzjer (21), kucharz (20), technolog robót wykończeniowych w budownictwie (19), technik rolnik (18), technik budownictwa (17).
grajewski	sprzedawca (120), technik ekonomista (82), kucharz (47), technik żywienia i usług gastronomicznych (44), ślusarz (44), mechanik pojazdów samochodowych (35), fryzjer (34), piekarz (34), technik informatyk (33), technik hotelarstwa (29), technik żywienia i gospodarstwa domowego (29).
hajnowski	sprzedawca (108), stolarz (46), ślusarz (46), technik mechanik (21), ekonomista (18), kucharz (17), technik ekonomista (15), magazynier (15), pozostali operatorzy urządzeń do obróbki drewna (13), krawiec (13)
kolneński	sprzedawca (254), kucharz (52), fryzjer (49), technik mechanik (46), krawiec (40), piekarz (38), mechanik pojazdów samochodowych (36), ślusarz (30), technik ekonomista (26), technik prac biurowych (25).
łomżyński	sprzedawca (156), mechanik pojazdów samochodowych (42), technik ekonomista (32), kucharz (30), fryzjer (29), cukiernik (22), murarz (22), piekarz (20), monter/składacz okien (20), stolarz (17).
moniecki	sprzedawca (58), rolnik (24), kucharz (22), technik żywienia i usług gastronomicznych (21), fryzjer (17), cukiernik (15), piekarz (14), mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych (14), technik rolnik (12), murarz (12).
sejneński	technik mechanizacji rolnictwa (82), sprzedawca (80), mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych (63), technik żywienia i gospodarstwa domowego (37), kucharz (27), technik żywienia i usług gastronomicznych (22), rolnik (20), technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki (19), technik rolnik (15), technik informatyk (12).
siemiatycki	sprzedawca (119), kucharz (35), mechanik pojazdów samochodowych (31), stolarz (30), technik żywienia i usług gastronomicznych (21), fryzjer (19), piekarz (17), technik ekonomista (16), magazynier (15), ślusarz (12).
sokółski	sprzedawca (140), technik ekonomista (48), stolarz (40), kucharz (39), technik rolnik (38), ślusarz (36), technik mechanik (36), technik żywienia i usług gastronomicznych (35), rolnik (29), technik prac biurowych (29).
suwalski	sprzedawca (44), kucharz (33), stolarz (25), fryzjer (22), technik ekonomista (19), cukiernik (12), kelner (11), krawiec (11), technik żywienia i usług gastronomicznych (9), mechanik pojazdów samochodowych (9).

¹⁶ Zestawienie nie uwzględnia wszystkich zawodów i specjalności wymienionych w sprawozdaniach MRPiPS-01, a jedynie zawody szkolne wprost wynikające z klasyfikacji zawodów kształcenia branżowego.

Powiat	Zawody kształcenia branżowego z największą liczbą bezrobotnych ¹⁶
wysokomazowiecki	sprzedawca (84), kucharz (43), technik żywienia i usług gastronomicznych (40), technik ekonomista (35), technik mechanik (27), technik rolnik (26), technik technologii żywności (25), mechanik pojazdów samochodowych (24), technik informatyk (24), fryzjer (18).
zambrowski	sprzedawca (149), monter/składacz okien (69), kucharz (64), mechanik pojazdów samochodowych (53), technik handlowiec (29), stolarz (25), krawiec (25), fryzjer (24), technik żywienia i usług gastronomicznych (24), cukiernik (22).
m. Białystok	sprzedawca (459), kucharz (116), magazynier (110), technik mechanik (98), technik ekonomista (91), ślusarz (72), fryzjer (57), krawiec (57), technik informatyk (55), cukiernik (54).
m. Łomża	sprzedawca (196), stolarz (53), kucharz (41), fryzjer (38), ślusarz (37), piekarz (33), magazynier (32), technik ekonomista (31), mechanik pojazdów samochodowych (31), technik prac biurowych (27).
m. Suwałki	sprzedawca (133), stolarz (98), kucharz (94), technik ekonomista (46), ślusarz (45), operator urządzeń do przetwórstwa drobiu (37), magazynier (36), fryzjer (31), mechanik pojazdów samochodowych (28), krawiec (22).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych powiatowych urzędów pracy województwa podlaskiego (wg załącznika 1 do sprawozdania MRPiPS – 01)

Wykres 22 Status na rynku pracy – absolwenci szkół kształcenia branżowego



* Respondenci mieli możliwość wskazania więcej niż jednej odpowiedzi

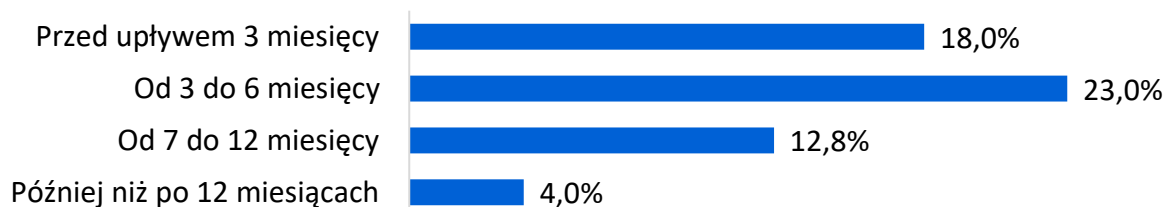
Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego [N=400]

Losy zawodowe absolwentów kształcenia branżowego były jednym z tematów badania ankietowego przeprowadzonego w ramach niniejszej analizy. Blisko trzy czwarte osób (74,8%), które w latach 2019-2021 zdobyły zawód w podlaskich szkołach kształcenia branżowego, obecnie pracuje. 63,8% osób jest zatrudnionych, 7,5% prowadzi własną działalność gospodarczą, a 3,5% pracuje w gospodarstwie rolnym (własnym lub należącym do członka rodziny). Osoby bezrobotne i nieaktywne zawodowo stanowią łącznie 10,5%. Co piąty absolwent (19,3%) kontynuuje edukację. W 62,3% przypadków jest to kontynuacja nauki w tym samym zawodzie, ale na wyższym poziomie.

7.1 Gdzie pracują absolwenci kształcenia branżowego i jak szybko znajdują zatrudnienie w wyuczonym zawodzie

78,3% respondentów, którzy obecnie pracują (a 57,8% ogółu badanej zbiorowości absolwentów), deklaruje, że wykonywana przez nich praca jest zgodna z posiadanym wykształceniem zawodowym. 6,8% osób (5,0% ogółu) wykonuje pracę, która częściowo pokrywa się z ich wyuczonym zawodem. Wśród osób, które pracują poza zawodem, 75,0% wskazało, że nadal poszukuje zatrudnienia zgodnego z kwalifikacjami. Osoby, które nie pracują w zawodzie i nie planują do niego wracać (4,0% ogółu próby), uzasadniają to jedną z trzech przyczyn - obecna praca bardziej im odpowiada, nie są zainteresowane pracą w swoim wyuczonym zawodzie, poziom wynagrodzeń w ich zawodzie nie jest dla nich satysfakcjonujący.

Wykres 23 Czas po ukończeniu kształcenia, w którym absolwenci zdobyli pracę zgodną z wyuczonym zawodem

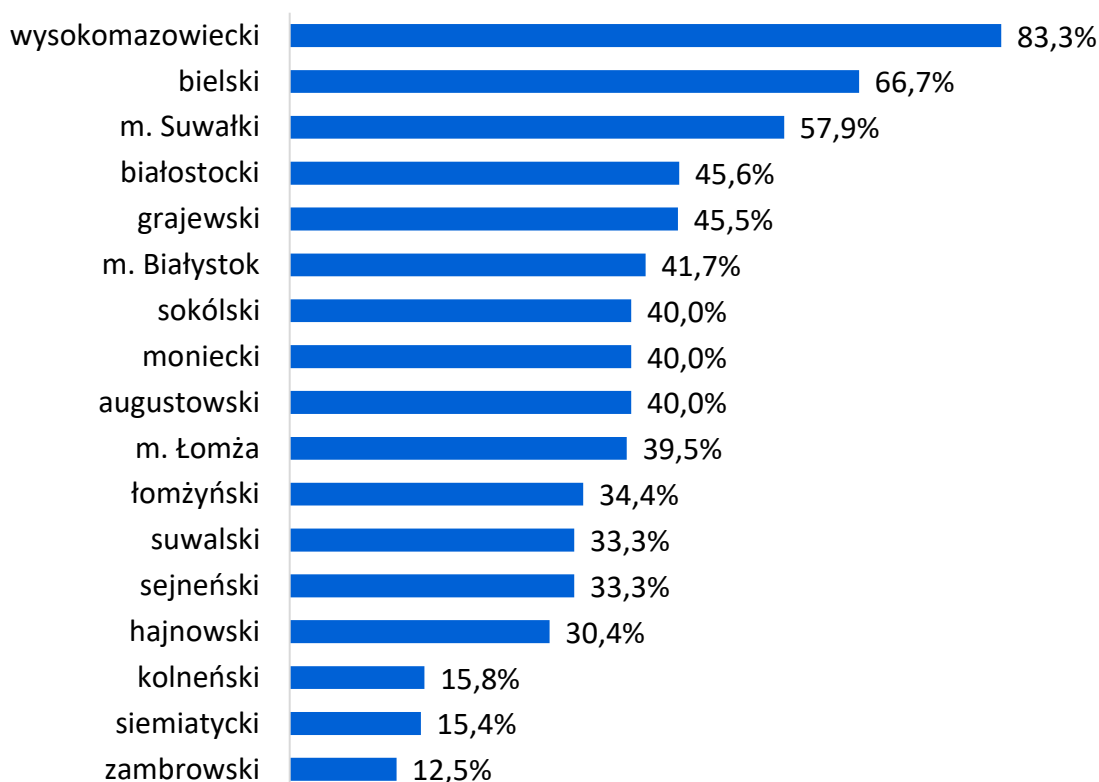


Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego [N=400]

53,8% absolwentów znajduje zatrudnienie zgodne z posiadanym wykształceniem branżowym w ciągu 12 miesięcy od ukończenia szkoły. W grupie osób, które wykonują wyuczony zawód, odsetek tych, którzy podjęli tę pracę w ciągu roku od ukończenia kształcenia, wynosi 93,1%. Średnio 40,8% ankietowanych ma miejsce pracy w powiecie, w którym mieszka, a 30,8% w powiecie ukończenia szkoły.

Zdecydowanie najczęściej pracę w swoim miejscu zamieszkania podejmują absolwenci kształcenia branżowego mieszkający w powiecie wysokomazowieckim (83,3%). Relatywnie wysokie wskaźniki w tym zakresie odnotowano także wśród respondentów z powiatu bielskiego (66,7%) i miasta Suwałki (57,9%). Ankietowani absolwenci mieszkający w powiatach kolneńskim, siemiatyckim i zambrowskim stosunkowo najrzadziej wskazywali, że ich miejsce pracy znajduje się w powiecie zamieszkania (odpowiednio 15,8%, 15,4%, 12,5%). Są to grupy najbardziej rozproszone pod względem lokalizacji zatrudnienia – równie często, jak w miejscu zamieszkania, podejmują pracę w innych powiatach województwa podlaskiego.

Wykres 24 Odsetek absolwentów kształcenia branżowego, którzy pracują w powiecie zamieszkania



Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego [N=400]

Tabela 28 przedstawia wymienione statystyki (procent pracujących, pracujących zgodnie z wykształceniem, pracujących w powiecie ukończenia szkoły) w ujęciu terytorialnym – wg powiatu ukończenia kształcenia branżowego. Odsetek osób wykonujących wyuczony zawód jest najwyższy wśród absolwentów szkół w powiecie kolneńskim (91,7%), hajnowskim i sejneńskim (po 75,0%) i wysokomazowieckim (72,7%). Osoby, które pracują w powiecie, w którym zdobyły wykształcenie, stanowią najwyższe odsetki wśród absolwentów szkół w Suwałkach (66,7%) i w powiecie bielskim (64,7%). Absolwenci szkół w powiatach zambrowskim i sokólskim zazwyczaj podejmują pracę w powiatach ościennych (odpowiednio łomżyńskim i wysokomazowieckim oraz białostockim).

Tabela 28 Statystyki zatrudnienia absolwentów w podziale na powiat, w którym mieści się ukończona szkoła kształcenia branżowego

Powiat, w którym zlokalizowana jest ukończona szkoła	Odsetek osób pracujących	Odsetek pracujących w zawodzie	Odsetek pracujących w powiecie ukończenia szkoły	Wielkość próby [n]
augustowski	70,4%	63,0%	18,5%	27
białostocki	44,4%	44,4%	22,2%	9
bielski	82,4%	58,8%	64,7%	17
grajewski	100,0%	68,8%	56,3%	16
hajnowski	75,0%	75,0%	25,0%	4
kolneński	100,0%	91,7%	25,0%	12

Powiat, w którym zlokalizowana jest ukończona szkoła	Odsetek osób pracujących	Odsetek pracujących w zawodzie	Odsetek pracujących w powiecie ukończenia szkoły	Wielkość próby [n]
łomżyński	40,0%	40,0%	40,0%	5
moniecki	75,0%	58,3%	16,7%	12
sejneński	100,0%	75,0%	50,0%	4
siemiatycki	83,3%	66,7%	33,3%	6
sokólski	75,0%	57,1%	7,1%	28
suwalski	50,0%	50,0%	50,0%	4
wysokomazowiecki	95,5%	72,7%	36,4%	22
zambrowski	62,5%	43,8%	0,0%	16
m. Białystok	69,6%	53,2%	26,3%	171
m. Łomża	70,0%	55,0%	45,0%	20
m. Suwałki	74,1%	59,3%	66,7%	27
ogółem	73,8%	57,8%	30,8%	400

* 100% stanowi liczba osób, które ukończyły szkołę kształcenia branżowego w danym powiecie – wielkość próby [n]

Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego [N=400]

W ramach analizy sprawdzono, jaki odsetek absolwentów kierunków z poszczególnych branż kształcenia zawodowego pracuje i ilu z nich wykonuje zawód zgodny z kwalifikacjami. Poniższa tabela zawiera pełną listę branż, jednak w interpretacji odniesiono się jedynie do tych, w których wielkość próby wynosi co najmniej 8 respondentów. Wyniki ankiety wskazują, że branżami których absolwenci mają największe szanse na zdobycie zatrudnienia w wyuczonym zawodzie, są:

- branża elektroniczno-mechatroniczna: 86,7% ankietowanych absolwentów pracuje i jest to praca zgodna z wykształceniem;
- branża budowlana: 95,8% ankietowanych absolwentów pracuje, 83,3% w zawodzie;
- branża elektroenergetyczna: 93,3% pracuje, 80,0% w zawodzie.

Wysokie wskaźniki wykonywania wyuczonego zawodu osiągają także absolwenci kształcenia w branżach: rolno-hodowlanej (75,6%), motoryzacyjnej (71,4%), opieki zdrowotnej (70,4%).

Tabela 29 Statystyki zatrudnienia absolwentów w podziale na branże

Branża	Pracujący ogółem		Wykonujący wyuczony zawód		Podjęli pracę w zawodzie w ciągu 12 miesięcy	Wielkość próby [n]
	liczba	procent	liczba	procent		
audiowizualna	1	50,0%	0	0,0%	-	2
budowlana	23	95,8%	20	83,3%	79,2%	24
chemiczna	1	100,0%	1	100,0%	100,0%	1
drzewno-meblarska	4	50,0%	2	25,0%	25,0%	8
ekonomiczno – administracyjna	13	86,7%	8	53,3%	53,3%	15
elektroenergetyczna	14	93,3%	12	80,0%	66,7%	15

Branża	Pracujący ogółem		Wykonujący wyuczony zawód		Podjęli pracę w zawodzie w ciągu 12 miesięcy	Wielkość próby [n]
	liczba	procent	liczba	procent		
elektroniczno-mechatroniczna	13	86,7%	13	86,7%	86,7%	15
fryzjersko-kosmetyczna	22	66,7%	13	39,4%	36,4%	33
handlowa	5	55,6%	3	33,3%	33,3%	9
hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna	51	70,8%	35	48,6%	47,2%	72
mechaniczna	10	71,4%	8	57,1%	57,1%	14
motoryzacyjna	24	85,7%	20	71,4%	67,9%	28
ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia	0	0,0%	0	0,0%	-	1
ogrodnicza	3	100,0%	2	66,7%	33,3%	3
opieki zdrowotnej	20	74,1%	19	70,4%	70,4%	27
poligraficzna	4	66,7%	3	50,0%	50,0%	6
pomocy społecznej	1	50,0%	1	50,0%	50,0%	2
przemysłu mody	1	50,0%	1	50,0%	0,0%	2
rolno-hodowlana	39	86,7%	34	75,6%	64,4%	45
spedycyjno-logistyczna	4	50,0%	4	50,0%	37,5%	8
spożywcza	8	61,5%	4	30,8%	30,8%	13
teleinformatyczna	24	55,8%	19	44,2%	44,2%	43
transportu drogowego	9	69,2%	8	61,5%	53,8%	13
transportu kolejowego	1	100,0%	1	100,0%	0,0%	1

* 100% stanowi liczba osób, które zdobyły zawód w danej branży – wielkość próby [n]

Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego [N=400]

Najszybciej pracę zgodną z kwalifikacjami znajdują absolwenci zawodów z branży budowlanej i motoryzacyjnej – odpowiednio: 41,7% i 46,4% przed upływem trzech miesięcy od zakończenia kształcenia. Wszyscy ankietowani reprezentujący branże elektroniczno-mechatroniczną i opieki zdrowotnej, którzy wykonują wyuczony zawód, zyskali tę pracę w ciągu 12 miesięcy od ukończenia szkoły.

Fakt podjęcia pracy zgodnej z posiadanym wykształceniem i w relatywnie krótkim czasie od zakończenia edukacji wskazuje na to, że zawody z danej branży są poszukiwane na rynku pracy, a zdobyte umiejętności i kwalifikacje odpowiadają potrzebom pracodawców.

W województwie podlaskim tymi branżami są:

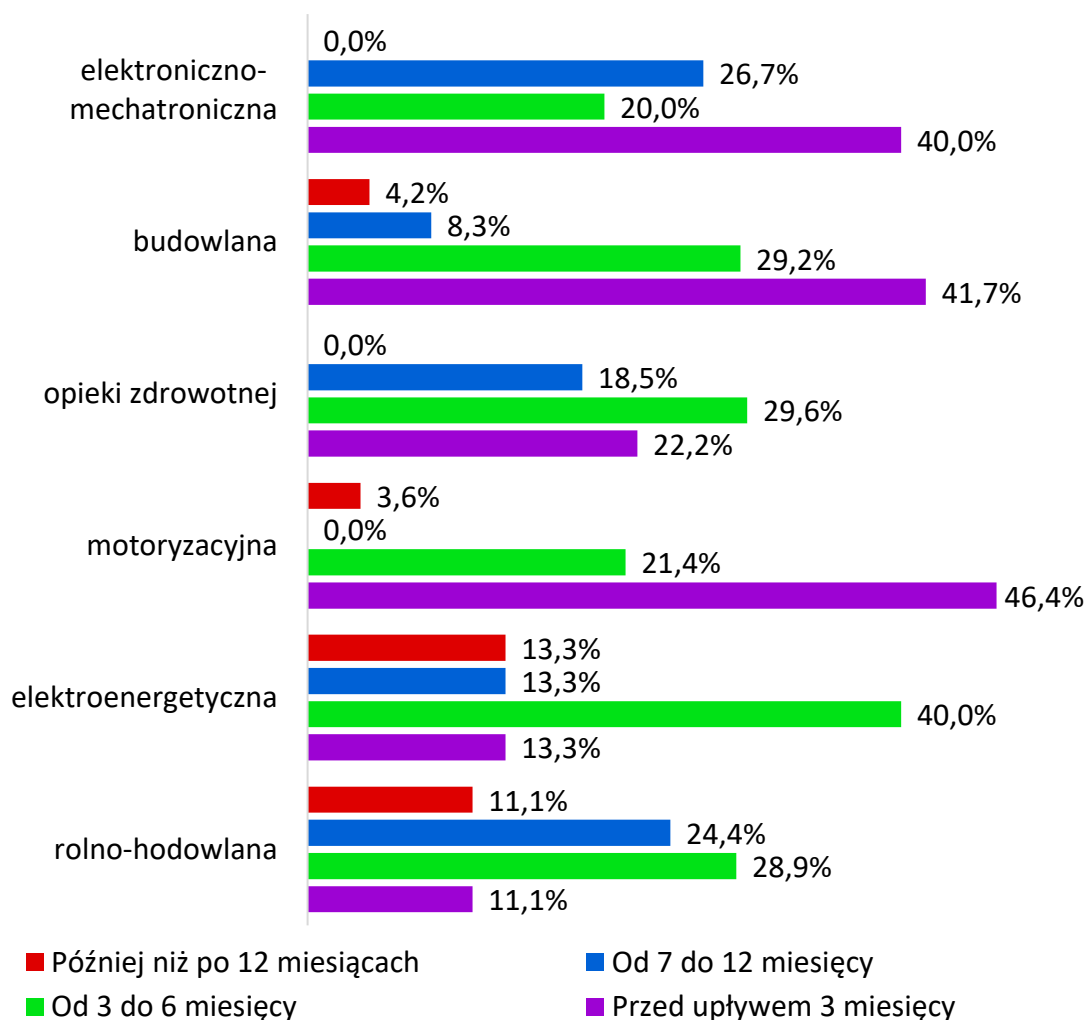
- elektroniczno-mechatroniczna,
- budowlana,
- opieki zdrowotnej,
- motoryzacyjna,
- elektroenergetyczna,
- rolno-hodowlana.

Jednocześnie należy zauważyć, że branża rolno-hodowlana jest branżą specyficzną.

Znacząca część jej absolwentów (w przedmiotowym badaniu było to 15%) podejmuje pracę

w gospodarstwie rolnym (swoim lub należącym do rodziny). Rolnicy indywidualni to grupa zróżnicowana pod względem statusu ekonomicznego. Często działalność rolnicza nie jest ich jedynym (ani nawet głównym) źródłem utrzymania.

Wykres 25 Czas od ukończenia szkoły do zdobycia pracy w wyuczonym zawodzie - branże o najwyższym udziale podejmujących pracę zgodną z kwalifikacjami



* 100% stanowi liczba osób, które zdobyły zawód w danej branży – wielkość próby [n]
 Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego [N=154]

7.2 Przyczyny pozostawania bez pracy

Jak wskazano we wcześniejszej części niniejszego rozdziału, wśród ankietowanych absolwentów kształcenia branżowego 6,3% to osoby zarejestrowane w powiatowych urzędach pracy jako bezrobotni. Odsetek ten różnie prezentuje się w odniesieniu do branż, w jakich respondenci zdobyli zawód. Podobnie jak w przypadku analizy procenta pracujących w zawodzie, interpretacja została podjęta w stosunku do branż, które w badaniu były reprezentowane przez co najmniej 8 respondentów.

Najwyższy odsetek bezrobotnych odnotowano w zawodach branż:

- mechanicznej - 21,4%
- hotelarsko-gastronomiczno-turystycznej - 12,5%
- drzewno-meblarskiej - 12,5%
- handlowej - 11,1%

Dane te należy traktować z dużą ostrożnością, ponieważ oparte są na niewielkiej liczbie obserwacji. Jednak korespondują one z zawodami wymienionymi w tabeli 27 jako te, których posiadacze najczęściej rejestrują się jako bezrobotni (np. sprzedawca, kucharz, ślusarz, stolarz, technik żywienia i usług gastronomicznych, technik mechanik).

Tabela 30 Liczba i procent bezrobotnych absolwentów kształcenia branżowego wg branż

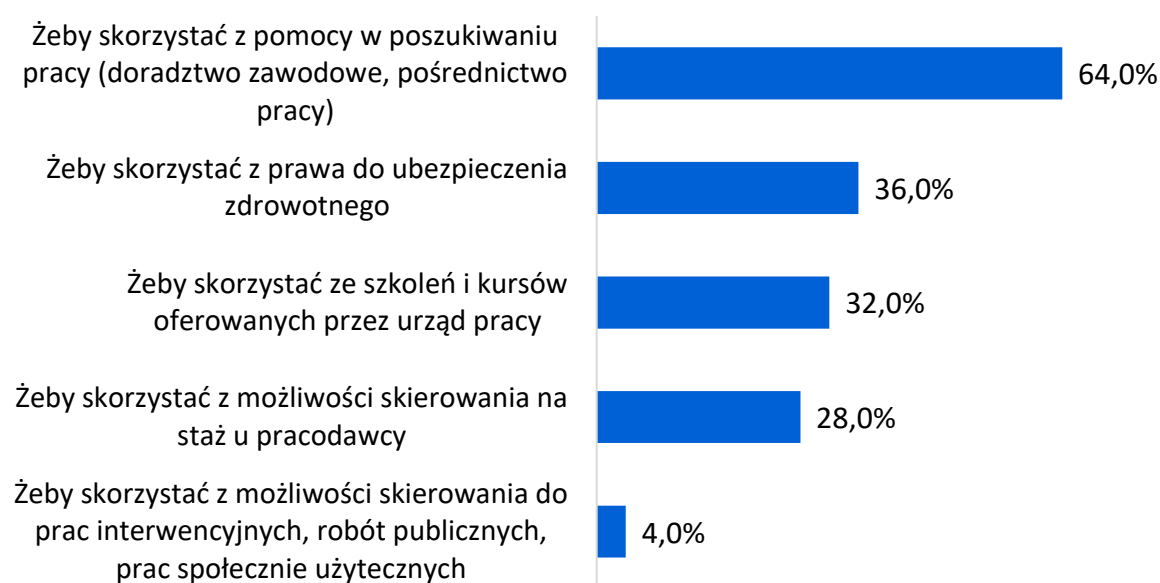
Branża	Zarejestrowani bezrobotni		Wielkość próby [n]
	liczba	procent	
audiowizualna	1	50,0%	2
budowlana	0	0,0%	24
chemiczna	0	0,0%	1
drzewno-meblarska	1	12,5%	8
ekonomiczno – administracyjna	0	0,0%	15
elektroenergetyczna	0	0,0%	15
elektroniczno-mechatroniczna	1	6,7%	15
fryzjersko-kosmetyczna	2	6,1%	33
handlowa	1	11,1%	9
hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna	9	12,5%	72
mechaniczna	3	21,4%	14
motoryzacyjna	0	0,0%	28
ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia	0	0,0%	1
ogrodnicza	0	0,0%	3
opieki zdrowotnej	0	0,0%	27
poligraficzna	0	0,0%	6
pomocy społecznej	1	50,0%	2
przemysłu mody	0	0,0%	2
rolno-hodowlana	3	6,7%	45
spedycyjno-logistyczna	0	0,0%	8
spożywcza	1	7,7%	13
teleinformatyczna	1	2,3%	43
transportu drogowego	1	7,7%	13
transportu kolejowego	0	0,0%	1

* 100% stanowi liczba osób, które zdobyły zawód w danej branży – wielkość próby [n]

Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego [N=400]

Zgodnie z deklaracjami bezrobotnych absolwentów kształcenia branżowego, rejestrują się oni w powiatowych urzędach pracy przede wszystkim w celu skorzystania z pomocy w poszukiwaniu pracy – doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy (64%). 32% ankietowanych bezrobotnych chciało skorzystać ze szkoleń i kursów oferowanych przez PUP. Znaczący odsetek respondentów (36%) wskazał, że status osoby bezrobotnej jest im potrzebny ze względu na prawo do ubezpieczenia zdrowotnego. Należy jednak zauważyć, że tylko dla jednego ankietowanego był to wyłączny powód zarejestrowania się w PUP.

Wykres 26 Przyczyny zarejestrowania się w PUP jako osoby bezrobotne przez absolwentów kształcenia branżowego

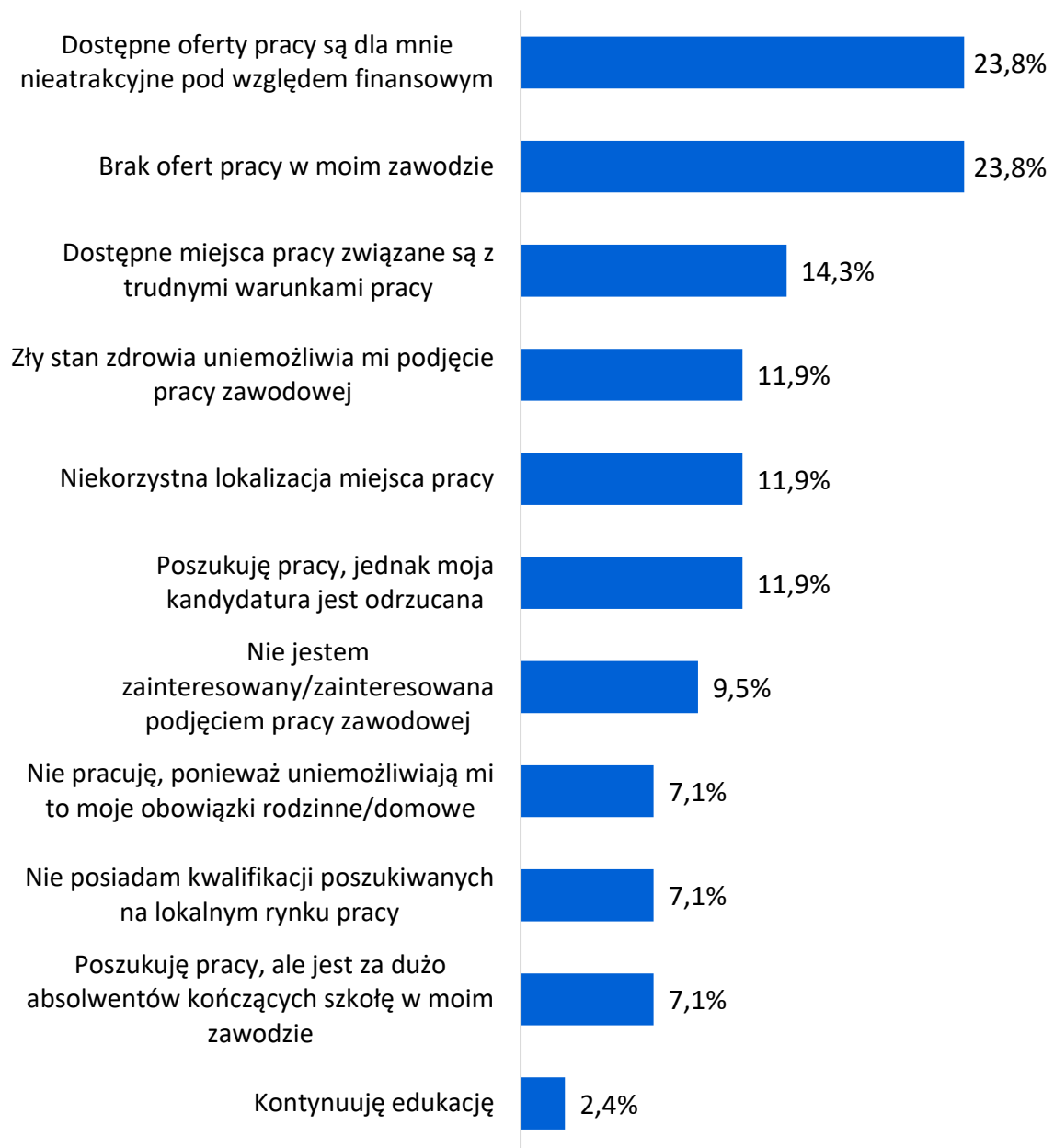


* Respondenci mieli możliwość wskazania więcej niż jednej odpowiedzi

Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego – osoby bezrobotne [N=25]

Najczęstszymi powodami, przez które absolwenci szkół kształcenia branżowego nie podejmują pracy, są brak ofert pracy zgodnych z ich kwalifikacjami oraz to, że dostępne oferty są nieatrakcyjne pod względem finansowym (po 23,8% wskazań). 7,1% respondentów wskazało, że nie posiada kwalifikacji poszukiwanych na lokalnym rynku pracy. Taki sam odsetek badanych odpowiedział, że przeszkodą jest zbyt duża liczba absolwentów danego zawodu.

Wykres 27 Powody dla których bezrobotni i nieaktywni zawodowo absolwenci kształcenia branżowego pozostają bez pracy



Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego – osoby bezrobotne i nieaktywne zawodowo [N=42]

7.3 Podsumowanie

Około 22% zarejestrowanych bezrobotnych w województwie podlaskim to osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym lub branżowym. Podobny udział w grupie bezrobotnych mają osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym. Struktura zawodowa osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy nieco różni się pomiędzy poszczególnymi powiatami. Jednak wśród dziesięciu zawodów o największej liczbie bezrobotnych zazwyczaj występują sprzedawca, kucharz, mechanik pojazdów samochodowych oraz technik żywienia i usług gastronomicznych.

Zgodnie z wynikami przeprowadzonej ankiety, blisko trzy czwarte osób (74%), które w latach 2019-2021 zdobyły zawód w podlaskich szkołach kształcenia branżowego, obecnie pracuje. 64% osób jest zatrudnionych, 7,5% prowadzi własną działalność gospodarczą, a 3,5% pracuje w gospodarstwie rolnym (własnym lub należącym do członka rodziny). Osoby bezrobotne i nieaktywne zawodowo stanowią łącznie 10,5%. Co piąty absolwent (19%) kontynuuje edukację. W 62% przypadków jest to kontynuacja nauki w tym samym zawodzie, ale na wyższym poziomie. Niemal 80% respondentów, którzy obecnie pracują, deklaruje, że wykonywana przez nich praca jest zgodna z posiadanym wykształceniem zawodowym. Ponad 90% z nich podjęło tę pracę w ciągu 12 miesięcy od ukończenia edukacji. Najszybciej pracę zgodną z kwalifikacjami znajdują absolwenci zawodów z branży budowlanej i motoryzacyjnej – odpowiednio 41,7% i 46,4% przed upływem trzech miesięcy od zakończenia kształcenia.

Wyniki ankiety wskazują, że branżami których absolwenci mają największe szanse na zdobycie zatrudnienia w wyuczonym zawodzie, są:

- branża elektroniczno-mechatroniczna: 86,7% ankietowanych absolwentów pracuje i jest to praca zgodna z wykształceniem;
- branża budowlana: 95,8% ankietowanych absolwentów pracuje, 83,3% w zawodzie;
- branża elektroenergetyczna: 93,3% pracuje, 80,0% w zawodzie.

Z kolei najwyższy odsetek bezrobotnych odnotowano w zawodach branż mechanicznej, hotelarsko-gastronomiczno-turystycznej, drzewno-meblarskiej i handlowej. Absolwenci kształcenia branżowego rejestrują się w powiatowych urzędach pracy jako bezrobotni przede wszystkim w celu skorzystania z pomocy w poszukiwaniu pracy – doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy. Co trzeci ankietowany bezrobotny chciał skorzystać ze szkoleń i kursów oferowanych przez PUP. Znaczący odsetek respondentów (36%) wskazał, że status osoby bezrobotnej jest im potrzebny ze względu na prawo do ubezpieczenia zdrowotnego. Najczęstszymi powodami, przez które absolwenci szkół kształcenia branżowego nie podejmują pracy, są brak ofert pracy zgodnych z ich kwalifikacjami oraz to, że dostępne oferty są nieatrakcyjne pod względem finansowym.

8 Dostosowanie kształcenia branżowego do potrzeb pracodawców

Analiza zapotrzebowania na pracowników w zawodach kształcenia branżowego została w ramach niniejszego opracowania oparta o dwa główne filary: wyniki ankiety z udziałem podlaskich pracodawców i wyniki prognozy Barometr zawodów 2022. W pierwszej kolejności przedstawiono dane zbiorcze dla regionu. Druga część rozdziału dotyczy oczekiwań pracodawców wobec umiejętności i kwalifikacji absolwentów oraz oceny jakości kształcenia branżowego w regionie. W kolejnym rozdziale opracowania analiza została rozbita na poszczególne powiaty województwa podlaskiego.

8.1 Popyt na pracowników z wykształceniem branżowym

W ankiecie telefonicznej CATI zrealizowanej na potrzeby niniejszej analizy wzięło udział 402 pracodawców z terenu województwa podlaskiego. Zastosowano celowy dobór próby, którego jednym z założeń była koncentracja na dużych i średnich podmiotach gospodarczych. Celem takiego podejścia było poznanie doświadczeń i opinii pracodawców o największym potencjale zatrudnieniowym. Podmioty, które wzięły udział w badaniu, zatrudniają łącznie 5 438 pracowników z wykształceniem branżowym. Osoby te reprezentują 111 zawodów wchodzących w skład 28 branż. Najliczniej reprezentowane są branża budowlana (19,1%) i branża transportu drogowego (14,5%).

Tabela 31 Osoby z wykształceniem branżowym zatrudnione przez podlaskich pracodawców, wg branży

Branża	Pracownicy z wykształceniem branżowym	
	liczba	procent ogółu
budowlana	1040	19,1%
transportu drogowego	786	14,5%
leśna	414	7,6%
handlowa	373	6,9%
opieki zdrowotnej	331	6,1%
motoryzacyjna	291	5,4%
elektroenergetyczna	289	5,3%
mechaniczna	274	5,0%
ekonomiczno – administracyjna	250	4,6%
hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna	172	3,2%
chemiczna	156	2,9%
ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia	151	2,8%
mechaniki precyzyjnej	150	2,8%
przemysłu mody	103	1,9%
spedycyjno-logistyczna	102	1,9%
drzewno-meblarska	102	1,9%
metalurgiczna	93	1,7%
spożywcza	54	1,0%
górnictwo-wiertnicza	54	1,0%
elektroniczno-mechatroniczna	47	0,9%

Branża	Pracownicy z wykształceniem branżowym	
	liczba	procent ogółu
pomocy społecznej	47	0,9%
teleinformatyczna	34	0,6%
transportu wodnego	30	0,6%
audiowizualna	27	0,5%
rolno-hodowlana	27	0,5%
poligraficzna	17	0,3%
fryzjersko-kosmetyczna	14	0,3%
ogrodnicza	10	0,2%
SUMA	5438	100,0%

Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego [N=402]

Zawód, który występuje najliczniej wśród pracowników ankietowanych firm, to kierowca mechanik (14,5%). Wśród zawodów, których udział w ogóle pracowników ankietowanych firm osiągnął 4%, znalazły się także: technik leśnik (7,6%), sprzedawca (5,8%), technik budownictwa (4,4%), opiekun medyczny (4,0%). Należy podkreślić, że dla większości pracodawców, którzy wzięli udział w badaniu, zawód pracownika był drugorzędny wobec wymagań stanowiskowych i specyfiki branży, do której dany zawód należy. Chodzi o stanowiska pracy, na których pracownik wykonuje zadania dotyczące różnych zawodów w ramach jednej branży. Pracodawcy wskazywali, że zatrudniają „ludzi po budowlance” lub „po samochodówce”, bez wskazania na zawód. Przyuczenie do pracy na konkretnym stanowisku następowało już u pracodawcy. Dotyczyło to między innymi zawodów związanych z branżą budowlaną, motoryzacyjną i hotelarsko-gastronomiczno-turystyczną. Pracodawcy poszukujący kandydatów do pracy oczekują od nich wszechstronności i elastyczności. Szczególnie dotyczy to podmiotów z sektora MŚP. Zazwyczaj im mniej osób zatrudnionych jest w danym przedsiębiorstwie, tym większy jest zakres obowiązków na poszczególnych stanowiskach pracy, choć nie jest to regułą. Można wskazać rodzaje działalności (np. transport drogowy, ochrona osób i mienia, gospodarka leśna), które mają ściśle określone wymagania wobec kwalifikacji pracowników.

Tabela 32 Osoby z wykształceniem branżowym zatrudnione przez podlaskich pracodawców, zawody z udziałem w ogóle zatrudnionych większym niż 1%

Zawód	Pracownicy z wykształceniem branżowym	
	Liczba	% ogółu*
Kierowca mechanik	786	14,5%
Technik leśnik	414	7,6%
Sprzedawca	317	5,8%
Technik budownictwa	237	4,4%
Opiekun medyczny	218	4,0%
Elektryk	209	3,8%
Monter instalacji i urządzeń sanitarnych	199	3,7%
Mechanik pojazdów samochodowych	159	2,9%
Technik ochrony fizycznej osób i mienia	150	2,8%
Mechanik precyzyjny	150	2,8%

Zawód	Pracownicy z wykształceniem branżowym	
	Liczba	% ogółu*
Technik mechanik	150	2,8%
Betoniarz-zbrojarz	135	2,5%
Monter izolacji budowlanych	113	2,1%
Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych	109	2,0%
Operator maszyn w przemyśle włókienniczym	100	1,8%
Operator maszyn i urządzeń odlewniczych	92	1,7%
Operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych	92	1,7%
Technik administracji	88	1,6%
Magazynier-logistyk	83	1,5%
Kamieniarz	77	1,4%
Stolarz	76	1,4%
Technik prac biurowych	74	1,4%
Elektromechanik pojazdów samochodowych	70	1,3%
Kucharz	65	1,2%
Technik analityk	56	1,0%
Technik handlowiec	55	1,0%

* 100% stanowi ogólna liczba pracowników z kształceniem branżowym zatrudnionych w ankietowanych podmiotach: 5438 osób

Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego [N=402]

Respondentów ankiety - podlaskich pracodawców zapytano, czy poszukują obecnie pracowników posiadających wykształcenie branżowe. 17,4% z nich (70 podmiotów) odpowiedziało na to pytanie twierdząco. Najwyższą liczbę bezwzględną pracodawców poszukujących pracowników odnotowano w Białymstoku – 14 podmiotów. Natomiast w odniesieniu do ogólnej liczby ankietowanych w poszczególnych powiatach, na tle pozostałych wyróżniają się powiaty sokólski (35,0% poszukuje pracowników w zawodach kształcenia branżowego), białostocki (31,3%), suwalski (26,7%) i grajewski (25,0%).

Tabela 33 Pracodawcy poszukujący pracowników z wykształceniem branżowym, wg powiatów

Powiat	Pracodawcy poszukujący pracowników z wykształceniem branżowym		Wielkość próby [n] – liczba pracodawców z danego powiatu
	liczba	procent	
augustowski	3	13,6%	22
białostocki	8	16,0%	50
bielski	3	15,0%	20
grajewski	4	25,0%	16
hajnowski	2	12,5%	16
kolneński	2	14,3%	14
łomżyński	4	22,2%	18
moniecki	3	21,4%	14
sejneński	1	10,0%	10
siemiatycki	5	31,3%	16

Powiat	Pracodawcy poszukujący pracowników z wykształceniem branżowym		Wielkość próby [n] – liczba pracodawców z danego powiatu
	liczba	procent	
sokólski	7	35,0%	20
suwalski	4	26,7%	15
wysokomazowiecki	3	15,0%	20
zambrowski	3	16,7%	18
m. Białystok	14	16,9%	83
m. Łomża	4	16,7%	24
m. Suwałki	0	0,0%	26
ogółem	70	17,4%	402

Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego [N=402]

Ankietowani pracodawcy wskazali, w jakich zawodach i ilu pracowników z wykształceniem branżowym poszukują. Łącznie oferowana jest praca na 187 stanowiskach w 70 podmiotach. Dla potrzeb analizy wymienione przez respondentów zawody pogrupowano w branże i uszeregowano malejąco począwszy od branży z największą liczbą wolnych miejsc pracy (tabela 34). Jest to branża transportu drogowego i zawód kierowcy mechanika. W tym zawodzie poszukiwanych jest łącznie 39 pracowników w sześciu powiatach województwa podlaskiego. Drugie miejsce wśród poszukiwanych zawodów zajmuje mechanik precyzyjny (30 pracowników). Jednak nie należy tego wyniku uogólniać na całe województwo. Jego źródłem jest odpowiedź jednego respondenta – zakładu zajmującego się produkcją części zamiennych do maszyn. Wysoka liczba pracowników jest poszukiwana także w zawodach z branży budowlanej i branży hotelarsko-gastronomiczno-turystycznej (po 27 poszukiwanych pracowników wśród ankietowanych firm).

Tabela 34 Pracownicy poszukiwani na podlaskim rynku pracy, wg zawodów i branż

Poszukiwani pracownicy			Branża (liczba/procent)
zawód	liczba	procent	
Kierowca mechanik	39	20,9%	transportu drogowego (39 / 20,9%)
Mechanik precyzyjny	30	16,0%	mechaniki precyzyjnej (30 / 16,0%)
Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych	7	3,7%	budowlana (27 / 14,4%)
Murarz-tylnik	6	3,2%	
Monter instalacji i urządzeń sanitarnych	4	2,1%	
Kominiarz	2	1,1%	
Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie	2	1,1%	
Technik budownictwa	2	1,1%	
Technik inżynierii sanitarnej	2	1,1%	
Mechanik maszyn i urządzeń drogowych	1	0,5%	
Technik geodeta	1	0,5%	
Kucharz	11	5,9%	

Poszukiwani pracownicy			Branża (liczba/procent)
zawód	liczba	procent	
Technik żywienia i usług gastronomicznych	6	3,2%	hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna (27 / 14,4%)
Pracownik obsługi hotelowej	5	2,7%	
Kelner	3	1,6%	
Pracownik pomocniczy gastronomii	2	1,1%	
Technik masażysta	7	3,7%	opieki zdrowotnej (11 / 5,9%)
Opiekun medyczny	4	2,1%	
Mechanik-monter maszyn i urządzeń	7	3,7%	mechaniczna (10 / 5,3%)
Technik spawalnictwa	2	1,1%	
Pracownik pomocniczy ślusarza	1	0,5%	
Technik ochrony fizycznej osób i mienia	10	5,3%	ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (10 / 5,3%)
Mechanik pojazdów samochodowych	8	4,3%	motoryzacyjna (8 / 4,3%)
Stolarz	5	2,7%	drzewno-meblarska (5 / 2,7%)
Magazynier-logistyk	5	2,7%	spedycyjno-logistyczna (5 / 2,7%)
Operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych	3	1,6%	chemiczna (3 / 1,6%)
Technik administracji	2	1,1%	ekonomiczno-administracyjna (3 / 1,6%)
Technik prac biurowych	1	0,5%	
Sprzedawca	2	1,1%	handlowa (2 / 1,1%)
Technik informatyk	2	1,1%	teleinformatyczna (2 / 1,1%)
Piekarz	2	1,1%	spożywcza (2 / 1,1%)
Fryzjer	1	0,5%	fryzjersko-kosmetyczna (1 / 0,5%)
Technik ogrodnik	1	0,5%	ogrodnicza (1 / 0,5%)
Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych	1	0,5%	rolno-hodowlana (1 / 0,5%)

* 100% stanowi łączna liczba stanowisk, na które pracodawcy poszukują pracowników - 187

Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego [N=402]

Wysokie zatrudnienie w poszczególnych zawodach i branżach może sugerować, że są to zawody i branże, na które istnieje duże zapotrzebowanie na regionalnym rynku pracy. Jednak o tym, czy faktycznie tak jest, decyduje wiele czynników, m.in. wielkość podaży kandydatów do pracy posiadających odpowiednie umiejętności i kwalifikacje, struktura wiekowa danej grupy zawodowej, fluktuacja kadr. By sprawdzić, czy obsadzenie stanowisk pracy w poszczególnych zawodach kształcenia branżowego sprawia pracodawcom trudność, poproszono ich, by ocenili, jaka jest dostępność kandydatów do pracy na tych stanowiskach. Ankietowani zatrudniają pracowników w 111 różnych zawodach. To sprawiło, że wnioskowanie o dostępność kandydatów w większości zawodów musiałoby zostać oparte na pojedynczych obserwacjach. Takie wnioskowanie ma niską wartość merytoryczną. Dlatego dla potrzeb prezentacji wniosków analizy zawody poddane ocenie pod kątem dostępności kandydatów pogrupowano w branże. W poniższej tabeli

zaprezentowano branże, których zawody zostały ocenione w zakresie dostępności kandydatów na pracowników przez co najmniej 8 respondentów. Pracodawcy dokonali oceny stosując skalę pięciostopniową, od 1 – dostępność bardzo niska, do 5 – dostępność bardzo wysoka.

Tabela 35 Średnia ocen dostępności kandydatów do pracy w zawodach branż kształcenia zawodowego, województwo podlaskie

Branża	Średnia ocen	Liczba ocen [n]
drzewno-meblarska	3,1	14
hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna	3,2	65
budowlana	3,3	113
fryzjersko-kosmetyczna	3,3	11
transportu drogowego	3,4	48
mechaniczna	3,4	41
teleinformatyczna	3,4	14
motoryzacyjna	3,5	31
ekonomiczno – administracyjna	3,6	47
chemiczna	3,6	18
rolno-hodowlana	3,6	8
handlowa	3,7	65
elektroenergetyczna	3,7	51
spedycyjno-logistyczna	3,7	15
spożywcza	3,7	11
elektroniczno-mechatroniczna	3,8	10
opieki zdrowotnej	3,9	50
leśna	5,0	12
ogółem	3,6	713

* [n] oznacza liczbę ocen przyznanych przez ankietowanych pracodawców, którzy zatrudniają osoby z wykształceniem zawodowym w danej branży. Łącznie wynosi ona 713.
Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego [N=402]

Uzyskane wyniki nasuwają interesujące wnioski. Wszyscy pracodawcy zatrudniający pracowników w zawodzie technik leśnik ocenili dostępność kandydatów do pracy w tym zawodzie jako bardzo wysoką (ocena 5,0). Oznacza to, że popyt na techników leśników jest zaspokojony i nie ma potrzeby intensyfikacji kształcenia w tym kierunku. Dostępność zawodów z pozostałych ocenionych branż waha się od średniej ocen na poziomie 3,1 do poziomu 3,9. Jako dość wysoko dostępne zostały ocenione zawody z branży opieki zdrowotnej (3,9) i z branży elektroniczno-mechatronicznej (3,8). Relatywnie najniżej została oceniona dostępność kandydatów z kwalifikacjami w branżach: drzewno-meblarskiej – zawód stolarza (3,1) i hotelarsko-gastronomiczno-turystycznej (3,2). Zarówno z danych PUP na temat struktury zawodowej bezrobotnych, jak i ankiety z udziałem absolwentów kształcenia branżowego wynika, że zawód stolarza oraz zawody z branży hotelarsko-gastronomicznej (szczególnie kucharz) są reprezentowane przez wielu bezrobotnych. Na tej podstawie można wnioskować, że problem stosunkowo niskiej dostępności tych zawodów

nie wynika z niewystarczającej podaży absolwentów. Danych jakościowych w tym zakresie dostarczył panel ekspertów zrealizowany w ramach badania. Mianowicie wskazano na problem, który napotykają pracodawcy poszukujący kandydatów do pracy wśród absolwentów kierunków z branży hotelarsko-gastronomiczno-turystycznej. Kandydaci często nie są gotowi na to, że zatrudnienie w hotelarstwie i gastronomii wiąże się z niestandardowymi porami pracy – praca głównie popołudniami i wieczorami, o największej intensywności w dni, które dla większości zawodów są dniami wolnymi (weekendy, święta, okres wakacji letnich i ferii zimowych). Drugim problemem jest negatywna selekcja do zawodu. Kształcenie w branży hotelarsko-gastronomiczno-turystycznej jest dostępne we wszystkich powiatach regionu i ma wysokie limity przyjęć. Dla części uczniów wybór nauki w zawodach tej branży nie jest podyktowany aspiracjami zawodowymi, lecz chęcią kontynuowania edukacji w szkole znajdującej się blisko domu rodzinnego, w gronie rówieśniczym znanym ze szkoły podstawowej.

Nieco inaczej wygląda kwestia dostępności kandydatów posiadających zawód stolarza. Kształcenie w nim jest prowadzone w 13 powiatach województwa podlaskiego, w 22 szkołach. W roku szkolnym 2021/2022 w zawodzie stolarza uczyło się 222 uczniów, a w latach 2019-2021 kształcenie w nim ukończyło 455 osób. Podaż nowych pracowników nie jest wysoka w stosunku do liczby osób odchodzących z zawodu z powodu wieku (brak zastępowalności pokoleniowej). Stolarze zarejestrowani jako bezrobotni (szczególnie długotrwale) nie posiadają umiejętności i doświadczenia oczekiwanego przez pracodawców. Stolarze, którzy mają odpowiednie kwalifikacje, często decydują się na prowadzenie indywidualnej działalności gospodarczej; odchodzą z zakładu, w którym zdobyli doświadczenie i rozpoczynają pracę na własny rachunek. W części powiatów jest to zawód deficytowy.

W przeprowadzonych analizach uwzględniono również zróżnicowanie dostępności kandydatów do pracy w zawodach branż kształcenia zawodowego występujące pomiędzy poszczególnymi powiatami województwa podlaskiego. Wyniki porównania dostarczają nam wskazówek, w jakim stopniu oferta kształcenia branżowego w danym powiecie jest dostosowana do potrzeb lokalnego rynku pracy. Podjęto także analizę oceny dostępności kandydatów do pracy z jednoczesnym uwzględnieniem branży i powiatu. Uzyskane wyniki opierają się na próbach o zbyt małej liczebności, by móc wyciągnąć z nich rzetelne wnioski.

Tabela 36 Średnia ocen dostępności kandydatów do pracy w zawodach branż kształcenia zawodowego, wg powiatów

Powiat	Średnia ocen	Liczba ocen [n]
siemiatycki	2,8	33
kolneński	3,2	27
grajewski	3,3	29
sokólski	3,3	43
m. Suwałki	3,4	58
suwalski	3,5	23
m. Łomża	3,6	41

Powiat	Średnia ocen	Liczba ocen [n]
białostocki	3,6	77
łomżyński	3,6	35
hajnowski	3,6	33
zambrowski	3,7	29
wysokomazowiecki	3,7	37
m. Białystok	3,7	119
bielski	3,8	40
augustowski	3,9	44
sejneński	4,1	19
moniecki	4,2	26
ogółem	3,6	713

* [n] oznacza liczbę ocen przyznanych przez ankietowanych pracodawców z danego powiatu, którzy zatrudniają osoby z wykształceniem branżowym. Łącznie wynosi ona 713.
Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego [N=402]

Średnie ocen dostępności kandydatów do pracy w zawodach kształcenia branżowego przedstawiono w powyższej tabeli. Dane uszeregowano malejąco począwszy od powiatu, w którym badany wskaźnik ma najniższą wartość. Średnia ocen dla całego województwa podlaskiego wyniosła 3,6 (w skali od 1 – bardzo niska dostępność do 5 – bardzo wysoka dostępność). W zestawieniu wyróżniają się trzy powiaty: siemiatycki, sejneński, moniecki. Relatywnie niska ocena dostępności zawodów kształcenia branżowego w powiecie siemiatyckim (2,8) sugeruje, że lokalna oferta edukacyjna mniej niż dostatecznie odpowiada na potrzeby pracodawców. Przeciwną sytuację obserwujemy w powiatach sejneńskim (4,1) i monieckim (4,2). Uzyskane wyniki wskazują na wysoką dostępność kandydatów do pracy w zawodach kształcenia branżowego i dobre dopasowanie oferty kształcenia branżowego do potrzeb lokalnych zakładów pracy.

8.2 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w woj. podlaskim zidentyfikowane w badaniu Barometr zawodów 2022

Barometr zawodów to jednoroczna prognoza zapotrzebowania na pracowników w zawodach. Jest realizowana na poziomie powiatowym. Metodologia Barometru zawodów jest oparta na metodach jakościowych. Jej podstawą jest panel ekspertów. Uczestnicy badania w trakcie prowadzonej dyskusji grupowej wykorzystują posiadaną wiedzę i doświadczenie zawodowe nabyte w toku pracy. Posiłkują się także danymi ilościowymi i jakościowymi dotyczącymi między innymi: liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP; liczby ofert pracy dostępnych w Centralnej Bazie Ofert Pracy; zatrudnienia cudzoziemców; informacji o uczniach, studentach i absolwentach; informacji o planowanych inwestycjach i nowych miejscach pracy lub likwidacji istniejących.

Eksperci pracują w zespołach na poziomie powiatów i analizują sytuację osobno w każdym zawodzie, który występuje na lokalnym rynku pracy. Efektem dyskusji ekspertów jest klasyfikacja profesji do jednej z trzech kategorii:

- zawodów deficytowych, w których zapotrzebowanie pracodawców będzie duże, a podaż pracowników o odpowiednich kwalifikacjach – niewielka,
- zawodów zrównoważonych, w których liczba ofert pracy będzie zbliżona do liczby osób zdolnych do podjęcia pracy w danym zawodzie,
- zawodów nadwyżkowych, w których zapotrzebowanie na pracowników jest niskie lub występuje nadmierna liczba kandydatów spełniających wymagania pracodawców.

Wszystkie wyniki badania prezentowane są w serwisie barometrzwodow.pl. Dla potrzeb niniejszej analizy skoncentrowano się na zawodach, w których zatrudnienie mogą znaleźć absolwenci kształcenia branżowego (wyłączono m.in. zawody wymagające wykształcenia wyższego). Z uwzględnieniem powyższego podejścia, prognoza zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie podlaskim w roku 2022 obejmuje 14 grup zawodów deficytowych i 2 grupy zawodów nadwyżkowych (tabele poniżej).

Tabela 37 Prognoza zawodów deficytowych w woj. podlaskim na 2022 rok wg Barometru zawodów

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS ¹⁷)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)
1.	cukiernicy	751201 Cukiernik (s)	751201 Cukiernik (s)
2.	dekarze i blacharze budowlani	712101 Dekarz (s) 721301 Blacharz (s) 311221 Technik dekarstwa (s)	712101 Dekarz
3.	elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy	741103 Elektryk (s) 741201 Elektromechanik (s) 741203 Elektromechanik pojazdów samochodowych (s) 311302 Technik elektroenergetyk transportu szynowego (s) 311303 Technik elektryk (s) 311307 Technik energetyk (s)	741103 Elektryk (s) 741201 Elektromechanik (s) 741203 Elektromechanik pojazdów samochodowych (s) 311303 Technik elektryk (s)
4.	kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych	832201 Kierowca mechanik (s)	832201 Kierowca mechanik (s)
5.	kucharze	512001 Kucharz (s)	512001 Kucharz (s)
6.	magazynierzy	432106 Magazynier-logistyk (s)	432106 Magazynier-logistyk (s)
7.	monterzy instalacji budowlanych	712613 Monter systemów rurociągowych (s) 712616 Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych (s)	712618 Monter sieci i instalacji sanitarnych (s)

¹⁷ KSIZ Klasyfikacja zawodów kształcenia zawodowego/branżowego zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. 2019 poz. 316 z późn. zm.)

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS ¹⁷)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)
		712618 Monter sieci i instalacji sanitarnych (s)	
8.	operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych	834201 Mechanik maszyn i urządzeń drogowych (s) 834209 Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych (s)	834209 Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych (s)
9.	opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej	341201 Asystent osoby niepełnosprawnej (s) 341202 Opiekun osoby starszej (s) 341203 Opiekun w domu pomocy społecznej (s) 341204 Opiekunka środowiskowa (s) 532102 Opiekun medyczny (s)	341201 Asystent osoby niepełnosprawnej (s) 341202 Opiekun osoby starszej (s) 341204 Opiekunka środowiskowa (s) 532102 Opiekun medyczny (s)
10.	pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie	712905 Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (s) 311219 Technik robót wykończeniowych w budownictwie (s)	712905 Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (s) 311219 Technik robót wykończeniowych w budownictwie (s)
11.	psycholodzy i psychoterapeuci	325907 Terapeuta zajęciowy (s)	325907 Terapeuta zajęciowy (s)
12.	robotnicy budowlani	711102 Monter konstrukcji budowlanych (s) 711701 Monter budownictwa wodnego (s) 713303 Kominarz (s)	Brak kształcenia
13.	spawacze	311516 Technik spawalnictwa (s)	Brak kształcenia
14.	ślusarze	722204 Ślusarz (s)	722204 Ślusarz (s)

Źródło: barometrzwodow.pl

Tabela 38 Prognoza zawodów nadwyżkowych w woj. podlaskim na 2022 rok wg Barometru zawodów

Lp.	Grupy zawodów nadwyżkowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)
1.	ekonomiści	331403 Technik ekonomista (s)	331403 Technik ekonomista (s)
2.	rolnicy i hodowcy	612302 Pszczelarz (s) 613003 Rolnik (s) 314203 Technik hodowca koni (s) 314206 Technik pszczelarz (s) 314207 Technik rolnik (s) 331402 Technik agrobiznesu (s)	613003 Rolnik (s) 314206 Technik pszczelarz (s) 314207 Technik rolnik (s) 331402 Technik agrobiznesu (s)

Źródło: barometrzwodow.pl

W ciągu ostatnich trzech lat (prognozy na lata 2020, 2021, 2022) jako deficytowe określono 21 grup zawodów, wśród których znalazły się zawody kształcenia branżowego. 10 z nich to grupy zawodów o stałym deficycie (utrzymującym się przez cały analizowany okres). Są nimi:

- elektrycy, elektromechanicy i elektrycy monterzy;
- kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych;
- kucharze;
- magazynierzy;
- operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych;
- opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej;
- pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie;
- robotnicy budowlani;
- spawacze;
- ślusarze.

W prognozie na rok 2022, w stosunku do prognozy za rok poprzedni do zawodów deficytowych doszły trzy grupy: dekarze i blacharze budowlani; monterzy instalacji budowlanych oraz psychologowie i psychoterapeuci.

Tabela 39 Zawody kształcenia branżowego deficytowe i nadwyżkowe¹⁸ w woj. podlaskim według badania Barometr zawodów – prognozy na lata 2020-2022

Lp.	wg prognozy na 2020 rok	wg prognozy na 2021 rok	wg prognozy na 2022 rok	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZIS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZIS)
	Zawody deficytowe	Zawody deficytowe	Zawody deficytowe		
1.	cieśle i stolarze budowlani	-	-	711501 Cieśla (s)	Brak kształcenia w woj. podlaskim
2.		cukiernicy	cukiernicy	751201 Cukiernik (s)	751201 Cukiernik (s)
3.	dekarze i blacharze budowlani	-	dekarze i blacharze budowlani	712101 Dekarz (s) 721301 Blacharz (s) 311221 Technik dekarstwa (s)	712101 Dekarz (s)
4.	elektrycy, elektromechanicy i elektrycy monterzy	elektrycy, elektromechanicy i elektrycy monterzy	elektrycy, elektromechanicy i elektrycy monterzy	741103 Elektryk (s) 741201 Elektromechanik (s) 741203 Elektromechanik pojazdów samochodowych (s)	741103 Elektryk (s) 741201 Elektromechanik (s) 741203 Elektromechanik pojazdów samochodowych (s)

¹⁸ wg metodologii badania, nadwyżkowość lub deficytowość zawodu w skali województwa jest wyliczana na podstawie następującego algorytmu: deficyt (analogicznie nadwyżka) w skali województwa to sytuacja, w której liczba deficytów (analogicznie nadwyżek) (ocen ze wszystkich powiatów województwa) w danej grupie zawodów jest wyższa niż suma nadwyżek (analogicznie deficytów) i równowag i jednocześnie liczba deficytów (analogicznie nadwyżek) nie jest równa liczbie równowag.

Lp.	wg prognozy na 2020 rok	wg prognozy na 2021 rok	wg prognozy na 2022 rok	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)
				311302 Technik elektroenergetyk transportu szynowego (s) 311303 Technik elektryk (s) 311307 Technik energetyk (s)	311303 Technik elektryk (s)
5.	-	fizjoterapeuci i masażyści	-	325402 Technik masażysta (s)	325402 Technik masażysta (s)
6.	kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych	kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych	kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych	832201 Kierowca mechanik (s)	832201 Kierowca mechanik (s)
7.	kucharze	kucharze	kucharze	512001 Kucharz (s)	512001 Kucharz (s)
8.	magazynierzy	magazynierzy	magazynierzy	432106 Magazynier-logistyk (s)	432106 Magazynier-logistyk (s)
9.	mechanicy pojazdów samochodowych	mechanicy pojazdów samochodowych	-	723103 Mechanik pojazdów samochodowych (s) 723107 Mechanik motocyklowy (s) 311513 Technik pojazdów samochodowych (s)	723103 Mechanik pojazdów samochodowych (s) 311513 Technik pojazdów samochodowych (s)
10.	monterzy instalacji budowlanych	-	monterzy instalacji budowlanych	712613 Monter systemów rurociągowych (s) 712616 Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych (s) 712618 Monter sieci i instalacji sanitarnych (s)	712618 Monter sieci i instalacji sanitarnych (s)
11.	murarze i tynkarze	-	-	711203 Zdun (s) 711204 Murarz-tynkarz (s) 712401 Monter izolacji budowlanych (s) 712403 Monter izolacji przemysłowych (s)	711204 Murarz-tynkarz (s)
12.	operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych	operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych	operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych	834201 Mechanik maszyn i urządzeń drogowych (s) 834209 Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych (s)	834209 Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych (s)
13.	opiekunki dziecięce	-	-	325905 Opiekunka dziecięca (s)	325905 Opiekunka dziecięca (s)
14.	opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej	opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej	opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej	341201 Asystent osoby niepełnosprawnej (s) 341202 Opiekun osoby starszej (s) 341203 Opiekun w domu pomocy społecznej (s) 341204 Opiekunka środowiskowa (s)	341201 Asystent osoby niepełnosprawnej (s) 341202 Opiekun osoby starszej (s) 341204 Opiekunka środowiskowa (s)

Lp.	wg prognozy na 2020 rok	wg prognozy na 2021 rok	wg prognozy na 2022 rok	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)
				532102 Opiekun medyczny (s)	532102 Opiekun medyczny (s)
15.	-	piekarze	-	751204 Piekarz (s)	751204 Piekarz (s)
16.	-	pracownicy ds. budownictwa drogowego i kolejowego	-	711603 Monter nawierzchni kolejowej (s) 311216 Technik budowy dróg (s) 311217 Technik dróg kolejowych i obiektów inżynierskich (s) 311220 Technik budownictwa kolejowego (s)	311216 Technik budowy dróg (s)
17.	pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie	pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie	pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie	712905 Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (s) 311219 Technik robót wykończeniowych w budownictwie (s)	712905 Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (s) 311219 Technik robót wykończeniowych w budownictwie (s)
18.			psycholodzy i psychoterapeuci	325907 Terapeuta zajęciowy	325907 Terapeuta zajęciowy
19.	robotnicy budowlani	robotnicy budowlani	robotnicy budowlani	711102 Monter konstrukcji budowlanych (s) 711701 Monter budownictwa wodnego (s) 713303 Kominiarz (s)	Brak kształcenia
20.	spawacze	spawacze	spawacze	311516 Technik spawalnictwa (s)	Brak kształcenia
21.	ślusarze	ślusarze	ślusarze	722204 Ślusarz (s)	722204 Ślusarz (s)
Lp.	Zawody nadwyżkowe	Zawody nadwyżkowe	Zawody nadwyżkowe	w tym zawody kształcenia branżowego	w tym kształcone w woj. podlaskim
1.	ekonomiści	ekonomiści	ekonomiści	331403 Technik ekonomista (s)	331403 Technik ekonomista (s)
2.	-	-	rolnicy i hodowcy	612302 Pszczelarz (s) 613003 Rolnik (s) 314203 Technik hodowca koni (s) 314206 Technik pszczelarz (s) 314207 Technik rolnik (s) 331402 Technik agrobiznesu (s)	613003 Rolnik (s) 314206 Technik pszczelarz (s) 314207 Technik rolnik (s) 331402 Technik agrobiznesu (s)

Źródło: barometr Zawodow.pl

O ile lista zawodów deficytowych wg prognozy Barometr zawodów 2022 jest rozbudowana, to w przypadku zawodów nadwyżkowych w skali województwa obejmuje dwie grupy zawodów: ekonomistów oraz rolników i hodowców. Rolnicy i hodowcy nie byli

uwzględniani jako grupa zawodów nadwyżkowych w prognozach dla lat 2020 i 2021. Z kolei grupą zawodów charakteryzującą się stałą nadwyżką są ekonomiści (w tym technicy ekonomiści).

Lokalnie eksperci rynku pracy wskazywali również inne zawody o cechach nadwyżki, m.in. z grupy krawców i pracowników produkcji odzieży oraz z grupy specjalistów technologii żywności i żywienia. Na poziomie powiatowym liczba zawodów kształcenia branżowego ocenionych jako nadwyżkowe w 2022 roku waha się od 0 w powiecie bielskim i siemiatyckim do 11 grup w powiecie wysokomazowieckim.¹⁹

Tabela 40 Zróżnicowanie terytorialne prognozy w zakresie relacji popyt-podaż w zawodach kształcenia branżowego na podlaskim rynku pracy na 2022 rok

Powiaty	Liczba zawodów kształcenia branżowego deficytowych	Liczba zawodów kształcenia branżowego nadwyżkowych
augustowski	2	2
białostocki i miasto Białystok	23	2
bielski	31	0
grajewski	11	5
hajnowski	13	3
kolneński	10	9
łomżyński i miasto Łomża	7	1
moniecki	24	4
sejneński	17	3
siemiatycki	18	0
sokółski	21	3
suwalski i miasto Suwałki	25	4
wysokomazowiecki	10	11
zambrowski	14	4
Województwo podlaskie	14	2

Źródło: barometrzwodow.pl

W zdecydowanej większości powiatów liczba grup zawodów deficytowych znacznie przewyższa liczbę zawodów nadwyżkowych. Odmienna sytuacja występuje w dwóch powiatach: augustowskim (notowana jest jednakowa liczba zawodów w obu grupach) i wysokomazowieckim (różnica wynosi 1).

Liczba grup zawodów deficytowych w poszczególnych powiatach waha się od 2 w powiecie augustowskim do 31 w powiecie bielskim. Bardzo wysoką liczbą prognozowanych grup zawodów deficytowych charakteryzują się także: powiat białostocki i miasto Białystok (27), powiat suwalski i miasto Suwałki (25), powiat moniecki (24) i powiat sokółski (21).

¹⁹ Barometr Zawodów 2022. Raport podsumowujący badanie w województwie podlaskim, opracowanie WUP w Białymstoku, wydawca WUP w Krakowie, Kraków 2021, s. 29 i nast.

Szczegółowa analiza w zakresie prognozy Barometr zawodów dla poszczególnych powiatów została przedstawiona w rozdziale 10. Potencjał kształcenia branżowego a zawody, w których zatrudniają lokalni pracodawcy – analiza w ujęciu powiatowym.

8.3 Kwalifikacje i kompetencje absolwentów poszukiwane przez pracodawców oraz ocena jakości kształcenia branżowego

Analiza zapotrzebowania na pracowników wykwalifikowanych w poszczególnych zawodach kształcenia branżowego i zestawienie jej wyników ze statystykami powiatowych urzędów pracy pokazuje, że istotna część osób bezrobotnych posiada wykształcenie w zawodach poszukiwanych przez pracodawców. Taki stan rzeczy, tj. deficyt odpowiednich kadr mimo istniejącej podaży pracowników, może mieć kilka przyczyn. Najważniejsze nich to:

- Dezaktualizacja wiedzy i brak aktualnych uprawnień osób długo pozostających bez pracy;
- Brak doświadczenia zawodowego i specjalistycznych uprawnień (szczególnie wśród osób wchodzących na rynek pracy);
- Nieatrakcyjne warunki oferowanego zatrudnienia – zmianowy czas pracy, praca w trudnych warunkach, konieczność częstych delegacji, niskie wynagrodzenie;
- Szara strefa;
- Niedostateczny poziom umiejętności pozazawodowych/miękkich (np. znajomość języka obcego, umiejętności interpersonalne);
- Cechy osobowościowe i nastawienie kandydatów do pracy.

Kwalifikacje, kompetencje i cechy absolwentów kształcenia branżowego były jednym z tematów ankiety przeprowadzonej z podlaskimi pracodawcami. Respondenci mieli za zadanie wskazać, które elementy są dla nich najważniejsze - czego oczekują od kandydatów do pracy oraz to, czy absolwenci szkół zawodowych te oczekiwania spełniają.

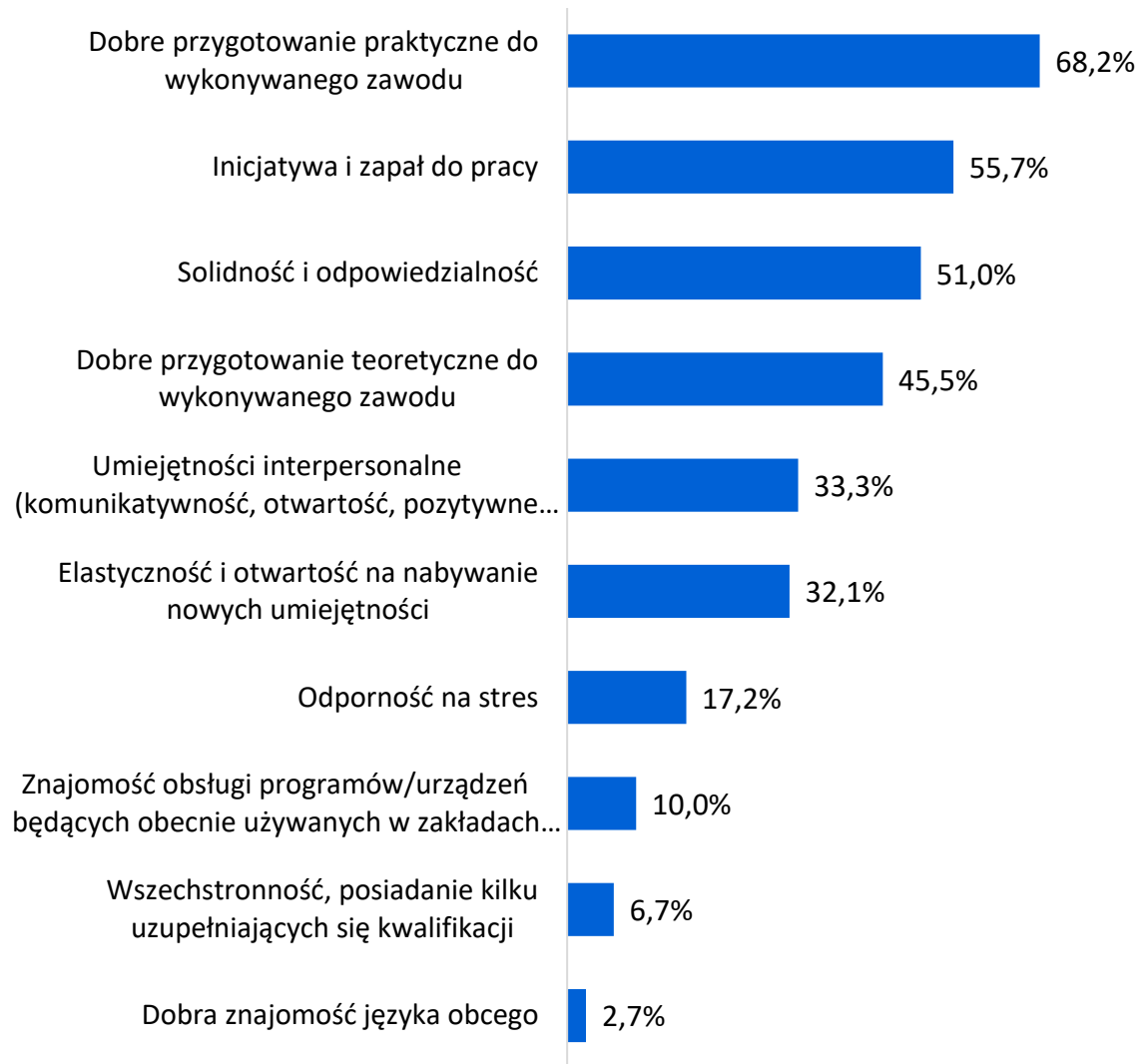
Dla większości przedsiębiorców zdecydowanie najważniejsze są dobre przygotowanie praktyczne do wykonywanego zawodu (68,2%), zapał do pracy (55,7%) i odpowiedzialna postawa kandydatów do pracy (51,0%). Wysoki odsetek pracodawców – 45,5% wskazał, że oczekuje od przyszłych pracowników dobrego przygotowania teoretycznego do wykonywanego zawodu. Dla około jednej trzeciej badanych istotne są umiejętności miękkie kandydatów – umiejętności interpersonalne (komunikatywność, otwartość, pozytywne nastawienie do pracy i współpracowników) oraz elastyczność i otwartość na uczenie się.

Co ciekawe, mniej istotna dla pracodawców jest znajomość obsługi programów i urządzeń obecnie używanych w zakładach pracy (10,0% wskazań). Może mieć to związek z założeniem, że każda firma ma swoje „know-how” – narzędzia i procedury, których nowy pracownik uczy się podczas pracy. Jednak przekonanie to ma ograniczony zasięg.

Przystępując do pracy w części zawodów pracownik jest zobligowany do znajomości obsługi programów i urządzeń aktualnie wykorzystywanych w danej branży czy na konkretnym stanowisku oraz do posiadania wymaganych uprawnień. Przykładowo, często

wskazywanym warunkiem zatrudnienia pracownika w zawodzie magazynier-logistyk jest posiadanie przez niego uprawnień do obsługi wózka widłowego. Także zatrudnienie w branży transportu drogowego jest związane z koniecznością posiadania przez kierowcę prawa jazdy określonej kategorii.

Wykres 28 Kwalifikacje i kompetencje, których pracodawcy oczekują od kandydatów



* Pytanie wielokrotnego wyboru. Respondenci mogli wskazać maksymalnie 5 odpowiedzi

Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego [N=402]

Dwa elementy wskazywane przez pracodawców jako najważniejsze – dobre przygotowanie praktyczne do pracy oraz inicjatywa i zapał do pracy, są jednocześnie najczęściej wskazywane jako to, czego brakuje absolwentom szkół kształcenia branżowego. Co czwarty pracodawca uważa, że solidność i odpowiedzialność, a także elastyczność i otwartość na uczenie się, nie są mocnymi stronami absolwentów.

Wykres 29 Jakich kwalifikacji i kompetencji brakuje absolwentom szkolnictwa branżowego – perspektywa pracodawców



* Pytanie wielokrotnego wyboru. Respondenci mogli wskazać maksymalnie 5 odpowiedzi
 Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego [N=402]

Sprawdzono, czy pracodawcy różnią się między sobą w ocenie kompetencji absolwentów w zależności od powiatu, w którym prowadzą działalność gospodarczą. Analiza statystyczna²⁰ wykazała, że rozkłady udzielonych odpowiedzi różnią się istotnie w zakresie oceny kilku aspektów – umiejętności interpersonalne; solidność i odpowiedzialność; inicjatywa i zapał do pracy; elastyczność i otwartość na nabywanie nowych umiejętności; odporność na stres; wszechstronność. W związku z powyższym, odpowiedzi przedstawiono także w rozbiciu na powiaty. Zastosowano tabele, w których poszczególne kwalifikacje/kompetencje zostały uszeregowane malejąco począwszy od tej, którą najwięcej pracodawców z powiatu wskazało jako deficytową u absolwentów szkolnictwa branżowego.

²⁰ Z wykorzystaniem Testu Kruskala-Wallisa dla prób niezależnych

Tabela 41 Jakich kwalifikacji i kompetencji brakuje absolwentom szkolnictwa branżowego – perspektywa pracodawców z powiatu augustowskiego

Kwalifikacje i kompetencje	% wskazań
Dobre przygotowanie praktyczne do wykonywanego zawodu	27,3%
Inicjatywa i zapał do pracy	22,7%
Odporność na stres	22,7%
Dobre przygotowanie teoretyczne do wykonywanego zawodu	22,7%
Dobra znajomość języka obcego	22,7%
Solidność i odpowiedzialność	13,6%
Umiejętności interpersonalne (komunikatywność, otwartość, pozytywne nastawienie do pracy i współpracowników)	13,6%
Wszechstronność, posiadanie kilku uzupełniających się kwalifikacji, dodatkowych uprawnień	13,6%
Elastyczność i otwartość na nabywanie nowych umiejętności	9,1%
Znajomość obsługi programów/urządzeń obecnie używanych w zakładach pracy	0,0%

* Pytanie wielokrotnego wyboru. Respondenci mogli wskazać maksymalnie 5 odpowiedzi
 Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z pow. augustowskiego [N=22]

Tabela 42 Jakich kwalifikacji i kompetencji brakuje absolwentom szkolnictwa branżowego – perspektywa pracodawców z powiatu białostockiego

Kwalifikacje i kompetencje	% wskazań
Inicjatywa i zapał do pracy	36,0%
Dobre przygotowanie praktyczne do wykonywanego zawodu	36,0%
Solidność i odpowiedzialność	24,0%
Elastyczność i otwartość na nabywanie nowych umiejętności	22,0%
Umiejętności interpersonalne (komunikatywność, otwartość, pozytywne nastawienie do pracy i współpracowników)	20,0%
Odporność na stres	18,0%
Wszechstronność, posiadanie kilku uzupełniających się kwalifikacji	16,0%
Dobre przygotowanie teoretyczne do wykonywanego zawodu	12,0%
Dobra znajomość języka obcego	6,0%
Znajomość obsługi programów/urządzeń obecnie używanych w zakładach pracy	4,0%

* Pytanie wielokrotnego wyboru. Respondenci mogli wskazać maksymalnie 5 odpowiedzi
 Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z pow. białostockiego [N=50]

Tabela 43 Jakich kwalifikacji i kompetencji brakuje absolwentom szkolnictwa branżowego – perspektywa pracodawców z Białegostoku

Kwalifikacje i kompetencje	% wskazań
Dobre przygotowanie praktyczne do wykonywanego zawodu	34,9%
Elastyczność i otwartość na nabywanie nowych umiejętności	22,9%
Inicjatywa i zapał do pracy	21,7%
Dobre przygotowanie teoretyczne do wykonywanego zawodu	20,5%
Odporność na stres	19,3%
Solidność i odpowiedzialność	13,3%

Kwalifikacje i kompetencje	% wskazań
Umiejętności interpersonalne (komunikatywność, otwartość, pozytywne nastawienie do pracy i współpracowników)	12,0%
Wszechstronność, posiadanie kilku uzupełniających się kwalifikacji	10,8%
Znajomość obsługi programów/urządzeń obecnie używanych w zakładach pracy	4,8%
Dobra znajomość języka obcego	3,6%

* Pytanie wielokrotnego wyboru. Respondenci mogli wskazać maksymalnie 5 odpowiedzi
 Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z Białegostoku [N=83]

Tabela 44 Jakich kwalifikacji i kompetencji brakuje absolwentom szkolnictwa branżowego – perspektywa pracodawców z powiatu bielskiego

Kwalifikacje i kompetencje	% wskazań
Inicjatywa i zapał do pracy	40,0%
Elastyczność i otwartość na nabywanie nowych umiejętności	30,0%
Dobre przygotowanie praktyczne do wykonywanego zawodu	25,0%
Solidność i odpowiedzialność	25,0%
Dobre przygotowanie teoretyczne do wykonywanego zawodu	15,0%
Umiejętności interpersonalne (komunikatywność, otwartość, pozytywne nastawienie do pracy i współpracowników)	15,0%
Wszechstronność, posiadanie kilku uzupełniających się kwalifikacji	10,0%
Dobra znajomość języka obcego	10,0%
Znajomość obsługi programów/urządzeń obecnie używanych w zakładach pracy	10,0%
Odporność na stres	5,0%

* Pytanie wielokrotnego wyboru. Respondenci mogli wskazać maksymalnie 5 odpowiedzi
 Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z powiatu bielskiego [N=20]

Tabela 45 Jakich kwalifikacji i kompetencji brakuje absolwentom szkolnictwa branżowego – perspektywa pracodawców z powiatu grajewskiego

Kwalifikacje i kompetencje	% wskazań
Solidność i odpowiedzialność	68,8%
Elastyczność i otwartość na nabywanie nowych umiejętności	62,5%
Inicjatywa i zapał do pracy	50,0%
Dobre przygotowanie praktyczne do wykonywanego zawodu	43,8%
Odporność na stres	18,8%
Dobre przygotowanie teoretyczne do wykonywanego zawodu	18,8%
Umiejętności interpersonalne (komunikatywność, otwartość, pozytywne nastawienie do pracy i współpracowników)	12,5%
Dobra znajomość języka obcego	6,3%
Wszechstronność, posiadanie kilku uzupełniających się kwalifikacji	0,0%
Znajomość obsługi programów/urządzeń obecnie używanych w zakładach pracy	0,0%

* Pytanie wielokrotnego wyboru. Respondenci mogli wskazać maksymalnie 5 odpowiedzi
 Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z powiatu grajewskiego [N=16]

Tabela 46 Jakich kwalifikacji i kompetencji brakuje absolwentom szkolnictwa branżowego – perspektywa pracodawców z powiatu hajnowskiego

Kwalifikacje i kompetencje	% wskazań
Inicjatywa i zapał do pracy	43,8%
Dobre przygotowanie praktyczne do wykonywanego zawodu	43,8%
Solidność i odpowiedzialność	37,5%
Dobre przygotowanie teoretyczne do wykonywanego zawodu	31,3%
Odporność na stres	25,0%
Umiejętności interpersonalne (komunikatywność, otwartość, pozytywne nastawienie do pracy i współpracowników)	18,8%
Elastyczność i otwartość na nabywanie nowych umiejętności	12,5%
Dobra znajomość języka obcego	6,3%
Wszechstronność, posiadanie kilku uzupełniających się kwalifikacji	0,0%
Znajomość obsługi programów/urządzeń obecnie używanych w zakładach pracy	0,0%

* Pytanie wielokrotnego wyboru. Respondenci mogli wskazać maksymalnie 5 odpowiedzi
 Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z powiatu hajnowskiego [N=16]

Tabela 47 Jakich kwalifikacji i kompetencji brakuje absolwentom szkolnictwa branżowego – perspektywa pracodawców z powiatu kolneńskiego

Kwalifikacje i kompetencje	% wskazań
Inicjatywa i zapał do pracy	50,0%
Solidność i odpowiedzialność	35,7%
Elastyczność i otwartość na nabywanie nowych umiejętności	21,4%
Dobre przygotowanie praktyczne do wykonywanego zawodu	14,3%
Dobre przygotowanie teoretyczne do wykonywanego zawodu	14,3%
Umiejętności interpersonalne (komunikatywność, otwartość, pozytywne nastawienie do pracy i współpracowników)	14,3%
Wszechstronność, posiadanie kilku uzupełniających się kwalifikacji	14,3%
Dobra znajomość języka obcego	7,1%
Odporność na stres	0,0%
Znajomość obsługi programów/urządzeń obecnie używanych w zakładach pracy	0,0%

* Pytanie wielokrotnego wyboru. Respondenci mogli wskazać maksymalnie 5 odpowiedzi
 Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z powiatu kolneńskiego [N=14]

Tabela 48 Jakich kwalifikacji i kompetencji brakuje absolwentom szkolnictwa branżowego – perspektywa pracodawców z powiatu łomżyńskiego

Kwalifikacje i kompetencje	% wskazań
Umiejętności interpersonalne (komunikatywność, otwartość, pozytywne nastawienie do pracy i współpracowników)	55,6%
Inicjatywa i zapał do pracy	50,0%
Solidność i odpowiedzialność	44,4%
Odporność na stres	44,4%
Elastyczność i otwartość na nabywanie nowych umiejętności	33,3%
Dobre przygotowanie praktyczne do wykonywanego zawodu	27,8%
Dobre przygotowanie teoretyczne do wykonywanego zawodu	11,1%

Kwalifikacje i kompetencje	% wskazań
Dobra znajomość języka obcego	5,6%
Wszelchność, posiadanie kilku uzupełniających się kwalifikacji	0,0%
Znajomość obsługi programów/urządzeń obecnie używanych w zakładach pracy	0,0%

* Pytanie wielokrotnego wyboru. Respondenci mogli wskazać maksymalnie 5 odpowiedzi
 Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z powiatu łomżyńskiego [N=18]

Tabela 49 Jakich kwalifikacji i kompetencji brakuje absolwentom szkolnictwa branżowego – perspektywa pracodawców z łomży

Kwalifikacje i kompetencje	% wskazań
Inicjatywa i zapał do pracy	58,3%
Elastyczność i otwartość na nabywanie nowych umiejętności	54,2%
Umiejętności interpersonalne (komunikatywność, otwartość, pozytywne nastawienie do pracy i współpracowników)	41,7%
Dobre przygotowanie praktyczne do wykonywanego zawodu	37,5%
Solidność i odpowiedzialność	33,3%
Odporność na stres	25,0%
Dobre przygotowanie teoretyczne do wykonywanego zawodu	16,7%
Znajomość obsługi programów/urządzeń obecnie używanych w zakładach pracy	4,2%
Wszelchność, posiadanie kilku uzupełniających się kwalifikacji	0,0%
Dobra znajomość języka obcego	0,0%

* Pytanie wielokrotnego wyboru. Respondenci mogli wskazać maksymalnie 5 odpowiedzi
 Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z łomży [N=24]

Tabela 50 Jakich kwalifikacji i kompetencji brakuje absolwentom szkolnictwa branżowego – perspektywa pracodawców z powiatu monieckiego

Kwalifikacje i kompetencje	% wskazań
Inicjatywa i zapał do pracy	42,9%
Odporność na stres	42,9%
Solidność i odpowiedzialność	35,7%
Dobre przygotowanie teoretyczne do wykonywanego zawodu	35,7%
Dobre przygotowanie praktyczne do wykonywanego zawodu	28,6%
Elastyczność i otwartość na nabywanie nowych umiejętności	7,1%
Wszelchność, posiadanie kilku uzupełniających się kwalifikacji	7,1%
Umiejętności interpersonalne (komunikatywność, otwartość, pozytywne nastawienie do pracy i współpracowników)	0,0%
Dobra znajomość języka obcego	0,0%
Znajomość obsługi programów/urządzeń obecnie używanych w zakładach pracy	0,0%

* Pytanie wielokrotnego wyboru. Respondenci mogli wskazać maksymalnie 5 odpowiedzi
 Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z powiatu monieckiego [N=14]

Tabela 51 Jakich kwalifikacji i kompetencji brakuje absolwentom szkolnictwa branżowego – perspektywa pracodawców z powiatu sejneńskiego

Kwalifikacje i kompetencje	% wskazań
Inicjatywa i zapał do pracy	60,0%
Solidność i odpowiedzialność	40,0%
Dobre przygotowanie praktyczne do wykonywanego zawodu	30,0%
Elastyczność i otwartość na nabywanie nowych umiejętności	30,0%
Dobre przygotowanie teoretyczne do wykonywanego zawodu	30,0%
Wszechstronność, posiadanie kilku uzupełniających się kwalifikacji	30,0%
Odporność na stres	20,0%
Umiejętności interpersonalne (komunikatywność, otwartość, pozytywne nastawienie do pracy i współpracowników)	20,0%
Dobra znajomość języka obcego	10,0%
Znajomość obsługi programów/urządzeń obecnie używanych w zakładach pracy	0,0%

* Pytanie wielokrotnego wyboru. Respondenci mogli wskazać maksymalnie 5 odpowiedzi
 Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z powiatu sejneńskiego [N=10]

Tabela 52 Jakich kwalifikacji i kompetencji brakuje absolwentom szkolnictwa branżowego – perspektywa pracodawców z powiatu siemiatyckiego

Kwalifikacje i kompetencje	% wskazań
Dobre przygotowanie praktyczne do wykonywanego zawodu	43,8%
Elastyczność i otwartość na nabywanie nowych umiejętności	31,3%
Inicjatywa i zapał do pracy	25,0%
Dobre przygotowanie teoretyczne do wykonywanego zawodu	25,0%
Umiejętności interpersonalne (komunikatywność, otwartość, pozytywne nastawienie do pracy i współpracowników)	18,8%
Dobra znajomość języka obcego	18,8%
Solidność i odpowiedzialność	12,5%
Odporność na stres	12,5%
Wszechstronność, posiadanie kilku uzupełniających się kwalifikacji	12,5%
Znajomość obsługi programów/urządzeń obecnie używanych w zakładach pracy	0,0%

* Pytanie wielokrotnego wyboru. Respondenci mogli wskazać maksymalnie 5 odpowiedzi
 Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z powiatu siemiatyckiego [N=16]

Tabela 53 Jakich kwalifikacji i kompetencji brakuje absolwentom szkolnictwa branżowego – perspektywa pracodawców z powiatu sokólskiego

Kwalifikacje i kompetencje	% wskazań
Dobre przygotowanie praktyczne do wykonywanego zawodu	45,0%
Inicjatywa i zapał do pracy	40,0%
Solidność i odpowiedzialność	35,0%
Elastyczność i otwartość na nabywanie nowych umiejętności	30,0%
Dobre przygotowanie teoretyczne do wykonywanego zawodu	25,0%
Odporność na stres	15,0%
Wszechstronność, posiadanie kilku uzupełniających się kwalifikacji	15,0%

Kwalifikacje i kompetencje	% wskazań
Umiejętności interpersonalne (komunikatywność, otwartość, pozytywne nastawienie do pracy i współpracowników)	10,0%
Dobra znajomość języka obcego	5,0%
Znajomość obsługi programów/urządzeń obecnie używanych w zakładach pracy	5,0%

* Pytanie wielokrotnego wyboru. Respondenci mogli wskazać maksymalnie 5 odpowiedzi
 Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z sokólskiego [N=20]

Tabela 54 Jakich kwalifikacji i kompetencji brakuje absolwentom szkolnictwa branżowego – perspektywa pracodawców z powiatu suwalskiego

Kwalifikacje i kompetencje	% wskazań
Odporność na stres	40,0%
Dobre przygotowanie praktyczne do wykonywanego zawodu	33,3%
Dobre przygotowanie teoretyczne do wykonywanego zawodu	20,0%
Umiejętności interpersonalne (komunikatywność, otwartość, pozytywne nastawienie do pracy i współpracowników)	20,0%
Wszechstronność, posiadanie kilku uzupełniających się kwalifikacji	20,0%
Inicjatywa i zapał do pracy	13,3%
Solidność i odpowiedzialność	13,3%
Elastyczność i otwartość na nabywanie nowych umiejętności	13,3%
Dobra znajomość języka obcego	6,7%
Znajomość obsługi programów/urządzeń obecnie używanych w zakładach pracy	6,7%

* Pytanie wielokrotnego wyboru. Respondenci mogli wskazać maksymalnie 5 odpowiedzi
 Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z powiatu suwalskiego [N=15]

Tabela 55 Jakich kwalifikacji i kompetencji brakuje absolwentom szkolnictwa branżowego – perspektywa pracodawców z Suwałk

Kwalifikacje i kompetencje	% wskazań
Inicjatywa i zapał do pracy	53,8%
Odporność na stres	46,2%
Dobre przygotowanie praktyczne do wykonywanego zawodu	42,3%
Solidność i odpowiedzialność	38,5%
Elastyczność i otwartość na nabywanie nowych umiejętności	38,5%
Dobre przygotowanie teoretyczne do wykonywanego zawodu	26,9%
Umiejętności interpersonalne (komunikatywność, otwartość, pozytywne nastawienie do pracy i współpracowników)	19,2%
Wszechstronność, posiadanie kilku uzupełniających się kwalifikacji	3,8%
Dobra znajomość języka obcego	3,8%
Znajomość obsługi programów/urządzeń obecnie używanych w zakładach pracy	0,0%

* Pytanie wielokrotnego wyboru. Respondenci mogli wskazać maksymalnie 5 odpowiedzi
 Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z Suwałk [N=26]

Tabela 56 Jakich kwalifikacji i kompetencji brakuje absolwentom szkolnictwa branżowego – perspektywa pracodawców z powiatu wysokomazowieckiego

Kwalifikacje i kompetencje	% wskazań
Inicjatywa i zapał do pracy	40,0%
Wszelstronność, posiadanie kilku uzupełniających się kwalifikacji	30,0%
Dobra znajomość języka obcego	25,0%
Solidność i odpowiedzialność	20,0%
Odporność na stres	20,0%
Umiejętności interpersonalne (komunikatywność, otwartość, pozytywne nastawienie do pracy i współpracowników)	20,0%
Dobre przygotowanie praktyczne do wykonywanego zawodu	15,0%
Elastyczność i otwartość na nabywanie nowych umiejętności	10,0%
Dobre przygotowanie teoretyczne do wykonywanego zawodu	5,0%
Znajomość obsługi programów/urządzeń obecnie używanych w zakładach pracy	5,0%

* Pytanie wielokrotnego wyboru. Respondenci mogli wskazać maksymalnie 5 odpowiedzi
 Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z wysokomazowieckiego [N=20]

Tabela 57 Jakich kwalifikacji i kompetencji brakuje absolwentom szkolnictwa branżowego – perspektywa pracodawców z powiatu zambrowskiego

Kwalifikacje i kompetencje	% wskazań
Dobre przygotowanie praktyczne do wykonywanego zawodu	44,4%
Elastyczność i otwartość na nabywanie nowych umiejętności	27,8%
Inicjatywa i zapał do pracy	22,2%
Solidność i odpowiedzialność	22,2%
Dobre przygotowanie teoretyczne do wykonywanego zawodu	16,7%
Umiejętności interpersonalne (komunikatywność, otwartość, pozytywne nastawienie do pracy i współpracowników)	16,7%
Odporność na stres	11,1%
Dobra znajomość języka obcego	11,1%
Znajomość obsługi programów/urządzeń obecnie używanych w zakładach pracy	5,6%
Wszelstronność, posiadanie kilku uzupełniających się kwalifikacji, dodatkowych uprawnień	0,0%

* Pytanie wielokrotnego wyboru. Respondenci mogli wskazać maksymalnie 5 odpowiedzi
 Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z powiatu zambrowskiego [N=18]

Odpowiedzi udzielone przez pracodawców z powiatów łomżyńskiego, suwalskiego, wysokomazowieckiego, grajewskiego i sejneńskiego odbiegają od ocen pracodawców z reszty regionu. Respondenci z powiatu łomżyńskiego zdecydowanie najliczniej (55,6%) wskazywali, że absolwentom lokalnych szkół kształcenia branżowego brakuje umiejętności miękkich takich jak komunikatywność, otwartość, pozytywne nastawienie do pracy i do współpracowników. Z kolei według przedsiębiorców z powiatu suwalskiego, deficytową kompetencją absolwentów techników i szkół branżowych oraz policealnych jest odporność na stres – odpowiedź wskazywana najczęściej (40,0% wskazań). Także pracodawcy z Suwałk i powiatu monieckiego zauważają ten deficyt. Brak odporności na stres był drugą najczęściej wskazywaną przez nich wadą absolwentów szkolnictwa branżowego

(odpowiednio 46,2% i 42,9%). Pracodawcy z powiatu wysokomazowieckiego i sejneńskiego znacznie częściej niż pracodawcy z pozostałych rejonów województwa uważają, że absolwentom brakuje wszechstronności (posiadania kilku uzupełniających się kwalifikacji, dodatkowych uprawnień) – 30,0%. Pracodawcy z powiatu grajewskiego generalnie najsurowiej ocenili kwalifikacje i kompetencje absolwentów kształcenia branżowego. Około dwie trzecie z nich uważa, że absolwentom brakuje solidności, odpowiedzialności, elastyczności i otwartości na nabywanie nowych umiejętności. Połowa respondentów wskazała na deficyt inicjatywy i zapału do pracy.

Dla 68,2% ogółu pracodawców dobre przygotowanie praktyczne do wykonywania zawodu jest kompetencją o najwyższej wadze. W związku z tym, warto przyjrzeć się, jak ten aspekt oceniają lokalni pracodawcy w stosunku do absolwentów kształcenia branżowego, z którymi mają kontakt. W powiatach sokólskim, zambrowskim, grajewskim, hajnowskim, siemiatyckim i w Suwałkach procent wskazań na to, że absolwentom brakuje dobrego przygotowania praktycznego do wykonywania zawodu, był najwyższy i wahał się od 42,3% do 45,0%. Warto też wskazać powiaty, w których omawiany deficyt był wymieniany najczęściej spośród wszystkich zaproponowanych. Były to powiaty: sokólski, zambrowski, siemiatycki, hajnowski, białostocki, augustowski oraz miasto Białystok. In plus wyróżniają się z kolei wypowiedzi pracodawców z powiatów kolneńskiego i wysokomazowieckiego, gdzie tylko ok. 15% wskazało na braki absolwentów związane z dobrym przygotowaniem praktycznym do wykonywanego zawodu.

8.4 Podsumowanie

Pracodawcy, którzy wzięli udział w badaniu, zatrudniają łącznie 5438 pracowników z wykształceniem branżowym. Osoby te reprezentują 111 zawodów wchodzących w skład 28 branż. Najliczniej reprezentowane są branża budowlana (19,1%) i branża transportu drogowego (14,5%). Zawód, który występuje najliczniej wśród pracowników ankietowanych firm, to kierowca mechanik (14,5%). Wśród zawodów, których udział w ogóle pracowników ankietowanych firm przekroczył 4%, znalazły się także: technik leśnik (7,6%), sprzedawca (5,8%), technik budownictwa (4,4%), opiekun medyczny (4,0%). Około 17% ankietowanych przedsiębiorstw poszukuje obecnie pracowników. Praca oferowana jest łącznie na 187 stanowiskach w 70 podmiotach. Najczęściej poszukiwanym zawodem jest kierowca mechanik. Wysoka liczba pracowników jest poszukiwana także w zawodach z branży budowlanej i branży hotelarsko-gastronomiczno-turystycznej.

Według wyników badania Barometr zawodów 2022 zawodami deficytowymi w województwie podlaskim będą głównie zawody branż budowlanej i transportu drogowego, a także cukiernicy, elektrycy, kucharze, magazynierzy, opiekunowie osób starszych lub niepełnosprawnych, ślusarze i spawacze. Z kolei do zawodów nadwyżkowych zaliczono techników ekonomistów oraz rolników i hodowców.

Pracodawcy poszukując kandydatów do pracy największą wagę przywiązują do dobrego przygotowania praktycznego do wykonywanego zawodu. Bardzo ważny jest także zapał do

pracy i inicjatywa przyszłych pracowników. Te dwa elementy są jednocześnie najczęściej wskazywane przez pracodawców jako to, czego brakuje absolwentom szkół kształcenia branżowego.

9 Ocena jakości kształcenia branżowego

Dobre praktyczne i teoretyczne przygotowanie do wykonywanego zawodu jest pochodną wysokiej jakości kształcenia. Wśród uczniów szkół podstawowych (przed reformą edukacji - wśród gimnazjalistów) oraz ich rodziców przeważa przekonanie, że szkoły zawodowe (szczególnie szkoły branżowe, ale także technika) oferują niski poziom kształcenia, ponieważ wybierają je słabi uczniowie, którym nie udało się dostać do liceum ogólnokształcącego.²¹ Z drugiej strony (ale w mniejszym natężeniu) obecne są pozytywne przekonania o kształceniu branżowym – że w krótszym czasie niż studia pozwala zdobyć przygotowanie do zawodu i się usamodzielić, oraz że technikum jednocześnie pozwala na zdobycie zawodu i umożliwia kontynuację nauki na uczelni wyższej.

Weryfikacji obiegowych opinii na temat szkolnictwa branżowego dokonuje rynek pracy. W ramach niniejszego badania o ocenę jakości kształcenia branżowego poproszono lokalnych pracodawców oraz absolwentów, którzy zakończyli naukę w latach 2019-2021.

Respondenci ocenili w skali pięciostopniowej (od 1 – ocena bardzo zła do 5 – ocena bardzo dobra) siedem aspektów jakości kształcenia:

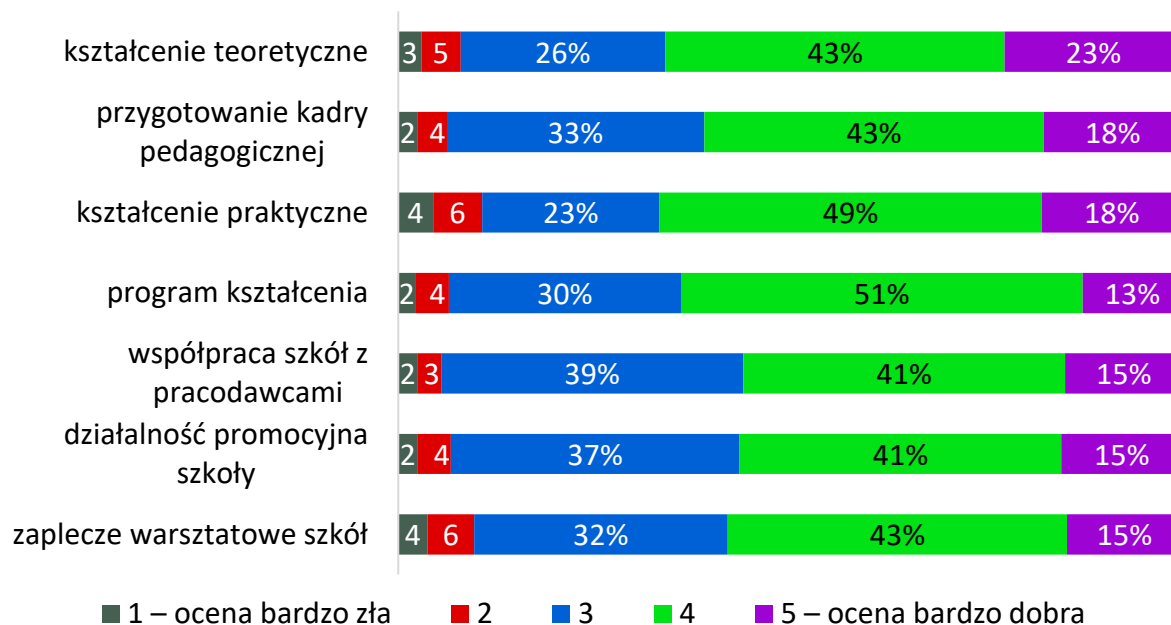
- program kształcenia,
- zaplecze warsztatowe szkół,
- kształcenie teoretyczne,
- kształcenie praktyczne,
- przygotowanie kadry pedagogicznej,
- współpraca szkół z pracodawcami,
- działalność promocyjna szkoły (oceniali tylko pracodawcy),
- organizacja praktyk zawodowych (oceniali tylko absolwenci).

Pracodawcy ocenili jakość kształcenia branżowego jednoznacznie dobrze. Oceny pozytywne (4 i 5) stanowiły średnio 61% wszystkich wystawionych. Od 23% (kształcenie praktyczne) do 39% (współpraca szkół z pracodawcami) stanowiły oceny przeciętne. Oceny negatywne (1 i 2) wskazało średnio 8% ankietowanych. Co dziesiąty badany źle ocenił jakość kształcenia praktycznego oraz zaplecze warsztatowe szkół. Jednocześnie kształcenie praktyczne (średnia ocen 3,69) i teoretyczne (średnia ocen 3,78) zebrało najwięcej ocen dobrych spośród wszystkich ocenianych aspektów (odpowiednio: 67% i 66%).

²¹ Kozielska J. (2018), Zawodówka (nie) jest OK? Szkoły zawodowe (branżowe) w opiniach uczniów a wybory edukacyjno-zawodowe w odniesieniu do sytuacji na rynku pracy, KULTURA - SPOŁECZEŃSTWO - EDUKACJA Nr 1 (13) 2018, Poznań, str. 206-209.

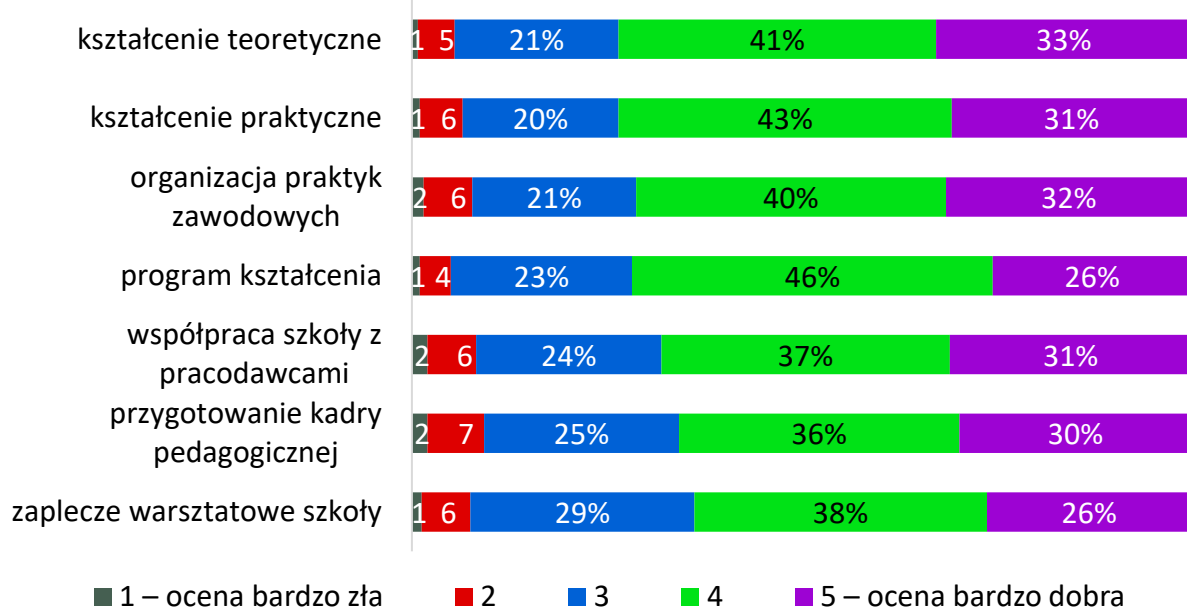
Wśród absolwentów szkół kształcenia branżowego z terenu województwa podlaskiego oceny oferty szkół, do których uczęszczali, były wyższe. Średni łączny odsetek ocen dobrych i bardzo dobrych oscyluje wokół 70%. Najlepiej zostały ocenione jakość kształcenia teoretycznego (średnia ocen 4,00), jakość kształcenia praktycznego (3,97) oraz program kształcenia (3,91).

Wykres 30 Ocena jakości kształcenia branżowego – perspektywa pracodawców



Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego [N=402]

Wykres 31 Ocena jakości kształcenia branżowego – perspektywa absolwentów



Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego [N=400]

Średnie ocen w podziale na perspektywę absolwentów i perspektywę pracodawców przedstawiono w poniższej tabeli. Analiza wykazała, że rozkłady ocen wystawionych przez pracodawców i absolwentów istotnie różnią się w zależności od powiatu prowadzenia działalności gospodarczej/ukończenia szkoły. W kolejnych podrozdziałach przedstawiono ocenę elementów stanowiących o jakości kształcenia branżowego z uwzględnieniem zmienności w powiatach województwa podlaskiego.

Tabela 58 Średnie ocen jakości kształcenia branżowego wg kryteriów

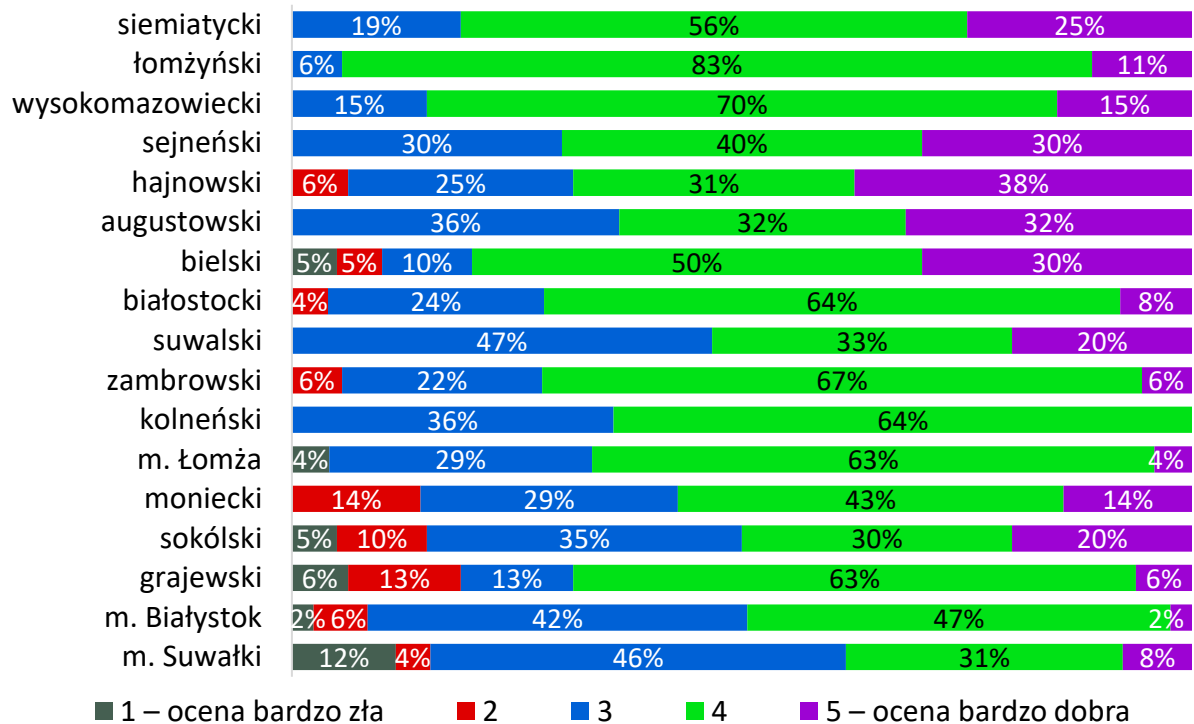
Kryterium oceny	Średnie ocen absolwentów [M]	Średnie ocen pracodawców [M]
kształcenie teoretyczne	4,00	3,78
kształcenie praktyczne	3,97	3,69
organizacja praktyk zawodowych	3,94	nie dotyczy
program kształcenia	3,91	3,68
działalność promocyjna szkoły	nie dotyczy	3,63
współpraca szkół z pracodawcami	3,89	3,63
przygotowanie kadry pedagogicznej	3,84	3,70
zaplecze warsztatowe szkół	3,81	3,59

Źródło: CATI z pracodawcami [N=402]; CAWI z absolwentami [N=400]

9.1 Program kształcenia

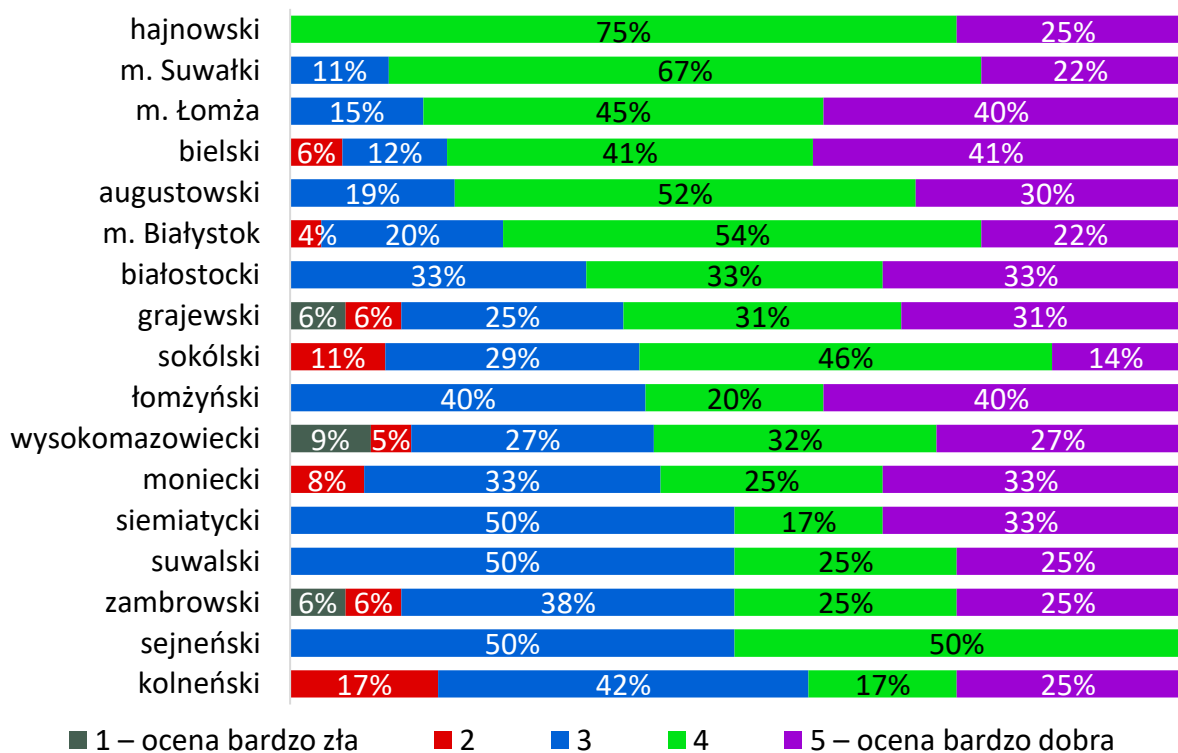
Średnia ocen programu kształcenia w szkolnictwie branżowym województwa podlaskiego wynosi 3,68 - wśród pracodawców i 3,91 - wśród absolwentów. Ankietowani pracodawcy najczęściej wskazywali oceny 4 – ocena dobra (51%) i 3 – ocena przeciętna (30%). Wśród powiatów najwyższą średnią ocen (4,06) odnotowano w powiecie łomżyńskim i siemiatyckim, a najniższą (3,19) w Suwałkach. W ocenach wystawionych przez absolwentów przeważały dobre (46%) i bardzo dobre (26%). Wśród powiatów najwyższą średnią ocen (4,25) odnotowano w powiecie hajnowskim i łomży, a najniższą (3,50) w powiecie kolneńskim i sejneńskim.

Wykres 32 Ocena programu kształcenia w szkolnictwie branżowym - perspektywa pracodawców, wg powiatów



Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego [N=402]

Wykres 33 Ocena programu kształcenia w szkolnictwie branżowym – perspektywa absolwentów, wg powiatów



Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego [N=400]

Tabela 59 Średnie ocen jakości programu kształcenia

Powiaty	Oceny absolwentów		Oceny pracodawców	
	Średnia [M]	Wielkość próby [N]	Średnia [M]	Wielkość próby [N]
hajnowski	4,25	4	4,00	16
m. łomża	4,25	20	3,63	24
bielski	4,18	17	3,95	20
augustowski	4,11	27	3,95	22
m. Suwałki	4,11	27	3,19	26
białostocki	4,00	9	3,76	50
łomżyński	4,00	5	4,06	18
m. Białystok	3,95	171	3,41	83
moniecki	3,83	12	3,57	14
siemiatycki	3,83	6	4,06	16
grajewski	3,75	16	3,50	16
suwalski	3,75	4	3,73	15
sokólski	3,64	28	3,50	20
wysokomazowiecki	3,64	22	4,00	20
zambrowski	3,56	16	3,72	18
kolneński	3,50	12	3,64	14
sejneński	3,50	4	4,00	10
woj. podlaskie	3,91	400	3,68	402

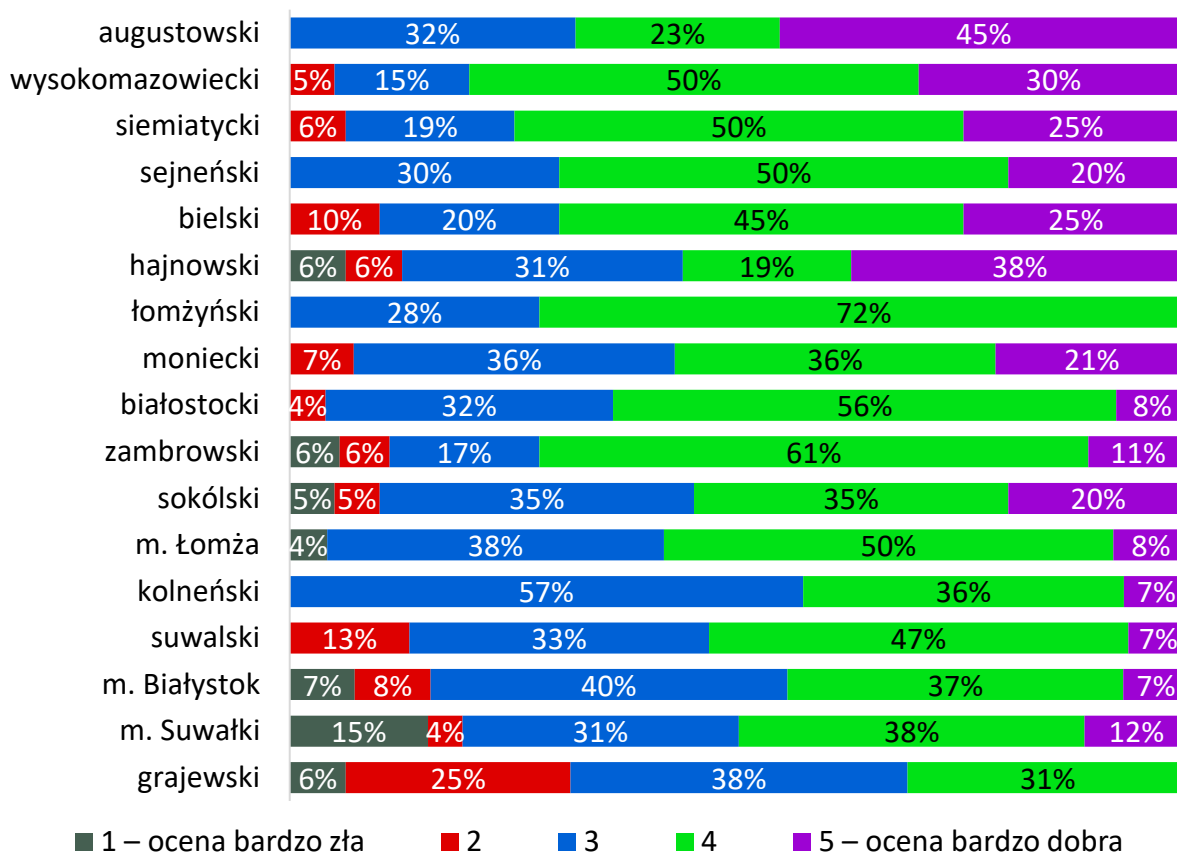
Źródło: CATI z pracodawcami [N=402]; CAWI z absolwentami [N=400]

9.2 Zaplecze warsztatowe szkół

Średnia ocen w zakresie zaplecza warsztatowego szkół kształcenia branżowego wynosi 3,59 wśród pracodawców i 3,81 wśród absolwentów. Pracodawcy najczęściej wskazywali na oceny 4 – ocena dobra (43%) i 3 – ocena przeciętna (32%). Wśród powiatów najwyższą średnią ocen (4,14) odnotowano w powiecie augustowskim, a najniższą (2,94) w grajewskim. Warto zauważyć, że zaplecze warsztatowe augustowskich szkół zostało ocenione bardzo dobrze (przez przyznanie najwyższej oceny) przez aż 45% ankietowanych pracodawców. Nikt nie wskazał na ocenę bardzo złą ani złą. Taki rozkład odpowiedzi wskazuje na to, że zaplecze warsztatowe szkół kształcenia branżowego w powiecie augustowskim jest ich bardzo dużym atutem.

Negatywnie wyróżnia się powiat grajewski. Żaden z respondentów nie wskazał na ocenę bardzo dobrą. Za to co czwarty pracodawca ocenił zaplecze warsztatowe grajewskich szkół źle. Ocena bardzo zła pojawiła się w opiniach 6% respondentów.

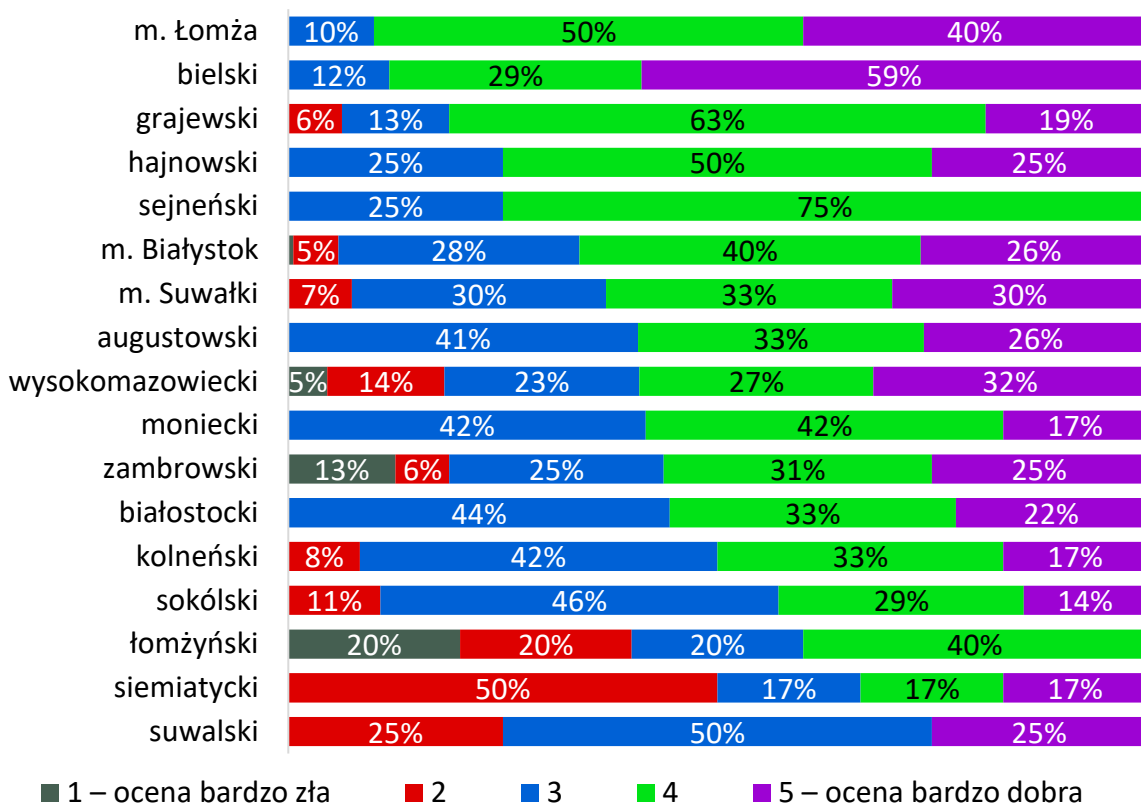
Wykres 34 Ocena zaplecza warsztatowego szkół - perspektywa pracodawców, wg powiatów



Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego [N=402]

W ocenach wystawionych przez absolwentów przeważały dobre (38%) i przeciętne (29%). Wśród powiatów najwyższą średnią ocen (4,47) odnotowano w powiecie bielskim, a najniższą (2,80) w powiecie łomżyńskim. Należy także zwrócić uwagę na powiat siemiatycki, w którym aż połowa respondentów źle oceniła zaplecze warsztatowe lokalnych szkół. Absolwenci szkół w powiecie grajewskim nie zgadzają się w analizowanym zakresie z ankietowanymi pracodawcami, oceniając zaplecze warsztatowe swoich szkół o wiele wyżej.

Wykres 35 Ocena zaplecza warsztatowego szkół - perspektywa absolwentów, wg powiatów



Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego [N=400]

Tabela 60 Średnie ocen zaplecza warsztatowego szkół kształcenia branżowego

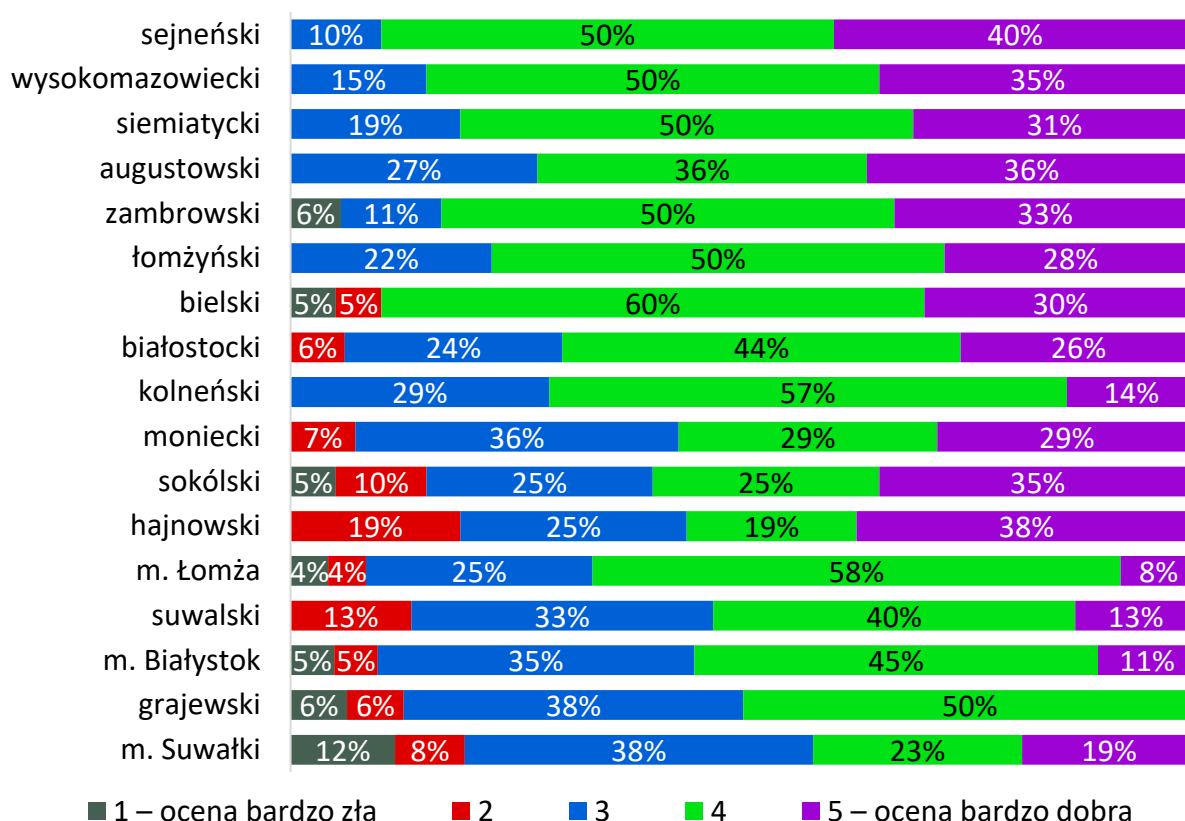
Powiaty	Oceny absolwentów		Oceny pracodawców	
	Średnia [M]	Wielkość próby [N]	Średnia [M]	Wielkość próby [N]
bielski	4,47	17	3,85	20
m. Łomża	4,30	20	3,58	24
hajnowski	4,00	4	3,75	16
grajewski	3,94	16	2,94	16
augustowski	3,85	27	4,14	22
m. Białystok	3,86	171	3,29	83
m. Suwałki	3,85	27	3,27	26
białostocki	3,78	9	3,68	50
sejneński	3,75	4	3,90	10
moniecki	3,75	12	3,71	14
wysokomazowiecki	3,68	22	4,05	20
kolneński	3,58	12	3,50	14
zambrowski	3,50	16	3,67	18
sokólski	3,46	28	3,60	20
suwalski	3,25	4	3,47	15
siemiatycki	3,00	6	3,94	16
łomżyński	2,80	5	3,72	18
woj. podlaskie	3,81	400	3,59	402

Źródło: CATI z pracodawcami [N=402]; CAWI z absolwentami [N=400]

9.3 Kształcenie teoretyczne

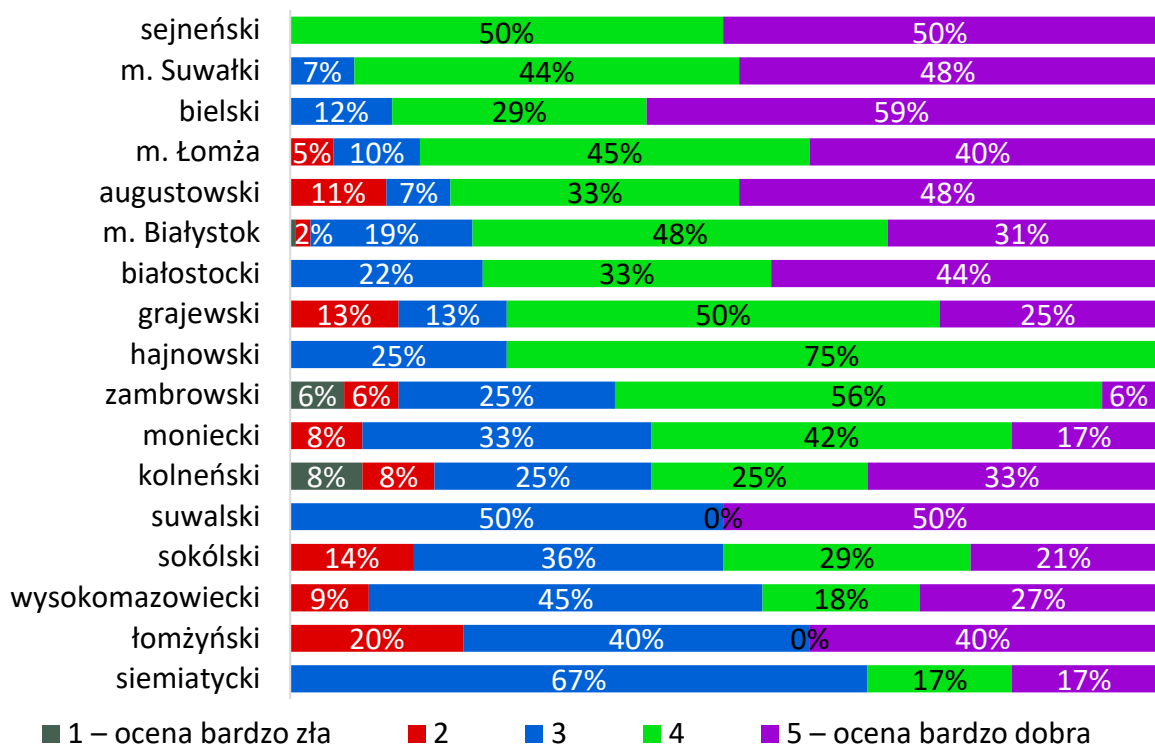
Średnia ocen kształcenia teoretycznego realizowanego w szkołach branżowych, technikach i szkołach policealnych województwa podlaskiego wynosi 3,78 – wśród pracodawców i 4,00 – wśród absolwentów. Przez pracodawców najczęściej wskazywanymi ocenami były 4 – ocena dobra (43%) i 3 – ocena przeciętna (26%). Także niemal jedna czwarta respondentów oceniła omawiany aspekt bardzo dobrze (23%). Wśród powiatów najwyższą średnią ocen (4,30) odnotowano w powiecie sejneńskim, a najniższą (3,31) w Suwałkach i powiecie grajewskim. Suwałki i powiat hajnowski wyróżniają się na tle regionu relatywnie wysokim odsetkiem ocen negatywnych. W tych powiatach co piąty ankietowany pracodawca ocenił jakość kształcenia teoretycznego w lokalnych szkołach źle lub bardzo źle. Ankietowani absolwenci jakość kształcenia teoretycznego zazwyczaj oceniali dobrze (41%) lub bardzo dobrze (33%). Wśród powiatów najwyższe średnie ocen odnotowano w powiatach sejneńskim (4,50) i bielskim (4,47), a najniższą (3,50) w powiecie siemiatyckim i zambrowskim.

Wykres 36 Ocena kształcenia teoretycznego w szkolnictwie branżowym – perspektywa pracodawców, wg powiatów



Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego [N=402]

Wykres 37 Ocena kształcenia teoretycznego w szkolnictwie branżowym – perspektywa absolwentów, wg powiatów



Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego [N=400]

Tabela 61 Średnie ocen jakości kształcenia teoretycznego

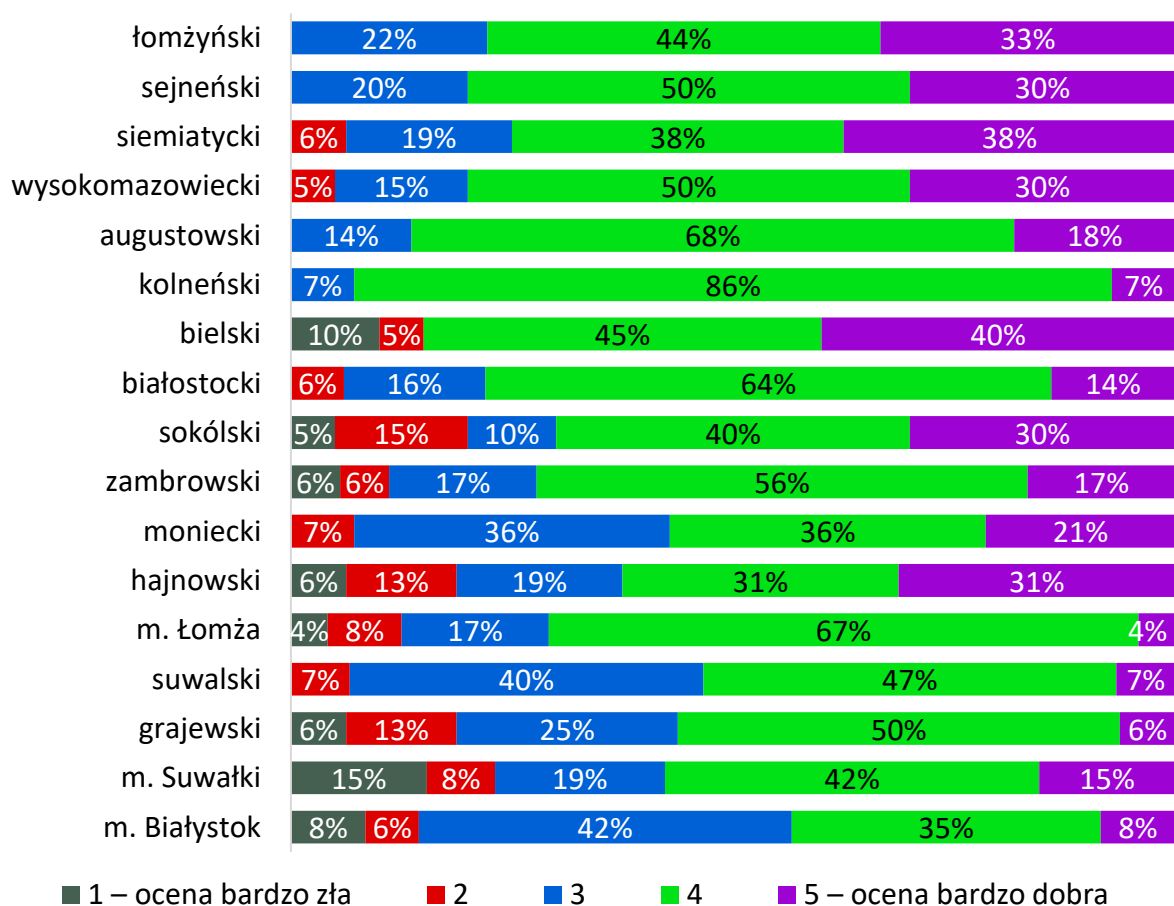
Powiaty	Oceny absolwentów		Oceny pracodawców	
	Średnia [M]	Wielkość próby [N]	Średnia [M]	Wielkość próby [N]
sejneński	4,50	4	4,30	10
bielski	4,47	17	4,05	20
m. Suwałki	4,41	27	3,31	26
białostocki	4,22	9	3,90	50
m. Łomża	4,20	20	3,63	24
augustowski	4,19	27	4,09	22
m. Białystok	4,07	171	3,52	83
suwalski	4,00	4	3,53	15
grajewski	3,88	16	3,31	16
hajnowski	3,75	4	3,75	16
kolneński	3,67	12	3,86	14
moniecki	3,67	12	3,79	14
wysokomazowiecki	3,64	22	4,20	20
łomżyński	3,60	5	4,06	18
sokólski	3,57	28	3,75	20
siemiatycki	3,50	6	4,13	16
zambrowski	3,50	16	4,06	18
woj. podlaskie	4,00	400	3,78	402

Źródło: CATI z pracodawcami [N=402]; CAWI z absolwentami [N=400]

9.4 Kształcenie praktyczne

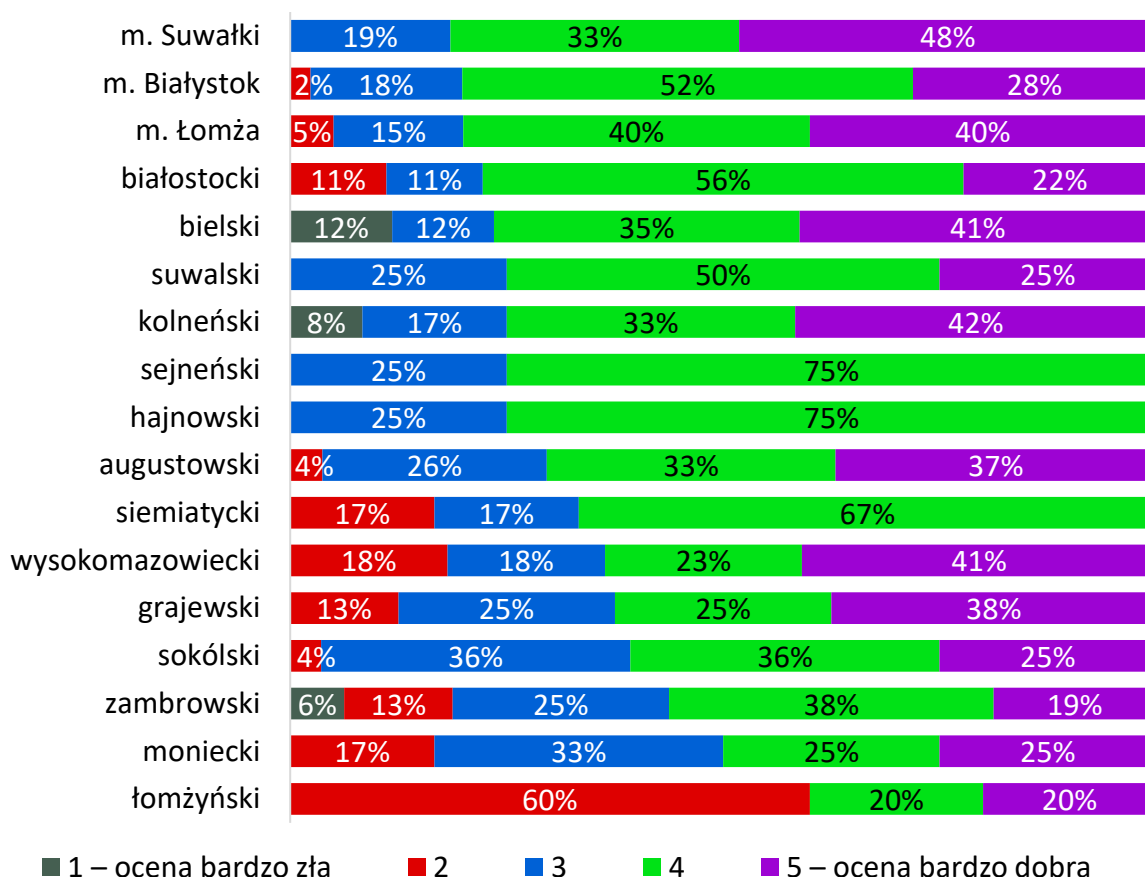
Respondenci ocenili jakość kształcenia praktycznego realizowanego w szkołach branżowych, technikach i szkołach policealnych województwa podlaskiego średnio na ocenę 3,69 – pracodawcy i 3,97 – absolwenci. Przez pracodawców najczęściej wskazywanymi ocenami były 4 – ocena dobra (49%) i 3 – ocena przeciętna (23%). Wśród powiatów najwyższą średnią ocen (4,11) odnotowano w powiecie łomżyńskim (4,11) i sejneńskim (4,10), a najniższą (3,29) w Białymstoku. Suwałki wyróżniają się na tle regionu relatywnie wysokim odsetkiem ocen negatywnych. Łącznie 23% ankietowanych pracodawców oceniło jakość kształcenia praktycznego w suwalskich szkołach źle lub bardzo źle. W ocenach przyznanych przez absolwentów dominowały dobre (43%) i bardzo dobre (31%). Wśród powiatów najwyższą średnią ocen (4,30) odnotowano w Suwałkach, a najniższą (3,00) w powiecie łomżyńskim. Większość ankietowanych absolwentów szkół kształcenia branżowego w powiecie łomżyńskim (60%) wskazała, że jakość kształcenia praktycznego w tych szkołach jest zła.

Wykres 38 Ocena kształcenia praktycznego w szkolnictwie branżowym – perspektywa pracodawców, wg powiatów



Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego [N=402]

Wykres 39 Ocena kształcenia praktycznego w szkolnictwie branżowym – perspektywa absolwentów, wg powiatów



Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego [N=400]

Porównanie odpowiedzi absolwentów i pracodawców ujawnia dużą rozbieżność między ich opiniami. Absolwenci ze szkół kształcenia branżowego w największych miastach województwa (Białystok, Łomża, Suwałki) są zadowoleni z poziomu kształcenia praktycznego, które otrzymali w swoich szkołach. Natomiast oceny lokalnych pracodawców w tych miastach należą do najniższych w regionie. Wskazuje to na negatywny wynik weryfikacji praktycznych umiejętności zawodowych absolwentów przez lokalny rynek pracy.

Tabela 62 Średnie ocen jakości kształcenia praktycznego

Powiaty	Oceny absolwentów		Oceny pracodawców	
	Średnia [M]	Wielkość próby [N]	Średnia [M]	Wielkość próby [N]
m. Suwałki	4,30	27	3,35	26
m. Łomża	4,15	20	3,58	24
m. Białystok	4,06	171	3,29	83
augustowski	4,04	27	4,05	22
kolneński	4,00	12	4,00	14
suwalski	4,00	4	3,53	15
bielski	3,94	17	4,00	20

Powiaty	Oceny absolwentów		Oceny pracodawców	
	Średnia [M]	Wielkość próby [N]	Średnia [M]	Wielkość próby [N]
białostocki	3,89	9	3,86	50
grajewski	3,88	16	3,38	16
wysokomazowiecki	3,86	22	4,05	20
sokólski	3,82	28	3,75	20
hajnowski	3,75	4	3,69	16
sejneński	3,75	4	4,10	10
moniecki	3,58	12	3,71	14
zambrowski	3,50	16	3,72	18
siemiatycki	3,50	6	4,06	16
łomżyński	3,00	5	4,11	18
woj. podlaskie	3,97	400	3,69	402

Źródło: CATI z pracodawcami [N=402]; CAWI z absolwentami [N=400]

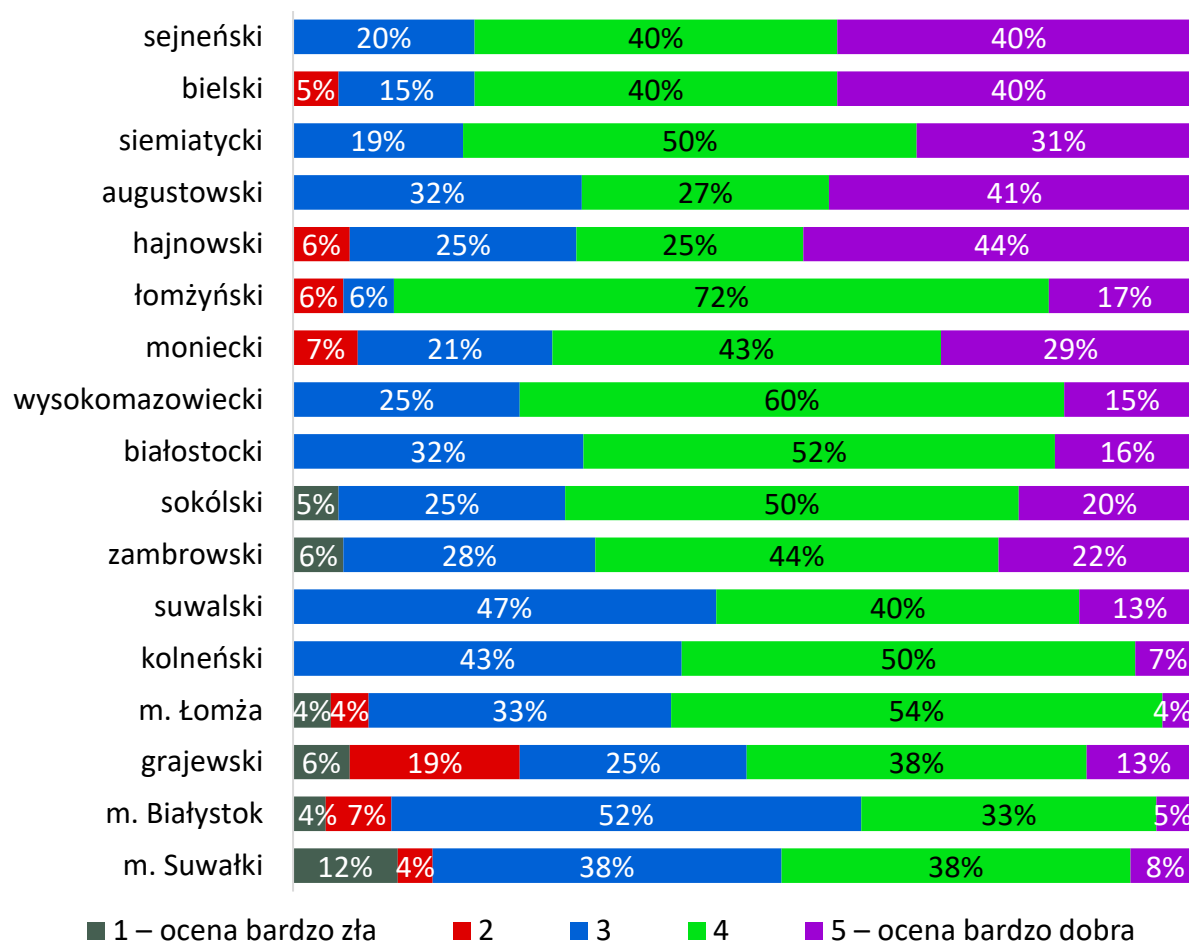
9.5 Przygotowanie kadry pedagogicznej

Nauczyciele przedmiotów zawodowych oraz nauczyciele praktycznej nauki zawodu należą w województwie podlaskim do zawodów deficytowych.²² Ich niedobór zaobserwowano w dwunastu powiatach. Deficyt wynika z braku zastępowalności pokoleniowej. Większość aktywnych nauczycieli to osoby, które w niedalekiej przyszłości odejdą na emeryturę. Dla kandydatów jest to praca mało atrakcyjna. Jest niskopłatna, wymaga kwalifikacji zawodowych i pedagogicznych, często wiąże się z koniecznością pracy w kilku placówkach szkolnych (przemieszczania się między nimi), ma długą ścieżkę awansu. Na rynku brakuje osób, które posiadają wymagane kwalifikacje i byłyby chętne do podjęcia pracy w zawodzie nauczyciela przedmiotów zawodowych i nauczyciela praktycznej nauki zawodu.

Dobre przygotowanie kadry pedagogicznej ma fundamentalne znaczenie dla jakości kształcenia teoretycznego i praktycznego w szkolnictwie branżowym. Opinie ankietowanych pracodawców i absolwentów były różne w zależności od powiatu, którego szkoły oceniali. Średnia ocen wśród pracodawców to 3,70, a wśród absolwentów 3,84. Przedsiębiorcy najczęściej wskazywali oceny 4 – dobra (43%) i 3 – przeciętna (33%). Wśród powiatów, najwyższe średnie ocen przygotowania kadry pedagogicznej odnotowano w powiatach sejneńskim (4,20) i bielskim (4,15), a najniższe w Białymstoku (3,27), Suwałkach (3,28) i w powiecie grajewskim (3,31). W przypadku powiatu grajewskiego odnotowano relatywnie wysoki odsetek ocen negatywnych. Co czwarty ankietowany pracodawca ocenił przygotowanie kadry pedagogicznej grajewskich szkół źle lub bardzo źle.

²² Barometr Zawodów 2022. Raport podsumowujący badanie w województwie podlaskim, opracowanie WUP w Białymstoku, wydawca WUP w Krakowie, Kraków 2021

Wykres 40 Ocena przygotowania kadry pedagogicznej w szkolnictwie branżowym – perspektywa pracodawców, wg powiatów

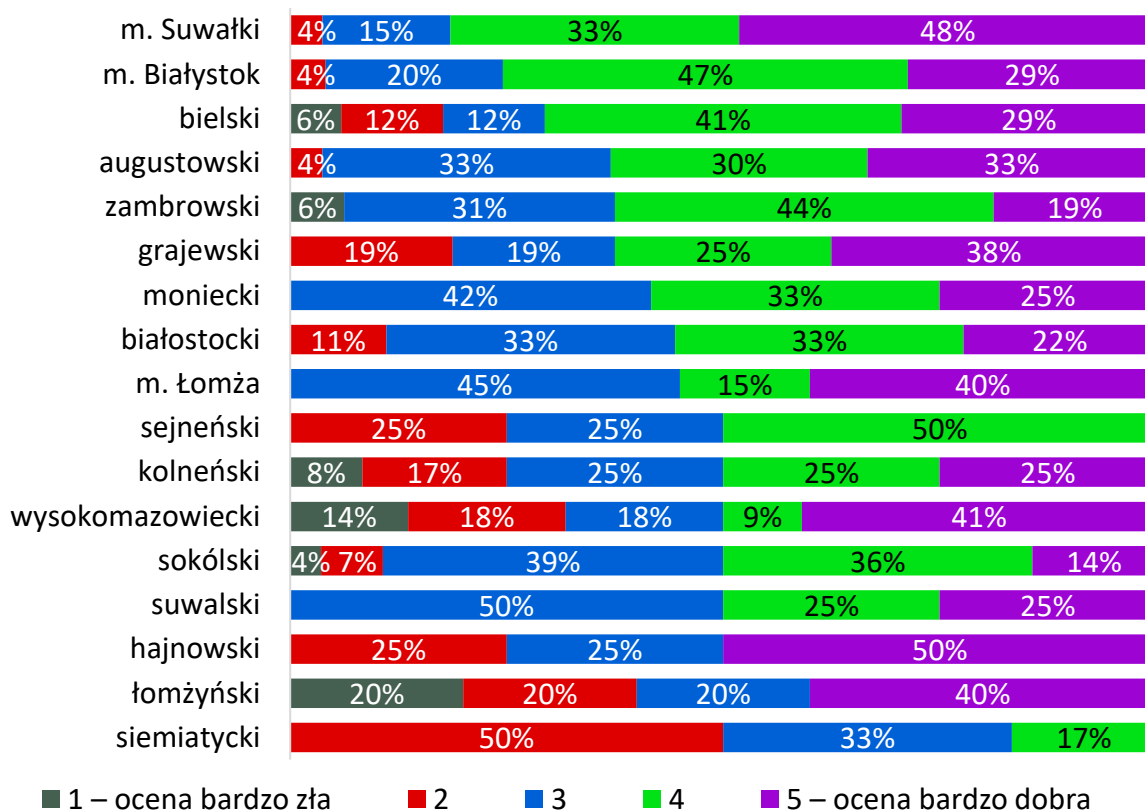


Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego [N=402]

W ocenach przyznanych przez absolwentów dominowały dobre (36%) i bardzo dobre (30%). Wśród powiatów najwyższą średnią ocen odnotowano w Suwałkach (4,26), a najniższą w powiecie siemiatyckim (2,67).

Ponownie mamy do czynienia ze znaczącą rozbieżnością ocen pracodawców i absolwentów kształcenia branżowego. Różnice należy traktować z ostrożnością, ponieważ w przypadku części powiatów (np. hajnowski, suwalski, sejneński, łomżyński, siemiatycki) wnioski opierają się na bardzo małej próbie. Pokazują nam one tylko pewną tendencję. Jednak w przypadku miast na prawach powiatu oraz powiatów augustowskiego, sokólskiego, wysokomazowieckiego, liczebności próby absolwentów są większe.

Wykres 41 Ocena przygotowania kadry pedagogicznej w szkolnictwie branżowym – perspektywa absolwentów, wg powiatów



Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego [N=400]

Tabela 63 Średnie ocen przygotowania kadry pedagogicznej w szkolnictwie branżowym

Powiaty	Oceny absolwentów		Oceny pracodawców	
	Średnia [M]	Wielkość próby [N]	Średnia [M]	Wielkość próby [N]
m. Suwałki	4,26	27	3,27	26
m. Białystok	4,00	171	3,28	83
m. Łomża	3,95	20	3,50	24
augustowski	3,93	27	4,09	22
moniecki	3,83	12	3,93	14
grajewski	3,81	16	3,31	16
bielski	3,76	17	4,15	20
hajnowski	3,75	4	4,06	16
suwalski	3,75	4	3,67	15
zambrowski	3,69	16	3,78	18
białostocki	3,67	9	3,84	50
sokólski	3,50	28	3,80	20
wysokomazowiecki	3,45	22	3,90	20
kolneński	3,42	12	3,64	14
sejneński	3,25	4	4,20	10
łomżyński	3,20	5	4,00	18
siemiatycki	2,67	6	4,13	16
woj. podlaskie	3,84	400	3,70	402

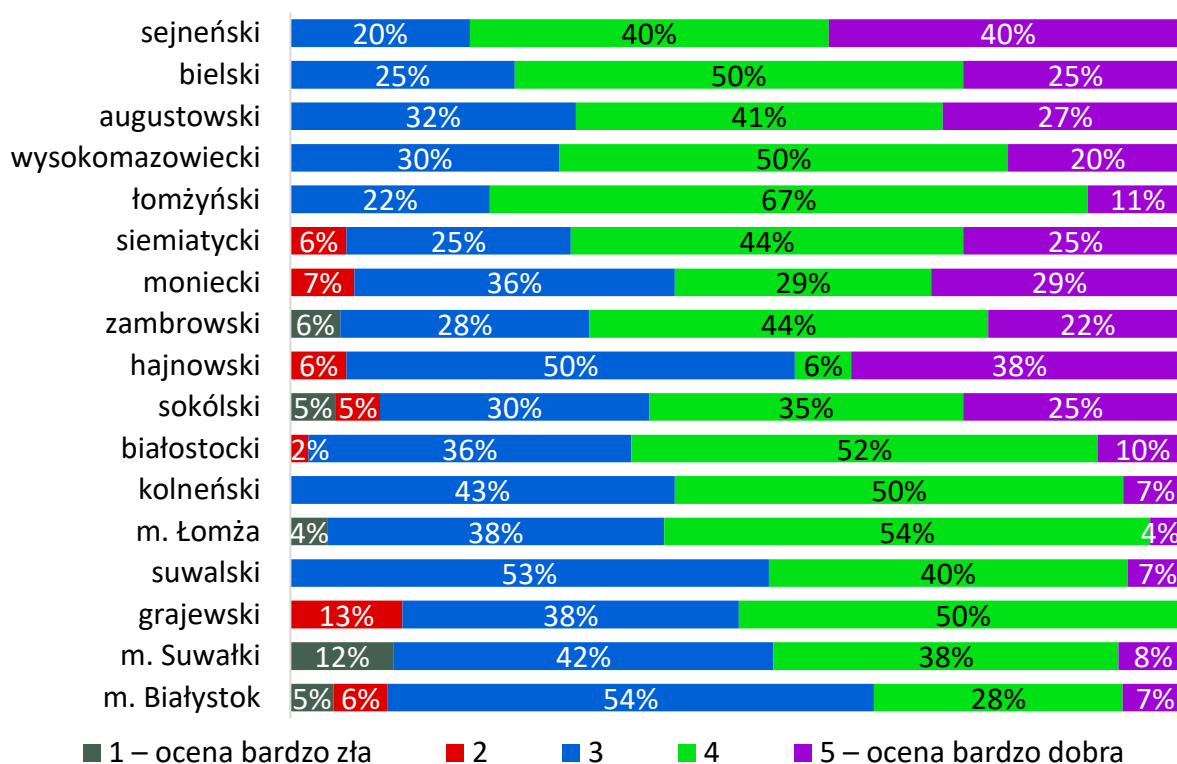
Źródło: CATI z pracodawcami [N=402]; CAWI z absolwentami [N=400]

9.6 Współpraca szkół z pracodawcami

Aspekt współpracy pomiędzy szkołami kształcenia branżowego a lokalnymi pracodawcami został już poruszony w ramach osobnego podrozdziału niniejszego opracowania. Tam jednak skoncentrowano się na charakterze tej współpracy oraz korzyściach, jakie obie strony z niej czerpią.

Jako element stanowiący o jakości kształcenia, pracodawcy w większości powiatów oceniają współpracę ze szkołami przeciętnie (na tle ocen pozostałych aspektów). Łączny udział ocen dobrych i bardzo dobrych waha się od 35% w odpowiedziach pracodawców z Białegostoku (średnia ocen 3,27) do 78% wśród podmiotów z powiatu łomżyńskiego i 80% - sejneńskiego (średnia ocen 4,20).

Wykres 42 Ocena współpracy szkół z pracodawcami - perspektywa pracodawców, wg powiatów

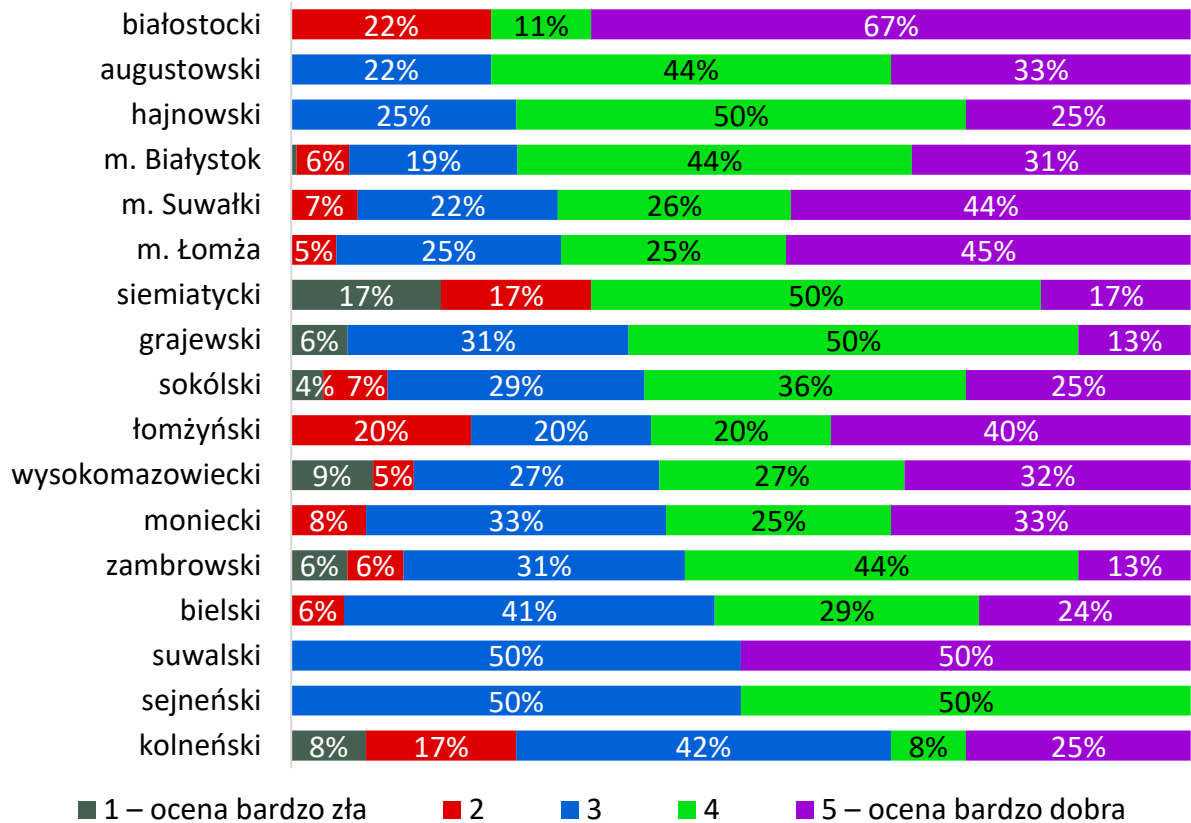


Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego [N=402]

Wśród odpowiedzi udzielonych przez absolwentów ocenianych szkół, łączny odsetek not 4 i 5 (dobrych i bardzo dobrych) wynosi w poszczególnych powiatach od 33% (kolneński) i 50% (sejneński) do 77-78% (augustowski i białostocki). Najwyższą średnią ocen współpracy szkół z pracodawcami (w perspektywie absolwentów) osiągnięto w powiecie białostockim (4,22). Negatywnie wyróżnia się jedynie powiat siemiatycki, w którym łączny procent ocen 1 i 2 (bardzo złych i złych) wyniósł łącznie 34%. Odpowiedź ta koresponduje z oceną organizacji praktyk zawodowych. Co trzeci absolwent kształcenia branżowego w powiecie siemiatyckim ocenił ten aspekt źle. Bilans ocen współpracy szkół z pracodawcami jest

najbardziej niekorzystny w przypadku powiatu kolneńskiego – średnia ocen przyznanych w tym zakresie przez absolwentów wyniosła 3,25.

Wykres 43 Ocena współpracy szkół z pracodawcami - perspektywa absolwentów, wg powiatów



Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego [N=400]

Tabela 64 Średnie ocen współpracy szkół z lokalnymi pracodawcami

Powiaty	Oceny absolwentów		Oceny pracodawców	
	Średnia [M]	Wielkość próby [N]	Średnia [M]	Wielkość próby [N]
białostocki	4,22	9	3,70	50
augustowski	4,11	27	3,95	22
m. Łomża	4,10	20	3,54	24
m. Suwałki	4,07	27	3,31	26
hajnowski	4,00	4	3,75	16
suwalski	4,00	4	3,53	15
m. Białystok	3,99	171	3,27	83
moniecki	3,83	12	3,79	14
łomżyński	3,80	5	3,89	18
sokólski	3,71	28	3,70	20
bielski	3,71	17	4,00	20
wysokomazowiecki	3,68	22	3,90	20
grajewski	3,63	16	3,38	16
sejneński	3,50	4	4,20	10
zambrowski	3,50	16	3,78	18

Powiaty	Oceny absolwentów		Oceny pracodawców	
	Średnia [M]	Wielkość próby [N]	Średnia [M]	Wielkość próby [N]
siemiatycki	3,33	6	3,88	16
kolneński	3,25	12	3,64	14
woj. podlaskie	3,89	400	3,63	402

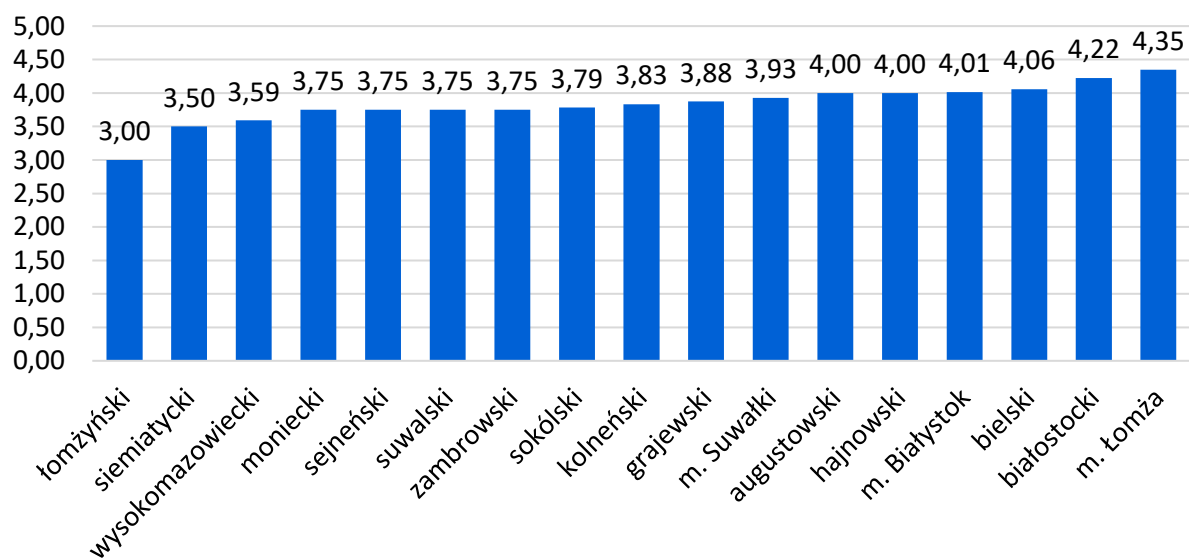
Źródło: CATI z pracodawcami [N=402]; CAWI z absolwentami [N=400]

9.7 Organizacja praktyk zawodowych

łącznie 72% ankietowanych absolwentów szkolnictwa branżowego oceniło organizację praktyk zawodowych dobrze lub bardzo dobrze. Na przeciwną ocenę wskazało 8% respondentów. Najwyższe średnie ocen osiągnęły szkoły z terenu Łomży (4,35) i powiatu białostockiego (4,22). Ponad połowa ocen przyznanych przez absolwentów szkół w Łomży i w powiecie białostockim (odpowiednio 55% i 56%) to oceny bardzo dobre.

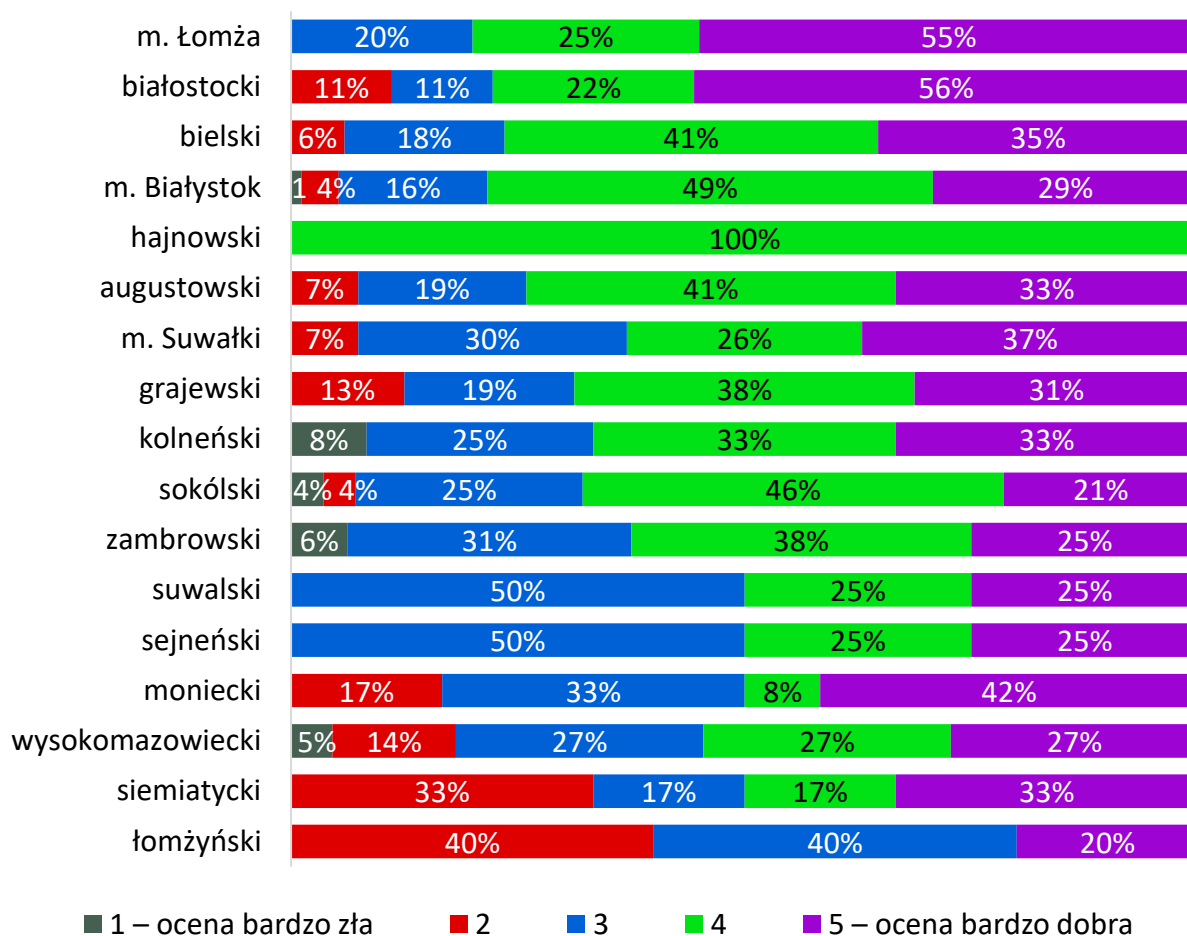
Relatywnie najniżej została oceniona organizacja praktyk zawodowych w szkołach z terenu powiatu łomżyńskiego i siemiatyckiego. Natomiast należy wziąć pod uwagę bardzo małą liczebność prób w tych dwóch powiatach, przez co uzyskanych wyników nie można uogólnić na populację.

Wykres 44 Średnie ocen organizacji praktyk zawodowych - perspektywa absolwentów



Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego [N=400]

Wykres 45 Ocena organizacji praktyk zawodowych - perspektywa absolwentów, wg powiatów

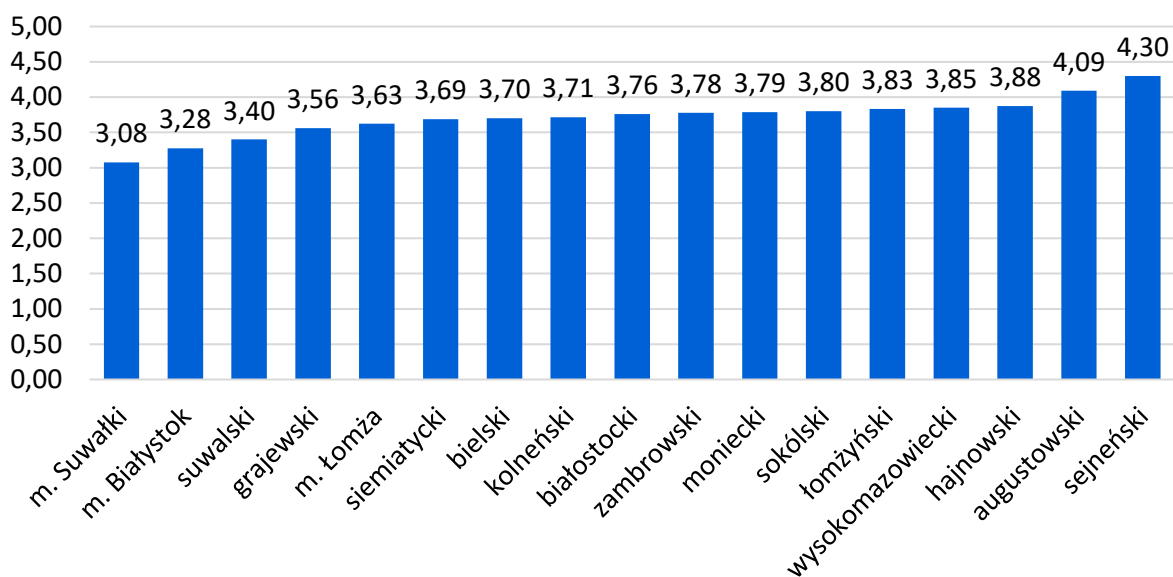


Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego [N=400]

9.8 Działalność promocyjna szkoły

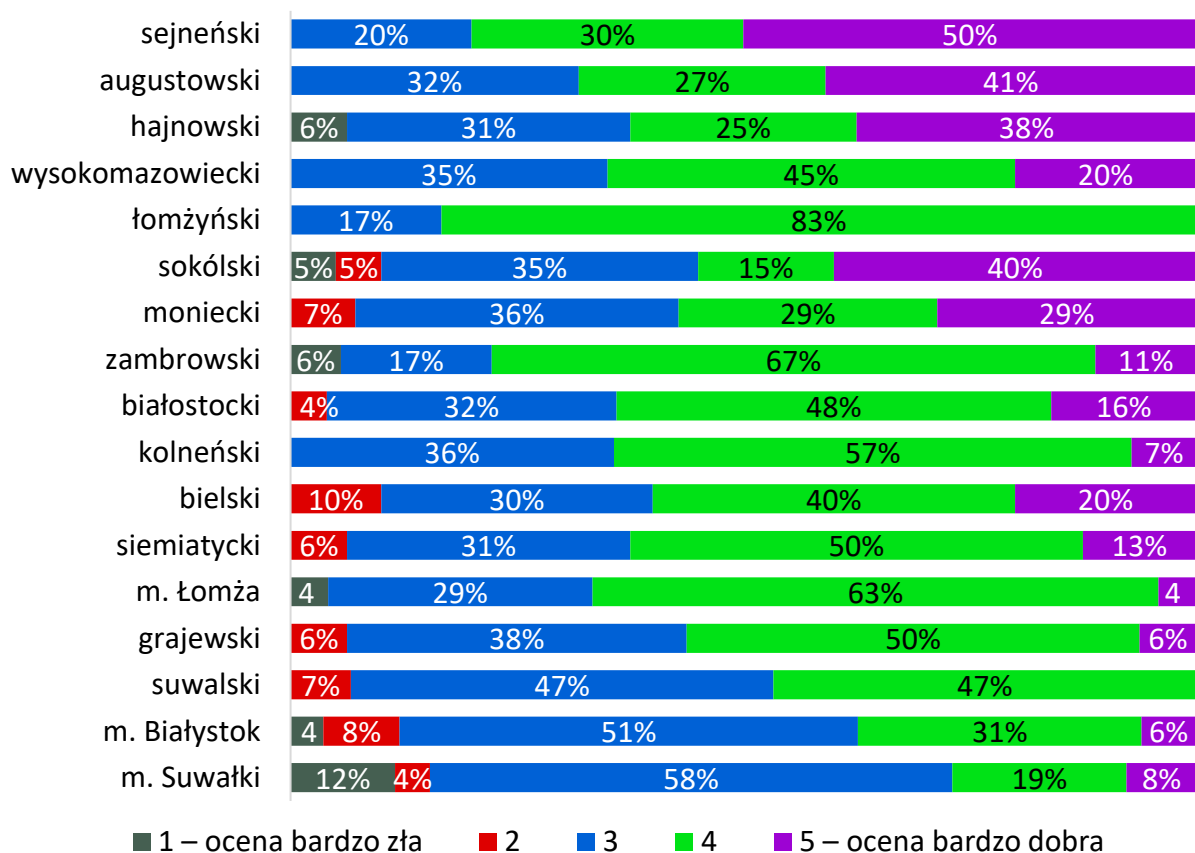
Średnia ocen działań promocyjnych prowadzonych przez szkoły branżowe, technika i szkoły policealne województwa podlaskiego wynosi 3,63. Oceny dokonali pracodawcy działający na lokalnych rynkach. Najczęściej wskazywanymi ocenami były 4 – ocena dobra (41%) i 3 – ocena umiarkowana (37%). Wśród powiatów, najwyższą średnią ocen odnotowano w powiatach sejneńskim (4,30) i augustowskim (4,09), a najniższą w Suwałkach (3,08). Suwałki i Białystok wyróżniają się na tle regionu relatywnie wysokimi odsetkami ocen negatywnych (odpowiednio: 16% i 12%).

Wykres 46 Średnie ocen działalności promocyjnej szkół kształcenia branżowego - perspektywa pracodawców



Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego [N=402]

Wykres 47 Ocena działalności promocyjnej szkół kształcenia branżowego - perspektywa pracodawców, wg powiatów



Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego [N=402]

9.9 Syntetyczna ocena jakości kształcenia branżowego w powiatach województwa podlaskiego

Przeprowadzone analizy statystyczne (m.in. analiza skupień metodą k-średnich) nie pozwoliły na jednoznaczne pogrupowanie powiatów województwa podlaskiego pod kątem jakości realizowanego kształcenia branżowego. Wynika to między innymi z faktu, że lokalni pracodawcy i absolwenci szkół nie są zgodni w zakresie oceny poszczególnych aspektów wskazujących na jakość nauczania. Najwyraźniej te różnice widać w ocenie jakości kształcenia w Suwałkach i Białymstoku. Miasta te są jednocześnie bardzo wysoko oceniane przez absolwentów szkół i relatywnie nisko przez pracodawców.

Z tego względu analizę i prezentację oceny jakości kształcenia branżowego w powiatach przeprowadzono wykorzystując trzy grupy wskaźników: obiektywne, wynikające z ocen pracodawców i wynikające z ocen absolwentów.

Wskaźniki obiektywne:

- odsetek szkół w powiecie, które prowadzą rozeznanie wśród pracodawców w zakresie zapotrzebowania na absolwentów określonych zawodów;
- odsetek szkół w powiecie, które współpracują z lokalnymi pracodawcami;
- odsetek szkół w powiecie, które w ostatnich latach otworzyły nowe kierunki kształcenia branżowego w odpowiedzi na zapotrzebowanie zgłoszone przez lokalnych pracodawców;
- odsetek absolwentów szkół w powiecie, którzy wykonują pracę w wyuczonym zawodzie;
- zdawalność egzaminów zawodowych.

Wskaźniki wynikające z ocen pracodawców:

- średnia ocena programu kształcenia w szkołach, wg pracodawców;
- średnia ocena zaplecza warsztatowego szkół, wg pracodawców;
- średnia ocena kształcenia teoretycznego w szkołach, wg pracodawców;
- średnia ocena kształcenia praktycznego w szkołach, wg pracodawców;
- średnia ocena przygotowania kadry pedagogicznej szkół, wg pracodawców;
- średnia ocena współpracy między szkołami a pracodawcami, wg pracodawców;
- średnia ocena działań promocyjnych prowadzonych przez szkoły, wg pracodawców.

Wskaźniki wynikające z ocen absolwentów:

- średnia ocena stopnia, w jakim szkoła przygotowała absolwentów do pracy w wyuczonym zawodzie, wg absolwentów;
- średnia ocena programu kształcenia w szkołach, wg absolwentów;
- średnia ocena zaplecza warsztatowego szkół, wg absolwentów;
- średnia ocena kształcenia teoretycznego w szkołach, wg absolwentów;
- średnia ocena kształcenia praktycznego w szkołach, wg absolwentów;

- średnia ocena przygotowania kadry pedagogicznej szkół, wg absolwentów;
- średnia ocena współpracy między szkołami a pracodawcami, wg absolwentów;
- średnia ocena organizacji praktyk zawodowych przez szkoły, wg absolwentów.

Zastosowane wskaźniki mają różny format (wskaźniki obiektywne – odsetek, wskaźniki wynikające z oceny – średnia), dlatego w ich syntezie posłużono się sumą (dla wskaźników obiektywnych) i średnią (dla wskaźników wynikających z oceny). Całościową wartość oceny jakości kształcenia w powiecie oparto o sumę wartości wskaźników syntetycznych. Każda grupa czynników ma taką samą wagę – maksymalna wartość średniej ocen pracodawców/absolwentów jest równa 5; maksymalna wartość sumy zastosowanych wskaźników obiektywnych jest równa 5. Zestawienie uzyskanych wyników przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 65 Syntetyczna całościowa ocena jakości kształcenia branżowego w powiatach województwa podlaskiego

Powiat	Wskaźniki obiektywne [Σ]	Ocena absolwentów [M]	Ocena pracodawców [M]	Ocena całościowa [Σ]
wysokomazowiecki	4,42	3,99	3,65	12,06
sejneński	4,15	4,14	3,75	12,04
moniecki	3,88	3,76	3,75	11,39
augustowski	3,00	4,05	4,03	11,08
zambrowski	3,58	3,79	3,61	10,98
miasto Suwałki	3,43	3,25	4,13	10,82
bielski	2,71	3,96	4,06	10,73
suwalski	3,20	3,55	3,81	10,56
sokólski	3,16	3,70	3,64	10,50
kolneński	3,16	3,71	3,58	10,46
białostocki	2,65	3,79	3,97	10,41
hajnowski	2,50	3,84	3,94	10,27
miasto Łomża	2,53	3,58	4,15	10,27
miasto Białystok	2,89	3,33	3,99	10,21
siemiatycki	2,78	3,98	3,40	10,16
grajewski	2,70	3,34	3,84	9,88
łomżyński	2,34	3,95	3,38	9,67
woj. podlaskie	3,03	3,67	3,91	10,60

* Pracodawcy i absolwenci oceniali poszczególne elementy stanowiące o jakości kształcenia w skali pięciostopniowej: od 1 – ocena bardzo zła, do 5 – ocena bardzo dobra. Rozpiętość wartości oceny całościowej (syntetyczny wskaźnik) ma 14 stopni - od min. 2 do max. 15. Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI z absolwentami kształcenia branżowego w woj. podlaskim [N=400]; ankiety CATI z pracodawcami z terenu woj. podlaskiego [N=402]; ankiety CATI z udziałem szkół kształcenia branżowego w woj. podlaskim [N=101]

Przeciętna wartość wskaźnika całościowej oceny jakości kształcenia branżowego w województwie podlaskim wynosi 10,60. Maksimum skali to 15. Wartości uzyskane przez poszczególne powiaty wahają się od około 9,77 (powiaty łomżyński i grajewski) do około 12,05 (powiaty wysokomazowiecki i sejneński).

Warto zauważyć, że istnieją wyraźne przesłanki ku temu, by pozytywnie ocenić jakość kształcenia branżowego w regionie. Liczebności cząstkowych ocen pozytywnych w poszczególnych kryteriach (m.in. program kształcenia, zaplecze warsztatowe, przygotowanie kadry pedagogicznej) znacznie przewyższały liczebności ocen negatywnych. Jakość kształcenia w poszczególnych powiatach można oceniać przez pryzmat indywidualnych czynników. Przykładowo, wskaźniki obiektywne – współpraca szkół z pracodawcami, prowadzenie rozeznania potrzeb lokalnego rynku pracy i otwieranie nowych kierunków kształcenia w odpowiedzi na te potrzeby, świadczą na korzyść szkół w powiatach wysokomazowieckim, monieckim i sejneńskim. Z kolei relatywnie niski odsetek absolwentów wykonujących pracę zgodną z wyuczonym zawodem wpływa na niższą ocenę jakości kształcenia w szkołach zlokalizowanych w powiatach łomżyńskim i białostockim.

9.10 Podsumowanie

Za podsumowanie rozdziału opisującego czynniki stanowiące o jakości kształcenia branżowego w powiatach województwa podlaskiego, posłuży tabela z zestawieniem czynników wpływających pozytywnie i negatywnie na wysokość całościowej oceny poszczególnych powiatów w tym zakresie.

Tabela 66 Czynniki wpływające pozytywnie i negatywnie na wysokość całościowej oceny jakości kształcenia branżowego w poszczególnych powiatach woj. podlaskiego

Powiat (ocena jakości kształcenia branżowego)	Czynniki wpływające pozytywnie na ocenę jakości kształcenia branżowego	Czynniki wpływające negatywnie na ocenę jakości kształcenia branżowego
wysokomazowiecki	<ul style="list-style-type: none"> • odsetek szkół prowadzących rozeznanie na lokalnym rynku pracy: 1,00 • odsetek szkół współpracujących z pracodawcami: 1,00 • zdawalność egzaminu zawodowego: 0,89 • odsetek szkół, które w ostatnich 5 latach otworzyły nowe kierunki kształcenia w odpowiedzi na zapotrzebowanie pracodawców: 0,80 • odsetek absolwentów wykonujących pracę w zawodzie: 0,73 • kształcenie teoretyczne (wg pracodawców): M=4,20 	<ul style="list-style-type: none"> • organizacja praktyk zawodowych (wg absolwentów): M=3,59 • przygotowanie kadry pedagogicznej (wg absolwentów): M=3,45

Powiat (ocena jakości kształcenia branżowego)	Czynniki wpływające pozytywnie na ocenę jakości kształcenia branżowego	Czynniki wpływające negatywnie na ocenę jakości kształcenia branżowego
	<ul style="list-style-type: none"> kształcenie praktyczne (wg pracodawców): M=4,05 zaplecze warsztatowe szkół (wg pracodawców): M=4,05 program kształcenia (wg pracodawców): M=4,00 	
sejneński	<ul style="list-style-type: none"> kształcenie teoretyczne (wg absolwentów): M=4,50 kształcenie teoretyczne (wg pracodawców): M=4,30 działalność promocyjna szkoły (wg pracodawców): M=4,30 przygotowanie kadry pedagogicznej (wg pracodawców): M=4,20 współpraca szkół z pracodawcami (wg pracodawców): M=4,20 kształcenie praktyczne (wg pracodawców): M=4,10 zaplecze warsztatowe szkół (wg pracodawców): M=3,90 odsetek szkół współpracujących z pracodawcami: 1,00 odsetek szkół, które w ostatnich 5 latach otworzyły nowe kierunki kształcenia w odpowiedzi na zapotrzebowanie pracodawców: 1,00 zdawalność egzaminu zawodowego: 0,90 odsetek absolwentów wykonujących pracę w zawodzie: 0,75 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowanie kadry pedagogicznej (wg absolwentów): M=3,25 program kształcenia (wg absolwentów): M=3,50 współpraca szkoły z pracodawcami (wg absolwentów): M=3,50
moniecki	<ul style="list-style-type: none"> odsetek szkół współpracujących z pracodawcami: 1,00 odsetek szkół, które w ostatnich 5 latach otworzyły nowe kierunki kształcenia w odpowiedzi na zapotrzebowanie pracodawców: 1,00 przygotowanie kadry pedagogicznej (wg pracodawców): M=3,93 program kształcenia (wg absolwentów): M=3,83 współpraca szkoły z pracodawcami (wg absolwentów): M=3,83 przygotowanie kadry pedagogicznej (wg absolwentów): M=3,83 	<ul style="list-style-type: none"> kształcenie praktyczne (wg absolwentów): M=3,58 program kształcenia (wg pracodawców): M=3,57
augustowski	<ul style="list-style-type: none"> kształcenie teoretyczne (wg absolwentów): M=4,19 	<ul style="list-style-type: none"> odsetek szkół, które w ostatnich 5 latach otworzyły nowe kierunki kształcenia w odpowiedzi na

Powiat (ocena jakości kształcenia branżowego)	Czynniki wpływające pozytywnie na ocenę jakości kształcenia branżowego	Czynniki wpływające negatywnie na ocenę jakości kształcenia branżowego
	<ul style="list-style-type: none"> • zaplecze warsztatowe szkół (wg pracodawców): M=4,14 • program kształcenia (wg absolwentów): M=4,11 • współpraca szkoły z pracodawcami (wg absolwentów): M=4,11 • działalność promocyjna szkoły (wg pracodawców): M=4,09 	<p>zapotrzebowanie pracodawców: 0,25</p>
miasto Suwałki	<ul style="list-style-type: none"> • odsetek szkół współpracujących z pracodawcami: 0,80 • odsetek szkół prowadzących rozeznanie na lokalnym rynku pracy: 0,80 • kształcenie teoretyczne (wg absolwentów): M=4,41 • kształcenie praktyczne (wg absolwentów): M=4,30 • przygotowanie kadry pedagogicznej (wg absolwentów): M=4,26 • ocena stopnia, w jakim szkoła przygotowała absolwentów do pracy w wyuczonym zawodzie (wg absolwentów): M=4,15 • program kształcenia (wg absolwentów): M=4,11 • współpraca szkoły z pracodawcami (wg absolwentów): M=4,07 	<ul style="list-style-type: none"> • działalność promocyjna szkoły (wg pracodawców): M=3,08 • program kształcenia (wg pracodawców): M=3,19 • zaplecze warsztatowe szkół (wg pracodawców): M=3,27 • przygotowanie kadry pedagogicznej (wg pracodawców): M=3,27
zambrowski	<ul style="list-style-type: none"> • odsetek szkół prowadzących rozeznanie na lokalnym rynku pracy: 1,00 • zdawalność egzaminu zawodowego: 0,89 • kształcenie teoretyczne (wg pracodawców): M=4,06 	<ul style="list-style-type: none"> • odsetek szkół, które w ostatnich 5 latach otworzyły nowe kierunki kształcenia w odpowiedzi na zapotrzebowanie pracodawców: 0,25 • odsetek absolwentów wykonujących pracę w zawodzie: 0,44 • program kształcenia (wg absolwentów): M=3,56 • kształcenie praktyczne (wg absolwentów): M=3,50 • współpraca szkoły z pracodawcami (wg absolwentów): M=3,50 • kształcenie teoretyczne (wg absolwentów): M=3,50 • zaplecze warsztatowe szkół (wg absolwentów): M=3,50
bielski	<ul style="list-style-type: none"> • kształcenie teoretyczne (wg absolwentów): M=4,47 	<ul style="list-style-type: none"> • odsetek szkół, które w ostatnich 5 latach otworzyły nowe kierunki kształcenia w odpowiedzi na

Powiat (ocena jakości kształcenia branżowego)	Czynniki wpływające pozytywnie na ocenę jakości kształcenia branżowego	Czynniki wpływające negatywnie na ocenę jakości kształcenia branżowego
	<ul style="list-style-type: none"> • zaplecze warsztatowe szkoły (wg absolwentów): M=4,47 • program kształcenia (wg absolwentów): M=4,18 • przygotowanie kadry pedagogicznej (wg pracodawców): M=4,15 	<ul style="list-style-type: none"> • zapotrzebowanie pracodawców: 0,00
suwalski	<ul style="list-style-type: none"> • kształcenie praktyczne (wg absolwentów): M=4,00 • współpraca szkoły z pracodawcami (wg absolwentów): M=4,00 • ocena stopnia, w jakim szkoła przygotowała absolwentów do pracy w wyuczonym zawodzie (wg absolwentów): M=4,00 • kształcenie teoretyczne (wg absolwentów): M=4,00 • odsetek szkół prowadzących rozeznanie na lokalnym rynku pracy: 1,00 • odsetek szkół współpracujących z pracodawcami: 1,00 	<ul style="list-style-type: none"> • odsetek szkół, które w ostatnich 5 latach otworzyły nowe kierunki kształcenia w odpowiedzi na zapotrzebowanie pracodawców: 0,00 • zdawalność egzaminu zawodowego: 0,70 • zaplecze warsztatowe szkoły (wg absolwentów): M=3,25 • działalność promocyjna szkoły (wg pracodawców): M=3,40 • zaplecze warsztatowe szkół (wg pracodawców): M=3,47
sokólski	<ul style="list-style-type: none"> • zdawalność egzaminu zawodowego: 0,92 • odsetek szkół współpracujących z pracodawcami: 0,67 • odsetek szkół prowadzących rozeznanie na lokalnym rynku pracy: 0,67 • kształcenie praktyczne (wg absolwentów): M=3,82 • przygotowanie kadry pedagogicznej (wg pracodawców): M=3,80 • działalność promocyjna szkoły (wg pracodawców): M=3,80 	<ul style="list-style-type: none"> • odsetek szkół, które w ostatnich 5 latach otworzyły nowe kierunki kształcenia w odpowiedzi na zapotrzebowanie pracodawców: 0,33 • zaplecze warsztatowe szkoły (wg absolwentów): M=3,46 • przygotowanie kadry pedagogicznej (wg absolwentów): M=3,50 • program kształcenia (wg pracodawców): M=3,50
kolneński	<ul style="list-style-type: none"> • kształcenie praktyczne (wg absolwentów): M=4,00 • kształcenie praktyczne (wg pracodawców): M=4,00 • odsetek szkół współpracujących z pracodawcami: 1,00 • odsetek absolwentów wykonujących pracę w zawodzie: 0,92 	<ul style="list-style-type: none"> • odsetek szkół prowadzących rozeznanie na lokalnym rynku pracy: 0,00 • współpraca szkoły z pracodawcami (wg absolwentów): M=3,25 • ocena stopnia, w jakim szkoła przygotowała absolwentów do pracy w wyuczonym zawodzie (wg absolwentów): M=3,42 • przygotowanie kadry pedagogicznej (wg absolwentów): M=3,42 • program kształcenia (wg absolwentów): M=3,50

Powiat (ocena jakości kształcenia branżowego)	Czynniki wpływające pozytywnie na ocenę jakości kształcenia branżowego	Czynniki wpływające negatywnie na ocenę jakości kształcenia branżowego
białostocki	<ul style="list-style-type: none"> kształcenie teoretyczne (wg absolwentów): M=4,22 współpraca szkoły z pracodawcami (wg absolwentów): M=4,22 organizacja praktyk zawodowych (wg absolwentów): M=4,22 	<ul style="list-style-type: none"> odsetek szkół prowadzących rozeznanie na lokalnym rynku pracy: 0,33 odsetek absolwentów wykonujących pracę w zawodzie: 0,44
hajnowski	<ul style="list-style-type: none"> odsetek absolwentów wykonujących pracę w zawodzie: 0,75 program kształcenia (wg absolwentów): M=4,25 przygotowanie kadry pedagogicznej (wg pracodawców): M=4,06 współpraca szkoły z pracodawcami (wg absolwentów): M=4,00 program kształcenia (wg pracodawców): M=4,00 zaplecze warsztatowe szkół (wg absolwentów): M=4,00 	<ul style="list-style-type: none"> zdawalność egzaminu zawodowego: 0,75 odsetek szkół prowadzących rozeznanie na lokalnym rynku pracy: 0,33 odsetek szkół, które w ostatnich 5 latach otworzyły nowe kierunki kształcenia w odpowiedzi na zapotrzebowanie pracodawców: 0,00
miasto Łomża	<ul style="list-style-type: none"> odsetek szkół współpracujących z pracodawcami: 0,75 organizacja praktyk zawodowych (wg absolwentów): M=4,35 zaplecze warsztatowe szkoły: M=4,30 program kształcenia (wg absolwentów): M=4,25 	<ul style="list-style-type: none"> odsetek szkół, które w ostatnich 5 latach otworzyły nowe kierunki kształcenia w odpowiedzi na zapotrzebowanie pracodawców: 0,17 odsetek szkół prowadzących rozeznanie na lokalnym rynku pracy: 0,25 przygotowanie kadry pedagogicznej (wg pracodawców): M=3,50
miasto Białystok	<ul style="list-style-type: none"> odsetek szkół współpracujących z pracodawcami: 0,79 kształcenie teoretyczne (wg absolwentów): M=4,07 kształcenie praktyczne (wg absolwentów): M=4,06 organizacja praktyk zawodowych (wg absolwentów): M=4,01 współpraca szkoły z pracodawcami (wg absolwentów): M=3,99 	<ul style="list-style-type: none"> współpraca szkół z pracodawcami (wg pracodawców): M=3,27 przygotowanie kadry pedagogicznej (wg pracodawców): M=3,28 działalność promocyjna szkoły (wg pracodawców): M=3,28
siemiatycki	<ul style="list-style-type: none"> kształcenie teoretyczne (wg pracodawców): M=4,13 przygotowanie kadry pedagogicznej (wg pracodawców): M=4,13 program kształcenia (wg pracodawców): M=4,06 kształcenie praktyczne (wg pracodawców): M=4,06 	<ul style="list-style-type: none"> odsetek szkół, które w ostatnich 5 latach otworzyły nowe kierunki kształcenia w odpowiedzi na zapotrzebowanie pracodawców: 0,00 odsetek szkół prowadzących rozeznanie na lokalnym rynku pracy: 0,25 przygotowanie kadry pedagogicznej (wg absolwentów): M=2,67

Powiat (ocena jakości kształcenia branżowego)	Czynniki wpływające pozytywnie na ocenę jakości kształcenia branżowego	Czynniki wpływające negatywnie na ocenę jakości kształcenia branżowego
	<ul style="list-style-type: none"> • odsetek szkół współpracujących z pracodawcami: 1,00 	<ul style="list-style-type: none"> • zaplecze warsztatowe szkół (wg absolwentów): M=3,00 • współpraca szkoły z pracodawcami (wg absolwentów): M=3,33 • kształcenie teoretyczne (wg absolwentów): M=3,50
grajewski	<ul style="list-style-type: none"> • zaplecze warsztatowe szkół (wg absolwentów): M=3,94 • ocena stopnia, w jakim szkoła przygotowała absolwentów do pracy w wyuczonym zawodzie (wg absolwentów): M=3,94 • odsetek szkół współpracujących z pracodawcami: 1,00 	<ul style="list-style-type: none"> • zaplecze warsztatowe szkół (wg pracodawców): M=2,94 • przygotowanie kadry pedagogicznej (wg pracodawców): M=3,31 • kształcenie teoretyczne (wg pracodawców): M=3,31 • program kształcenia (wg pracodawców): M=3,50 • współpraca szkoły z pracodawcami (wg pracodawców): M=3,38 • odsetek szkół, które w ostatnich 5 latach otworzyły nowe kierunki kształcenia w odpowiedzi na zapotrzebowanie pracodawców: 0,00 • odsetek szkół prowadzących rozeznanie na lokalnym rynku pracy: 0,20
łomżyński	<ul style="list-style-type: none"> • kształcenie praktyczne (wg pracodawców): M=4,11 • kształcenie teoretyczne (wg pracodawców): M=4,06 • program kształcenia (wg pracodawców): M=4,06 • odsetek szkół współpracujących z pracodawcami: 1,00 • zdawalność egzaminu zawodowego: 0,94 	<ul style="list-style-type: none"> • zaplecze warsztatowe szkół (wg absolwentów): M=2,80 • kształcenie praktyczne (wg absolwentów): M=3,00 • organizacja praktyk zawodowych (wg absolwentów): M=3,00 • odsetek szkół, które w ostatnich 5 latach otworzyły nowe kierunki kształcenia w odpowiedzi na zapotrzebowanie pracodawców: 0,00 • odsetek szkół prowadzących rozeznanie na lokalnym rynku pracy: 0,00 • odsetek absolwentów wykonujących pracę w zawodzie: 0,40

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI z absolwentami kształcenia branżowego w woj. podlaskim [N=400]; ankiety CATI z pracodawcami z terenu woj. podlaskiego [N=402]; ankiety CATI z udziałem szkół kształcenia branżowego w woj. podlaskim [N=101]

Zestawienie wszystkich wskaźników szczegółowych użytych do obliczenia wskaźnika syntetycznego zamieszczono w Aneksie do niniejszego raportu.

10 Potencjał kształcenia branżowego a zawody, w których zatrudniają lokalni pracodawcy – analiza w ujęciu powiatowym

W niniejszym rozdziale zostały zagregowane na poziomie powiatowym dane, które w rozdziałach 6. Potencjał szkół kształcenia branżowego funkcjonujących w woj. podlaskim i 8. Dostosowanie kształcenia branżowego do potrzeb pracodawców, zostały opisane w ujęciu regionalnym. Analiza obejmuje ofertę kształcenia branżowego lokalnych szkół, współpracę szkół z pracodawcami, informacje o zawodach, w jakich zatrudniają lokalni pracodawcy oraz zawodach deficytowych i nadwyżkowych w poszczególnych powiatach województwa podlaskiego.

10.1 Powiat augustowski

Obecnie w powiecie augustowskim kształcenie branżowe realizowane jest w siedmiu szkołach – trzech szkołach branżowych I stopnia, dwóch technikach i dwóch szkołach policealnych. Łączna liczba osób, które w roku szkolnym 2021/2022 pobierały w nich naukę, to 1 325. Oferta edukacyjna obejmowała 27 różnych zawodów wchodzących w skład 17 branż. W latach 2019-2021 status absolwenta na kierunkach kształcenia branżowego zdobyło łącznie 2 150 osób.

Tabela 67 Szkoły realizujące kształcenie branżowe w powiecie augustowskim, rok szkolny 2021/2022

Nazwa szkoły	Liczba uczniów (2021/2022)
Augustowskie Centrum Edukacyjne Branżowa Szkoła I Stopnia nr 1 w Augustowie	314
Branżowa Szkoła I Stopnia Specjalna przy Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym nr 4 w Augustowie	6
Augustowskie Centrum Edukacyjne Technikum nr 1 w Augustowie im. 2 Korpusu Polskiego	707
Zespół Szkół Technicznych im. Gen. I. Prądzyńskiego Branżowa Szkoła I Stopnia nr 2 w Augustowie	53
Zespół Szkół Technicznych im. Gen. I. Prądzyńskiego Technikum nr 2 w Augustowie	93
Szkoła Policealna Farmaceutyczna w Augustowie	23
Szkoła Policealna nr 5 w Augustowie	129

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku, stan na 13.07.2022 r.

Branżami, w których kształci się najwięcej osób, są:

- branża hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna - 264 uczniów, 359 absolwentów,
- branża handlowa - 184 uczniów, 166 absolwentów,
- branża budowlana - 183 uczniów, 381 absolwentów,
- branża teleinformatyczna - 176 uczniów, 340 absolwentów.

Tabela 68 Liczba uczniów i absolwentów szkół kształcenia branżowego w powiecie augustowskim, wg zawodów

Zawód	Uczniowie (2021/2022)		Absolwenci (2019-2021)
	Liczba	% w ogóle	
Technik informatyk	176	13,3%	340
Technik handlowiec	151	11,4%	128
Technik budownictwa	105	7,9%	183
Technik mechatronik	93	7,0%	203
Kucharz	88	6,6%	115
Technik hotelarstwa	88	6,6%	0
Technik żywienia i usług gastronomicznych	88	6,6%	214
Technik mechanik	80	6,0%	188
Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie	73	5,5%	190
Technik administracji	69	5,2%	0
Elektryk	65	4,9%	66
Mechanik pojazdów samochodowych	50	3,8%	161
Sprzedawca	33	2,5%	38
Asystent osoby niepełnosprawnej	30	2,3%	0
Technik bezpieczeństwa i higieny pracy	30	2,3%	0
Fryzjer	27	2,0%	112
Technik farmaceutyczny	23	1,7%	0
Technik architektury krajobrazu	19	1,4%	80
Stolarz	13	1,0%	20
Cukiernik	5	0,4%	34
Monter sieci i instalacji sanitarnych	5	0,4%	8
Piekarz	4	0,3%	28
Ślusarz	4	0,3%	6
Fotograf	2	0,2%	6
Mechanik-monter maszyn i urządzeń	2	0,2%	2
Elektromechanik	1	0,1%	4
Tapicer	1	0,1%	24
SUMA	1325	100,0%	2150

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku, stan na 13.07.2022 r.

Swoją ofertę edukacyjną w ciągu najbliższych pięciu lat planuje rozszerzyć jedna szkoła - Branżowa Szkoła I Stopnia Specjalna przy Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym nr 4 w Augustowie. Kierunek, który ma być w niej utworzony, będzie przygotowywał wychowanków do zdobycia zawodu pracownika pomocniczego obsługi hotelowej.

Spośród placówek kształcenia branżowego z powiatu augustowskiego, które wzięły udział w badaniu ankietowym, tylko jedna wskazała na to, że szkoła posiada strategię skutecznej rekrutacji kandydatów. Zaznaczono jednak, że raczej nie jest ona stosowana. W ostatnim naborze najchętniej wybieranymi przez kandydatów zawodami były: elektryk, technik bezpieczeństwa i higieny pracy, kucharz. Natomiast najmniej zainteresowania okazano zawodom mechanika pojazdów samochodowych i fryzjera.

Dwie z czterech ankietowanych placówek deklarują, że prowadzą rozeznanie wśród lokalnych pracodawców w zakresie ich zapotrzebowania na absolwentów zawodów kształcenia branżowego - Augustowskie Centrum Edukacyjne w Augustowie i Szkoła Policealna nr 5 W Augustowie. Działania te polegają na bezpośrednim kierowaniu zapytań do pracodawców, organizacji wydarzeń typu targi pracy oraz korzystaniu z danych Powiatowego Urzędu Pracy. Jedna ze szkół - Augustowskie Centrum Edukacyjne w Augustowie, w odpowiedzi na zapotrzebowanie zgłoszone przez lokalnego pracodawcę otworzyła nowy kierunek kształcenia. Został on utworzony w roku 2019 i kształci uczniów w zawodzie elektryka. Szkoły poproszone o ocenę swojego potencjału w zakresie otwierania nowych kierunków, wskazują na potencjał przeciętny lub wysoki (po 2 wskazania). Jako atuty w tym zakresie wymieniane są rozwinięta współpraca z pracodawcami (2 wskazania), odpowiednio przygotowana kadra dydaktyczna i realizowanie projektów unijnych (po 1 wskazaniu).

Trzy spośród czterech ankietowanych placówek wskazały na to, że prowadzą ścisłą współpracę z pracodawcami działającymi na terenie powiatu augustowskiego. Współpraca ta polega na realizacji kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki zawodu, we współpracy z pracodawcą (2 wskazania) i na zatrudnianiu praktyków z zakładów pracy współpracujących ze szkołą (1 wskazanie).

Tabela 69 Pracodawcy, z którymi współpracują szkoły kształcenia branżowego, powiat augustowski

Nazwa placówki	Pracodawcy, z którymi współpracuje szkoła	
	liczba podmiotów	branża
Augustowskie Centrum Edukacyjne w Augustowie	10	elektryczna, budowlana
Szkoła Policealna Farmaceutyczna w Augustowie	3	produkcja, ośrodek maszynowy
Szkoła Policealna nr 5 w Augustowie	2	edukacja

Źródło: ankieta CATI z udziałem szkół kształcenia branżowego w pow. augustowskim [N=4]

Jedna szkoła - Branżowa Szkoła I Stopnia Specjalna przy Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym nr 4 w Augustowie, wskazała, że nie współpracuje z lokalnymi przedsiębiorcami z powodu niewielkiego zainteresowania taką współpracą ze strony pracodawców.

W badaniu ankietowym z pracodawcami powiat augustowski był reprezentowany przez 22 podmioty. W zawodach kształcenia branżowego zatrudniają one łącznie 407 pracowników. W poniższej tabeli podano zawody, w których zatrudnionych jest co najmniej 2% ogółu pracowników z wykształceniem branżowym w powiecie augustowskim (wg danych z ankiety CATI z pracodawcami).

Tabela 70 Liczba pracowników z wykształceniem branżowym wg zawodów – powiat augustowski

Zawód	Pracownicy z wykształceniem branżowym	
	Liczba	% ogółu
Technik leśnik	132	32,4%
Opiekun medyczny	86	21,1%
Opiekun osoby starszej	30	7,4%
Kierowca mechanik	24	5,9%
Murarz-tylnkarz	24	5,9%
Dekarz	15	3,7%
Technik administracji	14	3,4%
Elektromechanik	12	2,9%
Mechanik-monter maszyn i urządzeń	10	2,5%
Technik telekomunikacji	10	2,5%

Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego, pow. augustowski [N=22]

3 spośród 22 ankietowanych pracodawców z powiatu augustowskiego wskazało, że poszukuje obecnie pracowników z wykształceniem branżowym. Poszukiwane zawody to:

- Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych - 2 osoby,
- Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych - 2 osoby,
- Technik żywienia i usług gastronomicznych - 2 osoby.

Respondentów spytano także, czy w ciągu najbliższych kilku lat planują zwiększyć zatrudnienie, a jeśli tak, to o ile osób i w jakich zawodach. Udzielone odpowiedzi pokrywają się z tymi udzielonymi na pytanie o obecnie poszukiwanych pracowników. Jeden spośród 22 respondentów wskazał na zatrudnianie cudzoziemców. Są to osoby z wykształceniem w branży opieki zdrowotnej, zatrudnione na stanowiskach z nią związanych.

W ankiecie z udziałem pracodawców z obszaru powiatu augustowskiego na ścisłą współpracę z lokalnymi szkołami kształcenia branżowego wskazały 4 spośród 22 badanych podmiotów. Zgodnie z deklaracjami pracodawców współpraca ta dotyczy organizacji stażów absolwenckich (4 wskazania), organizacji szkoleń dla uczniów w celu uzyskania przez nich certyfikatów i dodatkowych uprawnień (1 wskazanie), udziału w przygotowaniu programu nauczania dla zawodu (1 wskazanie) oraz organizacji wizyt studyjnych (1 wskazanie). Ankietowani bardzo wysoko oceniają współpracę ze szkołami oraz korzyści z niej płynące. Najczęściej wskazywaną jest wartość prerekrutacyjna praktyk i staży (3 wskazania).

Według danych Barometru zawodów 2022 do grup zawodów deficytowych w powiecie augustowskim zaliczają się dekarze i blacharze budowlani oraz psycholodzy i psychoterapeuci (w tym terapeuci zajęciowi). Eksperti wskazali na stały poziom zapotrzebowania w zawodzie dekarza przy jednoczesnym niedoborze doświadczonych pracowników i braku chęci do nauki zawodu. Deficyt psychologów i psychoterapeutów

wynika ze wzrostu popytu na usługi psychologiczne, w szczególności w odniesieniu do dzieci i młodzieży. Szkoły kształcenia branżowego w powiecie augustowskim nie prowadzą nauczania w zawodach dekarza, technika dekarza i blacharza, ani w zawodzie terapeuty zajęciowego. Kształcenie w zawodzie dekarza prowadzone jest wyłącznie w mieście Białystok, a kształcenie w zawodzie terapeuty zajęciowego – w miastach Białystok i Suwałki.

Tabela 71 Prognoza zawodów deficytowych w powiecie augustowskim na 2022 rok wg Barometru zawodów

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
1.	dekarze i blacharze budowlani	712101 Dekarz (s) 721301 Blacharz (s) 311221 Technik dekarstwa (s)	712101 Dekarz	Brak kształcenia	Brakuje doświadczonych pracowników. Brak chęci do nauki zawodu.
2.	psycholodzy i psychoterapeuci	325907 Terapeuta zajęciowy (s)	325907 Terapeuta zajęciowy (s)	Brak kształcenia	Wzrost popytu na usługi psychologiczne, w szczególności w odniesieniu do dzieci i młodzieży. Brakuje wykwalifikowanych pracowników. Samozatrudnienie. Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Źródło: barometrzwodow.pl, Kuratorium Oświaty w Białymstoku

Z kolei zawodami nadwyżkowymi w powiecie są ekonomiści (w tym technicy ekonomiści) oraz rolnicy i hodowcy (w tym rolnik, technik pszczelarz, technik rolnik, technik agrobiznesu). W ww. zawodach kształcenie w powiecie na poziomie szkół branżowych nie odbywa się. Występująca nadwyżka edukacyjna jest wynikiem napływu absolwentów szkół wyższych (ekonomiści) oraz absolwentów z innych powiatów. Rolnicy i hodowcy stanowią znaczącą ilościowo grupę wśród długotrwale bezrobotnych. Są to osoby, które w wielu przypadkach oczekują na przejęcie gospodarstwa rolnego.

Tabela 72 Prognoza zawodów nadwyżkowych w powiecie augustowskim na 2022 rok wg Barometru zawodów

Lp.	Grupy zawodów nadwyżkowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
1.	ekonomiści	331403 Technik ekonomista (s)	331403 Technik ekonomista (s)	brak kształcenia	Nadwyżka edukacyjna z poprzednich lat.
2.	rolnicy i hodowcy	612302 Pszczelarz (s) 613003 Rolnik (s) 314203 Technik hodowca koni (s) 314206 Technik pszczelarz (s) 314207 Technik rolnik (s) 331402 Technik agrobiznesu (s)	613003 Rolnik (s) 314206 Technik pszczelarz (s) 314207 Technik rolnik (s) 331402 Technik agrobiznesu (s)	brak kształcenia	Nadwyżka edukacyjna z lat poprzednich. Długotrwale bezrobotni. Szara strefa.

Źródło: barometr.zawodow.pl, dane Kuratorium Oświaty w Białymstoku

10.2 Powiat białostocki

Kształcenie branżowe na terenie powiatu białostockiego oferują cztery szkoły – dwie szkoły branżowe I stopnia i dwa technika. W roku szkolnym 2021/2022 uczyły się w nich łącznie 472 osoby. Placówki te realizowały kształcenie w 11 zawodach należących do 8 branż. W latach 2019-2021 status absolwenta na kierunkach kształcenia branżowego zdobyły łącznie 762 osoby.

Tabela 73 Szkoły realizujące kształcenie branżowe w powiecie białostockim, rok szkolny 2021/2022

Nazwa szkoły	Liczba uczniów (2021/2022)
Branżowa Szkoła I Stopnia Syriusz w Wasilkowie	45
Branżowa Szkoła I Stopnia w Łapach	41
Technikum w Czarnej Białostockiej	42
Technikum w Łapach	344

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku, stan na 13.07.2022 r.

Branżami, w których kształci się najwięcej osób, są:

- branża teleinformatyczna - 133 uczniów, 118 absolwentów,
- branża hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna - 100 uczniów, 184 absolwentów,
- branża motoryzacyjna - 99 uczniów, 30 absolwentów,
- branża elektroenergetyczna - 83 uczniów, 172 absolwentów.

Tabela 74 Liczba uczniów i absolwentów szkół kształcenia branżowego w powiecie białostockim, wg zawodów

Zawód	Uczniowie (2021/2022)		Absolwenci (2019-2021)
	Liczba	% w ogóle	
Technik informatyk	133	28,2%	118
Technik hotelarstwa	87	18,4%	130
Technik elektryk	83	17,6%	172
Technik pojazdów samochodowych	83	17,6%	0
Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie	40	8,5%	60
Mechanik pojazdów samochodowych	16	3,4%	30
Kucharz	13	2,8%	54
Fryzjer	12	2,5%	12
Krawiec	3	0,6%	6
Cukiernik	1	0,2%	0
Murarz-tylnkarz	1	0,2%	0
Technik mechanik	0	0,0%	180
SUMA	472	100,0%	762

*Zestawienie nie uwzględnia 132 absolwentów średniej szkoły plastycznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku, stan na 13.07.2022 r.

Żadna z ankietowanych szkół z powiatu białostockiego nie planuje rozszerzania oferty edukacyjnej o nowe kierunki kształcenia branżowego.

Dwie spośród trzech placówek kształcenia branżowego z powiatu białostockiego, które wzięły udział w badaniu ankietowym, wskazały, że stosują strategię skutecznej rekrutacji kandydatów. Były to: Branżowa Szkoła I Stopnia Syriusz w Wasilkowie i Zespół Szkół Mechanicznych im. Stefana Czarnieckiego w Łapach. W ostatnim naborze najchętniej wybieranymi przez kandydatów zawodami były: monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (w 2 szkołach), technik informatyk, kucharz. Natomiast najmniej chętnych zgłosiło się do klasy fryzjerskiej (Branżowa Szkoła I Stopnia Syriusz w Wasilkowie).

Jedna z ankietowanych placówek (Zespół Szkół Mechanicznych im. Stefana Czarnieckiego w Łapach) wskazała, że prowadzi rozeznanie wśród lokalnych pracodawców w zakresie ich zapotrzebowania na absolwentów zawodów kształcenia branżowego. Działania te polegają na bezpośrednim kierowaniu zapytań do pracodawców oraz organizacji wydarzeń typu „targi pracy”. Przedstawiciel Zespołu Szkół Mechanicznych im. Stefana Czarnieckiego w Łapach wskazał, że szkoła w odpowiedzi na zapotrzebowanie zgłoszone przez lokalnego pracodawcę otworzyła nowy kierunek kształcenia – operator obrabiarek skrawających. Jednak brakuje chętnych kandydatów do nauki w tym zawodzie.

Badane szkoły różnią się między sobą w ocenie swojego potencjału do otwierania nowych kierunków. Przytoczony Zespół Szkół Mechanicznych w Łapach ten potencjał i zasoby ocenił źle. Jako przyczynę wskazano brak zainteresowania nowymi zawodami. Z kolei Branżowa

Szkoła I Stopnia Syriusz w Wasilkowie swoje zasoby i potencjał do poszerzania oferty edukacyjnej oceniła wysoko. Jako atuty w tym zakresie wymieniono rozwiniętą współpracę z pracodawcami oraz odpowiednio przygotowaną kadrę dydaktyczną.

Dwie spośród trzech ankietowanych placówek wskazały na to, że prowadzą ścisłą współpracę z pracodawcami działającymi na terenie powiatu białostockiego. Polega ona na realizacji kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki zawodu, we współpracy z pracodawcą.

Tabela 75 Pracodawcy, z którymi współpracują szkoły kształcenia branżowego, powiat białostocki

Nazwa placówki	Pracodawcy, z którymi współpracuje szkoła	
	liczba podmiotów	branża
Branżowa Szkoła I Stopnia Syriusz w Wasilkowie	6	gastronomiczna, fryzjerska, budowlana
Zespół Szkół Mechanicznych im. Stefana Czarnieckiego w Łapach	6	budowlana, mechaniczna

Źródło: ankieta CATI z udziałem szkół kształcenia branżowego w pow. białostockim [N=3]

Jedna placówka - Zespół Szkół w Czarnej Białostockiej, wskazała, że nie współpracuje z lokalnymi przedsiębiorcami z powodu ograniczonych zasobów kadrowych i finansowych szkoły.

W badaniu ankietowym z pracodawcami powiat białostocki był reprezentowany przez 50 podmiotów. W zawodach kształcenia branżowego zatrudniają one łącznie 642 pracowników. W poniższej tabeli podano zawody, w których zatrudnionych jest co najmniej 2% ogółu pracowników z wykształceniem branżowym w powiecie białostockim (wg danych z ankiety CATI z pracodawcami).

Tabela 76 Liczba pracowników z wykształceniem branżowym wg zawodów – powiat białostocki

Zawód	Pracownicy z wykształceniem branżowym	
	Liczba	% ogółu
Kierowca mechanik	190	29,6%
Mechanik pojazdów samochodowych	65	10,1%
Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych	60	9,4%
Elektromechanik pojazdów samochodowych	40	6,2%
Technik budownictwa	31	4,8%
Lakiernik samochodowy	30	4,7%
Elektryk	27	4,2%
Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych	23	3,6%
Elektromechanik	22	3,4%
Sprzedawca	19	2,9%
Blacharz samochodowy	15	2,3%
Cukiernik	15	2,3%

Zawód	Pracownicy z wykształceniem branżowym	
	Liczba	% ogółu
Technik handlowiec	14	2,2%
Operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych	13	2,0%

Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego, pow. białostocki [N=50]

8 spośród 50 (16%) ankietowanych pracodawców z powiatu białostockiego wskazało, że poszukuje obecnie pracowników z wykształceniem branżowym. Poszukiwane zawody to:

- Kierowca mechanik - 6 osób,
- Mechanik pojazdów samochodowych - 6 osób,
- Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych - 5 osób,
- Operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych - 3 osoby,
- Elektromechanik - 2 osoby,
- Kucharz - 2 osoby,
- Mechanik-monter maszyn i urządzeń - 2 osoby,
- Elektryk - 1 osoba.

Respondentów spytano także, czy w ciągu najbliższych kilku lat planują zwiększyć zatrudnienie. Twierdząco odpowiedziało 7 (14%) pracodawców. Planowane zwiększenie zatrudnienia dotyczy zawodów:

- Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych - 8 osób,
- Kierowca mechanik - 6 osób,
- Technik budownictwa - 3 osoby,
- Elektromechanik - 2 osoby,
- Elektryk - 1 osoba,
- Magazynier-logistyk - 1 osoba.

8 spośród 50 (16%) respondentów wskazało na zatrudnianie cudzoziemców. Dotyczy to zawodów: elektryk, kierowca mechanik, kucharz, operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych, sprzedawca, technik prac biurowych.

W ankiecie z udziałem pracodawców z obszaru powiatu białostockiego na ścisłą współpracę z lokalnymi szkołami kształcenia branżowego wskazało tylko dwóch respondentów. Współpraca ta dotyczy realizacji kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki zawodu i praktyk zawodowych oraz organizacji stażów absolwenckich. Ankietowani wysoko oceniają współpracę ze szkołami oraz korzyści z niej płynące. Korzyści, na które wskazały obydwie podmioty, to: promocja wizerunku firmy, posiadanie dodatkowych, bezkosztowych pracowników.

Prognoza Barometru zawodów 2022 w powiecie białostockim i Białymstoku²³ wskazuje aż 23 zawody deficytowe, w których mogą być zatrudnieni absolwenci kształcenia branżowego (w części zawodów po zdobyciu dodatkowych uprawnień). Zawody te wymieniono w poniższej tabeli wraz z komentarzem, z czego wynika deficyt.

Tabela 77 Zawody deficytowe w powiecie białostockim i Białymstoku - Barometr zawodów 2022

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie ziemskim i grodzkim	komentarz
1.	betoniarze i zbrojarze	711402 Betoniarz-zbrojarz (s)	Brak kształcenia	Brak kształcenia	Zatrudnianie cudzoziemców. Wymagany dobry stan zdrowia. Rotacyjność.
2.	blacharze i lakiernicy samochodowi	713203 Lakiernik samochodowy (s) 721306 Blacharz samochodowy (s)	713203 Lakiernik samochodowy (s) 721306 Blacharz samochodowy (s)	713203 Lakiernik samochodowy (s) 721306 Blacharz samochodowy (s)	Wymagany dobry stan zdrowia i aktualna wiedza. Szara strefa. Brak zastępowalności pokoleniowej.
3.	cieśle i stolarze budowlani	711501 Cieśla (s)	Brak kształcenia w woj. podlaskim	Brak kształcenia	Zatrudnianie cudzoziemców. Wymagany dobry stan zdrowia. Rotacyjność.
4.	cukiernicy	751201 Cukiernik (s)	751201 Cukiernik (s)	751201 Cukiernik (s)	Wymagane umiejętności zgodne z obecnymi trendami.
5.	dekarze i blacharze – budowlani	712101 Dekarz (s) 721301 Blacharz (s) 311221 Technik dekarstwa (s)	712101 Dekarz (s)	712101 Dekarz (s)	Duży deficyt. Wymagana praca na wysokości. Brak chętnych do podejmowania nauki w zawodzie.
6.	elektrycy, elektromechanicy i elektrycy	741103 Elektryk (s) 741201 Elektromechanik (s) 741203 Elektromechanik pojazdów samochodowych (s) 311302 Technik elektroenergetyki transportu szynowego (s)	741103 Elektryk (s) 741201 Elektromechanik (s) 741203 Elektromechanik pojazdów samochodowych (s) 311303 Technik elektryk (s)	741103 Elektryk (s) 741203 Elektromechanik pojazdów samochodowych (s) 311303 Technik elektryk (s)	Zatrudnianie cudzoziemców. Wymagane kwalifikacje i uprawnienia.

²³ Zgodnie z metodologią Barometru zawodów analiza dla miast na prawach powiatu jest realizowana łącznie z powiatem ziemskim. Dlatego zawody deficytowe i nadwyżkowe będą jednakowe w Białymstoku i powiecie białostockim, Łomży i powiecie łomżyńskim oraz Suwałkach i powiecie suwalskim.

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie ziemskim i grodzkim	komentarz
		311303 Technik elektryk (s) 311307 Technik energetyk (s)			
7.	kelnerzy i barmani	513101 Kelner (s) 513102 Technik usług kelnerskich (s)	513101 Kelner (s) 513102 Technik usług kelnerskich (s)	513101 Kelner (s) 513102 Technik usług kelnerskich (s)	Szara strefa. Rotacyjność. Niskie płace.
8.	monterzy instalacji budowlanych	712613 Monter systemów rurociągowych (s) 712616 Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych (s) 712618 Monter sieci i instalacji sanitarnych (s)	712618 Monter sieci i instalacji sanitarnych (s)	712618 Monter sieci i instalacji sanitarnych (s)	Zatrudnianie cudzoziemców. Samozatrudnienie
9.	murarze i tynkarze	711203 Zdun (s) 711204 Murarz-tynkarz (s) 712401 Monter izolacji budowlanych (s) 712403 Monter izolacji przemysłowych (s)	711204 Murarz-tynkarz (s)	711204 Murarz-tynkarz (s)	Zatrudnianie cudzoziemców. Wymagany dobry stan zdrowia. Rotacyjność.
10.	operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych	834201 Mechanik maszyn i urządzeń drogowych (s) 834209 Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych (s)	834209 Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych (s)	Brak kształcenia	Wymagane uprawnienia i doświadczenie.
11.	opiekunki dziecięce	325905 Opiekunka dziecięca (s)	325905 Opiekunka dziecięca (s)	325905 Opiekunka dziecięca (s)	Szara strefa.
12.	opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej	341201 Asystent osoby niepełnosprawnej (s) 341202 Opiekun osoby starszej (s) 341203 Opiekun w domu pomocy społecznej (s) 341204 Opiekunka środowiskowa (s) 532102 Opiekun medyczny (s)	341201 Asystent osoby niepełnosprawnej (s) 341202 Opiekun osoby starszej (s) 341204 Opiekunka środowiskowa (s) 532102 Opiekun medyczny (s)	341201 Asystent osoby niepełnosprawnej (s) 341202 Opiekun osoby starszej (s) 341204 Opiekunka środowiskowa (s) 532102 Opiekun medyczny (s)	Zatrudnianie cudzoziemców. Niskie wynagrodzenia. Szara strefa. Ciężka praca.
13.	pomoce kuchenne	Pracownik pomocniczy gastronomii (s)	Pracownik pomocniczy gastronomii (s)	Pracownik pomocniczy gastronomii (s)	Szara strefa. Rotacyjność. Niskie płace. Zatrudnianie cudzoziemców.

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie ziemskim i grodzkim	komentarz
14.	pracownicy poligraficzni	732201 Drukarz (s) 732209 Drukarz fleksograficzny (s) 732210 Drukarz offsetowy (s) 732301 Introligator (s) 732305 Operator procesów introligatorskich (s) 311935 Technik procesów drukowania (s) 311936 Technik procesów introligatorskich (s) 311943 Technik grafiki i poligrafii cyfrowej (s)	732210 Drukarz offsetowy (s) 732305 Operator procesów introligatorskich (s) 311943 Technik grafiki i poligrafii cyfrowej (s)	311943 Technik grafiki i poligrafii cyfrowej (s)	Zmiany w technice wytwarzania, zmiana charakteru pracy. Brak zastępowalności pokoleniowej.
15.	pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie	712905 Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (s) 311219 Technik robót wykończeniowych w budownictwie (s)	712905 Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (s) 311219 Technik robót wykończeniowych w budownictwie (s)	712905 Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (s) 311219 Technik robót wykończeniowych w budownictwie (s)	Szara strefa. Zatrudnianie cudzoziemców. Niskie płace. Samozatrudnienie.
16.	pracownicy służb mundurowych	311919 Technik pożarnictwa (s)	Brak kształcenia	Brak kształcenia	Brak kształcenia w powiecie. Wzrost zapotrzebowania ze względu na sytuację polityczną. Wymagany dobry stan zdrowia. Niskie wynagrodzenia w początkowym okresie zatrudnienia.
17.	psycholodzy i psychoterapeuci	325907 Terapeuta zajęciowy (s)	325907 Terapeuta zajęciowy (s)	325907 Terapeuta zajęciowy (s)	Wzrost popytu na usługi psychologiczne. Samozatrudnienie. Brak wykwalifikowanych pracowników
18.	robotnicy budowlani	711102 Monter konstrukcji budowlanych (s)	Brak kształcenia	Brak kształcenia	Zatrudnianie cudzoziemców. Wymagany dobry stan zdrowia. Rotacyjność.

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie ziemskim i grodzkim	komentarz
		711701 Monter budownictwa wodnego (s) 713303 Kominiarz (s)			
19.	robotnicy leśni	834105 Operator maszyn leśnych (s)	Brak kształcenia	Brak kształcenia	Brakuje osób z uprawnieniami do obsługi HDS. Specyficzne warunki pracy – w odosobnieniu. Wymagany dobry stan zdrowia.
20.	robotnicy obróbki drewna i stolarze	731702 Koszykarz-plecionkarz (s) 752205 Stolarz (s) 817212 Mechanik-operator maszyn do produkcji drzewnej (s) 311922 Technik technologii drewna (s) 711505 Monter jachtów i łodzi (s)	752205 Stolarz (s) 311922 Technik technologii drewna (s)	752205 Stolarz (s) 311922 Technik technologii drewna (s)	Zatrudnianie cudzoziemców.
21.	spawacze	311516 Technik spawalnictwa (s)	Brak kształcenia	Brak kształcenia	Zatrudnianie cudzoziemców. Wymagany dobry stan zdrowia. Wymagane doświadczenie.
22.	ślusarze	722204 Ślusarz (s)	722204 Ślusarz (s)	722204 Ślusarz (s)	Zatrudnianie cudzoziemców. Brak zastępowalności pokoleniowej.
23.	tapicerzy	753402 Tapicer (s)	753402 Tapicer (s)	753402 Tapicer (s)	Niewystarczające kształcenie w zawodzie.

Źródło: barometrzwodow.pl, dane Kuratorium Oświaty w Białymstoku

Szkoły kształcenia branżowego w powiecie białostockim nie prowadzą nauczania w zawodach deficytowych: betoniarz-zbrojarz, cieśla, technik pożarnictwa, monter konstrukcji budowlanych, monter budownictwa wodnego, kominiarz, operator maszyn leśnych, technik spawalnictwa. Większość wymienionych kierunków kształcenia jest dostępna w ofercie edukacyjnej szkół w Białymstoku, aczkolwiek i tu skala nauczania jest niewystarczająca.

Tabela 78 Zawody nadwyżkowe w powiecie białostockim i Białymstoku - Barometr zawodów 2022

Lp.	Grupy zawodów nadwyżkowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie ziemskim i grodzkim	Komentarz
1.	ekonomiści	331403 Technik ekonomista (s)	331403 Technik ekonomista (s)	331403 Technik ekonomista (s)	Nadwyżka edukacyjna.
2.	technicy informatycy	351203 Technik informatyk (s) 351204 Technik tyfloinformatyk (s) 311411 Technik elektroniki i informatyki medycznej (s) 351103 Technik teleinformatyk (s) 351406 Technik programista (s)	351203 Technik informatyk (s) 351103 Technik teleinformatyk (s) 351406 Technik programista (s)	351203 Technik informatyk (s) 351103 Technik teleinformatyk (s) 351406 Technik programista (s)	Nadwyżka edukacyjna.

Źródło: barometrzwodow.pl, dane Kuratorium Oświaty w Białymstoku

Grupami zawodów nadwyżkowych w powiecie białostockim i Białymstoku są ekonomiści (w tym technicy ekonomiści) oraz technicy informatycy²⁴. W obu występuje nadwyżka edukacyjna. Obecnie kształcenie w zawodzie technika ekonomisty nie jest prowadzone w powiecie białostockim, jednak w szkołach w Białymstoku dwa wymienione zawody nadwyżkowe należą do najchętniej wybieranych przez uczniów. W roku szkolnym 2021/2022, w Białymstoku i powiecie białostockim do zawodu technika ekonomisty przygotowywało się 415 uczniów, a do samego zawodu technika informatyka 1061 uczniów. Należy rozważyć ograniczenie wielkości naboru nowych uczniów w tych zawodach.

10.3 Miasto Białystok

Białystok jako miasto wojewódzkie ma zdecydowanie najbogatszą ofertę edukacyjną w regionie. Kształcenie branżowe jest realizowane w 46 szkołach – 11 szkołach branżowych I stopnia (1382 uczniów w 31 zawodach), 2 szkołach branżowych II stopnia (52 uczniów w 4 zawodach), 14 technikach (7090 uczniów w 43 zawodach) i 19 szkołach policealnych (5254 słuchaczy w 23 zawodach). W roku szkolnym 2021/2022 uczyło się w nich łącznie 13 778 osób. Kształcenie było prowadzone w 98 różnych zawodach tworzących 24 branże. W latach 2019-2021 status absolwenta na kierunkach kształcenia branżowego w Białymstoku zdobyło łącznie 14 018 osób.

²⁴ Zawodami kształcenia branżowego wchodzącymi w skład tej grupy zawodowej są: technik informatyk, technik tyfloinformatyk, technik elektroniki i informatyki medycznej, technik teleinformatyk, technik programista

Tabela 79 Szkoły realizujące kształcenie branżowe w Białymstoku, rok szkolny 2021/2022

Nazwa szkoły	Liczba uczniów (2021/2022)
Branżowa Szkoła I Stopnia nr 1 w Białymstoku Zespołu Szkół Elektrycznych im. Prof. Janusza Groszkowskiego w Białymstoku	46
Branżowa Szkoła I Stopnia nr 2 w Białymstoku Zespołu Szkół Mechanicznych im. Św. Józefa w Białymstoku	244
Branżowa Szkoła I Stopnia nr 3 w Białymstoku Zespołu Szkół Technicznych im. Gen. Władysława Andersa w Białymstoku	197
Branżowa Szkoła I Stopnia nr 4 w Białymstoku Zespołu Szkół Gastronomicznych w Białymstoku	239
Branżowa Szkoła I Stopnia nr 5 w Białymstoku Zespołu Szkół Zawodowych nr 5 im. gen. Ignacego Prądzyńskiego w Białymstoku	225
Branżowa Szkoła I Stopnia nr 7 w Białymstoku Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących z Oddziałami Integracyjnymi im. Stanisława Staszica w Białymstoku	39
Branżowa Szkoła I Stopnia nr 9 w Białymstoku Zespołu Szkół Zawodowych nr 2 im. Kpt. Władysława Wysockiego w Białymstoku	111
Branżowa Szkoła I Stopnia nr 10 w Białymstoku Zespołu Szkół nr 10 w Białymstoku	143
Branżowa Szkoła I Stopnia nr 13 w Zakładzie Poprawczym w Białymstoku	10
Branżowa Szkoła I Stopnia Specjalna im. Marii Grzegorzewskiej w Białymstoku Zespołu Szkół nr 16 w Białymstoku	108
Branżowa Szkoła I Stopnia Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku	20
Branżowa Szkoła II Stopnia nr 1 w Białymstoku Zespołu Szkół Elektrycznych im. Prof. Janusza Groszkowskiego w Białymstoku	26
Branżowa Szkoła II Stopnia nr 4 w Białymstoku Zespołu Szkół Gastronomicznych w Białymstoku	26
Technikum Budowlano-Geodezyjne w Białymstoku Zespołu Szkół Budowlano-Geodezyjnych im. Stefana Władysława Bryły w Białymstoku	709
Technikum Elektryczne w Białymstoku Zespołu Szkół Elektrycznych im. prof. Janusza Groszkowskiego w Białymstoku	1156
Technikum Gastronomiczne w Białymstoku Zespołu Szkół Gastronomicznych w Białymstoku	345
Technikum Handlowo-Ekonomiczne w Białymstoku Zespołu Szkół Handlowo-Ekonomicznych im. Mikołaja Kopernika w Białymstoku	765
Technikum Mechaniczne w Białymstoku Zespołu Szkół Mechanicznych im. św. Józefa w Białymstoku	702
Technikum nr 2 w Białymstoku Zespołu Szkół Zawodowych nr 2 im. kpt. Władysława Wysockiego w Białymstoku	364
Technikum nr 3 w Białymstoku Zespołu Szkół Technicznych im. gen. Władysława Andersa w Białymstoku	516
Technikum nr 4 w Białymstoku Zespołu Szkół Rolniczych w Białymstoku	740
Technikum nr 6 z oddziałami integracyjnymi w Białymstoku Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących z oddziałami integracyjnymi im. Stanisława Staszica w Białymstoku	753
Technikum Programistyczne INFOTECH w Białymstoku	235
Technikum Teb Edukacja w Białymstoku	193
Technikum Usług Fryzjerskich "Dehag Extra" w Białymstoku	29

Nazwa szkoły	Liczba uczniów (2021/2022)
Technikum Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku	139
Technikum Zawodowe nr 1 w Białymstoku Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Białymstoku	444
"EDUCENTRUM" Policealna Szkoła Medyczna w Białymstoku	198
Akademicka Policealna Szkoła Medyczna w Białymstoku	144
Centrum Zawodów Medycznych i Społecznych - Szkoła Policealna Województwa Podlaskiego w Białymstoku	383
Niepubliczna Szkoła Policealna Teb Edukacja w Białymstoku	190
NOVA Policealna Szkoła Zawodowa w Białymstoku	117
Policealna Szkoła "COSINUS" w Białymstoku	1499
Policealna Szkoła "Prymus" w Białymstoku	143
Policealna Szkoła Administracji "Akademia Sukcesu" w Białymstoku	331
Policealna Szkoła Detektywów i Pracowników Ochrony W Białymstoku	159
Policealna Szkoła Zawodowa Meritum Sp. z o.o. w Białymstoku	189
Policealne Studium Obsługi Spedycyjno - Celnej w Białymstoku	74
Policealne Studium Zawodowe "Ekspert" w Białymstoku	212
Szkoła Policealna Centrum Nauki i Biznesu "Żak" w Białymstoku	978
Szkoła Policealna Gowork.pl w Białymstoku	186
Szkoła Policealna Medyczna "Żak" w Białymstoku	52
Szkoła Policealna nr 4 w Białymstoku Zespołu Szkół Zawodowych nr 2 Im. Kpt. Władysława Wysockiego w Białymstoku	48
Szkoła Policealna Opieki Medycznej "Żak" W Białymstoku	71
Szkoła Policealna W Białymstoku	65
Zaoczna Policealna Szkoła "COSINUS I" w Białymstoku	215

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku, stan na 13.07.2022 r.

Branżami, w których kształcą się najwięcej osób, są:

- branża opieki zdrowotnej – 1 652 uczniów, 2 056 absolwentów,
- branża teleinformatyczna – 1 520 uczniów, 2 386 absolwentów,
- branża fryzjersko-kosmetyczna – 1 347 uczniów, 1 816 absolwentów,
- branża hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna – 1 307 uczniów, 1 474 absolwentów,
- branża ekonomiczno – administracyjna – 1 303 uczniów, 474 absolwentów.

Tabela 80 Liczba uczniów i absolwentów szkół kształcenia branżowego w Białymstoku

Zawód	Uczniowie (2021/2022)		Absolwenci (2019-2021)
	Liczba	% w ogóle	
Technik informatyk	928	6,7%	2073
Technik usług kosmetycznych	821	6,0%	854
Technik administracji	726	5,3%	328
Technik bezpieczeństwa i higieny pracy	648	4,7%	0
Technik masażysta	630	4,6%	465
Technik programista	531	3,9%	0

Zawód	Uczniowie (2021/2022)		Absolwenci (2019-2021)
	Liczba	% w ogóle	
Technik żywienia i usług gastronomicznych	457	3,3%	272
Technik pojazdów samochodowych	454	3,3%	132
Florysta	439	3,2%	0
Technik ekonomista	415	3,0%	146
Technik hotelarstwa	380	2,8%	639
Technik grafiki i poligrafii cyfrowej/ Technik cyfrowych procesów graficznych)	351	2,5%	302
Technik usług fryzjerskich	346	2,5%	630
Technik ochrony fizycznej osób i mienia	301	2,2%	0
Technik mechatronik	274	2,0%	418
Technik fotografii i multimediiów/ Fototechnik	270	2,0%	141
Opiekunka dziecięca	261	1,9%	137
Opiekun medyczny	256	1,9%	60
Technik sterylizacji medycznej	242	1,8%	158
Technik elektryk	240	1,7%	506
Kucharz	200	1,5%	337
Technik reklamy/ Technik organizacji reklamy	185	1,3%	198
Technik budownictwa	176	1,3%	0
Technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej	173	1,3%	0
Mechanik pojazdów samochodowych	172	1,2%	271
Technik mechanik	166	1,2%	78
Fryzjer	165	1,2%	323
Terapeuta zajęciowy	153	1,1%	216
Higienistka stomatologiczna	147	1,1%	250
Technik handlowiec	145	1,1%	38
Cukiernik	144	1,0%	137
Technik elektronik	144	1,0%	406
Technik geodeta	141	1,0%	0
Technik archiwista	133	1,0%	0
Technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki	131	1,0%	26
Technik weterynarii	131	1,0%	27
Technik architektury krajobrazu	123	0,9%	8
Asystentka stomatologiczna	113	0,8%	35
Technik obsługi turystycznej/Technik organizacji turystyki	112	0,8%	87
Technik robót wykończeniowych w budownictwie	108	0,8%	0
Kierowca mechanik	100	0,7%	30
Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie	99	0,7%	234
Technik transportu kolejowego	88	0,6%	0
Asystent osoby niepełnosprawnej	86	0,6%	64
Technik logistyk	83	0,6%	159
Stolarz	80	0,6%	227
Technik rolnik	77	0,6%	26
Technik przemysłu mody/ Technik technologii odzieży	68	0,5%	116
Technik technologii drewna	67	0,5%	131

Zawód	Uczniowie (2021/2022)		Absolwenci (2019-2021)
	Liczba	% w ogóle	
Technik inżynierii sanitarnej	66	0,5%	0
Opiekunka środowiskowa	65	0,5%	0
Opiekun osoby starszej	61	0,4%	0
Technik teleinformatyk	61	0,4%	294
Technik usług kelnerskich	60	0,4%	0
Blacharz samochodowy	51	0,4%	67
Technik turystyki wiejskiej/Technik turystyki na obszarach wiejskich	49	0,4%	3
Technik farmaceutyczny	46	0,3%	334
Elektryk	45	0,3%	169
Technik budowy dróg	45	0,3%	0
Mechatronik	42	0,3%	93
Elektromechanik pojazdów samochodowych	39	0,3%	0
Operator obrabiarek skrawających	38	0,3%	0
Operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych	31	0,2%	0
Technik dentystryczny	30	0,2%	232
Technik automatyk	29	0,2%	0
Technik usług pocztowych i finansowych	29	0,2%	0
Protetyk słuchu	27	0,2%	217
Magazynier-logistik	26	0,2%	0
Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej	25	0,2%	128
Technik realizacji nagrań	24	0,2%	0
Ogrodnik	23	0,2%	83
Murarz-tylnik	21	0,2%	81
Technik optyk	17	0,1%	0
Podolog	15	0,1%	9
Sprzedawca	13	0,1%	11
Technik realizacji nagłośnień	11	0,1%	0
Dekarz	10	0,1%	48
Kelner	10	0,1%	5
Fotograf	9	0,1%	19
Pracownik pomocniczy gastronomii	9	0,1%	3
Monter sieci i instalacji sanitarnych	8	0,1%	136
Technik elektroradiolog	8	0,1%	89
Technik technologii żywności	8	0,1%	0
Elektronik	6	0,04%	34
Technik pszczelarz	6	0,04%	0
Lakiernik samochodowy	5	0,04%	93
Pracownik obsługi hotelowej	5	0,04%	0
Pracownik pomocniczy stolarza	5	0,04%	24
Technik realizacji nagrań i nagłośnień	5	0,04%	4
Technik gazownictwa	4	0,03%	0
Ślusarz	3	0,02%	0
Tapicer	3	0,02%	0
Piekarz	2	0,01%	81
Pracownik pomocniczy mechanika	2	0,01%	23
Obuwnik	1	0,01%	0

Zawód	Uczniowie (2021/2022)		Absolwenci (2019-2021)
	Liczba	% w ogóle	
Technik transportu drogowego	0	0,0%	906
Technik eksploatacji portów i terminali	0	0,0%	127
Technik tyfloinformatyk	0	0,0%	19
Opiekun w domu pomocy społecznej	0	0,0%	1
SUMA	13778	100,0%	13964*

*Zestawienie nie uwzględnia 53 absolwentów średniej szkoły muzycznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku, stan na 13.07.2022 r.

Do ankiety z udziałem szkół kształcenia branżowego przystąpiły 33 placówki z terenu Białegostoku. 6 z nich planuje w najbliższych latach poszerzyć swoją ofertę edukacyjną o nowe zawody. Większość z nich wchodzi w skład jednej z trzech branż: spedycyjno-logistycznej, opieki zdrowotnej, fryzjersko-kosmetycznej.

- Policealne Studium Obsługi Spedycyjno - Celnej w Białymstoku rozszerzy ofertę edukacyjną o zawód: technik logistyk,
- Policealna Szkoła Zawodowa Meritum Sp. z o.o. w Białymstoku rozszerzy ofertę edukacyjną o zawód: podolog,
- Szkoła Policealna Gowork.pl w Białymstoku rozszerzy ofertę edukacyjną o zawody: higienistka stomatologiczna, podolog,
- Zespół Szkół Technicznych im. gen. Władysława Andersa w Białymstoku rozszerzy ofertę edukacyjną o zawody: cieśla, tapicer,
- Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących z Oddziałami Integracyjnymi im. Stanisława Staszica w Białymstoku rozszerzy ofertę edukacyjną o zawód: technik spedytor,
- Szkoła Policealna "Żak" w Białymstoku rozszerzy ofertę edukacyjną o zawody: asystentka stomatologiczna, terapeuta zajęciowy.

21 spośród 33 placówek (63,6%) posiada i stosuje strategię skutecznej rekrutacji kandydatów. Zawody, które wskazano jako najbardziej oblegane w ostatnim naborze, to: technik informatyk, fryzjer (po 4 wskazania), opiekun medyczny (3 wskazania), kucharz, technik bezpieczeństwa i higieny pracy, cukiernik, florysta, fotograf, technik grafiki i poligrafii cyfrowej, technik masażysta, technik mechanik, technik usług kosmetycznych (po 2 wskazania). Z kolei najrzadziej wybierane były zawody: dekarz, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, murarz-tylnik, opiekunka środowiskowa, podolog, technik ochrony fizycznej osób i mienia, technik optyk, technik przemysłu mody, technik teleinformatyk.

Blisko połowa (15 z 33) ankietowanych placówek z terenu Białegostoku prowadzi rozeznanie wśród lokalnych pracodawców w zakresie ich zapotrzebowania na absolwentów zawodów kształcenia branżowego. Działania te polegają przede wszystkim na bezpośrednim kontaktowaniu się z pracodawcami, kierowaniu zapytań (10 wskazań) oraz

odpowiadaniu na zapytania płynące od przedsiębiorców (9 wskazań), organizacji wydarzeń typu targi pracy oraz korzystaniu z danych powiatowego urzędu pracy (po 7 wskazań). W ostatnich latach 10 szkół z Białymstoku, w odpowiedzi na zapotrzebowanie zgłoszone przez lokalnych pracodawców, otworzyło nowe kierunki kształcenia. Dotyczyły one następujących zawodów: cukiernik, fryzjer, monter stolarki budowlanej, podolog, stylistka, technik cyfrowych procesów graficznych, technik dekarstwa, technik masażysta, technik programista, technik pszczelarz, technik robót wykończeniowych, terapeuta zajęciowy.

Wykres 48 Formy współpracy białostockich szkół kształcenia branżowego z lokalnymi pracodawcami



Źródło: ankieta CATI z udziałem szkół kształcenia branżowego w Białymstoku [N=33]

18 z 33 badanych placówek ocenia swoje zasoby i potencjał w zakresie otwierania nowych kierunków wysoko lub bardzo wysoko. Pozostałe 15 szkół wskazało na przeciętny potencjał w tym zakresie. W ocenie białostockich placówek, ich mocnymi stronami są przede wszystkim odpowiednio przygotowana kadra dydaktyczna (15 wskazań), rozwinięta współpraca z pracodawcami (12 wskazań) oraz odpowiednia baza techniczna i lokalowa (11 wskazań).

Zdecydowana większość (26 z 33) ankietowanych szkół z Białegostoku wskazała na to, że prowadzi współpracę z pracodawcami działającymi na lokalnym rynku. Polega ona przede wszystkim wspólnej realizacji kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki zawodu (20 wskazań) oraz na zatrudnianiu praktyków z zakładów pracy współpracujących ze szkołą (11 wskazań).

Tabela 81 Pracodawcy, z którymi współpracują szkoły kształcenia branżowego, Białystok

Nazwa placówki	Pracodawcy, z którymi współpracuje szkoła	
	liczba	branża
Niepubliczna Specjalna Szkoła Branżowa I Stopnia "Barwa"	1	gastronomiczno- hotelarska
Policealne Studium Obsługi Spedycyjno - Celnej w Białymstoku	1	Agencja Celna
Policealna Szkoła Zawodowa Meritum Sp. z o.o. w Białymstoku	1	fryzjersko-kosmetyczna
Akademicka Policealna Szkoła Medyczna w Białymstoku	1	fryzjersko-kosmetyczna
Zespół Szkół Mechanicznych im. św. Józefa w Białymstoku	2	motoryzacyjna
Zespół Szkół Zawodowych nr 2 im. kpt. Władysława Wysockiego w Białymstoku	2	mechaniczna, fryzjersko-kosmetyczna
Zespół Szkół nr 16 w Białymstoku	2	hotelarsko-gastronomiczna, budowlana
Szkoła Policealna Gowork.pl w Białymstoku	3	medyczna, kosmetyczna
Niepubliczna Szkoła Policealna Teb Edukacja w Białymstoku	4	Informatyczna, medyczna, multimedia
Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Białymstoku	4	filmowa, informatyczna, fotograficzna
Policealna Szkoła Detektywów i Pracowników Ochrony w Białymstoku	4	medyczna, ochrony mienia
Zespół Szkół Handlowo-Ekonomicznych im. Mikołaja Kopernika w Białymstoku	10	hotelarska, handlowa, administracyjna
Policealna Szkoła Administracji "Akademia Sukcesu" w Białymstoku	15	medyczna, ogrodnicza, administracyjna, pomoc społeczna
EDUCENTRUM Policealna Szkoła Medyczna w Białymstoku	20	medyczna
Szkoła Policealna nr 5 w Białymstoku Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Henryka Sienkiewicza w Białymstoku	25	administracyjna, poligraficzna, informatyczna, ogrodnicza, handlowa
Technikum Usług Fryzjerskich "Dehag Extra" w Białymstoku	30	fryzjerska
Zespół Szkół Elektrycznych im. prof. Janusza Groszkowskiego w Białymstoku	40	informatyczna, elektroenergetyczna, poligraficzna
Zespół Szkół Zawodowych nr 5 im. gen. Ignacego Prądzyńskiego w Białymstoku	40	budowlana, rzemieślnicza, fryzjerska
Zespół Szkół Rolniczych w Białymstoku	40	rolnicza, informatyczna, turystyczna, ogrodnicza
Zespół Szkół Technicznych im. gen. Władysława Andersa w Białymstoku	50	gastronomiczna, kolejowa, drzewna, motoryzacyjna, informatyczna
Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących z Oddziałami Integracyjnymi im. Stanisława Staszica w Białymstoku	80	fryzjerska, informatyczna, fotograficzna, hotelarska
Zespół Szkół Budowlano-Geodezyjnych im. Stefana Władysława Bryły w Białymstoku	80	budowlana, architektoniczna

Nazwa placówki	Pracodawcy, z którymi współpracuje szkoła	
	liczba	branża
Zespół Szkół nr 10 w Białymstoku	100	gastronomiczna, handlowa, przemysłowa, mechaniczna, motoryzacyjna
Technikum Programistyczne INFOTECH w Białymstoku	100	teleinformatyczna
Centrum Zawodów Medycznych i Społecznych - Szkoła Policealna Województwa Podlaskiego w Białymstoku	100	opieka zdrowotna, pomoc społeczna
Technikum Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku	150	fryzjerska, informatyczna, poligraficzna

Źródło: ankieta CATI z udziałem szkół kształcenia branżowego w Białymstoku [N=33]

W badaniu ankietowym z pracodawcami wzięły udział 83 podmioty gospodarcze z terenu miasta Białegostoku. W zawodach kształcenia branżowego zatrudniają one łącznie 1214 pracowników. W poniższej tabeli podano zawody, w których zatrudnionych jest co najmniej 2% ogółu pracowników z wykształceniem branżowym w mieście Białymstoku (wg danych z ankiety CATI z pracodawcami).

Tabela 82 Liczba pracowników z wykształceniem branżowym wg zawodów – Białystok

Zawód	Pracownicy z wykształceniem branżowym	
	Liczba	% ogółu
Kierowca mechanik	283	23,3%
Sprzedawca	164	13,5%
Technik mechanik	135	11,1%
Operator maszyn w przemyśle włókienniczym	100	8,2%
Operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych	74	6,1%
Monter instalacji i urządzeń sanitarnych	61	5,0%
Technik rachunkowości	51	4,2%
Technik prac biurowych	41	3,4%
Opiekun medyczny	38	3,1%
Technik budownictwa	30	2,5%

Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego, pow. Białystok [N=83]

14 spośród 83 (16,9%) ankietowanych pracodawców z Białegostoku wskazało, że poszukuje obecnie pracowników z wykształceniem branżowym. Poszukiwane zawody to:

- Kierowca mechanik - 7 osób,
- Elektryk - 6 osób,
- Mechanik-monter maszyn i urządzeń - 5 osób,
- Kucharz - 4 osoby,
- Technik masażysta - 3 osoby,
- Magazynier-logistyk - 2 osoby,
- Technik inżynierii sanitarnej - 2 osoby,

- Mechanik maszyn i urządzeń drogowych - 1 osoba,
- Opiekun medyczny - 1 osoba.

Respondentów spytano także, czy w ciągu najbliższych kilku lat planują zwiększyć zatrudnienie. Twierdząco odpowiedziało 10,8% pracodawców (9 z 83). Planowane zwiększenie zatrudnienia obejmuje zawody:

- Monter instalacji i urządzeń sanitarnych - 8 osób,
- Kierowca mechanik - 3 osoby,
- Kucharz - 3 osoby,
- Mechanik-monter maszyn i urządzeń - 3 osoby,
- Elektryk - 2 osoby,
- Pracownik pomocniczy gastronomii - 2 osoby,
- Operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych - 1 osoba,
- Pracownik obsługi hotelowej - 1 osoba.

6 spośród 83 (7,2%) pracodawców z Białegostoku zatrudnia cudzoziemców na stanowiskach wymagających wykształcenia branżowego. Te zawody to: kierowca mechanik, kucharz, monter instalacji i urządzeń sanitarnych, opiekun medyczny, operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych, pracownik pomocniczy gastronomii.

Ośmiu pracodawców (9,6%) wskazało na prowadzenie ścisłej współpracy z lokalnymi szkołami kształcenia branżowego. Liczba szkół, z którymi współpracują poszczególni pracodawcy, waha się od dwóch do pięciu. Siedem podmiotów wskazało, że bierze udział w realizacji kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki zawodu i praktyk zawodowych. Trzy przedsiębiorstwa angażują się w prowadzenie doradztwa zawodowego i promocję kształcenia zawodowego. Pojedyncze podmioty wskazały na organizację stażów absolwenckich, organizację szkoleń dla uczniów w celu uzyskania certyfikatów i dodatkowych uprawnień oraz realizację ze szkołami wspólnych projektów finansowanych ze środków unijnych.

Zawody deficytowe i nadwyżkowe według prognozy Barometr zawodów 2022 dla Białegostoku i powiatu białostockiego opisano w poprzednim podrozdziale.

10.4 Powiat bielski

Obecnie w powiecie bielskim kształcenie branżowe realizowane jest w pięciu szkołach – trzech technikach, jednej szkole branżowej I stopnia i jednej szkole policealnej. Łączna liczba osób, które w roku szkolnym 2021/2022 pobierały w nich naukę, to 991. Oferta edukacyjna obejmowała 17 różnych zawodów wchodzących w skład 10 branż. W latach 2019-2021 status absolwenta na kierunkach kształcenia branżowego w powiecie bielskim zdobyło łącznie 1426 osób.

Tabela 83 Szkoły realizujące kształcenie branżowe w powiecie bielskim, rok szkolny 2021/2022

Nazwa szkoły	Liczba uczniów (2021/2022)
Branżowa Szkoła I Stopnia w Bielsku Podlaskim	124
Technikum nr 1 w Bielsku Podlaskim	217
Technikum nr 4 w Bielsku Podlaskim	503
Technikum w Rudce	143
Szkoła Policealna w Bielsku Podlaskim Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku, stan w dniu 13.07.2022 r.

Branżami, w których kształcą się najwięcej osób, są:

- branża budowlana - 255 uczniów, 243 absolwentów,
- branża hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna - 244 uczniów, 421 absolwentów,
- branża rolno-hodowlana - 143 uczniów, 228 absolwentów,
- branża teleinformatyczna - 129 uczniów, 80 absolwentów.

Tabela 84 Liczba uczniów i absolwentów szkół kształcenia branżowego w powiecie bielskim, wg zawodów

Zawód	Uczniowie (2021/2022)		Absolwenci (2019-2021)
	Liczba	% w ogóle	
Technik żywienia i usług gastronomicznych	186	18,8%	385
Technik robót wykończeniowych w budownictwie	164	16,5%	0
Technik rolnik	143	14,4%	211
Technik informatyk	129	13,0%	80
Technik ekonomista	95	9,6%	157
Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie	72	7,3%	243
Technik hotelarstwa	49	4,9%	4
Technik logistyk	44	4,4%	65
Technik pojazdów samochodowych	34	3,4%	32
Fryzjer	22	2,2%	12
Technik budownictwa	19	1,9%	0
Mechanik pojazdów samochodowych	14	1,4%	46
Kucharz	9	0,9%	32
Cukiernik	5	0,5%	0
Technik administracji	4	0,4%	1
Elektromechanik	1	0,1%	4
Przetwórcza mięsa/Wędliniarz	1	0,1%	24
Technik usług kosmetycznych	0	0,0%	24
Technik agrobiznesu	0	0,0%	17
Opiekun medyczny	0	0,0%	12
Piekarz	0	0,0%	8
Technik bezpieczeństwa i higieny pracy	0	0,0%	5
SUMA	991	100,0%	1426

*Zestawienie nie uwzględnia 64 absolwentów w kategorii zawodu „inny”.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku, stan w dniu 13.07.2022 r.

Swoją ofertę edukacyjną w ciągu najbliższych pięciu lat planują rozszerzyć dwie szkoły - Zespół Szkół nr 4 im. Ziemi Podlaskiej w Bielsku Podlaskim oraz Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Krzysztofa Kluka w Rudce. Kierunki, które mają powstać, będą przygotowywały wychowanków do zdobycia zawodów technika agrobiznesu oraz technika grafiki i poligrafii cyfrowej.

Spośród placówek kształcenia branżowego z powiatu bielskiego, które wzięły udział w badaniu ankietowym, dwie wskazały na to, że posiadają strategię skutecznej rekrutacji kandydatów. Jednak w jednej z nich strategia ta istnieje, ale raczej nie jest stosowana. W ostatnim naborze najchętniej wybieranymi przez kandydatów zawodami były: technik administracji, technik budownictwa, technik informatyk, technik żywienia i usług gastronomicznych. Natomiast najmniej zainteresowania okazano zawodom technika mechanika i technika agrobiznesu.

Dwie z czterech ankietowanych placówek deklarują, że prowadzą rozeznanie wśród lokalnych pracodawców w zakresie ich zapotrzebowania na absolwentów zawodów kształcenia branżowego - Zespół Szkół nr 4 im. Ziemi Podlaskiej w Bielsku Podlaskim oraz Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Krzysztofa Kluka w Rudce. Działania te polegają na bezpośrednim kierowaniu zapytań do pracodawców oraz odpowiadaniu na zapytania nadsyłane przez pracodawców, organizacji wydarzeń typu targi pracy, korzystaniu z danych powiatowego urzędu pracy. Szkoły różnie oceniają swój potencjał i zasoby w zakresie otwierania nowych kierunków w odpowiedzi na zapotrzebowanie lokalnego rynku pracy. Szkoła Policealna w Bielsku Podlaskim Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku wskazała na całkowity brak takiego potencjału. Uzasadnieniem takiej oceny jest mała liczba kandydatów do nauki. Pozostałe ankietowane szkoły oceniły swoją gotowość do rozszerzenia oferty edukacyjnej wysoko (1 wskazanie) lub bardzo wysoko (2 wskazania).

Jako atuty w tym zakresie wymieniane są: rozwinięta współpraca z pracodawcami (3 wskazania), odpowiednia baza techniczna lokalowa, odpowiednio przygotowana kadra dydaktyczna (po 2 wskazania), realizowanie projektów unijnych (1 wskazanie).

Trzy spośród czterech ankietowanych placówek wskazały na to, że prowadzą ścisłą współpracę z pracodawcami działającymi na terenie powiatu bielskiego. Współpraca ta polega na realizacji kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki zawodu, we współpracy z pracodawcą (3 wskazania) i na wyposażeniu warsztatów lub pracowni szkolnych (1 wskazanie).

Tabela 85 Pracodawcy, z którymi współpracują szkoły kształcenia branżowego, powiat bielski

Nazwa placówki	Pracodawcy, z którymi współpracuje szkoła	
	liczba	branża
Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Krzysztofa Kluka w Rudce	20	rolnicza, gastronomiczna
Zespół Szkół nr 4 im. Ziemi Podlaskiej w Bielsku Podlaskim	10	teleinformatyczna, rolnicza, hotelarska, ekonomiczno-administracyjna
Zespół Szkół nr 1 im. Marszałka Józefa Klemensa Piłsudskiego w Bielsku Podlaskim	2	budowlana

Źródło: ankieta CATI z udziałem szkół kształcenia branżowego w pow. bielskim [N=4]

Jedna szkoła - Szkoła Policealna w Bielsku Podlaskim Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku, wskazała, że nie współpracuje z lokalnymi przedsiębiorcami z powodu niewielkiego zainteresowania taką współpracą ze strony uczniów.

W badaniu ankietowym z pracodawcami powiat bielski był reprezentowany przez 20 podmiotów. W zawodach kształcenia branżowego zatrudniają one łącznie 619 pracowników. W poniższej tabeli podano zawody, w których zatrudnionych jest co najmniej 2% ogółu pracowników z wykształceniem branżowym w powiecie bielskim (wg danych z ankiety CATI z pracodawcami).

Tabela 86 Liczba pracowników z wykształceniem branżowym wg zawodów – powiat bielski

Zawód	Pracownicy z wykształceniem branżowym	
	Liczba	% ogółu
Monter izolacji budowlanych	101	16,3%
Technik budownictwa	101	16,3%
Betoniarz-zbrojarz	100	16,2%
Elektryk	50	8,1%
Technik leśnik	45	7,3%
Kamieniarz	40	6,5%
Mechanik pojazdów samochodowych	34	5,5%
Stolarz	24	3,9%
Technik ekonomista	21	3,4%
Dekarz	20	3,2%
Technik administracji	20	3,2%

Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego, pow. bielski [N=20]

3 spośród 20 (15%) ankietowanych pracodawców z powiatu bielskiego wskazało, że poszukuje obecnie pracowników z wykształceniem branżowym. Poszukiwane zawody to:

- Cieśla - 9 osób,
- Murarz-tylnik - 6 osób,
- Betoniarz-zbrojarz - 3 osoby,
- Stolarz - 2 osoby,
- Elektromechanik - 1 osoba.

Respondentów spytano także, czy w ciągu najbliższych kilku lat planują zwiększyć zatrudnienie, a jeśli tak, to o ile osób i w jakich zawodach. Udzielone odpowiedzi w dużej mierze pokrywają się z tymi udzielonymi na pytanie o obecnie poszukiwanych pracowników.

- Murarz-tylnik - 6 osób,
- Betoniarz-zbrojarz - 3 osoby,
- Cieśla - 3 osoby,
- Elektromechanik - 1 osoba,
- Monter stolarki budowlanej - 1 osoba.

2 spośród 20 respondentów wskazało na zatrudnianie cudzoziemców. Dotyczy to zawodów: murarz-tylnik i sprzedawca.

W ankiecie z udziałem pracodawców z obszaru powiatu bielskiego na ścisłą współpracę z lokalnymi szkołami kształcenia branżowego wskazały 2 spośród 20 badanych podmiotów. Zgodnie z deklaracjami pracodawców współpraca ta dotyczy realizacji kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki zawodu i praktyk zawodowych w przedsiębiorstwach (2 wskazania), organizacji stażów absolwenckich (2 wskazania), organizacji wizyt studyjnych (2 wskazania) oraz organizacji egzaminów zawodowych (1 wskazanie). Ankietowani oceniają współpracę ze szkołami oraz korzyści z niej płynące bardzo wysoko.

W wyniku prognozy Barometr zawodów na 2022 rok w powiecie bielskim wskazano aż 31 grup zawodów deficytowych, w których mogą znaleźć zatrudnienie osoby z wykształceniem branżowym. Najczęściej są to zawody związane z branżą budowlaną, w której notowany jest wzrost zapotrzebowania na pracowników. Sektor budownictwa jest kluczowy dla rozwoju lokalnego rynku pracy. Zdaniem ekspertów, jest to "regionalne zagłębienie budownictwa". Rozwój branży i idący za nim wzrost zapotrzebowania na pracowników występują także w przemyśle maszynowym/metalowym, transporcie drogowym i gastronomii. Dodatkowo zmiany w strukturze demograficznej (starzenie społeczeństwa) powodują wzrost popytu na usługi społeczne (opieka nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi, wsparcie psychologiczne).

Tabela 87 Zawody deficytowe w powiecie bielskim - Barometr zawodów 2022

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
1.	blacharze i lakiernicy samochodowi	713203 Lakiernik samochodowy (s) 721306 Blacharz samochodowy (s)	713203 Lakiernik samochodowy (s) 721306 Blacharz samochodowy (s)	Brak kształcenia	Samozatrudnienie. Brak pożądaných umiejętności. Szara strefa.
2.	cieśle i stolarze budowlani	711501 Cieśla (s)	Brak kształcenia w woj. podlaskim	Brak kształcenia	Systematyczny rozwój branży. Sektor budownictwa jest kluczowy dla lokalnego

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
					ryнку pracy ("regionalne zagłębienie budownictwa"). Zatrudnianie cudzoziemców. Gotowość do przyuczenia osób bez kwalifikacji.
3.	dekarze i blacharze budowlani	712101 Dekarz (s) 721301 Blacharz (s) 311221 Technik dekarstwa (s)	712101 Dekarz	Brak kształcenia	Ciężkie warunki pracy, w tym praca na wysokości. Szara strefa. Samozatrudnienie, generujące miejsca pracy.
4.	elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy	741103 Elektryk (s) 741201 Elektromechanik (s) 741203 Elektromechanik pojazdów samochodowych (s) 311302 Technik elektroenergetyk transportu szynowego (s) 311303 Technik elektryk (s) 311307 Technik energetyk (s)	741103 Elektryk (s) 741201 Elektromechanik (s) 741203 Elektromechanik pojazdów samochodowych (s) 311303 Technik elektryk (s)	741201 Elektromechanik (s)	Zatrudnianie cudzoziemców. Wymagane uprawnienia.
5.	fizjoterapeuci i masażyści	325402 Technik masażysta (s)	325402 Technik masażysta (s)	Brak kształcenia w powiecie	Samozatrudnienie. Brakuje osób z kwalifikacjami.
6.	fryzjerzy	514101 Fryzjer (s) 514105 Technik usług fryzjerskich (s)	514101 Fryzjer (s) 514105 Technik usług fryzjerskich (s)	514101 Fryzjer (s)	Samozatrudnienie. Brak osób posiadających umiejętności zawodowe.
7.	kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych	832201 Kierowca mechanik (s)	832201 Kierowca mechanik (s)	Brak kształcenia w powiecie	Brak osób z uprawnieniami. Zatrudnianie cudzoziemców.
8.	kucharze	512001 Kucharz (s)	512001 Kucharz (s)	512001 Kucharz (s)	Rotacyjność. Zatrudnianie cudzoziemców.
9.	magazynierzy	432106 Magazynier-logistyk (s)	432106 Magazynier-logistyk (s)	Brak kształcenia w powiecie	Rozwój branż powiązanych z zawodami. Zatrudnianie cudzoziemców. Zmianowość. Wymagane są uprawnienia.

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
10.	mechanicy pojazdów samochodowych	723103 Mechanik pojazdów samochodowych (s) 723107 Mechanik motocyklowy (s) 311513 - Technik pojazdów samochodowych (s)	723103 Mechanik pojazdów samochodowych (s) 311513 Technik pojazdów samochodowych (s)	723103 Mechanik pojazdów samochodowych (s) 311513 Technik pojazdów samochodowych (s)	Samozatrudnienie. Brak pożądanych umiejętności.
11.	monterzy instalacji budowlanych	712613 Monter systemów rurociągowych (s) 712616 Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych (s) 712618 Monter sieci i instalacji sanitarnych (s)	712618 Monter sieci i instalacji sanitarnych (s)	Brak kształcenia w powiecie	Samozatrudnienie. Brakuje kierunków kształcenia w zawodzie. Brak napływu siły roboczej.
12.	murarze i tynkarze	711203 - Zdun (s) 711204 - Murarz-tynkarz (s) 712401 Monter izolacji budowlanych (s) 712403 Monter izolacji przemysłowych (s)	711204 Murarz-tynkarz (s)	Brak kształcenia w powiecie	Systematyczny rozwój branży. Sektor budownictwa jest kluczowy dla lokalnego rynku pracy ("regionalne zagłębienie budownictwa"). Stanowiska multizadaniowe. Zatrudnianie cudzoziemców. Szara strefa.
13.	operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych	834201 Mechanik maszyn i urządzeń drogowych (s) 834209 Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych (s)	834209 Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych (s)	Brak kształcenia w powiecie	Systematyczny rozwój branży. Sektor budownictwa jest kluczowy dla lokalnego rynku pracy ("regionalne zagłębienie budownictwa"). Brakuje wykwalifikowanej kadry.
14.	operatorzy obrabiarek skrawających	722307 Operator obrabiarek skrawających (s)	722307 Operator obrabiarek skrawających (s)	Brak kształcenia w powiecie	Rozwój branży. Brakuje chętnych do pracy w zawodzie.
15.	opiekunki dziecięce	325905 - Opiekunka dziecięca (s)	325905 - Opiekunka dziecięca (s)	Brak kształcenia w powiecie	Powstają nowe placówki opieki. Brak osób wykwalifikowanych.
16.	opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej	341201 Asystent osoby niepełnosprawnej (s) 341202 Opiekun osoby starszej (s) 341203 Opiekun w domu pomocy społecznej (s)	341201 Asystent osoby niepełnosprawnej (s) 341202 Opiekun osoby starszej (s) 341204 Opiekunka środowiskowa (s)	Brak kształcenia w powiecie	Wzrost popytu na usługi. Starzenie się społeczeństwa. Szara strefa. Trudne warunki pracy.

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
		341204 Opiekunka środowiskowa (s) 532102 Opiekun medyczny (s)	532102 Opiekun medyczny (s)		
17.	pomoce kuchenne	Pracownik pomocniczy gastronomii (s)	Pracownik pomocniczy gastronomii (s)	Brak kształcenia w powiecie	Rozwój branży gastronomicznej. Zmiany w stylu życia – spędzanie czasu poza domem, catering pudełkowy. Trudne warunki pracy. Zmianowość. Wymagane umiejętności pracy w zespole.
18.	pracownicy ds. budownictwa drogowego i kolejowego	711603 Monter nawierzchni kolejowej (s) 311216 Technik budowy dróg (s) 311217 Technik dróg kolejowych i obiektów inżynierskich (s) 311220 Technik budownictwa kolejowego (s)	311216 Technik budowy dróg (s)	Brak kształcenia w powiecie	Systematyczny rozwój branży. Sektor budownictwa jest kluczowy dla lokalnego rynku pracy ("regionalne zagłębie budownictwa"). Inwestycje drogowe. Ciężkie warunki pracy. Szara strefa. Niskie wynagrodzenia.
19.	pracownicy ds. rachunkowości i księgowości	431103 Technik rachunkowości (s)	431103 Technik rachunkowości (s)	Brak kształcenia w powiecie	Wzrost popytu na usługi. Brak wykwalifikowanej kadry. Samozatrudnienie. Outsourcing.
20.	pracownicy fizyczni w produkcji i pracach prostych	932915 Pracownik pomocniczy krawca (s) 932916 Pracownik pomocniczy mechanika (s) 932917 Pracownik pomocniczy ślusarza (s) 932918 Pracownik pomocniczy stolarza (s) 932919 Asystent fryzjera (s) 932920 Pracownik pomocniczy fryzjera (s)	932916 Pracownik pomocniczy mechanika (s) 932918 Pracownik pomocniczy stolarza (s)	Brak kształcenia w powiecie	Brak chętnych do pracy.
21.	pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie	712905 Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (s) 311219 Technik robót wykończeniowych w budownictwie (s)	712905 Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (s) 311219 Technik robót wykończeniowych w budownictwie (s)	712905 Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (s)	Rozwój branży budowlanej. Brakuje chętnych do pracy. Szara strefa. Wymagana gotowość do pracy w delegacji

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
				311219 Technik robót wykończeniowych w budownictwie (s)	
22.	pracownicy służb mundurowych	311919 Technik pożarnictwa (s)	Brak kształcenia w województwie	Brak kształcenia w powiecie	Wzrost zapotrzebowania na pracowników służb mundurowych. Wymagający i długotrwały proces rekrutacji.
23.	przetwórcy mięsa i ryb	751107 Wędliniarz (s) 751108 Przetwórcza mięsa (s) 751109 Wędzarsz (s)	751108 Przetwórcza mięsa (s)	751108 Przetwórcza mięsa (s) 751109 Wędzarsz (s)	Rozwój branży przetwórstwa ryb i mięsa. Brak chętnych do kształcenia się w zawodzie. Zatrudnianie cudzoziemców. Trudne warunki pracy.
24.	psycholodzy i psychoterapeuci	325907 Terapeuta zajęciowy (s)	325907 Terapeuta zajęciowy (s)	Brak kształcenia w powiecie	Powstają nowe placówki. Brakuje wykwalifikowanych pracowników.
25.	robotnicy budowlani	711102 Monter konstrukcji budowlanych (s) 711701 Monter budownictwa wodnego (s) 713303 Kominiarz (s)	Brak kształcenia	Brak kształcenia w powiecie	Duży deficyt. Sezonowość. Zatrudnianie cudzoziemców. Niska dyspozycyjność zasobów pracy, np. w zakresie delegacji.
26.	robotnicy obróbki drewna i stolarze	731702 Koszykarz-plecionkarz (s) 752205 Stolarz (s) 817212 Mechanik-operator maszyn do produkcji drzewnej (s) 311922 Technik technologii drewna (s) 711505 Monter jachtów i łodzi (s)	752205 Stolarz (s) 311922 Technik technologii drewna (s)	Brak kształcenia w powiecie	Rozwój branży budowlanej. Brakuje osób z umiejętnościami i doświadczeniem.
27.	rolnicy i hodowcy	612302 Pszczelarz (s) 613003 Rolnik (s) 314203 Technik hodowca koni (s) 314206 Technik pszczelarz (s) 314207 Technik rolnik (s) 331402 Technik agrobiznesu (s)	613003 Rolnik (s) 314206 Technik pszczelarz (s) 314207 Technik rolnik (s) 331402 Technik agrobiznesu (s)	314207 Technik rolnik (s)	Brakuje chętnych do pracy. Oferty pracy dla cudzoziemców.

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
28.	spawacze	311516 Technik spawalnictwa (s)	Brak kształcenia	Brak kształcenia	Duży deficyt. Wymagane uprawnienia, doświadczenie dobry stan zdrowia i chęć do pracy. Trudne warunki pracy.
29.	sprzedawcy i kasjerzy	522301 Sprzedawca (s) 522305 Technik handlowiec (s) 522306 Technik księgarstwa (s)	522301 Sprzedawca (s) 522305 Technik handlowiec (s) 522306 Technik księgarstwa (s)	Brak kształcenia	Rozwój branży, powstają nowe obiekty handlowe. Rotacyjność. Sezonowość, ale również nabór ciągły.
30.	ślusarze	722204 Ślusarz (s)	722204 Ślusarz (s)	Brak kształcenia	Rozwój branży maszynowej/metalowej. Brakuje osób z umiejętnościami i chęciami do pracy. Rotacyjność.
31.	technicy budownictwa	311204 Technik budownictwa (s) 311205 Technik budownictwa wodnego (s) 311208 Technik inżynierii środowiska i melioracji (s) 311210 Technik renowacji elementów architektury (s) 311913 Technik gazownictwa (s) 311930 Technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej (s) 311218 Technik inżynierii sanitarnej (s) 311929 Technik chłodnictwa i klimatyzacji (s)	311204 Technik budownictwa (s) 311913 Technik gazownictwa (s) 311930 Technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej (s) 311218 Technik inżynierii sanitarnej (s) 311929 Technik chłodnictwa i klimatyzacji (s)	311204 Technik budownictwa (s)	Systematyczny rozwój branży. Sektor budownictwa jest kluczowy dla lokalnego rynku pracy ("regionalne zagłębienie budownictwa"). Brak zainteresowania kierunkiem kształcenia wśród osób młodych.

Źródło: barometrzwodow.pl, Kuratorium Oświaty w Białymstoku

Szkoły kształcenia branżowego w powiecie bielskim nie prowadzą nauczania w licznych zawodach związanych z: branżą budowlaną, handlową, motoryzacyjną, gastronomiczną, przemysłu metalowego, ochrony zdrowia, usług opiekuńczych oraz finansowych. Lista takich zawodów jest ujęta w powyższej tabeli. Spośród wymienionych deficytowych zawodów kształcenia branżowego, w powiecie bielskim prowadzone jest nauczanie tylko w przypadku 10 z nich: elektromechanik, fryzjer, kucharz, mechanik pojazdów

samochodowych, technik pojazdów samochodowych, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, technik robót wykończeniowych w budownictwie, przetwórcza mięsa, technik rolnik, technik budownictwa.

Analiza przeprowadzona w ramach Barometru zawodów 2022 nie wykazała zawodów nadwyżkowych w branżach kształcenia zawodowego w powiecie bielskim.

10.5 Powiat grajewski

Kształcenie branżowe na terenie powiatu grajewskiego oferuje sześć szkół – dwie szkoły branżowe I stopnia i cztery technika. W roku szkolnym 2021/2022 uczyły się w nich łącznie 1 022 osoby. Placówki te realizowały kształcenie w 23 zawodach należących do 15 branż. W latach 2019-2021 status absolwenta na kierunkach kształcenia branżowego zdobyło w powiecie grajewskim łącznie 1 312 osób.

Tabela 88 Szkoły realizujące kształcenie branżowe w powiecie grajewskim, rok szkolny 2021/2022

Nazwa szkoły	Liczba uczniów (2021/2022)
Branżowa Szkoła I Stopnia Specjalna w Grajewie	20
Branżowa Szkoła I Stopnia w Wojewodzinie	137
Technikum w Grajewie	288
Technikum w Nieckowie	298
Technikum w Szczuczynie	124
Technikum w Wojewodzinie	155

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku, stan na 13.07.2022 r.

Branżami, w których kształci się najwięcej osób, są:

- branża teleinformatyczna - 225 uczniów, 37 absolwentów,
- branża hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna - 186 uczniów, 350 absolwentów,
- branża rolno-hodowlana - 168 uczniów, 378 absolwentów,
- branża ekonomiczno – administracyjna - 163 uczniów, 117 absolwentów,
- branża motoryzacyjna – 127 uczniów, 173 absolwentów.

Tabela 89 Liczba uczniów i absolwentów szkół kształcenia branżowego w powiecie grajewskim, wg zawodów

Zawód	Uczniowie (2021/2022)		Absolwenci (2019-2021)
	Liczba	% w ogóle	
Technik informatyk	225	22,0%	37
Technik ekonomista	163	15,9%	117
Technik żywienia i usług gastronomicznych	160	15,7%	224
Technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki/ Technik mechanizacji rolnictwa	104	10,2%	289
Technik pojazdów samochodowych	90	8,8%	118
Technik budownictwa	44	4,3%	85

Zawód	Uczniowie (2021/2022)		Absolwenci (2019-2021)
	Liczba	% w ogóle	
Mechanik pojazdów samochodowych	34	3,3%	53
Technik logistyki	34	3,3%	44
Kucharz	26	2,5%	26
Technik weterynarii	26	2,5%	0
Rolnik	19	1,9%	25
Technik rolnik	19	1,9%	64
Fryzjer	16	1,6%	18
Cukiernik	12	1,2%	4
Sprzedawca	11	1,1%	27
Murarz-tylnik	10	1,0%	21
Ślusarz	9	0,9%	4
Stolarz	7	0,7%	2
Elektromechanik	5	0,5%	13
Elektromechanik pojazdów samochodowych	3	0,3%	2
Introligator / Operator procesów introligacyjnych	3	0,3%	8
Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie	1	0,1%	9
Ogrodnik	1	0,1%	0
Technik hotelarstwa	0	0,0%	100
Elektryk	0	0,0%	18
Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych	0	0,0%	3
Pracownik pomocniczy gastronomii	0	0,0%	1
SUMA	1022	100,0%	1312

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku, stan na 13.07.2022 r.

Swoją ofertę edukacyjną w ciągu najbliższych pięciu lat planuje rozszerzyć jedna placówka – Zespół Szkół nr 2 im. 9. Pułku Strzelców Konnych w Grajewie. Kierunek, który ma powstać, będzie przygotowywał uczniów do zdobycia zawodów technika programisty.

Spośród pięciu placówek kształcenia branżowego z powiatu grajewskiego, które wzięły udział w badaniu ankietowym, trzy wskazały na to, że posiadają i stosują strategię skutecznej rekrutacji kandydatów. W ostatnim naborze najchętniej wybieranymi przez kandydatów zawodami były: technik informatyk, technik żywienia i usług gastronomicznych, kucharz, fryzjer, mechanik pojazdów samochodowych, technik ekonomista, technik logistyki, technik pojazdów samochodowych. Natomiast najmniej zainteresowania okazano zawodom rolnika, technika rolnika, mechanika-operatora pojazdów i maszyn rolniczych oraz kamieniarza.

Jedna z pięciu ankietowanych placówek deklaruje, że prowadzi rozeznanie wśród lokalnych pracodawców w zakresie ich zapotrzebowania na absolwentów zawodów kształcenia branżowego - Zespół Szkół nr 2 im. 9. Pułku Strzelców Konnych w Grajewie. Działania te polegają na bezpośrednim kierowaniu zapytań do pracodawców dotyczących ich zapotrzebowania na absolwentów określonych kierunków kształcenia. Pozostałe szkoły

wskazują, że nie mają potrzeby prowadzenia takich działań lub że nie pozwalają na to ich ograniczone zasoby czasowe i kadrowe.

Przedstawiciele ankietowanych placówek poproszono, by ocenili potencjał i zasoby posiadane przez szkołę umożliwiające otwieranie nowych kierunków kształcenia w odpowiedzi na zapotrzebowanie lokalnego rynku pracy. Wskazano na przeciętny (2 placówki) lub wysoki (3 placówki) potencjał. Atutami w tym zakresie są odpowiednia baza techniczna i lokalowa (2 wskazania), odpowiednio przygotowana kadra dydaktyczna (2 wskazania) oraz rozwinięta współpraca z pracodawcami (1 wskazanie).

Wszystkie badane szkoły zadeklarowały, że współpracują z lokalnymi pracodawcami. Współpraca ta polega przede wszystkim na realizacji kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki zawodu, we współpracy z pracodawcą (4 wskazania) i na zatrudnianiu praktyków z zakładów pracy współpracujących ze szkołą (2 wskazania).

Tabela 90 Pracodawcy, z którymi współpracują szkoły kształcenia branżowego, powiat grajewski

Nazwa placówki	Pracodawcy, z którymi współpracuje szkoła	
	liczba	branża
Zespół Szkół Specjalnych im. Jana Pawła II w Grajewie	1	motoryzacyjna
Zespół Szkół im. Księdza Jana Krzysztofa Kluka w Wojewodzinie	5	budowlana, hotelarska, rolna, spożywcza, fryzjerska
Zespół Szkół im. Bolesława Podedwornego w Nieckowie	10	finansowa, edukacyjna, opieki zdrowotnej, handlowa
Zespół Szkół im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Szczuczynie	10	motoryzacyjna, logistyczna
Zespół Szkół nr 2 im. 9. Pułku Strzelców Konnych w Grajewie	10	informatyczna, księgową, gastronomiczna

Źródło: ankieta CATI z udziałem szkół kształcenia branżowego w pow. grajewskim [N=5]

W badaniu ankietowym z pracodawcami z powiatu grajewskiego udział wzięło 16 podmiotów. W zawodach kształcenia branżowego zatrudniają one łącznie 97 pracowników. W poniższej tabeli podano zawody, w których zatrudnionych jest co najmniej 3% ogółu pracowników z wykształceniem branżowym w powiecie grajewskim (wg danych z ankiety CATI z pracodawcami).

Tabela 91 Liczba pracowników z wykształceniem branżowym wg zawodów – powiat grajewski

Zawód	Pracownicy z wykształceniem branżowym	
	Liczba	% ogółu
Opiekun medyczny	17	17,5%
Sprzedawca	12	12,4%
Monter sieci i instalacji sanitarnych	7	7,2%
Pracownik obsługi hotelowej	7	7,2%

Zawód	Pracownicy z wykształceniem branżowym	
	Liczba	% ogółu
Kamieniarz	5	5,2%
Technik drogownictwa	5	5,2%
Magazynier-logistyk	4	4,1%
Opiekunka środowiskowa	4	4,1%
Technik budownictwa	4	4,1%
Kierowca mechanik	3	3,1%
Monter konstrukcji budowlanych	3	3,1%
Monter stolarki budowlanej	3	3,1%
Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej	3	3,1%

Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego, pow. grajewski [N=16]

4 spośród 16 (25%) ankietowanych pracodawców z powiatu grajewskiego wskazało, że poszukuje obecnie pracowników z wykształceniem branżowym. Poszukiwane zawody to:

- Pracownik obsługi hotelowej - 3 osoby,
- Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie - 2 osoby,
- Pracownik pomocniczy gastronomii - 2 osoby,
- Magazynier-logistyk - 1 osoba,
- Pracownik pomocniczy ślusarza - 1 osoba.

Respondentów spytano także, czy w ciągu najbliższych kilku lat planują zwiększyć zatrudnienie. Twierdząco odpowiedział co czwarty badany (4 z 16). Planowane zwiększenie zatrudnienia dotyczy następujących zawodów:

- Murarz-tylnik - 4 osoby,
- Kucharz - 2 osoby,
- Pracownik obsługi hotelowej - 2 osoby,
- Magazynier-logistyk - 1 osoba,
- Ogrodnik - 1 osoba,
- Pracownik pomocniczy ślusarza - 1 osoba.

W ankiecie z udziałem pracodawców z obszaru powiatu grajewskiego na ścisłą współpracę z lokalnymi szkołami kształcenia branżowego wskazał jeden spośród 16 badanych podmiotów. Zgodnie z deklaracjami współpraca ta prowadzona jest z trzema lokalnymi szkołami i dotyczy: realizacji kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki zawodu i praktyk zawodowych w przedsiębiorstwach; realizacji doradztwa zawodowego i promocji kształcenia zawodowego; organizacji wizyt studyjnych; organizacji stażów absolwenckich.

Prognoza Barometr zawodów 2022 dla powiatu grajewskiego wskazuje na 11 grup zawodów deficytowych, w których mogą znaleźć zatrudnienie osoby z wykształceniem branżowym. Ich listę wraz z komentarzem, z czego wynika deficyt, zawiera poniższa tabela.

Tabela 92 Zawody deficytowe w powiecie grajewskim - Barometr zawodów 2022

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
1.	elektrycy, elektromechanicy i elektrycy	741103 Elektryk (s) 741201 Elektromechanik (s) 741203 Elektromechanik pojazdów samochodowych (s) 311302 Technik elektroenergetyk transportu szynowego (s) 311303 Technik elektryk (s) 311307 Technik energetyk (s)	741103 Elektryk (s) 741201 Elektromechanik (s) 741203 Elektromechanik pojazdów samochodowych (s) 311303 Technik elektryk (s)	741201 Elektromechanik (s) 741203 Elektromechanik pojazdów samochodowych (s)	Brak pracowników z aktualnymi uprawnieniami.
2.	kelnerzy i barmani	513101 Kelner (s) 513102 Technik usług kelnerskich (s)	513101 Kelner (s) 513102 Technik usług kelnerskich (s)	brak kształcenia	Brakuje wykwalifikowanych kelnerów. Szara strefa.
3.	kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych	832201 Kierowca mechanik (s)	832201 Kierowca mechanik (s)	brak kształcenia	Brak aktualnych uprawnień. Brak doświadczenia.
4.	magazynierzy	432106 Magazynier-logistyk (s)	432106 Magazynier-logistyk (s)	brak kształcenia	Brak wykwalifikowanych pracowników z uprawnieniami.
5.	operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych	834201 Mechanik maszyn i urządzeń drogowych (s) 834209 Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych (s)	834209 Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych (s)	brak kształcenia	Brak wykwalifikowanych pracowników z uprawnieniami. Brak doświadczenia w zawodzie.
6.	operatorzy obrabiarek skrawających	722307 Operator obrabiarek skrawających (s)	722307 Operator obrabiarek skrawających (s)	brak kształcenia	Brak aktualnych kwalifikacji wśród osób zarejestrowanych.
7.	opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej	341201 Asystent osoby niepełnosprawnej (s) 341202 Opiekun osoby starszej (s) 341203 Opiekun w domu pomocy społecznej (s) 341204 Opiekunka środowiskowa (s) 532102 Opiekun medyczny (s)	341201 Asystent osoby niepełnosprawnej (s) 341202 Opiekun osoby starszej (s) 341204 Opiekunka środowiskowa (s) 532102 Opiekun medyczny (s)	brak kształcenia	Brak wykwalifikowanych pracowników. Szara strefa.

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
8.	pracownicy ds. budownictwa drogowego i kolejowego	711603 Monter nawierzchni kolejowej (s) 311216 Technik budowy dróg (s) 311217 Technik dróg kolejowych i obiektów inżynierskich (s) 311220 Technik budownictwa kolejowego (s)	311216 Technik budowy dróg (s)	brak kształcenia	Rozwój inwestycji drogowych.
9.	pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie	712905 Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (s) 311219 Technik robót wykończeniowych w budownictwie (s)	712905 Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (s) 311219 Technik robót wykończeniowych w budownictwie (s)	712905 Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (s)	Szara strefa. Zatrudnianie cudzoziemców. Mało atrakcyjne oferty pracy pod względem finansowym. Brakuje osób wykwalifikowanych.
10.	spawacze	311516 Technik spawalnictwa (s)	Brak kształcenia w	brak kształcenia	Brak wykwalifikowanych pracowników.
11.	ślusarze	722204 Ślusarz (s)	722204 Ślusarz (s)	722204 Ślusarz (s)	Brak wykwalifikowanych osób.

Źródło: barometr.zawodow.pl, Kuratorium Oświaty w Białymstoku

Szkoły kształcenia branżowego w powiecie grajewskim nie prowadzą nauczania w większości zawodów ujętych w grupach zawodów deficytowych – poza elektromechanikami, elektromechanikami pojazdów samochodowych oraz monterami zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie i ślusarzami (tabela powyżej). W deficytowym zawodzie technika spawalnictwa kształcenie nie odbywa się na obszarze woj. podlaskiego, co dodatkowo pogłębia problem z pozyskaniem wykwalifikowanych pracowników.

Tabela 93 Zawody nadwyżkowe w powiecie grajewskim - Barometr zawodów 2022

Lp.	Grupy zawodów nadwyżkowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
1.	ekonomiści	331403 Technik ekonomista (s)	331403 Technik ekonomista (s)	331403 Technik ekonomista (s)	Nadwyżka edukacyjna
2.	krawcy i pracownicy produkcji odzieży	753105 Krawiec (s) 753106 Kuśnierz (s) 311926 Technik technologii wyrobów skórzanych (s) 311941 Technik przemysłu mody (s)	753105 Krawiec (s) 311941 Technik przemysłu mody (s)	brak kształcenia	Nadwyżka edukacyjna

Lp.	Grupy zawodów nadwyżkowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
		731808 Rękodzielnik wyrobów włókienniczych (s) 311946 Technik stylisty (s)			
3.	piekarze	751204 Piekarz (s)	751204 Piekarz (s)	brak kształcenia	Nadwyżka edukacyjna
4.	rolnicy i hodowcy	612302 Pszczelarz (s) 613003 Rolnik (s) 314203 Technik hodowca koni (s) 314206 Technik pszczelarz (s) 314207 Technik rolnik (s) 331402 Technik agrobiznesu(s)	613003 Rolnik (s) 314206 Technik pszczelarz (s) 314207 Technik rolnik (s) 331402 Technik agrobiznesu (s)	613003 Rolnik (s) 314207 Technik rolnik (s)	Nadwyżka edukacyjna
5.	specjaliści technologii żywności i żywienia	314402 Technik przetwórstwa mleczarskiego (s) 314403 Technik technologii żywności (s)	314402 Technik przetwórstwa mleczarskiego (s) 314403 Technik technologii żywności (s)	brak kształcenia	Nadwyżka edukacyjna

Źródło: barometrzwodow.pl, Kuratorium Oświaty w Białymstoku

W powiecie grajewskim występuje pięć grup zawodów nadwyżkowych, do których należą: ekonomiści, krawcy i pracownicy produkcji odzieży, piekarze, rolnicy i hodowcy oraz specjaliści technologii żywności i żywienia. Występuje w nich nadwyżka edukacyjna. Należy rozważyć ograniczenie limitów przyjęć na kształcenie w zawodzie technika ekonomisty (163 uczniów w roku szkolnym 2021/22). Obecnie w powiecie grajewskim nie jest prowadzone kształcenie w zawodach branży przemysłu mody, zawodzie piekarza oraz zawodach technika przetwórstwa mleczarskiego i technika technologii żywności.

10.6 Powiat hajnowski

Na terenie powiatu hajnowskiego kształcenie branżowe realizowane jest w czterech szkołach. Są to dwa technika, jedna szkoła branżowa I stopnia i jedna szkoła policealna. W roku szkolnym 2021/2022 uczyło się w nich łącznie 635 osób. Placówki te realizowały kształcenie w 20 zawodach należących do 14 branż. W latach 2019-2021 status absolwenta na kierunkach kształcenia branżowego zdobyło w powiecie hajnowskim łącznie 426 osób.

Tabela 94 Szkoły realizujące kształcenie branżowe w powiecie hajnowskim, rok szkolny 2021/2022

Nazwa szkoły	Liczba uczniów (2021/2022)
Branżowa Szkoła I Stopnia	50
Technikum im. Tadeusza Kościuszki w Hajnówce	392
Technikum Leśne w Białowieży	167
Szkoła Policealna w Hajnówce Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku	26

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku, stan na 13.07.2022 r.

Branże, w których kształcą się najwięcej osób, to:

- branża leśna - 167 uczniów, 113 absolwentów,
- branża hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna - 88 uczniów, 119 absolwentów,
- branża budowlana - 91 uczniów, 6 absolwentów.

Tabela 95 Liczba uczniów i absolwentów szkół kształcenia branżowego w powiecie hajnowskim, wg zawodów

Zawód	Uczniowie (2021/2022)		Absolwenci (2019-2021)
	Liczba	% w ogóle	
Technik leśnik	167	26,3%	113
Technik logistyk	98	15,4%	0
Technik żywienia i usług gastronomicznych	83	13,1%	83
Technik informatyk	70	11,0%	0
Technik mechanik	53	8,3%	56
Technik budownictwa	48	7,6%	0
Technik robót wykończeniowych w budownictwie	40	6,3%	0
Technik bezpieczeństwa i higieny pracy	16	2,5%	0
Ślusarz	14	2,2%	0
Mechanik pojazdów samochodowych	10	1,6%	60
Technik administracji	10	1,6%	0
Stolarz	6	0,9%	6
Kucharz	5	0,8%	36
Cukiernik	4	0,6%	12
Fryzjer	4	0,6%	18
Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie	2	0,3%	0
Sprzedawca	2	0,3%	6
Elektryk	1	0,2%	6
Monter sieci i instalacji sanitarnych	1	0,2%	6
Piekarz	1	0,2%	24
SUMA	635	100,0%	426

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku, stan na 13.07.2022 r.

Żadna z ankietowanych szkół z powiatu hajnowskiego nie planuje rozszerzania oferty edukacyjnej o nowe kierunki kształcenia branżowego.

Dwie spośród trzech placówek kształcenia branżowego z powiatu hajnowskiego, które wzięły udział w badaniu ankietowym, wskazały, że posiadają strategię skutecznej rekrutacji kandydatów. Były to: Szkoła Policealna w Hajnówce Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku (ma strategię i ją stosuje) oraz Zespół Szkół Zawodowych w Hajnówce (ma strategię, ale raczej jej nie stosuje). W ostatnim naborze najchętniej wybieranymi przez kandydatów zawodami były: technik leśnik, technik administracji, technik logistyk, technik bezpieczeństwa i higieny pracy, technik budownictwa. Szkoły kształcenia branżowego z terenu powiatu hajnowskiego nie odnotowują trudności z naborem kandydatów na żaden z prowadzonych kierunków nauczania (nie można wskazać na najmniej popularny wśród kandydatów zawód).

Jedna z ankietowanych szkół (Technikum Leśne w Białowieży) wskazała, że prowadzi rozeznanie wśród lokalnych pracodawców w zakresie ich zapotrzebowania na absolwentów zawodów kształcenia branżowego. Działania te polegają na bezpośrednim kierowaniu zapytań do pracodawców. Przedstawiciele pozostałych ankietowanych placówek odpowiedzieli, że nie zachodzi potrzeba prowadzenia jakich działań.

Technikum Leśne w Białowieży i Szkoła Policealna w Hajnówce (ZDZ w Białymstoku) wysoko oceniają swój potencjał i zasoby w zakresie otwierania nowych kierunków nauczania w odpowiedzi na zapotrzebowanie lokalnego rynku. Zespół Szkół Zawodowych w Hajnówce ocenił ten potencjał jako przeciętny. Jako atuty szkół wymieniono odpowiednio przygotowaną kadrę dydaktyczną (2 wskazania), odpowiednią bazę techniczną i lokalową oraz rozwiniętą współpracę z pracodawcami (po 1 wskazaniu).

Dwie spośród trzech ankietowanych placówek wskazały na to, że prowadzą ścisłą współpracę z pracodawcami działającymi na terenie powiatu hajnowskiego. Polega ona na realizacji kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki zawodu, we współpracy z pracodawcą oraz zatrudnianiu praktyków z zakładów pracy współpracujących ze szkołą. Jedna placówka - Zespół Szkół Zawodowych w Hajnówce, wskazała, że nie współpracuje z przedsiębiorcami z powodu niewielkiego zainteresowania ze strony lokalnych pracodawców.

Tabela 96 Pracodawcy, z którymi współpracują szkoły kształcenia branżowego, powiat hajnowski

Nazwa placówki	Pracodawcy, z którymi współpracuje szkoła	
	liczba	branża
Technikum Leśne w Białowieży	2	leśna, nadleśnictwa
Szkoła Policealna w Hajnówce Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku	10	administracja, bezpieczeństwo i higiena pracy

Źródło: ankieta CATI z udziałem szkół kształcenia branżowego w pow. hajnowskim [N=2]

W badaniu ankietowym z pracodawcami powiat hajnowski był reprezentowany przez 16 podmiotów. W zawodach kształcenia branżowego zatrudniają one łącznie 208 pracowników. W poniższej tabeli podano zawody, w których zatrudnionych jest co najmniej 2% ogółu pracowników z wykształceniem branżowym w powiecie hajnowskim (wg danych z ankiety CATI z pracodawcami).

Tabela 97 Liczba pracowników z wykształceniem branżowym wg zawodów – powiat hajnowski

Zawód	Pracownicy z wykształceniem branżowym	
	Liczba	% ogółu
Technik leśnik	104	50,0%
Sprzedawca	26	12,5%
Monter instalacji i urządzeń sanitarnych	20	9,6%
Mechanik pojazdów samochodowych	13	6,3%

Zawód	Pracownicy z wykształceniem branżowym	
	Liczba	% ogółu
Kierowca mechanik	11	5,3%
Murarz-tylnkarz	6	2,9%
Magazynier-logistyk	5	2,4%

Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego, pow. hajnowski [N=16]

2 spośród 16 ankietowanych pracodawców z powiatu hajnowskiego wskazały, że poszukują obecnie pracowników z wykształceniem branżowym. Poszukiwane zawody to:

- Pracownik obsługi hotelowej - 2 osoby,
- Kierowca mechanik - 1 osoba,
- Sprzedawca - 1 osoba,
- Magazynier-logistyk - 1 osoba.

Respondentów spytano także, czy w ciągu najbliższych kilku lat planują zwiększyć zatrudnienie, a jeśli tak, to o ile osób i w jakich zawodach. Twierdzącej odpowiedzi udzielił jeden ankietowany, który planuje zwiększyć zatrudnienie o dwie osoby z wykształceniem branżowym w zawodzie pracownika obsługi hotelowej.

W ankiecie z udziałem pracodawców z obszaru powiatu hajnowskiego na ścisłą współpracę z lokalnymi szkołami kształcenia branżowego wskazało 5 spośród 16 respondentów. Współpraca ta dotyczy przede wszystkim realizacji kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki zawodu i praktyk zawodowych oraz organizacji stażów absolwenckich (po 3 wskazania). Ankietowani bardzo wysoko oceniają współpracę ze szkołami oraz korzyści z niej płynące. Najważniejszą z nich jest wartość prerekrutacyjna praktyk i staży (5 wskazań).

Prognoza Barometr zawodów 2022 dla powiatu hajnowskiego wskazuje na 13 grup zawodów deficytowych, w których mogą znaleźć zatrudnienie osoby z wykształceniem branżowym. Ich listę wraz z komentarzem, z czego wynika deficyt, zawiera poniższa tabela.

Tabela 98 Zawody deficytowe w powiecie hajnowskim - Barometr zawodów 2022

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
1.	cukiernicy	751201 Cukiernik (s)	751201 Cukiernik (s)	751201 Cukiernik (s)	Trudne warunki pracy. Brak zastępowalności pokoleniowej w zawodzie.
2.	fizjoterapeuci i masażyści	325402 Technik masażysta (s)	325402 Technik masażysta (s)	Brak kształcenia	Brakuje wykwalifikowanych pracowników. Brak napływu absolwentów. Subsydia

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
3.	fryzjerzy	514101 Fryzjer (s) 514105 Technik usług fryzjerskich (s)	514101 Fryzjer (s) 514105 Technik usług fryzjerskich (s)	514101 Fryzjer (s)	Brak zasobów pracy z odpowiednim wykształceniem. Wysokie oczekiwania pracodawców ²⁵ .
4.	kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych	832201 Kierowca mechanik (s)	832201 Kierowca mechanik (s)	Brak kształcenia	Brakuje osób z uprawnieniami.
5.	kosmetyczki	514207 Technik usług kosmetycznych (s) 323014 Podolog (s)	514207 Technik usług kosmetycznych (s) 323014 Podolog (s)	Brak kształcenia	Szara strefa.
6.	magazynierzy	432106 Magazynier-logistyk (s)	432106 Magazynier-logistyk (s)	Brak kształcenia	W powiecie nie jest prowadzone kształcenie w zawodzie magazynier-logistyk.
7.	operatorzy obrabiarek skrawających	722307 Operator obrabiarek skrawających (s)	722307 Operator obrabiarek skrawających (s)	Brak kształcenia	Duży deficyt.
8.	piekarze	751204 Piekarz (s)	751204 Piekarz (s)	751204 Piekarz (s)	Trudne warunki do pracy. Brak chęci do pracy. Brak zastępowalności pokoleniowej w zawodzie.
9.	psycholodzy i psychoterapeuci	325907 Terapeuta zajęciowy (s)	325907 Terapeuta zajęciowy (s)	Brak kształcenia	Brakuje wykwalifikowanych psychologów w placówkach opiekuńczo-oświatowych.
10.	robotnicy obróbki drewna i stolarze	731702 Koszykarz-plecionkarz (s) 752205 Stolarz (s) 817212 Mechanik-operator maszyn do produkcji drzewnej (s) 311922 Technik technologii drewna (s) 711505 Monter jachtów i łodzi (s)	752205 Stolarz (s) 311922 Technik technologii drewna (s)	Brak kształcenia	Zatrudnianie cudzoziemców. Zarejestrowani długotrwale bezrobotni nie posiadają wymaganych aktualnie kompetencji.
11.	spawacze	311516 Technik spawalnictwa (s)	Brak kształcenia	Brak kształcenia	Duży deficyt. Wymagane uprawnienia. Brak chętnych do pracy.

²⁵ Ze względu na brak komentarza w 2022 r i w 2021 r., powołano się na komentarz z roku 2020.

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
12.	sprzedawcy i kasjerzy	522301 Sprzedawca (s) 522305 Technik handlowiec (s) 522306 Technik księgarstwa (s)	522301 Sprzedawca (s) 522305 Technik handlowiec (s) 522306 Technik księgarstwa (s)	522301 Sprzedawca (s)	Rotacyjność. Nieatrakcyjne warunki pracy.
13.	ślusarze	722204 Ślusarz (s)	722204 Ślusarz (s)	722204 Ślusarz (s)	Duży deficyt. Brak chętnych do pracy. Zatrudnianie cudzoziemców.

Źródło: barometrzwodow.pl, Kuratorium Oświaty w Białymstoku

Szkoły kształcenia branżowego w powiecie hajnowskim nie prowadzą nauczania w większości z wymienionych w powyższej tabeli zawodów deficytowych, poza cukiernikami, fryzjerami, piekarzami, sprzedawcami oraz ślusarzami.

Tabela 99 Zawody nadwyżkowe w powiecie hajnowskim - Barometr zawodów 2022

Lp.	Grupy zawodów nadwyżkowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
1.	ekonomiści	331403 Technik ekonomista (s)	331403 Technik ekonomista (s)	Brak kształcenia	Nadwyżka edukacyjna absolwentów szkół z powiatów ościennych.
2.	rolnicy i hodowcy	612302 Pszczelarz (s) 613003 Rolnik (s) 314203 Technik hodowca koni (s) 314206 Technik pszczelarz (s) 314207 Technik rolnik (s) 331402 Technik agrobiznesu (s)	613003 Rolnik (s) 314206 Technik pszczelarz (s) 314207 Technik rolnik (s) 331402 Technik agrobiznesu (s)	Brak kształcenia	Nadmiar długotrwale bezrobotnych.
3.	specjaliści rolnictwa i leśnictwa	314301 Technik leśnik (s)	314301 Technik leśnik (s)	314301 Technik leśnik (s)	Nadwyżka długotrwale bezrobotnych.

Źródło: barometrzwodow.pl, Kuratorium Oświaty w Białymstoku

Zawody nadwyżkowe w powiecie hajnowskim stanowią 3 grupy zawodów: ekonomiści, rolnicy i hodowcy oraz specjaliści rolnictwa i leśnictwa. W przypadku ekonomistów występuje nadwyżka edukacyjna, jednak nie dotyczy ona kształcenia w zawodzie technika ekonomisty – nie jest ono realizowane na terenie powiatu hajnowskiego. W szkołach sąsiednich powiatów – w Białymstoku i powiecie białostockim należy on do najchętniej wybieranych przez uczniów. W roku szkolnym 2021/2022 do zawodu technika ekonomisty przygotowywało się tam 415 uczniów. Technikum Leśne w Białowieży kształciło w zawodzie technik leśnik 167 osób. Mimo, że w powiecie należy do grupy zawodów nadwyżkowych, nie zaleca się ograniczania jego kształcenia. W regionie tylko dwie szkoły kształcą

w zawodzie technika leśnika. Absolwenci znajdują zatrudnienie w podlaskich nadleśnictwach (Lasy Polskie są ważnym pracodawcą na Podlasiu). Rolnicy i hodowcy stanowią znaczącą ilościowo grupę wśród długotrwale bezrobotnych. Często pracują w szarej strefie.

10.7 Powiat kolneński

Obecnie w powiecie kolneńskim kształcenie branżowe realizowane jest w trzech szkołach – dwóch szkołach branżowych I stopnia i jednym technikum. Łączna liczba osób, które w roku szkolnym 2021/2022 pobierały w nich naukę, to 454. Oferta edukacyjna obejmowała 17 różnych zawodów wchodzących w skład 11 branż. W latach 2019-2021 status absolwenta na kierunkach kształcenia branżowego kolneńskich szkół zdobyło łącznie 1008 osób.

Tabela 100 Szkoły realizujące kształcenie branżowe w powiecie kolneńskim, rok szkolny 2021/2022

Nazwa szkoły	Liczba uczniów (2021/2022)
Branżowa Szkoła I Stopnia im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Kolnie	172
Branżowa Szkoła I Stopnia w Kolnie Zakład Doskonalenia Zawodowego w Łomży	28
Technikum im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Kolnie	254

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku, stan na 13.07.2022 r.

Branżami, w których kształci się najwięcej osób, są:

- branża mechaniczna – 118 uczniów, 233 absolwentów,
- branża ekonomiczno – administracyjna – 104 uczniów, 79 absolwentów.

Tabela 101 Liczba uczniów i absolwentów szkół kształcenia branżowego w powiecie kolneńskim, wg zawodów

Zawód	Uczniowie (2021/2022)		Absolwenci (2019-2021)
	Liczba	% w ogóle	
Technik ekonomista	104	22,9%	79
Technik mechanik	72	15,9%	162
Technik rolnik	47	10,4%	94
Operator obrabiarek skrawających	46	10,1%	71
Sprzedawca	38	8,4%	176
Technik elektryk	31	6,8%	0
Rolnik	30	6,6%	76
Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie	23	5,1%	36
Mechanik pojazdów samochodowych	22	4,8%	72
Fryzjer	16	3,5%	78
Kucharz	7	1,5%	58
Elektryk	6	1,3%	42
Stolarz	5	1,1%	20

Zawód	Uczniowie (2021/2022)		Absolwenci (2019-2021)
	Liczba	% w ogóle	
Cukiernik	3	0,7%	12
Elektromechanik	2	0,4%	0
Elektromechanik pojazdów samochodowych	1	0,2%	0
Piekarz	1	0,2%	12
Monter sieci i instalacji sanitarnych	0	0,0%	16
Lakiernik	0	0,0%	4
SUMA	454	100,0%	1008

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku, stan na 13.07.2022 r.

Żadna z ankietowanych szkół z powiatu kolneńskiego nie planuje rozszerzania oferty edukacyjnej o nowe kierunki kształcenia branżowego.

Obydwie placówki kształcenia branżowego z powiatu kolneńskiego, które wzięły udział w badaniu ankietowym (Branżowa Szkoła I Stopnia w Kolnie (ZDZ w Łomży) i Zespół Szkół Technicznych im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Kolnie) wskazały, że stosują strategię skutecznej rekrutacji kandydatów. W ostatnim naborze najchętniej wybieranymi przez kandydatów zawodami były rolnik i technik elektryk. Natomiast najmniej chętnych zgłosiło się do klas kształcących w zawodach piekarza i cukiernika.

Żadna z ankietowanych szkół nie prowadzi rozeznania wśród lokalnych pracodawców w zakresie ich zapotrzebowania na absolwentów zawodów kształcenia branżowego. Respondenci wskazali, że nie ma potrzeby realizacji takich działań, aczkolwiek Branżowa Szkoła I Stopnia w Kolnie (ZDZ w Łomży) w roku 2021 otworzyła nowe kierunki kształcenia. Obejmują one kształcenie w zawodach: monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, mechanik pojazdów samochodowych oraz piekarz. Badane szkoły oceniają swój potencjał i zasoby do otwierania nowych kierunków jako przeciętne.

Obydwie ankietowane placówki wskazały na to, że prowadzą ścisłą współpracę z pracodawcami działającymi na terenie powiatu kolneńskiego. Polega ona na realizacji kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki zawodu, we współpracy z pracodawcą.

Tabela 102 Pracodawcy, z którymi współpracują szkoły kształcenia branżowego, powiat kolneński

Nazwa placówki	Pracodawcy, z którymi współpracuje szkoła	
	liczba	branża
Branżowa Szkoła I Stopnia w Kolnie Zakład Doskonalenia Zawodowego w Łomży	5	handlowa, spożywcza, rolnicza, mechaniczna
Zespół Szkół Technicznych im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Kolnie	15	ekonomiczno-administracyjna, mechaniczna, elektroenergetyczna, rolnohodowlana

Źródło: ankieta CATI z udziałem szkół kształcenia branżowego w pow. kolneńskim [N=2]

W badaniu ankietowym wzięło udział 14 pracodawców z powiatu kolneńskiego. W zawodach kształcenia branżowego zatrudniają oni łącznie 95 pracowników. W poniższej tabeli podano zawody, w których zatrudnionych jest co najmniej 3% ogółu pracowników z wykształceniem branżowym w powiecie kolneńskim (wg danych z ankiety CATI z pracodawcami).

Tabela 103 Liczba pracowników z wykształceniem branżowym wg zawodów – powiat kolneński

Zawód	Pracownicy z wykształceniem branżowym	
	Liczba	% ogółu
Elektryk	27	28,4%
Kierowca mechanik	27	28,4%
Ślusarz	10	10,5%
Mechanik pojazdów samochodowych	6	6,3%
Monter instalacji i urządzeń sanitarnych	4	4,2%
Monter sieci i urządzeń telekomunikacyjnych	3	3,2%

Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego, pow. kolneński [N=14]

2 spośród 14 ankietowanych pracodawców z powiatu kolneńskiego wskazało, że poszukuje obecnie pracowników z wykształceniem branżowym. Poszukiwane zawody to:

- Automatyk – 1 osoba,
- Mechanik pojazdów samochodowych – 1 osoba.

Respondentów spytano także, czy w ciągu najbliższych kilku lat planują zwiększyć zatrudnienie. Twierdząco odpowiedziała jedna osoba i wskazała na plany zwiększenia zatrudnienia o jednego pracownika z wykształceniem w zawodzie mechanika pojazdów samochodowych.

W ankiecie z udziałem pracodawców z obszaru powiatu kolneńskiego na ścisłą współpracę z lokalnymi szkołami kształcenia branżowego wskazało 2 spośród 14 respondentów. Współpraca ta dotyczy udziału w przygotowaniu programu nauczania dla zawodu, organizacji egzaminów zawodowych oraz doskonalenia nauczycieli kształcenia zawodowego, w tym organizowania szkoleń branżowych. Ankietowani wysoko oceniają współpracę ze szkołami oraz korzyści z niej płynące. Korzyści, na które wskazały obydwa podmioty, to: wpływ na przygotowanie zawodowe absolwentów odpowiednio do potrzeb stanowiskowych w firmie oraz posiadanie dodatkowych, bezkosztowych pracowników.

Prognoza Barometr zawodów 2022 dla powiatu kolneńskiego wskazuje na 10 grup zawodów deficytowych, w których mogą znaleźć zatrudnienie osoby z wykształceniem branżowym. Ich listę wraz z komentarzem, z czego wynika deficyt, zawiera poniższa tabela.

Tabela 104 Zawody deficytowe w powiecie kolneńskim – Barometr zawodów 2022

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
1.	kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych	832201 Kierowca mechanik (s)	832201 Kierowca mechanik (s)	brak kształcenia	Brakuje osób z aktualnymi uprawnieniami.
2.	kucharze	512001 Kucharz (s)	512001 Kucharz (s)	512001 Kucharz (s)	Brakuje osób z umiejętnościami.
3.	operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych	834201 Mechanik maszyn i urządzeń drogowych (s) 834209 Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych (s)	834209 Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych (s)	brak kształcenia	Brakuje osób z uprawnieniami.
4.	operatorzy obrabiarek skrawających	722307 Operator obrabiarek skrawających (s)	722307 Operator obrabiarek skrawających (s)	722307 Operator obrabiarek skrawających (s)	Brakuje osób z uprawnieniami. Nieatrakcyjne wynagrodzenia.
5.	pracownicy służb mundurowych	311919 Technik pożarnictwa (s)	Brak kształcenia	Brak kształcenia	Brakuje policjantów.
6.	psycholodzy i psychoterapeuci	325907 Terapeuta zajęciowy (s)	325907 Terapeuta zajęciowy (s)	Brak kształcenia	Wzrost popytu na usługi Brakuje wykwalifikowanych specjalistów.
7.	spawacze	311516 Technik spawalnictwa (s)	Brak kształcenia w	brak kształcenia	Brakuje osób z uprawnieniami. Występuje rotacyjność w zakładach pracy.
8.	specjaliści technologii żywności i żywienia	314402 Technik przetwórstwa mleczarskiego (s) 314403 Technik technologii żywności (s)	314402 Technik przetwórstwa mleczarskiego (s) 314403 Technik technologii żywności (s)	brak kształcenia	Nadwyżka edukacyjna. Nadwyżka wynika z napływu absolwentów ze szkół zlokalizowanych w powiatach ościennych. Brakuje natomiast osób z odpowiednimi umiejętnościami.
9.	sprzedawcy i kasjerzy	522301 Sprzedawca (s) 522305 Technik handlowiec (s) 522306 Technik księgarstwa (s)	522301 Sprzedawca (s) 522305 Technik handlowiec (s) 522306 Technik księgarstwa (s)	522301 Sprzedawca (s)	Rozwój branży handlowej. Dostępne zasoby pracy nie posiadają adekwatnych kompetencji.
10.	szefowie kuchni	343404 Technik żywienia i usług gastronomicznych (s)	343404 Technik żywienia i usług gastronomicznych (s)	brak kształcenia	Dostępne zasoby pracy nie posiadają odpowiednich kompetencji.

Źródło: barometrzwodow.pl, Kuratorium Oświaty w Białymstoku

Szkoły kształcenia branżowego w powiecie kolneńskim nie prowadzą nauczania w większości zaprezentowanych w tabeli w zawodach, poza kucharzami, operatorami obrabiarek skrawających oraz sprzedawcami.

Tabela 105 Zawody nadwyżkowe w powiecie kolneńskim - Barometr zawodów 2022

Lp.	Grupy zawodów nadwyżkowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
1.	ekonomiści	331403 Technik ekonomista (s)	331403 Technik ekonomista (s)	331403 Technik ekonomista (s)	Nadwyżka edukacji.
2.	fryzjerzy	514101 Fryzjer (s) 514105 Technik usług fryzjerskich (s)	514101 Fryzjer (s) 514105 Technik usług fryzjerskich (s)	514101 Fryzjer (s)	Nadwyżka edukacyjna z lat poprzednich. Dostępne zasoby pracy nie posiadają aktualnych umiejętności. Szara strefa.
3.	krawcy i pracownicy produkcji odzieży	753105 Krawiec (s) 753106 Kuśnierz (s) 311926 Technik technologii wyrobów skórzanych (s) 311941 Technik przemysłu mody (s) 731808 Rękodzielnik wyrobów włókienniczych (s) 311946 Technik stylisty (s)	753105 Krawiec (s) 311941 Technik przemysłu mody (s)	brak kształcenia	Umiejętności zasobów pracy nie są adekwatne do wymagań pracodawcy. Niskie zarobki.
4.	mechanicy pojazdów samochodowych	723103 Mechanik pojazdów samochodowych (s) 723107 Mechanik motocyklowy (s) 311513 Technik pojazdów samochodowych (s)	723103 Mechanik pojazdów samochodowych (s)	723103 Mechanik pojazdów samochodowych (s)	Nadwyżka edukacyjna. Szara strefa.
5.	operatorzy maszyn włókienniczych	815204 Operator maszyn w przemyśle włókienniczym (s)	brak kształcenia	brak kształcenia	Nadwyżka edukacyjna z lat ubiegłych. Brak zakładów pracy.
6.	piekarze	751204 Piekarz (s)	751204 Piekarz (s)	751204 Piekarz (s)	Likwidacja lokalnych piekarni. Nadwyżka edukacyjna. Trudne warunki pracy.
7.	Przetwórcy mięsa i ryb	751107 Wędliniarz (s) 751108 Przetwórcza mięsa (s) 751109 Wędzarsz (s)	Przetwórcza mięsa (s)	Brak kształcenia	Trudne warunki pracy. Wynagrodzenie nieadekwatne do wymagań pracodawcy.

Lp.	Grupy zawodów nadwyżkowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
8.	rolnicy i hodowcy	612302 Pszczelarz (s) 613003 Rolnik (s) 314203 Technik hodowca koni (s) 314206 Technik pszczelarz (s) 314207 Technik rolnik (s) 331402 Technik agrobiznesu (s)	613003 Rolnik (s) 314206 Technik pszczelarz (s) 314207 Technik rolnik (s) 331402 Technik agrobiznesu (s)	613003 Rolnik (s) 314207 Technik rolnik (s)	Nadwyżka edukacyjna osób oczekujących na przejęcie gospodarstw rolnych.
9.	Technicy mechanicy	311504 Technik mechanik (s) 311940 Technik urządzeń dźwigowych (s) 311515 Technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki (s) 315316 Technik awionik (s) 315317 Technik mechanik lotniczy (s) 311518 Technika pojazdów kolejowych (s)	311504 Technik mechanik (s) 311515 Technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki (s)	311504 Technik mechanik (s)	Nadwyżka edukacyjna

Źródło: barometrzwodow.pl, Kuratorium Oświaty w Białymstoku

W prognozie na rok 2022 aż 9 grup zawodów zaliczono w powiecie kolneńskim do zawodów nadwyżkowych. W roku szkolnym 2021/2022 w kolneńskich technikach kształciło się 72 przyszłych techników mechaników i 104 przyszłych techników ekonomistów. Należy rozważyć ograniczenie przyjęć na te kierunki w przyszłych latach. W przypadku pozostałych zawodów nadwyżkowych nadwyżka edukacyjna związana jest z kształceniem w powiatach ościennych albo jest konsekwencją liczego kształcenia w latach 80-90-tych XX wieku, a w przypadku rolników i hodowców wynika z nadmiaru osób oczekujących na przejęcie gospodarstwa rolnego.

10.8 Powiat łomżyński

Kształcenie branżowe na terenie powiatu łomżyńskiego realizowane jest w trzech szkołach – dwóch szkołach branżowych I stopnia i jednym technikum. W roku szkolnym 2021/2022 uczyły się w nich łącznie 294 osoby. Placówki te realizowały kształcenie w 12 zawodach należących do 8 branż. W latach 2019-2021 status absolwenta na kierunkach kształcenia branżowego zdobyło w powiecie łomżyńskim łącznie 365 osób.

Branżą, w której kształci się najwięcej osób, jest branża rolno-hodowlana (270 uczniów, 335 absolwentów).

Tabela 106 Szkoły realizujące kształcenie branżowe w powiecie łomżyńskim, rok szkolny 2021/2022

Nazwa szkoły	Liczba uczniów (2021/2022)
Branżowa Szkoła I Stopnia w Jedwabnem	28
Branżowa Szkoła I Stopnia w Marianowie	36
Technikum w Marianowie	230

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku, stan na 13.07.2022 r.

Tabela 107 Liczba uczniów i absolwentów szkół kształcenia branżowego w powiecie łomżyńskim, wg zawodów

Zawód	Uczniowie (2021/2022)		Absolwenci (2019-2021)
	Liczba	% w ogóle	
Technik mechanizacji rolnictwa/ i agrotechniki	155	52,7%	203
Technik rolnik	75	25,5%	126
Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych	36	12,2%	0
Mechanik pojazdów samochodowych	8	2,7%	7
Kucharz	5	1,7%	7
Murarz-tylnkarz	5	1,7%	0
Rolnik	4	1,4%	6
Fryzjer	2	0,7%	1
Cukiernik	1	0,3%	10
Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie	1	0,3%	2
Sprzedawca	1	0,3%	0
Stolarz	1	0,3%	0
Piekarz	0	0,0%	3
SUMA	294	100,0%	365

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku, stan na 13.07.2022 r.

Na pytania ankiety odpowiedział przedstawiciel Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Chor. Jana Szymańskiego w Marianowie, w skład którego wchodzi szkoła branżowa I stopnia i technikum. Placówka ta planuje w ciągu najbliższych pięciu lat otworzyć nowe kierunki kształcenia w zawodach: kucharz, piekarz, technik turystyki na obszarach wiejskich, technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej. Placówka nie realizuje strategii skutecznej rekrutacji kandydatów. W ostatnim naborze najchętniej wybieranym przez kandydatów zawodem był technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki. Natomiast najmniej kandydatów zgłosiło się do klasy kształcącej w zawodzie rolnika.

Badana placówka wysoko ocenia swój potencjał i zasoby do otwierania nowych kierunków kształcenia w odpowiedzi na zapotrzebowanie lokalnego rynku pracy. Składają się na to odpowiednio przygotowana kadra dydaktyczna i rozwinięta współpraca z pracodawcami. Szkoła wskazała na prowadzenie ścisłej współpracy z pracodawcami działającymi na terenie

powiatu łomżyńskiego (dwa podmioty gospodarcze działające w branży rolniczej). Polega ona na realizacji kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki zawodu, we współpracy z pracodawcą oraz zatrudnianiu praktyków z zakładów pracy współpracujących ze szkołą.

Do badania ankietowego z udziałem pracodawców przystąpiło 18 podmiotów gospodarczych z terenu powiatu łomżyńskiego. W zawodach kształcenia branżowego zatrudniają one łącznie 227 pracowników. W poniższej tabeli podano zawody, w których zatrudnionych jest co najmniej 2% ogółu pracowników z wykształceniem branżowym w powiecie łomżyńskim (wg danych z ankiety CATI z pracodawcami).

Tabela 108 Liczba pracowników z wykształceniem branżowym wg zawodów – powiat łomżyński

Zawód	Pracownicy z wykształceniem branżowym	
	Liczba	% ogółu
Sprzedawca	38	16,7%
Technik budownictwa	36	15,9%
Operator maszyn i urządzeń odlewniczych	25	11,0%
Monter instalacji i urządzeń sanitarnych	23	10,1%
Elektromechanik pojazdów samochodowych	20	8,8%
Kierowca mechanik	20	8,8%
Magazynier-logistyk	12	5,3%
Blacharz samochodowy	10	4,4%
Technik budownictwa wodnego	10	4,4%
Mechanik pojazdów samochodowych	8	3,5%
Technik budowy dróg	5	2,2%

Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego, pow. łomżyński [N=18]

4 spośród 18 (22,2%) ankietowanych pracodawców z powiatu łomżyńskiego wskazało, że poszukuje obecnie pracowników z wykształceniem branżowym. Poszukiwane zawody to:

- Technik żywienia i usług gastronomicznych - 2 osoby,
- Elektryk - 1 osoba,
- Mechanik pojazdów samochodowych - 1 osoba,
- Sprzedawca - 1 osoba.

Respondentów spytano także, czy w ciągu najbliższych kilku lat planują zwiększyć zatrudnienie. Twierdząco odpowiedziało 17% badanych (3 z 18). Zawody, w których planowane jest zwiększenie zatrudnienia, to:

- Sprzedawca - 2 osoby,
- Technik żywienia i usług gastronomicznych - 2 osoby,
- Mechanik pojazdów samochodowych - 1 osoba.

2 spośród 18 respondentów wskazało na zatrudnianie cudzoziemców. Wykonują oni zawody: kucharz, kelner, mechanik pojazdów samochodowych.

W ankiecie z udziałem pracodawców z obszaru powiatu łomżyńskiego na ścisłą współpracę z lokalnymi szkołami kształcenia branżowego wskazało 2 spośród 18 respondentów.

Współpraca ta dotyczy realizacji kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki zawodu i praktyk zawodowych oraz organizacji szkoleń dla uczniów w celu uzyskania certyfikatów i dodatkowych uprawnień. Ankietowani bardzo wysoko oceniają współpracę ze szkołami oraz korzyści z niej płynące. Korzyści, na które wskazały obydwie podmioty, to: wpływ na program kształcenia w zawodzie (2 wskazania), promocja wizerunku firmy oraz posiadanie dodatkowych, bezkosztowych pracowników (po 1 wskazaniu).

Prognoza Barometr zawodów 2022 dla powiatu łomżyńskiego i Łomży wskazuje na 7 grup zawodów deficytowych, w których mogą znaleźć zatrudnienie osoby z wykształceniem branżowym. Ich listę wraz z komentarzem, z czego wynika deficyt, zawiera poniższa tabela.

Tabela 109 Zawody deficytowe w powiecie łomżyńskim i Łomży - Barometr zawodów 2022

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie ziemskim i grodzkim	komentarz
1.	geodeci i kartografowie	311104 Technik geodeta (s)	311104 Technik geodeta (s)	311104 Technik geodeta (s)	Rozwój branży. Wymagane uprawnienia.
2.	kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych	832201 Kierowca mechanik (s)	832201 Kierowca mechanik (s)	832201 Kierowca mechanik (s)	Wymagane uprawnienia. Praca w delegacji.
3.	operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych	834201 Mechanik maszyn i urządzeń drogowych (s) 834209 Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych (s)	834209 Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych (s)	brak kształcenia	Wymagane uprawnienia. Pracodawcy zgłaszają chęć do przyuczenia do zawodu.
4.	opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej	341201 Asystent osoby niepełnosprawnej (s) 341202 Opiekun osoby starszej (s) 341203 Opiekun w domu pomocy społecznej (s) 341204 Opiekunka środowiskowa (s) 532102 Opiekun medyczny (s)	341201 Asystent osoby niepełnosprawnej (s) 341202 Opiekun osoby starszej (s) 341204 Opiekunka środowiskowa (s) 532102 Opiekun medyczny (s)	341201 Asystent osoby niepełnosprawnej (s) 341204 Opiekunka środowiskowa (s) 532102 Opiekun medyczny (s)	Wzrost popytu na usługi opiekuńcze. Trudne warunki pracy (dyspozycyjność, charakter pracy). Wymagane predyspozycje do wykonywania tego typu pracy. Szara strefa.
5.	psycholodzy i psychoterapeuci	325907 Terapeuta zajęciowy (s)	325907 Terapeuta zajęciowy (s)	brak kształcenia	Wzrost popytu na usługi. Wzrost świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego. Brak

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie ziemskim i grodzkim	komentarz
					wykwalifikowanych pracowników.
6.	sprzedawcy i kasjerzy	522301 Sprzedawca (s) 522305 Technik handlowiec (s) 522306 Technik księgarstwa (s)	522301 Sprzedawca (s) 522305 Technik handlowiec (s) 522306 Technik księgarstwa (s)	522301 Sprzedawca (s) 522305 Technik handlowiec (s)	Rozwój branży handlowej (powstają nowe obiekty). Nieatrakcyjne warunki pracy (utrudniony dojazd do pracy, godziny pracy). Rotacyjność.
7.	szefowie kuchni	343404 Technik żywienia i usług gastronomicznych (s)	343404 Technik żywienia i usług gastronomicznych (s)	343404 Technik żywienia i usług gastronomicznych (s)	Brakuje osób z doświadczeniem i samodzielnością.

Źródło: barometrzwodow.pl, Kuratorium Oświaty w Białymstoku

Szkoły kształcenia branżowego w powiecie łomżyńskim i w Łomży nie prowadzą nauczania w zawodach operatora maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych, opiekuna osoby starszej oraz terapeuty zajęciowego. Szkoła Policealna „Żak” w Łomży planuje rozpoczęcie kształcenia w zawodzie opiekuna osoby starszej.

Tabela 110 Zawody nadwyżkowe w powiecie łomżyńskim i Łomży - Barometr zawodów 2022

Lp.	Grupy zawodów nadwyżkowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie ziemskim i grodzkim	komentarz
1.	specjaliści technologii żywności i żywienia	314402 Technik przetwórstwa mleczarskiego (s) 314403 Technik technologii żywności (s)	314402 Technik przetwórstwa mleczarskiego (s) 314403 Technik technologii żywności (s)	314402 Technik przetwórstwa mleczarskiego (s) 314403 Technik technologii żywności (s)	Nadwyżka edukacyjna

Źródło: barometrzwodow.pl, Kuratorium Oświaty w Białymstoku.

Prognoza Barometr zawodów 2022 dla Łomży i powiatu łomżyńskiego wskazała na jedną grupę zawodów nadwyżkowych obejmującą zawody kształcenia branżowego, a mianowicie specjalistów technologii żywności i żywienia, a wśród nich technika technologii żywności ze wskazaniem na nadwyżkę edukacyjną (35 uczniów w roku szkolnym 2021/2022). Należy monitorować kształcenie w zawodzie.

10.9 Miasto Łomża

W Łomży kształcenie branżowe jest prowadzone w 16 szkołach – 5 szkołach branżowych I stopnia, 5 technikach i 6 szkołach policealnych. W roku szkolnym 2021/2022 uczyło się w nich łącznie 3258 osób. Kształcenie było prowadzone w 52 różnych zawodach tworzących 21 branż. W latach 2019-2021 status absolwenta na kierunkach kształcenia branżowego w Łomży zdobyły łącznie 1652 osoby.

Tabela 111 Szkoły realizujące kształcenie branżowe w Łomży, rok szkolny 2021/2022

Nazwa szkoły	Liczba uczniów (2021/2022)
Akademicka Szkoła Ponadpodstawowa w Łomży	160
Branżowa Szkoła I Stopnia im. Stanisława Staszica w Łomży	123
Branżowa Szkoła I Stopnia nr 4 w Łomży	33
Branżowa Szkoła I Stopnia nr 5 w Łomży	154
Branżowa Szkoła I Stopnia nr 8 w Łomży	3
Branżowa Szkoła I Stopnia w Łomży Zakład Doskonalenia Zawodowego w Łomży	103
Technikum nr 4 w Łomży	289
Technikum nr 5 w Łomży	716
Technikum nr 6 w Łomży	577
Technikum nr 7 im. Ludwika Bojanusa w Łomży	585
Szkoła Policealna Administracji w Łomży	67
Szkoła Policealna Centrum Nauki i Biznesu "Żak" w Łomży	218
Szkoła Policealna Medyczna "Żak" w Łomży	45
Szkoła Policealna Medyczno - Społeczna w Łomży	67
Szkoła Policealna Opieki Medycznej "Żak" w Łomży	53
Szkoła Policealna Prawno - Administracyjna "Żak" w Łomży	65

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku, stan na 13.07.2022 r.

Branżami, w których kształci się najwięcej osób są:

- branża teleinformatyczna – 488 uczniów, 8 absolwentów,
- branża hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna – 430 uczniów, 76 absolwentów,
- branża ekonomiczno – administracyjna – 320 uczniów, 35 absolwentów,
- branża rolno-hodowlana – 289 uczniów, 416 absolwentów,
- branża motoryzacyjna – 252 uczniów, 429 absolwentów,
- branża budowlana – 244 uczniów, 169 absolwentów.

Tabela 112 Liczba uczniów i absolwentów szkół kształcenia branżowego w Łomży, najczęściej wybierane zawody

Zawód	Uczniowie (2021/2022)		Absolwenci (2019-2021)
	Liczba	% w ogóle	
Technik informatyk	407	12,5%	8
Technik żywienia i usług gastronomicznych	268	8,2%	6
Technik weterynarii	242	7,4%	408

Zawód	Uczniowie (2021/2022)		Absolwenci (2019-2021)
	Liczba	% w ogóle	
Technik logistyk	175	5,4%	0
Technik ekonomista	160	4,9%	8
Technik mechatronik	146	4,5%	4
Technik budownictwa	137	4,2%	0
Technik administracji	132	4,1%	27
Opiekun medyczny	120	3,7%	0
Mechanik pojazdów samochodowych	95	2,9%	319
Technik pojazdów samochodowych	94	2,9%	4
Technik usług kosmetycznych	88	2,7%	0
Technik elektryk	82	2,5%	4
Technik handlowiec	78	2,4%	4
Technik hotelarstwa	78	2,4%	0
Fryzjer	71	2,2%	179
Technik architektury krajobrazu	62	1,9%	0
Technik bezpieczeństwa i higieny pracy	60	1,8%	10
Technik organizacji turystyki/ Technik obsługi turystycznej	72	2,2%	8
Technik reklamy/ Technik organizacji reklamy	64	2,0%	4
Elektromechanik pojazdów samochodowych	54	1,7%	95
Technik geodeta	52	1,6%	0
Kierowca mechanik	47	1,4%	98
Technik masażysta	45	1,4%	0
Technik programista	44	1,4%	0
Florysta	42	1,3%	0
Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie	42	1,3%	120
Technik agrobiznesu	40	1,2%	0
Technik teleinformatyk	37	1,1%	0
Technik technologii żywności	35	1,1%	0
Technik rachunkowości	28	0,9%	0
Sprzedawca	24	0,7%	75
Opiekunka środowiskowa	23	0,7%	0
Cukiernik	15	0,5%	75
Stolarz	14	0,4%	29
Technik technologii drewna	14	0,4%	0
Kucharz	12	0,4%	62
Lakiernik samochodowy	8	0,2%	11
Technik przemysłu mody	8	0,2%	0
Monter sieci i instalacji sanitarnych	7	0,2%	11
Rolnik	7	0,2%	8
Murarz-tylnkarz	6	0,2%	38
Asystent osoby niepełnosprawnej	5	0,2%	0
Piekarz	4	0,1%	12
Technik przetwórstwa mleczarskiego	4	0,1%	0
Drukarz offsetowy	3	0,1%	0
Magazynier-logistyk	3	0,1%	0
Elektryk	2	0,1%	0
Błacharz samochodowy	1	0,03%	0
Ślusarz	1	0,03%	0

Zawód	Uczniowie (2021/2022)		Absolwenci (2019-2021)
	Liczba	% w ogóle	
Wędliniarz	0	0,0%	22
Ogrodnik	0	0,0%	3
SUMA	3258	100,0%	1652

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku, stan na 13.07.2022 r.

W ankiecie z udziałem szkół kształcenia branżowego uczestniczyło 12 placówek z terenu Łomży. Dwie z nich planują w najbliższych latach poszerzyć swoją ofertę edukacyjną o nowe zawody. Są to:

- Szkoła Policealna "Żak" w Łomży rozszerzy ofertę edukacyjną o zawód: opiekun osoby starszej,
- Szkoła Policealna Administracji w Łomży rozszerzy ofertę edukacyjną o kierunki z branży opieki zdrowotnej.

Połowa spośród badanych placówek (6 z 12) posiada i stosuje strategię skutecznej rekrutacji kandydatów. W ostatnim naborze najbardziej popularnymi wśród kandydatów zawodami były: technik weterynarii, technik informatyk, technik hotelarstwa, opiekun medyczny, technik ekonomista. Z kolei najrzadziej wybierane zawody to: piekarz, rolnik, stolarz, technik rachunkowości.

Co czwarta spośród ankietowanych placówek (3 z 12) prowadzi rozeznanie wśród łomżyńskich pracodawców w zakresie ich zapotrzebowania na absolwentów zawodów kształcenia branżowego. Działania te polegają na bezpośrednim kontaktowaniu się z pracodawcami, kierowaniu zapytań oraz odpowiadaniu na zapytania płynące od przedsiębiorców oraz na organizacji wydarzeń typu targi pracy. Pozostałe szkoły w zdecydowanej większości odpowiedziały, że nie potrzebują takiego rozeznania.

W ostatnich latach dwie placówki - Zespół Szkół Ekonomicznych i Ogólnokształcących nr 6 w Łomży oraz Szkoła Policealna Administracji w Łomży, w odpowiedzi na zapotrzebowanie zgłoszone przez lokalnych pracodawców otworzyły nowe kierunki kształcenia. Były to: technik rachunkowości, technik logistyki przygotowania wojskowego, opiekun medyczny.

5 z 12 badanych placówek ocenia swoje zasoby i potencjał w zakresie otwierania nowych kierunków wysoko lub bardzo wysoko. Pozostałych 7 szkół wskazało na przeciętny potencjał w tym zakresie. W ocenie łomżyńskich szkół kształcenia branżowego, ich mocnymi stronami są przede wszystkim odpowiednio przygotowana kadra dydaktyczna, odpowiednia baza techniczna i lokalowa (po 4 wskazania).

Trzy czwarte (9 z 12) ankietowanych szkół z Łomży wskazało na to, że prowadzi współpracę z pracodawcami działającymi na lokalnym rynku. Polega ona przede wszystkim na wspólnej realizacji kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki zawodu (8 wskazań). Dwie placówki wskazały na zatrudnianie praktyków ze współpracujących firm.

Tabela 113 Pracodawcy, z którymi współpracują szkoły kształcenia branżowego, Łomża

Nazwa placówki	Pracodawcy, z którymi współpracuje szkoła	
	liczba	branża
Zespół Szkół Specjalnych w Łomży	3	spożywcza
Zespół Szkół Weterynaryjnych i Ogólnokształcących nr 7 w Łomży	3	weterynaryjna, gastronomiczna, agrobiznes
Zespół Szkół Stowarzyszenia Wspierania Edukacji i Rynku Pracy im. Stanisława Staszica w Łomży	6	fryzjerska, motoryzacyjna, gastronomiczna
Szkoła Policealna "Żak" w Łomży	6	administracyjna, ogrodnicza, opieki zdrowotnej i pomocy społecznej
Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących nr 4 im. Marii Skłodowskiej - Curie w Łomży	10	hotelarska, budowlana, gastronomiczna
Zespół Szkół Mechanicznych i Ogólnokształcących nr 5 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łomży	15	motoryzacyjna, informatyczna, mechatroniczna, elektroenergetyczna
Branżowa Szkoła I Stopnia w Łomży Zakład Doskonalenia Zawodowego w Łomży	15	Budowlana, motoryzacyjna, spożywcza, handlowa, fryzjerska
Zespół Szkół Samorządowych w Jedwabnem	30	gastronomiczna, mechaniczna, fryzjerska, spożywcza, meblarska
Zespół Szkół Ekonomicznych i Ogólnokształcących nr 6 w Łomży	45	handlowa, ekonomiczna, turystyczna, logistyczna

Źródło: ankieta CATI z udziałem szkół kształcenia branżowego w Łomży [N=12]

W ankiecie z pracodawcami wzięty udział 24 podmioty gospodarcze z terenu miasta Łomży. Na stanowiskach w zawodach kształcenia branżowego zatrudniają one łącznie 324 pracowników. Poniższa tabela zawiera zawody, w których zatrudnionych jest co najmniej 2% ogółu pracowników z wykształceniem branżowym w mieście Łomży (wg danych z ankiety CATI z pracodawcami).

Tabela 114 Liczba pracowników z wykształceniem branżowym wg zawodów – miasto Łomża

Zawód	Pracownicy z wykształceniem branżowym	
	liczba	% ogółu
Technik ochrony fizycznej osób i mienia	80	24,7%
Operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych	50	15,4%
Technik administracji	29	9,0%
Technik analityk	25	7,7%
Technik masażysta	20	6,2%
Technik elektryk	14	4,3%
Kierowca mechanik	13	4,0%
Technik prac biurowych	13	4,0%
Elektryk	12	3,7%
Terapeuta zajęciowy	12	3,7%
Sprzedawca	9	2,8%
Technik fotografii i multimediiów	8	2,5%
Technik weterynarii	8	2,5%

Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego, Łomża [N=24]

4 spośród 24 (16,7%) ankietowanych pracodawców z Łomży wskazało, że poszukuje obecnie pracowników z wykształceniem branżowym. Poszukiwane zawody to:

- Technik ochrony fizycznej osób i mienia - 10 osób,
- Elektryk - 2 osoby,
- Technik administracji - 2 osoby,
- Technik spawalnictwa - 1 osoba.

Respondentów spytano także, czy w ciągu najbliższych kilku lat planują zwiększyć zatrudnienie, a jeśli tak, to o ile osób i w jakich zawodach. Udzielone odpowiedzi pokrywają się z tymi udzielonymi na pytanie o obecnie poszukiwanych pracowników.

Cztery ankietowane podmioty wskazały na prowadzenie współpracy z lokalnymi szkołami kształcenia branżowego. Liczba szkół, z którymi współpracują poszczególni pracodawcy, waha się od jednej do trzech. Po dwie firmy wskazały, że biorą udział w przygotowaniu programu nauczania do zawodu i w realizacji kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki zawodu i praktyk zawodowych. Pojedyncze podmioty wskazały na realizację doradztwa zawodowego i promocji kształcenia zawodowego, organizację szkoleń dla uczniów w celu uzyskania certyfikatów i dodatkowych uprawnień, doskonalenie nauczycieli kształcenia zawodowego oraz realizację ze szkołami wspólnych projektów finansowanych ze środków unijnych. Pracodawcy bardzo wysoko oceniają wartość współpracy ze szkołami kształcenia branżowego oraz wskazują na czerpanie z niej dużych korzyści. Te korzyści to: wpływ na program kształcenia w zawodzie, wpływ na przygotowanie zawodowe absolwentów odpowiednio do potrzeb stanowiskowych w firmie, wartość prerekrutacyjna praktyk i staży, promocja wizerunku firmy.

Prognoza Barometru zawodów 2022 w zakresie zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Łomży została omówiona łącznie z prognozą dla powiatu łomżyńskiego w poprzednim podrozdziale opracowania.

10.10 Powiat moniecki

Obecnie w powiecie monieckim kształcenie branżowe realizowane jest w trzech szkołach. Są to dwa technika i jedna szkoła branżowa I stopnia. Łączna liczba osób, które w roku szkolnym 2021/2022 pobierały w nich naukę, to 435. Oferta edukacyjna obejmowała 18 różnych zawodów wchodzących w skład 11 branż. W latach 2019-2021 status absolwenta na kierunkach kształcenia branżowego w powiecie monieckim zdobyło łącznie 949 osób.

Tabela 115 Szkoły realizujące kształcenie branżowe w powiecie monieckim, rok szkolny 2021/2022

Nazwa szkoły	Liczba uczniów (2021/2022)
Branżowa Szkoła I Stopnia w Mońkach	131
Technikum Specjalne w Goniądzu	41
Technikum w Mońkach	263

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku, stan na 13.07.2022 r.

Branżami, w których kształcą się najwięcej osób, są:

- branża rolno-hodowlana - 156 uczniów, 346 absolwentów,
- branża hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna - 130 uczniów, 371 absolwentów.

Tabela 116 Liczba uczniów i absolwentów szkół kształcenia branżowego w powiecie monieckim, wg zawodów

Zawód	Uczniowie (2021/2022)		Absolwenci (2019-2021)
	Liczba	% w ogóle	
Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych	66	15,2%	186
Technik żywienia i usług gastronomicznych	66	15,2%	239
Technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki	65	14,9%	0
Technik handlowiec	57	13,1%	40
Technik hotelarstwa	33	7,6%	132
Kucharz	31	7,1%	0
Technik transportu kolejowego	27	6,2%	68
Technik rolnik	17	3,9%	146
Technik usług fryzjerskich	16	3,7%	0
Technik pojazdów samochodowych	14	3,2%	0
Fryzjer	10	2,3%	27
Technik architektury krajobrazu	9	2,1%	0
Mechanik pojazdów samochodowych	8	1,8%	26
Rolnik	8	1,8%	14
Cukiernik	4	0,9%	30
Murarz-tylnik	2	0,5%	6
Elektromechanik	1	0,2%	0
Stolarz	1	0,2%	2
Technik informatyk	0	0,0%	24
Monter (sieci) instalacji i urządzeń sanitarnych	0	0,0%	9
SUMA	435	100,0%	949

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku, stan na 13.07.2022 r.

W badaniu ankietowym wzięły udział dwie szkoły z terenu powiatu monieckiego - Branżowa Szkoła I Stopnia w Mońkach i Technikum w Mońkach. Szkoły te wchodziły w skład Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych W Mońkach. Żadna z nich nie planuje w najbliższych latach otwierania nowych kierunków kształcenia branżowego. Jednak kadra zarządzająca szkół prowadzi rozeznanie wśród lokalnych pracodawców i właśnie w odpowiedzi na ich potrzeby w ostatnich latach rozszerzono ofertę edukacyjną placówki o zawody technika transportu kolejowego i kucharza. Szkoły prowadzą rozeznanie w potrzebach lokalnych przedsiębiorstw poprzez organizowanie bądź uczestnictwo w wydarzeniach typu „targi pracy”, a także korzystają z analiz i opracowań powiatowego urzędu pracy. Badane szkoły wysoko oceniają swój potencjał i zasoby do otwierania nowych kierunków kształcenia. Ich atuty to odpowiednia baza techniczna i lokalowa (2 wskazania), odpowiednio przygotowana kadra dydaktyczna, rozwinięta współpraca z pracodawcami i realizowanie projektów unijnych (po 1 wskazaniu).

Obydwie szkoły wskazały, że stosują strategię skutecznej rekrutacji kandydatów. W ostatnim naborze najchętniej wybieranymi przez kandydatów zawodami były: technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki oraz mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych. Najmniej kandydatów zgłosiło się do klasy kształcącej w zawodzie technika transportu kolejowego.

Szkoły prowadzą ścisłą współpracę z pracodawcami działającymi na terenie powiatu monieckiego. Polega ona na realizacji kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki zawodu, we współpracy z pracodawcą, współtworzeniu programu nauczania dla zawodu oraz zatrudnianiu praktyków z zakładów pracy współpracujących ze szkołą.

Tabela 117 Pracodawcy, z którymi współpracują szkoły kształcenia branżowego, powiat moniecki

Nazwa placówki	Pracodawcy, z którymi współpracuje szkoła	
	liczba	branża
Technikum w Mońkach	4	handlowa, spożywcza, transportowa, rolnicza
Branżowa Szkoła I Stopnia w Mońkach	15	gastronomiczna, mechaniczna, rolnicza

Źródło: ankieta CATI z udziałem szkół kształcenia branżowego w pow. monieckim [N=2]

W badaniu ankietowym z pracodawcami, powiat moniecki był reprezentowany przez 14 podmiotów. W zawodach kształcenia branżowego zatrudniają one łącznie 65 pracowników. W poniższej tabeli podano zawody, w których zatrudnionych jest co najmniej 3% ogółu pracowników z wykształceniem branżowym w powiecie monieckim (wg danych z ankiety CATI z pracodawcami).

Tabela 118 Liczba pracowników z wykształceniem branżowym wg zawodów – powiat moniecki

Zawód	Pracownicy z wykształceniem branżowym	
	Liczba	% ogółu
Asystent osoby niepełnosprawnej	12	18,46%
Cukiernik	10	15,38%
Piekarz	10	15,38%
Stolarz	9	13,85%
Sprzedawca	4	6,15%
Technik automatyk	3	4,62%
Elektryk	2	3,08%
Ślusarz	2	3,08%
Technik administracji	2	3,08%
Technik dentystyczny	2	3,08%
Technik geodeta	2	3,08%
Technik rolnik	2	3,08%

Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego, pow. moniecki [N=14]

3 spośród 14 ankietowanych pracodawców z powiatu monieckiego wskazało, że poszukuje obecnie pracowników z wykształceniem branżowym. Poszukiwane zawody to:

- Cukiernik - 2 osoby,
- Piekarz - 2 osoby,
- Technik geodeta - 1 osoba,
- Technik prac biurowych - 1 osoba.

Respondentów spytano także, czy w ciągu najbliższych kilku lat planują zwiększyć zatrudnienie, a jeśli tak, to o ile osób i w jakich zawodach. Udzielone odpowiedzi pokrywają się z tymi udzielonymi na pytanie o obecnie poszukiwanych pracowników.

W ankiecie z udziałem pracodawców z obszaru powiatu monieckiego na ścisłą współpracę z jedną z lokalnych szkół kształcenia branżowego wskazał jeden spośród 14 respondentów. Współpraca ta dotyczy realizacji kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki zawodu i praktyk zawodowych. Ankietowany wysoko ocenia współpracę ze szkołą oraz korzyści z niej płynące. Jako najważniejsze zostały wskazane korzyści finansowe, np. różnego rodzaju rekompensaty finansowe za przyjęcie uczniów na praktyki czy staż.

Prognoza Barometr zawodów 2022 dla powiatu monieckiego wskazuje na aż 24 grupy zawodów deficytowych, w których mogą znaleźć zatrudnienie osoby z wykształceniem branżowym. Ich listę wraz z komentarzem, z czego wynika deficyt, zawiera poniższa tabela.

Tabela 119 Zawody deficytowe w powiecie monieckim - Barometr zawodów 2022

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
1.	blacharze i lakiernicy samochodowi	713203 Lakiernik samochodowy (s) 721306 Blacharz samochodowy (s)	713203 Lakiernik samochodowy (s) 721306 Blacharz samochodowy (s)	brak kształcenia	Brakuje osób z umiejętnościami. Trudne warunki pracy.
2.	cukiernicy	751201 Cukiernik (s)	751201 Cukiernik (s)	751201 Cukiernik (s)	Szara strefa. Niskie płace. Praca nocna.
3.	dekarze i blacharze budowlani	712101 Dekarz (s) 721301 Blacharz (s) 311221 Technik dekarstwa (s)	712101 Dekarz		Szara strefa.
4.	elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy	741103 Elektryk (s) 741201 Elektromechanik (s) 741203 Elektromechanik pojazdów samochodowych (s) 311302 Technik elektroenergetyk transportu szynowego (s) 311303 Technik elektryk (s) 311307 Technik energetyk (s)	741103 Elektryk (s) 741201 Elektromechanik (s) 741203 Elektromechanik pojazdów samochodowych (s) 311303 Technik elektryk (s)	741201 Elektromechanik (s)	Brakuje osób z uprawnieniami. Praca w delegacji. Zatrudnianie cudzoziemców.
5.	fizjoterapeuci i masażyści	325402 Technik masażysta (s)	325402 Technik masażysta (s)	brak kształcenia	Duży deficyt. Nastąpił wzrost

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
					popytu na usługi w zakresie masażu i fizjoterapii. Problemem jest duża rotacyjność w zakładach pracy.
6.	kelnerzy i barmani	513101 Kelner (s) 513102 Technik usług kelnerskich (s)	513101 Kelner (s) 513102 Technik usług kelnerskich (s)	brak kształcenia	Niskie wynagrodzenia. Konieczność pracy w systemie zmianowym. Niepewność. Obawa przed kolejnym lockdownem. Szara strefa.
7.	kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych	832201 Kierowca mechanik (s)	832201 Kierowca mechanik (s)	brak kształcenia	Brakuje osób z aktualnymi uprawnieniami. Konieczność pracy w delegacji. Niskie płace.
8.	kucharze	512001 Kucharz (s)	512001 Kucharz (s)	512001 Kucharz (s)	Brakuje osób z umiejętnościami i chęcią do pracy. Nieatrakcyjne warunki pracy, w tym niskie płace.
9.	monterzy instalacji budowlanych	712613 Monter systemów rurociągowych (s) 712616 Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych (s) 712618 Monter sieci i instalacji sanitarnych (s)	712618 Monter sieci i instalacji sanitarnych (s)	brak kształcenia	Brak wykwalifikowanych pracowników.
10.	murarze i tynkarze	711203 Zdun (s) 711204 Murarz-tynkarz (s) 712401 Monter izolacji budowlanych (s) 712403 Monter izolacji przemysłowych (s)	711204 Murarz-tynkarz (s)	711204 Murarz-tynkarz (s)	Brak osób chętnych do pracy. Niskie wynagrodzenia. Szara strefa.
11.	operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych	834201 Mechanik maszyn i urządzeń drogowych (s) 834209 Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych (s)	834209 Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych (s)	brak kształcenia	Brakuje osób z uprawnieniami.
12.	operatorzy maszyn do	814209 Operator maszyn i urządzeń do	814209 Operator maszyn i urządzeń do	brak kształcenia	Deficyt w zawodzie

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
	produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	przetwórstwa tworzyw sztucznych (s)	przetwórstwa tworzyw sztucznych (s)		operator wtryskarki. Trudne warunki pracy. Niskie wynagrodzenia.
13.	operatorzy obrabiarek skrawających	722307 Operator obrabiarek skrawających (s)	722307 Operator obrabiarek skrawających (s)	brak kształcenia	Brak osób z doświadczeniem i umiejętnościami.
14.	opiekunki dziecięce	325905 - Opiekunka dziecięca (s)	325905 Opiekunka dziecięca (s)	brak kształcenia	Szara strefa. Wymagane są referencje.
15.	opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej	341201 Asystent osoby niepełnosprawnej (s) 341202 Opiekun osoby starszej (s) 341203 Opiekun w domu pomocy społecznej (s) 341204 Opiekunka środowiskowa (s) 532102 Opiekun medyczny (s)	341201 Asystent osoby niepełnosprawnej (s) 341202 Opiekun osoby starszej (s) 341204 Opiekunka środowiskowa (s) 532102 Opiekun medyczny (s)	brak kształcenia	Brakuje wykwalifikowanej kadry. Ciężka praca psychiczna i fizyczna. Niskie płace.
16.	piekarze	751204 Piekarz (s)	751204 Piekarz (s)	brak kształcenia	Szara strefa. Niskie płace. Praca nocna
17.	pomoce kuchenne	Pracownik pomocniczy gastronomii (s)	Pracownik pomocniczy gastronomii (s)	brak kształcenia	Niskie wynagrodzenia. Konieczność pracy w systemie zmianowym. Niepewność. Obawa przed kolejnym lockdownem.
18.	pracownicy ds. rachunkowości i księgowości	431103 Technik rachunkowości (s)	431103 Technik rachunkowości (s)	brak kształcenia	Brakuje osób z doświadczeniem i kwalifikacjami.
19.	pracownicy przetwórstwa metali	812105 Operator maszyn i urządzeń do obróbki plastycznej (s) 812107 Operator maszyn i urządzeń odlewniczych (s) 812106 Operator maszyn i urządzeń metalurgicznych (s) 812122 Operator maszyn i urządzeń przemysłu metalurgicznego (s) 721104 Modelarz odlewniczy (s) 311704 Technik hutnik (s)	Brak kształcenia	brak kształcenia	Deficyt w zawodzie galwanizer. Trudne warunki pracy. Niskie wynagrodzenia.

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
		311705 Technik odlewnik (s) 722101 Kowal (s) 311708 Technik przemysłu metalurgicznego (s)			
20.	pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie	712905 Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (s) 311219 Technik robót wykończeniowych w budownictwie (s)	712905 Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (s) 311219 Technik robót wykończeniowych w budownictwie (s)	brak kształcenia	Szara strefa.
21.	pracownicy służb mundurowych	311919 Technik pożarnictwa (s)	Brak kształcenia w powiecie	brak kształcenia	Brakuje wykwalifikowanych pracowników. Wieloetapowy proces rekrutacji.
22.	robotnicy budowlani	711102 Monter konstrukcji budowlanych (s) 711701 Monter budownictwa wodnego (s) 713303 Kominiarz (s)	Brak kształcenia	brak kształcenia	Brak chętnych do pracy. Niskie wynagrodzenia. Szara strefa.
23.	spawacze	311516 Technik spawalnictwa (s)	Brak kształcenia	brak kształcenia	Brakuje osób z uprawnieniami.
24.	ślusarze	722204 Ślusarz (s)	722204 Ślusarz (s)	brak kształcenia	Zawód łączony ze spawaczem. Osoby długotrwale bezrobotne. Brak zainteresowania pracą w zawodzie.

Źródło: barometr.zawodow.pl, Kuratorium Oświaty w Białymstoku

Szkoły kształcenia branżowego w powiecie monieckim nie prowadzą nauczania w większości z wyżej wymienionych zawodów deficytowych, z wyjątkiem murarzy-tynkarzy, kucharzy, elektromechaników i cukierników.

Tabela 120 Zawody nadwyżkowe w powiecie monieckim - Barometr zawodów 2022

Lp.	Grupy zawodów nadwyżkowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
1.	pracownicy poczty	421108 Technik usług pocztowych i finansowych (s)	421108 Technik usług pocztowych i finansowych (s)	brak kształcenia	Prognozowana jest likwidacja stanowisk pracy. Brak nowych miejsc pracy.

Lp.	Grupy zawodów nadwyżkowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
2.	przetwórcy mięsa i ryb	751107 Wędliniarz (s) 751108 Przetwórcza mięsa (s) 751109 Wędzarsz (s)	751108 Przetwórcza mięsa (s)	brak kształcenia	Nadwyżka zasobów pracy po zlikwidowanym zakładzie.
3.	rolnicy i hodowcy	612302 Pszczelarz (s) 613003 Rolnik (s) 314203 Technik hodowca koni (s) 314206 Technik pszczelarz (s) 314207 Technik rolnik (s) 331402 Technik agrobiznesu (s)	613003 Rolnik (s) 314206 Technik pszczelarz (s) 314207 Technik rolnik (s) 331402 Technik agrobiznesu (s)	613003 Rolnik (s) 314207 Technik rolnik (s)	Nadwyżka edukacyjna. Wolne zasoby pracy oczekują na przejęcie rodzinnego gospodarstwa rolnego.
4.	specjaliści technologii żywności i żywienia	314402 Technik przetwórstwa mleczarskiego (s) 314403 Technik technologii żywności (s)	314402 Technik przetwórstwa mleczarskiego (s) 314403 Technik technologii żywności (s)	brak kształcenia	Nadwyżka edukacyjna. Brak zapotrzebowania.

Źródło: barometrzwodow.pl, Kuratorium Oświaty w Białymstoku

Cztery grupy zawodów zaliczono do nadwyżkowych w powiecie monieckim. Nadwyżka na rynku pracy absolwentów zawodów rolnika i technika rolnika w znacznym stopniu wynika z innych czynników niż nadwyżka edukacyjna (oczekiwanie na przejęcie rodzinnego gospodarstwa, praca w szarej strefie, długotrwałe bezrobocie). Mimo tego, należy monitorować sytuację kształcenia w tych zawodach.

10.11 Powiat sejneński

W powiecie sejneńskim kształcenie branżowe odbywa się w trzech szkołach. Są to dwa technika i jedna szkoła branżowa I stopnia. Łączna liczba osób, które w roku szkolnym 2021/2022 pobierały w nich naukę, to 276. Oferta edukacyjna obejmowała 7 różnych zawodów wchodzących w skład 3 branż. W latach 2019-2021 status absolwenta na kierunkach kształcenia branżowego w sejneńskich szkołach zdobyło łącznie 360 osób.

Tabela 121 Szkoły realizujące kształcenie branżowe w powiecie sejneńskim, rok szkolny 2021/2022

Nazwa szkoły	Liczba uczniów (2021/2022)
Branżowa Szkoła I Stopnia w Sejnach	34
Technikum informatyczne ZSO w Sejnach	74
Technikum ZSCKR im. St. Staszica w Sejnach	168

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku, stan na 13.07.2022 r.

Branże, w których realizowane jest kształcenie w powiecie sejneńskim, to:

- branża rolno-hodowlana - 123 uczniów, 222 absolwentów,
- branża hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna - 79 uczniów, 138 absolwentów,
- branża teleinformatyczna – 74 uczniów, brak absolwentów z lat 2019-2021.

Tabela 122 Liczba uczniów i absolwentów szkół kształcenia branżowego w powiecie sejneńskim, wg zawodów

Zawód	Uczniowie (2021/2022)		Absolwenci (2019-2021)
	Liczba	% w ogóle	
Technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki	89	32,2%	222
Technik żywienia i usług gastronomicznych	72	26,1%	138
Technik informatyk	68	24,6%	0
Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych	27	9,8%	0
Kucharz	7	2,5%	0
Technik weterynarii	7	2,5%	0
Technik programista	6	2,2%	0
SUMA	276	100,0%	360

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku, stan na 13.07.2022 r.

W ankiecie ze szkołami kształcenia branżowego wzięły udział dwie placówki z terenu powiatu sejneńskiego - Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Stanisława Staszica w Sejnach (tworzony przez szkołę branżową I stopnia i technikum) oraz Zespół Szkół Ogólnokształcących w Sejnach (współtworzony z technikum). Żadna z ankietowanych szkół nie planuje rozszerzania oferty edukacyjnej o nowe kierunki kształcenia branżowego.

Na stosowanie strategii skutecznej rekrutacji kandydatów wskazała jedna z placówek - Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Stanisława Staszica w Sejnach.

W ostatnim naborze w badanych szkołach najchętniej wybieranymi przez kandydatów zawodami były kucharz i technik informatyk. Natomiast najmniej chętnych zgłosiło się do klasy kształcącej w zawodzie technika weterynarii.

Zespół Szkół Ogólnokształcących w Sejnach prowadzi rozeznanie wśród lokalnych pracodawców w zakresie ich zapotrzebowania na absolwentów zawodów kształcenia branżowego. Działania te polegają na odpowiadaniu na zapytania pracodawców dotyczące liczby absolwentów określonych kierunków kształcenia, organizowaniu oraz uczestnictwie w wydarzeniach typu „targi pracy” oraz korzystaniu z analiz i opracowań powiatowego urzędu pracy. Obydwie badane placówki otworzyły w ostatnich latach (2019-2022) nowe kierunki kształcenia odpowiadając na zapotrzebowanie zgłoszone przez lokalnych pracodawców. Obejmują one kształcenie w zawodach: technik weterynarii, technik informatyk, technik programista. Badane szkoły oceniają swój potencjał i zasoby do otwierania nowych kierunków jako wysoki. Ich atutami są odpowiednia baza techniczna i lokalowa, odpowiednio przygotowana kadra dydaktyczna oraz rozwinięta współpraca z pracodawcami.

Także obydwie szkoły zadeklarowały, że prowadzą ścisłą współpracę z pracodawcami działającymi na terenie powiatu sejneńskiego. Polega ona na zatrudnianiu praktyków z zakładów pracy współpracujących ze szkołą.

Tabela 123 Pracodawcy, z którymi współpracują szkoły kształcenia branżowego, powiat sejneński

Nazwa placówki	Pracodawcy, z którymi współpracuje szkoła	
	liczba	branża
Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Stanisława Staszica w Sejnach	3	rolnicza, gastronomiczna
Zespół Szkół Ogólnokształcących w Sejnach	5	informatyczna

Źródło: ankieta CATI z udziałem szkół kształcenia branżowego w powiecie sejneńskim [N=2]

Powiat sejneński był reprezentowany w badaniu ankietowym z pracodawcami przez 10 podmiotów. W zawodach kształcenia branżowego zatrudniają one łącznie 134 pracowników. W poniższej tabeli podano zawody, w których zatrudnionych jest co najmniej 2% ogółu pracowników z wykształceniem branżowym w powiecie sejneńskim (wg danych z ankiety CATI z pracodawcami).

Tabela 124 Liczba pracowników z wykształceniem branżowym wg zawodów – powiat sejneński

Zawód	Pracownicy z wykształceniem branżowym	
	Liczba	% ogółu
Monter instalacji i urządzeń sanitarnych	40	29,9%
Technik leśnik	30	22,4%
Technik analityk	20	14,9%
Technik budownictwa wodnego	20	14,9%
Kierowca mechanik	5	3,7%
Technik masażysta	5	3,7%
Elektryk	3	2,2%
Sprzedawca	3	2,2%

Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego, powiat sejneński [N=10]

Jeden spośród 10 ankietowanych pracodawców z powiatu sejneńskiego wskazał, że poszukuje obecnie pracowników z wykształceniem branżowym. Poszukiwane zawody to: technik masażysta (4 osoby), elektryk (1 osoba). Respondentów spytano także, czy w ciągu najbliższych kilku lat planują zwiększyć zatrudnienie, a jeśli tak, to o ile osób i w jakich zawodach. Udzielone odpowiedzi pokrywają się z tymi udzielonymi na pytanie o obecnie poszukiwanych pracowników.

W ankiecie z udziałem pracodawców z obszaru powiatu sejneńskiego na ścisłą współpracę z lokalnymi szkołami kształcenia branżowego wskazał jeden spośród 10 respondentów. Współpraca ta dotyczy organizacji stażów dla absolwentów trzech lokalnych szkół. Ankietowany bardzo wysoko ocenia relacje ze szkołami oraz korzyści z nich płynące.

Najistotniejszą z nich jest wartość prerekrutacyjna praktyk i staży. Dzięki nim przedsiębiorstwo może rozeznaczyć się w poziomie i umiejętnościach absolwentów szkół zawodowych w celu ewentualnego ich zatrudnienia.

Prognoza Barometr zawodów 2022 dla powiatu sejneńskiego wskazuje na 17 grup zawodów deficytowych, w których mogą znaleźć zatrudnienie osoby z wykształceniem branżowym. Ich listę wraz z komentarzem, z czego wynika deficyt, zawiera poniższa tabela.

Tabela 125 Zawody deficytowe w powiecie sejneńskim - Barometr zawodów 2022

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
1.	dekarze i blacharze budowlani	712101 Dekarz (s) 721301 Blacharz (s) 311221 Technik dekarstwa (s)	712101 Dekarz	Brak kształcenia	Zatrudnianie cudzoziemców. Brakuje osób z umiejętnościami i doświadczeniem.
2.	fizjoterapeuci i masażyści	325402 Technik masażysta (s)	325402 Technik masażysta (s)	Brak kształcenia	Wzrost popytu na usługi. Rozwój sektora prywatnego. Brakuje napływu absolwentów. Brak wykwalifikowanej kadry.
3.	geodeci i kartografowie	311104 Technik geodeta (s)	311104 - Technik geodeta (s)	Brak kształcenia	Brak osób z odpowiednimi uprawnieniami.
4.	kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych	832201 Kierowca mechanik (s)	832201 Kierowca mechanik (s)	Brak kształcenia	Duży deficyt. Brakuje osób wykwalifikowanych. Zatrudnianie cudzoziemców.
5.	kucharze	512001 Kucharz (s)	512001 Kucharz (s)	512001 Kucharz (s)	Sezonowość. Brakuje osób chętnych do pracy.
6.	Monterzy elektronicy	742202 Monter sieci i urządzeń telekomunikacyjnych (s) 742117 Elektronik (s) 742118 Mechatronik (s)	742117 Elektronik (s) 742118 Mechatronik (s)	Brak kształcenia	Brakuje wykwalifikowanych osób z umiejętnościami. Brak kształcenia kierunkowego.
7.	monterzy instalacji budowlanych	712613 Monter systemów rurociągowych (s) 712616 Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych (s) 712618 Monter sieci i instalacji sanitarnych (s)	712618 Monter sieci i instalacji sanitarnych (s)	Brak kształcenia	Inwestycje infrastrukturalne. Brakuje wykwalifikowanych pracowników.
8.	murarze i tynkarze	711203 Zdun (s) 711204 Murarz-tynkarz (s) 712401 Monter izolacji budowlanych (s)	711204 Murarz-tynkarz (s)	Brak kształcenia	Braki sezonowe. Firmy zewnętrzne chętnie zatrudniają lokalne zasoby pracy

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
		712403 Monter izolacji przemysłowych (s)			
9.	operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych	834201 Mechanik maszyn i urządzeń drogowych (s) 834209 Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych (s)	834209 Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych (s)	Brak kształcenia	Brakuje osób z uprawnieniami. Osoby, które je uzyskują szybko podejmują zatrudnienie. Wymagane jest doświadczenie.
10.	opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej	341201 Asystent osoby niepełnosprawnej (s) 341202 Opiekun osoby starszej (s) 341203 Opiekun w domu pomocy społecznej (s) 341204 Opiekunka środowiskowa (s) 532102 Opiekun medyczny (s)	341201 Asystent osoby niepełnosprawnej (s) 341202 Opiekun osoby starszej (s) 341204 Opiekunka środowiskowa (s) 532102 Opiekun medyczny (s)	Brak kształcenia	Wzrost zapotrzebowania związany z powstaniem środowiskowego domu samopomocy. Brakuje chętnych do pracy. Ciężkie warunki pracy. Niskie wynagrodzenia.
11.	pracownicy ds. rachunkowości i księgowości	431103 Technik rachunkowości (s)	431103 Technik rachunkowości (s)	Brak kształcenia	Brakuje wykwalifikowanej i doświadczonej kadry.
12.	pracownicy przetwórstwa spożywczego	816003 Operator maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego (s)	Brak kształcenia	Brak kształcenia	Brakuje chętnych do pracy. Ciężkie warunki pracy, nieadekwatne do oferowanego wynagrodzenia. Brak zastępowalności pokoleniowej w zawodzie pomocnik mleczarski.
13.	pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie	712905 Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (s) 311219 Technik robót wykończeniowych w budownictwie (s)	712905 Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (s) 311219 Technik robót wykończeniowych w budownictwie (s)	Brak kształcenia	Wzrost zapotrzebowania związany z rozwojem branży. Brakuje doświadczonych zasobów pracy.
14.	psycholodzy i psychoterapeuci	325907 Terapeuta zajęciowy (s)	325907 Terapeuta zajęciowy (s)	Brak kształcenia	Powstała nowa placówka wsparcia psychologicznego dla dzieci i młodzieży. Wzrost popytu na usługi związane z sytuacją pandemiczną. Brakuje specjalistów.
15.	robotnicy budowlani	711102 Monter konstrukcji budowlanych (s)	Brak kształcenia	Brak kształcenia	Subsydia. Braki sezonowe. Firmy

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
		711701 Monter budownictwa wodnego (s) 713303 Kominarz (s)			zewewnętrzne chętnie zatrudniają lokalne zasoby pracy. Zatrudnianie cudzoziemców.
16.	specjaliści elektroniki, automatyki i robotyki	311408 Technik elektronik (s) 311410 Technik mechatronik (s) 311909 Technik automatyk (s) 311412 Technik szerokopasmowej komunikacji elektronicznej (s) 311413 Technik robotyk (s)	311408 Technik elektronik (s) 311410 Technik mechatronik (s) 311909 Technik automatyk (s) 311412 Technik szerokopasmowej komunikacji elektronicznej (s)	Brak kształcenia	Brakuje napływu absolwentów. Brak wykwalifikowanych pracowników.
17.	weterynarze	324002 Technik weterynarii (s)	324002 Technik weterynarii (s)	324002 Technik weterynarii (s)	Brakuje weterynarzy zajmujących się zwierzętami domowymi

Źródło: barometrzwodow.pl, Kuratorium Oświaty w Białymstoku

Szkoły kształcenia branżowego w powiecie, poza zawodami: technik weterynarii oraz kucharz, nie prowadzą nauczania w wymienionych wyżej grupach zawodów deficytowych.

Tabela 126 Zawody nadwyżkowe w powiecie sejneńskim - Barometr zawodów 2022

Lp.	Grupy zawodów nadwyżkowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
1.	ekonomiści	331403 Technik ekonomista (s)	331403 Technik ekonomista (s)	Brak kształcenia	Nadwyżka edukacyjna absolwentów szkół z powiatów ościennych.
2.	operatorzy maszyn rolniczych i ogrodniczych	834103 Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych (s)	834103 - Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych (s)	834103 - Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych (s)	Subsydia. Nadwyżka edukacyjna.
3.	specjaliści technologii żywności i żywienia	314402 Technik przetwórstwa mleczarskiego (s) 314403 Technik technologii żywności (s)	314402 Technik przetwórstwa mleczarskiego (s) 314403 Technik technologii żywności (s)	Brak kształcenia	Nadwyżka edukacyjna.

Źródło: barometrzwodow.pl, Kuratorium Oświaty w Białymstoku

Grupy zawodów nadwyżkowych w powiecie sejneńskim to: ekonomiści (w tym zawód technik ekonomista), operatorzy maszyn rolniczych i ogrodniczych (w tym zawód mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych) oraz specjaliści technologii żywności

i żywienia (w tym zawody technik przetwórstwa mleczarskiego, technik technologii żywności). Jako przyczyna wskazywana jest nadwyżka edukacyjna. Z uwagi na dużą liczbę uczniów, należy rozważyć ograniczenie liczby przyjęć do szkół kształcenia branżowego w zawodach technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki oraz technik żywienia i usług gastronomicznych, aczkolwiek nie zostały zaliczone do grup zawodów nadwyżkowych w prognozie na 2022 rok.

10.12 Powiat siemiatycki

Kształcenie branżowe w powiecie siemiatyckim jest realizowane w trzech szkołach. Są to dwa technika i jedna szkoła branżowa I stopnia. Łączna liczba osób, które w roku szkolnym 2021/2022 pobierały w nich naukę, to 508. Oferta edukacyjna obejmowała 24 różnych zawodów wchodzących w skład 14 branż. W latach 2019-2021 status absolwenta na kierunkach kształcenia branżowego w powiecie siemiatyckim zdobyło łącznie 470 osób.

Tabela 127 Szkoły realizujące kształcenie branżowe w powiecie siemiatyckim, rok szkolny 2021/2022

Nazwa szkoły	Liczba uczniów (2021/2022)
Branżowa Szkoła I Stopnia w Siemiatyczach	68
Technikum w Czartajewie	245
Technikum w Ostrożanach	195

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku, stan na 13.07.2022 r.

Branżami, w których kształcą się najwięcej osób są:

- branża hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna - 81 uczniów, 152 absolwentów,
- branża teleinformatyczna – 77 uczniów, 28 absolwentów,
- branża elektroenergetyczna – 72 uczniów, 46 absolwentów,
- branża rolno-hodowlana – 63 uczniów, 20 absolwentów.

Tabela 128 Liczba uczniów i absolwentów szkół kształcenia branżowego w powiecie siemiatyckim, wg zawodów

Zawód	Uczniowie (2021/2022)		Absolwenci (2019-2021)
	Liczba	% w ogóle	
Technik informatyk	77	15,2%	28
Technik żywienia i usług gastronomicznych	77	15,2%	106
Technik rolnik	61	12,0%	16
Technik elektryk	58	11,4%	4
Technik logistyk	57	11,2%	0
Technik usług fryzjerskich	28	5,5%	8
Technik ekonomista	25	4,9%	4
Technik mechanik	23	4,5%	0
Fryzjer	18	3,5%	40
Technik architektury krajobrazu	15	3,0%	0

Zawód	Uczniowie (2021/2022)		Absolwenci (2019-2021)
	Liczba	% w ogóle	
Technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej	10	2,0%	0
Technik handlowiec	9	1,8%	0
Mechanik pojazdów samochodowych	7	1,4%	85
Ślusarz	7	1,4%	0
Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie	6	1,2%	7
Cukiernik	5	1,0%	14
Stolarz	5	1,0%	25
Elektryk	4	0,8%	38
Kucharz	4	0,8%	46
Piekarz	4	0,8%	16
Monter sieci i instalacji sanitarnych	3	0,6%	14
Blacharz samochodowy	2	0,4%	0
Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych	2	0,4%	4
Sprzedawca	1	0,2%	9
Elektromechanik	0	0,0%	4
Murarz-tylnkarz	0	0,0%	2
SUMA	508	100,0%	470

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku, stan na 13.07.2022 r.

W badaniach ilościowych przeprowadzonych na potrzeby niniejszej analizy udział wzięły cztery placówki realizujące kształcenie branżowe na terenie powiatu siemiatyckiego. Jedną z nich (Zespół Szkół Rolniczych im. W. Witosa w Ostrożanach) planuje rozszerzenie oferty edukacyjnej o nowy kierunek kształcenia – technik weterynarii.

Wszystkie ankietowane szkoły wskazały, że stosują strategię skutecznej rekrutacji kandydatów. W ostatnim naborze najchętniej wybieranymi przez kandydatów zawodami były: fryzjer, technik żywienia i usług gastronomicznych, technik informatyk, mechanik pojazdów samochodowych, kucharz, technik ekonomista. Natomiast najmniej chętnych zgłosiło się do klas kształcących w zawodach: sprzedawca, ślusarz, technik hotelarstwa, technik handlowiec. Z powodu niewystarczającej liczby chętnych kształcenie w zawodzie technika hotelarstwa nie zostało uruchomione. Jest to zawód niedostępny w ofercie edukacyjnej powiatu siemiatyckiego.

Na prowadzenie rozeznania wśród lokalnych pracodawców w zakresie ich zapotrzebowania na absolwentów zawodów kształcenia branżowego wskazała jedna badana placówka. Działania te polegają na prowadzeniu bezpośredniego dialogu z przedsiębiorcami oraz na korzystaniu z badań i analiz powiatowego urzędu pracy. Szkoły w ostatnich latach nie otwierały nowych kierunków kształcenia, jednak wysoko oceniają swój potencjał i zasoby do tego typu działań. Jako swoje atuty wskazują rozwiniętą współpracę z pracodawcami (3 wskazania), odpowiednio przygotowaną kadrę dydaktyczną (2 wskazania), odpowiednią bazę techniczną i lokalową oraz realizowanie projektów unijnych (po 1 wskazaniu).

Wszystkie cztery ankietowane placówki wskazały na to, że prowadzą ścisłą współpracę z pracodawcami działającymi na terenie powiatu siemiatyckiego. Polega ona na realizacji kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki zawodu (4 wskazania) oraz zatrudnianiu praktyków z zakładów pracy współpracujących ze szkołą (1 wskazanie).

Tabela 129 Pracodawcy, z którymi współpracują szkoły kształcenia branżowego, powiat siemiatycki

Nazwa placówki	Pracodawcy, z którymi współpracuje szkoła	
	liczba	branża
Branżowa Szkoła I Stopnia w Siemiatyczach	6	cukiernicza, spożywcza, handlowa, mechaniczna, fryzjerska
Zespół Szkół w Siemiatyczach	10	fryzjerka, mechaniczna, gastronomiczna
Zespół Szkół Rolniczych im. W. Witosa w Ostrożanach	10	teleinformatyczna, elektroenergetyczna, mechaniczna, handlowa
Zespół Szkół Technicznych im. W. St. Reymonta w Czartajewie	20	fryzjerska, architektura krajobrazu, elektroenergetyczna, mechaniczna, dział IT

Źródło: ankieta CATI z udziałem szkół kształcenia branżowego w pow. siemiatyckim [N=4]

W badaniu ankietowym z pracodawcami, powiat siemiatycki był reprezentowany przez 16 podmiotów. W zawodach kształcenia branżowego zatrudniają one łącznie 167 pracowników. W poniższej tabeli podano zawody, w których zatrudnionych jest co najmniej 3% ogółu pracowników z wykształceniem branżowym w powiecie siemiatyckim (wg danych z ankiety CATI z pracodawcami).

Tabela 130 Liczba pracowników z wykształceniem branżowym wg zawodów – powiat siemiatycki

Zawód	Pracownicy z wykształceniem branżowym	
	Liczba	% ogółu
Technik leśnik	45	26,9%
Kierowca mechanik	21	12,6%
Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych	17	10,2%
Stolarz	14	8,4%
Cukiernik	10	6,0%
Technik budowy dróg	10	6,0%
Dekarz	6	3,6%
Sprzedawca	6	3,6%
Ślusarz	6	3,6%
Technik handlowiec	6	3,6%
Technik budownictwa	5	3,0%
Technik inżynierii sanitarnej	5	3,0%

Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego, pow. siemiatycki [N=16]

5 spośród 16 (31,3%) ankietowanych pracodawców z powiatu siemiatyckiego wskazało, że poszukuje obecnie pracowników z wykształceniem branżowym. Poszukiwane zawody to:

- Kierowca mechanik - 3 osoby,

- Stolarz - 3 osoby,
- Dekarz - 2 osoby,
- Technik budownictwa - 2 osoby,
- Magazynier-logistyk - 1 osoba.

Respondentów spytano także, czy w ciągu najbliższych kilku lat planują zwiększyć zatrudnienie. Twierdząco odpowiedziało 18,8% badanych (3 z 16). Planowane zwiększenie zatrudnienia dotyczy następujących zawodów:

- Dekarz - 5 osób,
- Technik budownictwa - 5 osób,
- Stolarz - 3 osoby,
- Magazynier-logistyk - 1 osoba.

Co czwarty ankietowany pracodawca z powiatu siemiatyckiego zatrudnia cudzoziemców w zawodach kształcenia branżowego. Cudzoziemcy zatrudniani są w zawodach kierowca mechaniczny (3 wskazania) i technik budowy dróg (1 wskazanie).

W ankiecie z udziałem pracodawców z obszaru powiatu siemiatyckiego na ścisłą współpracę z lokalnymi szkołami kształcenia branżowego wskazało 2 spośród 16 respondentów. Współpraca ta dotyczy realizacji kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki zawodu i praktyk zawodowych oraz organizacji stażów absolwenckich. Ankietowani bardzo wysoko oceniają współpracę ze szkołami oraz korzyści z niej płynące. Korzyści, na które wskazały obydwie podmioty to wpływ na program kształcenia w zawodzie oraz posiadanie dodatkowych, bezkosztowych pracowników.

Barometr zawodów 2022 dla powiatu siemiatyckiego wskazuje na 18 grup zawodów deficytowych, w których mogą znaleźć zatrudnienie osoby z wykształceniem branżowym. Ich listę wraz z komentarzem, z czego wynika deficyt, zawiera poniższa tabela.

Tabela 131 Zawody deficytowe w powiecie siemiatyckim - Barometr zawodów 2022

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZIS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZIS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
1.	bibliotekoznawcy, bibliotekarze i specjaliści informacji naukowej	343301 Bibliotekarz (s)	Brak kształcenia	Brak kształcenia	Brakuje osób wykwalifikowanych. Niepełny wymiar czasu pracy.
2.	cukiernicy	751201 Cukiernik (s)	751201 Cukiernik (s)	751201 Cukiernik (s)	Brakuje osób wykwalifikowanych z doświadczeniem zawodowym. Brakuje chętnych do pracy i nauki w zawodzie
3.	fizjoterapeuci i masażyści	325402 Technik masażysta (s)	325402 Technik masażysta (s)	Brak kształcenia	Subsydia. Brak napływu absolwentów.

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
4.	kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych	832201 Kierowca mechanik (s)	832201 Kierowca mechanik (s)	Brak kształcenia	Zatrudnianie cudzoziemców. Brak osób z doświadczeniem zawodowym.
5.	kucharze	512001 Kucharz (s)	512001 Kucharz (s)	512001 Kucharz (s)	Brakuje osób z doświadczeniem zawodowym i umiejętnościami.
6.	magazynierzy	432106 Magazynier-logistyk (s)	432106 Magazynier-logistyk (s)	Brak kształcenia	Brak komentarza
7.	monterzy instalacji budowlanych	712613 Monter systemów rurociągowych (s) 712616 Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych (s) 712618 Monter sieci i instalacji sanitarnych (s)	712618 Monter sieci i instalacji sanitarnych (s)	712618 Monter sieci i instalacji sanitarnych (s)	Brakuje osób wykwalifikowanych z doświadczeniem zawodowym. Niewielkie zainteresowanie osób młodych kształceniem w zawodach.
8.	operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych	834201 Mechanik maszyn i urządzeń drogowych (s) 834209 Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych (s)	834209 Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych (s)	Brak kształcenia	Brakuje osób z uprawnieniami i doświadczeniem zawodowym.
9.	operatorzy maszyn rolniczych i ogrodniczych	834103 Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych (s)	834103 Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych (s)	834103 - Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych (s)	Brakuje osób z doświadczeniem zawodowym.
10.	operatorzy obrabiarek skrawających	722307 Operator obrabiarek skrawających (s)	722307 Operator obrabiarek skrawających (s)	Brak kształcenia	Nastąpił wzrost zapotrzebowania na zawody z powodu rozwoju lokalnego przedsiębiorstwa produkującego maszyny rolnicze. Brakuje wykwalifikowanych pracowników z doświadczeniem zawodowym
11.	opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej	341201 Asystent osoby niepełnosprawnej (s) 341202 Opiekun osoby starszej (s) 341203 Opiekun w domu pomocy społecznej (s) 341204 Opiekunka środowiskowa (s)	341201 Asystent osoby niepełnosprawnej (s) 341202 Opiekun osoby starszej (s) 341204 Opiekunka środowiskowa (s)	Brak kształcenia	Zatrudnianie cudzoziemców. Szara strefa.

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
		532102 Opiekun medyczny (s)	532102 Opiekun medyczny (s)		
12.	piekarze	751204 Piekarz (s)	751204 Piekarz (s)	751204 Piekarz (s)	Brakuje osób wykwalifikowanych z doświadczeniem zawodowym. Brakuje chętnych do podjęcia pracy i nauki w zawodzie.
13.	pracownicy ds. rachunkowości i księgowości	431103 Technik rachunkowości (s)	431103 Technik rachunkowości (s)	Brak kształcenia	Brakuje osób z uprawnieniami.
14.	pracownicy służb mundurowych	311919 Technik pożarnictwa (s)	Brak kształcenia	Brak kształcenia	Brakuje osób z umiejętnościami.
15.	spawacze	311516 Technik spawalnictwa (s)	Brak kształcenia	Brak kształcenia	Nastąpił wzrost zapotrzebowania na zawody z powodu rozwoju lokalnego przedsiębiorstwa produkującego maszyny rolnicze. Brakuje wykwalifikowanych pracowników z doświadczeniem zawodowym
16.	szefowie kuchni	343404 Technik żywienia i usług gastronomicznych (s)	343404 Technik żywienia i usług gastronomicznych (s)	343404 Technik żywienia i usług gastronomicznych (s)	Brakuje osób z doświadczeniem zawodowym.
17.	ślusarze	722204 Ślusarz (s)	722204 Ślusarz (s)	722204 Ślusarz (s)	Nastąpił wzrost zapotrzebowania na zawody z powodu rozwoju lokalnego przedsiębiorstwa produkującego maszyny rolnicze. Brakuje wykwalifikowanych pracowników z doświadczeniem zawodowym
18.	technicy mechanicy	311504 Technik mechanik (s) 311940 Technik urządzeń dźwigowych (s) 311515 Technik mechanizacji rolnictwa i agrotroniki (s)	311504 Technik mechanik (s) 311515 Technik mechanizacji rolnictwa i agrotroniki (s)	311504 Technik mechanik (s)	Nastąpił wzrost zapotrzebowania na zawody z powodu rozwoju lokalnego przedsiębiorstwa produkującego maszyny rolnicze. Brakuje

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
		315316 Technik awionik (s) 315317 Technik mechanik lotniczy (s) 311518 Technika pojazdów kolejowych (s)			wykwalifikowanych pracowników z doświadczeniem zawodowym

Źródło: barometr.zawodow.pl, Kuratorium Oświaty w Białymstoku

Szkoły kształcenia branżowego w powiecie nie kształcą uczniów w ponad połowie z wymienionych w tabeli zawodów deficytowych. Kształcą się natomiast: cukierników, kucharzy, monterów sieci i instalacji sanitarnych, mechaników-operatorów pojazdów i maszyn rolniczych, piekarzy, techników żywienia i usług gastronomicznych, ślusarzy i techników mechaników.

Analiza przeprowadzona w ramach Barometru zawodów 2022 nie wykazała zawodów nadwyżkowych w branżach kształcenia zawodowego w powiecie siemiatyckim.

10.13 Powiat sokólski

W powiecie sokólskim kształcenie branżowe odbywa się w dziesięciu szkołach. Jest to pięć szkół branżowych I stopnia, cztery technika i jedna szkoła branżowa II stopnia. Łączna liczba osób, które w roku szkolnym 2021/2022 pobierały w nich naukę, to 1032. Oferta edukacyjna obejmowała 25 różnych zawodów wchodzących w skład 13 branż. W latach 2019-2021 status absolwenta na kierunkach kształcenia branżowego w powiecie sokólskim zdobyło łącznie 2314 osób.

Tabela 132 Szkoły realizujące kształcenie branżowe w powiecie sokólskim, rok szkolny 2021/2022

Nazwa szkoły	Liczba uczniów (2021/2022)
Branżowa Szkoła I Stopnia im. prof. Józefa Marcinkiewicza w Janowie	47
Branżowa Szkoła Specjalna I Stopnia w Różanymstoku	13
Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy im. Janusza Korczaka w Sokółce, Branżowa Szkoła I Stopnia Specjalna nr 3 w Sokółce	13
Zespół Szkół im. gen. Nikodema Sulika w Dąbrowie Białostockiej, Branżowa Szkoła I Stopnia w Dąbrowie Białostockiej	38
Zespół Szkół Zawodowych im. Elizy Orzeszkowej w Sokółce, Branżowa Szkoła I Stopnia nr 1 w Sokółce	69
Zespół Szkół Zawodowych im. Elizy Orzeszkowej w Sokółce, Branżowa Szkoła II Stopnia w Sokółce	16
Technikum im. prof. Józefa Marcinkiewicza w Janowie	208
Zespół Szkół Rolniczych im. mjr Henryka Dobrzańskiego – Hubala w Sokółce, Technikum nr 2 w Sokółce	317

Nazwa szkoły	Liczba uczniów (2021/2022)
Zespół Szkół w Suchowoli, Technikum w Suchowoli	85
Zespół Szkół Zawodowych im. Elizy Orzeszkowej w Sokółce, Technikum nr 1 w Sokółce	226

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku, stan na 13.07.2022 r.

Branżami, w których kształci się najwięcej osób, są:

- branża rolno-hodowlana – 310 uczniów, 395 absolwentów,
- branża hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna - 261 uczniów, 1038 absolwentów,
- branża mechaniczna – 114 uczniów, 330 absolwentów.

Tabela 133 Liczba uczniów i absolwentów szkół kształcenia branżowego w powiecie sokólskim, wg zawodów

Zawód	Uczniowie (2021/2022)		Absolwenci (2019-2021)
	Liczba	% w ogóle	
Technik żywienia i usług gastronomicznych	164	15,9%	321
Technik rolnik	130	12,6%	384
Technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki	93	9,0%	0
Technik ekonomista	82	7,9%	236
Technik mechanik	81	7,8%	156
Technik informatyk	78	7,6%	120
Technik hotelarstwa	71	6,9%	644
Technik usług fryzjerskich	46	4,5%	49
Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych	44	4,3%	0
Technik handlowiec	37	3,6%	0
Technik logistyk	37	3,6%	0
Technik weterynarii	33	3,2%	0
Mechanik pojazdów samochodowych	29	2,8%	53
Kucharz	26	2,5%	73
Stolarz	18	1,7%	20
Operator obrabiarek skrawających	17	1,6%	66
Mechanik-monter maszyn i urządzeń	15	1,5%	102
Rolnik	10	1,0%	11
Cukiernik	6	0,6%	36
Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie	4	0,4%	4
Piekarz	4	0,4%	9
Sprzedawca	3	0,3%	6
Murarz-tylnik	2	0,2%	0
Elektryk	1	0,1%	6
Ślusarz	1	0,1%	6
Lakiernik samochodowy	0	0,0%	12
SUMA	1032	100,0%	2314

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku, stan na 13.07.2022 r.

Swoją ofertę edukacyjną w ciągu najbliższych pięciu lat planuje rozszerzyć jedna szkoła - Zespół Szkół Rolniczych im. mjr Henryka Dobrzańskiego - Hubala w Sokółce. Kierunek, który ma być w niej utworzony, będzie przygotowywał uczniów do zdobycia zawodu technik architektury krajobrazu.

Spośród siedmiu placówek kształcenia branżowego z powiatu sokólskiego, które wzięły udział w badaniu ankietowym, cztery wskazały na to, że posiadają i stosują strategię skutecznej rekrutacji kandydatów. W ostatnim naborze najchętniej wybieranymi przez kandydatów zawodami były: technik żywienia i usług gastronomicznych, technik rolnik, technik ekonomista, technik handlowiec, technik informatyk, kucharz. Natomiast najmniej zainteresowania okazano zawodom stolarza i technika usług fryzjerskich.

Cztery z sześciu ankietowanych placówek deklarują, że prowadzą rozeznanie wśród lokalnych pracodawców w zakresie ich zapotrzebowania na absolwentów zawodów kształcenia branżowego. Działania te polegają głównie na bezpośrednim kierowaniu zapytań do pracodawców, organizacji wydarzeń typu „targi pracy” oraz korzystaniu z danych powiatowego urzędu pracy. Dwie ze szkół - Zespół Szkół im. gen. Nikodema Sulika w Dąbrowie Białostockiej oraz Zespół Szkół Zawodowych im. Elizy Orzeszkowej w Sokółce, w odpowiedzi na zapotrzebowanie zgłoszone przez lokalnych pracodawców otworzyły nowe kierunki kształcenia. Przygotowują one do pracy w zawodach: mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych, technik programista, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie. Większość badanych placówek wysoko oceniła swój potencjał w zakresie otwierania nowych kierunków (4 wskazania). Jako atuty w tym zakresie wymieniane są: odpowiednio przygotowana kadra dydaktyczna (4 wskazania), odpowiednia baza techniczna i lokalowa (3 wskazania), rozwinięta współpraca z pracodawcami (2 wskazania), realizowanie projektów unijnych oraz doświadczenie wynikające z prowadzenia współpracy partnerskiej ze szkołami kształcenia zawodowego za granicą (po 1 wskazaniu).

Cztery spośród sześciu ankietowanych placówek wskazały na to, że prowadzą ścisłą współpracę z pracodawcami działającymi na terenie powiatu sokólskiego. Współpraca ta polega na zatrudnianiu praktyków z zakładów pracy współpracujących ze szkołą (3 wskazania), realizacji kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki zawodu, we współpracy z pracodawcą (2 wskazania), wyposażaniu warsztatów lub pracowni szkolnych i na doskonaleniu nauczycieli kształcenia zawodowego, w tym organizowaniu szkoleń branżowych (po 1 wskazaniu).

Tabela 134 Pracodawcy, z którymi współpracują szkoły kształcenia branżowego, powiat sokólski

Nazwa placówki	Pracodawcy, z którymi współpracuje szkoła	
	liczba	branża
Zespół Szkół w Suchowoli	3	spożywcza, rolnicza
Zespół Szkół im. gen. Nikodema Sulika w Dąbrowie Białostockiej	10	spożywcza, rolnicza, motoryzacyjna, budowlana

Nazwa placówki	Pracodawcy, z którymi współpracuje szkoła	
	liczba	branża
Zespół Szkół Zawodowych im. Elizy Orzeszkowej w Sokółce	100	gastrologia, budownictwo, spożywcza, elektryczna, fryzjerska, logistyczna, mechaniczna, motoryzacyjna
Zespół Szkół Rolniczych im. mjr Henryka Dobrzańskiego - Hubala w Sokółce	200	handlowa, produkcyjna, gospodarstwa rolnicze

Źródło: ankieta CATI z udziałem szkół kształcenia branżowego w pow. sokólskim [N=6]

W badaniu ankietowym z pracodawcami powiat sokólski był reprezentowany przez 20 podmiotów. W zawodach kształcenia branżowego zatrudniają one łącznie 155 pracowników. W poniższej tabeli podano zawody, w których zatrudnionych jest co najmniej 2% ogółu pracowników z wykształceniem branżowym w powiecie sokólskim (wg danych z ankiety CATI z pracodawcami).

Tabela 135 Liczba pracowników z wykształceniem branżowym wg zawodów – powiat sokólski

Zawód	Pracownicy z wykształceniem branżowym	
	Liczba	% ogółu
Technik leśnik	28	18,06%
Terapeuta zajęciowy	20	12,90%
Opiekun medyczny	15	9,68%
Kelner	10	6,45%
Kierowca mechanik	10	6,45%
Kucharz	9	5,81%
Technik analityk	8	5,16%
Mechanik pojazdów samochodowych	7	4,52%
Elektryk	6	3,87%
Murarz-tylnkarz	6	3,87%
Technik spawalnictwa	6	3,87%

Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego, pow. sokólski [N=20]

7 spośród 20 (35%) ankietowanych pracodawców z powiatu sokólskiego wskazało, że poszukuje obecnie pracowników z wykształceniem branżowym. Poszukiwane zawody to:

- Elektryk - 3 osoby,
- Opiekun medyczny - 3 osoby,
- Kucharz - 2 osoby,
- Technik informatyk - 2 osoby,
- Technik żywienia i usług gastronomicznych - 2 osoby,
- Fryzjer - 1 osoba.

Respondentów spytano także, czy w ciągu najbliższych kilku lat planują zwiększyć zatrudnienie, a jeśli tak, to o ile osób i w jakich zawodach. Udzielone odpowiedzi pokrywają się z tymi udzielonymi na pytanie o obecnie poszukiwanych pracowników.

W ankiecie z udziałem pracodawców z obszaru powiatu sokólskiego na ścisłą współpracę z lokalnymi szkołami kształcenia branżowego wskazały 4 spośród 20 badanych podmiotów. Zgodnie z deklaracjami pracodawców współpraca ta dotyczy organizacji stażów absolwenckich (3 wskazania) i realizacji kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki zawodu i praktyk zawodowych (2 wskazania). Ankietowani bardzo wysoko oceniają współpracę ze szkołami oraz korzyści z niej płynące. Najczęściej wskazywaną jest wartość prerekrutacyjna praktyk i staży (3 wskazania).

Prognoza Barometr zawodów 2022 dla powiatu sokólskiego wskazuje na 21 grup zawodów deficytowych, w których mogą znaleźć zatrudnienie osoby z wykształceniem branżowym. Ich listę wraz z komentarzem, z czego wynika deficyt, zawiera poniższa tabela.

Tabela 136 Zawody deficytowe w powiecie sokólskim - Barometr zawodów 2022

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
1.	blacharze i lakiernicy samochodowi	713203 Lakiernik samochodowy (s) 721306 Blacharz samochodowy (s)	713203 Lakiernik samochodowy (s) 721306 Blacharz samochodowy (s)	Brak kształcenia	Brak kwalifikacji i doświadczenia pracowników.
2.	cukiernicy	751201 Cukiernik (s)	751201 Cukiernik (s)	751201 Cukiernik (s)	Brak wykwalifikowanej kadry z doświadczeniem. Brak oferty edukacyjnej w tym zawodzie. Trudne warunki pracy tj. zmienowość, wczesne godziny pracy
3.	dekarze i blacharze budowlani	712101 Dekarz (s) 721301 Blacharz (s) 311221 Technik dekarstwa (s)	712101 Dekarz	Brak kształcenia	Szara strefa. Brak chęci do pracy. Ciężkie warunki pracy m.in. długi dzień pracy (do 10 h), niskie wynagrodzenie. Dobry stan zdrowia. Wymagany brak lęku wysokości. Wymagane uprawnienia do pracy na wysokości.
4.	elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy	741103 Elektryk (s) 741201 Elektromechanik (s) 741203 Elektromechanik pojazdów samochodowych (s) 311302 Technik elektroenergetyk transportu szynowego (s)	741103 Elektryk (s) 741201 Elektromechanik (s) 741203 Elektromechanik pojazdów samochodowych (s) 311303 Technik elektryk (s)	741103 Elektryk (s)	Zatrudnianie cudzoziemców. Brak wykwalifikowanej kadry. Brak uprawnień.

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
		311303 Technik elektryk (s) 311307 Technik energetyk (s)			
5.	kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych	832201 Kierowca mechanik (s)	832201 Kierowca mechanik (s)	Brak kształcenia	Zatrudnianie cudzoziemców. Brak osób z uprawnieniami i doświadczeniem.
6.	krawcy i pracownicy produkcji odzieży	753105 Krawiec (s) 753106 Kuśnierz (s) 311926 Technik technologii wyrobów skórzanych (s) 311941 Technik przemysłu mody (s) 731808 Rękodzielnik wyrobów włókienniczych (s) 311946 Technik stylisty (s)	753105 Krawiec (s) 311941 Technik przemysłu mody (s)	Brak kształcenia	Brak osób z doświadczeniem oraz aktualnymi kwalifikacjami.
7.	kucharze	512001 Kucharz (s)	512001 Kucharz (s)	512001 Kucharz (s)	Brak wykwalifikowanej i doświadczonej kadry.
8.	magazynierzy	432106 Magazynier-logistyk (s)	432106 Magazynier-logistyk (s)	Brak kształcenia	Oferty subsydiowane. Wymagane aktualne uprawnienia na wózki widłowe. Wymagana multizadaniowość na stanowisku magazyniera.
9.	mechanicy pojazdów samochodowych	723103 Mechanik pojazdów samochodowych (s) 723107 Mechanik motocyklowy (s) 311513 Technik pojazdów samochodowych (s)	723103 Mechanik pojazdów samochodowych (s) 311513 Technik pojazdów samochodowych (s)	723103 Mechanik pojazdów samochodowych (s)	Brak doświadczonej kadry.
10.	monterzy instalacji budowlanych	712613 Monter systemów rurociągowych (s) 712616 Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych (s) 712618 Monter sieci i instalacji sanitarnych (s)	712618 Monter sieci i instalacji sanitarnych (s)	Brak kształcenia	Brak wykwalifikowanej kadry. Emigracja zarobkowa. Brak chęci do pracy. Brak doświadczenia wśród chętnych do pracy. Brak oferty kształcenia w regionie.
11.	operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych	834201 Mechanik maszyn i urządzeń drogowych (s) 834209 Operator maszyn i urządzeń do	834209 Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych (s)	Brak kształcenia	Brakuje osób z uprawnieniami i dobrym stanem zdrowia. Subsydia.

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
		robót ziemnych i drogowych (s)			
12.	opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej	341201 Asystent osoby niepełnosprawnej (s) 341202 Opiekun osoby starszej (s) 341203 Opiekun w domu pomocy społecznej (s) 341204 Opiekunka środowiskowa (s) 532102 Opiekun medyczny (s)	341201 Asystent osoby niepełnosprawnej (s) 341202 Opiekun osoby starszej (s) 341204 Opiekunka środowiskowa (s) 532102 Opiekun medyczny (s)	Brak kształcenia	Brak wykwalifikowanej kadry. Ciężkie warunki pracy. Szara strefa.
13.	piekarze	751204 Piekarz (s)	751204 Piekarz (s)	751204 Piekarz (s)	Brak wykwalifikowanej kadry z doświadczeniem. Brak oferty edukacyjnej w tym zawodzie. Trudne warunki pracy, tj. zmienowość, wczesne godziny pracy.
14.	pracownicy ds. budownictwa drogowego i kolejowego	711603 Monter nawierzchni kolejowej (s) 311216 Technik budowy dróg (s) 311217 Technik dróg kolejowych i obiektów inżynierskich (s) 311220 Technik budownictwa kolejowego (s)	311216 Technik budowy dróg (s)	Brak kształcenia	Inwestycje drogowo-mostowe. Szara strefa. Zatrudnianie cudzoziemców. Brak chęci do pracy. Niskie oficjalne wynagrodzenia. Ciężkie warunki pracy.
15.	pracownicy ds. rachunkowości i księgowości	431103 Technik rachunkowości (s)	431103 Technik rachunkowości (s)	Brak kształcenia	Brak wykwalifikowanej i doświadczonej kadry.
16.	pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie	712905 Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (s) 311219 Technik robót wykończeniowych w budownictwie (s)	712905 Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (s) 311219 Technik robót wykończeniowych w budownictwie (s)	712905 Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (s)	Szara strefa. Brak chęci do pracy. Ciężkie warunki pracy m.in. długi dzień pracy, niskie wynagrodzenie. Wymagany dobry stan zdrowia. Zatrudnianie cudzoziemców.
17.	psycholodzy i psychoterapeuci	325907 Terapeuta zajęciowy (s)	325907 Terapeuta zajęciowy (s)	Brak kształcenia	Brakuje wykwalifikowanej kadry.
18.	robotnicy budowlani	711102 Monter konstrukcji budowlanych (s)	Brak kształcenia	Brak kształcenia	Wymagany dobry stan zdrowia. Zatrudnianie cudzoziemców. Szara strefa. Niskie oficjalne płace. Nadwyżka

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
		711701 Monter budownictwa wodnego (s) 713303 Kominiarz (s)			edukacyjna z lat ubiegłych.
19.	spawacze	311516 Technik spawalnictwa (s)	Brak kształcenia	Brak kształcenia	Brak aktualnych uprawnień. Zatrudnianie cudzoziemców.
20.	sprzedawcy i kasjerzy	522301 Sprzedawca (s) 522305 Technik handlowiec (s) 522306 Technik księgarstwa (s)	522301 Sprzedawca (s) 522305 Technik handlowiec (s) 522306 Technik księgarstwa (s)	522301 Sprzedawca (s) 522305 Technik handlowiec (s)	Rozwój branży. Rotacyjność. Niskie wynagrodzenia. Praca zmianowa. Brak możliwości dojazdu do pracy.
21.	szefowie kuchni	343404 Technik żywienia i usług gastronomicznych (s)	343404 Technik żywienia i usług gastronomicznych (s)	343404 Technik żywienia i usług gastronomicznych (s)	Brak wykwalifikowanej i doświadczonej kadry.

Źródło: barometrzwodow.pl, Kuratorium Oświaty w Białymstoku

Szkoły kształcenia branżowego w powiecie sokólskim nie kształcą w większości ww. zawodach deficytowych. Kształcenie odbywa się natomiast w zawodach: technik żywienia i usług gastronomicznych, sprzedawca, technik handlowiec, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, piekarz, mechanik pojazdów samochodowych, kucharz, elektryk, cukiernik.

Tabela 137 Zawody nadwyżkowe w powiecie sokólskim - Barometr zawodów 2022

Lp.	Grupy zawodów nadwyżkowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
1.	ekonomiści	331403 Technik ekonomista (s)	331403 Technik ekonomista (s)	331403 Technik ekonomista (s)	Nadwyżka edukacyjna
2.	operatorzy maszyn rolniczych i ogrodniczych	834103 Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych (s)	834103 Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych (s)	834103 Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych (s)	Nadwyżka edukacyjna. Zasoby pracy nie dysponują aktualną wiedzą i nie posiadają adekwatnych kwalifikacji. Brak chęci do pracy w zawodzie.
3.	technicy mechaniccy	311504 Technik mechanik (s) 311940 Technik urządzeń dźwigowych (s) 311515 Technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki (s)	311504 Technik mechanik (s) 311515 Technik mechanizacji	311504 Technik mechanik (s) 311515 Technik mechanizacji	Nadwyżka edukacyjna. Samozatrudnienie.

Lp.	Grupy zawodów nadwyżkowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
		315316 Technik awionik (s) 315317 Technik mechanik lotniczy (s) 311518 Technika pojazdów kolejowych (s)	rolnictwa i agrotechniki (s)	rolnictwa i agrotechniki (s)	

Źródło: barometr.zawodow.pl, Kuratorium Oświaty w Białymstoku

Zawodami nadwyżkowymi w powiecie sokólskim są ekonomiści (w tym zawód technik ekonomista), operatorzy maszyn rolniczych i ogrodniczych (w tym zawód mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych) oraz technicy mechanicy (w tym zawody: technik mechanik i technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki,). Występuje w nich nadwyżka edukacyjna. Zasoby pracy operatorów maszyn rolniczych i ogrodniczych nie dysponują aktualną wiedzą i nie posiadają adekwatnych kwalifikacji, nie chcą też pracować w wyuczonym zawodzie. Należy rozważyć zmniejszenie limitów przyjęć w szkołach kształcenia branżowego na kierunki technik ekonomista, technik mechanik, technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki.

10.14 Powiat suwalski

Kształcenie branżowe w powiecie suwalskim odbywa się w jednej szkole. Jest to Technikum w Zespole Szkół w Dowspudzie. W roku szkolnym 2021/2022 uczyło się w nim łącznie 141 osób. Oferta edukacyjna obejmowała 4 zawody wchodzące w skład 3 branż. W latach 2019-2021 status absolwenta na kierunkach kształcenia branżowego w powiecie suwalskim zdobyło 320 osób. Poza Technikum byli to także absolwenci Szkoły Policealnej należącej do Zespołu Szkół w Dowspudzie.

Tabela 138 Szkoły realizujące kształcenie branżowe w powiecie suwalskim, rok szkolny 2021/2022

Nazwa szkoły	Liczba uczniów (2021/2022)
Technikum w Zespole Szkół w Dowspudzie	141

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku, stan na 13.07.2022 r.

Branże, w których realizowane jest kształcenie w powiecie suwalskim to:

- branża rolno-hodowlana - 74 uczniów, 316 absolwentów,
- branża leśna – 35 uczniów, brak absolwentów z lat 2019-2021,
- branża hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna - 32 uczniów, 4 absolwentów.

Tabela 139 Liczba uczniów i absolwentów szkół kształcenia branżowego w powiecie suwalskim, wg zawodów

Zawód	Uczniowie (2021/2022)		Absolwenci (2019-2021)
	Liczba	% w ogóle	
Technik rolnik	41	29,1%	27
Technik leśnik	35	24,8%	0
Technik weterynarii	33	23,4%	289
Technik hotelarstwa	32	22,7%	4
SUMA	141	100,0%	320

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku, stan na 13.07.2022 r.

Zespół Szkół w Dowspudzie nie stosuje strategii skutecznej rekrutacji kandydatów.

W ostatnim naborze kandydaci równie chętnie wybierali kształcenie w zawodach: technik rolnik, technik leśnik, technik weterynarii. Natomiast istotnie mniejszym zainteresowaniem cieszył się zawód technika hotelarstwa. Placówka prowadzi rozeznanie wśród lokalnych pracodawców w zakresie ich zapotrzebowania na absolwentów zawodów kształcenia branżowego. Działania te polegają na bezpośrednim kontaktowaniu się z pracodawcami (kierowanie zapytań oraz odpowiadanie na zapytania płynące od przedsiębiorców). Badana szkoła ocenia swój potencjał i zasoby do otwierania nowych kierunków jako przeciętny.

Zespół Szkół w Dowspudzie ściśle współpracuje z lokalnymi pracodawcami. Współpraca ta polega na realizacji kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki zawodu, we współpracy z firmami oraz na zatrudnianiu praktyków z zakładów pracy współpracujących ze szkołą.

Tabela 140 Pracodawcy, z którymi współpracują szkoły kształcenia branżowego, powiat suwalski

Nazwa placówki	Pracodawcy, z którymi współpracuje szkoła	
	liczba podmiotów	branża
Technikum, Zespół Szkół w Dowspudzie	50	gospodarstwa rolne, nadleśnictwo, hotele, placówki weterynaryjne

Źródło: ankieta CATI z udziałem szkół kształcenia branżowego w pow. suwalskim [N=1]

W ankiecie z udziałem pracodawców z obszaru powiatu suwalskiego wzięło udział 15 podmiotów. W zawodach kształcenia branżowego zatrudniają one łącznie 268 pracowników. W poniższej tabeli podano zawody, w których zatrudnionych jest co najmniej 2% ogółu pracowników z wykształceniem branżowym w powiecie suwalskim (wg danych z ankiety CATI z pracodawcami).

Tabela 141 Liczba pracowników z wykształceniem branżowym wg zawodów – powiat suwalski

Zawód	Pracownicy z wykształceniem branżowym	
	Liczba	% ogółu
Kierowca mechanik	136	50,7%
Ślusarz	22	8,2%

Zawód	Pracownicy z wykształceniem branżowym	
	Liczba	% ogółu
Elektryk	19	7,1%
Elektronik	15	5,6%
Automatyk	10	3,7%
Mechanik pojazdów samochodowych	10	3,7%
Stolarz	10	3,7%
Kamieniarz	9	3,4%
Elektromechanik pojazdów samochodowych	6	2,2%
Kucharz	6	2,2%

Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego, pow. suwalski [N=15]

4 spośród 15 ankietowanych pracodawców z powiatu suwalskiego wskazało, że poszukuje obecnie pracowników z wykształceniem branżowym. Poszukiwane zawody to:

- Kierowca mechanik - 20 osób,
- Kelner - 3 osoby,
- Kucharz - 2 osoby,
- Monter instalacji i urządzeń sanitarnych - 2 osoby,
- Technik ogrodnik - 1 osoba.

Respondentów spytano także, czy w ciągu najbliższych kilku lat planują zwiększyć zatrudnienie. Twierdząco odpowiedziało 3 z 15 badanych. Udzielone odpowiedzi w dużej mierze pokrywają się z informacjami na temat obecnie poszukiwanych zawodów:

- Kierowca mechanik - 20 osób,
- Monter instalacji i urządzeń sanitarnych - 2 osoby,
- Technik ogrodnik - 2 osoby.

Co trzeci ankietowany pracodawca z powiatu suwalskiego zatrudnia cudzoziemców na stanowiskach w zawodach kształcenia branżowego: kierowca mechanik, elektryk, kamieniarz, monter zabudowy i robót wykończeniowych.

Na ścisłą współpracę z lokalnymi szkołami kształcenia branżowego wskazał jeden spośród 15 ankietowanych pracodawców. Współpraca ta dotyczy realizacji kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki zawodu i praktyk zawodowych. Ankietowany bardzo wysoko ocenia relacje ze szkołami oraz korzyści z nich płynące. Jako najistotniejszą korzyść wskazano promocję wizerunku firmy.

Prognoza Barometr zawodów 2022 dla Suwałk i powiatu suwalskiego pozwoliła na wyłonienie 25 zawodów deficytowych, w których mogą znaleźć zatrudnienie osoby z wykształceniem branżowym. W części z nich poza kierunkowym wykształceniem konieczne jest zdobycie dodatkowych uprawnień. Listę zawodów wraz z komentarzem, z czego wynika deficyt, zawiera poniższa tabela.

Tabela 142 Zawody deficytowe w Suwałkach i powiecie suwalskim - Barometr zawodów 2022

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie ziemskim i grodzkim	komentarz
1.	blacharze i lakiernicy samochodowi	713203 Lakiernik samochodowy (s) 721306 Blacharz samochodowy (s)	713203 Lakiernik samochodowy (s) 721306 Blacharz samochodowy (s)	721306 Blacharz samochodowy (s)	Brakuje fachowców. Samozatrudnienie. Szara strefa.
2.	cukiernicy	751201 Cukiernik (s)	751201 Cukiernik (s)	751201 Cukiernik (s)	Zatrudnianie cudzoziemców. Brakuje osób z umiejętnościami. Samozatrudnienie.
3.	dekarze i blacharze budowlani	712101 Dekarz (s) 721301 Blacharz (s) 311221 Technik dekarstwa (s)	712101 Dekarz	Brak kształcenia	Brakuje osób z doświadczeniem i umiejętnościami.
4.	elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy	741103 Elektryk (s) 741201 Elektromechanik (s) 741203 Elektromechanik pojazdów samochodowych (s) 311302 Technik elektroenergetyk transportu szynowego (s) 311303 Technik elektryk (s) 311307 Technik energetyk (s)	741103 Elektryk (s) 741201 Elektromechanik (s) 741203 Elektromechanik pojazdów samochodowych (s) 311303 Technik elektryk (s)	741103 Elektryk (s) 741203 Elektromechanik pojazdów samochodowych (s) 311303 Technik elektryk (s)	Brakuje osób z uprawnieniami i doświadczeniem. Wymagane są predyspozycje zdrowotne.
5.	kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych	832201 Kierowca mechanik (s)	832201 Kierowca mechanik (s)	832201 Kierowca mechanik (s)	Cudzoziemcy. Brak wykwalifikowanych pracowników z uprawnieniami.
6.	kucharze	512001 Kucharz (s)	512001 Kucharz (s)	512001 Kucharz (s)	Brakuje osób z doświadczeniem i umiejętnościami.
7.	magazynierzy	432106 Magazynier-logistyk (s)	432106 Magazynier-logistyk (s)	Brak kształcenia	Brak osób z uprawnieniami. Cudzoziemcy.
8.	mechanicy pojazdów samochodowych	723103 Mechanik pojazdów samochodowych (s) 723107 Mechanik motocyklowy (s) 311513 Technik pojazdów samochodowych (s)	723103 Mechanik pojazdów samochodowych (s) 311513 Technik pojazdów samochodowych (s)	723103 Mechanik pojazdów samochodowych (s) 311513 Technik pojazdów samochodowych (s)	Brakuje "fachowców". Samozatrudnienie. Szara strefa.
9.	monterzy instalacji budowlanych	712613 Monter systemów rurociągowych (s)	712618 Monter sieci i instalacji sanitarnych (s)	712618 Monter sieci i instalacji sanitarnych (s)	Brakuje "fachowców".

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie ziemskim i grodzkim	komentarz
		712616 Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych (s) 712618 Monter sieci i instalacji sanitarnych (s)			
10.	murarze i tynkarze	711203 Zdun (s) 711204 Murarz-tynkarz (s) 712401 Monter izolacji budowlanych (s) 712403 Monter izolacji przemysłowych (s)	711204 Murarz-tynkarz (s)	711204 Murarz-tynkarz (s)	Zatrudnianie cudzoziemców. Szara strefa. Niskie płace. Ciężkie warunki pracy. Wymagany dobry stan zdrowia i brak nałogów.
11.	operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych	834201 Mechanik maszyn i urządzeń drogowych (s) 834209 Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych (s)	834209 Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych (s)	834209 Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych (s)	Brakuje osób z uprawnieniami i doświadczeniem.
12.	opiekunki dziecięce	325905 Opiekunka dziecięca (s)	325905 Opiekunka dziecięca (s)	325905 Opiekunka dziecięca (s)	Szara strefa.
13.	opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej	341201 Asystent osoby niepełnosprawnej (s) 341202 Opiekun osoby starszej (s) 341203 Opiekun w domu pomocy społecznej (s) 341204 Opiekunka środowiskowa (s) 532102 Opiekun medyczny (s)	341201 Asystent osoby niepełnosprawnej (s) 341202 Opiekun osoby starszej (s) 341204 Opiekunka środowiskowa (s) 532102 Opiekun medyczny (s)	341201 Asystent osoby niepełnosprawnej (s) 341202 Opiekun osoby starszej (s) 341204 Opiekunka środowiskowa (s) 532102 Opiekun medyczny (s)	Szara strefa.
14.	piekarze	751204 Piekarz (s)	751204 Piekarz (s)	751204 Piekarz (s)	Ciężkie warunki pracy. Zatrudnianie cudzoziemców
15.	pracownicy ds. budownictwa drogowego i kolejowego	711603 Monter nawierzchni kolejowej (s) 311216 Technik budowy dróg (s) 311217 Technik dróg kolejowych i obiektów inżynierskich (s) 311220 Technik budownictwa kolejowego (s)	311216 Technik budowy dróg (s)	Brak kształcenia	Inwestycje drogowo-mostowe. Brakuje osób z umiejętnościami i doświadczeniem.
16.	Pracownicy przetwórstwa spożywczego	816003 Operator maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego (s)	Brak kształcenia	Brak kształcenia	Zatrudnienie cudzoziemców. Trudne warunki pracy

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie ziemskim i grodzkim	komentarz
					i niskie wynagrodzenie.
17.	pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie	712905 Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (s) 311219 Technik robót wykończeniowych w budownictwie (s)	712905 Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (s) 311219 Technik robót wykończeniowych w budownictwie (s)	712905 Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (s)	Brakuje osób z umiejętnościami. Zatrudnianie cudzoziemców. Szara strefa.
18.	pracownicy służb mundurowych	311919 Technik pożarnictwa (s)	Brak kształcenia	Brak kształcenia	Brak komentarza
19.	psycholodzy i psychoterapeuci	325907 Terapeuta zajęciowy (s)	325907 Terapeuta zajęciowy (s)	325907 Terapeuta zajęciowy (s)	Zapotrzebowanie widoczne w sektorze prywatnym. Brakuje wykwalifikowanych pracowników. Dominująca forma zatrudnienia – umowy cywilno-prawne. Migracje zagraniczne i praca w zawodzie opiekun osoby zależnej.
20.	robotnicy budowlani	711102 Monter konstrukcji budowlanych (s) 711701 Monter budownictwa wodnego (s) 713303 Kominarz (s)	Brak kształcenia	Brak kształcenia	Zatrudnianie cudzoziemców. Szara strefa. Niskie płace. Ciężkie warunki pracy. Wymagany dobry stan zdrowia i brak nałogów.
21.	robotnicy obróbki drewna i stolarze	731702 Koszykarz-plecionkarz (s) 752205 Stolarz (s) 817212 Mechanik-operator maszyn do produkcji drzewnej (s) 311922 Technik technologii drewna (s) 711505 Monter jachtów i łodzi (s)	752205 Stolarz (s) 311922 Technik technologii drewna (s)	752205 Stolarz (s) 311922 Technik technologii drewna (s)	Rotacyjność. Brak zastępowalności pokoleniowej w zawodzie. Zatrudnianie cudzoziemców. Zarejestrowane zasoby pracy posiadają niski poziom umiejętności zawodowych. Brakuje chętnych do pracy i podjęcia kształcenia w zawodzie.
22.	spawacze	311516 Technik spawalnictwa (s)	Brak kształcenia	Brak kształcenia	Brakuje osób z uprawnieniami.

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie ziemskim i grodzkim	komentarz
					Zatrudnianie cudzoziemców.
23.	szefowie kuchni	343404 Technik żywienia i usług gastronomicznych (s)	343404 Technik żywienia i usług gastronomicznych (s)	343404 Technik żywienia i usług gastronomicznych (s)	Zatrudnianie cudzoziemców. Brakuje doświadczonych szefów kuchni.
24.	ślusarze	722204 Ślusarz (s)	722204 Ślusarz (s)	Brak kształcenia	Zatrudnianie cudzoziemców. Brakuje osób wykwalifikowanych i chętnych do pracy w zawodzie
25.	technicy informatycy	351203 Technik informatyk (s) 351204 Technik tyfłoinformatyk (s) 311411 Technik elektroniki i informatyki medycznej (s) 351103 Technik teleinformatyk (s) 351406 Technik programista (s)	351203 Technik informatyk (s) 351103 Technik teleinformatyk (s) 351406 Technik programista (s)	351203 Technik informatyk (s) 351103 Technik teleinformatyk (s) 351406 Technik programista (s)	Uczniowie nie przystępują do egzaminu zawodowego lub przystępują, ale z negatywnym rezultatem. Niski poziom umiejętności.

Źródło: barometrzwodow.pl, Kuratorium Oświaty w Białymstoku

Szkoły kształcenia branżowego w Suwałkach i powiecie suwalskim w większości ww. grup zawodów deficytowych prowadzą kształcenie na potrzeby branż. Brak kształcenia występuje natomiast w przypadku dekarzy, magazynierów-logistyków, techników budowy dróg, operatorów maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego, techników pożarnictwa, monterów konstrukcji budowlanych, monterów budownictwa wodnego, kominiarzy, techników spawalnictwa oraz ślusarzy.

Tabela 143 Zawody nadwyżkowe w Suwałkach i powiecie suwalskim - Barometr zawodów 2022

Lp.	Grupy zawodów nadwyżkowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie ziemskim i grodzkim	komentarz
1.	ekonomiści	331403 Technik ekonomista (s)	331403 Technik ekonomista (s)	331403 Technik ekonomista (s)	Brak komentarza na 2022 r. W 2020 r. – nadwyżka edukacyjna.
2.	krawcy i pracownicy produkcji odzieży	753105 Krawiec (s) 753106 Kuśnierz (s)	753105 Krawiec (s) 311941 Technik przemysłu mody (s)	311941 Technik przemysłu mody (s)	Nadwyżka edukacyjna z lat poprzednich. Zarejestrowane zasoby pracy posiadają

Lp.	Grupy zawodów nadwyżkowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie ziemskim i grodzkim	komentarz
		311926 Technik technologii wyrobów skórzanych (s) 311941 Technik przemysłu mody (s) 731808 Rękodzielnik wyrobów włókienniczych (s) 311946 Technik stylisty (s)			nieaktualne umiejętności oraz są w wieku przedemerytalnym. Osoby bezrobotne nie są często zdolne do podjęcia pracy ze względu na schorzenia zawodowe.
3.	pracownicy biur podróży i obsługi turystycznej	422103 Technik obsługi turystycznej (s) 422104 Technik organizacji turystyki (s) 422402 Technik hotelarstwa (s) 515203 Technik turystyki wiejskiej (s) 515205 Technik turystyki na obszarach wiejskich (s)	422103 Technik obsługi turystycznej (s) 422104 Technik organizacji turystyki (s) 422402 Technik hotelarstwa (s)	422103 Technik obsługi turystycznej (s) 422104 Technik organizacji turystyki (s) 422402 Technik hotelarstwa (s)	Ograniczenie działalności gospodarczej, wynikające z obostrzeń epidemicznych. Napływ bezrobotnych.
4.	rolnicy i hodowcy	612302 Pszczelarz (s) 613003 Rolnik (s) 314203 Technik hodowca koni (s) 314206 Technik pszczelarz (s) 314207 Technik rolnik (s) 331402 Technik agrobiznesu (s)	613003 Rolnik (s) 314206 Technik pszczelarz (s) 314207 Technik rolnik (s) 331402 Technik agrobiznesu (s)	314207 Technik rolnik (s)	Nadwyżka edukacyjna z lat ubiegłych.

Źródło: barometrzwodow.pl, Kuratorium Oświaty w Białymstoku

Do zawodów nadwyżkowych zostali zaliczeni: ekonomiści (w tym technicy ekonomiści), krawcy i pracownicy produkcji odzieży, pracownicy biur podróży i obsługi turystycznej oraz rolnicy i hodowcy. W przypadku krawców i pracowników produkcji odzieży mamy do czynienia z nadwyżką edukacyjną z lat poprzednich, ale przede wszystkim zarejestrowane w urzędach pracy zasoby pracy posiadają nieaktualne umiejętności, nierzadko są w wieku przedemerytalnym bądź nie są zdolne do podjęcia pracy ze względu na schorzenia zawodowe. Nadwyżka edukacyjna dotyczy także grup zawodów rolnicy i hodowcy oraz ekonomiści. Obecnie w suwalskich technikach kształcą się łącznie 92 techników rolników i 262 techników ekonomistów. Napływ bezrobotnych w grupie zawodów pracownicy biur podróży i obsługi turystycznej wynika z ograniczenia działalności gospodarczej spowodowanej obostrzeniami epidemicznymi.

10.15 Miasto Suwałki

Obecne w Suwałkach kształcenie branżowe jest realizowane w 17 szkołach – 6 szkołach branżowych I stopnia, 6 technikach i 5 szkołach policealnych. W roku szkolnym 2021/2022 uczyły się w nich łącznie 3643 osoby. Kształcenie było prowadzone w 61 różnych zawodach tworzących 21 branż. W latach 2019-2021 status absolwenta na kierunkach kształcenia branżowego w Suwałkach zdobyło łącznie 2197 osób.

Tabela 144 Szkoły realizujące kształcenie branżowe w Suwałkach, rok szkolny 2021/2022

Nazwa szkoły	Liczba uczniów (2021/2022)
Branżowa Szkoła I Stopnia nr 2 w Suwałkach	234
Branżowa Szkoła I Stopnia nr 3 w Suwałkach	308
Branżowa Szkoła I Stopnia nr 5 w Suwałkach	45
Branżowa Szkoła I Stopnia Specjalna nr 1 w Suwałkach	23
Branżowa Szkoła I Stopnia w Suwałkach Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Wincentego Witosa w Suwałkach	103
Wielozawodowa Szkoła Branżowa I Stopnia w Suwałkach	56
Technikum nr 2 w Suwałkach	530
Technikum nr 3 w Suwałkach	738
Technikum nr 4 w Suwałkach	452
Technikum nr 5 w Suwałkach	82
Technikum w Suwałkach Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Wincentego Witosa w Suwałkach	390
Technikum Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku z siedzibą w Suwałkach	67
Policealna Szkoła "Akademia Sukcesu" w Suwałkach	145
Policealna Szkoła Zawodowa w Suwałkach "Uniwersus" Sp. z o.o.	55
Szkoła Policealna Centrum Nauki i Biznesu "Żak" w Suwałkach	300
Szkoła Policealna Kosmetyki "Żak" w Suwałkach	88
Szkoła Policealna Opieki Medycznej "Żak" w Suwałkach	27

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku, stan na 13.07.2022 r.

Branżami, w których kształci się najwięcej osób są:

- branża hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna – 540 uczniów, 558 absolwentów,
- branża teleinformatyczna – 348 uczniów, brak absolwentów z lat 2019-2021,
- branża rolno-hodowlana – 276 uczniów, 365 absolwentów,
- branża elektroniczno-mechatroniczna – 261 uczniów, brak absolwentów z lat 2019-2021,
- branża fryzjersko-kosmetyczna – 237 uczniów, 248 absolwentów.

Tabela 145 Liczba uczniów i absolwentów szkół kształcenia branżowego w Suwałkach, najczęściej wybierane zawody

Zawód	Uczniowie (2021/2022)		Absolwenci (2019-2021)
	Liczba	% w ogóle	
Technik informatyk	210	5,8%	0
Technik żywienia i usług gastronomicznych	198	5,4%	264
Technik mechatronik	148	4,1%	0
Technik budownictwa	137	3,8%	0
Florysta	129	3,5%	0
Technik ekonomista	125	3,4%	0
Kucharz	116	3,2%	276
Technik organizacji turystyki/Technik obsługi turystycznej	142	3,9%	18
Technik usług kosmetycznych	116	3,2%	0
Technik grafiki i poligrafii cyfrowej	111	3,0%	0
Technik teleinformatyk	110	3,0%	0
Technik automatyk	100	2,7%	0
Technik bezpieczeństwa i higieny pracy	92	2,5%	0
Technik weterynarii	86	2,4%	0
Technik administracji	84	2,3%	0
Technik logistyk	82	2,3%	0
Technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki	82	2,3%	0
Technik pojazdów samochodowych	72	2,0%	0
Mechanik pojazdów samochodowych	71	1,9%	160
Technik hotelarstwa	69	1,9%	0
Technik handlowiec	68	1,9%	0
Elektromechanik pojazdów samochodowych	67	1,8%	68
Technik usług fryzjerskich	67	1,8%	0
Technik mechanik	66	1,8%	0
Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie	64	1,8%	132
Technik reklamy	64	1,8%	0
Mechanik-monter maszyn i urządzeń	61	1,7%	34
Stolarz	61	1,7%	84
Technik technologii drewna	61	1,7%	0
Technik architektury krajobrazu	60	1,6%	89
Elektryk	58	1,6%	62
Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych	57	1,6%	137
Fryzjer	54	1,5%	248
Opiekun medyczny	54	1,5%	29
Technik rolnik	51	1,4%	208
Kierowca mechanik	50	1,4%	0
Cukiernik	48	1,3%	88
Technik elektryk	43	1,2%	0
Opiekunka środowiskowa	42	1,2%	0
Asystent osoby niepełnosprawnej	31	0,9%	0
Technik programista	28	0,8%	0
Terapeuta zajęciowy	23	0,6%	36
Opiekunka dziecięca	22	0,6%	0
Technik technologii żywności	20	0,5%	0

Zawód	Uczniowie (2021/2022)		Absolwenci (2019-2021)
	Liczba	% w ogóle	
Piekarz	19	0,5%	56
Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej	15	0,4%	0
Technik ochrony fizycznej osób i mienia	15	0,4%	0
Technik rachunkowości	14	0,4%	0
Technik elektronik	13	0,4%	0
Technik organizacji reklamy	13	0,4%	0
Technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej	10	0,3%	0
Sprzedawca	9	0,2%	0
Technik przemysłu mody	9	0,2%	0
Opiekun osoby starszej	7	0,2%	0
Murarz-tylnik	6	0,2%	6
Monter sieci i instalacji sanitarnych	4	0,1%	10
Błacharz samochodowy	3	0,1%	24
Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych	3	0,1%	12
Operator obrabiarek skrawających	2	0,1%	0
Przetwórcza mięsa	1	0,03%	0
Krawiec	0	0,0%	40
Mechanik maszyn i urządzeń drogowych	0	0,0%	24
Operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych	0	0,0%	12
Technik agrobiznesu	0	0,0%	20
Technik masaży	0	0,0%	58
Technik sterylizacji medycznej	0	0,0%	2
SUMA	3643	100,0%	2197

*Zestawienie nie uwzględnia 13 absolwentów średniej szkoły muzycznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku, stan na 13.07.2022 r.

W ankiecie z udziałem szkół kształcenia branżowego uczestniczyło 10 placówek z terenu Suwałk. Trzy z nich planują w najbliższych latach poszerzyć swoją ofertę edukacyjną o nowe zawody. Są to:

- Zespół Szkół Technicznych w Suwałkach rozszerzy ofertę edukacyjną o zawód: technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej,
- Policealna Szkoła "Akademia Sukcesu" w Suwałkach rozszerzy ofertę edukacyjną o zawód: asystentka stomatologiczna,
- Szkoła Policealna "Żak" w Suwałkach rozszerzy ofertę edukacyjną o zawody: technik masaży, technik sterylizacji medycznej.

Siedem z dziesięciu badanych szkół posiada i stosuje strategie skutecznej rekrutacji kandydatów. W ostatnim naborze najbardziej popularnymi wśród kandydatów zawodami były: fryzjer, florysta, kucharz, mechatronik, technik informatyk, technik bezpieczeństwa i higieny pracy, technik hotelarstwa, technik rachunkowości, technik organizacji turystyki, technik żywienia i usług gastronomicznych. Z kolei najrzadziej wybierane zawody to:

opiekun osób starszych, stolarz, technik handlowiec, technik przemysłu mody, technik technologii drewna.

Osiem ankietowanych placówek prowadzi rozeznanie wśród suwalskich pracodawców w zakresie ich zapotrzebowania na absolwentów zawodów kształcenia branżowego. Działania te polegają na bezpośrednim kontaktowaniu się z pracodawcami (kierowaniu zapytań oraz odpowiadaniu na zapytania płynące od przedsiębiorców), na korzystaniu z analiz i opracowań powiatowego urzędu pracy oraz na organizacji wydarzeń typu „targi pracy”.

W ostatnich latach cztery placówki, w odpowiedzi na zapotrzebowanie zgłoszone przez lokalnych pracodawców, otworzyły nowe kierunki kształcenia. Były to: opiekun medyczny (w 2 szkołach), kierowca mechanik, technik automatyk, technik programista. 7 z 10 badanych placówek ocenia swoje zasoby i potencjał w zakresie otwierania nowych kierunków wysoko lub bardzo wysoko. Pozostałe 3 szkoły wskazały na przeciętny potencjał w tym zakresie. Według suwalskich szkół kształcenia branżowego, ich mocnymi stronami są przede wszystkim odpowiednia baza techniczna i lokalowa (5 wskazań), odpowiednio przygotowana kadra dydaktyczna i rozwinięta współpraca z pracodawcami (po 4 wskazania).

8 z 10 ankietowanych szkół z Suwałk wskazało na to, że prowadzi ścisłą współpracę z pracodawcami działającymi na lokalnym rynku. Polega ona głównie na wspólnej realizacji kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki zawodu (6 wskazań) i na zatrudnianiu praktyków ze współpracujących firm (4 wskazania). Dwie szkoły wskazały, że wraz z pracodawcami tworzą klasy patronackie.

Tabela 146 Pracodawcy, z którymi współpracują szkoły kształcenia branżowego, Suwałki

Nazwa placówki	Pracodawcy, z którymi współpracuje szkoła	
	liczba	branża
Policealna Szkoła Zawodowa w Suwałkach "UNIWERSUS" Sp. z o.o.	2	edukacyjna, teleinformatyczna
Zespół Szkół Sióstr Salezjanek im. Jana Pawła II w Suwałkach	3	modowa, turystyczna
Branżowa Szkoła I Stopnia Specjalna nr 1 w Suwałkach	15	hotelarska, meblarska, gastronomiczna
Technikum Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku z siedzibą w Suwałkach	18	fryzjerska
Zespół Szkół nr 4 w Suwałkach	20	gastronomiczna, hotelarska, turystyczna, handlowa, księgowo-rachunkowa
Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Wincentego Witosa w Suwałkach	20	rolnicza, gastronomiczna
Zespół Szkół Technicznych w Suwałkach	30	budowlana, teleinformatyczna, mechaniczna, elektryczna

Nazwa placówki	Pracodawcy, z którymi współpracuje szkoła	
	liczba	branża
Zespół Szkół nr 6 im. Karola Brzostowskiego w Suwałkach	120	informatyczna, mechaniczna, motoryzacyjna, drzewno-meblarska, logistyczna

Źródło: ankieta CATI z udziałem szkół kształcenia branżowego w Suwałkach [N=10]

W ankiecie z pracodawcami wzięło udział 26 podmiotów gospodarczych z terenu miasta Suwałki. Na stanowiskach w zawodach kształcenia branżowego zatrudniają one łącznie 369 osób. W poniższej tabeli podano zawody, w których pracuje co najmniej 2% ogółu pracowników z wykształceniem branżowym w Suwałkach (wg danych z ankiety CATI z pracodawcami).

Tabela 147 Liczba pracowników z wykształceniem branżowym wg zawodów – Suwałki

Zawód	Pracownicy z wykształceniem branżowym	
	Liczba	% ogółu
Technik ochrony fizycznej osób i mienia	70	19,0%
Opiekun medyczny	52	14,1%
Technik leśnik	30	8,1%
Tapicer	25	6,8%
Technik budownictwa	24	6,5%
Kamieniarz	20	5,4%
Technik prac biurowych	20	5,4%
Betoniarz-zbrojarz	17	4,6%
Mechanik maszyn i urządzeń drogowych	10	2,7%
Monter izolacji budowlanych	10	2,7%
Monter sieci i instalacji sanitarnych	10	2,7%
Technik administracji	9	2,4%
Monter stolarki budowlanej	8	2,2%

Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego, Suwałki [N=26]

Respondentów spytano także, czy w ciągu najbliższych kilku lat planują zwiększyć zatrudnienie. Jeden z 26 (3,8%) ankietowanych wskazał na zamiar zatrudnienia w przyszłości osób z wykształceniem branżowym. Przedsiębiorstwo planuje zatrudnić czterech techników budownictwa. Także jeden ankietowany odpowiedział, że w zakładzie zatrudnia cudzoziemców – na stanowisku kucharza.

Na prowadzenie ścisłej współpracy z lokalnymi szkołami kształcenia branżowego wskazały trzy ankietowane przedsiębiorstwa. Po dwie firmy wskazały, że biorą udział w realizacji praktycznej nauki zawodu i praktyk zawodowych oraz organizują staże absolwenckie. Pojedyncze podmioty wskazały na organizację szkoleń dla uczniów i na realizację ze szkołami wspólnych projektów finansowanych ze środków unijnych. Pracodawcy bardzo wysoko oceniają wartość współpracy ze szkołami kształcenia branżowego oraz wskazują na czerpanie z niej dużych korzyści. Te korzyści to: wartość prerekutacyjna praktyk i staży (2 wskazania), wpływ na program kształcenia w zawodzie, promocja wizerunku firmy,

wzrost zaufania przedsiębiorstwa do szkół zawodowych/branżowych jako do instytucji (po 1 wskazaniu).

Prognoza Barometru zawodów 2022 w zakresie zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Suwałkach została omówiona łącznie z prognozą dla powiatu suwalskiego w poprzednim podrozdziale opracowania.

10.16 Powiat wysokomazowiecki

Obecnie w powiecie wysokomazowieckim kształcenie branżowe realizowane jest w siedmiu szkołach. Jest to pięć techników i dwie szkoły branżowe I stopnia. Łączna liczba osób, które w roku szkolnym 2021/2022 się w nich uczyły, to 1431. Oferta edukacyjna obejmowała 28 różnych zawodów wchodzących w skład 14 branż. W latach 2019-2021 status absolwenta na kierunkach kształcenia branżowego w powiecie wysokomazowieckim zdobyło łącznie 1775 osób.

Tabela 148 Szkoły realizujące kształcenie branżowe w powiecie wysokomazowieckim, rok szkolny 2021/2022

Nazwa szkoły	Liczba uczniów (2021/2022)
Branżowa Szkoła I Stopnia im. Armii Krajowej w Wysokim Mazowieckiem	99
Branżowa Szkoła I Stopnia im. rotmistrza Witolda Pileckiego w Ciechanowcu	64
Technikum im. Armii Krajowej w Wysokim Mazowieckiem	244
Technikum im. rotmistrza Witolda Pileckiego w Ciechanowcu	228
Technikum w Czyżewie	139
Technikum w Krzyżewie	80
Technikum w Wysokim Mazowieckiem	577

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku, stan na 13.07.2022 r.

Branżami, w których kształcą się najwięcej osób są:

- branża rolno-hodowlana - 237 uczniów, 288 absolwentów,
- branża hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna - 213 uczniów, 450 absolwentów,
- branża spożywcza - 189 uczniów, 232 absolwentów,
- branża teleinformatyczna - 183 uczniów, 208 absolwentów.

Tabela 149 Liczba uczniów i absolwentów szkół kształcenia branżowego w powiecie wysokomazowieckim, wg zawodów

Zawód	Uczniowie (2021/2022)		Absolwenci (2019-2021)
	Liczba	% w ogóle	
Technik informatyk	168	11,7%	208
Technik żywienia i usług gastronomicznych	168	11,7%	297
Technik technologii żywności	161	11,3%	117
Technik logistyk	131	9,2%	60
Technik ekonomista	84	5,9%	98

Zawód	Uczniowie (2021/2022)		Absolwenci (2019-2021)
	Liczba	% w ogóle	
Technik usług fryzjerskich	83	5,8%	56
Technik rolnik	78	5,5%	0
Technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki	74	5,2%	80
Technik agrobiznesu	60	4,2%	156
Technik budownictwa	56	3,9%	62
Mechanik pojazdów samochodowych	55	3,8%	100
Technik mechatronik	52	3,6%	71
Technik chłodnictwa i klimatyzacji	47	3,3%	80
Technik pojazdów samochodowych	46	3,2%	36
Kucharz	45	3,1%	103
Technik grafiki i poligrafii cyfrowej	29	2,0%	0
Rolnik	19	1,3%	24
Technik przetwórstwa mleczarskiego	16	1,1%	103
Technik programista	15	1,0%	0
Cukiernik	8	0,6%	6
Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych	6	0,4%	28
Sprzedawca	6	0,4%	3
Stolarz	6	0,4%	8
Fryzjer	4	0,3%	2
Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie	4	0,3%	0
Piekarz	4	0,3%	6
Elektryk	3	0,2%	7
Monter sieci i instalacji sanitarnych	3	0,2%	12
Technik hotelarstwa	0	0,0%	50
Tapicer	0	0,0%	2
SUMA	1431	100,0%	1775

*Zestawienie nie uwzględnia 10 absolwentów średniej szkoły plastycznej.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku, stan na 13.07.2022 r.

Swoją ofertę edukacyjną w ciągu najbliższych pięciu lat planują rozszerzyć trzy spośród pięciu ankietowanych szkół z terenu powiatu wysokomazowieckiego. Są to:

- Zespół Szkół Rolniczych im. Stefanii Karpowicz w Krzyżewie rozszerzy ofertę edukacyjną o zawód: opiekun medyczny;
- Technikum Specjalne w Goniądzu rozszerzy ofertę edukacyjną o zawód: technik handlowiec;
- Zespół Szkół Zawodowych im. Stanisława Staszica w Wysokim Mazowieckiem rozszerzy ofertę edukacyjną o zawody: technik fotografii i multimediiów, technik usług fryzjerskich.

Trzy badane placówki wskazały na to, że posiadają i stosują strategię skutecznej rekrutacji kandydatów. W ostatnim naborze najchętniej wybieranymi przez kandydatów zawodami były: technik żywienia i usług gastronomicznych, technik logistyk, technik rolnik, technik

informatyk. Natomiast najmniej zainteresowania okazano zawodom: technik ochrony środowiska, technik turystyki na obszarach wiejskich, technik rachunkowości, technik usług fryzjerskich.

Wszystkie pięć ankietowanych placówek z terenu powiatu wysokomazowieckiego deklaruje prowadzenie rozeznania wśród lokalnych pracodawców w zakresie ich zapotrzebowania na absolwentów zawodów kształcenia branżowego. Działania te polegają głównie na bezpośrednim kierowaniu zapytań do pracodawców (4 wskazania), organizacji wydarzeń typu targi pracy (3 wskazania) oraz korzystaniu z danych powiatowego urzędu pracy (3 wskazania). Cztery ze szkół w odpowiedzi na zapotrzebowanie zgłoszone przez lokalnych pracodawców otworzyły nowe kierunki kształcenia. Przygotowują one do pracy w zawodach: technik masażu, technik ochrony środowiska, technik turystyki na obszarach wiejskich, technik rachunkowości, technik programista, technik grafiki i poligrafii cyfrowej. Badane placówki wysoko oceniły swoje zasoby i potencjał w zakresie otwierania nowych kierunków. Jako atuty w tym zakresie wymieniane są: odpowiednio przygotowana kadra dydaktyczna (4 wskazania), odpowiednia baza techniczna i lokalowa (3 wskazania), rozwinięta współpraca z pracodawcami (3 wskazania).

Także wszystkie ankietowane szkoły wskazały na to, że prowadzą ścisłą współpracę z pracodawcami działającymi na terenie powiatu wysokomazowieckiego. Polega ona przede wszystkim wspólnej realizacji kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki zawodu oraz na zatrudnianiu praktyków z zakładów pracy współpracujących ze szkołą. Poza tym wymieniono również doskonalenie nauczycieli kształcenia zawodowego (w tym organizowania szkoleń branżowych), realizację doradztwa zawodowego i promocję kształcenia zawodowego oraz organizowanie wizyt studyjnych dla uczniów.

Tabela 150 Pracodawcy, z którymi współpracują szkoły kształcenia branżowego, powiat wysokomazowiecki

Nazwa placówki	Pracodawcy, z którymi współpracuje szkoła	
	liczba	branża
Zespół Szkół Rolniczych im. Stefanii Karpowicz w Krzyżewie	10	rolnictwo, służba zdrowia
Technikum Specjalne w Goniądzu	10	fryzjerstwo, gastronomia
Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Czyżewie	15	gastronomia, informatyka, rolnictwo
Zespół Szkół Zawodowych im. Stanisława Staszica w Wysokiem Mazowieckiem	20	spożywcza, informatyczna, bankowa
Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Ciechanowcu	80	gastronomia, poligrafia, fryzjerstwo, budownictwo

Źródło: ankieta CATI z udziałem szkół kształcenia branżowego w pow. wysokomazowieckim [N=5]

W ankiecie z udziałem pracodawców z obszaru powiatu wysokomazowieckiego wzięto udział 20 podmiotów. Zatrudniają one łącznie 91 osób w zawodach kształcenia

branżowego. Poniższa tabela zawiera zawody, w których zatrudnionych jest co najmniej 3% ogółu pracowników z wykształceniem branżowym, którzy pracują z badanymi podmiotami.

Tabela 151 Liczba pracowników z wykształceniem branżowym wg zawodów – powiat wysokomazowiecki

Zawód	Pracownicy z wykształceniem branżowym	
	Liczba	% ogółu
Kierowca mechanik	14	15,4%
Sprzedawca	12	13,2%
Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych	6	6,6%
Rolnik	6	6,6%
Technik handlowiec	6	6,6%
Operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych	5	5,5%
Technik masażysta	5	5,5%
Fotograf	4	4,4%
Monter instalacji i urządzeń sanitarnych	4	4,4%
Stolarz	4	4,4%
Elektryk	3	3,3%
Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych	3	3,3%
Operator urządzeń przemysłu chemicznego	3	3,3%
Opiekun medyczny	3	3,3%

Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego, pow. wysokomazowiecki [N=20]

3 spośród 20 (15%) ankietowanych pracodawców z powiatu wysokomazowieckiego wskazało, że poszukuje obecnie pracowników z wykształceniem branżowym. Poszukiwane zawody to:

- Kierowca mechanik - 2 osoby,
- Kucharz - 1 osoba,
- Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych - 1 osoba.

Respondentów spytano także, czy w ciągu najbliższych kilku lat planują zwiększyć zatrudnienie. Dwóch z 20 (10%) ankietowanych wskazało na zamiar zatrudnienia w przyszłości osób z wykształceniem branżowym – łącznie 3 osoby z zawodem kierowcy mechanika.

Prowadzenie współpracy z lokalnymi szkołami kształcenia branżowego wskazały 2 spośród 20 badanych podmiotów. Zgodnie z deklaracjami pracodawców współpraca ta dotyczy realizacji kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki zawodu oraz doradztwa zawodowego i promocji kształcenia zawodowego. Respondenci wysoko oceniają współpracę ze szkołami oraz korzyści z niej płynące. Te korzyści to: wpływ na przygotowanie zawodowe absolwentów odpowiednio do potrzeb stanowiskowych w firmie, promocja wizerunku firmy, posiadanie dodatkowych, bezkosztowych pracowników.

Badanie Barometr zawodów 2022 dla powiatu wysokomazowieckiego pozwoliło na zidentyfikowanie 10 grup zawodów deficytowych, w których mogą znaleźć zatrudnienie osoby z wykształceniem branżowym. Ich listę wraz z komentarzem, z czego wynika deficyt, zawiera poniższa tabela.

Tabela 152 Zawody deficytowe w powiecie wysokomazowieckim – Barometr zawodów 2022

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
1.	cukiernicy	751201 Cukiernik (s)	751201 Cukiernik (s)	751201 Cukiernik (s)	Praca zmianowa, nocna. Niskie wynagrodzenia. Poszukiwane są osoby kreatywne.
2.	kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych	832201 Kierowca mechanik (s)	832201 Kierowca mechanik (s)	Brak kształcenia	Zatrudnianie cudzoziemców. Wymagany pakiet uprawnień. Praca w delegacji.
3.	magazynierzy	432106 Magazynier-logistyk (s)	432106 Magazynier-logistyk (s)	Brak kształcenia	Powstają nowe obiekty handlowe. Wymagane są uprawnienia i kwalifikacje
4.	monterzy konstrukcji metalowych	721402 Monter kadłubów okrętowych (s) 721406 Monter kadłubów i jednostek pływających (s) 311942 Technik budowy jednostek pływających (s)	Brak kształcenia	Brak kształcenia	Deficyt dotyczy robotników przygotowujących i wznoszących konstrukcje stalowe; w ramach tej grupy zawodów nie jest prowadzone kształcenie branżowe. Trudne warunki pracy. Brak osób chętnych do pracy.
5.	operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych	834201 Mechanik maszyn i urządzeń drogowych (s) 834209 Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych (s)	834209 Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych (s)	Brak kształcenia	Wymagane uprawnienia.
6.	piekarze	751204 Piekarz (s)	751204 Piekarz (s)	751204 Piekarz (s)	Praca zmianowa, nocna. Niskie wynagrodzenia.
7.	pracownicy ds. rachunkowości i księgowości	431103 Technik rachunkowości (s)	431103 Technik rachunkowości (s)	Brak kształcenia	Brak osób z doświadczeniem zawodowym i kwalifikacjami

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
8.	przetwórcy mięsa i ryb	751107 Wędliniarz (s) 751108 Przetwórcza mięsa (s) 751109 Wędzarsz (s)	751108 Przetwórcza mięsa (s)	Brak kształcenia	Brakuje wykwalifikowanych pracowników w zawodzie rozbieracz-wykrawacz. Trudne warunki pracy (chłodnie). Wsparcie w zatrudnianiu cudzoziemców przez agencje pracy.
9.	psycholodzy i psychoterapeuci	325907 Terapeuta zajęciowy (s)	325907 Terapeuta zajęciowy (s)	Brak kształcenia	Brakuje wykwalifikowanych pracowników.
10.	spawacze	311516 Technik spawalnictwa (s)	Brak kształcenia	Brak kształcenia	Wymagane uprawnienia

Źródło: barometrzwodow.pl, dane Kuratorium Oświaty w Białymstoku

Szkoły kształcenia branżowego w powiecie wysokomazowieckim, poza zawodem cukiernika i piekarza, nie kształcą w zawodach ujętych w ramach zawodów deficytowych.

Nadwyżkę wykazano w 11 grupach zawodów. W przypadku większości z nich wskazywana jest nadwyżka edukacyjna.

Tabela 153 Zawody nadwyżkowe w powiecie wysokomazowieckim – Barometr zawodów 2022

Lp.	Grupy zawodów nadwyżkowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
1.	ekonomiści	331403 Technik ekonomista (s)	331403 Technik ekonomista (s)	331403 Technik ekonomista (s)	Nadwyżka edukacyjna.
2.	elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy	741103 Elektryk (s) 741201 Elektromechanik (s) 741203 Elektromechanik pojazdów samochodowych (s) 311302 Technik elektroenergetyk transportu szynowego (s) 311303 Technik elektryk (s) 311307 Technik energetyk (s)	741103 Elektryk (s) 741201 Elektromechanik (s) 741203 Elektromechanik pojazdów samochodowych (s) 311302 Technik elektroenergetyk transportu szynowego (s) 311303 Technik elektryk (s) 311307 Technik energetyk (s)	741103 Elektryk (s)	
3.	fryzjerzy	514101 Fryzjer (s) 514105 Technik usług fryzjerskich (s)	514101 Fryzjer (s) 514105 Technik usług fryzjerskich (s)	514101 Fryzjer (s) 514105 Technik usług fryzjerskich (s)	Nadwyżka edukacyjna.

Lp	Grupy zawodów nadwyżkowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
4.	krawcy i pracownicy produkcji odzieży	753105 Krawiec (s) 753106 Kuśnierz (s) 311926 Technik technologii wyrobów skórzanych (s) 311941 Technik przemysłu mody (s) 731808 Rękodzielnik wyrobów włókienniczych (s) 311946 Technik stylisty (s)	753105 Krawiec (s) 311941 Technik przemysłu mody (s)	Brak kształcenia	Nadwyżka długotrwale bezrobotnych z zdezaktualizowanymi umiejętnościami.
5.	kucharze	512001 Kucharz (s)	512001 Kucharz (s)	512001 Kucharz (s)	Nadwyżka edukacyjna.
6.	mechanicy pojazdów samochodowych	723103 Mechanik pojazdów samochodowych (s) 723107 Mechanik motocyklowy (s) 311513 Technik pojazdów samochodowych (s)	723103 Mechanik pojazdów samochodowych (s)	723103 Mechanik pojazdów samochodowych (s)	Nadwyżka edukacyjna.
7.	pracownicy administracyjni i biurowi	411004 Technik prac biurowych (s) 334306 Technik administracji (s)	334306 Technik administracji (s)	Brak kształcenia	Rotacyjność. Subsydia.
8.	rolnicy i hodowcy	612302 Pszczelarz (s) 613003 Rolnik (s) 314203 Technik hodowca koni (s) 314206 Technik pszczelarz (s) 314207 Technik rolnik (s) 331402 Technik agrobiznesu (s)	613003 Rolnik (s) 314206 Technik pszczelarz (s) 314207 Technik rolnik (s) 331402 Technik agrobiznesu (s)	613003 Rolnik (s) 314207 Technik rolnik (s) 331402 Technik agrobiznesu (s)	Nadwyżka edukacyjna. Zatrudnianie cudzoziemców.
9.	specjaliści technologii żywności i żywienia	314402 Technik przetwórstwa mleczarskiego (s) 314403 Technik technologii żywności (s)	314402 Technik przetwórstwa mleczarskiego (s) 314403 Technik technologii żywności (s)	314402 Technik przetwórstwa mleczarskiego (s) 314403 Technik technologii żywności (s)	Nadwyżka edukacyjna. Samozatrudnienie np. w zawodzie dietetyk.
10.	technicy informatycy	351203 Technik informatyk (s) 351204 Technik tyfloinformatyk (s) 311411 Technik elektroniki i informatyki medycznej (s) 351103 Technik teleinformatyk (s) 351406 Technik programista (s)	351203 Technik informatyk (s) 351103 Technik teleinformatyk (s) 351406 Technik programista (s)	351203 Technik informatyk (s) 351406 Technik programista (s)	Nadwyżka edukacyjna.
11.	technicy mechanicy	311504 Technik mechanik (s)	311504 Technik mechanik (s)	311515 Technik mechanizacji	Nadwyżka edukacyjna.

Lp	Grupy zawodów nadwyżkowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
		311940 Technik urządzeń dźwigowych (s) 311515 Technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki (s) 315316 Technik awionik (s) 315317 Technik mechanik lotniczy (s) 311518 Technika pojazdów kolejowych (s)	311515 Technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki (s)	rolnictwa i agrotechniki (s)	

Źródło: barometr.zawodow.pl, Kuratorium Oświaty w Białymstoku

W roku szkolnym 2021/2022 w szkołach kształcenia branżowego powiatu wysokomazowieckiego uczyło się: 168 osób w zawodzie technika żywienia i usług gastronomicznych, 168 osób w zawodzie technika informatyka, 161 osób w zawodzie technika technologii żywności, 84 osoby w zawodzie technika ekonomisty, 83 osoby w zawodzie technika usług fryzjerskich, 78 osób w zawodzie technika rolnika, 55 osób w zawodzie mechanika pojazdów samochodowych, 46 w zawodzie technika pojazdów samochodowych. Należy rozważyć ograniczenie naboru do nauki w tych zawodach.

10.17 Powiat zambrowski

Kształcenie branżowe w powiecie zambrowskim jest prowadzone w siedmiu szkołach. Są to cztery szkoły branżowe I stopnia, dwa technika i jedna szkoła policealna. Łączna liczba osób, które w roku szkolnym 2021/2022 się w nich uczyły, to 691. Oferta edukacyjna obejmowała 24 różne zawody wchodzące w skład 13 branż. W latach 2019-2021 status absolwenta na kierunkach kształcenia branżowego w powiecie zambrowskim zdobyło łącznie 1277 osób.

Tabela 154 Szkoły realizujące kształcenie branżowe w powiecie zambrowskim, rok szkolny 2021/2022

Nazwa szkoły	Liczba uczniów (2021/2022)
Branżowa Szkoła I Stopnia nr 1 w Zambrowie	13
Branżowa Szkoła I Stopnia nr 2 w Zambrowie	27
Branżowa Szkoła I Stopnia nr 3 Im. Janusza Korczaka w Zambrowie	72
Branżowa Szkoła I Stopnia Specjalna w Długoborzu	16
Technikum nr 1 w Zambrowie	354
Technikum nr 2 w Zambrowie	195
Szkoła Policealna w Zambrowie Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku	14

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku, stan na 13.07.2022 r.

Branżami, w których kształci się najwięcej osób, są:

- branża hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna - 107 uczniów, 211 absolwentów,
- branża teleinformatyczna - 156 uczniów, 177 absolwentów,
- branża spedycyjno-logistyczna - 114 uczniów, 172 absolwentów.

Tabela 155 Liczba uczniów i absolwentów szkół kształcenia branżowego w powiecie zambrowskim, wg zawodów

Zawód	Uczniowie (2021/2022)		Absolwenci (2019-2021)
	Liczba	% w ogóle	
Technik informatyk	156	22,6%	177
Kucharz	23	3,3%	114
Technik logistyk	114	16,5%	172
Technik żywienia i usług gastronomicznych	84	12,2%	97
Technik handlowiec	60	8,7%	163
Technik rolnik	54	7,8%	158
Technik robót wykończeniowych w budownictwie	47	6,8%	0
Mechanik pojazdów samochodowych	37	5,4%	160
Technik ekonomista	34	4,9%	0
Sprzedawca	17	2,5%	42
Technik administracji	14	2,0%	0
Murarz-tylnik	11	1,6%	18
Cukiernik	8	1,2%	34
Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych	7	1,0%	18
Rolnik	5	0,7%	18
Stolarz	5	0,7%	12
Elektryk	4	0,6%	12
Fryzjer	3	0,4%	0
Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie	2	0,3%	0
Pracownik pomocniczy gastronomii	2	0,3%	0
Drukarnia offsetowa	1	0,1%	12
Elektromechanik	1	0,1%	0
Kelner	1	0,1%	0
Piekarz	1	0,1%	16
Technik drogownictwa	0	0,0%	24
Monter sieci i instalacji sanitarnych	0	0,0%	18
Blacharz samochodowy	0	0,0%	6
Operator obrabiarek skrawających	0	0,0%	6
SUMA	691	100,0%	1277

Zestawienie nie uwzględnia 5 absolwentów szkoły średniej muzycznej.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku, stan na 13.07.2022 r.

W badaniu ankietowym wzięły udział cztery placówki realizujące kształcenie branżowe na terenie powiatu zambrowskiego. Dwie z nich wskazały na to, że posiadają i stosują strategię skutecznej rekrutacji kandydatów. W ostatnim naborze najchętniej wybieranymi przez

kandydatów zawodami były: kucharz, mechanik pojazdów samochodowych, technik administracji, cukiernik, sprzedawca, technik handlowiec. Natomiast najmniej zainteresowania okazano zawodom: piekarz, pracownik pomocniczy gastronomii, florysta, elektryk.

Wszystkie cztery ankietowane placówki z terenu powiatu zambrowskiego prowadzą rozeznanie wśród lokalnych pracodawców w zakresie ich zapotrzebowania na absolwentów zawodów kształcenia branżowego. Działania te polegają na bezpośrednim kontaktowaniu się z pracodawcami, kierowaniu zapytań oraz odpowiadaniu na zapytania płynące od przedsiębiorców, organizacji wydarzeń typu targi pracy oraz korzystaniu z danych Powiatowego Urzędu Pracy. W ostatnich latach jedna ze szkół - Szkoła Policealna w Zambrowie Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku, w odpowiedzi na zapotrzebowanie zgłoszone przez lokalnych pracodawców otworzyła nowy kierunek kształcenia. Przygotowuje on do pracy w zawodzie florysty.

Większość badanych placówek wysoko oceniła swoje zasoby i potencjał w zakresie otwierania nowych kierunków. Jako atuty w tym zakresie wymieniane są odpowiednio przygotowana kadra dydaktyczna (3 wskazania), odpowiednia baza techniczna i lokalowa (2 wskazania) i rozwinięta współpraca z pracodawcami (2 wskazania). Jedna szkoła - Branżowa Szkoła I Stopnia Specjalna w Długoborzu, wskazała na brak możliwości otwierania nowych kierunków kształcenia w odpowiedzi na zapotrzebowanie zgłaszane przez pracodawców. Powodem tego jest zbyt mała liczba kandydatów do nauki. Poszerzenie oferty edukacyjnej jest znaczącą inwestycją, która okazuje się nierentowna, gdy na dany kierunek zgłasza się tylko paru chętnych.

Wszystkie ankietowane szkoły wskazały na to, że prowadzą współpracę z pracodawcami działającymi na terenie powiatu zambrowskiego. Polega ona przede wszystkim wspólnej realizacji kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki zawodu (4 wskazania). Poza tym jako pole współpracy wymieniono również doskonalenie nauczycieli kształcenia zawodowego (w tym organizowania szkoleń branżowych) oraz współtworzenie programu nauczania dla zawodu (po 1 wskazaniu).

Tabela 156 Pracodawcy, z którymi współpracują szkoły kształcenia branżowego, powiat zambrowski

Nazwa placówki	Pracodawcy, z którymi współpracuje szkoła	
	liczba	branża
Branżowa Szkoła I Stopnia nr 3 im. Janusza Korczaka w Zambrowie	5	cukiernicza, spożywcza, mechaniczna, fryzjerska
Branżowa Szkoła I Stopnia Specjalna w Długoborzu	10	stolarstwo, gastronomia
Zespół Szkół Agropresiębiorczości im. Szkół Podchorążych Rezerwy w Zambrowie	20	rolnicza, handlowa, budowlana
Szkoła Policealna w Zambrowie Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku	30	administracja, bezpieczeństwo i higiena pracy

Źródło: ankieta CATI z udziałem szkół kształcenia branżowego w pow. zambrowskim [N=4]

W badaniu ankietowym z pracodawcami powiat zambrowski był reprezentowany przez 18 podmiotów. W zawodach kształcenia branżowego zatrudniają one łącznie 356 pracowników. Duży udział w tej grupie mają pracownicy jednego przedsiębiorstwa działającego w branży mechaniki precyzyjnej. Mowa o mechanikach precyzyjnych oraz operatorach maszyn i urządzeń odlewniczych. W poniższej tabeli podano zawody, w których zatrudnionych jest co najmniej 2% ogółu pracowników z wykształceniem branżowym w powiecie zambrowskim (wg danych z ankiety CATI z pracodawcami).

Tabela 157 Liczba pracowników z wykształceniem branżowym wg zawodów – powiat zambrowski

Zawód	Pracownicy z wykształceniem branżowym	
	Liczba	% ogółu
Mechanik precyzyjny	150	42,1%
Operator maszyn i urządzeń odlewniczych	60	16,9%
Magazynier-logistyk	32	9,0%
Kierowca mechanik	27	7,6%
Elektryk	23	6,5%
Technik elektryk	20	5,6%
Sprzedawca	12	3,4%
Technik handlowiec	12	3,4%

Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego, pow. zambrowski [N=18]

3 spośród 18 ankietowanych pracodawców z powiatu zambrowskiego wskazało, że poszukuje obecnie pracowników z wykształceniem branżowym. Poszukiwane zawody to:

- Mechanik precyzyjny - 30 osób,
- Kominiarz - 2 osoby,
- Technik spawalnictwa - 1 osoba.

Respondentów spytano także, czy w ciągu najbliższych kilku lat planują zwiększyć zatrudnienie. Dwóch z 18 ankietowanych wskazało na zamiar zatrudnienia w przyszłości osób z wykształceniem branżowym.

- Kominiarz - 2 osoby,
- Higienistka stomatologiczna - 1 osoba.

Dwóch spośród 18 ankietowanych pracodawców z powiatu zambrowskiego zatrudnia cudzoziemców na stanowiskach w zawodach kształcenia branżowego. Te zawody to: elektryk, kierowca mechanik, operator maszyn i urządzeń odlewniczych.

W ankiecie z udziałem pracodawców z obszaru powiatu zambrowskiego na współpracę z lokalnymi szkołami kształcenia branżowego wskazał jeden spośród 18 badanych podmiotów. Współpraca ta dotyczy organizacji stażów absolwenckich. Ankietowany bardzo dobrze ocenia relacje ze szkołami, jednak wskazuje, że przez ograniczenia czasowe przedsiębiorstwa nie są one tak częste, jakby tego oczekiwał. Główne korzyści, jakie pracodawca czerpie ze współpracy ze szkołami branżowymi, dotyczą promocji wizerunku firmy.

Zgodnie z wynikami badania Barometr zawodów 2022 w powiecie zambrowskim deficyt pracowników odnotowano w 14 grupach zawodów. Wymieniono je w poniższej tabeli wraz z komentarzem dotyczącym powodów deficytu.

Tabela 158 Zawody deficytowe w powiecie zambrowskim - Barometr zawodów 2022

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
1.	blacharze i lakiernicy samochodowi	713203 Lakiernik samochodowy (s) 721306 Blacharz samochodowy (s)	713203 Lakiernik samochodowy (s) 721306 Blacharz samochodowy (s)	Brak kształcenia	Brakuje wykwalifikowanych lakierników.
2.	elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy	741103 Elektryk (s) 741201 Elektromechanik (s) 741203 Elektromechanik pojazdów samochodowych (s) 311302 Technik elektroenergetyki transportu szynowego (s) 311303 Technik elektryk (s) 311307 Technik energetyki (s)	741103 Elektryk (s) 741201 Elektromechanik (s) 741203 Elektromechanik pojazdów samochodowych (s) 311303 Technik elektryk (s)	741103 Elektryk (s) 741201 Elektromechanik (s)	Brakuje osób z aktualnymi uprawnieniami.
3.	fryzjerzy	514101 Fryzjer (s) 514105 Technik usług fryzjerskich (s)	514101 Fryzjer (s) 514105 Technik usług fryzjerskich (s)	514101 Fryzjer (s)	Nadwyżka edukacyjna. Brak osób z doświadczeniem i aktualnie poszukiwanymi umiejętnościami.
4.	kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych	832201 Kierowca mechanik (s)	832201 Kierowca mechanik (s)	Brak kształcenia	Nieatrakcyjne warunki pracy (niskie płace). Zatrudnienie cudzoziemców. Szara strefa.
5.	kucharze	512001 Kucharz (s)	512001 Kucharz (s)	512001 Kucharz (s)	Brak osób wyspecjalizowanych w danym obszarze. Zdezaktualizowana wiedza zarejestrowanych bezrobotnych.
6.	magazynierzy	432106 Magazynier-logistyk (s)	432106 Magazynier-logistyk (s)	Brak kształcenia	Oferty pracy wielozadaniowej. Brak aktualnych uprawnień.

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
7.	mechanicy pojazdów samochodowych	723103 Mechanik pojazdów samochodowych (s) 723107 Mechanik motocyklowy (s) 311513 - Technik pojazdów samochodowych (s)	723103 Mechanik pojazdów samochodowych (s) 311513 Technik pojazdów samochodowych (s)	723103 Mechanik pojazdów samochodowych (s)	Brakuje osób z doświadczeniem. Nadwyżka edukacyjna. Samozatrudnienie.
8.	murarze i tynkarze	711203 Zdun (s) 711204 Murarz-tynkarz (s) 712401 Monter izolacji budowlanych (s) 712403 Monter izolacji przemysłowych (s)	711204 Murarz-tynkarz (s)	711204 Murarz-tynkarz (s)	Zatrudnianie cudzoziemców, szara strefa.
9.	operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych	834201 Mechanik maszyn i urządzeń drogowych (s) 834209 Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych (s)	834209 Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych (s)	Brak kształcenia	Brak osób z doświadczeniem oraz uprawnieniami. Brak osób wielozadaniowych o licznych uprawnieniach
10.	operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	814209 Operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych (s)	814209 Operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych (s)	Brak kształcenia	Rotacyjność pracowników, zatrudnianie cudzoziemców.
11.	pomoce kuchenne	Pracownik pomocniczy gastronomii (s)	Pracownik pomocniczy gastronomii (s)	Pracownik pomocniczy gastronomii (s)	Zatrudnianie cudzoziemców, szara strefa.
12.	pracownicy fizyczni w produkcji i pracach prostych	932915 Pracownik pomocniczy krawca (s) 932916 Pracownik pomocniczy mechanika (s) 932917 Pracownik pomocniczy ślusarza (s) 932918 Pracownik pomocniczy stolarza (s) 932919 Asystent fryzjera (s) 932920 Pracownik pomocniczy fryzjera (s)	932916 Pracownik pomocniczy mechanika (s) 932918 Pracownik pomocniczy stolarza (s)	Brak kształcenia	Rotacyjność pracowników, zatrudnianie cudzoziemców.
13.	robotnicy budowlani	711102 Monter konstrukcji budowlanych (s) 711701 Monter budownictwa wodnego (s) 713303 Kominiarz (s)	Brak kształcenia	Brak kształcenia	Zatrudnianie cudzoziemców, szara strefa.

Lp.	Grupy zawodów deficytowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
14.	spawacze	311516 Technik spawalnictwa (s)	Brak kształcenia	Brak kształcenia	Zatrudnianie cudzoziemców. Znaczna część spawaczy pracuje poza powiatem, tutaj są tylko rejestrowani. Brakuje osób z aktualnymi uprawnieniami.

Źródło: barometrzwodow.pl, Kuratorium Oświaty w Białymstoku

Szkoły kształcenia branżowego w powiecie zambrowskim nie prowadzą nauczania w większości ww. zawodów deficytowych. Kształcenie odbywa się natomiast w zawodach: elektryk, elektromechanik, fryzjer, kucharz, mechanik pojazdów samochodowych, murarz-tynkarz, pracownik pomocniczy gastronomii.

Tabela 159 Zawody nadwyżkowe w powiecie zambrowskim - Barometr zawodów 2022

Lp.	Grupy zawodów nadwyżkowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
1.	ekonomiści	331403 Technik ekonomista (s)	331403 Technik ekonomista (s)	331403 Technik ekonomista (s)	Nadwyżka edukacyjna. Brak osób z doświadczeniem zawodowym.
2.	krawcy i pracownicy produkcji odzieży	753105 Krawiec (s) 753106 Kuśnierz (s) 311926 Technik technologii wyrobów skórzanych (s) 311941 Technik przemysłu mody (s) 731808 Rękodzielnik wyrobów włókienniczych (s) 311946 Technik stylisty (s)	753105 Krawiec (s) 311941 Technik przemysłu mody (s)	Brak kształcenia	Nieaktualne umiejętności. Często stan zdrowia uniemożliwia kontynuowanie pracy w zawodzie.
3.	operatorzy maszyn włókienniczych	815204 Operator maszyn w przemyśle włókienniczym (s)	Brak kształcenia	Brak kształcenia	Osoby zarejestrowane pracowały w zlikwidowanym zakładzie pracy.
4.	rolnicy i hodowcy	612302 Pszczelarz (s) 613003 Rolnik (s) 314203 Technik hodowca koni (s) 314206 Technik pszczelarz (s) 314207 Technik rolnik (s)	613003 Rolnik (s) 314206 Technik pszczelarz (s) 314207 Technik rolnik (s) 331402 Technik agrobiznesu (s)	613003 Rolnik (s) 314207 Technik rolnik (s)	Nadwyżka edukacyjna.

Lp.	Grupy zawodów nadwyżkowych wg Barometru zawodów	w tym zawody kształcenia branżowego (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w woj. podlaskim (kod i nazwa zawodu wg KZiS)	w tym kształcone w powiecie	komentarz
		331402 Technik agrobiznesu (s)			

Źródło: barometrzwodow.pl, Kuratorium Oświaty w Białymstoku

Wśród grup zawodów nadwyżkowych dla powiatu zambrowskiego znaleźli się: ekonomiści, krawcy i pracownicy produkcji odzieży, operatorzy maszyn włókienniczych oraz rolnicy i hodowcy. Ich nadmiar wynika z nadwyżki edukacyjnej, nieadekwatnych umiejętności zasobów pracy i długotrwałego bezrobocia. W roku szkolnym 2021/2022 w Technikum nr 2 w Zambrowie uczyły się: 54 osoby w zawodzie technika rolnika, 34 osoby w zawodzie technika ekonomisty. Odradza się zwiększanie skali nauczania w tych kierunkach.

11 Jakość miejsc pracy oferowanych przez lokalnych pracodawców w zawodach szkolnictwa branżowego

11.1 Kluczowe branże i najwięksi pracodawcy generujący popyt na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego

W województwie podlaskim sekcjami gospodarki, w których pracuje najwięcej osób, są:

- Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – 126654 pracujących (28,4% ogółu pracujących);
- Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 91881 pracujących (13,0%);
- Przetwórstwo przemysłowe – 64445 (14,5%).²⁶

W budownictwie pracuje relatywnie mniej osób niż w wyżej wymienionych (6,0% ogółu pracujących), jednak jest to najintensywniej rozwijająca się gałąź podlaskiej gospodarki. Między rokiem 2017 a 2020 liczba pracujących w budownictwie wzrosła o 17,4% - do 26907 osób. Coraz ważniejszy staje się także transport i gospodarka magazynowa. W branży tej pracuje 32705 osób (5,5% ogółu pracujących), a liczba ta między rokiem 2017 a 2020 wzrosła o 9,4%. Specyfika lokalnych rynków pracy pod względem struktury branżowej zatrudnienia została przedstawiona w podrozdziale 4.3.

Identyfikacji branż mających największy potencjał w zakresie zatrudnienia absolwentów kształcenia branżowego posłużyła ankieta przeprowadzona z pracodawcami. Respondentów zapytano, w jakich zawodach kształcenia branżowego zatrudniają pracowników i ilu. Łączna liczba tych osób w badanych podmiotach wynosi 5448. Po około 17% z nich stanowią pracownicy przedsiębiorstw, których główną dziedziną działalności są

²⁶ Zgodnie z danymi BDL GUS za rok 2020, Pracujący (faktyczne miejsce pracy) wg sekcji.

budownictwo (sekcja F) lub transport i gospodarka magazynowa (sekcja H). Blisko 13% zatrudnionych z wykształceniem branżowym pracuje w podmiotach zajmujących się handlem lub naprawą pojazdów samochodowych (sekcja G).

Należy zauważyć, że główna działalność gospodarcza nie determinuje w stu procentach struktury zawodowej pracowników danego podmiotu. W wynikach przeprowadzonego badania szczególnie wyraźnie widać to na przykładzie podmiotów zajmujących się opieką zdrowotną i pomocą społeczną. W próbie badawczej znalazło się ich 32. Zatrudniają one łącznie 458 osób z wykształceniem branżowym. Jednak aż 115 z tych pracowników to absolwenci kierunków innych branż niż opieki zdrowotnej i pomocy społecznej. Reprezentują oni m.in. branżę chemiczną (technicy analitycy), ekonomiczno-administracyjną (technicy prac biurowych, technicy administracji), elektroenergetyczną (elektrycy) oraz hotelarsko-gastronomiczno-turystyczną (kucharze).

Innym przykładem są podmioty prowadzące działalność edukacyjną (placówki oświatowe). W ankiecie z pracodawcami udział wzięło 8 podmiotów z tej sekcji. Zatrudniają one łącznie 41 pracowników z wykształceniem branżowym. Są to głównie pracownicy biurowi i administracyjni niższego szczebla (technik administracji, technik prac biurowych, technik informatyk – łącznie 24 osoby), ale także absolwenci zawodów: asystentka stomatologiczna, opiekun medyczny, elektryk, kierowca mechanik, technik mechanik.

W oparciu o wyniki przeprowadzonych badań możliwe jest wskazanie zawodów, które można wykonywać w zakładach pracy niemal niezależnie od profilu ich działalności. Mowa o stanowiskach związanych z utrzymaniem infrastruktury (np. elektrycy, mechanicy) oraz o stanowiskach związanych z wykonywaniem prac biurowo-administracyjnych niewymagających wyższego wykształcenia. Zapotrzebowanie na tych pracowników widoczne szczególnie w dużych zakładach pracy.

Tabela 160 Liczba pracowników z wykształceniem zawodowym/branżowym zatrudnionych w podmiotach gospodarczych z terenu województwa podlaskiego uczestniczących w badaniu

Główna działalność podmiotu (wg PKD)	Liczba	procent
Sekcja F – Budownictwo	952	17,5%
Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	930	17,1%
Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	691	12,7%
Sekcja E – Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	466	8,6%
Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	458	8,4%
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	440	8,1%
Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	425	7,8%
Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie	279	5,1%
Sekcja S i T – Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa	193	3,5%
Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	178	3,3%

Główna działalność podmiotu (wg PKD)	Liczba	procent
Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	101	1,9%
Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	75	1,4%
Sekcja J – Informacja i komunikacja	74	1,4%
Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	48	0,9%
Sekcja P – Edukacja	41	0,8%
Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	35	0,6%
Sekcja D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	32	0,6%
Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	20	0,4%
Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	10	0,2%
SUMA	5448	100,0%

Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego [N=402]

Informacje o kierunkach kształcenia branżowego, których absolwentów zatrudniają pracodawcy z poszczególnych powiatów województwa podlaskiego, znajdują się w poprzednim rozdziale niniejszego opracowania. Natomiast w poniższej części zostały wskazane zakłady pracy o największym potencjale zatrudnieniowym w powiatach. Poszczególne podmioty wybrano w oparciu o dwa źródła danych. Po pierwsze, są to zakłady pracy wyłonione na podstawie wyników ankiety z pracodawcami. W wyborze posłużono się danymi na temat liczby zatrudnionych pracowników na stanowiskach w zawodach kształcenia branżowego oraz danymi dotyczącymi poszukiwania pracowników na takie stanowiska. Po drugie, na podstawie listy największych pracodawców w regionie przeprowadzono analizę stron internetowych prowadzonych przez te podmioty. Wyłoniono informacje na temat typu prowadzonej działalności, profilu zawodowego pracowników i prowadzenia rekrutacji na stanowiska w zawodach kształcenia branżowego.

Powiat augustowski

Największym pracodawcą w powiecie augustowskim jest **British American Tobacco Polska S A**. Zakład ten zatrudnia ponad 1400 pracowników. Zajmuje się produkcją i sprzedażą papierosów marek krajowych i zagranicznych. Obecnie poszukuje kandydatów do pracy na stanowiskach: mechanik maszyn, operator maszyn, elektronik, elektronik automatyk. Od kandydatów oczekiwane jest wykształcenie techniczne w branżach mechanicznej i elektryczno-mechatronicznej.²⁷

Mazurskie Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Budowlane J. W. Ślepsk w Augustowie zajmuje się produkcją łodzi motorowych i żaglowych oraz świadczy usługi budowlane. Zatrudnia około 450 osób. Przedsiębiorstwo obecnie poszukuje kandydatów do pracy na stanowiskach: operator maszyn CNC, kierowca międzynarodowy (kat. C i E), monter łodzi, szkutnik – laminarz.²⁸

²⁷ Źródło: <https://pracawbat.pl/oferty-pracy/> (dostęp: 09.09.2022)

²⁸ Źródło: <https://slepsk.com.pl/kariera/> (dostęp: 09.09.2022)

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Augustowie, zgodnie z wynikami ankiety zatrudnia absolwentów szkolnictwa branżowego (łącznie 120 osób) w zawodach: opiekun medyczny, opiekun osoby starszej, technik administracji.

Powiat białostocki

Adampol S A to firma świadczy samochodowe usługi transportowe w kraju i za granicą. Jest zlokalizowana w miejscowości Zaścianki (gmina Supraśl), a jej wielkość zatrudnienia to około 800 osób. W zawodach kształcenia branżowego pracodawca ten zatrudnia łącznie 225 osób. Są to: mechanicy i elektromechanicy pojazdów samochodowych, kierowcy mechanicy, lakiernicy i blacharze samochodowi.

KAN Sp. z o.o. to zlokalizowane w Kleosinie przedsiębiorstwo, które zatrudnia ponad 600 osób. Jego działalność opiera się na produkcji i dystrybucji systemu KAN-THERM przeznaczonego do instalacji wewnętrznych wody ciepłej i zimnej, centralnego ogrzewania i ogrzewania podłogowego. Poszukuje operatorów maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych. Współpracuje z Zespołem Szkół Zawodowych Nr 2 w Białymstoku. Jest patronem klasy o profilu Przetwórstwa Tworzyw Sztucznych, pierwszy nabór ogłoszono w roku 2019.²⁹

Leo-Sped Międzynarodowy Transport i Spedycja – firma zajmuje obsługą transportu drogowego krajowego i międzynarodowego w różnych kierunkach Europy. Obecnie zatrudnia 60 kierowców z uprawnieniami C+E w ruchu międzynarodowym. W związku z rozwojem działalności firma prowadzi stałą rekrutację kandydatów na to stanowisko.

SaMASZ Sp. z o.o. – spółka zajmująca się produkcją i sprzedażą maszyn rolniczych oraz komunalnych. Zatrudnia ponad 1000 pracowników. Obecnie poszukuje kandydatów do pracy na stanowiskach: spawacz, tokarz manualny, magazynier produkcyjny, logistyk, operator maszyn CNC.³⁰

CynkoMet Sp. z o.o. – zakres działalności firmy obejmuje przede wszystkim cynkowanie konstrukcji stalowych oraz produkcję i sprzedaż maszyn rolniczych. Podmiot oferuje także obróbkę wiórową, spawanie konstrukcji stalowych, malowanie, śrutowanie oraz usługi koparko-ładowarką. Zatrudnia około 320 osób. Obecnie poszukuje kandydatów do pracy na stanowiskach: magazynier, ślusarz, spawacz.³¹

Miasto Białystok

Komunalne Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o. o. w Białymstoku prowadzi działalność w zakresie: usług komunikacyjnych (komunikacja miejska), badań technicznych, serwisu opon i klimatyzacji, wynajmu autobusów oraz ekspozycji reklam. Zatrudnia około 250 pracowników w zawodach kształcenia branżowego – kierowców mechaników i

²⁹ Źródło: <https://pl.kan-therm.com/p/kariera> (dostęp: 09.09.2022)

³⁰ Źródło: <https://www.samasz.pl/kariera> (dostęp: 13.10.2022)

³¹ Źródło: <https://cynkomet.pl/kariera/> (dostęp: 13.10.2022)

techników mechaników. Obecnie oferuje zatrudnienie na stanowiskach: kierowca autobusu, mechanik, elektromechanik.³²

Zakład Bawełniarski S A – prowadzi działalność w zakresie zarządzania przedsiębiorstwami oraz świadczy usługi tkania materiałów wełnianych. Zatrudnia blisko 1000 pracowników, w tym 150 osób w zawodach szkolnictwa branżowego: operator maszyn w przemyśle włókienniczym i operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych.

AUTO IDEA Sp. z o.o. – podmiot zajmujący się sprzedażą i serwisem pojazdów samochodowych. Zgodnie z wynikami przeprowadzonej ankiety, zatrudnia łącznie 150 absolwentów kształcenia branżowego w zawodach sprzedawca, technik rachunkowości, mechanik pojazdów samochodowych. Obecnie poszukuje kandydatów do pracy na stanowisku mechanika samochodowego.³³

ŻURAWIE BPRZ Sp. z o.o. działa na szeroko rozumianym rynku budownictwa głównie na terenie woj. podlaskiego. Obecnie zatrudnia łącznie 71 osób na stanowiskach wymagających wykształcenia zawodowego/branżowego. Są to zawody: operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych, technik budownictwa, elektryk. Poszukuje pracowników w zawodzie operatora maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych.

MOTO AGRO Jacek Błoch Dariusz Dziuba Sp. j. - firma handlowa zajmująca się kompleksowym zaopatrzeniem rynku rolnego w urządzenia i materiały eksploatacyjne. Prowadzi działalność hurtową, detaliczną, importową i eksportową oraz serwisową na rynkach polskim i europejskim. Dysponuje własną powierzchnią magazynową i flotą transportową. Zatrudnia 88 osób, w tym w zawodach kształcenia branżowego: sprzedawców, techników mechaników, kierowców mechaników. Poszukuje kandydatów do pracy na stanowisku kierowca mechanik.

MERKURY S.A. – zajmuje się sprzedażą hurtową wyrobów farmaceutycznych i medycznych. Zatrudnia ponad 400 pracowników, w tym w zawodach szkolnictwa branżowego kierowców mechaników i magazynierów-logistyków. Obecnie poszukuje kandydatów do pracy na stanowisku pracownika magazynu wysyłkowego (w zawodzie magazynier-logistyka).

Przedsiębiorstwo Instalacyjne NIKOT M. Nikołajuk, A. Otapowicz Sp.J. - przedmiotem działalności Spółki jest kompleksowe wykonywanie obiektów w zakresie instalacji sanitarnych. Roboty sanitarne realizowane przez firmę obejmują budownictwo mieszkaniowe, obiekty służby zdrowia, użyteczności publicznej, oświatowe, administracyjne i handlowo-usługowe. Przedsiębiorstwo współpracuje z firmami budowlanymi przy kompleksowej realizacji obiektów budowlanych. W zawodach kształcenia branżowego zatrudnia 30 monterów sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych. Poszukuje kandydatów do pracy na tym stanowisku.

³² Źródło: <https://www.kpk.bialystok.pl/praca/> (dostęp: 09.09.2022)

³³ Źródło: <https://autoidea.pl/kariera/> (dostęp: 09.09.2022)

NIBE BIAWAR Sp. z o.o. – zajmuje się produkcją elektrycznych ogrzewaczy wody zbiornikowych, przepływowych ogrzewaczy wody, wymienników ciepła, suszarek do rąk oraz naściennych suszarek do włosów. Zatrudnia ponad 360 osób. Prowadzi stałą rekrutację m.in. w zawodach: operator obrabiarek skrawających, monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych, spawacz, lakiernik.³⁴

AC S.A. – firma zajmująca się produkcją części samochodowych i elektroniki samochodowej oraz elektroniki auto-gaz. Zatrudnia ponad 700 pracowników. Obecnie poszukuje kandydatów do pracy na stanowiskach: magazynier, metrolog (z wykształceniem średnim technicznym), operator obrabiarek skrawających, specjalista ds. prototypowania (z wykształceniem średnim technicznym).³⁵

Masterpress S.A. – firma świadcząca usługi poligraficzne, offsetowe i fleksograficzne. Zajmuje się produkcją etykiet na arkuszu i na roli, produkcją opakowań. Zatrudnia około 350 pracowników. Obecnie poszukuje kandydatów do pracy na stanowiskach operator maszyn oraz pomocnik drukarza.³⁶

Promotech Sp. z o.o. – zajmuje się produkcją uchwytów magnetycznych i elektromagnetycznych, wiertarek mocowanych elektromagnetycznie, frezarek do ukosowania krawędzi blach, akcesoriów magnetycznych. Zatrudnia ponad 280 osób, głównie w zawodach branży mechanicznej. Obecnie poszukuje kandydatów do pracy na stanowisku monter-ślusarz.³⁷

Rosti Poland Sp. z o.o. - specjalizuje się w świadczeniu usług produkcyjnych związanych z przetwórstwem tworzyw sztucznych metodą wtrysku, lakierowania i dekoracji oraz montażu wyrobów gotowych i modułów. Zatrudnia około 1100 pracowników.

TELMEX Sp. z o.o. – firma zajmuje się transportem i spedycją międzynarodową, a także oferuje krótko i długoterminowe magazynowanie towarów. Prowadzi sprzedaż artykułów przemysłowych i płodów rolnych. Zatrudnia ponad 800 pracowników. Obecnie poszukuje kandydatów do pracy na stanowiskach kierowca oraz magazynier.³⁸

Powiat bielski

Największym pracodawcą w powiecie bielskim jest **Danwood S A**. Jest to firma zajmująca się projektowaniem, produkcją i budową domów drewnianych. Zatrudnia ponad 2000 osób. W tym pracowników w zawodach kształcenia branżowego – między innymi: techników budownictwa, monterów izolacji budowlanych, betoniarzy-zbrojarzy, elektryków, dekarzy. Pracodawca prowadzi stałą rekrutację na stanowiska w większości zawodów branży budowlanej. Posiada program zatrudnieniowy dla absolwentów techników i szkół branżowych z regionu.

³⁴ Źródło: <https://www.biawar.com.pl/o-firmie/kariera/> (dostęp: 12.10.2022)

³⁵ Źródło: <https://www.ac.com.pl/pl-kariera-praca-w-ac> (dostęp: 12.10.2022)

³⁶ Źródło: <https://masterpress.elementapp.ai/career> (dostęp: 12.10.2022)

³⁷ Źródło: <https://www.promotech.eu/pl/kariera/#Monter-lusarz> (dostęp: 12.10.2022)

³⁸ Źródło: <http://www.telmex.com.pl/kariera.html> (dostęp: 12.10.2022)

Arhelan Sp. z o.o. to sieć sklepów spożywczo-przemysłowych mająca swoją centralę w Bielsku Podlaskim. Zatrudnia ponad 1700 osób. Absolwentów szkolnictwa branżowego zatrudnia głównie na stanowisku sprzedawcy-kasjera, ale także na stanowiskach administracyjnych (technik ekonomista).

Unibep S A i Unihouse S A przedsiębiorstwa zlokalizowane w Bielsku Podlaskim i należące do grupy kapitałowej Grupa Unibep. Zajmują się budową obiektów mieszkalnych, użyteczności publicznej, przemysłowych. W zakres działalności wchodzi wykonywanie robót budowlano-montażowych oraz prowadzenie produkcji pomocniczej na potrzeby działalności budowlano-montażowej. Grupa Unibep zatrudnia około 1700 osób. Poszukuje kandydatów do pracy na stanowisku robotnik budowlany/pracownik produkcji.³⁹

Powiat grajewski

Spółdzielnia Mleczarska Mlekpól w Grajewie to jeden z największych pracodawców w regionie. Zatrudnia około 2700 osób. Podmiot zajmuje się produkcją i sprzedażą przetworów mlecznych. W województwie podlaskim zakłady produkcji mleczarskiej są zlokalizowane w Grajewie, Zambrowie, Kolnie, Sejnach, Sokółce, Dąbrowie Białostockiej i Suwałkach. Obecnie Mlekpól poszukuje kandydatów do pracy na stanowiskach magazyniera, automatyka-elektromechanika oraz operatora maszyn i urządzeń.⁴⁰

Pfleiderer Grajewo Sp z o.o. jest producentem rozwiązań na bazie materiałów drewnopodobnych dla przemysłu meblarskiego branży budowlanej i wykończenia wnętrz. Pfleiderer zajmuje się produkcją arkuszy forniowych i płyt wykonanych na bazie drewna. Zatrudnia około 600 osób. Aktualnie poszukuje kandydatów na stanowisko operator pakowarki MDF.⁴¹

Szpital Ogólny im. dr Witolda Gineła w Grajewie łącznie zatrudnia około 380 pracowników. Zawodami kształcenia branżowego, które znajdują zatrudnienie w grajewskim szpitalu, są: opiekun medyczny, opiekunka środowiskowa, higienistka stomatologiczna, pracownik obsługi hotelowej.

Powiat hajnowski

Pronar Sp. z o.o. to przedsiębiorstwo zatrudniające około 2500 osób. Swoją siedzibę ma w Narwi. W zakres działalności podmiotu wchodzi produkcja traktorów, przyczep, kół tarczowych do trakcji wolnobieżnej, przewodów hydraulicznych i pneumatycznych, kabin traktorów oraz handel paliwami płynnymi i olejami i handel zagraniczny środkami do produkcji rolnej. Firma posiada zakłady produkcyjne m.in. w Hajnówce, Siemiatyczach i Białymstoku. Zatrudnia głównie absolwentów kierunków z branży mechanicznej (technicy spawalnictwa, operatorzy obrabiarek skrawających), ale także osoby z zawodami z branż elektroenergetycznej, elektroniczno-mechatronicznej, logistyczno-spedycyjnej i transportu

³⁹ Źródło: <https://praca.unibep.pl/#znajdz-prace> (dostęp:09.09.2022))

⁴⁰ Źródło: <https://mlekpól.com.pl/index.php/kariera/> (dostęp: 09.09.2022)

⁴¹ Źródło: <https://www.pfleiderer.pl/pl/kariera> (dostęp: 09.09.2022)

drogowego. Obecnie w powiecie hajnowskim Pronar poszukuje kandydatów do pracy na stanowiskach: hydraulik/monter instalacji, konstruktor-mechanik, elektryk/elektronik, operator maszyn CNC, spawacz, mechanik, operator maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych, stolarz/cieśla, magazynier.⁴²

Ze względu na bogactwo przyrodnicze województwa podlaskiego jednym z ważniejszych pracodawców w regionie są **Lasy Państwowe**. W powiecie hajnowskim znajduje się Białowiecki Park Narodowy oraz działają trzy nadleśnictwa – Nadleśnictwo Białowieża, Nadleśnictwo Hajnówka i Nadleśnictwo Browsk w Gruszkach. Generują one wysoki popyt na pracowników w zawodzie technik leśnik.

Powiat kolneński

Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych w Kolnie Sp. z o.o. - głównym przedmiotem działalności spółki jest świadczenie usług w zakresie: administrowanie budynków komunalnych, oczyszczanie terenu miasta, konserwacja zieleni miejskiej oraz cmentarzy komunalnych, wytwarzanie i zaopatrzenie w parę wodą, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody, odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, sprzedaż paliw. Zgodnie z wynikami przeprowadzonej ankiety PUK w Kolnie zatrudnia 50 osób z zawodach kształcenia branżowego. Są to elektrycy oraz kierowcy mechanicy.

Powiat łomżyński

Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Piątnicy prowadzi działalność związaną z przetwórstwem mleka oraz sprzedażą artykułów nabiałowych. Zatrudnia ponad 1000 pracowników. Absolwenci szkolnictwa branżowego znajdą zatrudnienie w zawodach operatora maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego oraz technika przetwórstwa mleczarskiego.

Sonarol Sp.j. Najda ma swoją siedzibę w Jedwabnem. Zatrudnia ponad 600 osób. Działalność podmiotu dotyczy kilku obszarów: produkcji stolarki otworowej (drzwi i okna), produkcji styropianu do celów budowlanych, produkcji maszyn dla rolnictwa i leśnictwa, usług w zakresie: cięcia laserem, cięcia plazmą, frezowania, toczenia, obróbki skrawaniem oraz gięcia blach. Zakład prowadzi nabór kandydatów do pracy na wielu stanowiskach głównie z branż budowlanej i mechanicznej.⁴³

Miasto Łomża

Firma **Pianpol Styła Sp. j.** to przetwórcza pianki poliuretanowej głównie dla potrzeb branży meblarskiej. Posiada park maszynowy, w którego skład wchodzi: maszyny CNC do cięcia elementów konturowych, maszyny do cięcia poziomego, pionowego oraz do wykonywania skosów i zaokrągleń. W zawodach szkolnictwa branżowego zatrudnia obecnie około 50 operatorów maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych.

⁴² Źródło: <https://pronar.pl/kariera/> (dostęp: 09.09.2022)

⁴³ Źródło: <https://sonarol.pl/praca> (dostęp: 10.09.2022)

Eldor-Bud jest dynamicznie rozwijającą się firmą, oferującą domy na sprzedaż na terenie miasta i gminy Łomża. Działalność spółki skupia się na kompleksowej budowie domów jednorodzinnych i świadczeniu powiązanych z tym procesem usług budowlano-remontowych. Obecnie zatrudnia około 60 pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego. Są to: technicy budownictwa, magazynierzy-logistycy, kierowcy mechanicy.

Kuguar Ochrona Klimy Sp.j. prowadzi swoją działalność w ramach branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia. Zatrudnia 80 pracowników z wykształceniem w zawodzie technik ochrony fizycznej osób i mienia. Obecnie poszukuje 10 kandydatów do pracy na stanowisku pracownika ochrony.

DOMEL Sp z o.o. to zatrudniająca 270 pracowników firma zajmująca się produkcją okien i drzwi z PVC i aluminium. W podmiocie znajdują zatrudnienie absolwenci branż chemicznej, mechanicznej oraz handlowej.⁴⁴

PEPEES S.A. z siedzibą w Łomży to największy zakład przetwórstwa ziemniaka skrobiowego w Polsce i jedyny krajowy producent glukozy krystalicznej. Firma zajmuje się skupem i przetwórstwem ziemniaków, produkcją i sprzedażą skrobi ziemniaczanej, krochmalu, glukozy, syropów skrobiowych, maltodekstryn, skrobi granulowanej oraz skupem, sprzedażą i przetwórstwem artykułów rolnych. Zatrudnia około 270 osób. Pracodawca zachęca do aplikowania absolwentów kierunków związanych z branżami: mechaniczną, elektroenergetyczną, elektroniczno-mechaniczną, teleinformatyczną, spożywczą.⁴⁵

Szpital Wojewódzki im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Łomży – zatrudnia ponad 1100 pracowników, w tym około 60 w zawodach kształcenia branżowego: techników analityków, techników masażystów, techników elektryków, techników elektroniki i informatyki medycznej. Obecnie poszukuje kandydatów do pracy na stanowisku elektryka.

Powiat moniecki

Sobieski Piekarnia Dorota i Andrzej Zakrzewscy Sp.j. zajmuje się produkcją i sprzedażą detaliczną chleba, ciast, wyrobów piekarskich i cukierniczych. Zatrudnia około 160 osób, między innymi na stanowiskach piekarza i cukiernika. Obecnie poszukuje kandydatów do pracy w tych zawodach.

Voltrans to zlokalizowana w Goniądzu firma zajmująca się kompleksową obsługą branży rolniczej od sprzedaży i serwisu maszyn rolniczych jak również transportem krajowym i międzynarodowym. Obecnie podmiot poszukuje kandydatów do pracy na stanowiskach kierowca z prawem jazdy kat. C+E oraz mechanik maszyn rolniczych.

⁴⁴ Źródło: <https://domel.pl/kariera> (dostęp: 10.09.2022)

⁴⁵ Źródło: <http://pepees.com.pl/index.php?k=125> (dostęp: 10.09.2022)

Powiat sejneński

Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Sejnach Sp. z o.o. zatrudnia obecnie około 85 pracowników w zawodach kształcenia branżowego. Głównie są to: monterzy instalacji i urządzeń sanitarnych, technik budownictwa wodnego, monterzy budownictwa wodnego.

Znaczącą liczbę miejsc pracy dla absolwentów kształcenia branżowego tworzą w powiecie sejneńskim Lasy Polskie. Na terenie powiatu działają dwa nadleśnictwa - **Nadleśnictwo Pomorze** i **Nadleśnictwo Głęboki Bród**. Zatrudniają one łącznie kilkudziesięciu techników leśników.

Powiat siemiatycki

Oerlemans Foods Siemiatyckie sp. z o.o. jest członkiem międzynarodowej grupy kapitałowej VIRTO. Specjalizuje się w produkcji świeżo mrożonych warzyw. Firma zatrudnia około 280 osób. Obecnie poszukuje kandydatów do pracy na stanowiskach: operator wózka widłowego, pracownik produkcji, elektryk, operator maszyn pakujących, magazynier, elektromechanik.⁴⁶

Polser Sp z o.o. to podmiot pomiot zajmujący się produkcją i sprzedaż hurtową sera żółtego. Należy do grupy mleczarskiej Lactalis. Fabryka zatrudnia około 500 osób. Pracodawca oferuje zatrudnienie w zawodach z branży spożywczej (operator maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego, technik przetwórstwa mleczarskiego, technik technologii żywności) oraz branży elektroniczno-mechatronicznej.

Pronar Sp. z o.o. – firma mająca centralę w Narwi (powiat hajnowski) zlokalizowała zakład produkcyjny także w Siemiatyczach. Intensywnie się rozwija i poszukuje pracowników w zawodach branż elektroniczno-mechatronicznej i mechanicznej.

Powiat sokólski

JABS Sokółka S.A. jest jednym z wiodących producentów drewnianej stolarki okiennej i drzwiowej w Polsce. Zatrudnia około 300 osób, w tym absolwentów kształcenia w zawodach branży drzewno-meblarskiej i elektroniczno-mechatronicznej. Obecnie firma poszukuje kandydatów do pracy na stanowisku pracownika produkcji.⁴⁷

Metal-Fach Sp. z o.o. to przedsiębiorstwo zajmujące się produkcją, sprzedażą i serwisem maszyn rolniczych. Zatrudnia około 800 osób. Aktualnie poszukuje pracowników na stanowiska: spawacz, monter maszyn, tokarz, specjalista ds. serwisu maszyn.⁴⁸

Powiat suwalski

AQUAEL Sp. z o.o. to podmiot zlokalizowany w Dubowie Drugim zajmujący się produkcją i sprzedażą artykułów do akwarium (pompy, filtry). Zatrudnia 431 osób. Zakres prac odpowiada uprawnieniom m.in. operatora maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw

⁴⁶ Źródło: <https://pracaerlemans.pl/> (dostęp: 10.09.2022)

⁴⁷ Źródło: <https://jabs.com.pl/praca/> (dostęp: 10.09.2022)

⁴⁸ Źródło: <https://www.metalfach.com.pl/o-nas/kariera/> (dostęp: 10.09.2022)

sztucznych, lakiernika, operatora urządzeń przemysłu szklarskiego, elektromechanik, technik elektryk, elektronik. Obecnie AQUAEL Sp. z o.o. poszukuje kandydatów do pracy na stanowisku konstruktor elektronik.⁴⁹

MTD Butkiewicz – firma działająca w branży transportowo-magazynowej. Poza główną działalnością, zajmuje się także serwisem samochodowym, sprzedażą części, prowadzi lakiernię samochodów ciężarowych oraz stację kontroli pojazdów. Flotę przedsiębiorstwa obsługuje ponad stu kierowców. Firma aktualnie poszukuje kandydatów do pracy na stanowiskach: blacharz-lakiernik, kierowca w transporcie międzynarodowym, mechanik pojazdów ciężarowych, spedytor-dyspozytor.⁵⁰

Miasto Suwałki

Grupa Padma (Padma Sp. z o.o. sp. k., Padma Art Sp. z o.o., NOVIGO Sp. z o.o. sp. k.) – podmiot zajmujący się produkcją, sprzedażą hurtową i detaliczną kartonów dekoracyjnych oraz tekturowych elementów ramek. Łącznie firmy zatrudniają około 1400 osób. Obecnie poszukuje kandydatów do pracy na stanowiskach: elektromechanik, specjalista ds. magazynu i utrzymania ruchu.⁵¹

MALOW Sp. z o.o. zajmuje się produkcją mebli metalowych biurowych, socjalnych, medycznych i warsztatowych. Przedsiębiorstwo zatrudnia 630 pracowników, w tym na stanowiskach związanych z branżą mechaniczną: blacharz-lakiernik, operator obrabiarek skrawających, spawacz.⁵²

Agencja ochrony osób i mienia „STRZELEC” – firma działająca w branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia. Zatrudnia około 120 pracowników ochrony. Zajmuje się ochroną stacjonarną mienia, ochroną imprez masowych oraz ochroną placów budowy. Oferuje zatrudnienie absolwentom kształcenia branżowego w zawodzie technika ochrony fizycznej osób i mienia.

Powiat wysokomazowiecki

Spółdzielnia Mleczarska Mlekovita – jeden z największych pracodawców w regionie. Zajmuje się przetwórstwem mleka i produkcją serów. Zatrudnia ponad 5000 osób. Obecnie poszukuje kandydatów do pracy na stanowiskach: mechanik konserwator, mechanik aparatury automatycznej, programista e-commerce, elektromechanik, operator maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego, technik przetwórstwa mleczarskiego, aparatowy obróbki surowca, magazynier.⁵³

Clovin SA – firma zajmująca się produkcją mydła i detergentów, środków myjących i czyszczących. Zatrudnia około 270 osób, w tym absolwentów szkolnictwa branżowego w zawodach z branż: chemicznej, spedycyjno-logistycznej, transportu drogowego,

⁴⁹ Źródło: <https://www.aquael.pl/praca/> (dostęp: 10.09.2022)

⁵⁰ Źródło: <https://mtdbutkiewicz.pl/kariera/> (dostęp: 10.09.2022)

⁵¹ Źródło: <https://padmaart.pl/pl/kariera/> (dostęp: 10.09.2022)

⁵² Źródło: <https://malow.com.pl/kariera/> (dostęp: 10.09.2022)

⁵³ Źródło: <https://mlekovita.com.pl/pl/strona/co-nowego/ogloszenia> (dostęp: 10.09.2022)

elektroniczno-mechatronicznej i teleinformatycznej. Obecnie poszukuje kandydatów do pracy na stanowiskach operatora maszyn pakujących oraz operatora wtryskarki.⁵⁴

Powiat zambrowski

Zakłady Produkcji Kruszyw Rupińscy Sp.j. i NATRIX Sp z o.o. to powiązane kapitałowo spółki tworzące **ZPK Szumowo Natrrix**. Podmiot zlokalizowany jest w Szumowie. Zajmuje się wydobywaniem i transportem kruszyw budowlanych i drogowych, a także produkcją i transportem prefabrykatów betonowych. Zatrudnia około 350 osób. W tym kierowców mechaników, magazynierów-logistyków, operatorów maszyn i urządzeń przeróbczych, operatorów maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych. Obecnie poszukuje kandydatów do pracy na stanowiskach: operator maszyn budowlanych - koparka, ładowarka, kierowca pojazdów ciężarowych z prawem jazdy kat. C+E.⁵⁵

Dobroplast Fabryka Okien Sp. z o.o. jest jednym z największych producentów okien PVC w kraju. Zatrudnia około 850 osób w następujących działach: produkcja, magazyn, marketing, sprzedaż, IT, obsługa klienta, zarządzanie produktem.⁵⁶

Zakład Mechaniki Precyzyjnej MIKROSTAL to mieszcząca się w Zambrowie firma zajmująca się produkcją i sprzedażą wszelkiego rodzaju części zamiennych w szczególności do maszyn rolniczych. Zatrudnia absolwentów kształcenia w branżach mechanicznej, mechaniki precyzyjnej i metalurgicznej.

⁵⁴ Źródło: <https://www.clovin.com.pl/> (dostęp: 11.09.2022)

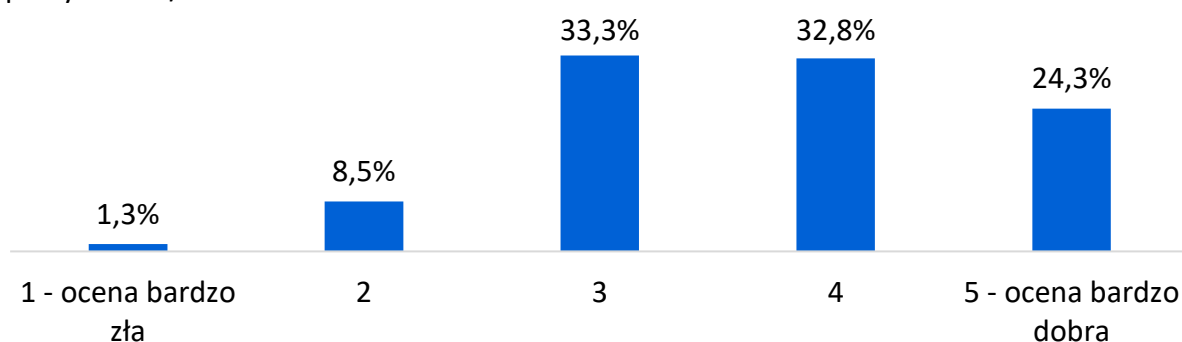
⁵⁵ Źródło: <https://zpksumowo.pl/kariera/> (dostęp: 11.09.2022)

⁵⁶ Źródło: <https://dobroplast.pl/kariera/> (dostęp: 11.09.2022)

11.2 Ocena atrakcyjności lokalnych miejsc pracy w zawodach szkolnictwa branżowego w perspektywie absolwentów

Absolwenci szkolnictwa branżowego w województwie podlaskim w większości pozytywnie oceniają jakość dostępnych miejsc pracy w swoim zawodzie. W odpowiedzi na pytanie ankiety łącznie 57% badanych wskazało ocenę dobrą lub bardzo dobrą. Ocenę po przeciwnej stronie skali (ocena zła lub bardzo zła) wskazał co dziesiąty respondent.

Wykres 49 Odpowiedź na pytanie - Jak ogólnie ocenia Pan(i) atrakcyjność lokalnych miejsc pracy w Pani/Pana zawodzie?



Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego [N=400]

W analizie statystycznej zbadano, czy ogólna ocena atrakcyjności lokalnych miejsc pracy jest różnicowana przez zmienne takie jak typ ukończonej szkoły (zasadnicza zawodowa/branżowa, policealna, technikum), branża, w której absolwent zdobył zawód, obszar zamieszkania (miejski, wiejski), powiat zamieszkania. Wykorzystano testy nieparametryczne dla prób niezależnych: Test U Manna-Whitneya i Test Kruskala-Wallisa. Typ ukończonej szkoły i obszar zamieszkania nie różnicują istotnie rozkładu obserwowanej zmiennej. Natomiast zauważono istotną różnicę pomiędzy rozkładami ocen atrakcyjności miejsc pracy w wyuczonym zawodzie w zależności od powiatu zamieszkania oraz branży. Średnie ocen w podziale na powiaty przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 161 Ocena atrakcyjności miejsc pracy w wyuczonym zawodzie dostępnych na lokalnym rynku pracy, wg powiatu zamieszkania - perspektywa absolwentów szkolnictwa branżowego

Powiat	Średnia [M]	Wielkość próby [n]	Klaster I - bardzo zadowoleni ⁵⁷	Klaster II - raczej zadowoleni	Klaster III - niezadowoleni
łomżyński	3,97	32	34%	34%	31%
m. Białystok	3,97	60	43%	42%	15%
bielski	3,95	21	43%	29%	29%
m. Łomża	3,95	38	50%	39%	11%
m. Suwałki	3,95	19	42%	37%	21%
wysokomazowiecki	3,75	12	25%	50%	25%

⁵⁷ Sposób pogrupowania respondentów w klastry opisano na str. 265.

Powiat	Średnia [M]	Wielkość próby [n]	Klaster I - bardzo zadowoleni ⁵⁷	Klaster II - raczej zadowoleni	Klaster III - niezadowoleni
białostocki	3,70	57	21%	46%	33%
suwalski	3,63	27	22%	56%	22%
siemiatycki	3,62	13	31%	46%	23%
sokólski	3,60	10	30%	40%	30%
sejneński	3,56	9	11%	44%	44%
hajnowski	3,52	23	22%	43%	35%
augustowski	3,47	15	33%	47%	20%
grajewski	3,27	22	9%	45%	45%
kolneński	3,26	19	21%	53%	26%
zambrowski	3,25	8	13%	25%	63%
moniecki	3,07	15	13%	27%	60%
ogółem	3,70	400	30%	42%	28%

* Respondenci dokonali oceny w skali pięciostopniowej, od 1 – ocena bardzo zła do 5 – ocena bardzo dobra, [n] oznacza wielkość próby w poszczególnych powiatach
 Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego [N=400]

Relatywnie najniżej oceniana jest atrakcyjność miejsc pracy dostępnych w powiecie monieckim, natomiast najwyżej - w największych miastach regionu (Łomża, Białystok, Suwałki) oraz w powiatach łomżyńskim i bielskim.

W tabeli 162 przedstawiono średnie oceny atrakcyjności lokalnie dostępnych miejsc pracy w wyuczonym zawodzie w podziale na branże. W interpretacji wyników odniesiono się do branż reprezentowanych w ankiecie przez co najmniej ośmiu respondentów. Najwyżej atrakcyjność miejsc pracy w swoim zawodzie ocenili absolwenci zawodów z branży ekonomiczno-administracyjnej (średnia ocen [M] to 4,40 w skali od 1 – ocena bardzo zła do 5 – ocena bardzo dobra). Relatywnie wysokie wyniki w tym zakresie odnotowano także wśród absolwentów branż teleinformatycznej [M=4,12], spożywczej [M=4,08], motoryzacyjnej [M=4,04], spedycyjno-logistycznej [M=4,00] i budowlanej [M=4,00]. Zdecydowanie najniżej została oceniona atrakcyjność miejsc pracy w branży drzewno-meblarskiej [M=2,63].

Należy zauważyć, że liczebności próby dla kilku branż (przemysłu mody, poligraficznej, pomocy społecznej, chemicznej, ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia, transportu kolejowego ogrodniczej, audiowizualnej) są zbyt małe, by można było na ich podstawie wyciągnąć rzetelne wnioski. Statystyki dotyczące tych branż umieszczono w dolnej części tabeli, by zwiększyć czytelność wyników dotyczących branż z licznymi próbami (u góry tabeli). Poniżej tabeli przedstawiono średnie oceny atrakcyjności miejsc pracy w każdej z branż w podziale na powiaty. Ze względu na bardzo małe liczebności dane te mają charakter jedynie poglądowy, nie mają wartości diagnostycznej.

Tabela 162 Ocena atrakcyjności miejsc pracy w wyuczonym zawodzie dostępnych na lokalnym rynku pracy, wg branży - perspektywa absolwentów szkolnictwa branżowego

Branża	Średnia [M]	Wielkość próby [n]	Błąd standardowy
ekonomiczno – administracyjna	4,40	15	1,056
teleinformatyczna	4,12	43	0,931
spożywcza	4,08	13	0,954
motoryzacyjna	4,04	28	0,881
spedycyjno-logistyczna	4,00	8	0,926
budowlana	4,00	24	1,216
elektroniczno-mechaniczna	3,87	15	0,743
opieki zdrowotnej	3,78	27	0,974
mechaniczna	3,64	14	1,082
handlowa	3,56	9	1,130
transportu drogowego	3,54	13	0,877
fryzjersko-kosmetyczna	3,52	33	0,755
hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna	3,46	72	0,992
rolno-hodowlana	3,44	45	0,813
elektroenergetyczna	3,33	15	0,617
drzewno-meblarska	2,63	8	0,916
przemysłu mody	5,00	2	0,000
poligraficzna	4,00	6	0,000
pomocy społecznej	4,00	2	0,000
chemiczna	3,00	1	
ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia	3,00	1	
transportu kolejowego	3,00	1	
ogrodnicza	2,67	3	0,577
audiowizualna	2,50	2	0,707
Ogółem	3,70	400	0,970

* Respondenci dokonali oceny w skali pięciostopniowej, od 1 – ocena bardzo zła do 5 – ocena bardzo dobra, [n] oznacza wielkość próby w poszczególnych powiatach

Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego [N=400]

Średnie ocen atrakcyjności lokalnie dostępnych miejsc pracy w poszczególnych branżach – perspektywa absolwentów szkolnictwa branżowego:

Powiat augustowski

- handlowa - 5,00;
- hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna - 5,00;
- spożywcza - 4,50;
- mechaniczna - 4,00;
- budowlana 3,00;
- fryzjersko-kosmetyczna - 3,00;
- ogrodnicza - 3,00;
- spedycyjno-logistyczna - 3,00;
- transportu drogowego - 3,00;

- audiowizualna - 2,00.

Powiat białostocki

- motoryzacyjna - 5,00;
- fryzjersko-kosmetyczna - 4,50;
- spedycyjno-logistyczna - 4,50;
- budowlana - 4,00;
- elektroniczno-mechatroniczna - 4,00;
- handlowa - 4,00;
- opieki zdrowotnej - 4,00;
- poligraficzna - 4,00;
- pomocy społecznej - 4,00;
- teleinformatyczna - 4,00;
- rolno-hodowlana - 3,67;
- elektroenergetyczna - 3,50;
- hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna - 3,25;
- drzewno-meblarska - 3,00;
- mechaniczna - 3,00;
- ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia - 3,00;
- ogrodnicza - 2,50.

Powiat bielski

- budowlana - 5,00;
- rolno-hodowlana - 5,00;
- opieki zdrowotnej - 4,67;
- ekonomiczno – administracyjna - 4,50;
- teleinformatyczna - 4,50;
- motoryzacyjna - 3,67;
- hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna - 3,60;
- transportu drogowego - 3,50;
- elektroenergetyczna - 3,00;
- handlowa - 2,00.

Powiat grajewski

- ekonomiczno–administracyjna – 5,00;
- handlowa – 4,00;
- opieki zdrowotnej – 4,00;
- poligraficzna – 4,00;
- elektroniczno-mechatroniczna – 3,50;
- teleinformatyczna – 3,50;
- chemiczna – 3,00;

- mechaniczna – 3,00;
- motoryzacyjna – 3,00;
- rolno-hodowlana – 3,00;
- hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna – 2,67;
- drzewno-meblarska – 2,50;

Powiat hajnowski

- teleinformatyczna – 4,50;
- budowlana – 4,00;
- elektroniczno-mechatroniczna – 4,00;
- motoryzacyjna – 4,00;
- pomocy społecznej – 4,00;
- ekonomiczno-administracyjna – 3,67;
- hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna – 3,50;
- rolno-hodowlana – 3,14;
- drzewno-meblarska – 3,00;
- elektroenergetyczna – 3,00;
- fryzjersko-kosmetyczna – 3,00;
- mechaniczna – 3,00.

Powiat kolneński

- spożywcza – 5,00;
- mechaniczna – 4,00;
- elektroenergetyczna – 3,67;
- fryzjersko-kosmetyczna – 3,50;
- teleinformatyczna – 3,50;
- rolno-hodowlana – 3,25;
- opieki zdrowotnej – 3,00;
- hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna – 2,50;
- motoryzacyjna – 2,50;
- drzewno-meblarska – 2,00.

Powiat łomżyński

- budowlana - 5,00;
- ekonomiczno-administracyjna - 5,00;
- spedycyjno-logistyczna - 5,00;
- teleinformatyczna - 5,00;
- mechaniczna - 4,00;
- motoryzacyjna - 4,00;
- opieki zdrowotnej - 4,00;
- spożywcza - 4,00;

- hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna - 3,70;
- fryzjersko-kosmetyczna - 3,50;
- rolno-hodowlana - 3,50.

Powiat moniecki

- mechaniczna - 4,00;
- rolno-hodowlana - 4,00;
- elektroniczno-mechatroniczna - 3,50;
- fryzjersko-kosmetyczna - 3,50;
- budowlana - 3,33;
- motoryzacyjna - 3,00;
- transportu drogowego - 3,00;
- drzewno-meblarska - 2,00;
- ekonomiczno-administracyjna - 2,00;
- opieki zdrowotnej - 2,00;
- teleinformatyczna - 2,00.

Powiat sejneński

- budowlana - 5,00;
- mechaniczna - 5,00;
- ekonomiczno-administracyjna - 4,00;
- fryzjersko-kosmetyczna - 3,50;
- rolno-hodowlana - 3,00;
- teleinformatyczna - 2,00.

Powiat siemiatycki

- budowlana - 5,00;
- spożywcza - 5,00;
- poligraficzna - 4,00;
- hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna - 3,75;
- rolno-hodowlana - 3,33;
- teleinformatyczna - 3,00;
- elektroenergetyczna - 2,00.

Powiat sokólski

- mechaniczna - 5,00;
- budowlana - 4,00;
- motoryzacyjna - 4,00;
- rolno-hodowlana - 4,00;
- hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna - 3,50;
- opieki zdrowotnej - 2,00;

- transportu drogowego - 2,00.

Powiat suwalski

- mechaniczna - 5,00;
- motoryzacyjna - 4,50;
- budowlana - 4,00;
- fryzjersko-kosmetyczna - 4,00;
- handlowa - 4,00;
- spożywcza - 4,00;
- hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna - 3,56;
- spedycyjno-logistyczna - 3,50;
- elektroniczno-mechatroniczna - 3,00;
- opieki zdrowotnej - 3,00;
- rolno-hodowlana - 3,00.

Powiat wysokomazowiecki

- ekonomiczno-administracyjna - 5,00;
- teleinformatyczna - 4,50;
- elektroenergetyczna - 4,00;
- motoryzacyjna - 4,00;
- opieki zdrowotnej - 4,00;
- rolno-hodowlana - 4,00;
- mechaniczna - 3,50;
- hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna - 3,00;
- spożywcza - 2,50.

Powiat zambrowski

- fryzjersko-kosmetyczna - 4,00;
- motoryzacyjna - 4,00;
- drzewno-meblarska - 3,00;
- hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna - 3,00;
- rolno-hodowlana - 3,00;
- spożywcza - 3,00;
- transportu drogowego - 3,00;
- transportu kolejowego - 3,00.

Miasto Białystok

- budowlana 5,00;
- ekonomiczno-administracyjna - 5,00;
- przemysłu mody - 5,00;
- motoryzacyjna - 4,75;

- opieki zdrowotnej - 4,33;
- teleinformatyczna - 4,29;
- elektroniczno-mechatroniczna - 4,00;
- poligraficzna - 4,00;
- rolno-hodowlana - 4,00;
- spożywcza - 4,00;
- hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna - 3,67;
- handlowa - 3,50;
- transportu drogowego - 3,50;
- elektroenergetyczna - 3,33;
- fryzjersko-kosmetyczna - 3,22;
- spedycyjno-logistyczna - 3,00;
- audiowizualna - 3,00.

Miasto Łomża

- ekonomiczno-administracyjna - 5,00;
- spożywcza - 4,67;
- elektroniczno-mechatroniczna - 4,50;
- teleinformatyczna - 4,50;
- motoryzacyjna - 4,33;
- transportu drogowego - 4,33;
- budowlana - 4,00;
- poligraficzna - 4,00;
- hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna - 3,50;
- fryzjersko-kosmetyczna - 3,00;
- opieki zdrowotnej - 3,00;
- handlowa - 2,00;
- mechaniczna - 1,00.

Miasto Suwałki

- ekonomiczno-administracyjna - 5,00;
- motoryzacyjna - 5,00;
- spedycyjno-logistyczna - 5,00;
- teleinformatyczna - 4,67;
- elektroniczno-mechatroniczna - 4,00;
- fryzjersko-kosmetyczna - 4,00;
- opieki zdrowotnej - 4,00;
- poligraficzna - 4,00;
- transportu drogowego - 4,00;
- hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna - 3,20;

- elektroenergetyczna - 3,00;
- mechaniczna - 3,00.

Analizie poddano także zróżnicowanie oceny atrakcyjności pracy w zawodach z poszczególnych branż pomiędzy powiatami. Nie wykazano istotnych statystycznie różnic. Oznacza to, że atrakcyjność miejsc pracy w ramach poszczególnych branż nie różni się istotnie w powiatach województwa podlaskiego. Należy zauważyć, że przeprowadzona analiza ma pewne ograniczenia. Część branż nie była reprezentowana we wszystkich powiatach, a liczebności próby uwzględniające jednoczesny podział na branże i powiaty są niewielkie.

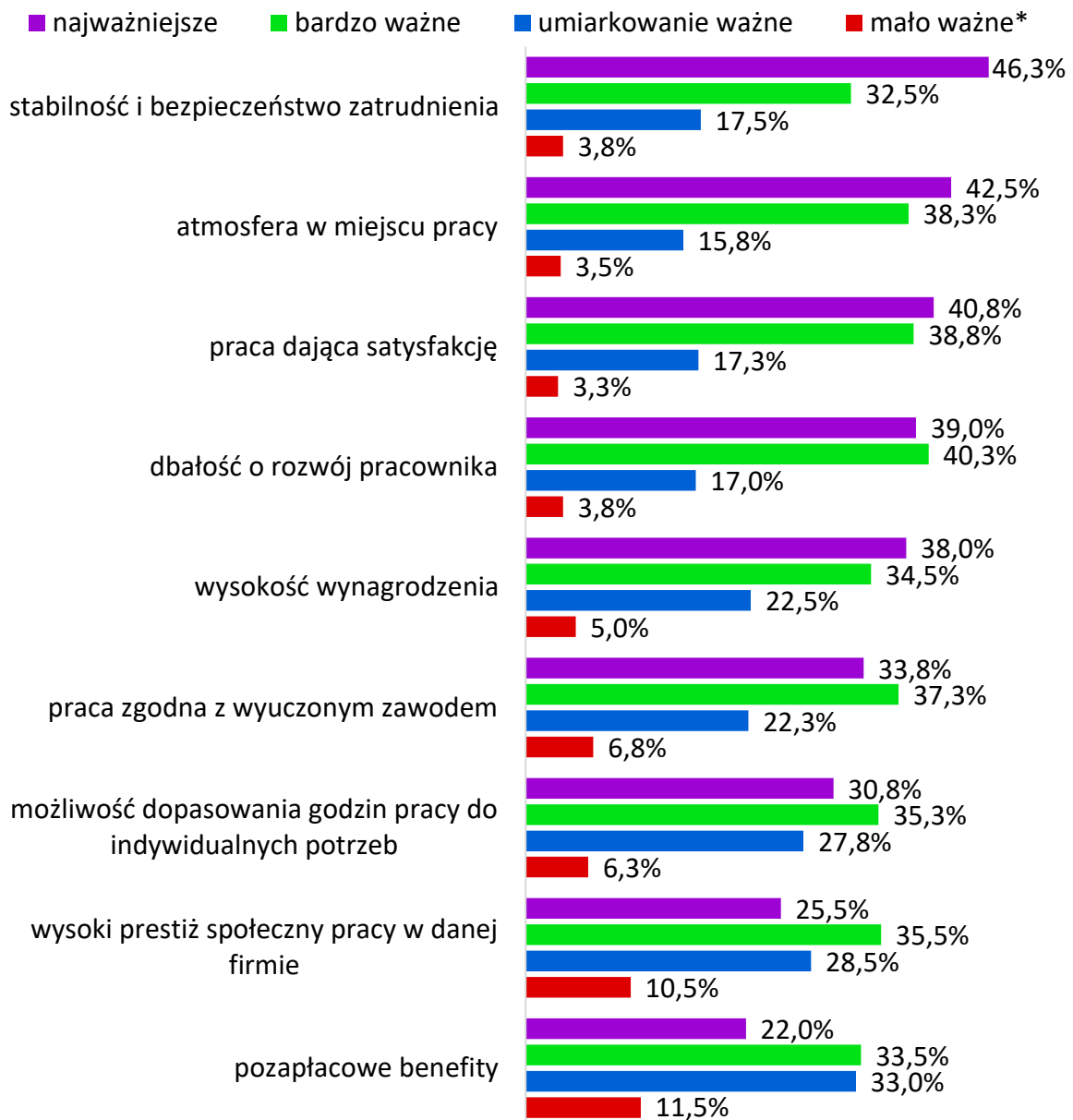
Zróżnicowanie ogólnej oceny miejsc pracy w zawodach kształcenia branżowego w powiatach ma związek ze strukturą próby w poszczególnych powiatach pod względem zdobytego zawodu. Przykładowo, wśród absolwentów mieszkających w Białymstoku dominują osoby z zawodem z branży teleinformatycznej (14 spośród 60 respondentów; 2386 spośród 14018 absolwentów z lat 2019-2021). Absolwenci tej branży wysoko ocenili atrakcyjność lokalnie dostępnych miejsc pracy, co przełożyło się na ocenę miejsc pracy w Białymstoku. Podobna sytuacja zachodzi w przypadku miasta Łomży i zawodów z branży motoryzacyjnej (6 spośród 38 respondentów; 429 spośród 1652 absolwentów) oraz powiatu białostockiego i zawodów z branży hotelarsko-gastronomiczno-turystycznej (12 spośród 57 respondentów; 184 spośród 762 absolwentów z lat 2019-2021).

W ramach badań ankietowych sprawdzono, jakie kryteria oceny atrakcyjności miejsc pracy są dla absolwentów szkolnictwa branżowego najważniejsze. Następnie respondentów poproszono, by pod kątem tych kryteriów ocenili lokalnie dostępne miejsca pracy w swoim zawodzie.

Wyróżniono dziewięć kryteriów:

- wysokość wynagrodzenia,
- pozapłacowe benefity,
- praca zgodna z wyuczonym zawodem,
- praca dająca satysfakcję,
- możliwość dopasowania godzin pracy do indywidualnych potrzeb,
- wysoki prestiż społeczny pracy w danej firmie, dobra opinia o przedsiębiorstwie wśród znajomych, czy w mediach społecznościowych,
- stabilność i bezpieczeństwo zatrudnienia,
- dbałość o rozwój pracownika,
- atmosfera w miejscu pracy.

Wykres 50 Rozkład odpowiedzi na pytanie: Co jest dla Pani/Pana ważne w ocenie atrakcyjności lokalnych miejsc pracy w Pani/Pana zawodzie?



* oceny 1 i 2 ujęto łącznie jako „mało ważne”

Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego [N=400]

Jako czynnik najistotniejszy dla oceny atrakcyjności miejsca pracy należy wyróżnić stabilność i bezpieczeństwo zatrudnienia (średnia ocen [M] to 4,21 w skali od 1 - *zupełnie nie ważne* do 5 - *najważniejsze*). Wysoko oceniono także znaczenie atmosfery w miejscu pracy (średnio 4,19). Relatywnie najmniejszą wagę mają dla ankietowanych absolwentów benefity pozapłacowe [M=3,65] i prestiż danego pracodawcy [M=3,74]. Wykorzystując test U Manna-Whitneya dla prób niezależnych sprawdzono, czy różnice w rozkładzie odpowiedzi udzielonych przez mieszkańców obszarów miejskich i wiejskich różnią się między sobą istotnie. Nie zaobserwowano w tym zakresie różnic istotnych statystycznie. Rozkłady odpowiedzi udzielonych przez absolwentów różnych typów szkół (branżowe,

policealne, technika) oraz mieszkańców różnych powiatów porównano wykorzystując test Kruskala-Wallisa dla prób niezależnych. Według absolwentów zasadniczych szkół zawodowych i szkół branżowych I stopnia stabilność i bezpieczeństwo zatrudnienia ma mniejsze znaczenie dla oceny atrakcyjności miejsca pracy niż według absolwentów techników i szkół policealnych. Mieszkańcy powiatów bielskiego i zambrowskiego istotnie różnią się od pozostałych ankietowanych pod względem oceny znaczenia wysokiego prestiżu społecznego pracy w danej firmie. Mieszkańcy powiatu bielskiego nadają temu czynnikowi istotnie większą wagę [M=4,38], natomiast mieszkańcy powiatu zambrowskiego istotnie wagę mniejszą [M=2,88] niż absolwenci zamieszkujący pozostałe powiaty regionu [M=3,73].

Te same kryteria wykorzystano w ocenie poziomu atrakcyjności lokalnie dostępnych miejsc pracy w wyuczonym zawodzie (z perspektywy ankietowanych absolwentów szkolnictwa branżowego). Respondenci dokonywali oceny w skali pięciostopniowej, od 1 – *ocena bardzo zła* do 5 – *ocena bardzo dobra*. Zastosowane testy statystyczne wykazały, że typ ukończonej szkoły i rodzaj obszaru zamieszkania (miasto/wieś) nie różnicuje istotnie rozkładu udzielonych odpowiedzi. Taka istotność zachodzi między ocenami mieszkańców różnych powiatów i dotyczy aż 6 z 9 kryteriów oceny. Jest to podstawą wniosku, że powiaty województwa podlaskiego różnią się między sobą pod względem atrakcyjności miejsc pracy dostępnych dla absolwentów kształcenia branżowego. Są także przesłanką do zaprezentowania wyników analizy w rozbiciu na powiaty.

Kryteria oceny atrakcyjności miejsc pracy wykorzystano także do sformułowania syntetycznej oceny. Przy użyciu analizy skupień metodą k-średnich sklasyfikowano uzyskane wyniki badań i pogrupowano respondentów w trzech klastrach:

- Klaster I – bardzo zadowoleni – średnie ocen poszczególnych kryteriów atrakcyjności miejsc pracy oscylujące wokół 4,6;
- Klaster II – raczej zadowoleni – średnie ocen poszczególnych kryteriów atrakcyjności miejsc pracy oscylujące wokół 3,7;
- Klaster III – niezadowoleni – średnie ocen poszczególnych kryteriów atrakcyjności miejsc pracy oscylujące wokół 2,8.

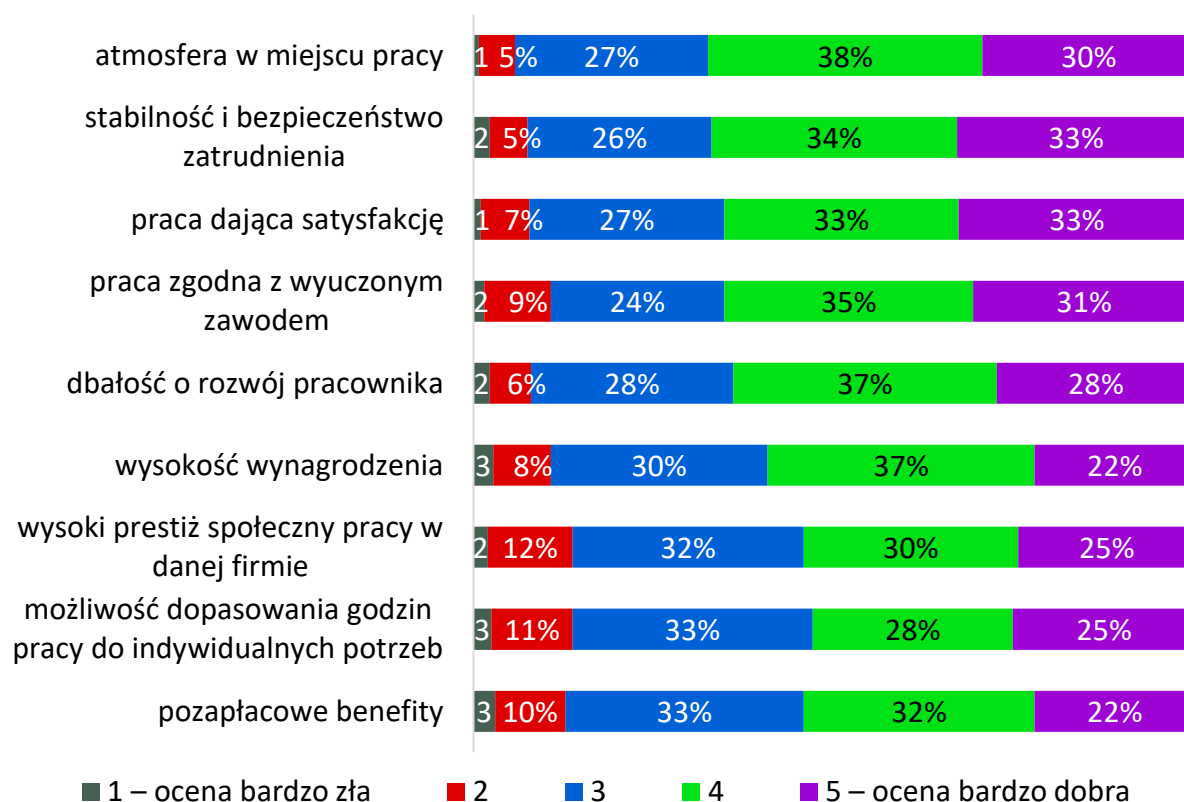
Wykorzystując tabelę krzyżową sprawdzono, jaki procent przedstawicieli tych klastrów jest obecny wśród ankietowanych absolwentów zamieszkujących poszczególne powiaty (tabela 161). Uzyskane wyniki są w dużej mierze zbieżne z ogólną oceną atrakcyjności miejsc pracy wyrażoną przez respondentów.

Wykres 51 prezentuje rozkład ocen przyznanych przez absolwentów poszczególnym elementom stanowiącym o tym, w jakim stopniu dostępne lokalnie oferty pracy w zawodach kształcenia branżowego są atrakcyjne dla kandydatów. Oceniane aspekty uszeregowano malejąco pod względem średniej przyznanych ocen. Najwyżej ocenione zostały elementy jednocześnie uważane przez ankietowanych za najistotniejsze. Dwóch na trzech absolwentów szkolnictwa branżowego oceniło, że miejsca pracy w wyuczonym

zawodzie, które są dostępne w powiecie ich zamieszkania, charakteryzują się dobrą atmosferą (dają komfort psychiczny), stabilnością i bezpieczeństwem zatrudnienia oraz dają satysfakcję z wykonywanej pracy.

W zakresie wszystkich ocenianych aspektów przeważały oceny pozytywne. Głosy niezadowolonych stanowiły od 6 do 14% ogółu udzielonych odpowiedzi. Najczęściej dotyczyły one braku możliwości dopasowania godzin pracy do indywidualnych potrzeb, braku pozapłacowych benefitów oraz niskiego prestiżu społecznego pracy w danym przedsiębiorstwie. Należy jednak zauważyć, że te elementy respondenci uznali za najmniej znaczące dla ogólnej oceny atrakcyjności miejsca pracy.

Wykres 51 Rozkład ocen elementów składających się na poziom atrakcyjności miejsc pracy w zawodach kształcenia branżowego, województwo podlaskie ogółem



Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego [N=400]

Średnie oceny, które ankietowani absolwenci przyznali według poszczególnych kryteriów, przedstawiono w tabelach na kolejnych stronach opracowania. Wyniki podzielono na powiaty ocenione najlepiej, umiarkowanie i najgorzej. Do przedstawienia wartości zastosowano skalę kolorów – od koloru czerwonego (wartości najniższe), przez żółty (wartości umiarkowane), do zielonego (wartości najwyższe). Szczególną uwagę należy zwrócić na kryteria oceny umieszczone u góry tabel. Są to te aspekty, które respondenci uznali za najważniejsze. Mając to na uwadze, można wskazać następujące obszary problematyczne:

- W powiecie siemiatyckim absolwentom szkolnictwa branżowego największą trudność sprawia znalezienie pracy zgodnej z ich wyuczonym zawodem.
- W powiatach monieckim i sejneńskim relatywnie nisko oceniane są stabilność i bezpieczeństwo zatrudnienia w zawodach kształcenia branżowego.
- Niezadawalająca wysokość wynagrodzenia to aspekt, który jest największą słabością miejsc pracy w zawodzie dostępnych na rynkach powiatów sokólskiego i hajnowskiego.

Tabela 163 Średnie ocen atrakcyjności miejsc pracy dostępnych dla absolwentów kształcenia branżowego – powiaty ocenione najwyżej

Kryterium oceny	Łomża	Białystok	Suwałki	sokólski	wysokomazowiecki	suwalski	bielski
Atmosfera w miejscu pracy	4,18	3,95	4,00	4,20	3,92	4,07	3,86
Stabilność i bezpieczeństwo zatrudnienia	4,13	4,12	4,26	3,80	4,17	4,22	4,00
Praca dająca satysfakcję	4,26	4,15	4,16	4,20	4,08	3,96	4,00
Praca zgodna z wyuczonym zawodem	4,24	4,12	4,11	3,90	4,08	3,93	3,86
Dbłość o rozwój pracownika	4,08	4,00	3,95	3,70	4,00	4,07	3,90
Wysokość wynagrodzenia	3,97	3,80	3,74	3,50	3,92	3,85	3,76
Wysoki prestiż społeczny pracy w danej firmie	3,89	3,88	3,89	3,90	3,67	3,44	3,81
Możliwość dopasowania godzin pracy do indywidualnych potrzeb	4,05	3,95	3,79	4,00	3,33	3,67	3,67
Pozapłacowe benefity	3,95	3,90	3,84	3,80	3,67	3,56	3,67
Wielkość próby [N]	38	60	19	10	12	27	21

Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego, wybrane powiaty [N=187]

Tabela 164 Średnie ocen atrakcyjności miejsc pracy dostępnych dla absolwentów kształcenia branżowego – powiaty ocenione umiarkowanie

Kryterium oceny	łomżyński	augustowski	białostocki	siemiatycki	hajnowski	kolneński
Atmosfera w miejscu pracy	3,97	3,93	3,81	3,92	4,04	3,79
Stabilność i bezpieczeństwo zatrudnienia	3,69	4,13	3,86	3,77	3,91	3,68
Praca dająca satysfakcję	3,84	3,87	3,75	3,85	3,52	3,68
Praca zgodna z wyuczonym zawodem	3,69	3,93	3,72	3,31	3,48	4,00
Dbłość o rozwój pracownika	3,97	4,00	3,72	3,85	3,70	3,58
Wysokość wynagrodzenia	3,78	3,60	3,81	3,62	3,26	3,42
Wysoki prestiż społeczny pracy w danej firmie	3,63	3,67	3,44	3,54	3,74	3,42
Możliwość dopasowania godzin pracy do indywidualnych potrzeb	3,59	3,27	3,53	3,62	3,43	3,42
Pozapłacowe benefity	3,66	3,13	3,49	3,54	3,52	3,42
Wielkość próby [N]	32	15	57	13	23	19

Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego, wybrane powiaty [N=159]

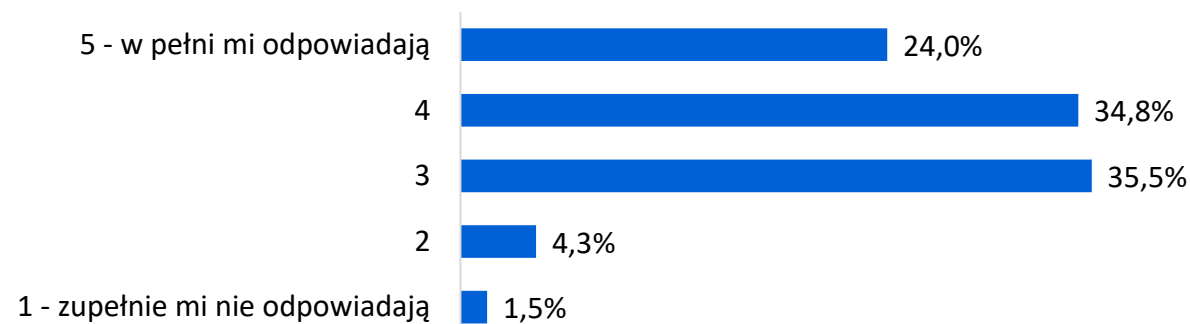
Tabela 165 Średnie ocen atrakcyjności miejsc pracy dostępnych dla absolwentów kształcenia branżowego – powiaty ocenione najniżej

Kryterium oceny	sejneński	moniecki	grajewski	zambrowski
Atmosfera w miejscu pracy	3,67	3,53	3,55	3,38
Stabilność i bezpieczeństwo zatrudnienia	3,22	3,13	3,55	3,38
Praca dająca satysfakcję	3,33	3,73	3,45	3,38
Praca zgodna z wyuczonym zawodem	3,44	3,47	3,50	3,25
Dbłość o rozwój pracownika	3,44	3,40	3,14	3,13
Wysokość wynagrodzenia	3,56	3,47	3,18	3,00
Wysoki prestiż społeczny pracy w danej firmie	3,33	3,33	3,23	3,25
Możliwość dopasowania godzin pracy do indywidualnych potrzeb	3,22	3,00	3,14	3,75
Pozapłacowe benefity	3,78	3,20	3,23	2,88
Wielkość próby [N]	9	15	22	8

Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego, wybrane powiaty [N=54]

Absolwentów szkół kształcenia branżowego z terenu województwa podlaskiego zapytano, w jakim stopniu warunki zatrudnienia oferowane na lokalnym rynku pracy w ich zawodzie odpowiadają ich oczekiwaniom. Respondenci dokonywali oceny w skali pięciostopniowej, od 1 - *zupełnie mi nie odpowiadają* do 5 - *w pełni mi odpowiadają*. Rozkład uzyskanych odpowiedzi przedstawia poniższy wykres. Zmienne niezależne takie jak płeć, typ ukończonej szkoły, powiat ukończenia szkoły, miejsce zamieszkania (obszar miejski/wiejski, powiat) nie różnicują rozkładu udzielonych odpowiedzi.⁵⁸

Wykres 52 Ocena warunków zatrudnienia w wyuczonym zawodzie, które są oferowane na lokalnym rynku pracy – perspektywa absolwentów szkolnictwa branżowego



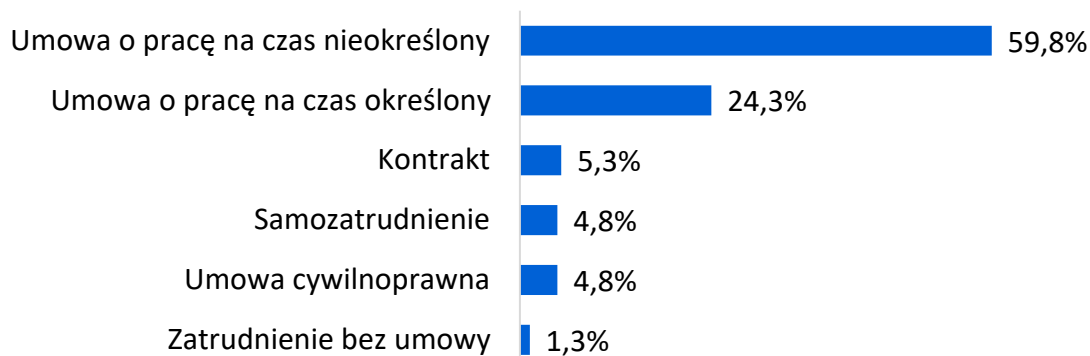
Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego [N=400]

Ponad połowa ankietowanych absolwentów (58,8%) zadeklarowała, że warunki zatrudnienia w wyuczonym zawodzie, które są oferowane przez lokalnych pracodawców, odpowiadają ich oczekiwaniom (w tym co czwartemu badanemu odpowiadają w pełni). Jedynie 5,8% badanych było przeciwnego zdania. Osoby te poproszono o uzasadnienie

⁵⁸ W analizie wykorzystano testy nieparametryczne dla prób niezależnych, U Manna-Whitneya i test Kruskala-Wallisa.

swojej odpowiedzi. Najczęściej deklarowanym powodem była niska płaca. Pojedyncze osoby wskazywały na niedogodne godziny wykonywania pracy, niestabilność zatrudnienia lub złe relacje z szefem i/lub współpracownikami.

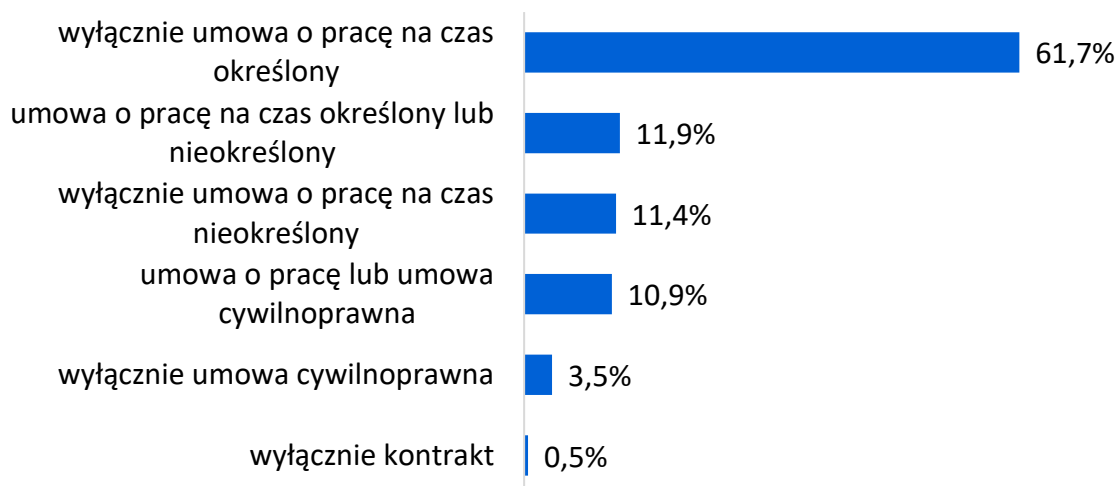
Wykres 53 Preferowana forma zatrudnienia (typ umowy) w swoim zawodzie – perspektywa absolwentów szkolnictwa branżowego



Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego [N=400]

Zdecydowana większość osób, które zdobyły wykształcenie branżowe w ostatnich latach, oczekuje zatrudnienia na podstawie umowy o pracę (84,0%), najlepiej na czas nieokreślony (59,8%). Z ankiety przeprowadzonej z udziałem pracodawców z województwa podlaskiego wynika, że umowę o pracę na czas nieokreślony oferuje 30,8% z nich. Zdecydowanie częściej zatrudniają w oparciu o umowę czasową – umowę o pracę na czas określony oferuje 84,6% respondentów. Wyłącznie w oparciu o umowę cywilnoprawną lub kontrakt zatrudnia jedynie 4% badanych pracodawców.

Wykres 54 Formy zatrudnienia oferowane przez pracodawców z województwa podlaskiego

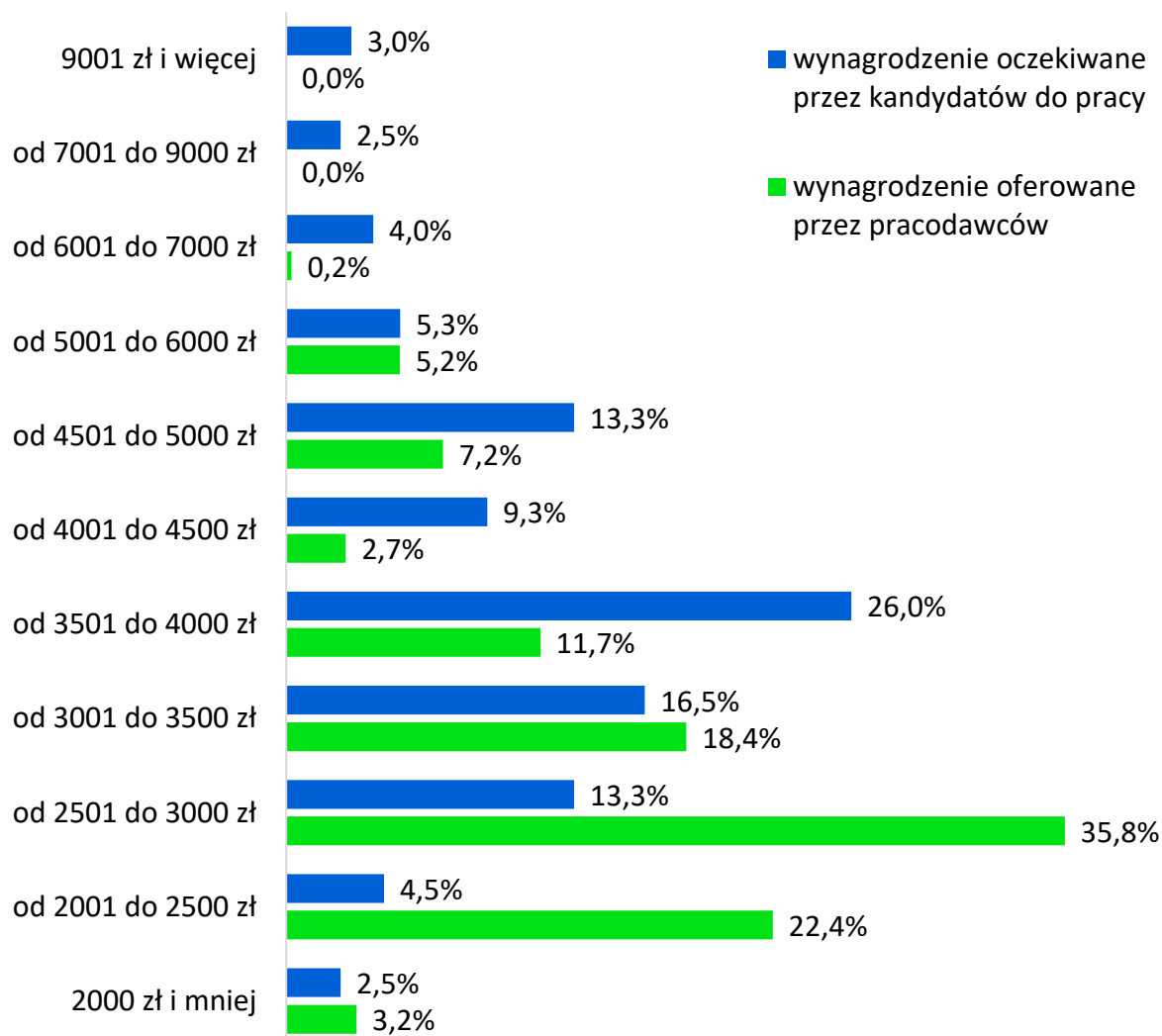


Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego [N=402]

W zakresie formy zatrudnienia, oczekiwania absolwentów szkół kształcenia branżowego i ofertę podlaskich pracodawców można ze sobą pogodzić. Polem niezgody jest natomiast wysokość wynagrodzenia. Średnie wynagrodzenie, jakiego oczekuje absolwent szkolnictwa

branżowego za pracę w wyuczonym zawodzie, wynosi 4311 zł netto miesięcznie. Ankietowani pracodawcy oferują tej grupie wynagrodzenie w wysokości średnio 3177 zł netto miesięcznie. Poniższy wykres przedstawia, jaki procent pracodawców oferuje poszczególne widełki płacowe i dla jakiego odsetka kandydatów do pracy jest on zadowalający.

Wykres 55 Wysokość wynagrodzenia oferowanego przez pracodawców oraz oczekiwanego przez absolwentów szkolnictwa branżowego za pracę w wyuczonym zawodzie



Źródło: CATI z pracodawcami [N=402]; CAWI z absolwentami [N=400]

Średnie ofertowane i oczekiwane wynagrodzenie jest zależne od rodzaju działalności prowadzonej przez przedsiębiorstwo oraz od branży, w jakiej absolwent zdobył zawód. W poniższych tabelach przedstawiono dane dotyczące wszystkich branż i sekcji PKD, które znalazły się w badaniu, jednak w części z nich liczebności próby są bardzo małe i nie pozwalają na wnioskowanie statystyczne. Dlatego interpretacja odnosi się jedynie do grup wielkości minimum 8 obserwacji.

Tabela 166 Średnia wysokość oczekiwanego wynagrodzenia za pracę w wyuczonym zawodzie wg branż – perspektywa absolwentów szkolnictwa branżowego

Branża	Średnia [M]	Wielkość próby [n]
chemiczna	7 000 zł	1
teleinformatyczna	6 105 zł	43
elektroniczno-mechatroniczna	5 240 zł	15
pomocy społecznej	5 000 zł	2
audiowizualna	4 750 zł	2
rolno-hodowlana	4 641 zł	45
motoryzacyjna	4 632 zł	28
transportu drogowego	4 438 zł	13
elektroenergetyczna	4 367 zł	15
mechaniczna	4 321 zł	14
budowlana	4 256 zł	24
ekonomiczno – administracyjna	4 120 zł	15
ogrodnicza	4 000 zł	3
drzewno-meblarska	3 938 zł	8
opieki zdrowotnej	3 870 zł	27
przemysłu mody	3 750 zł	2
poligraficzna	3 692 zł	6
hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna	3 675 zł	72
spożywcza	3 615 zł	13
transportu kolejowego	3 600 zł	1
handlowa	3 556 zł	9
spedycyjno-logistyczna	3 525 zł	8
fryzjersko-kosmetyczna	3 467 zł	33
ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia	3 300 zł	1

* [n] – liczba respondentów reprezentujących zawody z danej branży

Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego [N=400]

Najwyższe oczekiwania finansowe mają absolwenci kierunków branży teleinformatycznej [M=6105 zł], a najniższe absolwenci kierunków branży fryzjersko-kosmetycznej [M=3467 zł]. Zaś wśród pracodawców najwyższe wynagrodzenie oferują firmy zajmujące się transportem i gospodarką magazynową - średnio 4043 zł. Kwota ta jest stosunkowo bliska średniemu wynagrodzeniu oczekiwanemu przez absolwentów kierunków branży transportu drogowego [M=4438 zł].

Tabela 167 Średnia wysokość wynagrodzenia oferowanego absolwentom szkolnictwa branżowego za pracę w zawodzie - perspektywa pracodawców

Główna działalność (wg PKD)	Średnia [M]	Wielkość próby [n]
Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	4 043 zł	28
Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4 000 zł	1
Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie	3 484 zł	8
Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	3 428 zł	9
Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	3 400 zł	9
Sekcja P – Edukacja	3 363 zł	8
Sekcja F – Budownictwo	3 316 zł	57
Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	3 279 zł	30
Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	3 244 zł	16
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3 211 zł	18
Sekcja J – Informacja i komunikacja	3 133 zł	15
Sekcja D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3 120 zł	5
Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3 064 zł	32
Sekcja E – Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3 042 zł	26
Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2 991 zł	23
Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	2 977 zł	77
Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	2 950 zł	4
Sekcja S i T – Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa	2 720 zł	29
Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2 643 zł	7

* [n] – liczba respondentów reprezentujących daną sekcję PKD

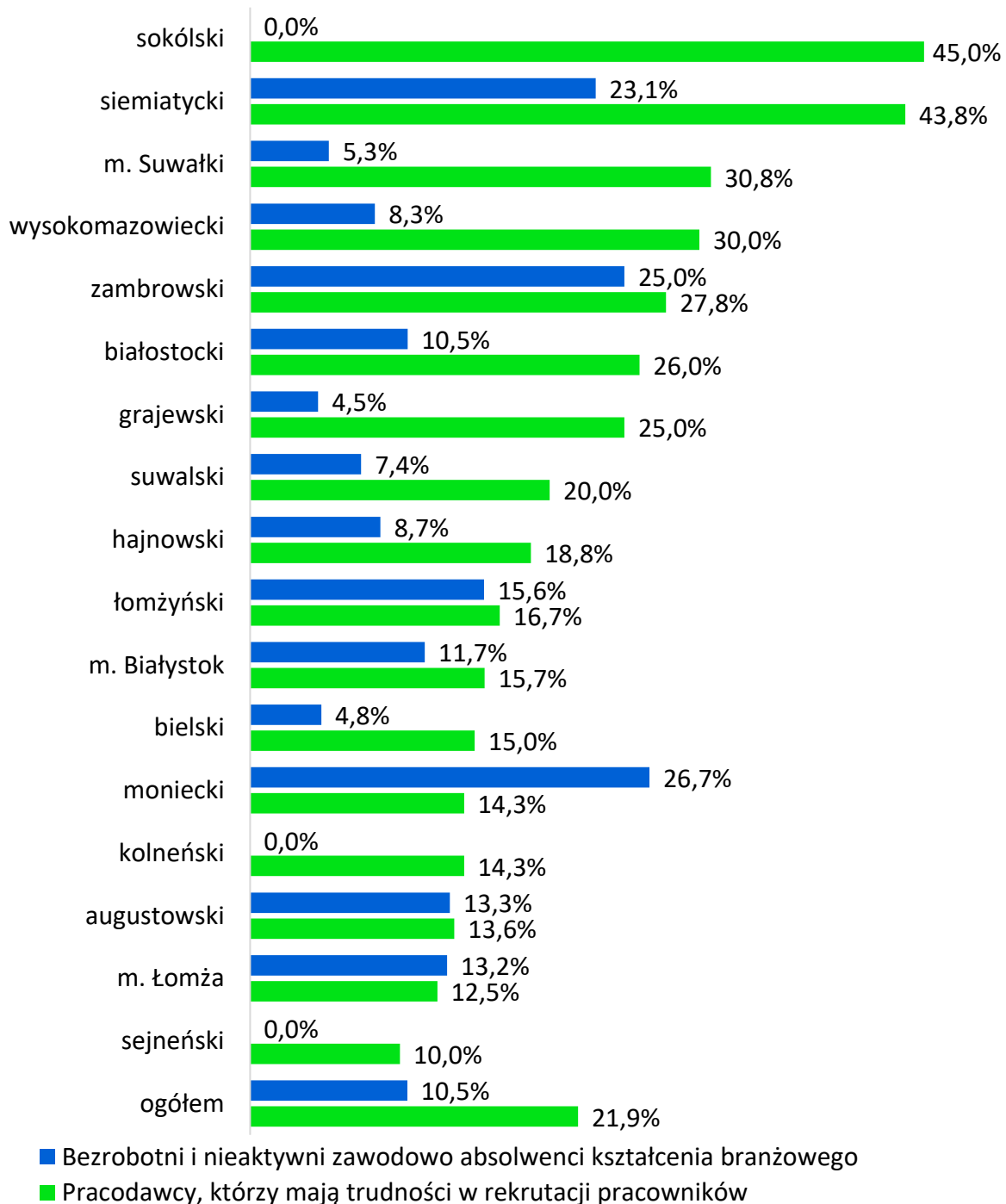
Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego [N=402]

11.3 Przyczyny niepowodzeń w rekrutacji osób młodych na stanowiska pracy w zawodach szkolnictwa branżowego

Więcej niż jeden na pięciu pracodawców z terenu województwa podlaskiego (21,9%) doświadcza trudności w rekrutacji pracowników w zawodach kształcenia branżowego. Najczęściej na występowanie tego problemu wskazują pracodawcy z powiatów sokólskiego (45,0%) i siemiatyckiego (43,8%). Wśród absolwentów kształcenia branżowego w regionie łączny odsetek osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo wynosi 10,5%. Relatywnie najwięcej absolwentów pozostających bez pracy odnotowano w powiatach monieckim (26,7%), zambrowskim (25,0%) i siemiatycki (23,1%). Z kolei wśród respondentów badania nie znalazł się ani jeden bezrobotny lub nieaktywny zawodowo absolwent kształcenia branżowego z powiatów kolneńskiego, sokólskiego i sejneńskiego. Jednocześnie wysoki odsetek bezrobotnych absolwentów i pracodawców mających trudności w rekrutacji

pracowników na stanowiska w zawodach kształcenia branżowego (taka sytuacja jest szczególnie wyraźna w powiatach siemiatyckim i zambrowskim) można interpretować jako wskaźnik niedopasowania oferty szkolnictwa branżowego do potrzeb lokalnego rynku pracy.

Wykres 56 Odsetek pracodawców, którzy doświadczają trudności w rekrutacji pracowników w zawodach kształcenia branżowego oraz odsetek bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo absolwentów szkolnictwa branżowego, wg powiatów



Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego [N=402]; ankieta CAWI z udziałem absolwentów kształcenia branżowego w woj. podlaskim [N=400]

Wykres 57 Odsetek pracodawców, którzy doświadczają trudności w rekrutacji pracowników w zawodach kształcenia branżowego, wg sekcji PKD



Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego [N=329]

Zmienną silnie różnicującą w badanym zakresie jest typ działalności wykonywanej przez przedsiębiorstwo. Największe trudności w pozyskiwaniu nowych pracowników mają podmioty zajmujące się zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (47,8%). Stosunkowo wysoki odsetek wskazań odnotowano także wśród pracodawców z sektora budownictwa i przetwórstwa przemysłowego. Są to branże o największym potencjale zatrudnienia absolwentów kształcenia branżowego. Uwagę należy zwrócić na przedsiębiorstwa z branży transportu i gospodarki magazynowej, które także są strategiczne z punktu widzenia zatrudnienia osób z wykształceniem branżowym. Wśród nich odsetek pracodawców, którzy zadeklarowali napotykanie trudności w rekrutacji kandydatów do pracy, jest stosunkowo niski (7,1%). Poniższy wykres przedstawia rozkład odpowiedzi na analizowane pytanie z uwzględnieniem sekcji PKD głównej działalności firm.

Uwzględniono wybrane branże biorąc pod uwagę liczebność prób w analizowanych grupach oraz ich udział w zatrudnieniu osób z wykształceniem branżowym.

Główną przyczyną trudności w rekrutacji absolwentów szkolnictwa branżowego jest brak pracowników w zawodach poszukiwanych przez przedsiębiorców (89,8%). W przypadku ankietowanych pracodawców z powiatów augustowskiego, kolneńskiego, monieckiego, suwalskiego, zambrowskiego i miasta Suwałk było to jedyne wskazywane uzasadnienie.

Wykres 58 Przyczyny trudności w rekrutacji pracowników na stanowiska w zawodach kształcenia branżowego



- Odsetek wśród pracodawców doświadczających trudności w rekrutacji pracowników
- Odsetek w ogóle ankietowanych pracodawców

* Respondenci mieli możliwość wskazania więcej niż jednej odpowiedzi

Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego [N=402]

16% ankietowanych pracodawców, którzy napotykają trudności w rekrutacji pracowników wskazało, że ich przyczyną jest to, że kandydaci do pracy nie posiadają oczekiwanych kompetencji. Co dziesiąty respondent wskazał, że młodzież nie jest zainteresowana nauką poszukiwanych zawodów.

Analizie poddano rozkład odpowiedzi dotyczących przyczyn trudności w rekrutacji pracowników na stanowiska w zawodach kształcenia branżowego w podziale na branże i powiaty. Liczebności w ramach powiatów są bardzo małe, dlatego przeprowadzenie analizy statystycznej nie było możliwe. Dane dotyczące rozkładu udzielonych odpowiedzi przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 168 Rozkład odpowiedzi „Na rynku brakuje pracowników w poszukiwanych przez nas zawodach” w podziale na branże i powiaty – perspektywa pracodawców

Sekcja PKD i wielkość próby [n]	Powiaty (liczba wskazań w powiecie)	Procent wskazań
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo [18]	m. Białystok (1), siemiatycki (1)	11,1%
Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe [30]	łomżyński (1), m. Białystok (1), siemiatycki (1), sokólski (1), zambrowski (1)	16,7%
Sekcja E – Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją [26]	augustowski (2), sokólski (1)	11,5%
Sekcja F – Budownictwo [57]	m. Białystok (2), m. Suwałki (1), białostocki (3), bielski (2), grajewski (1), kolneński (1), siemiatycki (3), sokólski (1), suwalski (1), zambrowski (1)	28,1%
Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle [77]	m. Białystok (2), m. Łomża (1), białostocki (5), bielski (1), hajnowski (2), łomżyński (1), suwalski (1), wysokomazowiecki (1), zambrowski (1)	20,8%
Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa [28]	białostocki (1), suwalski (1)	7,1%
Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi [23]	m. Białystok (2), m. Suwałki (1), grajewski (1), hajnowski (1), łomżyński (1), sokólski (4), wysokomazowiecki (1)	47,8%
Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca [9]	m. Suwałki (1), zambrowski (1)	22,2%
Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna [32]	m. Białystok (2), m. Łomża (1), grajewski (1), sejneński (1), sokólski (1)	15,6%
Sekcja S i T – Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa [29]	m. Suwałki (2), augustowski (1), grajewski (1), moniecki (1), sokólski (1), wysokomazowiecki (1)	24,1%

* 100% stanowi liczba podmiotów w danej sekcji PKD [n]

Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego [N=402]

Na problem braku na rynku pracowników w poszukiwanych zawodach relatywnie najczęściej wskazywały podmioty prowadzące działalność związaną z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (sekcja I - 47,8%). Wysoki odsetek wskazań odnotowano także w budownictwie (sekcja F - 28,1%) i pozostałej działalności usługowej (sekcja S i T - 24,1%).

Tabela 169 Rozkład odpowiedzi „Kandydaci do pracy nie posiadają oczekiwanych przez nas kompetencji” w podziale na branże i powiaty – perspektywa pracodawców

Sekcja PKD i wielkość próby [n]	Powiaty (liczba wskazań w powiecie)	Procent wskazań
Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie [8]	wysokomazowiecki (1)	12,5%

Sekcja PKD i wielkość próby [n]	Powiaty (liczba wskazań w powiecie)	Procent wskazań
Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe [30]	m. Białystok (1), białostocki (1), m. Łomża (1)	10,0%
Sekcja F – Budownictwo [57]	białostocki (1), bielski (1), grajewski (1)	5,3%
Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle [77]	m. Białystok (1), hajnowski (1)	2,6%
Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi [23]	grajewski (1), sokólski (1)	8,7%
Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości [9]	m. Łomża (1)	11,1%
Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca [9]	m. Białystok (1)	11,1%
Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna [32]	m. Łomża (1)	3,1%

* 100% stanowi liczba podmiotów w danej sekcji PKD [n]

Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego [N=402]

Tabela 170 Rozkład odpowiedzi „Młodzi nie jest zainteresowana nauką poszukiwanych przez nas zawodów” w podziale na branże i powiaty – perspektywa pracodawców

Sekcja PKD i wielkość próby [n]	Powiaty (liczba wskazań w powiecie)	Procent wskazań
Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe [30]	białostocki (1), sokólski (1)	6,7%
Sekcja F – Budownictwo [57]	siemiatycki (1)	1,8%
Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle [77]	białostocki (1)	1,3%
Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi [23]	m. Białystok (1), sokólski (1)	8,7%
Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna [16]	wysokomazowiecki (1)	6,3%
Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca [9]	m. Białystok (1)	11,1%
Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna [32]	sokólski (1)	3,1%

* 100% stanowi liczba podmiotów w danej sekcji PKD [n]

Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego [N=402]

Tabela 171 Rozkład odpowiedzi „Oczekiwania finansowe kandydatów do pracy przekraczają nasze możliwości” w podziale na branże i powiaty – perspektywa pracodawców

Sekcja PKD i wielkość próby [n]	Powiaty (liczba wskazań w powiecie)	Procent wskazań
Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe [30]	białostocki (1)	3,3%
Sekcja F – Budownictwo [57]	bielski (1)	1,8%
Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle [77]	m. Łomża (1)	1,3%
Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna [32]	sokólski (1)	3,1%

* 100% stanowi liczba podmiotów w danej sekcji PKD [n]

Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego [N=402]

Tabela 172 Rozkład odpowiedzi „Lokalne szkoły nie kształcą w poszukiwanych przez nas zawodach” w podziale na branże i powiaty – perspektywa pracodawców

Sekcja PKD i wielkość próby [n]	Powiat (liczba wskazań w powiecie)	Procent wskazań
Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle [77]	m. Białystok (1)	1,3%
Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca [9]	m. Białystok (1)	11,1%

* 100% stanowi liczba podmiotów w danej sekcji PKD [n]

Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego [N=402]

Duża rotacja pracowników jest problemem dla dwóch spośród ankietowanych pracodawców. Odpowiedź tę wskazał pracodawca działający w branży budowlanej w powiecie białostockim oraz pracodawca prowadzący działalność profesjonalną, naukową i techniczną w powiecie wysokomazowieckim. Na to, że warunki pracy nie odpowiadają kandydatom, wskazał jeden pracodawca prowadzący działalność budowlaną w powiecie bielskim. Jego zdaniem oczekiwania kandydatów wobec wynagrodzenia są zbyt wygórowane, a zakres i charakter zadań dla danego pracownika przekracza możliwości większości z nich.

Dla porównania perspektywy pracodawców i kandydatów do pracy przedstawiono także przyczyny niepodejmowania pracy przez absolwentów kształcenia branżowego zamieszkujących poszczególne powiaty woj. podlaskiego. Skoncentrowano się na odpowiedziach wskazujących na aktywne poszukiwanie pracy (pominięto odpowiedzi: nie jestem zainteresowany/zainteresowana podjęciem pracy zawodowej, zły stan zdrowia uniemożliwia mi podjęcie pracy zawodowej, nie pracuję, ponieważ uniemożliwiają mi to moje obowiązki rodzinne/domowe). W zestawieniu nie ma absolwentów zamieszkujących powiaty kolneński, sejneński i sokólski. Wśród respondentów z tych powiatów nie ma osób bezrobotnych ani nieaktywnych zawodowo.

Najczęściej wskazywanymi powodami pozostawania bez pracy okazały się nieatrakcyjne warunki finansowe oferowane na dostępnych posadach oraz brak ofert pracy zgodnie z posiadanym wykształceniem. Wskazało na nie po 23,8% bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo respondentów. 14,3% niepracujących absolwentów odpowiedziało, że dostępne oferty związane są z trudnymi warunkami pracy. Poszczególne powody pozostawania bez pracy w podziale na branże i powiaty, w większości przypadków są odzwierciedlane przez pojedyncze wskazania respondentów. Dane na temat rozkładu odpowiedzi przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 173 Rozkład odpowiedzi „Brak ofert pracy w moim zawodzie” w podziale na branże i powiaty – perspektywa absolwentów

Branża i wielkość próby [n]	Powiat (i liczba wskazań)	Procent wskazań
audiowizualna [2]	m. Białystok (1)	50,0%
drzewno-meblarska [8]	moniecki (1)	12,5%
fryzjersko-kosmetyczna [33]	m. Białystok (1), łomżyński (1)	6,1%

Branża i wielkość próby [n]	Powiat (i liczba wskazań)	Procent wskazań
handlowa [9]	białostocki (1)	11,1%
hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna [72]	m. Białystok (1), białostocki (1)	2,8%
pomocy społecznej [2]	białostocki (1)	50,0%
teleinformatyczna [43]	siemiatycki (1)	2,3%

* 100% stanowi liczba absolwentów posiadających zawód z danej branży [n]

Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów kształcenia branżowego w woj. podlaskim [N=400]

Tabela 174 Rozkład odpowiedzi „Dostępne oferty pracy są dla mnie nieatrakcyjne pod względem finansowym” w podziale na branże i powiaty – perspektywa absolwentów

Branża i wielkość próby [n]	Powiat (i liczba wskazań)	Procent wskazań
drzewno-meblarska [8]	moniecki (1)	12,5%
hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna [72]	łomżyński (2), suwalski (1)	4,2%
mechaniczna [14]	augustowski (1)	14,3%
opieki zdrowotnej [27]	moniecki (1)	3,7%
rolno-hodowlana [45]	białostocki (1), łomżyński (1)	4,4%
transportu drogowego [13]	moniecki (1)	7,7%

* 100% stanowi liczba absolwentów posiadających zawód z danej branży [n]

Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów kształcenia branżowego w woj. podlaskim [N=400]

Tabela 175 Rozkład odpowiedzi „Dostępne miejsca pracy związane są z trudnymi warunkami pracy” w podziale na branże i powiaty – perspektywa absolwentów

Branża i wielkość próby [n]	Powiat (i liczba wskazań)	Procent wskazań
handlowa [9]	m. Białystok (1)	11,1%
hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna [72]	białostocki (1), bielski (1)	2,8%
mechaniczna [14]	hajnowski (1)	7,1%
pomocy społecznej [2]	hajnowski (1)	50,0%
spedycyjno-logistyczna [8]	augustowski (1)	12,5%

* 100% stanowi liczba absolwentów posiadających zawód z danej branży [n]

Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów kształcenia branżowego w woj. podlaskim [N=400]

Tabela 176 Rozkład odpowiedzi „Niekorzystna lokalizacja miejsca pracy” w podziale na branże i powiaty – perspektywa absolwentów

Branża i wielkość próby [n]	Powiat (i liczba wskazań)	Procent wskazań
elektroniczno-mechatroniczna [15]	m. Łomża (1)	6,7%
fryzjersko-kosmetyczna [33]	łomżyński (1)	3,0%
hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna [72]	siemiatycki (1)	2,8%
mechaniczna [14]	hajnowski (1)	7,1%
spedycyjno-logistyczna [8]	augustowski (1)	12,5%

* 100% stanowi liczba absolwentów posiadających zawód z danej branży [n]

Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów kształcenia branżowego w woj. podlaskim [N=400]

Tabela 177 Rozkład odpowiedzi „Poszukuję pracy, jednak moja kandydatura jest odrzucana” w podziale na branże i powiaty – perspektywa absolwentów

Branża i wielkość próby [n]	Powiat (i liczba wskazań)	Procent wskazań
fryzjersko-kosmetyczna [33]	m. Łomża (1)	3,0%
hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna [72]	m. Białystok (1)	1,4%
mechaniczna [14]	m. Łomża (1)	7,1%
rolno-hodowlana [45]	suwalski (1), wysokomazowiecki (1)	4,4%

* 100% stanowi liczba absolwentów posiadających zawód z danej branży [n]

Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów kształcenia branżowego w woj. podlaskim [N=400]

Tabela 178 Rozkład odpowiedzi „Poszukuję pracy, ale jest za dużo absolwentów kończących szkołę w moim zawodzie” w podziale na branże i powiaty – perspektywa absolwentów

Branża i wielkość próby [n]	Powiat (i liczba wskazań)	Procent wskazań
fryzjersko-kosmetyczna [33]	łomżyński (1)	3,0%
hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna [72]	łomżyński (1)	1,4%
mechaniczna [14]	augustowski (1)	7,1%

* 100% stanowi liczba absolwentów posiadających zawód z danej branży [n]

Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów kształcenia branżowego w woj. podlaskim [N=400]

Tabela 179 Rozkład odpowiedzi „Nie posiadam kwalifikacji poszukiwanych na lokalnym rynku pracy” w podziale na branże i powiaty – perspektywa absolwentów

Branża i wielkość próby [n]	Powiat (i liczba wskazań)	Procent wskazań
hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna [72]	grajewski (1), zambrowski (1)	2,8%
spożywcza [13]	m. Łomża (1)	7,7%

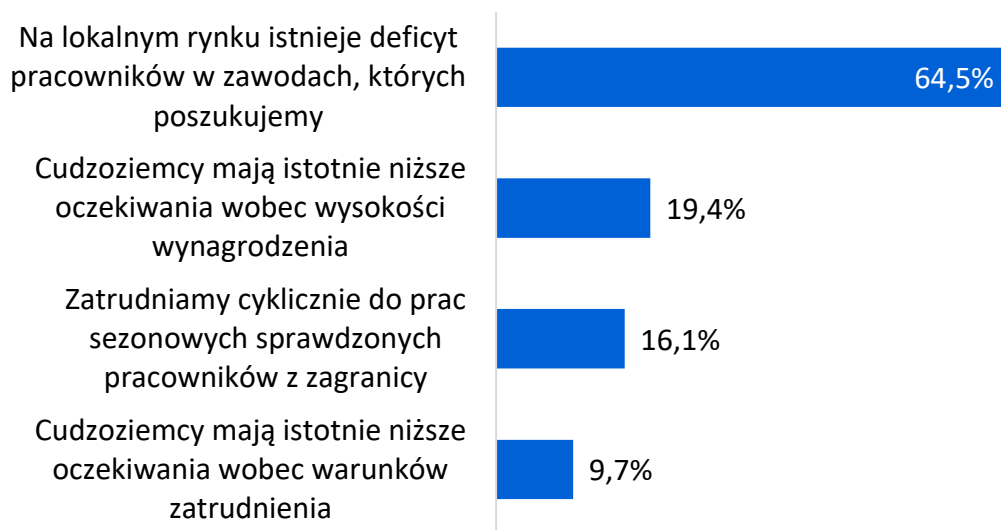
* 100% stanowi liczba absolwentów posiadających zawód z danej branży [n]

Źródło: ankieta CAWI z udziałem absolwentów kształcenia branżowego w woj. podlaskim [N=400]

11.4 Przyczyny zatrudniania cudzoziemców

Niewystarczająca dostępność pracowników na lokalnym rynku pracy jest najczęściej wskazywaną przyczyną zatrudniania przez pracodawców cudzoziemców (64,5%), choć istotne znaczenie mają też mniejsze oczekiwania cudzoziemców wobec wysokości wynagrodzenia (19,4%). Wśród firm, które wzięły udział w ankiecie, odsetek podmiotów zatrudniających pracowników z zagranicy wyniósł 7,7%. Jest on silnie zróżnicowany przez typ działalności, jaką zajmują się przedsiębiorstwa. Na zatrudnianie cudzoziemców wskazało aż 32,1% firm z branży transportu i gospodarki magazynowej. Wśród podmiotów zajmujących się budownictwem odsetek ten wyniósł 15,8%.

Wykres 59 Przyczyny zatrudniania cudzoziemców w zawodach kształcenia branżowego



* Respondenci mieli możliwość wskazania więcej niż jednej odpowiedzi

Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego, którzy zatrudniają cudzoziemców [N=31]

Zawodami, w których zatrudnionych jest najwięcej cudzoziemców, są kierowcy, pracownicy ogólnobudowlani, operatorzy maszyn budowlanych, pracownicy gastronomii (głównie kucharze), elektrycy i mechanicy.

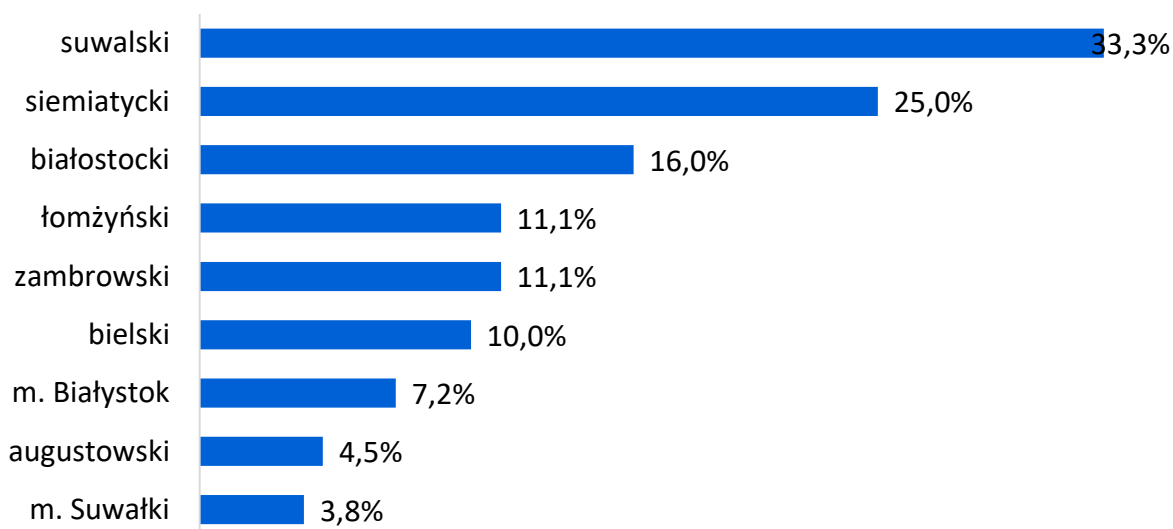
Wykres 60 Podmioty gospodarcze najczęściej zatrudniające cudzoziemców w zawodach kształcenia branżowego, wg sekcji PKD



Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego [N=177]

Spośród ankietowanych podmiotów, te, które zatrudniają pracowników z zagranicy, są zlokalizowane w dziewięciu powiatach województwa podlaskiego: suwalskim, siemiatyckim, białostockim, łomżyńskim, zambrowskim, bielskim, augustowskim, miastach Białystok i Suwałki. Największy udział pracodawców zatrudniających cudzoziemców odnotowano wśród respondentów z powiatów suwalskiego (33,3%) i siemiatyckiego (25,0%).

Wykres 61 Pracodawcy, którzy w zawodach kształcenia branżowego zatrudniają cudzoziemców, wg powiatów



Źródło: ankieta CATI z udziałem pracodawców z woj. podlaskiego [N=180]

11.5 Podsumowanie

Przedsiębiorstwa, które tworzą najwięcej miejsc pracy dla absolwentów szkolnictwa branżowego w województwie podlaskim, to w większości podmioty zajmujące się budownictwem, transportem i gospodarką magazynową, przemysłem spożywczym, przemysłem maszynowym i handlem. Jako źródło popytu na pracę duże znaczenie mają także instytucje lecznicze (szpitale), przedsiębiorstwa usług komunalnych i nadleśnictwa.

Absolwenci szkolnictwa branżowego w województwie podlaskim w większości pozytywnie oceniają jakość dostępnych miejsc pracy w swoim zawodzie. Natomiast występują różnice pomiędzy opiniami mieszkańców poszczególnych powiatów. Relatywnie najniżej oceniana jest atrakcyjność miejsc pracy dostępnych w powiatach zambrowskim i siemiatyckim, natomiast najwyżej w największych miastach regionu (Łomża, Białystok, Suwałki) oraz w powiecie wysokomazowieckim. Jako czynnik najistotniejszy dla oceny atrakcyjności miejsca pracy należy wyróżnić stabilność i bezpieczeństwo zatrudnienia. Wysoko oceniono także znaczenie atmosfery w miejscu pracy. Ankietowani relatywnie najmniejszą wagę przykładają do benefitów pozapłacowych i prestiżu danego pracodawcy. Aspekty, które badani absolwenci szkolnictwa branżowego uważają za najistotniejsze, są przez nich oceniane najlepiej. Dwóch na trzech ankietowanych oceniło, że miejsca pracy w wyuczonym zawodzie, które są dostępne w powiecie ich zamieszkania, charakteryzują się dobrą atmosferą pracy (dają komfort psychiczny), stabilnością i bezpieczeństwem zatrudnienia oraz dają satysfakcję. Ponad połowa respondentów zadeklarowała, że oferowane warunki zatrudnienia odpowiadają ich oczekiwaniom (co czwartemu badanemu odpowiadają w pełni). Jedynie 5,8% badanych wyraziło przeciwną opinię.

W zakresie formy zatrudnienia oczekiwania absolwentów szkół kształcenia branżowego i oferta podlaskich pracodawców korespondują ze sobą (preferowanie zatrudnienia na podstawie umowy o pracę). Polem niezgody jest natomiast wysokość wynagrodzenia.

Średnie wynagrodzenie, jakiego oczekuje absolwent szkolnictwa branżowego za pracę w wyuczonym zawodzie, wynosi 4311 zł netto miesięcznie. Ankietowani pracodawcy oferują tej grupie wynagrodzenie w wysokości średnio 3177 zł netto miesięcznie.

Co piąty pracodawca z terenu województwa podlaskiego doświadcza trudności w rekrutacji pracowników w zawodach kształcenia branżowego. Najczęściej na występowanie tego problemu wskazują pracodawcy z powiatów sokólskiego (45,0%) i siemiatyckiego (43,8%). Zmienną silnie różnicującą w badanym zakresie jest typ działalności wykonywanej przez przedsiębiorstwo. Największe trudności w pozyskiwaniu nowych pracowników mają podmioty zajmujące się zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (47,8%). Stosunkowo wysoki odsetek wskazań odnotowano także wśród pracodawców z sektora budownictwa i przetwórstwa przemysłowego. Główną przyczyną trudności w rekrutacji absolwentów szkolnictwa branżowego jest brak pracowników w zawodach poszukiwanych przez przedsiębiorców (89,8%). W przypadku ankietowanych pracodawców z powiatów augustowskiego, kolneńskiego, monieckiego, suwalskiego, zambrowskiego i miasta Suwałk było to jedyne wskazywane uzasadnienie.

Wśród przedsiębiorstw, które wzięły udział w ankiecie, odsetek podmiotów zatrudniających pracowników z zagranicy wyniósł 7,7%. Najczęściej cudzoziemców zatrudniają firmy z branży transportu i gospodarki magazynowej (32,1%). Wśród podmiotów zajmujących się budownictwem odsetek ten wyniósł 15,8%.

12 Możliwości wsparcia szkół kształcenia branżowego w dostosowaniu oferty do potrzeb lokalnych pracodawców

Znaczący odsetek osób z wykształceniem zawodowym zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy jako bezrobotni, a jednocześnie wysokie zapotrzebowanie pracodawców na pracowników z takim wykształceniem, sugerują niedopasowanie oferty edukacyjnej szkolnictwa branżowego do potrzeb lokalnego rynku pracy. Jednak wnikliwsze przyjrzenie się temu problemowi nasuwa wnioski, które nie dają mu pełnego potwierdzenia. Analiza struktury wieku bezrobotnych pokazuje, że problemem jest długotrwałe bezrobocie osób, które ukończyły kształcenie zawodowe kilka lub kilkanaście lat temu. Ich wiedza się zdezaktualizowała, a uprawnienia terminowe (np. spawalnicze) straciły ważność. Ankieta przeprowadzona z udziałem osób, które ukończyły kształcenie branżowe w latach 2019-2021, dowodzi, że zdecydowana większość z nich – blisko 80% osób, które pracują, a 58% ogółu badanej próby, wykonuje pracę zgodną z wyuczonym zawodem. Odsetek zarejestrowanych bezrobotnych wynosi około 6%. Ankietowani pracodawcy zapytani w pytaniu otwartym o to, jakie zawody ich zdaniem są nadwyżkowe, najczęściej nie potrafią takich wskazać lub odpowiadają, że nie ma nadwyżek (łącznie 55% odpowiedzi). Ci, którzy zauważają nadmiar kandydatów do pracy, wskazują najczęściej na branżę ekonomiczno-administracyjną (ekonomiści, pracownicy biurowi). Z punktu widzenia wyników badania Barometr zawodów 2022 obserwacja ta jest trafna. Analiza struktury zawodów nauczanych obecnie w szkołach branżowych, technikach i szkołach policealnych

wskazuje na bardzo wysokie zainteresowanie uczniów kierunkami z branż teleinformatycznej i ekonomiczno-administracyjnej (blisko 6200 uczniów w roku szkolnym 2021/2022). Z kolei istotna część nowych kierunków otwieranych przez szkoły w odpowiedzi na zapotrzebowanie lokalnego rynku pracy nie spotyka się z dostateczną uwagą kandydatów i finalnie nie zostaje uruchomiona. Jak wynika z badania losów kierunków kształcenia zaopiniowanych pozytywnie przez Wojewódzką Radę Rynku Pracy w Białymstoku w latach 2017 – 2018⁵⁹, 23 spośród 51 pozytywnie zaopiniowanych kierunków nie zostało uruchomionych właśnie ze względu na brak chętnych do nauki.

12.1 Potrzeba i sposoby wsparcia szkolnictwa branżowego w województwie podlaskim

Potrzeba i możliwość wsparcia szkół kształcenia branżowego były jednym z tematów ankiety przeprowadzonej z tymi szkołami. Spośród 101 badanych szkół 16 wskazało, że dostrzega potrzebę wsparcia w zakresie kształcenia branżowego w zawodach poszukiwanych przez pracodawców. Przeciwną opinię – brak potrzeby, wyraziło 11 ankietowanych placówek. Zdecydowana większość ankietowanych (73%) nie potrafiła ustosunkować się do tego pytania. Interpretacja tego wyniku może iść w dwóch kierunkach. Możliwe, że szkoły doświadczają trudności, jednak zarządzający nimi nie mają pomysłu, kto i w jaki sposób mógłby pomóc w ich rozwiązaniu. Możliwe także, że respondenci wskazujący tę odpowiedź nie dostrzegają konkretnych problemów i trudności, ale są otwarci na przyjęcie ewentualnych działań mogących polepszyć funkcjonowanie szkół.

Wykres 62 Rozkład odpowiedzi na pytanie - Czy dostrzegacie Państwo potrzebę wsparcia szkoły w zakresie kształcenia branżowego w zawodach poszukiwanych przez pracodawców?



Źródło: ankieta CATI z udziałem szkół kształcenia branżowego w woj. podlaskim [N=101]

⁵⁹ Raport z badania losów kierunków kształcenia pozytywnie zaopiniowanych przez Wojewódzką Radę Rynku Pracy w Białymstoku w latach 2017 – 2018. WUP Białystok, 2020, str. 16-18

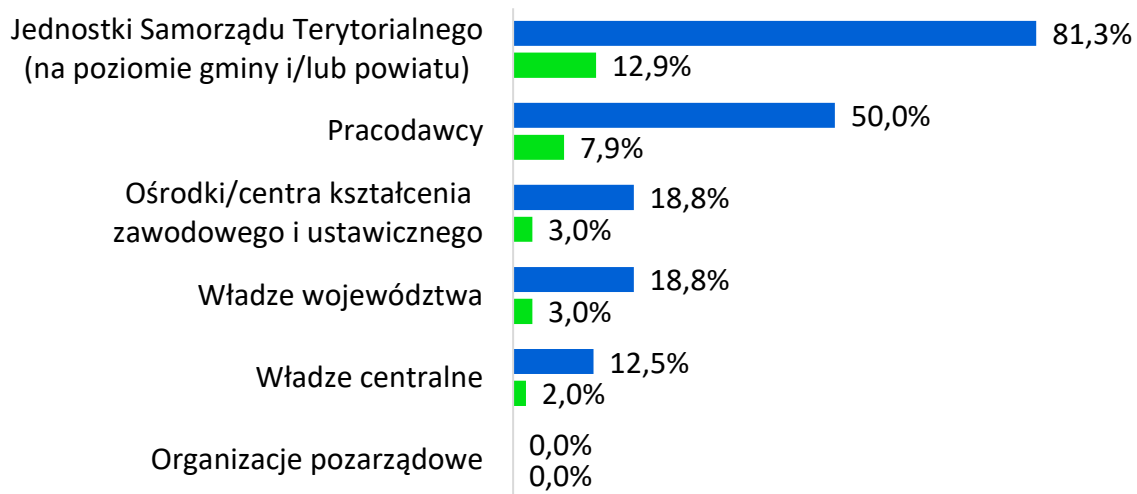
Na potrzebę wsparcia w zakresie kształcenia branżowego w zawodach poszukiwanych na lokalnym rynku pracy wskazało 16 placówek. Były to⁶⁰:

- Zespół Szkół Im. Gen. Ludwika Michała Pacy w Dowspudzie (powiat suwalski);
- Szkoła Policealna w Zambrowie Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku (powiat zambrowski);
- Zespół Szkół Samorządowych w Jedwabnem (powiat łomżyński);
- Zespół Szkół Im. Bolesława Podedwornego w Nieckowie (powiat grajewski);
- Zespół Szkół Zawodowych nr 2 Im. Kpt. Władysława Wysockiego w Białymstoku;
- Zespół Szkół Rolniczych Im. Mjr Henryka Dobrzańskiego - Hubala w Sokółce (powiat sokólski);
- Zespół Szkół nr 10 w Białymstoku;
- Branżowa Szkoła I Stopnia w Siemiatyczach (powiat siemiatycki);
- Zespół Szkół Weterynaryjnych i Ogólnokształcących nr 7 w Łomży;
- Szkoła Policealna nr 5 w Augustowie (powiat augustowski);
- Zespół Szkół nr 1 Im. Marszałka Józefa Klemensa Piłsudskiego w Bielsku Podlaskim (powiat bielski);
- Technikum Leśne w Białowieży (powiat hajnowski);
- Akademicka Policealna Szkoła Medyczna w Białymstoku;
- Niepubliczna Specjalna Szkoła Branżowa I Stopnia "Barwa" (Białystok);
- Szkoła Policealna "Żak" w Suwałkach;
- Policealna Szkoła Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Białymstoku.

Respondentów, którzy wskazali na istnienie potrzeby wsparcia, poproszono o doprecyzowanie, kto miałby tej pomocy udzielić i czego powinna ona dotyczyć. Najwięcej wskazań przypadło na jednostki samorządu terytorialnego oraz pracodawców. W znacznie mniejszym stopniu oczekiwane jest zaangażowanie się w pomoc szkołom centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego, władz regionalnych i władz centralnych. Szkoły nie oczekują wsparcia ze strony organizacji pozarządowych.

⁶⁰ Pierwsze pięć wymienionych szkół w odpowiedzi na pytanie „Czy dostrzegacie Państwo potrzebę wsparcia szkoły w zakresie kształcenia branżowego w zawodach poszukiwanych przez pracodawców?” wskazało „zdecydowanie tak”, pozostałe – „raczej tak”.

Wykres 63 Podmioty, od których szkoły oczekują wsparcia w zakresie kształcenia branżowego w zawodach poszukiwanych przez pracodawców



■ Odsetek wśród szkół wyrażających potrzebę wsparcia ■ Odsetek w ogóle próby

Źródło: ankieta CATI z udziałem szkół kształcenia branżowego w woj. podlaskim [N=101]

Zakres pomocy, której potrzebę zgłosili przedstawiciele szkół kształcenia branżowego, dotyczy głównie trzech obszarów:

- wsparcia finansowego w wyposażeniu placówki (tworzenie atrakcyjnej i nowoczesnej bazy dydaktycznej) – przy udziale JST,
- organizacja praktyk zawodowych i zatrudnianie absolwentów – przy udziale pracodawców,
- wsparcie w promocji szkoły, współorganizacja targów pracy – przy udziale pracodawców.

Podczas panelu ekspertów przeprowadzonego na potrzeby niniejszej analizy został poruszony problem niskiego zainteresowania absolwentów szkół podstawowych kontynuowaniem nauki w szkołach kształcenia branżowego. Prowadzenie akcji promocyjnych w trakcie rekrutacji do szkół branżowych i techników jest działaniem spóźnionym. Ich skuteczność ogranicza się do grupy uczniów, którzy już są zdecydowani, jaki rodzaj szkoły chcą wybrać, ale jeszcze decydują o konkretnej placówce. Celem powinno być budowanie w społeczeństwie (głównie wśród potencjalnych kandydatów do nauki oraz ich rodziców) pozytywnego wizerunku kształcenia branżowego. W taką promocję można włączyć na przykład absolwentów lokalnych szkół, którzy odnieśli sukces zawodowy i teraz jako przedsiębiorcy współpracują ze swoją byłą szkołą.

Drugi wniosek dotyczy tego, że szkoła ogólnokształcąca jest dla kandydatów, w ich opinii, bezpieczniejszym wyborem. Młodzież kończąca szkołę podstawową zazwyczaj nie jest jeszcze gotowa na wybór ścieżki zawodowej. Wybór liceum daje im dodatkowe parę lat na sprecyzowanie swoich planów życiowych. Dlatego doradztwo edukacyjne i zawodowe powinno być ważnym elementem kształcenia uczniów starszych klas szkół podstawowych.

Eksperci, którzy uczestniczyli w panelu wysunęli postulat, by zdjąć z dyrektorów szkół wyłączną odpowiedzialność za dopasowanie oferty edukacyjnej szkół do potrzeb lokalnych rynków pracy. Zdaniem ekspertów szkoły nie dysponują narzędziami i zasobami umożliwiającymi prowadzenie rzetelnej analizy zapotrzebowania pracodawców na umiejętności i kwalifikacje. Dodatkowo dyrektorzy stają wobec swego rodzaju konfliktu interesów. Budżet szkoły jest uzależniony od liczby uczniów. A ci są najbardziej zainteresowani zawodami, którymi lokalne rynki pracy już są nasycone (kierunki z branż ekonomiczno-administracyjnej i teleinformatycznej).

Eksperci dostrzegają potrzebę wskazania odrębnego podmiotu, który będzie odpowiedzialny za ustawiczną diagnozę potrzeb pracodawców oraz możliwości szkół w zakresie odpowiedzi na te potrzeby. Na podstawie tej diagnozy miałyby następować kojarzenie szkół z pracodawcami i opracowywanie planu współpracy, który zaspokoi potrzeby obydwu stron oraz pozwoli im nawzajem korzystać ze swoich potencjałów. Potrzebę intensyfikacji współpracy szkół i przedsiębiorstw dostrzegają także absolwenci kształcenia branżowego. Badania ankietowe przeprowadzone z udziałem tej grupy ujawniły potrzebę większego nacisku w procesie kształcenia na zdobywanie umiejętności praktycznych i realizację praktyk zawodowych w zakładach pracy.

Z kolei analiza wyników badania Barometr zawodów 2022 dostarcza wniosku, że w wielu przypadkach deficyt pracowników w określonym zawodzie, bardziej niż z braku osób z odpowiednim wykształceniem, wynika z braku osób z umiejętnościami praktycznymi i określonymi specjalistycznymi uprawnieniami, nawet przy dużej podaży wolnych zasobów pracy w danym zawodzie. Aby móc zaradzić temu problemowi, szkoły kształcenia branżowego muszą mieć rozeznanie w potrzebach lokalnych pracodawców na umiejętności i kwalifikacje pracowników. Kolejnym krokiem jest organizowanie, najlepiej we współpracy z pracodawcami, kursów doszkalających dla uczniów, których wynikiem będzie podniesienie kwalifikacji lub nabycie rzeczywistych umiejętności zawodowych.

12.2 Kształcenie w zawodach deficytowych i nadwyżkowych w powiatach województwa podlaskiego

W wyłonieniu zawodów deficytowych i nadwyżkowych posłużono się analizą danych zastanych (liczba uczniów kształcenia branżowego wg zawodów i powiatów, prognoza Barometr zawodów 2022), wynikami badań ilościowych z pracodawcami i z absolwentami, a także wynikami panelu ekspertów.

Poniższa tabela przedstawia listę zawodów, w których – zgodnie z wynikami badania ankietowego z pracodawcami, zatrudnionych jest najwięcej pracowników. Dla każdego z zawodów wskazano średnią ocen dostępności pracowników (ocena pracodawców, wartość dla powiatu) i liczbę uczniów, którzy w roku szkolnym 2021/2022 kształcili się w danym zawodzie. W zestawieniu nie uwzględniono zawodów, w których w danym powiecie liczba uczniów jest wystarczająca.

Tabela 180 Zawody, na które jest największe zapotrzebowanie w powiatach woj. podlaskiego

Powiat	Zawód najczęściej zatrudniany	Średnia ocena dostępności	Liczba uczniów w powiecie w roku szkolnym 2021/2022
augustowski	technik leśnik	5,0	0
	opiekun medyczny	2,5	0
białostocki	kierowca mechanik	3,0	0
	mechanik pojazdów samochodowych	3,7	16
	operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych	2,0	0
Białystok	Zawody, które zostały najliczniej wskazane przez ankietowanych pracodawców są kształcone w Białymstoku.		
bielski	monter izolacji budowlanych	4,0	0
	technik budownictwa	3,5	19
	betoniarz-zbrojarz	3,0	0
grajewski	opiekun medyczny	3,5	0
	sprzedawca	3,5	11
hajnowski	Zawody, które zostały najliczniej wskazane przez ankietowanych pracodawców są kształcone w powiecie hajnowskim.		
kolneński	elektryk	3,3	6
	kierowca mechanik	3,5	0
łomżyński	sprzedawca	4,0	1
	technik budownictwa	3,5	0
	operator maszyn i urządzeń odlewniczych	3,0	0
	monter instalacji i urządzeń sanitarnych	3,6	0
	technik ochrony fizycznej osób i mienia	4,0	0
łomża	operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych	1,0	0
	asystent osoby niepełnosprawnej	4,0	0
moniecki	cukiernik	4,0	4
	piekarz	4,0	0
	monter instalacji i urządzeń sanitarnych	4,0	0
sejneński	technik leśnik	5,0	0
	technik leśnik	5,0	0
siemiatycki	kierowca mechanik	2,5	0
	operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych	3,5	0
	technik leśnik	5,0	0
sokólski	terapeuta zajęciowy	4,0	0
	opiekun medyczny	4,0	0
	opiekun medyczny	4,0	0
suwalski	kierowca mechanik	4,0	0
	ślusarz	3,5	0
	elektryk	4,0	0
Suwałki	technik ochrony fizycznej osób i mienia	4,0	15
	tapicer	1,0	0
wysokomazowiecki	kierowca mechanik	2,8	0
	sprzedawca	4,2	6

Powiat	Zawód najczęściej zatrudniany	Średnia ocena dostępności	Liczba uczniów w powiecie w roku szkolnym 2021/2022
zambrowski	mechanik precyzyjny	4,0	0
	operator maszyn i urządzeń odlewniczych	4,0	0
	magazynier-logistyk	4,0	0
	kierowca mechanik	3,3	0

Ocena w skali pięciostopniowej, od 1 – ocena bardzo zła do 5 – ocena bardzo dobra, [n] oznacza wielkość próby w poszczególnych powiatach

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety CATI z pracodawcami [N=402] i danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku, stan na 13.07.2022

Na podstawie badania ankietowego z absolwentami kształcenia branżowego można wskazać branże, w zawodach których najwięcej i najmniej osób zdobywa zatrudnienie zgodne ze zdobytym wykształceniem. Branże, których absolwenci wykonują pracę w zawodzie, to przede wszystkim:

- branża elektroniczno-mechatroniczna: 86,7% ankietowanych absolwentów wykonuje pracę w wyuczonym zawodzie;
- branża budowlana: 83,3% ankietowanych absolwentów wykonuje pracę w wyuczonym zawodzie;
- branża elektroenergetyczna: 80,0% ankietowanych absolwentów wykonuje pracę w wyuczonym zawodzie;
- branża motoryzacyjna: 71,4% ankietowanych absolwentów wykonuje pracę w wyuczonym zawodzie;
- branża opieki zdrowotnej: 70,4% ankietowanych absolwentów wykonuje pracę w wyuczonym zawodzie.

Natomiast branże, których absolwenci relatywnie najrzadziej pracują w zawodzie to:

- branża drzewno-meblarska: 25,0% absolwentów pracuje w zawodzie;
- branża spożywcza: 30,8% absolwentów pracuje w zawodzie;
- branża handlowa: 33,3% absolwentów pracuje w zawodzie;
- branża fryzjersko-kosmetyczna: 39,4% absolwentów pracuje w zawodzie;
- branża teleinformatyczna: 44,2% absolwentów pracuje w zawodzie.

Ze względu na niewystarczające liczebności próby powyższych danych nie można poddać analizie w podziale na zawody i powiaty. Jednak w dużym stopniu potwierdzają one wyniki uzyskane w badaniu z pracodawcami i wnioski z Barometru zawodów 2022.

Danych jakościowych w zakresie zawodów deficytowych i nadwyżkowych dostarczyło badanie metodą panelu ekspertów. Wzięło w nim udział pięć osób posiadających bogate doświadczenie i wiedzę w zakresie regionalnego rynku pracy i specyfiki szkolnictwa branżowego – osób uznanych za ekspertów w swoich dziedzinach.

Ekspertcy zwrócili uwagę na fakt, że motorem rozwoju gospodarczego województwa podlaskiego są przedsiębiorstwa oparte na eksporcie. Szczególną uwagę należy zwrócić na firmy, które eksportują różnego rodzaju wyroby elektromaszynowe (jachty, maszyny rolnicze, maszyny budowlane, pompy ciepła). Podmioty te są dobrze dofinansowane, rozwijają się i zwiększają zatrudnienie. To powoduje, że na rynku będzie rosło zapotrzebowanie na osoby posiadające kwalifikacje i umiejętności w zawodach branż: mechanicznej, elektroniczno-mechatronicznej, mechaniki precyzyjnej, metalurgicznej, chemicznej (specjaliści od przetwórstwa tworzyw sztucznych). Poza tym, na znaczeniu zyskają zawody obsługujące transport i magazynowanie – zawody z branży transportu drogowego i branży spedycyjno-logistycznej.

W zakresie zaspokojenia potrzeb regionalnego rynku zwrócono uwagę na duże zapotrzebowanie osób z kwalifikacjami w branżach: budowlanej (w całym regionie, ale szczególnie w powiecie bielskim), poligraficznej (szczególnie w Białymstoku), drzewno-meblarskiej.

W opinii ekspertów zawodami nadwyżkowymi, w których należy zmniejszyć podaż absolwentów, są przede wszystkim zawody z branż ekonomiczno-administracyjnej (szczególnie technik ekonomista) i teleinformatycznej (szczególnie technik informatyk i technik programista). Są to zawody atrakcyjne dla kandydatów i ich rodziców, ale poziom i zakres kształcenia nie odpowiada oczekiwaniom pracodawców. Ci preferują pracowników posiadających umiejętności i kwalifikacje kształcone na poziomie szkolnictwa wyższego.

Jeden z ekspertów wskazał na nadwyżkę edukacyjną florystów w mieście Białystok. Jest to stosunkowo nowy zawód. Według danych białostockiego Kuratorium Oświaty w latach 2019-2021 na rynku nie było absolwentów kształcenia branżowego w zawodzie florysty. Jednak w ostatnim roku szkolnym (2021/2022) kształcenie w tym zawodzie pobierało w regionie łącznie 610 osób, w tym 439 uczniów szkół w Białymstoku.

Uczestnicy panelu ekspertów jako przykład doskonałej współpracy między szkołami kształcenia branżowego a przedsiębiorcami wskazali powiaty bielski i hajnowski. Zespół Szkół nr 1 w Bielsku Podlaskim współpracuje z firmami budowlanymi. Efektem tej współpracy jest przygotowanie nowoczesnych pracowni spełniających wymagania praktyki zawodowej oraz kształcenie pracowników z umiejętnościami dopasowanymi do potrzeb lokalnych pracodawców. Z kolei w powiecie hajnowskim doskonałe zgranie szkoły i pracodawcy występuje pomiędzy Technikum Leśnym w Białowieży a Lasami Polskimi, które zatrudniają absolwentów zawodu technik leśnik.

Informacje o zawodach deficytowych i nadwyżkowych (przygotowanych na podstawie wyników badania Barometr zawodów 2022 dla każdego z powiatów) podano w rozdziale 10. niniejszego opracowania wraz z danymi na temat realizacji kształcenia branżowego w poszczególnych zawodach.

13 Podsumowanie

13.1 Potencjał szkół kształcenia branżowego funkcjonujących w woj. podlaskim

W roku szkolnym 2021/2022 w województwie podlaskim kształcenie branżowe realizowane było w 144 szkołach: 49 szkołach branżowych I stopnia, 3 szkołach branżowych II stopnia, 57 technikach i 35 szkołach policealnych. Niemal co trzecia z nich (32,6%) to szkoła specjalna. Łączna liczba uczniów wyniosła 30 386. Większość z nich (19 413) korzystała z oferty edukacyjnej techników. W latach 2019-2021 kształcenie branżowe ukończyło łącznie 32 712 osób. Absolwenci techników stanowią 55,6%, a absolwenci szkół branżowych 29,4% tej grupy.

Nauka prowadzona była w 108 zawodach składających się na 25 branż. Zdecydowanie najbardziej dostępne i najczęściej wybierane są zawody kształcące w ramach branży hotelarsko-gastronomiczno-turystycznej. Kształcenie w tej branży dostępne jest w 70 szkołach znajdujących się we wszystkich 17 powiatach województwa podlaskiego. W roku szkolnym 2021/2022 zawodów z branży hotelarsko-gastronomiczno-turystycznej uczyło się łącznie 4 077 osób. Kolejnymi najczęściej wybieranymi branżami były: branża teleinformatyczna (3657 uczniów), branża rolno-hodowlana (2597 uczniów), branża ekonomiczno-administracyjna (2530 uczniów), branża fryzjersko-kosmetyczna (2050 uczniów).

Zawody nadwyżkowe i deficytowe

Kandydaci do nauki w szkołach kształcenia branżowego w województwie podlaskim najchętniej wybierają następujące kierunki:

- technik informatyk (2825 uczniów),
- technik żywienia i usług gastronomicznych (2071 uczniów),
- technik ekonomista (1287 uczniów),
- technik administracji (1039 uczniów),
- technik usług kosmetycznych (1025 uczniów).

W wielu powiatach powoduje to nadwyżkę edukacyjną. Szczególnie dotyczy ona zawodów technika ekonomisty i technika informatyka. Poza nimi zawodem nadwyżkowym jest także technik rolnik (793 uczniów).

Znacznie bardziej rozbudowana jest lista kierunków szkolnictwa branżowego, w których nie odbywa się kształcenie lub kształci się za mało uczniów w stosunku do potrzeb lokalnych pracodawców. Są to przede wszystkim zawody:

- technik spawalnictwa (brak kształcenia w województwie podlaskim),
- blacharz (brak kształcenia w województwie podlaskim),
- technik dekarstwa (brak kształcenia w województwie podlaskim),

- operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych (3 uczniów, tylko w Suwałkach),
- dekarz (10 uczniów, tylko w Białymstoku),
- elektromechanik (11 uczniów),
- magazynier-logistyk (29 uczniów, tylko w Białymstoku i Łomży),
- ślusarz (39 uczniów),
- opiekun osoby starszej (68 uczniów, głównie w Białymstoku),
- operator obrabiarek skrawających (103 uczniów, głównie w Kolnie i Białymstoku),
- kierowca mechanik (197 uczniów, tylko w Białymstoku, Łomży i Suwałkach).

Współpraca szkół z pracodawcami

Niemal połowa spośród szkół kształcenia branżowego, które zostały objęte badaniem ankietowym, prowadzi rozeznanie na lokalnym rynku pracy w zakresie zapotrzebowania pracodawców na absolwentów określonych zawodów. W ciągu ostatnich pięciu lat w 30 spośród 101 badanych szkół otwarto nowe kierunki kształcenia, które były odpowiedzią na zapotrzebowanie zgłoszone przez lokalnych pracodawców. Większość placówek (60%) wysoko oceniła swój potencjał do otwierania nowych kierunków kształcenia. Potencjał ten stanowią przede wszystkim odpowiednio przygotowana kadra dydaktyczna oraz dobra baza techniczna i lokalowa. Ważnym atutem jest także rozwinięta współpraca z lokalnymi pracodawcami. Odsetek szkół kształcenia branżowego, które współpracują z lokalnymi pracodawcami, wynosi niemal 80%. Zazwyczaj polega ona na realizacji kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki zawodu, organizacji stażów absolwenckich lub zatrudniania praktyków z zakładów pracy współpracujących ze szkołą.

Zarówno szkoły, jak i pracodawcy bardzo wysoko oceniają swoją współpracę oraz płynące z niej korzyści. Korzyści te czerpią zarówno uczniowie (możliwość zdobycia praktycznej, aktualnej wiedzy oraz faktycznego doświadczenia zawodowego), nauczyciele (mają możliwość aktualizacji swojej wiedzy i lepszego przygotowania uczniów do pracy na otwartym rynku), szkoły (nawiązując współpracę z lokalnymi zakładami pracy zyskują możliwość zatrudnienia praktyków w nich pracujących), jak i pracodawcy (promocja przedsiębiorstwa, wartość prerekrutacyjna praktyk i stażów, możliwość wyposażenia uczniów i absolwentów w doświadczenie i umiejętności najlepiej dopasowane do potrzeb pracodawców).

Zagrożenie współpracy pomiędzy szkołami kształcenia branżowego a lokalnymi pracodawcami stanowi przede wszystkim trudna sytuacja gospodarcza regionu i kraju. Powoduje ona, że dla przedsiębiorstw działania podejmowane we współpracy ze szkołami schodzą na drugi plan (nie postrzegają tej współpracy jako szansy na rozwój firmy). Przedsiębiorstwa narzekają na ograniczone zasoby kadrowe, które nie pozwalają im zaangażować się we współpracę ze szkołami w takim stopniu, w jakim jest to oczekiwane.

Stosowanie przez szkoły strategii skutecznej rekrutacji uczniów

Niemal 60% szkół kształcenia branżowego stosuje strategię skutecznego rekrutacji uczniów. Realizowane w jej ramach działania to przede wszystkim promocja szkoły w Internecie i za pośrednictwem lokalnych mediów oraz organizacja dni otwartych. Popularne jest także organizowanie spotkań w szkołach potencjalnych kandydatów na uczniów (szkoły podstawowe, licea). Mniejsza liczba ankietowanych szkół zwróciła uwagę na kwestię organizacji procesu rekrutacji i selekcji kandydatów. Blisko 12% placówek wskazało na prowadzenie rekrutacji uczniów w oparciu o punktowanie ich osiągnięć i wyników w dotychczasowej nauce.

Największą popularnością wśród kandydatów cieszą się zawody kucharza i technika informatyka. Wśród kierunków, na które zgłasza się relatywnie najmniej kandydatów wymieniano m.in. zawody: fryzjera, piekarza, rolnika, stolarza. Jednak najczęściej udzielaną odpowiedzią na pytanie o to, w rekrutacji na jakie zawody występuje najmniejsza liczba chętnych, była „nie ma takich”.

Ocena praktycznego i teoretycznego przygotowania absolwentów szkolnictwa branżowego do pracy w wyuczonym zawodzie oraz zdawalność egzaminów zawodowych

Zdecydowana większość ankietowanych pracodawców (88%) ocenia przygotowanie absolwentów szkół kształcenia zawodowego dobrze lub bardzo dobrze. Na oceny złe lub bardzo złe w analizowanym zakresie wskazało łącznie około 6% badanych pracodawców. Absolwenci szkół kształcenia branżowego okazali się być nieco bardziej krytyczni w ocenie swego przygotowania niż ankietowani pracodawcy. Łączny odsetek wskazań na dobre lub bardzo dobre przygotowanie przez szkołę do wykonywania wyuczonego zawodu wyniósł 70,8%. Co czwarty absolwent wskazał na ocenę umiarkowaną. Najlepiej swoje przygotowanie do wykonywania wyuczonego zawodu ocenili absolwenci kierunków z branż budowlanej i ekonomiczno-administracyjnej, a stosunkowo najgorzej absolwenci zawodów z branż hotelarsko-gastronomiczno-turystycznej i elektroniczno-mechatronicznej.

Byli uczniowie szkół kształcenia branżowego w województwie podlaskim generalnie są zadowoleni z poziomu nauczania. Część z nich (blisko 30%) zwróciła uwagę na to, że kształcenie powinno obejmować większą liczbę godzin praktyk, najlepiej u pracodawców. Także same praktyki zawodowe powinny być bardziej jakościowe – dawać możliwość realizacji większego zakresu zadań praktycznych.

W roku 2022 zdawalność egzaminu zawodowego wyniosła w województwie podlaskim 83,7%. Najwięcej zdających podeszło do egzaminu zawodowego w kwalifikacjach branż hotelarsko-gastronomiczno-turystycznej (1465), rolno-hodowlanej (1459) i teleinformatycznej (1164). Certyfikat kwalifikacji zawodowej w danym zawodzie otrzymało łącznie 8439 osób. Najwyższą zdawalność egzaminu odnotowano w powiecie łomżyńskim (94,1%), a relatywnie najniższą w powiecie suwalskim (69,7%).

Losy zawodowe absolwentów szkół branżowych z terenu województwa podlaskiego

Zgodnie z wynikami przeprowadzonej ankiety, blisko trzy czwarte osób (74%), które w latach 2019-2021 zdobyły zawód w podlaskich szkołach kształcenia branżowego, obecnie pracuje. 64% osób jest zatrudnionych, 7,5% prowadzi własną działalność gospodarczą, a 3,5% pracuje w gospodarstwie rolnym (własnym lub należącym do członka rodziny). Osoby bezrobotne i nieaktywne zawodowo stanowią łącznie 10,5%. Co piąty absolwent (19%) kontynuuje edukację. W 62% przypadków jest to kontynuacja nauki w tym samym zawodzie, ale na wyższym poziomie.

Niemal 80% respondentów, którzy obecnie pracują, deklaruje, że wykonywana przez nich praca jest zgodna z posiadanym wykształceniem zawodowym. Ponad 90% z nich podjęło tę pracę w ciągu 12 miesięcy od ukończenia edukacji. Najszybciej pracę zgodną z kwalifikacjami znajdują absolwenci zawodów z branży budowlanej i motoryzacyjnej – odpowiednio 41,7% i 46,4% przed upływem trzech miesięcy od zakończenia kształcenia.

Wyniki ankiety wskazują, że branżami których absolwenci mają największe szanse na zdobycie zatrudnienia w wyuczonym zawodzie, są:

- branża elektroniczno-mechatroniczna: 86,7% ankietowanych absolwentów pracuje i jest to praca zgodna z wykształceniem;
- branża budowlana: 95,8% ankietowanych absolwentów pracuje, 83,3% w zawodzie;
- branża elektroenergetyczna: 93,3% pracuje, 80,0% w zawodzie.

Z kolei najwyższy odsetek bezrobotnych odnotowano w zawodach branż mechanicznej, hotelarsko-gastronomiczno-turystycznej, drzewno-mieblarskiej i handlowej. Absolwenci kształcenia branżowego rejestrują się w powiatowych urzędach pracy jako bezrobotni przede wszystkim w celu skorzystania z pomocy w poszukiwaniu pracy – doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy. Co trzeci ankietowany bezrobotny chciał skorzystać ze szkoleń i kursów oferowanych przez PUP. Znaczący odsetek respondentów (36%) wskazał, że status osoby bezrobotnej jest im potrzebny ze względu na prawo do ubezpieczenia zdrowotnego. Najczęstszymi powodami, przez które absolwenci szkół kształcenia branżowego nie podejmują pracy, są brak ofert pracy zgodnych z ich kwalifikacjami oraz to, że dostępne oferty są nieatrakcyjne pod względem finansowym.

13.2 Poziom dostosowania kształcenia branżowego do potrzeb pracodawców

Pracodawcy, którzy wzięli udział w badaniu, zatrudniają łącznie 5438 pracowników z wykształceniem branżowym. Osoby te reprezentują 111 zawodów wchodzących w skład 28 branż. Najliczniej reprezentowane są branża budowlana (19,1%) i branża transportu drogowego (14,5%). Zawód, który występuje najliczniej wśród pracowników ankietowanych firm, to kierowca mechanik (14,5%). Wśród zawodów, których udział w ogóle pracowników ankietowanych firm przekroczył 4%, znalazły się także: technik leśnik (7,6%), sprzedawca (5,8%), technik budownictwa (4,4%), opiekun medyczny (4,0%).

Zapotrzebowanie na zawody kształcenia branżowego

Okolo 17% ankietowanych przedsiębiorstw poszukuje obecnie pracowników. Praca oferowana jest łącznie na 187 stanowiskach w 70 podmiotach. Najczęściej poszukiwanym zawodem jest kierowca mechanik. Wysoka liczba pracowników jest poszukiwana także w zawodach z branży budowlanej i branży hotelarsko-gastronomiczno-turystycznej.

Według wyników badania Barometr zawodów 2022 zawody deficytowe w województwie podlaskim to głównie zawody branż budowlanej i transportu drogowego, a także cukiernicy, elektrycy, kucharze, magazynierzy, opiekunowie osób starszych lub niepełnosprawnych, terapeuci zajęciowi, ślusarze i spawacze. Z kolei do zawodów nadwyżkowych zaliczono techników ekonomistów oraz rolników i hodowców.

Kwalifikacje i kompetencje poszukiwane przez podlaskich pracodawców

Dla większości przedsiębiorców zdecydowanie najważniejsze są dobre przygotowanie praktyczne do wykonywanego zawodu (68,2%), zapał do pracy (55,7%) i odpowiedzialna postawa kandydatów do pracy (51,0%). Wysoki odsetek pracodawców – 45,5% wskazał, że oczekuje od przyszłych pracowników dobrego przygotowania teoretycznego do wykonywanego zawodu. Dla około jednej trzeciej badanych istotne są umiejętności miękkie kandydatów – umiejętności interpersonalne (komunikatywność, otwartość, pozytywne nastawienie do pracy i współpracowników) oraz elastyczność i otwartość na uczenie się.

Dobre przygotowanie praktyczne do pracy oraz inicjatywa i zapał do pracy, są jednocześnie najczęściej wskazywane jako to, czego brakuje absolwentom szkół kształcenia branżowego. Co czwarty pracodawca uważa, że solidność i odpowiedzialność, a także elastyczność i otwartość na uczenie się, nie są mocnymi stronami absolwentów.

Jakość kształcenia branżowego w powiatach województwa podlaskiego

Podlascy pracodawcy i absolwenci szkół ocenili siedem elementów stanowiących o jakości kształcenia. Były to:

- program kształcenia,
- zaplecze warsztatowe szkół,
- kształcenie teoretyczne,
- kształcenie praktyczne,
- przygotowanie kadry pedagogicznej,
- współpraca szkół z pracodawcami,
- działalność promocyjna szkoły (oceniali tylko pracodawcy),
- organizacja praktyk zawodowych (oceniali tylko absolwenci).

Pracodawcy ocenili jakość kształcenia branżowego jednoznacznie dobrze. Oceny pozytywne stanowiły średnio 61% wszystkich wystawionych⁶¹. Od 23% (kształcenie praktyczne) do 39%

⁶¹ Ankietowani pracodawcy i absolwenci oceniali poszczególne kryteria jakości kształcenia w skali pięciostopniowej, od 1 – ocena bardzo zła do 5 – ocena bardzo dobra.

(współpraca szkół z pracodawcami) stanowiły oceny umiarkowane. Oceny negatywne wskazało średnio 8% ankietowanych. Co dziesiąty badany źle ocenił jakość kształcenia praktycznego oraz zaplecze warsztatowe szkół. Jednocześnie kształcenie praktyczne i teoretyczne zebrało najwięcej ocen dobrych spośród wszystkich ocenianych aspektów (odpowiednio 67% i 66%).

Wśród absolwentów szkół kształcenia branżowego z terenu województwa podlaskiego oceny oferty szkół, do których uczęszczali, były jeszcze bardziej pozytywne. Średni łączny odsetek ocen dobrych i bardzo dobrych oscyluje wokół 70%. Najlepiej zostały ocenione jakość kształcenia teoretycznego, jakość kształcenia praktycznego oraz program kształcenia.

Aby móc porównać między sobą jakość kształcenia branżowego w poszczególnych powiatach, posłużono się wskaźnikiem syntetycznym. Do jego skonstruowania skorzystano z trzech grup czynników:

- obiektywnych (np. zdawalność egzaminu zawodowego, odsetek absolwentów pracujących w wyuczonym zawodzie, odsetek szkół współpracujących z pracodawcami),
- wynikających z ocen pracodawców,
- wynikających z ocen absolwentów.

Uzyskane wartości zsumowano i utworzono ranking powiatów pod względem jakości kształcenia branżowego. Najwyższe oceny (wysoka jakość) uzyskały powiaty wysokomazowiecki i sejneński. Wyniki wskazujące na ponadprzeciętną jakość kształcenia odnotowano w powiatach monieckim i augustowskim. Z kolei najniżej kształtowały się wartości wskaźnika jakości kształcenia branżowego w powiatach grajewskim i łomżyńskim.

13.3 Analiza i ocena jakości miejsc pracy oferowanych przez lokalnych pracodawców w zawodach szkolnictwa branżowego

Kluczowe branże generujące popyt na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego

Zgodnie z wynikami przeprowadzonych badań ilościowych, branżami o największym potencjale zatrudnieniowym absolwentów kształcenia branżowego są budownictwo (sekcja F wg PKD) oraz transport i gospodarka magazynowa (sekcja H). Analiza w zakresie największych zakładów pracy w regionie i specyfiki ich działalności wskazuje, że branżą o ogromnym zapotrzebowaniu na pracowników w zawodach kształcenia branżowego jest przetwórstwo przemysłowe (sekcja C). Wniosek ten został potwierdzony podczas panelu ekspertów. Mianowicie zwrócono uwagę na firmy, które zajmują się produkcją i eksportem różnego rodzaju wyrobów elektromaszynowych (jachty, maszyny rolnicze, maszyny budowlane, pompy ciepła). Podmioty te są dobrze dofinansowane, rozwijają się i zwiększają zatrudnienie. W konsekwencji generują wzrost zapotrzebowania na osoby posiadające kwalifikacje i umiejętności w zawodach branż: mechanicznej, elektroniczno-

mechatronicznej, elektroenergetycznej, mechaniki precyzyjnej, chemicznej (specjaliści od przetwórstwa tworzyw sztucznych).

Ocena atrakcyjności lokalnych miejsc pracy w zawodach szkolnictwa branżowego z perspektywy absolwentów

Absolwenci szkolnictwa branżowego w województwie podlaskim w większości pozytywnie oceniają jakość dostępnych miejsc pracy w swoim zawodzie. Natomiast występują różnice pomiędzy opiniami mieszkańców poszczególnych powiatów. Relatywnie najniżej oceniana jest atrakcyjność miejsc pracy dostępnych w powiatach zambrowskim i siemiatyckim, natomiast najwyżej w największych miastach regionu (Łomża, Białystok, Suwałki) oraz w powiecie wysokomazowieckim. Jako czynnik najistotniejszy dla oceny atrakcyjności miejsca pracy należy wyróżnić stabilność i bezpieczeństwo zatrudnienia. Wysoko oceniono także znaczenie atmosfery w miejscu pracy. Ankietowani relatywnie najmniejszą wagę przykładają do benefitów pozapłacowych i prestiżu danego pracodawcy. Aspekty, które badani absolwenci szkolnictwa branżowego uważają za najistotniejsze, są przez nich oceniane najlepiej. Dwóch na trzech ankietowanych oceniło, że miejsca pracy w wyuczonym zawodzie, które są dostępne w powiecie ich zamieszkania, charakteryzują się dobrą atmosferą pracy (dają komfort psychiczny), stabilnością i bezpieczeństwem zatrudnienia oraz dają satysfakcję.

Ponad połowa respondentów zadeklarowała, że oferowane warunki zatrudnienia odpowiadają ich oczekiwaniom (co czwartemu badanemu odpowiadają w pełni). Jedynie 5,8% badanych wyraziło przeciwną opinię. W zakresie formy zatrudnienia oczekiwania absolwentów szkół kształcenia branżowego i oferta podlaskich pracodawców korespondują ze sobą (preferowanie zatrudnienia na podstawie umowy o pracę). Polem niezgody jest natomiast wysokość wynagrodzenia. Średnie wynagrodzenie, jakiego oczekuje absolwent szkolnictwa branżowego za pracę w wyuczonym zawodzie, wynosi 4311 zł netto miesięcznie. Ankietowani pracodawcy oferują tej grupie wynagrodzenie w wysokości średnio 3177 zł netto miesięcznie.

Przyczyny niepowodzeń w rekrutacji absolwentów lokalnych szkół branżowych na stanowiska pracy w zawodach szkolnictwa branżowego

Co piąty pracodawca z terenu województwa podlaskiego doświadcza trudności w rekrutacji pracowników w zawodach kształcenia branżowego. Najczęściej na występowanie tego problemu wskazują pracodawcy z powiatów sokólskiego (45,0%) i siemiatyckiego (43,8%). Zmienną silnie różnicującą w badanym zakresie jest typ działalności wykonywanej przez przedsiębiorstwo. Największe trudności w pozyskiwaniu nowych pracowników mają podmioty zajmujące się zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (47,8%). Stosunkowo wysoki odsetek wskazań odnotowano także wśród pracodawców z sektora budownictwa i przetwórstwa przemysłowego. Główną przyczyną trudności w rekrutacji absolwentów szkolnictwa branżowego jest brak pracowników w zawodach poszukiwanych przez przedsiębiorców (89,8%). W przypadku ankietowanych pracodawców z powiatów

augustowskiego, kolneńskiego, monieckiego, suwalskiego, zambrowskiego i miasta Suwałk było to jedyne wskazywane uzasadnienie.

Wśród przedsiębiorstw, które wzięły udział w ankiecie, odsetek podmiotów zatrudniających pracowników z zagranicy wyniósł 7,7%. Najczęściej cudzoziemców zatrudniają firmy z branży transportu i gospodarki magazynowej (32,1%). Wśród podmiotów zajmujących się budownictwem odsetek ten wyniósł 15,8%. Jako główny powód zatrudniania pracowników z zagranicy pracodawcy wskazali brak zasobów pracy na rodzimym rynku.

13.4 Możliwość wsparcia szkół kształcenia branżowego w dostosowaniu oferty do potrzeb lokalnych pracodawców

Przedstawiciele kadry zarządzającej placówek, które wzięły udział w badaniu, w zdecydowanej większości (73,3%) nie potrafili jednoznacznie wskazać, czy dostrzegają potrzebę wsparcia szkoły w zakresie kształcenia branżowego w zawodach poszukiwanych przez pracodawców. Na istnienie potrzeby w tym względzie wskazało 15,9% ankietowanych. Podmiotami, które miałyby wesprzeć szkoły to przede wszystkim Jednostki Samorządu Terytorialnego (na poziomie gminy lub powiatu) i pracodawcy.

Zakres pomocy, której potrzebę zgłosili przedstawiciele szkół kształcenia branżowego, dotyczy głównie trzech obszarów:

- wsparcia finansowego w wyposażeniu placówki (tworzenie atrakcyjnej i nowoczesnej bazy dydaktycznej) – przy udziale JST,
- organizacja praktyk zawodowych i zatrudnianie absolwentów – przy udziale pracodawców,
- wsparcie w promocji szkoły, współorganizacja targów pracy – przy udziale pracodawców.

Zdaniem ekspertów w zakresie podlaskiego rynku pracy i kształcenia branżowego, uruchomienie nauczania w zawodach deficytowych nie rozwiązuje problemu braku pracowników z poszukiwanymi kwalifikacjami. Brak nauczania zawodów deficytowych ma duży związek z brakiem zainteresowania tymi zawodami ze strony kandydatów i ich rodziców. Część szkół podejmuje próby otwierania nowych kierunków kształcenia, ale ostatecznie ich nie uruchamia właśnie przez brak chętnych.

Aby to zmienić potrzebne są szeroko zakrojone działania mające na celu zwiększenie świadomości mieszkańców regionu w zakresie zapotrzebowania rynku pracy na kwalifikacje branżowe. Należy uświadamiać młodych ludzi, że wybór zawodu poszukiwanego przez lokalnych pracodawców wiąże się z pewnością i stabilnością zatrudnienia oraz z satysfakcjonującymi zarobkami.

14 Wnioski i rekomendacje z badania

Tabela 181 Tabela wniosków i rekomendacji

nr	Cel szczegółowy badania	Wniosek	Rekomendacja
1	Cel szczegółowy 1: Analiza potencjału szkół kształcenia branżowego funkcjonujących w woj. podlaskim, ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia w zawodach poszukiwanych w poszczególnych powiatach województwa	Problemem szkolnictwa branżowego jest niedobór kadry pedagogicznej, szczególnie w zawodach nauczyciela przedmiotów zawodowych i nauczyciela praktycznej nauki zawodu. Wynika to ze starzenia się kadry i braku zastępowalności pokoleniowej. Możliwość częściowego uzupełnienia tych braków stwarza zatrudnianie przez szkoły praktyków z zakładów pracy, z którymi współpracują.	Należy promować i premiować współpracę szkół kształcenia branżowego z lokalnymi pracodawcami. Szczególnie w zakresie zatrudniania przez szkoły praktyków ze współpracujących zakładów pracy.
2	Cel szczegółowy 2: Analiza dostosowania kształcenia branżowego do potrzeb pracodawców w poszczególnych powiatach woj. podlaskiego	Kształcenie w zawodzie kierowcy mechanika jest realizowane tylko w czterech szkołach w regionie (znajdujących się w Białymstoku, Łomży i Suwałkach). W roku szkolnym 2021/2022 w zawodzie tym kształciło się łącznie 197 uczniów. W świetle wyników ankiety z pracodawcami jest to jeden z najbardziej poszukiwanych i najmniej dostępnych zawodów kształcenia branżowego. W związku z rozwojem eksportu, zapotrzebowanie to będzie rosło.	Należy podjąć działania zmierzające w kierunku zwiększenia podaży absolwentów zawodu kierowcy mechanika.
3	Cel szczegółowy 3: Analiza i ocena jakości miejsc pracy oferowanych przez lokalnych pracodawców w zawodach szkolnictwa branżowego w poszczególnych powiatach województwa podlaskiego	Z punktu widzenia wysokości wynagrodzenia i łatwości zdobycia zatrudnienia, jednym z najatrakcyjniejszych kierunków kształcenia branżowego jest zawód kierowcy mechanika. Wielu podlaskich pracodawców zatrudnia w tym zawodzie pracowników z zagranicy i uzasadnia to brakiem dostatecznej liczby wykwalifikowanych kierowców na lokalnym rynku pracy.	

nr	Cel szczegółowy badania	Wniosek	Rekomendacja
4	Cel szczegółowy 2: Analiza dostosowania kształcenia branżowego do potrzeb pracodawców w poszczególnych powiatach woj. podlaskiego	Badanie ankietowe z pracodawcami oraz analiza wyników prognozy Barometr zawodów 2022 wskazują, że podaż absolwentów zawodów branży budowlanej jest niewystarczająca wobec zapotrzebowania rynku. Część zawodów deficytowych w tym zakresie w ogóle nie jest kształcona w województwie podlaskim lub skala kształcenia jest wysoce niewystarczająca (np. dekarz, operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych, monter konstrukcji budowlanych, monter sieci i instalacji sanitarnych).	Należy podjąć działania zmierzające w kierunku zwiększenia podaży absolwentów zawodów nauczanych w ramach branży budowlanej (murarz-tynkarz, dekarz, operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych, monter konstrukcji budowlanych, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie).
5	Cel szczegółowy 2: Analiza dostosowania kształcenia branżowego do potrzeb pracodawców w poszczególnych powiatach woj. podlaskiego	W badaniu z udziałem pracodawców zidentyfikowano duże zapotrzebowanie na pracowników zawodów branż opieki zdrowotnej i pomocy społecznej (opiekun medyczny, opiekun osoby starszej, asystent osoby niepełnosprawnej). Zapotrzebowanie to potwierdzają wyniki badania pn. Barometr zawodów 2022. W województwie podlaskim zawody te kształcone są głównie w Białymstoku, Łomży i Suwałkach.	Należy podjąć działania zmierzające w kierunku zwiększenia dostępności kształcenia w zawodach branż opieki zdrowotnej i branży pomocy społecznej także poza największymi miastami regionu. Tym samym należy dążyć do zwiększenia podaży absolwentów tych zawodów.
6	Cel szczegółowy 2: Analiza dostosowania kształcenia branżowego do potrzeb pracodawców w poszczególnych powiatach woj. podlaskiego	Wyniki analizy zakresu działalności największych pracodawców w regionie oraz wnioski z panelu ekspertów, pozwalają wskazać branże związane z przemysłem elektromaszynowym jako te, które w najbliższych latach będą się intensywnie rozwijać i generować miejsca pracy dla absolwentów branż: mechanicznej, metalurgicznej, elektroniczno-mechatronicznej, chemicznej i mechaniki precyzyjnej.	Należy zwiększyć podaż absolwentów zawodów branż mechanicznej, metalurgicznej, elektroniczno-mechatronicznej, chemicznej i mechaniki precyzyjnej. W szczególności: operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych, operator obrabiarek skrawających, ślusarz, technik spawalnictwa, mechanik precyzyjny, operator maszyn i urządzeń przemysłu metalurgicznego.
7	Cel szczegółowy 2: Analiza dostosowania kształcenia branżowego do potrzeb pracodawców w poszczególnych powiatach woj. podlaskiego	Podaż absolwentów zawodów branży ekonomiczno-administracyjnej (technik ekonomista) i teleinformatycznej (technik informatyk, technik programista) znacznie przewyższa popyt na ich kwalifikacje. W roku szkolnym 2021/2022 w zawodach tych kształciło się łącznie 4736 osób. Większość pracodawców poszukując pracowników branż ekonomicznej i informatycznej preferuje osoby z wykształceniem wyższym.	Należy podjąć działania zmierzające do zmniejszenia podaży absolwentów zawodów branż ekonomiczno-administracyjnej i teleinformatycznej (w szczególności technika ekonomisty, technika informatyka i technika programisty).

nr	Cel szczegółowy badania	Wniosek	Rekomendacja
8	Cel szczegółowy 4: Analiza możliwości wsparcia szkół kształcenia branżowego w dostosowaniu oferty do potrzeb lokalnych pracodawców w poszczególnych powiatach województwa podlaskiego.	Kształcenie branżowe nie cieszy się dużym zainteresowaniem wśród kandydatów. W społeczeństwie funkcjonuje wiele negatywnych stereotypów i uprzedzeń dotyczących poziomu kształcenia w szkołach branżowych. Część kierunków kształcących w zawodach deficytowych nie zostaje uruchomiona z powodu braku chętnych.	Należy budować pozytywny wizerunek szkolnictwa branżowego i jego adeptów. Może być to realizowane poprzez kampanie społeczne oraz poprzez działania samych szkół, np. organizowanie dni otwartych i wizyt studyjnych dla uczniów szkół podstawowych (nie tylko jej ostatnich klas) i ich rodziców, i w ścisłej współpracy z pracodawcami
9	Cel szczegółowy 3: Analiza i ocena jakości miejsc pracy oferowanych przez lokalnych pracodawców w zawodach szkolnictwa branżowego w poszczególnych powiatach województwa podlaskiego	Niemal połowa ankietowanych pracodawców prowadzących działalność związaną z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi doświadcza trudności w rekrutacji pracowników w zawodach kształcenia branżowego. Wskazują oni, że na lokalnych rynkach pracy brakuje pracowników w poszukiwanych zawodach. Jednocześnie mniej niż połowa absolwentów kierunków branży hotelarsko-gastronomiczno-turystycznej wykonuje pracę zgodną z wyuczonym zawodem. Wnioski z panelu ekspertów wskazują na to, że uczniowie zawodów tej branży często wybierają kierunek kształcenia bez pełnej świadomości, z czym wiąże się praca w gastronomii i hotelarstwie (jaka jest jej specyfika oraz poziom wynagrodzeń). Po ukończeniu edukacji nie są zainteresowani podjęciem pracy w zawodzie.	Działania z zakresu doradztwa edukacyjnego i zawodowego kierowanego do uczniów powinny być wdrażane już na etapie 5-6 klasy szkoły podstawowej.
10	Cel szczegółowy 4: Analiza możliwości wsparcia szkół kształcenia branżowego w dostosowaniu oferty do potrzeb lokalnych pracodawców w poszczególnych powiatach województwa podlaskiego.	Jeden z wniosków płynących z panelu ekspertów mówi o tym, że młodzież kończąca szkołę podstawową nie zna oferty szkół branżowych i techników. Uczniowie szkół podstawowych zazwyczaj nie są jeszcze gotowi na wybór ścieżki zawodowej. Nie wiedzą z czym wiąże się specyfika pracy w poszczególnych zawodach, jakie są perspektywy zatrudnienia.	

nr	Cel szczegółowy badania	Wniosek	Rekomendacja
11	Cel szczegółowy 4: Analiza możliwości wsparcia szkół kształcenia branżowego w dostosowaniu oferty do potrzeb lokalnych pracodawców w poszczególnych powiatach województwa podlaskiego.	Z analizy badania pn. Barometr zawodów 2022 wynika, że w części zawodów poza kierunkowym wykształceniem, bardzo ważne jest posiadanie specjalistycznych uprawnień. Zdobyć ich jest umożliwiane przez część szkół kształcenia branżowego, jednak nie jest to regułą.	Należy premiować szkoły stwarzające swoim uczniom możliwość zdobycia kwalifikacji i uprawnień, które wykraczają poza podstawę programową ale są zgodne z oczekiwaniami pracodawców.
12	Cel szczegółowy 4: Analiza możliwości wsparcia szkół kształcenia branżowego w dostosowaniu oferty do potrzeb lokalnych pracodawców w poszczególnych powiatach województwa podlaskiego.	W opinii ekspertów należy wspomóc dyrektorów szkół kształcenia branżowego w zakresie dopasowania oferty edukacyjnej do potrzeb lokalnego rynku pracy. Szkoły nie dysponują zasobami niezbędnymi do prowadzenia rzetelnego rozpoznania zapotrzebowania rynku na umiejętności i kwalifikacje. Potrzebny jest odrębny podmiot, który będzie ustawicznie diagnozował potrzeby pracodawców w zakresie zawodów kształcenia branżowego i wspomagał szkoły w przygotowaniu oferty odpowiadającej tym potrzebom.	Należy rozważyć możliwość powołania podmiotu, który będzie wspierał szkoły kształcenia branżowego w diagnozowaniu potrzeb lokalnego rynku pracy oraz przygotowania oferty edukacyjnej odpowiadającej tym potrzebom.

15 Raport z panelu eksperckiego

Panel ekspertów został zrealizowany 22 września 2022 roku. W spotkaniu wzięło udział siedem osób - pięciu ekspertów w zakresie podlaskiego rynku pracy i szkolnictwa branżowego oraz dwoje moderatorów.

Eksperci:

- Profesor nadzwyczajny Instytutu Zarządzania Uniwersytetu w Białymstoku, przedstawiciel Zarządu Białostockiej Fundacji Kształcenia Kadr [Ekspert 1];
- Przedstawiciel Izby Rzemieślniczej i Przedsiębiorczości w Białymstoku [Ekspert 2];
- Przedstawiciel Kuratorium Oświaty w Białymstoku [Ekspert 3];
- Przedstawiciel Zarządu Podlaskiego Związku Pracodawców, członek Komitetu Sterującego Strategią Rozwoju Województwa Podlaskiego [Ekspert 4];
- Profesor nadzwyczajny Politechniki Białostockiej, Kierownik Katedry Zarządzania Produkcją na Wydziale Inżynierii Zarządzania [Ekspert 5].

Moderatorzy: Aleksandra Szelezin; Artur Kotliński.

W tygodniu poprzedzającym realizację badania, eksperci otrzymali materiał badawczy zawierający zestawienia:

- branż i zawodów, w których realizowane jest kształcenie branżowe w województwie podlaskim uwzględniającym liczbę powiatów, szkół i uczniów (na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku);
- liczby uczniów i słuchaczy poszczególnych zawodów i branż w szkołach kształcenia branżowego w województwie podlaskim, w podziale na powiaty (na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku);
- branż i zawodów, których absolwenci są zatrudnieni przez podlaskich pracodawców ogółem dla regionu (na podstawie badania ankietowego z pracodawcami);
- ocen dostępności kandydatów do pracy w zawodach szkolnictwa branżowego ogółem dla regionu (na podstawie badania ankietowego z pracodawcami);
- branż i zawodów, których absolwenci są zatrudnieni przez podlaskich pracodawców w podziale na powiaty (na podstawie badania ankietowego z pracodawcami);
- ocen dostępności kandydatów do pracy w zawodach szkolnictwa branżowego w podziale na powiaty (na podstawie badania ankietowego z pracodawcami).

Panel ekspertów składał się z dwóch części. Pierwsza dotyczyła omówienia celów badania, zastosowanej metodologii, głównych wyników dotychczas przeprowadzonej analizy. Drugą część stanowiła dyskusja w oparciu o dostarczone dane oraz wiedzę i doświadczenie Panelistów. Celem spotkania było dokonanie oceny sytuacji w zakresie kształcenia w zawodach branżowych w powiatach województwa podlaskiego.

Opinie wyrażone przez Panelistów oraz płynące z nich wnioski

Zagadnienie: Czy, a jeśli tak to jakie działania należy podjąć w celu zaspokojenia zapotrzebowania podlaskich pracodawców na pracowników w konkretnych zawodach/profesjach? (Czy rekomenduje się rozpoczęcie lub intensyfikację ich nauczania – a jeśli tak, to jakie są możliwości wsparcia kształcenia w tych zawodach?)

Jakie są potrzeby rynkowe, jakie zawody i branże się rozwijają?

[Ekspert 4]

- W województwie podlaskim najbardziej rozwijają się przedsiębiorstwa eksportowe, przemysłowe:
„Eksport woj. podlaskiego jest w 2/3 eksportem przemysłowym, nie mającym nic wspólnego z leśnictwem, rolnictwem przetwórstwem rolno-spożywczym. Przedsiębiorstwa oparte na eksporcie są głównym motorem rozwoju gospodarczego regionu. Są dobrze dofinansowane, rozwijają się, zwiększają zatrudnienie.„
Należy zwrócić uwagę na firmy, które eksportują różne wyroby przemysłowe, branża metalowa, przetwórstwa tworzyw sztucznych, eksport jachtów, maszyny rolnicze, pojazdy, wyroby elektromaszynowe.
- Zawody, które będą w przyszłości pożądane w woj. podlaskim to zawody związane w przemyśle produkcyjnym - tokarz, frezer, narzędziowiec, specjalista od przeróbki tworzyw sztucznych, informatycy od robotyki, mechatroniki, kontrolerzy jakości, zastrzegając, że poszukiwani robotycy, automatycy, mechatronicy to osoby z wykształceniem wyższym, a nie branżowym. Nadprodukcja techników z branży teleinformatycznej jest błędem. Absolwenci w większości nie idą na studia, a w zawodach związanych z nowoczesną technologią tytuł co najmniej inżyniera jest wymagany. Osoba bez tytułu może mieć szansę w tej branży jedynie, jeśli ma duże doświadczenie i praktyczne umiejętności.
- Należy zwrócić uwagę na potrzeby kadrowe przedsiębiorstw działających w branży eksportu przemysłowego - należy mieć na uwadze profilowanie zawodów przyszłości.

[Ekspert 2]

- Jest wysokie zapotrzebowanie na osoby, które nie są wąsko wyspecjalizowane. Są to osoby, które posiadają wiedzę teoretyczną i praktyczną z różnych dziedzin.
- W sytuacji, kiedy zdobycie formalnego wykształcenia jest bardzo łatwe, większe znaczenie zdobywa posiadanie indywidualnych, osobowościowych kompetencji. Pracodawcy poszukują osób samodzielnych, kreatywnych, solidnych, inicjatywnych.
- Doskwierają deficyty kadrowe, brak jest autorytetów, brak fachowców. Szkoły otwierają kierunki, których zmieniają nazwę aby były bardziej zachęcające, ale nie prezentują one dobrej wartości edukacyjnej.
- Należy pozyskać finanse, aby dobrze wynagradzać fachowców. Nauczycieli praktycznej nauki zawodu oraz przedmiotów praktycznych brakuje i brak ten się pogłębia. Bez

dobrze wykwalifikowanych i dobrze wynagradzanych kadr jakość kształcenia branżowego nie wzrośnie.

[Ekspert 3]

- Brakuje specjalistów z wyuczonym zawodem, posiadających pasję do swojej profesji. Może to wynikać z negatywnej selekcji kandydatów do szkół branżowych. Szkoły chcą się utrzymać na rynku przyjmują wszystkich chętnych, nie selekcjonują ich.
- Najbardziej poszukiwany jest obecnie robotnik wykwalifikowany/ pracownik posiadający wyuczony zawód, np. pracujący w różnego rodzaju usługach albo technik, czy inżynier posiadający wyższe kwalifikacje.
- Szkoły kształcenia branżowego (szczególnie szkoły branżowe, w nieco mniejszym stopniu technika) mają problem z rekrutacją uczniów. Dla absolwentów szkół podstawowych i ich rodziców znacznie atrakcyjniejsze są licea ogólnokształcące. Funkcjonuje negatywny stereotyp „ucznia zawodówki”.

[Ekspert 1]

- Najważniejszą kwestią jest odpowiednie przygotowanie przyszłych pracowników pod kątem wyprofilowanych potrzeb podlaskich pracodawców (dobrze to robią szkoły i pracodawcy w powiecie bielskim).
- Obecnie nie ma podmiotów, które zajmowałyby się analizą i wypracowaniem metod i programów w zakresie całego procesu związanego z wykształceniem odpowiednich pracowników. Nie powinno to być zadanie spoczywające na dyrektorach szkół. Podnoszenie jakości kształcenia, intensywna współpraca z pracodawcami generują koszty, a szkoły działają w kierunku ich optymalizacji.

[Ekspert 5]

- Zapotrzebowanie w zakresie branż: poligraficznej, budowlanej, drzewno-meblarskiej, mechanicznej; zawodów: logistyczno-magazynowych i umiejętności obsługi infrastruktury technicznej;
- Deficyty w przypadku drukarzy i operatorów maszyn.

Zagadnienie: Czy, a jeśli tak to jakie działania należy podjąć w celu zmniejszenia podaży pracowników w zawodach nadwyżkowych? (Czy rekomenduje się zaprzestanie lub ograniczenie ich nauczania?)

[Ekspert 4]

- Należy zmniejszyć podaż absolwentów w zawodach technika informatyka, technika programisty, technika ekonomisty. Są to zawody atrakcyjne dla kandydatów i ich rodziców, ale poziom i zakres kształcenia nie odpowiada oczekiwaniom pracodawców.

[Ekspert 2]

- Niezrozumiała jest wysoka podaż florystów. Rynek jest ograniczony. Umiejętności i kwalifikacje można zdobyć w ciągu krótkiego kursu. Od kwalifikacji ważniejsze są predyspozycje (zmysł artystyczny). Nie widzę sensu kształcenia w tym zawodzie.

Zagadnienie: Czy, a jeśli tak to jakie działania należy podjąć w zakresie kontynuacji kształcenia w zawodach, które odpowiadają na potrzeby lokalnych pracodawców (tj. z powiatu na obszarze którego działa szkoła oraz powiatów ościennych)?

[Ekspert 3]

- Należy podtrzymywać bieżące współprace szkół z pracodawcami i wciąż dążyć do zawiązywania kolejnych w ramach zawodów, na które jest lokalne zapotrzebowanie: „Zespół szkół nr 1 w Bielsku Podlaskim współpracuje z firmami budowlanymi – efekt: przygotowanie pracowni spełniających wymagania praktyki zawodowej, nagrody stypendialne.”
- Świetne zgranie szkoły i pracodawcy występuje pomiędzy Technikum Leśnym w Białowieży a Lasami Polskimi (powiat hajnowski).

Problemy w kształceniu branżowym i kondycji rynku:

- Niewystarczający budżet,
- Brak dobrych fachowców / braki kadrowe,
- Konflikt decyzyjności ws. systemu edukacyjnego,
- Niewłaściwe profilowanie potrzeb pracodawców/ potrzeb przyszłych kandydatów,
- Brak odpowiedniego systemu motywacyjnego dla nauczycieli kształcenia zawodowego,
- Brak odpowiedniej promocji oferty szkół kształcenia zawodowego,
- Niekompletne kwalifikacje fachowców, np. w przypadku kompetencji miękkich,
- Wpływ bliskich na wybór ścieżki kariery/ wybór szkoły przez kandydatów na uczniów.

Rekomendacje:

- 1) Należy promować dany kierunek (istotny jest odpowiedni przekaz, który będzie oddziaływał na młode osoby oraz ich rodziców, np. pokazanie pozytywnych aspektów i korzyści wynikających z posiadania zawodu).
- 2) Prowadzenie akcji edukacyjnych wśród rodziców i dzieci .
- 3) Prowadzenie akcji edukacyjnych wśród podmiotów samorządowych.
- 4) Oddelegowanie do zadań odpowiednich podmiotów i precyzyjne ustalenie zakresu obowiązków.
- 5) Prowadzenie ciągłego dialogu przez samorzady i dyrektorów szkół z pracodawcami.
- 6) Aspektem istotnym do wdrożenia w procesie kształcenia branżowego powinny być również szkolenia z zakresu umiejętności miękkich dla osób pracujących z uczniami (ze strony szkoły i ze strony zakładu pracy realizującego praktyki), aby fachowcy, którzy będą kształcić innych nie zrażali młodych do wykonywania zawodu, lecz przyciągali nowych kandydatów i pobudzali w nich ambicje, aspiracje i pasję.

- 7) Należy dostarczyć rozwiązania dyrektorom szkół, aby mogli w sposób najbardziej odpowiadający potrzebom rynku, wdrażać ofertę kształcenia branżowego
- Dostarczenie rozwiązań powinno dotyczyć sposobów:
- kształtowania oferty,
 - pozyskania fachowców,
 - pozyskiwania finansowania.
- 8) Powinno się prowadzić kampanie w celu uświadomienia rodziców i dzieci. Należy dobrze dostosować przekaz, który pokaże korzyści (np. poziom wynagrodzenia w zawodzie deficytowym), przekaz, który pokaże młodzieży, że zyska uznanie w grupie społecznej. Należy uświadamiać społeczne znaczenie zyskania danego fachu.
- 9) Należy podjąć refleksję i zweryfikować efektywność zarządzania systemem edukacji i rozwiązaniami wpływającymi na sytuację na rynku pracy. Działania kreowane przez organy założycielskie szkół i publiczne służby zatrudnienia odpowiadają za kształtowanie się procesów, które przyczyniają się do powstania końcowego produktu, czyli jakości i charakteru rynku pracy.

16 Wykaz cytowanej literatury

1. Kozielska J. (2018), Zawodówka (nie) jest OK? Szkoły zawodowe (branżowe) w opiniach uczniów a wybory edukacyjno-zawodowe w odniesieniu do sytuacji na rynku pracy, KULTURA - SPOŁECZEŃSTWO - EDUKACJA Nr 1 (13) 2018, Poznań.
2. Z. Bednarowska, Desk research — wykorzystanie potencjału danych zastanych w prowadzeniu badań marketingowych i społecznych, „Marketing i Rynek”, 2015, nr 7, s. 18-26; M. Makowska, Analiza danych zastanych. Przewodnik dla studentów, Warszawa 2012.
3. Z. Witaszek. Miejsce i rola sondaży w badaniu opinii społecznej, [w:] Zeszyty Naukowe Akademii Marynarki Wojennej, R. 48 nr 4 (171), 2007.
4. Barometr Zawodów 2022. Raport podsumowujący badanie w województwie podlaskim, opracowanie WUP w Białymstoku, wydawca WUP w Krakowie, Kraków 2021.
5. Diagnoza długotrwałego bezrobocia w woj. podlaskim w 2021 r., Białystok: Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku 2022.
6. Raport z badania losów kierunków kształcenia pozytywnie zaopiniowanych przez Wojewódzką Radę Rynku Pracy w Białymstoku w latach 2017 – 2018. WUP Białystok, 2020.
7. Informacja wstępna o wynikach egzaminu zawodowego (formuła 2019), który odbył się w sesji 2. LATO 2022 (czerwiec, lipiec) w województwie podlaskim. Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży.
8. Informacja wstępna o wynikach egzaminu zawodowego (formuła 2019), który odbył się w sesji ZIMA 2022 (styczeń, luty) w województwie podlaskim. Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży.
9. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. 2019 poz. 316 z późn. zm.)

17 Wykaz tabel

Tabela 1 Wykaz typów szkół prowadzących kształcenie branżowe.....	15
Tabela 2 Zawody kształcenia branżowego w podziale na branże.....	16
Tabela 3 Struktura podmiotów gospodarki narodowej w poszczególnych powiatach województwa podlaskiego pod względem wielkości zatrudnienia, rok 2021	20
Tabela 4 Struktura podmiotów gospodarki narodowej w województwie podlaskim pod względem sekcji PKD, rok 2021.....	21
Tabela 5 Pracujący wg połączonych sekcji PKD w powiatach województwa podlaskiego, rok 2020.....	23
Tabela 6 Liczba i procent zarejestrowanych bezrobotnych wg poziomu wykształcenia, województwo podlaskie, rok 2021	24

Tabela 7 Struktura próby ankiety CATI z udziałem szkół kształcenia branżowego wg powiatu i typu placówki	28
Tabela 8 Struktura próby ankiety CAWI z absolwentami szkół kształcenia branżowego wg powiatu, w którym znajduje się ukończona szkoła	31
Tabela 9 Struktura próby ankiety CAWI z absolwentami szkół kształcenia branżowego wg branży, w której respondenci zdobyli zawód	31
Tabela 10 Struktura próby ankiety CATI z udziałem pracodawców wg powiatu i wielkości zatrudnienia	32
Tabela 11 Struktura próby ankiety CATI z udziałem pracodawców wg powiatu i sekcji PKD33	
Tabela 12 Liczba uczniów i absolwentów szkół kształcenia branżowego wg typu podmiotu, województwo podlaskie.....	35
Tabela 13 Dostępność kształcenia w poszczególnych branżach, woj. podlaskie.....	36
Tabela 14 Dostępność kształcenia branżowego w poszczególnych zawodach, woj. podlaskie, rok szkolny 2021/2022	37
Tabela 15 Branże i zawody, o które podlaskie szkoły kształcenia branżowego planują poszerzyć swoją ofertę edukacyjną.....	40
Tabela 16 Kierunki kształcenia branżowego, które w ciągu ostatnich 5 lat zostały uruchomione w podlaskich szkołach w odpowiedzi na zapotrzebowanie pracodawców.....	44
Tabela 17 Przyczyny braku możliwości lub ograniczenia współpracy szkół kształcenia branżowego z lokalnymi pracodawcami – pespektywa szkół.....	48
Tabela 18 Przyczyny braku możliwości lub ograniczenia współpracy szkół kształcenia branżowego z lokalnymi pracodawcami – pespektywa pracodawców	48
Tabela 19 Kierunki kształcenia branżowego najczęściej wybierane przez uczniów	54
Tabela 20 Kierunki kształcenia branżowego najrzadziej wybierane przez uczniów	55
Tabela 21 Zdawalność egzaminu zawodowego w poszczególnych branżach kształcenia zawodowego, woj. podlaskie, rok 2022	56
Tabela 22 Zdawalność egzaminu zawodowego w poszczególnych powiatach, woj. podlaskie, rok 2022.....	57
Tabela 23 Średnie ocen teoretycznego i praktycznego przygotowania absolwentów szkół kształcenia branżowego do wykonywania zawodu – perspektywa pracodawców, wg powiatów	58
Tabela 24 Średnia ocen przygotowania do wykonywania zawodu - perspektywa absolwentów, wg powiatów	60
Tabela 25 Średnia ocen przygotowania do wykonywania zawodu - perspektywa absolwentów, wg branż	61
Tabela 26 Nowo zarejestrowani bezrobotni wg zawodów, województwo podlaskie, rok 2021.....	66
Tabela 27 Napływy do bezrobocia w poszczególnych zawodach kształcenia branżowego wg powiatów.....	68
Tabela 28 Statystyki zatrudnienia absolwentów w podziale na powiat, w którym mieści się ukończona szkoła kształcenia branżowego.....	71

Tabela 29 Statystyki zatrudnienia absolwentów w podziale na branże	72
Tabela 30 Liczba i procent bezrobotnych absolwentów kształcenia branżowego wg branż	75
Tabela 31 Osoby z wykształceniem branżowym zatrudnione przez podlaskich pracodawców, wg branży.....	79
Tabela 32 Osoby z wykształceniem branżowym zatrudnione przez podlaskich pracodawców, zawody z udziałem w ogóle zatrudnionych większym niż 1%.....	80
Tabela 33 Pracodawcy poszukujący pracowników z wykształceniem branżowym, wg powiatów.....	81
Tabela 34 Pracownicy poszukiwani na podlaskim rynku pracy, wg zawodów i branż	82
Tabela 35 Średnia ocen dostępności kandydatów do pracy w zawodach branż kształcenia zawodowego, województwo podlaskie	84
Tabela 36 Średnia ocen dostępności kandydatów do pracy w zawodach branż kształcenia zawodowego, wg powiatów.....	85
Tabela 37 Prognoza zawodów deficytowych w woj. podlaskim na 2022 rok wg Barometru zawodów	87
Tabela 38 Prognoza zawodów nadwyżkowych w woj. podlaskim na 2022 rok wg Barometru zawodów	88
Tabela 39 Zawody kształcenia branżowego deficytowe i nadwyżkowe w woj. podlaskim według badania Barometr zawodów – prognozy na lata 2020-2022	89
Tabela 40 Różnicowanie terytorialne prognozy w zakresie relacji popyt-podaż w zawodach kształcenia branżowego na podlaskim rynku pracy na 2022 rok.....	92
Tabela 41 Jakich kwalifikacji i kompetencji brakuje absolwentom szkolnictwa branżowego – perspektywa pracodawców z powiatu augustowskiego.....	96
Tabela 42 Jakich kwalifikacji i kompetencji brakuje absolwentom szkolnictwa branżowego – perspektywa pracodawców z powiatu białostockiego	96
Tabela 43 Jakich kwalifikacji i kompetencji brakuje absolwentom szkolnictwa branżowego – perspektywa pracodawców z Białegostoku	96
Tabela 44 Jakich kwalifikacji i kompetencji brakuje absolwentom szkolnictwa branżowego – perspektywa pracodawców z powiatu bielskiego	97
Tabela 45 Jakich kwalifikacji i kompetencji brakuje absolwentom szkolnictwa branżowego – perspektywa pracodawców z powiatu grajewskiego	97
Tabela 46 Jakich kwalifikacji i kompetencji brakuje absolwentom szkolnictwa branżowego – perspektywa pracodawców z powiatu hajnowskiego	98
Tabela 47 Jakich kwalifikacji i kompetencji brakuje absolwentom szkolnictwa branżowego – perspektywa pracodawców z powiatu kolneńskiego	98
Tabela 48 Jakich kwalifikacji i kompetencji brakuje absolwentom szkolnictwa branżowego – perspektywa pracodawców z powiatu łomżyńskiego.....	98
Tabela 49 Jakich kwalifikacji i kompetencji brakuje absolwentom szkolnictwa branżowego – perspektywa pracodawców z Łomży.....	99
Tabela 50 Jakich kwalifikacji i kompetencji brakuje absolwentom szkolnictwa branżowego – perspektywa pracodawców z powiatu monieckiego	99

Tabela 51 Jakich kwalifikacji i kompetencji brakuje absolwentom szkolnictwa branżowego – perspektywa pracodawców z powiatu sejneńskiego	100
Tabela 52 Jakich kwalifikacji i kompetencji brakuje absolwentom szkolnictwa branżowego – perspektywa pracodawców z powiatu siemiatyckiego	100
Tabela 53 Jakich kwalifikacji i kompetencji brakuje absolwentom szkolnictwa branżowego – perspektywa pracodawców z powiatu sokólskiego	100
Tabela 54 Jakich kwalifikacji i kompetencji brakuje absolwentom szkolnictwa branżowego – perspektywa pracodawców z powiatu suwalskiego	101
Tabela 55 Jakich kwalifikacji i kompetencji brakuje absolwentom szkolnictwa branżowego – perspektywa pracodawców z Suwałk	101
Tabela 56 Jakich kwalifikacji i kompetencji brakuje absolwentom szkolnictwa branżowego – perspektywa pracodawców z powiatu wysokomazowieckiego	102
Tabela 57 Jakich kwalifikacji i kompetencji brakuje absolwentom szkolnictwa branżowego – perspektywa pracodawców z powiatu zambrowskiego	102
Tabela 58 Średnie ocen jakości kształcenia branżowego wg kryteriów	106
Tabela 59 Średnie ocen jakości programu kształcenia.....	108
Tabela 60 Średnie ocen zaplecza warsztatowego szkół kształcenia branżowego	110
Tabela 61 Średnie ocen jakości kształcenia teoretycznego	112
Tabela 62 Średnie ocen jakości kształcenia praktycznego	114
Tabela 63 Średnie ocen przygotowania kadry pedagogicznej w szkolnictwie branżowym.	117
Tabela 64 Średnie ocen współpracy szkół z lokalnymi pracodawcami	119
Tabela 65 Syntetyczna całościowa ocena jakości kształcenia branżowego w powiatach województwa podlaskiego	124
Tabela 66 Czynniki wpływające pozytywnie i negatywnie na wysokość całościowej oceny jakości kształcenia branżowego w poszczególnych powiatach woj. podlaskiego	125
Tabela 67 Szkoły realizujące kształcenie branżowe w powiecie augustowskim, rok szkolny 2021/2022	131
Tabela 68 Liczba uczniów i absolwentów szkół kształcenia branżowego w powiecie augustowskim, wg zawodów	132
Tabela 69 Pracodawcy, z którymi współpracują szkoły kształcenia branżowego, powiat augustowski.....	133
Tabela 70 Liczba pracowników z wykształceniem branżowym wg zawodów – powiat augustowski.....	134
Tabela 71 Prognoza zawodów deficytowych w powiecie augustowskim na 2022 rok wg Barometru zawodów	135
Tabela 72 Prognoza zawodów nadwyżkowych w powiecie augustowskim na 2022 rok wg Barometru zawodów	136
Tabela 73 Szkoły realizujące kształcenie branżowe w powiecie białostockim, rok szkolny 2021/2022	136
Tabela 74 Liczba uczniów i absolwentów szkół kształcenia branżowego w powiecie białostockim, wg zawodów	137

Tabela 75 Pracodawcy, z którymi współpracują szkoły kształcenia branżowego, powiat białostocki	138
Tabela 76 Liczba pracowników z wykształceniem branżowym wg zawodów – powiat białostocki	138
Tabela 77 Zawody deficytowe w powiecie białostockim i Białymstoku - Barometr zawodów 2022.....	140
Tabela 78 Zawody nadwyżkowe w powiecie białostockim i Białymstoku - Barometr zawodów 2022	144
Tabela 79 Szkoły realizujące kształcenie branżowe w Białymstoku, rok szkolny 2021/2022	145
Tabela 80 Liczba uczniów i absolwentów szkół kształcenia branżowego w Białymstoku ...	146
Tabela 81 Pracodawcy, z którymi współpracują szkoły kształcenia branżowego, Białystok	151
Tabela 82 Liczba pracowników z wykształceniem branżowym wg zawodów – Białystok...	152
Tabela 83 Szkoły realizujące kształcenie branżowe w powiecie bielskim, rok szkolny 2021/2022	154
Tabela 84 Liczba uczniów i absolwentów szkół kształcenia branżowego w powiecie bielskim, wg zawodów.....	154
Tabela 85 Pracodawcy, z którymi współpracują szkoły kształcenia branżowego, powiat bielski.....	156
Tabela 86 Liczba pracowników z wykształceniem branżowym wg zawodów – powiat bielski	156
Tabela 87 Zawody deficytowe w powiecie bielskim - Barometr zawodów 2022	157
Tabela 88 Szkoły realizujące kształcenie branżowe w powiecie grajewskim, rok szkolny 2021/2022	163
Tabela 89 Liczba uczniów i absolwentów szkół kształcenia branżowego w powiecie grajewskim, wg zawodów	163
Tabela 90 Pracodawcy, z którymi współpracują szkoły kształcenia branżowego, powiat grajewski.....	165
Tabela 91 Liczba pracowników z wykształceniem branżowym wg zawodów – powiat grajewski.....	165
Tabela 92 Zawody deficytowe w powiecie grajewskim - Barometr zawodów 2022	167
Tabela 93 Zawody nadwyżkowe w powiecie grajewskim - Barometr zawodów 2022.....	168
Tabela 94 Szkoły realizujące kształcenie branżowe w powiecie hajnowskim, rok szkolny 2021/2022	169
Tabela 95 Liczba uczniów i absolwentów szkół kształcenia branżowego w powiecie hajnowskim, wg zawodów	170
Tabela 96 Pracodawcy, z którymi współpracują szkoły kształcenia branżowego, powiat hajnowski.....	171
Tabela 97 Liczba pracowników z wykształceniem branżowym wg zawodów – powiat hajnowski.....	171

Tabela 98 Zawody deficytowe w powiecie hajnowskim - Barometr zawodów 2022	172
Tabela 99 Zawody nadwyżkowe w powiecie hajnowskim - Barometr zawodów 2022.....	174
Tabela 100 Szkoły realizujące kształcenie branżowe w powiecie kolneńskim, rok szkolny 2021/2022	175
Tabela 101 Liczba uczniów i absolwentów szkół kształcenia branżowego w powiecie kolneńskim, wg zawodów	175
Tabela 102 Pracodawcy, z którymi współpracują szkoły kształcenia branżowego, powiat kolneński.....	176
Tabela 103 Liczba pracowników z wykształceniem branżowym wg zawodów – powiat kolneński.....	177
Tabela 104 Zawody deficytowe w powiecie kolneńskim – Barometr zawodów 2022	178
Tabela 105 Zawody nadwyżkowe w powiecie kolneńskim - Barometr zawodów 2022.....	179
Tabela 106 Szkoły realizujące kształcenie branżowe w powiecie łomżyńskim, rok szkolny 2021/2022	181
Tabela 107 Liczba uczniów i absolwentów szkół kształcenia branżowego w powiecie łomżyńskim, wg zawodów.....	181
Tabela 108 Liczba pracowników z wykształceniem branżowym wg zawodów – powiat łomżyński.....	182
Tabela 109 Zawody deficytowe w powiecie łomżyńskim i Łomży - Barometr zawodów 2022	183
Tabela 110 Zawody nadwyżkowe w powiecie łomżyńskim i Łomży - Barometr zawodów 2022.....	184
Tabela 111 Szkoły realizujące kształcenie branżowe w Łomży, rok szkolny 2021/2022	185
Tabela 112 Liczba uczniów i absolwentów szkół kształcenia branżowego w Łomży, najczęściej wybierane zawody	185
Tabela 113 Pracodawcy, z którymi współpracują szkoły kształcenia branżowego, Łomża .	188
Tabela 114 Liczba pracowników z wykształceniem branżowym wg zawodów – miasto Łomża	188
Tabela 115 Szkoły realizujące kształcenie branżowe w powiecie monieckim, rok szkolny 2021/2022	189
Tabela 116 Liczba uczniów i absolwentów szkół kształcenia branżowego w powiecie monieckim, wg zawodów	190
Tabela 117 Pracodawcy, z którymi współpracują szkoły kształcenia branżowego, powiat moniecki	191
Tabela 118 Liczba pracowników z wykształceniem branżowym wg zawodów – powiat moniecki	191
Tabela 119 Zawody deficytowe w powiecie monieckim - Barometr zawodów 2022	192
Tabela 120 Zawody nadwyżkowe w powiecie monieckim - Barometr zawodów 2022	195
Tabela 121 Szkoły realizujące kształcenie branżowe w powiecie sejneńskim, rok szkolny 2021/2022	196

Tabela 122 Liczba uczniów i absolwentów szkół kształcenia branżowego w powiecie sejneńskim, wg zawodów.....	197
Tabela 123 Pracodawcy, z którymi współpracują szkoły kształcenia branżowego, powiat sejneński.....	198
Tabela 124 Liczba pracowników z wykształceniem branżowym wg zawodów – powiat sejneński.....	198
Tabela 125 Zawody deficytowe w powiecie sejneńskim - Barometr zawodów 2022	199
Tabela 126 Zawody nadwyżkowe w powiecie sejneńskim - Barometr zawodów 2022	201
Tabela 127 Szkoły realizujące kształcenie branżowe w powiecie siemiatyckim, rok szkolny 2021/2022	202
Tabela 128 Liczba uczniów i absolwentów szkół kształcenia branżowego w powiecie siemiatyckim, wg zawodów.....	202
Tabela 129 Pracodawcy, z którymi współpracują szkoły kształcenia branżowego, powiat siemiatycki.....	204
Tabela 130 Liczba pracowników z wykształceniem branżowym wg zawodów – powiat siemiatycki.....	204
Tabela 131 Zawody deficytowe w powiecie siemiatyckim - Barometr zawodów 2022	205
Tabela 132 Szkoły realizujące kształcenie branżowe w powiecie sokólskim, rok szkolny 2021/2022	208
Tabela 133 Liczba uczniów i absolwentów szkół kształcenia branżowego w powiecie sokólskim, wg zawodów.....	209
Tabela 134 Pracodawcy, z którymi współpracują szkoły kształcenia branżowego, powiat sokólski	210
Tabela 135 Liczba pracowników z wykształceniem branżowym wg zawodów – powiat sokólski	211
Tabela 136 Zawody deficytowe w powiecie sokólskim - Barometr zawodów 2022	212
Tabela 137 Zawody nadwyżkowe w powiecie sokólskim - Barometr zawodów 2022	215
Tabela 138 Szkoły realizujące kształcenie branżowe w powiecie suwalskim, rok szkolny 2021/2022	216
Tabela 139 Liczba uczniów i absolwentów szkół kształcenia branżowego w powiecie suwalskim, wg zawodów	217
Tabela 140 Pracodawcy, z którymi współpracują szkoły kształcenia branżowego, powiat suwalski	217
Tabela 141 Liczba pracowników z wykształceniem branżowym wg zawodów – powiat suwalski	217
Tabela 142 Zawody deficytowe w Suwałkach i powiecie suwalskim - Barometr zawodów 2022.....	219
Tabela 143 Zawody nadwyżkowe w Suwałkach i powiecie suwalskim - Barometr zawodów 2022.....	222
Tabela 144 Szkoły realizujące kształcenie branżowe w Suwałkach, rok szkolny 2021/2022	224

Tabela 145 Liczba uczniów i absolwentów szkół kształcenia branżowego w Suwałkach, najczęściej wybierane zawody	225
Tabela 146 Pracodawcy, z którymi współpracują szkoły kształcenia branżowego, Suwałki	227
Tabela 147 Liczba pracowników z wykształceniem branżowym wg zawodów – Suwałki ...	228
Tabela 148 Szkoły realizujące kształcenie branżowe w powiecie wysokomazowieckim, rok szkolny 2021/2022	229
Tabela 149 Liczba uczniów i absolwentów szkół kształcenia branżowego w powiecie wysokomazowieckim, wg zawodów	229
Tabela 150 Pracodawcy, z którymi współpracują szkoły kształcenia branżowego, powiat wysokomazowiecki.....	231
Tabela 151 Liczba pracowników z wykształceniem branżowym wg zawodów – powiat wysokomazowiecki.....	232
Tabela 152 Zawody deficytowe w powiecie wysokomazowieckim – Barometr zawodów 2022.....	233
Tabela 153 Zawody nadwyżkowe w powiecie wysokomazowieckim – Barometr zawodów 2022.....	234
Tabela 154 Szkoły realizujące kształcenie branżowe w powiecie zambrowskim, rok szkolny 2021/2022	236
Tabela 155 Liczba uczniów i absolwentów szkół kształcenia branżowego w powiecie zambrowskim, wg zawodów	237
Tabela 156 Pracodawcy, z którymi współpracują szkoły kształcenia branżowego, powiat zambrowski	238
W badaniu ankietowym z pracodawcami powiat zambrowski był reprezentowany przez 18 podmiotów. W zawodach kształcenia branżowego zatrudniają one łącznie 356 pracowników. Duży udział w tej grupie mają pracownicy jednego przedsiębiorstwa działającego w branży mechaniki precyzyjnej. Mowa o mechanikach precyzyjnych oraz operatorach maszyn i urządzeń odlewniczych. W poniższej tabeli podano zawody, w których zatrudnionych jest co najmniej 2% ogółu pracowników z wykształceniem branżowym w powiecie zambrowskim (wg danych z ankiety CATI z pracodawcami).	
Tabela 157 Liczba pracowników z wykształceniem branżowym wg zawodów – powiat zambrowski	239
Tabela 158 Zawody deficytowe w powiecie zambrowskim - Barometr zawodów 2022.....	240
Tabela 159 Zawody nadwyżkowe w powiecie zambrowskim - Barometr zawodów 2022..	242
Tabela 160 Liczba pracowników z wykształceniem zawodowym/branżowym zatrudnionych w podmiotach gospodarczych z terenu województwa podlaskiego uczestniczących w badaniu	244
Tabela 161 Ocena atrakcyjności miejsc pracy w wyuczonym zawodzie dostępnych na lokalnym rynku pracy, wg powiatu zamieszkania - perspektywa absolwentów szkolnictwa branżowego.....	255
Tabela 162 Ocena atrakcyjności miejsc pracy w wyuczonym zawodzie dostępnych na lokalnym rynku pracy, wg branży - perspektywa absolwentów szkolnictwa branżowego .	257

Tabela 163 Średnie ocen atrakcyjności miejsc pracy dostępnych dla absolwentów kształcenia branżowego – powiaty ocenione najwyżej	268
Tabela 164 Średnie ocen atrakcyjności miejsc pracy dostępnych dla absolwentów kształcenia branżowego – powiaty ocenione umiarkowanie	268
Tabela 165 Średnie ocen atrakcyjności miejsc pracy dostępnych dla absolwentów kształcenia branżowego – powiaty ocenione najniżej	269
Tabela 166 Średnia wysokość oczekiwanego wynagrodzenia za pracę w wyuczonym zawodzie wg branż – perspektywa absolwentów szkolnictwa branżowego	272
Tabela 167 Średnia wysokość wynagrodzenia oferowanego absolwentom szkolnictwa branżowego za pracę w zawodzie - perspektywa pracodawców	273
Tabela 168 Rozkład odpowiedzi „Na rynku brakuje pracowników w poszukiwanych przez nas zawodach” w podziale na branże i powiaty – perspektywa pracodawców	277
Tabela 169 Rozkład odpowiedzi „Kandydaci do pracy nie posiadają oczekiwanych przez nas kompetencji” w podziale na branże i powiaty – perspektywa pracodawców.....	277
Tabela 170 Rozkład odpowiedzi „Młodzież nie jest zainteresowana nauką poszukiwanych przez nas zawodów” w podziale na branże i powiaty – perspektywa pracodawców	278
Tabela 171 Rozkład odpowiedzi „Oczekiwania finansowe kandydatów do pracy przekraczają nasze możliwości” w podziale na branże i powiaty – perspektywa pracodawców	278
Tabela 172 Rozkład odpowiedzi „Lokalne szkoły nie kształcą w poszukiwanych przez nas zawodach” w podziale na branże i powiaty – perspektywa pracodawców.....	279
Tabela 173 Rozkład odpowiedzi „Brak ofert pracy w moim zawodzie” w podziale na branże i powiaty – perspektywa absolwentów.....	279
Tabela 174 Rozkład odpowiedzi „Dostępne oferty pracy są dla mnie nieatrakcyjne pod względem finansowym” w podziale na branże i powiaty – perspektywa absolwentów.....	280
Tabela 175 Rozkład odpowiedzi „Dostępne miejsca pracy związane są z trudnymi warunkami pracy” w podziale na branże i powiaty – perspektywa absolwentów.....	280
Tabela 176 Rozkład odpowiedzi „Niekorzystna lokalizacja miejsca pracy” w podziale na branże i powiaty – perspektywa absolwentów.....	280
Tabela 177 Rozkład odpowiedzi „Poszukuję pracy, jednak moja kandydatura jest odrzucana” w podziale na branże i powiaty – perspektywa absolwentów.....	281
Tabela 178 Rozkład odpowiedzi „Poszukuję pracy, ale jest za dużo absolwentów kończących szkołę w moim zawodzie” w podziale na branże i powiaty – perspektywa absolwentów..	281
Tabela 179 Rozkład odpowiedzi „Nie posiadam kwalifikacji poszukiwanych na lokalnym rynku pracy” w podziale na branże i powiaty – perspektywa absolwentów.....	281
Tabela 180 Zawody, na które jest największe zapotrzebowanie w powiatach woj. podlaskiego	289
Tabela 181 Tabela wniosków i rekomendacji	300
Tabela 182 Wartości wskaźników cząstkowych i całościowego oceny jakości kształcenia w powiatach woj. podlaskiego - część 1	322
Tabela 183 Wartości wskaźników cząstkowych i całościowego oceny jakości kształcenia w powiatach woj. podlaskiego - część 2	323

18 Wykaz wykresów

Wykres 1 Liczba podmiotów gospodarki narodowej wg grup rodzajów działalności PKD 2007, woj. podlaskie, lata 2017-2021	19
Wykres 2 Odsetek bezrobotnych zarejestrowanych wg poziomu wykształcenia, województwo podlaskie, rok 2021	24
Wykres 3 Struktura wieku respondentów ankiety CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego	29
Wykres 4 Struktura próby ankiety CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego wg typu ukończonej szkoły	30
Wykres 5 Struktura miejsca zamieszkania respondentów ankiety CAWI z udziałem absolwentów szkół kształcenia branżowego	30
Wykres 6 Rozkład odpowiedzi na pytanie: Czy w ciągu najbliższych pięciu lat planują Państwo rozszerzyć ofertę nauczania w szkole o nowe kierunki kształcenia?	39
Wykres 7 Sposoby, w jakich szkoły prowadzą rozeznanie wśród pracodawców w zakresie zapotrzebowania na absolwentów określonych zawodów	43
Wykres 8 Ocena potencjału i zasobów szkół kształcenia branżowego umożliwiających otwieranie nowych kierunków w odpowiedzi na zapotrzebowanie lokalnego rynku pracy	44
Wykres 9 Czynniki stanowiące o wysokim potencjale i zasobach pozwalających szkole na otwieranie nowych kierunków kształcenia	45
Wykres 10 Liczba pracodawców, z którymi współpracują szkoły kształcenia branżowego ..	46
Wykres 11 Formy współpracy między szkołami kształcenia branżowego a pracodawcami z terenu woj. podlaskiego	47
Wykres 12 Ocena korzyści, jakie czerpie szkoła ze współpracy z lokalnymi pracodawcami ..	49
Wykres 13 Korzyści jakie czerpią szkoły ze współpracy z lokalnymi pracodawcami	50
Wykres 14 Korzyści, jakie czerpią pracodawcy ze współpracy ze szkołami kształcenia branżowego	51
Wykres 15 Na czym polega stosowana strategia skutecznej rekrutacji uczniów?	54
Wykres 16 Ocena teoretycznego i praktycznego przygotowania absolwentów szkół kształcenia branżowego do wykonywania zawodu	57
Wykres 17 Najistotniejsze braki absolwentów kształcenia branżowego w przygotowaniu do pracy w zawodzie – perspektywa pracodawców	59
Wykres 18 Ocena przygotowania przez szkołę kształcenia branżowego do pracy w wyuczonym zawodzie – perspektywa absolwentów	60
Wykres 19 Miejsce realizacji praktyk zawodowych	62
Wykres 20 Odsetek absolwentów, którzy mieli możliwość uzyskania w szkole dodatkowych uprawnień i kwalifikacji, wg powiatów	62
Wykres 21 Odsetek absolwentów, którzy mieli możliwość uzyskania w szkole dodatkowych uprawnień i kwalifikacji, wg branż	63

Wykres 22 Status na rynku pracy – absolwenci szkół kształcenia branżowego	69
Wykres 23 Czas po ukończeniu kształcenia, w którym absolwenci zdobyli pracę zgodną z wyuczonym zawodem	70
Wykres 24 Odsetek absolwentów kształcenia branżowego, którzy pracują w powiecie zamieszkania	71
Wykres 25 Czas od ukończenia szkoły do zdobycia pracy w wyuczonym zawodzie - branże o najwyższym udziale podejmujących pracę zgodną z kwalifikacjami	74
Wykres 26 Przyczyny zarejestrowania się w PUP jako osoby bezrobotne przez absolwentów kształcenia branżowego	76
Wykres 27 Powody dla których bezrobotni i nieaktywni zawodowo absolwenci kształcenia branżowego pozostają bez pracy	77
Wykres 28 Kwalifikacje i kompetencje, których pracodawcy oczekują od kandydatów	94
Wykres 29 Jakich kwalifikacji i kompetencji brakuje absolwentom szkolnictwa branżowego – perspektywa pracodawców	95
Wykres 30 Ocena jakości kształcenia branżowego – perspektywa pracodawców.....	105
Wykres 31 Ocena jakości kształcenia branżowego – perspektywa absolwentów	105
Wykres 32 Ocena programu kształcenia w szkolnictwie branżowym - perspektywa pracodawców, wg powiatów	107
Wykres 33 Ocena programu kształcenia w szkolnictwie branżowym – perspektywa absolwentów, wg powiatów	107
Wykres 34 Ocena zaplecza warsztatowego szkół - perspektywa pracodawców, wg powiatów	109
Wykres 35 Ocena zaplecza warsztatowego szkół - perspektywa absolwentów, wg powiatów	110
Wykres 36 Ocena kształcenia teoretycznego w szkolnictwie branżowym – perspektywa pracodawców, wg powiatów	111
Wykres 37 Ocena kształcenia teoretycznego w szkolnictwie branżowym – perspektywa absolwentów, wg powiatów	112
Wykres 38 Ocena kształcenia praktycznego w szkolnictwie branżowym – perspektywa pracodawców, wg powiatów	113
Wykres 39 Ocena kształcenia praktycznego w szkolnictwie branżowym – perspektywa absolwentów, wg powiatów	114
Wykres 40 Ocena przygotowania kadry pedagogicznej w szkolnictwie branżowym – perspektywa pracodawców, wg powiatów.....	116
Wykres 41 Ocena przygotowania kadry pedagogicznej w szkolnictwie branżowym – perspektywa absolwentów, wg powiatów	117
Wykres 42 Ocena współpracy szkół z pracodawcami - perspektywa pracodawców, wg powiatów	118
Wykres 43 Ocena współpracy szkół z pracodawcami - perspektywa absolwentów, wg powiatów	119
Wykres 44 Średnie ocen organizacji praktyk zawodowych - perspektywa absolwentów...	120

Wykres 45 Ocena organizacji praktyk zawodowych - perspektywa absolwentów, wg powiatów	121
Wykres 46 Średnie ocen działalności promocyjnej szkół kształcenia branżowego - perspektywa pracodawców	122
Wykres 47 Ocena działalności promocyjnej szkół kształcenia branżowego - perspektywa pracodawców, wg powiatów	122
Wykres 48 Formy współpracy białostockich szkół kształcenia branżowego z lokalnymi pracodawcami	150
Wykres 49 Odpowiedź na pytanie - Jak ogólnie ocenia Pan(i) atrakcyjność lokalnych miejsc pracy w Pani/Pana zawodzie?	255
Wykres 50 Rozkład odpowiedzi na pytanie: Co jest dla Pani/Pana ważne w ocenie atrakcyjności lokalnych miejsc pracy w Pani/Pana zawodzie?	264
Wykres 51 Rozkład ocen elementów składających się na poziom atrakcyjności miejsc pracy w zawodach kształcenia branżowego, województwo podlaskie ogółem	266
Wykres 52 Ocena warunków zatrudnienia w wyuczonym zawodzie, które są oferowane na lokalnym rynku pracy – perspektywa absolwentów szkolnictwa branżowego	269
Wykres 53 Preferowana forma zatrudnienia (typ umowy) w swoim zawodzie – perspektywa absolwentów szkolnictwa branżowego	270
Wykres 54 Formy zatrudnienia oferowane przez pracodawców z województwa podlaskiego	270
Wykres 55 Wysokość wynagrodzenia oferowanego przez pracodawców oraz oczekiwanego przez absolwentów szkolnictwa branżowego za pracę w wyuczonym zawodzie.....	271
Wykres 56 Odsetek pracodawców, którzy doświadczają trudności w rekrutacji pracowników w zawodach kształcenia branżowego oraz odsetek bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo absolwentów szkolnictwa branżowego, wg powiatów.....	274
Wykres 57 Odsetek pracodawców, którzy doświadczają trudności w rekrutacji pracowników w zawodach kształcenia branżowego, wg sekcji PKD	275
Wykres 58 Przyczyny trudności w rekrutacji pracowników na stanowiska w zawodach kształcenia branżowego	276
Wykres 59 Przyczyny zatrudniania cudzoziemców w zawodach kształcenia branżowego .	282
Wykres 60 Podmioty gospodarcze najczęściej zatrudniające cudzoziemców w zawodach kształcenia branżowego, wg sekcji PKD	282
Wykres 61 Pracodawcy, którzy w zawodach kształcenia branżowego zatrudniają cudzoziemców, wg powiatów	283
Wykres 62 Rozkład odpowiedzi na pytanie - Czy dostrzegacie Państwo potrzebę wsparcia szkoły w zakresie kształcenia branżowego w zawodach poszukiwanych przez pracodawców?	285
Wykres 63 Podmioty, od których szkoły oczekują wsparcia w zakresie kształcenia branżowego w zawodach poszukiwanych przez pracodawców	287

19 Wykaz map

Mapa 1 Liczba podmiotów gospodarki narodowej w poszczególnych powiatach województwa podlaskiego, rok 2021.....	20
Mapa 2 Liczba branż, w których realizowane jest kształcenie branżowe w powiatach woj. podlaskiego, rok szkolny 2021/2022.....	41
Mapa 3 Liczba zawodów, w których realizowane jest kształcenie branżowe w powiatach woj. podlaskiego, rok szkolny 2021/2022	42

20 Aneks

Tabela 182 Wartości wskaźników cząstkowych i całościowego oceny jakości kształcenia w powiatach woj. podlaskiego - część 1

Wskaźnik	Białystok	Łomża	Suwałki	augustowski	białostocki	bielski	grajewski	hajnowski	kolneński
odsetek szkół prowadzących rozeznanie na lokalnym rynku pracy	0,45	0,25	0,80	0,50	0,33	0,50	0,20	0,33	0,00
odsetek szkół współpracujących z pracodawcami	0,79	0,75	0,80	0,75	0,67	0,75	1,00	0,67	1,00
odsetek szkół, które w ostatnich 5 latach otworzyły nowe kierunki kształcenia w odpowiedzi na zapotrzebowanie pracodawców	0,30	0,17	0,40	0,25	0,33	0,00	0,00	0,00	0,50
odsetek absolwentów wykonujących pracę w zawodzie	0,53	0,55	0,59	0,63	0,44	0,59	0,69	0,75	0,92
zdawalność egzaminu zawodowego	0,82	0,82	0,84	0,87	0,88	0,87	0,81	0,75	0,75
program kształcenia (wg pracodawców)	3,41	3,63	3,19	3,95	3,76	3,95	3,50	4,00	3,64
zaplecze warsztatowe szkół (wg pracodawców)	3,29	3,58	3,27	4,14	3,68	3,85	2,94	3,75	3,50
kształcenie teoretyczne (wg pracodawców)	3,52	3,63	3,31	4,09	3,90	4,05	3,31	3,75	3,86
kształcenie praktyczne (wg pracodawców)	3,29	3,58	3,35	4,05	3,86	4,00	3,38	3,69	4,00
przygotowanie kadry pedagogicznej (wg pracodawców)	3,28	3,50	3,27	4,09	3,84	4,15	3,31	4,06	3,64
współpraca szkół z pracodawcami (wg pracodawców)	3,27	3,54	3,31	3,95	3,70	4,00	3,38	3,75	3,64
działalność promocyjna szkoły (wg pracodawców)	3,28	3,63	3,08	4,09	3,76	3,70	3,56	3,88	3,71
ocena stopnia, w jakim szkoła przygotowała absolwentów do pracy w wyuczonym zawodzie (wg absolwentów)	3,95	3,90	4,15	4,00	3,78	3,88	3,94	4,00	3,42
program kształcenia (wg absolwentów)	3,95	4,25	4,11	4,11	4,00	4,18	3,75	4,25	3,50
zaplecze warsztatowe szkoły (wg absolwentów)	3,86	4,30	3,85	3,85	3,78	4,47	3,94	4,00	3,58
kształcenie teoretyczne (wg absolwentów)	4,07	4,20	4,41	4,19	4,22	4,47	3,88	3,75	3,67
kształcenie praktyczne (wg absolwentów)	4,06	4,15	4,30	4,04	3,89	3,94	3,88	3,75	4,00
przygotowanie kadry pedagogicznej (wg absolwentów)	4,00	3,95	4,26	3,93	3,67	3,76	3,81	3,75	3,42
współpraca szkoły z pracodawcami (wg absolwentów)	3,99	4,10	4,07	4,11	4,22	3,71	3,63	4,00	3,25
organizacja praktyk zawodowych (wg absolwentów)	4,01	4,35	3,93	4,00	4,22	4,06	3,88	4,00	3,83
Wskaźniki obiektywne [Σ]	2,90	2,53	3,43	3,00	2,65	2,71	2,70	2,50	3,16
Ocena pracodawców [M]	3,33	3,58	3,25	4,05	3,79	3,96	3,34	3,84	3,71
Ocena absolwentów [M]	3,99	4,15	4,13	4,03	3,97	4,06	3,84	3,94	3,58
Ocena całościowa [Σ]	10,22	10,27	10,82	11,08	10,41	10,73	9,88	10,28	10,46

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI z absolwentami kształcenia branżowego w woj. podlaskim [N=400]; ankiety CATI z pracodawcami z terenu woj. podlaskiego [N=402]; ankiety CATI z udziałem szkół kształcenia branżowego w woj. podlaskim [N=101]

Tabela 183 Wartości wskaźników cząstkowych i całościowego oceny jakości kształcenia w powiatach woj. podlaskiego - część 2

Wskaźnik	łomżyński	moniecki	sejneński	siemiatycki	sokólski	suwalski	wysokomazowiecki	zambrowski	woj. podlaskie
odsetek szkół prowadzących rozeznanie na lokalnym rynku pracy	0,00	0,50	0,50	0,25	0,67	1,00	1,00	1,00	0,50
odsetek szkół współpracujących z pracodawcami	1,00	1,00	1,00	1,00	0,67	1,00	1,00	1,00	0,82
odsetek szkół, które w ostatnich 5 latach otworzyły nowe kierunki kształcenia w odpowiedzi na zapotrzebowanie pracodawców	0,00	1,00	1,00	0,00	0,33	0,00	0,80	0,25	0,30
odsetek absolwentów wykonujących pracę w zawodzie	0,40	0,58	0,75	0,67	0,57	0,50	0,73	0,44	0,58
zdawalność egzaminu zawodowego	0,94	0,80	0,90	0,86	0,92	0,70	0,89	0,89	0,84
program kształcenia (wg pracodawców)	4,06	3,57	4,00	4,06	3,50	3,73	4,00	3,72	3,68
zaplecze warsztatowe szkół (wg pracodawców)	3,72	3,71	3,90	3,94	3,60	3,47	4,05	3,67	3,59
kształcenie teoretyczne (wg pracodawców)	4,06	3,79	4,30	4,13	3,75	3,53	4,20	4,06	3,78
kształcenie praktyczne (wg pracodawców)	4,11	3,71	4,10	4,06	3,75	3,53	4,05	3,72	3,69
przygotowanie kadry pedagogicznej (wg pracodawców)	4,00	3,93	4,20	4,13	3,80	3,67	3,90	3,78	3,70
współpraca szkół z pracodawcami (wg pracodawców)	3,89	3,79	4,20	3,88	3,70	3,53	3,90	3,78	3,63
działalność promocyjna szkoły (wg pracodawców)	3,83	3,79	4,30	3,69	3,80	3,40	3,85	3,78	3,63
ocena stopnia, w jakim szkoła przygotowała absolwentów do pracy w wyuczonym zawodzie (wg absolwentów)	3,60	3,75	4,00	3,83	3,61	4,00	3,64	3,88	3,89
program kształcenia (wg absolwentów)	4,00	3,83	3,50	3,83	3,64	3,75	3,64	3,56	3,91
zaplecze warsztatowe szkoły (wg absolwentów)	2,80	3,75	3,75	3,00	3,46	3,25	3,68	3,50	3,81
kształcenie teoretyczne (wg absolwentów)	3,60	3,67	4,50	3,50	3,57	4,00	3,64	3,50	4,00
kształcenie praktyczne (wg absolwentów)	3,00	3,58	3,75	3,50	3,82	4,00	3,86	3,50	3,97
przygotowanie kadry pedagogicznej (wg absolwentów)	3,20	3,83	3,25	2,67	3,50	3,75	3,45	3,69	3,84
współpraca szkoły z pracodawcami (wg absolwentów)	3,80	3,83	3,50	3,33	3,71	4,00	3,68	3,50	3,89
organizacja praktyk zawodowych (wg absolwentów)	3,00	3,75	3,75	3,50	3,79	3,75	3,59	3,75	3,94
Wskaźniki obiektywne [Σ]	2,34	3,88	4,15	2,78	3,15	3,20	4,42	3,58	3,03
Ocena pracodawców [M]	3,95	3,76	4,14	3,98	3,70	3,55	3,99	3,79	3,67
Ocena absolwentów [M]	3,38	3,75	3,75	3,40	3,64	3,81	3,65	3,61	3,91
Ocena całościowa [Σ]	9,67	11,39	12,04	10,16	10,49	10,56	12,06	10,98	10,60

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI z absolwentami kształcenia branżowego w woj. podlaskim [N=400]; ankiety CATI z pracodawcami z terenu woj. podlaskiego [N=402]; ankiety CATI z udziałem szkół kształcenia branżowego w woj. podlaskim [N=101]